PREZYDENT MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO **MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY**

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr LIII/1611/2021
Rady m.st. Warszawy
z 26 sierpnia 2021 r.

- ujednolicona forma Załącznika Nr 1
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady m.st. Warszawy z dnia 10.10.2006 r.
z wyróżnieniem zmian *

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY ze zmianami*

* Zmiany wprowadzane odrębnymi uchwałami Rady m.st.Warszawy

Zespół Generalnego Projektanta Studium

Naczelny Architekt Miasta: mgr inż. arch. Michał Borowski: nr izby arch. MA 1690
Z-ca Naczelnego Architekta Miasta: mgr inż. arch. Jolanta Latała - nr izby urb. WA106
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk - nr izby urb. WA351

Polityka przestrzenna

dr arch. Ewa Grochowska
tech. arch. Jolanta Wiszowata- Baczewska
mgr Anita Lipińska

Struktura przestrzenna

mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska - nr izby urb. WA290, nr izby arch. MA 0044
mgr inż. arch. Urszula Potapowicz-Trębacz
mgr inż. arch. Joanna Wielgomas

Zagadnienia społeczno-gospodarcze

mgr Zofia Pindor
dr Mirosław Grochowski
dr Waldemar Wilk
mgr Marek Pieniążek
mgr Tomasz Zegar

Dane programowo-przestrzenne

dr Małgorzata Kowalska
mgr Jerzy Wojtecki - nr izby urb. WA312

Ochrona dziedzictwa kulturowego

Stołeczny Konserwator Zabytków: mgr inż. arch. Ewa Nekanda-Trepka
mgr inż. arch. Grażyna Gajewska - nr izby urb. WA051

Ochrona środowiska

mgr Jolanta Pawlak
mgr Małgorzata Teisseyre-Sierpińska
mgr inż. Ewa Zakrzewska

System transportowy

mgr inż. Mieczysław Reksnis
inż. Maria Przytulska

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Anna Głód
mgr inż. Konrad Małkowski

Współpraca

dr arch. Wojciech Bartoszczuk
mgr inż. arch. Konrad Burczyński - nr izby urb. WA20
mgr inż. arch. Ewa Cebrzyńska-Niebudek - nr izby urb. WA282
mgr inż. arch. Izabela Sobierajska - nr izby urb. WA278
mgr inż. arch. Magda Elżanowska - nr izby urb. WA303
mgr inż. arch. Tomasz Gamdzyk
mgr inż. Joanna Latała
techn. arch. Maria Barcikowska
techn. arch. Anna Kasjaniuk
techn. arch. Katarzyna Kamoji
techn. arch. Anna Jachnicka
techn. arch. Elżbieta Kleniewska
techn. bud. Katarzyna Trębacka
mgr Lech Dutkiewicz
mgr Eliza Dmowska
mgr inż. Stefan Kowalski
inż. Tatiana Dańko
mgr inż. Grzegorz Badałow
mgr inż. Marta Brysiak
mgr inż. Magdalena Jędraszko-Macukow
techn. arch. Elżbieta Chróściak
mgr Witold Pietrusiewicz
mgr inż. Barbara Skowronek
techn. arch. Grażyna Rojewska

Zespół Zmiany Studium

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

p.o. Dyrektora Biura Architektury i Planowania Przestrzennego:
mgr inż. arch. Marek Mikos - nr izby arch. MA 0023
z-ca Dyrektora Biura Architektury i Planowania Przestrzennego:
mgr inż. arch. Jolanta Latała - nr izby urb. WA106
Dyrektor Miejskiej Pracowni Planowania Przestrzennego i Strategii Rozwoju:
mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska - nr izby urb. WA290, nr izby arch. MA 0044
Generalny Projektant:
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk - nr izby urb. WA351

Struktura przestrzenna

mgr inż. arch. Grażyna Gajewska - nr izby urb. WA051, nr izby arch. MA 1839
tech. arch. Jolanta Wiszowata- Baczewska
mgr Anita Lipińska
mgr Bartosz Rozbiewski
dr arch. Ewa Grochowska
mgr Agnieszka Machnowska
mgr inż. arch. Marta Wiktorska
mgr inż. Maciej Kowalczyk
mgr Jerzy Wojtecki

Ochrona środowiska

dr inż. Mirosław Gajdak
mgr inż. Aleksandra Błońska
mgr Jolanta Pawlak

System transportowy

mgr inż. Tatiana Dańko
mgr inż. Jacek Steinke

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Anna Głód
mgr inż. Konrad Małkowski

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

Dyrektor Biura Architektury i Planowania Przestrzennego:
mgr inż. arch. Marlena Happach
z-ca Dyrektora Biura Architektury i Planowania Przestrzennego:
mgr inż. arch. Piotr Sawicki
Dyrektor Miejskiej Pracowni Planowania Przestrzennego i Strategii Rozwoju:
mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska - nr izby arch. MA 0044
Główny Projektant:
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk

Struktura przestrzenna

mgr inż. arch. Grażyna Gajewska
mgr Anita Lipińska
mgr Bartosz Rozbiewski
tech. arch. Jolanta Wiszowata- Baczewska
mgr inż. arch. Marta Wiktorska
mgr inż. Maciej Kowalczyk
mgr Jerzy Wojtecki

Ochrona środowiska

dr inż. Mirosław Gajdak
mgr inż. Aleksandra Błońska
mgr Jolanta Pawlak

System transportowy

mgr inż. Tatiana Dańko
mgr inż. Jacek Steinke

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Anna Głód
mgr inż. Konrad Małkowski

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

Dyrektor Biura Architektury i Planowania Przestrzennego:

mgr inż. arch. Marlena Happach

Naczelnik Wydziału Polityki Przestrzennej w Biurze Architektury i Planowania Przestrzennego:

mgr Bartosz Rozbiewski

Struktura przestrzenna

mgr Bartosz Rozbiewski
mgr inż. arch. Grażyna Gajewska
mgr Maciej Krajewski
mgr Anita Lipińska
mgr inż. Karolina Uchańska

Ochrona środowiska

mgr Agnieszka Machnowska

System transportowy

mgr inż. Jacek Steinke

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Konrad Małkowski

SPIS TREŚCI Str. *

WSTĘP ze zmianami ... 1

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

I. TENDENCJE ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO ... 3
1. Rozwój demograficzny ... 3
2. Rozwój gospodarczy ... 8

II. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE ... 10
1. Struktura funkcjonalna ... 10
2. Warunki zaspokojenia potrzeb mieszkańców w usługi ... 14
3. Struktura przestrzenna i układ przestrzeni publicznych ... 19

III. STAN PLANISTYCZNY ... 24

IV. DZIEDZICTWO KULTUROWE – ZASOBY I STAN OCHRONY ... 26
1. Uwarunkowania – identyfikacja i waloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego ... 26
2. Uwarunkowania – stan formalno-prawny ochrony - formy i zakres ochrony zabytków ... 29
3. Ocena zachowania i zagrożeń zabytków ... 33

V. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA ... 35
1. Struktura przyrodnicza ... 35
2. Zasoby wodne ... 41
3. Stan środowiska ... 44
4. Ochrona przyrody ... 48

VI. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI ... 51
1. Zagrożenia powodziowe ... 51
2. Zagrożenia poważną awarią ... 52
3. Bezpieczeństwo ruchu drogowego ... 54

VII. STAN PRAWNY GRUNTÓW ... 57

VIII. SYSTEM TRANSPORTOWY ... 57
1. Zewnętrzny układ transportowy ... 57
2. Wewnętrzny układ transportowy ... 61
3. Podsumowanie ... 69

IX. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ... 71
1. Wodociągi ... 71
2. Kanalizacja ... 72
3. Elektroenergetyka ... 74
4. Telekomunikacja ... 75
5. Gazownictwo *i paliwa ciekłe ... 75
6. Ciepłownictwo ... 76
7. Gospodarka odpadami ... 77
8. Podsumowanie dotyczące systemów infrastruktury technicznej ... 79

X. OPRACOWANIA PLANISTYCZNE O ZNACZENIU EUROPEJSKIM, KRAJOWYM I REGIONALNYM ... 80

XI. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WARSZAWY ORAZ CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ ... 84
1. Potrzeby i możliwości rozwoju Warszawy ... 84
2. Cele polityki przestrzennej ... 88

RYSUNKI STUDIUM W ZAKRESIE UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ze zmianami 90-102

CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ze zmianami

XII. KIERUNKI ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM ze zmianami ... 103
1. Struktura przestrzenna ... 103
2. Struktura funkcjonalna – przeznaczenie terenów ... 113
3. Charakterystyka obszarów planowanego rozwoju ... 118

XIII. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY UŻYTKOWANIA TERENÓW ze zmianami ... 124
1. Minimalny % udziału powierzchni biologicznie czynnej (PBC) ... 124
2. Wysokość zabudowy i wskaźniki intensywności zabudowy brutto ... 124
3. Standardy zagospodarowania dotyczące rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym w zakresie infrastruktury społecznej oraz usług podstawowych ... 125
4. Standardy mieszkaniowe ... 125
5. Tereny wyłączone spod zabudowy ... 125
6. Zasady rozmieszczenia reklam i informacji wizualnej ... 125

XIV. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ze zmianami ... 127
1. Obszary i obiekty – generalne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego ... 127
2. Obszary prawnej ochrony konserwatorskiej – pomnik historii oraz obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków ... 127
3. Obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej i obiekty ujęte w ewidencji zabytków wskazane do ochrony prawem miejscowym ... 133
4. Obszary i obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej wskazane do ochrony prawem miejscowym ... 137

XV. OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW ze zmianami ... 139
1. System przyrodniczy Warszawy (SPW) ... 139
2. Obszary i obiekty ochrony przyrody ... 144
3. Zasady ochrony powierzchni ziemi ... 146
4. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości ... 146
5. Zasady ochrony przed zagrożeniami ... 148

XVI. ROZWÓJ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO ze zmianami ... 151
1. Układ drogowo – uliczny ... 152
2. Transport zbiorowy ... 153
3. Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów ... 155

XVII. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ze zmianami ... 157
1. Wodociągi ... 157
2. Kanalizacja ... 158
3. Elektroenergetyka ... 158
4. Telekomunikacja ... 159
5. Ciepłownictwo ... 159
6. Gazownictwo †i paliwa ciekłe ... 160
7. Gospodarka odpadami ... 160

XVIII. ZASADY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM I PODNADLOKALNYM ze zmianami ... 162
1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ... 162
2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym ... 162
3. Programy zawierające zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ... 162

XIX. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 162

XX. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ze zmianami ... 163
1. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi ... 163
2. Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych ... 163

* Przenumerowanie stron po zmianach wprowadzone uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26 sierpnia 2021 r.

† Tekst dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

XXI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ ORAZ REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI..... 163

XXII. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE ze zmianami 164

XXIII. OBSZARY PROBLEMOWE ze zmianami 165

XXIV. PLANOWANIE PRZESTRZENNE..... 165
1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego..... 165
2. Studia i analizy..... 167

XXV. WYKAZY OBIEKTÓW I OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ Z ZAKRESU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ INWENTARYZACJA PLANISTYCZNA NA TERENIE M.ST. WARSZAWY..... 169

DZIEDZICTWO KULTUROWE:..... 169

Wykaz nr 1. Obszary wpisane do rejestru zabytków – wg dzielnic 169
a) Obszary wpisane do rejestru zabytków – urbanistyka i architektura..... 169
- Układy urbanistyczne, zespoły urbanistyczno – architektoniczne 169
- Zespoły pałacowo-parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody 169
- Zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych 170
- Zespoły budownictwa obronnego – forty i koszary 170
- Cmentarze 171
- Wielkoprzestrzenne założenia urbanistyczne 171
- Założenia urbanistyczne ulic i placów 171

b) Obszary wpisane do rejestru zabytków – archeologia..... 171
- Stanowiska archeologiczne..... 171
- Obszary archeologiczne..... 171

Wykaz nr 2. Obiekty indywidualne wpisane do rejestru zabytków – wg dzielnic..... 172
- Obiekty sakralne..... 172
- Gmachy, kamienice, budynki, inne budowle..... 173

Wykaz nr 3. Obszary o wartościach historyczno-zabytkowych rekomendowane do ochrony konserwatorskiej - wg dzielnic..... 183
- Układy urbanistyczne zabudowy, zespoły budowlane..... 183
- Zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych..... 184
- Założenia urbanistyczne ulic i dróg..... 184
- Zespoły pałacowo-parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody..... 184
- Zespoły budownictwa obronnego – forty i koszary..... 185
- Cmentarze..... 185
- Otoczenie zespołów i obiektów zabytkowych..... 185

Wykaz nr 4. Miejsca pamięci narodowej – wg dzielnic..... 186

Wykaz nr 5. Lista SARP – obiekty urbanistyki i architektury XX wieku z lat 1945 - 1989 uznane przez SARP jako dziedzictwo kultury współczesnej..... 203

Wykaz nr 6. Obiekty – dobra kultury współczesnej – wg dzielnic..... 205

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW:..... 206

Wykaz nr 7. Ochrona przyrody – formy ochrony przyrody..... 206
- Rezerwaty przyrody..... 206
- Użytki ekologiczne wraz z otulinami..... 206
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wraz z otulinami..... 206
- Pomniki przyrody..... 207

Wykaz nr 8. Tereny cmentarzy..... 213
- Cmentarze czynne..... 213
- Cmentarze zamknięte..... 213

Wykaz nr 9. Podstawowe elementy sieci hydrograficznej..... 214

INWENTARYZACJA PLANISTYCZNA 216

Wykaz nr 10. Plany w trakcie realizacji – kontynuacja procedur na podstawie ustawy z 1994 r..... 216

Wykaz nr 11. Plany miejscowe sporządzane na podstawie Uchwał Rady m.st. Warszawy, podjętych w latach 2003, 2004, 2005 i 2006..... 216

Wykaz nr 12. Uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w podziale na dzielnice... 218

RYSUNKI STUDIUM W ZAKRESIE KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ze zmianami..... 222 - 236

PODSUMOWANIE: UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY ze zmianami 237

WSTĘP ze zmianami

1. **Podstawa prawna i formalna**

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy" zostało sporządzone w oparciu o przepisy ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80 z 2003 r. poz. 717 z późn. zm.).

Podstawą formalną opracowania studium jest Uchwała Nr XXIII/396/2003 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 18 grudnia 2003 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

[1]Podstawą formalną opracowania zmiany studium jest Uchwała Nr XXXIX/846/2020 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

2. **Rola studium w systemie planowania przestrzennego.**

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla jej całego obszaru i zawiera wytyczne do planowania miejscowego.

Studium pełni także rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju miasta ustalonym w Strategii Rozwoju Miasta, a także przy sporządzaniu [2]Wieloletniej Prognozy Finansowej, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowywaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich.

Studium nie jest przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w mieście.

3. **Zakres przedmiotowy studium**

Zakres przedmiotowy studium jest zgodny z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80. z 2003 r. poz. 717) i Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 118 z 2004 r.)

Studium składa się z :

- Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy,
- Kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

3.1. Część studium dotycząca „uwarunkowań" (o których mowa w art.10 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) ma charakter opisowy i nie zawiera ustaleń wiążących przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Poszczególne zagadnienia dotyczące zagospodarowania przestrzennego opisane w ustawie zostały pogrupowane tematycznie wg dziedzin i branż. Uwarunkowania składają się z:

- krótkiej charakterystyki stanu istniejącego,
- oceny dotychczasowego zagospodarowania, w podziale na mocne strony i szanse oraz słabe strony i zagrożenia,
- wniosków, które jako podsumowanie oceny stanu istniejącego odnoszą się do formułowania „kierunków zagospodarowania przestrzennego".

3.2. Część studium dotycząca „kierunków" ma charakter ustaleń studium (art.10.ust.2 ustawy). Przy czym „zbiór kierunków" określony w art.10.ust.2 pozwala wyróżnić ustalenia o różnym sposobie i mocy oddziaływania na miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęto następującą kategoryzację ustaleń:

- ustalenia koncepcyjne w postaci kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania,
- ustalenia wiążące, które wynikają z innych aktów prawnych lub zostały podjęte w studium i wskazują obszary ochrony lub zagrożeń.

4. **Układ studium:**

Dokument studium składa się z:

1. Części tekstowej, stanowiącej załącznik nr 1 do Uchwały Rady m. st. Warszawy [3] nr LIII/1611/2021 z 26 sierpnia 2021 r.– **forma ujednolicona z wyróżnieniem zmian** załącznika nr 1 do uchwały Nr LXXXII/2746/2006 z dnia 10 października 2006 r., zmienionej uchwałą Nr L/1521/2009 dnia 26 lutego 2009 r. uzupełnioną uchwałą Nr LIV/1631/2009 z dnia 28 kwietnia 2009 r., zmienionej uchwałą Nr XCII/2689/2010 z 7 października 2010 r., uchwałą Nr LXI/1669/2013 z dnia 11 lipca 2013 r., uchwałą Nr XCII/2346/2014 z dnia 16 października 2014 r. oraz uchwałą Nr LXII/1667/2018 z dnia 1 marca 2018 r.
2. Części graficznej, obejmującej 28 rysunków wykonanych w skali 1:20 000, stanowiącej załącznik nr 2 do Uchwały Rady m. st. Warszawy [4] nr LIII/1611/2021 z 26 sierpnia 2021 r. – **forma ujednolicona z wyróżnieniem zmian** załącznika nr 2 do uchwały Nr LXXXII/2746/2006 z dnia 10 października 2006 r., zmienionej uchwałą Nr L/1521/2009 dnia 26 lutego 2009 r. uzupełnioną uchwałą Nr LIV/1631/2009 z dnia 28 kwietnia 2009 r., zmienionej uchwałą Nr XCII/2689/2010 z 7 października 2010 r. uchwałą Nr LXI/1669/2013 z dnia 11 lipca 2013 r., uchwałą Nr XCII/2346/2014 z dnia 16 października 2014 r. oraz uchwałą Nr LXII/1667/2018 z dnia 1 marca 2018 r.

Rysunki od numeru 1 do numeru 13 przedstawiają w formie graficznej uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego m. st. Warszawy. Rysunki Studium od numeru 14 do numeru 28 przedstawiają ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

4.1. Część tekstowa studium została podzielona na dwie części:

Część I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy. Zagadnienia dotyczące zagospodarowania przestrzennego, pogrupowane tematycznie wg dziedzin i branż. Zostały opisane w rozdziałach I- XI.

Część II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy, pogrupowane w bloki problemowe i sformułowane odpowiednio do zakresu określonego w ustawie zostały omówione w rozdziałach XII-XXIV. Każdy z „bloków" (rozdział) zawiera:

część A - ustalenia studium,

część B - wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kierunków zmian lub zasad ochrony.

Rozdział XXV zawiera wykazy obiektów i obszarów objętych ochroną z zakresu dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska oraz inwentaryzacje planistyczne na terenie m. st. Warszawy.

Część tekstowa zawiera schematy graficzne przedstawiające w uproszczonej formie, opisywane zagadnienia oraz pomniejszone rysunki studium.

Część tekstową uzupełnia uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium, o którym mowa w § 4.1 pkt.4 Rozp. MI z 28 kwietnia 2004 r.

4.2. W skład część graficznej wchodzą następujące rysunki:

W zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego:

Struktura funkcjonalna – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 1.

Dziedzictwo kulturowe – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 2.

Środowisko przyrodnicze – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 3.

Własność gruntów – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 4.

Układ drogowo-uliczny, kategoryzacja - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 5.

Układ drogowo-uliczny. Klasyfikacja - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 6.

Komunikacja zbiorowa - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 7.

[1] Zmiana wprowadzona uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[2] Korekta wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[3] Zmiana wprowadzona uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[4] Zmiana wprowadzona uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 8.

Wodociągi – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 9.

Kanalizacja, gospodarka odpadami – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 10.

Elektroenergetyka – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 11.

Gazownictwo [5]i paliwa ciekłe– uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 12.

Ciepłownictwo - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – Rys. Nr 13.

W zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego:

Struktura funkcjonalno-przestrzenna – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 14.

Ochrona dziedzictwa kulturowego – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 15.

System Przyrodniczy Warszawy – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 16.

Układ drogowo-uliczny. Klasyfikacja - kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 17.

Komunikacja zbiorowa - kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 18.

Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 19.

Wodociągi – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 20.

Kanalizacja, gospodarka odpadami – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 21.

Elektroenergetyka – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 22.

Gazownictwo [6]i paliwa ciekłe - kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 23.

Ciepłownictwo – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 24.

Inwestycje celu publicznego – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 25.

Obszary problemowe i zagrożenia – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 26.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 27.

Planowanie przestrzenne - Zamierzenia związane ze sporządzaniem planów miejscowych – kierunki zagospodarowania przestrzennego – Rysunek Nr 28.

5. Analizy i opracowania wykonane dla potrzeb Studium.

Dla potrzeb studium wykonano następujące opracowania:

1. Założenia dla określenia wskaźników intensywności zabudowy na terenie m.st. Warszawy; *Marek Sawicki,* 2004 r.
2. Analiza układu przestrzeni publicznej w Warszawie; *Pracownia Projektowa MAY – STUDIO s.c.* , 2004 r. Krzysztof Domaradzki, Katarzyna Bazylewicz-Maj, Marek Sawicki, Zbigniew Kaiser, Dorota Sawicka, Piotr Sawicki, Marlena Happach)
3. Perspektywiczne standardy przestrzenne dla terenów zurbanizowanych m.st. Warszawy; *Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna „ANNELI"* – 2004 r. (Jan Maciej .Chmielewski, Wanda Śliwińska- Ładzińska, Małgorzata Denis, Anna Nasalska – Olczyk).
4. Wpływ migracji wewnątrzmiejskich i zewnętrznych na strukturę demograficzną Warszawy i jej dzielnic; *Polskie Towarzystwo Demograficzne, 2004 r.*
5. Koncepcja urbanistyczna zagospodarowania terenu położonego w rejonie ulic Sikorskiego i Sobieskiego (Plac Europy); *Davos Sp. z o.o.* – 2004 r.
6. „Trendy rozwoju gospodarczego Warszawy"; M. Grochowski, W. Wilk, M. Pieniążek, T. Zegar, Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej UW, Warszawa 2004 r.
7. Określenie kierunków i wskaźników związanych z planami modernizacji urbanistycznej osiedli mieszkaniowych; Małgorzata Agnieszka Mirecka – 2004 r.
8. Koncepcja programowo-przestrzenna zagospodarowania przyrzecza Wisły w Warszawie; *Tomasz Majda*, 2004 r.
9. Określenie kierunków i zasad kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej; *Włodzimierz Zgliński* 2004 r.
10. Koncepcja układu ścieżek rowerowych; *TRANSEKO – Brzeziński, Dybicz, Szagała sp.j. – 2004 r.*
11. Przeprowadzenie analiz opracowań studialnych w zakresie diagnozy stanu istniejącego oraz określenie uwarunkowań i kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym m.st. Warszawy; *Ewa Grochowska,* 2004 r.

Jednocześnie dla potrzeb studium wykonano opracowanie ekofizjograficzne , o którym mowa w z art. 72 ust. 4 i 5 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony Środowiska (Dz.U. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.).

Ponadto, przy opracowywaniu studium analizowano wykonane w poprzednich latach studia, i analizy przestrzenne i społeczno-ekonomiczne, w tym m.in. urbanistyczne i historyczne oraz opracowania z zakresu systemu transportowego, inżynieryjnego i przyrodniczego.

Szczególne znaczenie miała analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – planów uchwalonych i projektów sporządzonych przez byłe gminy warszawskie.

Wykaz materiałów źródłowych, dostępny jest w Biurze Naczelnego Architekta Miasta Urzędu m.st. Warszawy.

6. Uwagi metodyczne na temat zasad korzystania ze Studium

Uzyskanie informacji na temat przyjętej w Studium polityki przestrzennej dla danego terenu (obszaru) wymaga określenia:

a) w jakiej strefie funkcjonalnej położony jest dany teren, i czy leży on w obszarze głównych elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta (na podstawie rysunku „Struktura funkcjonalno-przestrzenna – kierunki zagospodarowania przestrzennego"),

b) czy dla danego terenu istnieją uwarunkowania i ustalenia w zakresie struktury funkcjonalnej i określenie jakie są zasady zagospodarowania terenu (rozdział XII.2.), a także wynikające z nich wytyczne;

c) czy dla danego terenu istnieją uwarunkowania i ustalenia w zakresie elementów struktury przestrzennej i określenie jakie są zasady zagospodarowania terenu (rozdział XII.1.), a także wynikające z nich wytyczne;

d) jakie jest przeznaczenie obszaru (na podstawie rysunku „Struktura funkcjonalno-przestrzenna – kierunki zagospodarowania przestrzennego"), i czy istnieją szczegółowe uwarunkowania i ustalenia dla danego terenu (rozdział XII.3), jak również jakie są wskaźniki zagospodarowania i użytkowania obszaru, a także wynikające z nich wytyczne (rozdział XIII);

e) czy dla danego terenu istnieją uwarunkowania i ustalenia w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i środowiska, funkcjonowania i rozwoju systemu transportowego oraz systemów inżynieryjnych, i jakie są zasady dotyczące zagospodarowania terenu, a także wynikające z nich wytyczne (rozdziały XIV-XVII, rysunki branżowe);

f) czy danego terenu dotyczą zagadnienia i elementy polityki przestrzennej ujęte w rozdziałach o problematyce szczególnej (XVIII–XXIV) i jakie obowiązują ustalenia i zasady zagospodarowania;

Kompleksowa analiza wg powyższego schematu pozwoli na sformułowanie pełnej informacji i zakresu wytycznych dla danego terenu.

Informacje zawarte w rozdziale XXV, należy samodzielnie aktualizować, wg stanu na dany dzień, w jednostkach odpowiedzialnych za wymienione w tej części rejestry, wykazy i ewidencje.

[5] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[6] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO m. st. WARSZAWY ze zmianami*

* Zmiany wprowadzane odrębnymi uchwałami Rady m.st.Warszawy

I. TENDENCJE ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO

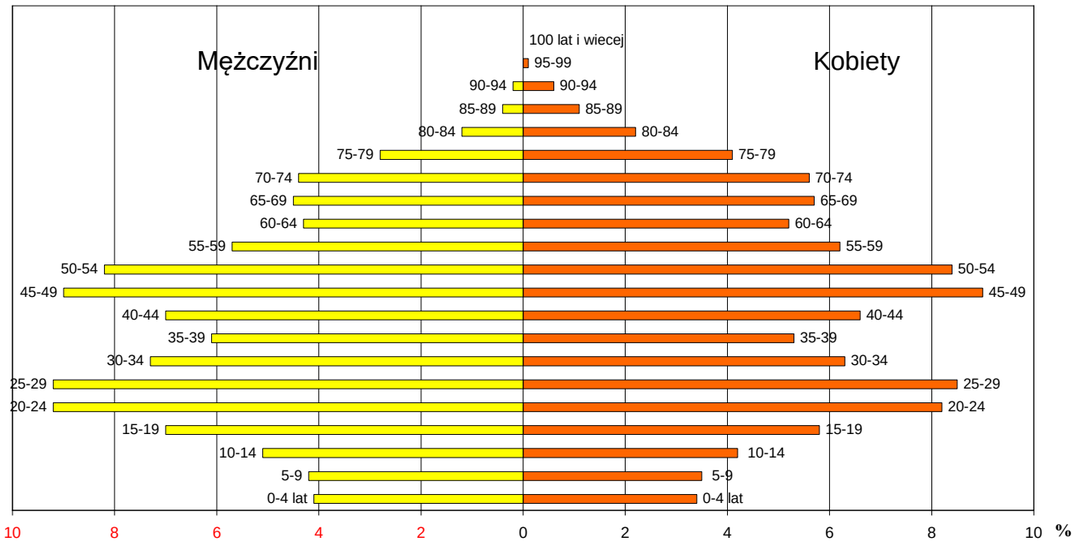
1. ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY

1.1. Ludność

W końcu 2003 r. liczba mieszkańców Warszawy wynosiła blisko 1.690.000 osób, co stanowiło 4,4% całej ludności Polski i około 1/3 ludności województwa mazowieckiego.

[7] Wg danych GUS, opartych o bieżącą ewidencję ludności (meldunki), w roku 2015 w Warszawie mieszkało 1.744,4 tys., a stan na 31 grudnia 2016r. wynosił 1.753.977 osób (32,6% ludności województwa mazowieckiego).

Schemat Nr 1- Struktura ludności według płci i wieku w m.st. Warszawie – stan w dniu 31.12.2002 r. (opr. PTD).

Rozwój demograficzny Warszawy zdeterminowany jest z jednej strony zmianami w strukturze wieku mieszkańców miasta, z drugiej zaś – migracjami zarobkowymi do Warszawy.

[8]W latach 2002-2003 liczba ludności zameldowanej w Warszawie zmniejszała się, spadał wskaźnik przyrostu naturalnego, wielkość grup starszych roczników rosła, zaś liczebność młodych (dzieci, młodzież oraz grupy mobilne zawodowo) przyjmowała tendencję spadkową. [9]W roku 2015 odnotowano dodatni przyrost naturalny 0,8, a liczba ludności zameldowanej od roku 2003 stopniowo wzrasta.

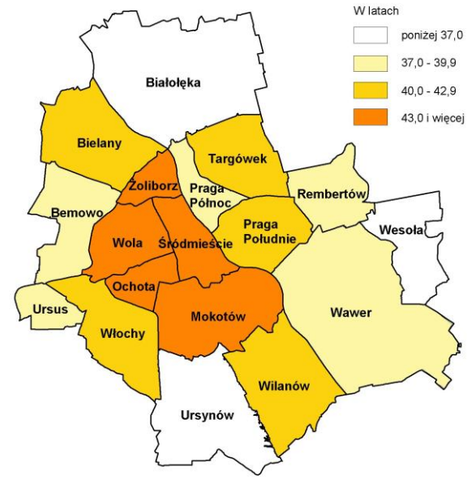
Procesy te przebiegają nierównomiernie na obszarze miasta: Warszawa starzeje się i wyludnia w obszarze centralnym, natomiast wzrost liczby ludności przenosi się na obszary peryferyjne otwarte dla budownictwa mieszkaniowego.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym (0 do 17 lat) w 2002 r. wynosił 15,7%, udział osób w wieku produkcyjnym mobilnym zawodowo (20 do 44 lat) wynosił 39,6%, a grupa osób w wieku niemobilnym (powyżej 44 roku życia) stanowiła ponad 25% ogólnej populacji. [10]W 2003r. prawie co 5-ty mieszkaniec Warszawy był w wieku emerytalnym (mężczyźni 65 lat, kobiety 60 lat w więcej) (Schemat Nr 1).

Poszczególne dzielnice [11]w 2002r. Warszawy bardzo różniły się pod względem struktury wieku mieszkańców. Najwyższy udział osób w wieku produkcyjnym miały dzielnice „młode", w szczególności: Ursynów (75%) ■ Bemowo (74%) ■ Białołęka (71%), zaś najniższy – dzielnice o „starej" strukturze wieku: Żoliborz (58%) ■ Śródmieście (59%) ■ Ochota (60%) ■ Wola (61%) (Schemat Nr 2).

[12]Obecnie udział ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych dzielnicach wyrównał się i oscyluje na poziomie ok.60%

Schemat Nr 2 - Średnia wieku ludności zamieszkałej w dzielnicach m. st. Warszawy w 2002 r.

Efektem przemian struktury demograficznej ludności Warszawy są zmiany w wielkości potrzeb typowych dla różnych grup wieku. W skali miasta zmniejsza się zapotrzebowanie na infrastrukturę i usługi świadczone na rzecz dzieci i młodzieży, wzrastają natomiast wymagania co do rozwoju instytucji i urządzeń niezbędnych dla osób wieku starszego.

[13]W roku 2015 udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 16,7%. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 60% ogółu ludności. Wśród tej grupy 66% to osoby w wielu mobilnym. W ciągu 10 lat udział ludności w wieki produkcyjnym zmniejszył się o ok. 5% (w 2005r. stanowił ok. 65%) na rzecz wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym i ludności w wieku przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w analizowanym okresie wzrosła o ok. 21%.

Przekształceniom struktury wieku ludności towarzyszą zmiany w wielkości gospodarstw domowych i rodzin: w Warszawie w sposób widoczny wzrasta liczba jednoosobowych gospodarstw domowych, małżeństw bezdzietnych oraz rodzin niepełnych. Proces ten przebiega intensywnie w dzielnicach o rosnącym udziale najstarszych grup wieku i wynika przede wszystkim z osamotnienia osób starszych, których liczebność stale wzrasta.

W okresie międzyspisowym (1988r.–2002r.) przeciętna wielkość gospodarstwa domowego zmniejszyła się z 2,55 osoby do 2,19 osób. Udział 1–osobowych gospodarstw domowych w ogólnej liczbie gospodarstw wzrósł z 26% do 38%. Liczba gospodarstw domowych 1–osobowych wzrosła w okresie międzyspisowym ze 168.000 do 290.000 czyli o ponad 120.000.

Najniższe wskaźniki wielkości gospodarstw domowych odnotowuje się w dzielnicach: Mokotów, Ochota, Śródmieście, Wola, Żoliborz (1,87 – 2,02 osoby/gospodarstwo domowe). Na obszarach rozwijających się (Bemowo, Białołęka, Ursynów, Rembertów, Wesoła) lub z przewagą zabudowy jednorodzinnej (Wawer, Wilanów) przeciętna wielkość gospodarstwa domowego jest znacznie wyższa od średniej dla Warszawy (od 2,45 – 2,90 osoby /gospodarstwo domowe).

[14] Wyniki spisu w 2011 r. wykazały, że w porównaniu ze spisem z 2002r. liczba gospodarstw domowych zwiększyła się o 17,0 tys., tj. o 2,2%. w Warszawie i wyniosła 774,6 tys. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym nieznacznie zmniejszyła się i wynosiła 2,18. Wśród ogółu spisanych gospodarstw domowych w Warszawie dominowały gospodarstwa jednoosobowe - 287,2 tys. tj. 37,1% i gospodarstwa dwuosobowe - 229,0 tys., które stanowiły 29,6% ogólnej liczby gospodarstw.

[7] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[8] Datowanie „w latach 2002-2003" dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[9] Treść zdania zawierająca dane wg Rocznika Statystycznego Warszawy 2016, - publik. U. Stat. Warszawa 2016r. - dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.– w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[10] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

[11] Datowanie „w 2002 r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[12] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, publik. U.Stat.Warszawa 2016r dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[13] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015,. publik.- U.Stat.Warszawa 2016r dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

[14] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

Warszawa jest miastem o stosunkowo niskiej średniej gęstości zaludnienia. Zróżnicowanie przestrzenne pod tym względem jest jednak znaczne i wiąże się z intensywnością zagospodarowania terenu.

[15]W 2002r. (-) średnia gęstość zaludnienia w Warszawie wynosiła 3.266 osób na 1 km^2, [16]a w 2015r. - 3.381 os./km^2.

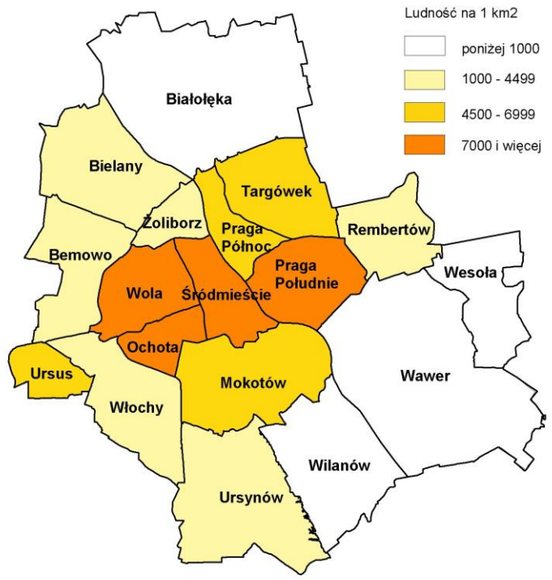
Zróżnicowanie zaludnienia jest znaczne na przestrzeni miasta i zawiera się pomiędzy 9.600 osób/1km^2 a 378 osób/1km^2 .

Poza Ochotą, do dzielnic o największej gęstości zaludnienia należą dzielnice: Śródmieście (8.862 os./1km^2) ■ Praga Południe (8.423 os./1km^2) ■ Wola (7.675 os./1km^2) ■ Mokotów (6.591 os./1km^2).

Dzielnicami o najmniej intensywnym zaludnieniu są natomiast: Wilanów ■ Wawer (784 os./1km^2) ■Wesoła (793 os./1km^2) ■ Białołęka (820 os./1km^2) (Schemat Nr 3).

[17] Zróżnicowanie gęstości zaludnienia w dzielnicach Warszawy w 2015 r. kształtowało się podobnie jak w roku 2002.

Schemat Nr 3 - Gęstość zaludnienia w dzielnicach m. st. Warszawy w 2002 r.

W dzielnicach o dużej intensywności zaludnienia (Wola, Mokotów, Śródmieście, Żoliborz, Praga Północ) trwa proces zmniejszania się liczby ludności i starzenia się populacji. Potencjał rozwojowy tych dzielnic słabnie. Natomiast w dzielnicach o małym zaludnieniu (Białołęka, Wesoła, Wilanów, Ursus, Ursynów) przybywa mieszkańców, a struktura demograficzna ludności ma charakter prorozwojowy.

W świetle wyników prognozy ostrzegawczej GUS na lata 2003-2030, obserwowane w Warszawie tendencje zmian demograficznych będą się pogłębiać. Liczba ludności będzie się zmniejszać. Ogólny ubytek ludności w perspektywie do 2030 roku wyniesie 155,5 tys. Przemiany struktury wieku populacji spowodują dalsze ubytki w grupach roczników młodych i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Założenia tej prognozy nie uwzględniają jednak utrzymania salda migracji na obecnym poziomie oraz poprawy wskaźników urodzeń, generowanej przez rodziny osiedlające się w mieście.

[18] Wg nowej prognozy GUS na lata 2014-2050 liczba mieszkańców Warszawy do roku 2050 wzrośnie, od roku 2013 - o ok. 44 tys. tj. ok. 2,6% i wynosić będzie 1.768 tys. osób.

Wynikom prognozy GUS ‘2003 przeczą analizy migracyjne. Trudności dotyczą prawidłowego szacowania ludności napływowej i, w efekcie, wskaźników rozwojowych. O ile dotychczasowy poziom migracji nie zostanie drastycznie zahamowany pod wpływem negatywnych zmian w warunkach zatrudnienia i zamieszkania w Warszawie, zmiany w liczbie ludności Warszawy w perspektywie 2030 roku mogą przyjąć tendencję bardziej optymistyczną niż to przewiduje prognoza GUS z 2003 r. (Źródło: materiały z konferencji „Perspektywy rozwoju demograficznego Warszawy. 18.01.2005).

[19] Wykonane w latach 2007-2014 opracowania[20] demograficzne dla Warszawy potwierdzają, że oficjalna Informacja statystyczna, oparta na ewidencji ludności oraz zameldowaniach na pobyt stały i czasowy, jest niekompletna – nie uwzględnia ona między innymi osób mieszkających w Warszawie bez meldunku. W opracowaniach tych podjęto próby oszacowania aktualnej liczby mieszkańców Warszawy. W zależności od przyjętej metody i źródeł danych liczba niedoszacowanych mieszkańców Warszawy waha się w sposób istotny - od co najmniej 250 tys. do ok. 70 tys.

1.2. Migracje

Saldo migracji ma tendencje wzrostowe (z 0,9/1000 osób w 1998 r. do 2,8/1000 w 2000 r. i aż do 4,3/1000 w 2003 r.) i w znaczącym stopniu wpływa na bilans ludnościowy Warszawy rekompensując dotychczasowy[21] ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.

[22] W roku 2015 odnotowano nie tylko **dodatni przyrost migracyjny** na poziomie 4,7/1000 mk, ale również **dodatni przyrost naturalny** 0,8.

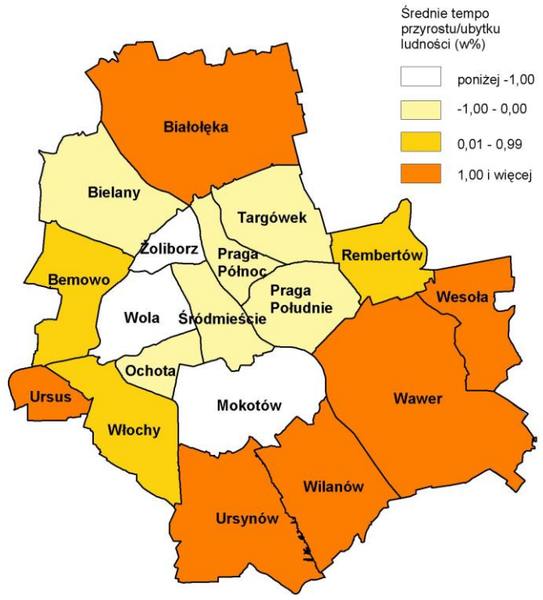
Migracje zasilają społeczeństwo stolicy ludźmi młodymi i bardzo dobrze wykształconymi. Warszawa jest też atrakcyjnym ośrodkiem edukacyjnym. Rosną salda migracji osób w wieku akademickim. Liczba uczniów szkół średnich oraz studentów znacznie przewyższa liczebność osób w przedziałach wieku 16-18 lat i 19-24 lata.

Na pobyt stały w latach 2000 – 2003 w Warszawie przybyło ponad 25.500 osób młodych, w wieku 20–34 lat. W 2003 r. przybyło 5.000 osób z wykształceniem wyższym i blisko 1.000 z wykształceniem średnim. Saldo migracji osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym było ujemne.

Saldo migracji osób w wieku 19-24 lata w 2000 roku wynosiło 1.172, a w 2003r.: 1.845., Liczba studentów szkół policealnych i wyższych w 2002 roku wyniosła 267.250, co stanowiło 156% ogółu mieszkańców Warszawy w wieku 19-24 lata. Liczba uczniów szkół średnich w tym czasie wynosiła 90.849 i stanowiła 141% ogółu mieszkańców w wieku 16-18 lat (Schemat Nr 4).

[23] Obecnie nadal utrzymują się ww. trendy.

Schemat Nr 4 - Średnie tempo przyrostu/ ubytku ludności (w %) dzielnic m. st. Warszawy w latach 2000-2003.

W Warszawie następuje wzrost podaży miejsc pracy. Jednocześnie rynek pracy charakteryzuje się znacznym udziałem ludności napływowej wśród kadr pracowniczych. W 2002 roku liczba osób zatrudnionych (860.900) stanowiła 126% pracujących mieszkańców miasta (681.300). Kadry skompletowane z osób nie

[15] Datowanie „w 2002r.” dodane i zmodyfikowana fleksja uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[16] Treść po przecinku zawierająca dane na podstawie Panoramy dzielnic Warszawy 2015r.,publik.- U.Stat.Warszawa - dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[17] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

[18] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[19] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[20] „Studium metodologiczne oszacowania rzeczywistej liczby ludności Warszawy” - J. Bijak, A. Kicinger, M. Kupiszewski współpraca P. Śleszyński (2007r.); „Struktura i rozmieszczenie miejsc zamieszkania, pracy i edukacji w Warszawie według rejonów komunikacyjnych w 2010 roku” – P. Śleszyński (2010r.); „Analiza demograficzna i społeczno-zawodowa mieszkańców Warszawy w 2014 roku”- P. Śleszyński, M. Stępniak, B. Zielińska (2014r.), opracowanie wykonane w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Urzędu m.st. Warszawy – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[21] Słowo „dotychczasowy” dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[22] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015,. publik.- U.Stat.Warszawa 2016r. dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[23] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

zameldowanych w Warszawie stanowiły w 1996 r. ok. 4% a w 2002 r. już ponad 20% ogółu zatrudnionych. Uwzględniając różnego rodzaju nieścisłości sprawozdawcze [24]w 2005r. szacowano, że 150.000 – 170.000 osób codziennie dojeżdżało do pracy (wahadłowe migracje dobowe) lub wynajmowało w Warszawie mieszkania pozostając bez zameldowania (migracje cotygodniowe lub osadnictwo trwające na czas stosunku pracy).

[25] Wg Warszawskiego Badania Ruchu 2015: „W ciągu doby zarówno kordon Warszawy, jak i obszaru centralnego przekracza w obu kierunkach około 1 miliona samochodów osobowych. Udział tranzytu, czyli ruchu niezwiązanego z aglomeracją, wynosi 6,9 % na kordonie Warszawy i 2,5 % na kordonie obszaru centralnego. Na kordonie Warszawy ok. 550 tysięcy samochodów osobowych to ruch związany z aglomeracją, a pozostałe to dojazdy spoza obszaru aglomeracji."

[26] W końcu grudnia 2015r. liczba pracujących w Warszawie kształtowała się na poziomie 848,5 tys.

Wg prognozy GUS z 2003r. liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszy się do roku 2030 z 1102,6 do 891,7 tys. osób w 2030 r., a więc o blisko 20%. O ponad jedną trzecią obniży się liczba mieszkańców w mobilnym wieku produkcyjnym, a wzrośnie, co prawda w niewielkim stopniu, liczebność mieszkańców w niemobilnym wieku produkcyjnym.

[27] Wg opracowania IGiPZ PAN[28] z 2014 r. ludność w wieku produkcyjnym w 2045r. (w zależności od wariantu rozwoju) wynosić będzie od 826 tys. do 1.124 tys., co stanowić będzie od 58% do 60% ludności Warszawy. Jednocześnie w zależności od przyjmowanego wariantu, liczba miejsc pracy w 2045r. w Warszawie osiągnie od 1.107 do 1.412 tys.

[29]Obserwuje się (…) zjawisko tzw. „kadr ruchomych" o czym świadczą salda migracji czasowych, (…) przewyższające salda migracji na stałe.

Saldo migracji czasowych, jako różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy w Warszawie oraz wymeldowanych z miasta, w 2003 roku dwukrotnie przewyższało saldo migracji definitywnych, zaś w 2000 roku – prawie 4-krotnie. Również migracje zagraniczne na pobyt czasowy osiągają znaczną skalę. W końcu 2003 roku na pobyt czasowy było zameldowanych 11,5 tys. osób przybywających z zagranicy. (Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały w latach 2000 – 2003 wynosiło od 170 do 300 osób w skali roku.)

[30]Saldo migracji stałych w 2015 r. wynosiło 4,7/1.000 mk, a czasowych 6,6/1.000 mk.

Dane o migracjach czasowych krótkoterminowych oraz wielkości zatrudnienia w mieście, pozwalają szacować liczbę ludności przebywającej w Warszawie na ok. 1.800.000.

Na podstawie analiz tendencji migracyjnych i rozwoju gospodarczego Warszawy przewiduje się, że Warszawa w dalszym ciągu będzie przyciągać ludność z całego kraju. Do Warszawy będą licznie napływać młodzi ludzie w celu zdobywania wykształcenia. W perspektywie roku 2030 można się spodziewać dalszego wzrostu migracji zarobkowej do Warszawy, w związku ze spadkiem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Część z tych osób z pewnością zostanie w stolicy na stałe. Podejmowanie decyzji o stałym zamieszkaniu będzie w dużym stopniu zależało od rozwoju budownictwa mieszkaniowego w Warszawie.

1.3. Rozwój aglomeracji warszawskiej

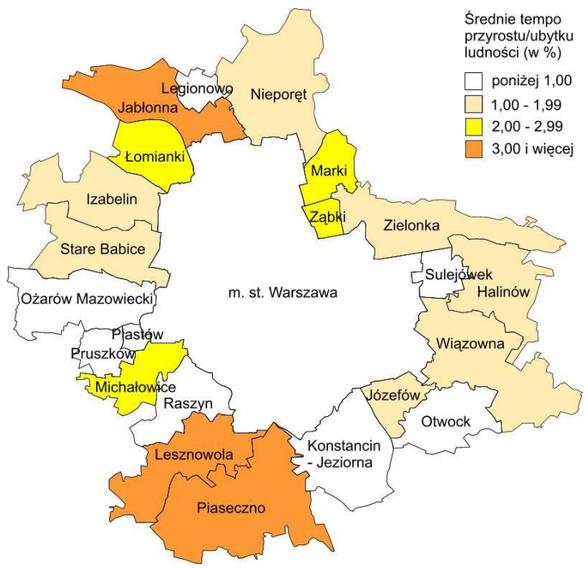
Na powiązaniach z warszawskim rynkiem pracy zyskują gminy położone w najbliższym jej otoczeniu. Gminy te funkcjonują i rozwijają się głównie dzięki silnym powiązaniom ze stołecznym rynkiem pracy.

W latach 90 ubiegłego wieku rozpoczął się intensywny rozwój gmin sąsiadujących z Warszawą. Szczególnie szybko rozwijają się gminy: Jabłonna, Lesznowola, Piaseczno, Łomianki, Marki, Ząbki i Michałowice. Salda migracji do tych gmin z roku na rok rosną. Napływ ludności następuje głównie z województwa Mazowieckiego, ale również z innych obszarów kraju.

Obserwuje się również wzrost migracji z Warszawy do gmin z nią sąsiadujących: salda migracji pomiędzy Warszawą a tymi gminami przyjmują wartości ujemne. Jednocześnie saldo migracji dla tych gmin znacznie przewyższa saldo migracji warszawskich (liczonych bez ruchu międzydzielnicowego). Migracje do gmin otaczających Warszawę to efekt procesu suburbanizacji. Jej wpływ na zmiany w strefie gmin otaczających Warszawę ma charakter wielowymiarowy. Podobnie działo się i dzieje w przypadku miast metropolitalnych na świecie, które z jednej strony przyciągają migrantów – nowych mieszkańców, z drugiej zaś generują impulsy rozwojowe, które są powodem transformacji przestrzennej i społeczno-ekonomicznej jednostek położonych w sąsiedztwie miasta. Transformacja ta sprawia, że jednostki te stają się atrakcyjne jako miejsca zamieszkania także dla mieszkańców samego miasta metropolitalnego - wyprowadzając się do strefy podmiejskiej nie tracą dostępu do dóbr i usług oferowanych w Warszawie, poprawiają zaś swe warunki życia.

Saldo migracji do/z Warszawy (bez ruchu międzydzielnicowego) wyniosło w 2000r 3.590 a dla gmin sąsiadujących, łącznie: 8.415; w roku 2003 saldo dla Warszawy wyniosło 6.966 a dla gmin sąsiadujących 10.678. Jakkolwiek różnica zmniejszyła się, to jednak w dalszym ciągu można mówić o zatrzymywaniu się fali migracji przed granicami Warszawy (Schemat Nr 5).

Schemat Nr 5 - Średnie tempo przyrostu / ubytku ludności (w %) m. st. Warszawy i gmin sąsiadujących w latach 2000 – 2003.

Zgodnie z prognozą demograficzną GUS, gminy sąsiadujące z Warszawą będą się szybko rozwijać (w szczególności Piaseczno i Lesznowola na południu, a na północy Legionowo i Łomianki).

Ludność osiedlająca się w gminach sąsiadujących z Warszawą – w większości będzie pracować w stolicy i dlatego komunikacja miedzy centrum miasta, a okolicami powinna być bardzo sprawna.

Napływ ludności będzie również można zaobserwować w miejscowościach położonych wzdłuż tras linii kolejowych, biegnących w kierunku Grodziska Mazowieckiego oraz Wołomina. Gminy sąsiadujące z Warszawą przygotowują się intensywnie do rozwoju osadnictwa powiększając obszary inwestycyjne. Tereny graniczące bezpośrednio z Warszawą, użytkowane dotychczas rolniczo, zostały wskazane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin jako obszary przekształceń funkcjonalno-przestrzennych. Dominującym kierunkiem jest zabudowa mieszkaniowa. Znaczną część terenów przygranicznych, zwłaszcza położonych w sąsiedztwie lotniska „Okęcie" i głównych tras wylotowych z Warszawy, przewidziano pod zabudowę produkcyjno-usługową i funkcje magazynowo-składowe (Tabela Nr 1, Schemat Nr 6).

[24] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[25] Treść akapitu w ramce dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. –.jw.

[26] Treść zdania zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015,. publik. U.Stat. Warszawa 2016r , dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[27] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[28] „Analiza demograficzna i społeczno-zawodowa mieszkańców Warszawy w 2014 roku"- P. Śleszyński, M. Stępniak, B. Zielińska (2014r.), opracowanie wykonane w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Urzędu m.st. Warszawy – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[29] Treść zdania zaktualizowana w związku ze zmianą stanu istniejącego – uchwała nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[30] Treść zdania zawierająca dane wg opracowania "Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie mazowieckim w 2015 r." oraz wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015,. publik. U.Stat. Warszawa 2016r dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Tabela Nr 1 - Rejony intensywnych działań w zakresie przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej na obszarze gmin sąsiednich na podstawie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Analiza studiów gmin sąsiednich – Schemat Nr 6).

Nr	Miasto/gmina	Obszar przekształcenia	Rodzaj przekształcenia funkcjonalno-przestrzennego
1.	Nieporęt	Michałów Grabina	Zabudowa mieszkaniowa oraz produkcyjno-usługowa
		Stanisławów I	Zabudowa produkcyjno-usługowa
2.	Ząbki	Na zach. od ul.Generalskiej.	Zabudowa koncentracji usług
		Półn.-zach.część miasta na terenach istniejących ogrodów działkowych	Zabudowa mieszkaniowa
		Południowo-zachodnia część miasta	Zabudowa produkcyjna, magazynowa, składowa oraz zabudowa mieszkaniowa
3.	Sulejówek	Tereny położone na zachód od ul.Sulejowskiej	Zabudowa mieszkaniowa
		Tereny położone na wschód od ul.Sulejowskiej	Zabudowa produkcyjno-usługowa
4.	Wiązowna	Rejon wsi Zakręt i Wiązowna	Zabudowa koncentracji usług
		Majdan, Wola Ducka	Zabudowa produkcyjno-usługowa oraz zabudowa produkcyjno - magazynowa
		Po wschodniej i zachodniej stronie Szosy Lubelskiej między wsiami Wiązowna i Zakręt	Zabudowa mieszkaniowa oraz przekształcenia urbanistyczne o nieokreślonej funkcji
5.	Konstancin-Jeziorna	Tereny Klarysewa	Zabudowa mieszkaniowa
		Tereny położone przy granicy z dzielnicą Wilanów	Zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa
		Rejon zakładów papierniczych	Zabudowa produkcji, magazynowania, składowania,
6.	Piaseczno	Józefosław	Zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa
		Józefosław	Zabudowa produkcyjna, magazynowania, składowania,
7.	Lesznowola	Mysiadło, Nowa Iwiczna, Nowa Wola,	Zabudowa mieszkaniowa oraz usługowa
		Mysiadło, Zamienie	Zabudowa usługowa
		Mysiadło, Stara Iwiczna, Wilcza Góra, Marysin, Łazy Zamienie	Zabudowa produkcyjno-usługowa
8.	Raszyn	Ługi, Kukierówka, Okrągłe, Dawidy, Raszyn	Zabudowa produkcyjno-usługowa
9.	Michałowice	Opacz Kolonia, Opacz Mała, Reguły,	Zabudowa produkcyjno-usługowa
10.	Piastów	Tereny położone na północ i południe od linii kolejowej	Zabudowa produkcyjno-usługowa
11.	Ożarów Mazowiecki	Jawczyce, Bronisze	Zabudowa produkcyjno-usługowa
		Macierzysz, Stara Wieś,	Zabudowa produkcyjno-usługowa
		Nowa Wieś	Przekształcenia urbanistyczne o nieokreślonej funkcji,
12.	Izabelin	Mościska – teren położony na północ od istniejącej bazy magazynowej paliw	Zabudowa produkcyjna, magazynowa, składowa
		Mościska	Zabudowa mieszkaniowa
13.	Łomianki	Buraków, Dąbrowa	Zabudowa mieszkaniowa
		Pancerz	Zabudowa usługowa
14.	Jabłonna	Wieś Jabłonna	Zabudowa mieszkaniowa

(obszary zostały wskazane na Schemacie Nr 6 zgodnie z numeracją w tabeli)

1.4. Wnioski

Analiza tendencji rozwoju demograficznego prowadzi do następujących wniosków dla polityki przestrzennej miasta:

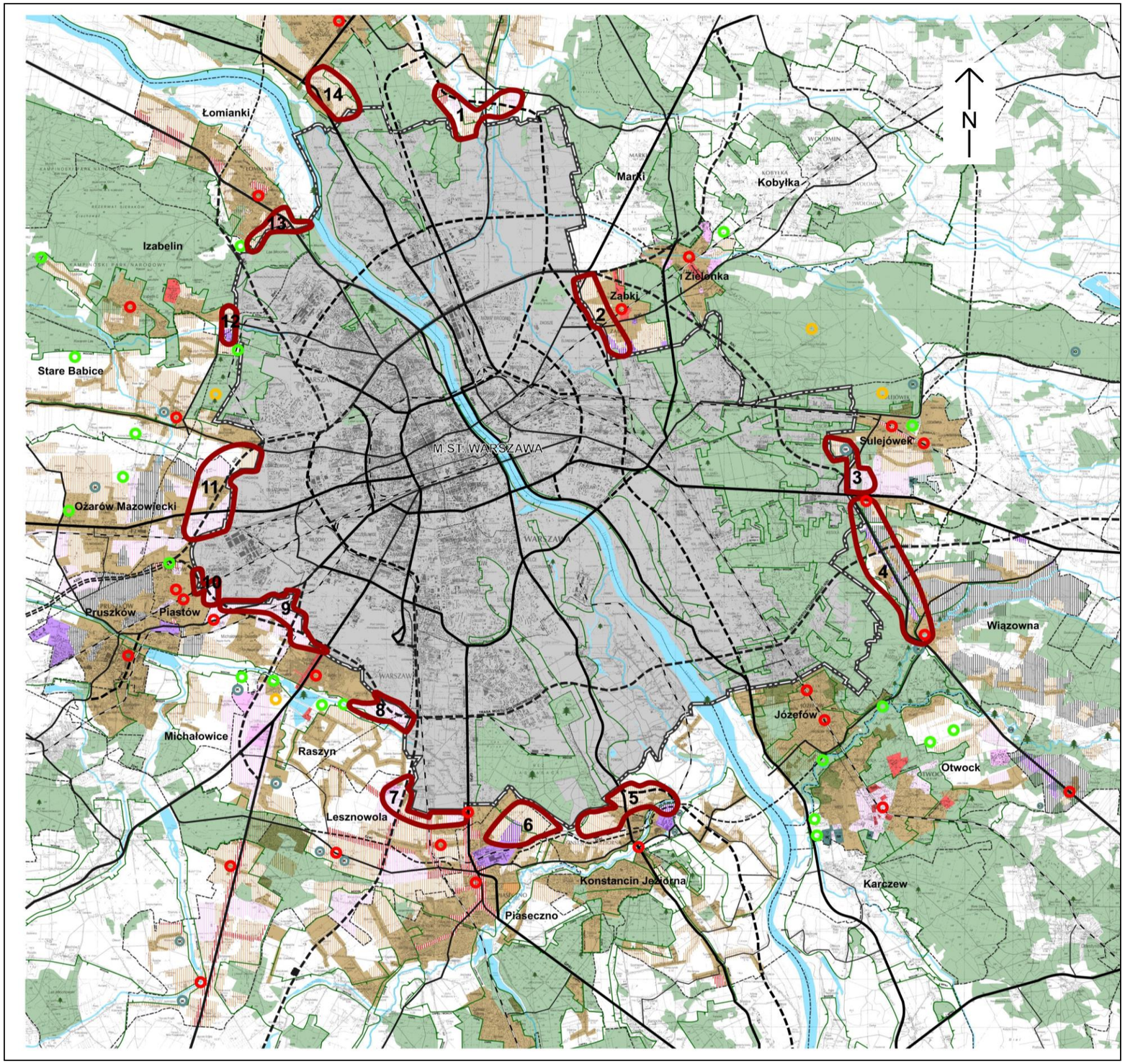
1) Wykorzystanie dla rozwoju miasta potencjału demograficznego ludności migrującej zarobkowo do Warszawy wymaga stworzenia dogodnych warunków do stałego osiedlania się tej ludności. Konieczne jest zapewnienie terenów dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

2) W osiedlach [31]w dzielnicach centralnych (Mokotów, Śródmieście, Wola, Żoliborz, Praga) przemiany demograficzne powodują wzrost zapotrzebowania na infrastrukturę i usługi świadczone na rzecz osób starszych (domy opieki, domy dziennego pobytu, usługi rehabilitacyjne itd.).

3) W dzielnicach obrzeżnych o dynamicznym wzroście liczby mieszkańców (Białołęka, Ursynów, Wawer, Wilanów, Włochy), oprócz zapotrzebowania na rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym o wyższym standardzie (budownictwo jednorodzinne z ogródkami itp.) wzrastać będzie zapotrzebowanie na urządzenia infrastruktury społecznej blisko miejsca zamieszkania.

4) Dynamiczny rozwój gmin sąsiednich i przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne obszarów przygranicznych będą w znaczący sposób oddziaływać na strukturę, rozwój przestrzenny i gospodarczy oraz funkcjonowanie Warszawy. Wzrasta rola gmin podwarszawskich jako zaplecza mieszkaniowego Stolicy.

[31] Wyraz „śródmiejskich" zastąpione wyrażeniem „w dzielnicach centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

Schemat Nr 6

ANALIZA STUDIÓW GMIN SĄSIEDNICH

LEGENDA

STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

ISTNIEJĄCE ZAINWESTOWANIE

- TERENY KONCENTRACJI USŁUG
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ NA DZIAŁKACH LEŚNYCH
- TERENY PRODUKCJI, SKŁADOWANIA I MAGAZYNOWANIA
- TERENY PRODUKCYJNO - USŁUGOWE
- TERENY ZIELENI LEŚNEJ
- TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
- REJONY KONCENTRACJI USŁUG
- REJONY LOKALIZACJI OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ BEZPIECZEŃSTWA I OBRONNOŚCI PAŃSTWA
- REJONY LOKALIZACJI PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ SPORTU, WYPOCZYNKU I REKREACJI
- REJONY LOKALIZACJI OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

OBSZARY PRZEKSZTAŁCEŃ FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNYCH

- USŁUGOWE
- MIESZKANIOWE
- PRODUKCJI, SKŁADOWANIA I MAGAZYNOWANIA
- PRODUKCYJNO - USŁUGOWE
- INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
- NIEOKREŚLONE
- 3 REJONY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZEKSZTAŁCEŃ STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ELEMENTY TRANSPORTU I KOMUNIKACJI

- ISTNIEJĄCE DROGI I ULICE
- PROJEKTOWANE DROGI I ULICE
- LINIE KOLEJOWE

ELEMENTY OCHRONY PRZYRODY

- OBSZARY OBJĘTE PRAWNĄ OCHRONĄ PRZYRODY
- REZERWATY PRZYRODY

2. ROZWÓJ GOSPODARCZY

2.1. Pozycja Warszawy w krajowym i europejskim systemie gospodarczym

Główne i specyficzne uwarunkowania rozwoju gospodarczego Warszawy związane są z:

1) pełnieniem przez miasto funkcji stołecznych,

2) dominacją miasta nad innymi dużymi ośrodkami miejskimi w regionie, a także w skali kraju, wynikającą z potencjału społecznego i gospodarczego,

3) dogodnym położeniem geograficznym (potencjalnie dobra dostępność transportowa).

Rozwój Warszawy i aglomeracji warszawskiej jest przede wszystkim następstwem procesów zachodzących w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Tu najsilniej ogniskują się krajowe procesy transformacji gospodarczej oraz procesy mające zasięg światowy: globalizacja, powstawanie po-przemysłowej cywilizacji informacyjnej, wzrost znaczenia metropolii.

W wyniku rozwoju działalności gospodarczej po 1990 r., warszawski rynek inwestycyjny oraz wielkość i różnorodność przedsiębiorstw osiągnęły poziom nieporównywalny z innymi dużymi miastami w kraju. Warszawa [32]w 2004r. skupiała znaczny procent potencjału gospodarczego Polski wyprzedzając Poznań, Wrocław i Kraków. Występuje tu swoista „nadproporcjonalność" instytucji o funkcjach metropolitalnych w liczbie większej niż wynika to z lokalnego popytu.

W Warszawie [33]w 2004r. koncentrowało się ponad 35% całego potencjału w sferze polskiej nauki i techniki. Wyraźnie ponadprzeciętny jest udział pracujących w obsłudze nieruchomości i firm, w pośrednictwie finansowym, w transporcie i łączności, w pozostałych usługach i administracji publicznej. W ostatnich latach (-) [34] dekady 1990-2000 uwidoczniła się tendencja do wzrostu roli Warszawy w krajowym rynku pracy w działalności gospodarczej w niemal każdej sekcji usług.

W Warszawie [35]w 2002r. wytwarzano 1/8 krajowego PKB. Wartość PKB /głowę ludności w Warszawie była 3-krotnie wyższa niż średnia krajowa (w Poznaniu: tylko 2-krotnie a w Krakowie i Wrocławiu zaledwie o połowę wyższa niż ta średnia). Liczba podmiotów gospodarczych działających w Warszawie wyniosła w 2004r. 288.872, co stanowiło 7,7% wszystkich podmiotów w kraju i 48% działających w woj. mazowieckim. Dochód Warszawy w 2002 r. wyniósł per capita 3.243 zł i był najwyższy w porównaniu z dochodami innych dużych miast (Katowice: 2.687 zł, Poznań: 2.277 zł, Wrocław: 2.285 zł, Kraków: 1.916 zł) . W Warszawie koncentruje się ponad 1/3 krajowego zaplecza naukowo-technicznego.

[36]W 2014r. PKB dla m.st. Warszawy wynosił 226.353 mln zł (tj. 13,2% PKB dla Polski oraz 59,3% PKB dla województwa mazowieckiego). Średnia wartość PKB na 1 mieszkańca w 2014r. w Warszawie wynosiła 132.908 i była prawie 3 razy wyższa niż w kraju i prawie 2 krotnie wyższa niż w województwie. Od roku 2005 wartość PKB dla m.st. Warszawy sukcesywnie rośnie – w roku 2014 była ona o ok. 73,4% wyższa niż w roku 2005r. Jednocześnie wartość PKB na 1 mieszkańca wzrosła o 70%. W końcu 2015 r. w Warszawie zarejestrowanych było w bazie REGON 441 339 podmiotów gospodarki narodowej (tj. ok. 51,7% ogółu podmiotów zarejestrowanych w województwie mazowieckim i ok. 7,4% w kraju). Dochód Warszawy w 2015r. na jednego mieszkańca wynosił 8.228 zł i był znacząco wyższy w porównaniu do innych miast (6.099 zł/mk – Poznań, 5.883 zł/mk - Wrocław, 5.517 zł/mk – Katowice, 5.524 zł/mk- Kraków)

W Warszawie skupiają się najważniejsze funkcje metropolitalne, związane ze sprawowaniem kontroli i nadzoru nad funkcjonowaniem gospodarki w skali regionu i państwa (wyspecjalizowane usługi finansowe, naukowe i badawcze, związane z kulturą i sztuką, środkami przekazu, telekomunikacją i administracją.

Z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa znalazła się w kręgu największych miast europejskich konkurujących i współpracujących ze sobą w sferach gospodarczej i kulturalnej.

Pod względem powierzchni i zaludnienia, Warszawa najbardziej zbliżona jest do takich stolic europejskich, jak Wiedeń (1.562 tys. mieszkańców[37] w 2004r. i ok. 1.800 tys. w 2014r.). Rozwój gospodarczy Warszawy jest bardziej dynamiczny, a wskaźniki udziału w gospodarce kraju są konkurencyjne w stosunku do Pragi czy Wiednia. Rośnie zaplecze sił pracowniczych na obszarze aglomeracji warszawskiej. Tendencje te sprzyjają wzrostowi znaczenia Warszawy na europejskim rynku pracy. Dla porównania: liczba pracujących w Warszawie w 2001 roku wynosiła 782 tysiące osób, w Pradze – 624 tysiące osób a w Rydze – 422 tysiące osób.

Pozycja Warszawy w regionie Europy Środkowo – Wschodniej stale rośnie. Jednak w hierarchii metropolii europejskich miasto zajmuje jak dotąd pozycję peryferyjną. Przyczyną tego jest niedostateczny w Warszawie rozwój cech metropolitalnych, sprzyjających międzynarodowym kontaktom gospodarczym, naukowym i kulturalnym. Odnosi się to przede wszystkim do poziomu rozwoju powiązań transportowych i komunikacyjnych, usług dla klienteli zagranicznej (np. sale kongresowe i wystawiennicze), warunków przestrzennych i technicznych zachęcających do lokowania siedzib międzynarodowych firm i instytucji.

Rozwój gospodarczy Warszawy w dużym stopniu zależny jest od potencjału demograficznego i gospodarczego gmin leżących w obszarze metropolitalnym, a także od poziomu ich urbanizacji, infrastruktury i powiązań transportowych. Dlatego niezwykle ważna jest współpraca stolicy z tymi gminami, zwłaszcza w kwestii standardów urbanistycznych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych.

2.2. Tendencje rozwoju gospodarczego

Struktura gospodarki Warszawy podlega dynamicznej transformacji od początku okresu zmian systemowych w Polsce. W procesie tym nastąpiło odwrócenie proporcji pomiędzy udziałem usług i przemysłu w gospodarce miasta. Obecnie proporcja ta jest jak 4:1 na korzyść usług i jest porównywalna z sytuacją w Pradze czy Wiedniu.

W sektorze usług największy udział ma handel. Najbardziej dynamicznie rozwijają się działalności w zakresie obsługi nieruchomości i firm. W ostatniej dekadzie wzrosło znaczenie łączności, pośrednictwa finansowego, administracji publicznej, transportu i gospodarki magazynowej.

W Warszawie [38]w 2004r., podobnie jak i w innych stolicach, zauważa się przewagę miejsc pracy w sekcjach związanych z handlem detalicznym i hurtowym (około 1/5 pracujących w usługach) oraz w obsłudze nieruchomości i usługach dla firm (1/6-1/5 sektora usług). Trzecią sekcję, w której powstaje najwięcej miejsc pracy tworzą działalności transportowe, magazynowe i łącznościowe. Względnemu wzmocnieniu uległo pośrednictwo finansowe (działalność banków i firm ubezpieczeniowych) oraz administracja publiczna. Zmalała rola ochrony zdrowia i pozostałych usług (komunalnych, osobistych).

[39] Ww. trend utrzymuje się nadal, przy czym na drugiej pozycji znalazła się sekcja: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna obejmująca ok. 18% przedsiębiorstw. Do grupy tej należą m.in. wszelkiego rodzaju doradztwo (księgowe, podatkowe, prawne, związane z zarządzaniem), badania naukowe i prace rozwojowe, reklama, badania rynku i opinii publicznej.

[32] Datowanie „w 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie- uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[33] Datowanie „w 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[34] Słowo „minionej" usunięte i dodana data „1990-2000" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[35] Datowanie „w 2002r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[36] Treść akapitu zawierająca dane na podstawie Rocznika Statystycznego Warszawy 2016 , publik.- U.Stat.Warszawa 2016 r. dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[37] Datowanie „w 2004r." i dane na rok 2014 (na podstawie Rocznika Statystycznego Warszawy 2016 , publik.- U.Stat.Warszawa 2016) dodane w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[38] Datowanie „w 2004r." dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[39] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Obecnie obserwuje się następujące tendencje rozwoju gospodarczego:

- Stabilizuje się tempo rozwoju działalności z sekcji pośrednictwa finansowego Zmiany organizacyjne instytucji kapitałowych powodują osłabienie ich wpływu na wzrost liczby miejsc pracy. Jednoczenie jakość podmiotów z tej sekcji (skuteczność, renoma, wiarygodność, zasięg działania) jest niezwykle ważna dla już obecnych i przyszłych przedsiębiorców.
- Utrzymuje się wysoka dynamika rozwoju działalności związanych z obsługą nieruchomości, prowadzeniem działalności gospodarczej oraz nauką. Działalność gospodarcza z tej sekcji stanowi ważny czynnik stymulujący rozwój.
- Zmniejsza się skala działalności produkcyjnej i rola sekcji w gospodarce miasta . Nie powstają nowe miejsca pracy. Nastąpiła utrata niektórych powiązań kooperacyjnych z regionem i dalszym otoczeniem zewnętrznym.

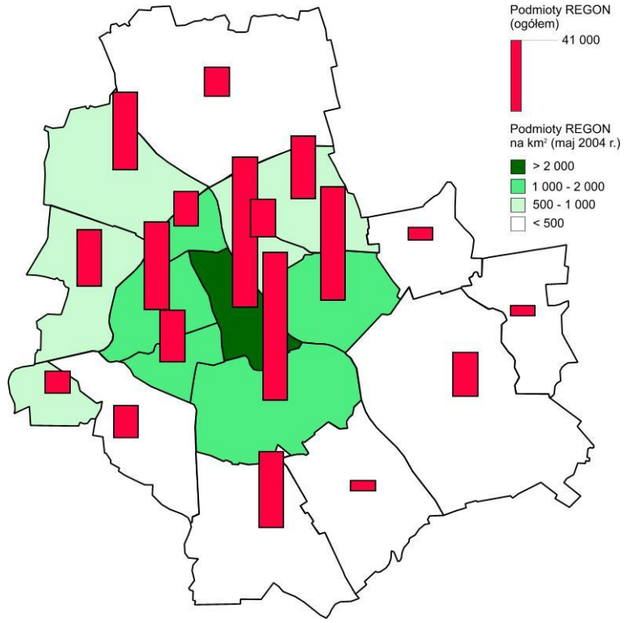
2.3. Rozwój gospodarczy w przestrzeni miasta.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą rozmieszczone są nierównomiernie w przestrzeni miasta. Większość z nich zlokalizowana jest w lewobrzeżnej części Warszawy na osi północ-południe i w mniejszym stopniu wschód-zachód. Największa liczba podmiotów występuje w Śródmieściu, a następnie w dzielnicy Mokotów i Praga Południe, a także na Żoliborzu, Woli i Ochocie.

[40]W 2004r. blisko 60% wszystkich firm lokalizuje się w granicach siedmiu dzielnic dawnej gminy Centrum. Największą liczbę firm posiadają Śródmieście i Mokotów (po około 14%) oraz Praga-Południe (blisko 11%). Zdecydowanie niższe udziały występują na obrzeżach miasta. Obrazuje to natężenie przedsiębiorczości mierzone liczbą podmiotów na 1 km^2 powierzchni. Przeciętnie w mieście na 1 km^2 przypada około 560 podmiotów gospodarczych. Skrajne przypadki stanowią Śródmieście (z blisko 2 600 podmiotami na każdy km^2) i pięć dzielnic z gęstością poniżej 200 firm na km^2. W kolejności rosnących wskaźników są to: Wilanów, Białołęka, Wesoła, Wawer i Rembertów. Dzielnice prawobrzeżne grupują łącznie 29,4% wszystkich podmiotów gospodarczych (Schemat Nr 7).

[41]Obecnie ww. trend utrzymuje się nadal, przy czym w 2015r.[42]średnio w Warszawie na kilometr kwadratowy przypadało 776 podmiotów.

Schemat Nr 7 - Podmioty gospodarcze według dzielnic Warszawy (wg systemu REGON, maj 2004 r.)

Źródło: dr M. Grochowski, opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Warszawie można wyróżnić kilka typów rozmieszczenia podmiotów gospodarczych:

Typ koncentryczny (stopniowy spadek liczby podmiotów przypadających na km^2 wraz z odległością od centrum miasta) reprezentują takie działalności jak: hotelarstwo, ubezpieczenia, usługi na rzecz całego społeczeństwa, organizacje komercyjne, pracodawców i profesjonalne. W tym przypadku występują czynniki lokalizacji związane z walorami reprezentacyjnymi miejsca. W rozmieszczeniu tego typu podmiotów w Warszawie nadal wyraźnie zaznacza się dzielnica Śródmieście.

Typ wieloośrodkowy obserwuje się w przypadku szkolnictwa wyższego, produkcji pojazdów czy zespołów eksterytorialnych. Widoczne są również tendencje do lokalizowania działalności w pobliżu najważniejszych arterii komunikacyjnych (roli takiej nie pełni lotnisko na Okęciu).

Widoczna jest również tendencja do lokalizacji przedsiębiorstw z dala od centrum miasta. Dotyczy to zwłaszcza działalności prowadzonej w miejscu zamieszkania usługodawcy. Prawdopodobne jest postępowanie zjawiska migracji tych podmiotów z centrum miasta do dzielnic zewnętrznych. W takim przypadku rola Śródmieścia będzie malała, o ile nie nastąpi rozwój innych działalności np. organizacji międzynarodowych, administracji centralnej. Lokalizacja takich usług wydaje się być głównie związana z ich dostępnością. Jest ona jednak jednocześnie czynnikiem stymulującym rozwój i organizującym życie społeczne w osiedlach mieszkaniowych.

W związku z regresem przetwórstwa przemysłowego w Warszawie, na szczególną uwagę zasługują obszary poprzemysłowe i obecnie zajmowane przez przemysł. [43]W związku z zanikiem (-) przedsiębiorstw produkcyjnych następuje ekspansja (-) funkcji mieszkaniowej na te tereny. Obszary te można traktować jako te fragmenty przestrzeni, które mogą stać się kluczowe dla zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta.

2.4. Wnioski

Wyniki analiz rozwoju działalności gospodarczej w Warszawie pozwalają sformułować następujące wnioski dotyczące zagospodarowania przestrzennego miasta dla podtrzymania trendów rozwojowych:

1. W Warszawie istotne cechy metropolii międzynarodowej wymagają dalszego rozwoju. Konieczne jest wzmocnienie międzynarodowych powiązań gospodarczych, naukowych i kulturalnych poprzez:
   - rozwój powiązań transportowych i komunikacyjnych,
   - rozwój sektora usług dla zagranicznej klienteli (sale kongresowe i wystawiennicze)
   - stworzenie warunków dla lokowania siedzib międzynarodowych firm i instytucji.
2. Utrzymanie równowagi w rozwoju ekonomicznym miasta wymaga lokowania w Warszawie przetwórstwa przemysłowego związanego z zaawansowanymi technologiami. Wiąże się to z koniecznością wskazania terenów pod budowę odpowiedniej infrastruktury (park technologiczny, inkubator przedsiębiorczości).
3. Pozytywna tendencja do lokalizacji usług dla mieszkańców jak najbliżej klienta, wskazuje na potrzebę zwiększenia udziału funkcji usługowych na terenach zabudowy mieszkaniowej. Rozwój centrów dzielnicowych wraz z usługami o randze lokalnej, będzie też sprzyjać rozwojowi miejsc pracy w miejscach zamieszkania.
4. Należy [44]podejmować działania na rzecz rekultywacji i ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych. Działania takie dają szansą na pozyskanie terenów, które nie są wykorzystywane zgodnie z ich potencjałem wyznaczonym przez położenie.

[40] Datowanie „w 2004r." dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[41] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[42] Dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, publik. U.Stat.Warszawa 2016 r. – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[43] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[44] W zdaniu zmodyfikowana fleksja w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

II. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE (Rysunek Studium Nr 1)

Podniesienie rangi Warszawy w sieci miast Unii Europejskiej wymaga zapewnienia warunków przestrzennych dla trwałego zrównoważonego rozwoju oraz dla uzyskania europejskich standardów warunków życia mieszkańców.

Czynnikami sprzyjającymi zrównoważonemu rozwojowi są prawidłowo kształtowane relacje funkcjonalno-przestrzenne w obszarze miasta oraz relacje funkcjonalno-przestrzenne z obszarami leżącymi w jego sąsiedztwie. Relacje te dotyczą kwestii o charakterze społeczno-gospodarczym i środowiskowym (środowisko przyrodnicze i kulturowe). Mają one bezpośredni wpływ na jakość przestrzeni miasta w sensie jego walorów użytkowych i wartości kompozycyjno-estetycznych.

W celu sformułowania podstawowych uwarunkowań rozwoju miasta dokonano oceny dotychczasowego zagospodarowania i stanu ładu przestrzennego oraz warunków i jakości życia mieszkańców . Ocena opiera się na analizie:

1. struktury funkcjonalnej;
2. warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców w usługi;
3. struktury przestrzennej i układu przestrzeni publicznych.

Analiza i ocena struktury funkcjonalnej zawiera:
- rozmieszczenie zabudowy mieszkaniowej wraz z jej strukturą;
- rozmieszczenie usług;
- występowanie funkcji technicznych, w tym obszarów komunikacji;
- rozmieszczenie obszarów produkcyjno-usługowych;
- występowanie obszarów zieleni i jej struktury oraz rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Analiza i ocena warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców w usługi obejmuje:
- charakter i jakość zasobów mieszkaniowych;
- wyposażenie w usługi publiczne: oświaty, zdrowia i opieki społecznej, sportu i rekreacji oraz kultury i sztuki;
- wyposażenie w placówki handlowe.

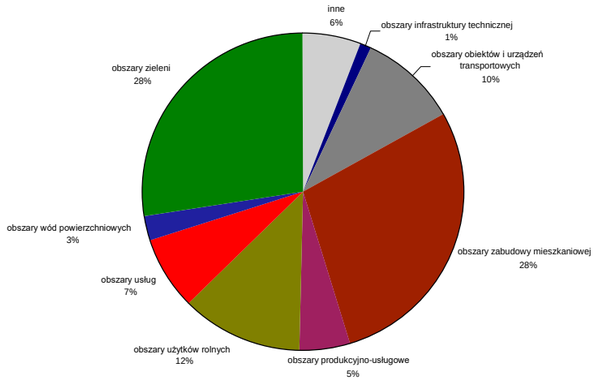
Analiza i ocena struktury przestrzennej dotyczy:
- charakterystyki obszarów zabudowy;
- elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta.

1. STRUKTURA FUNKCJONALNA

[45]W 2003r. struktura gruntów wg sposobu użytkowania (Schemat Nr 8) była zróżnicowana: oprócz typowo miejskich form zagospodarowania terenów, takich jak zabudowa mieszkaniowa, obiekty usługowe i produkcyjno-usługowe, układy drogowe itp., występują znaczne areały terenów rolnych, lasów i łąk.

[46]Obecnie struktura funkcjonalna użytkowania gruntów kształtuje się podobnie jak dotychczas, pomimo zmian w sposobie użytkowania jakie zaszły od 2003r.

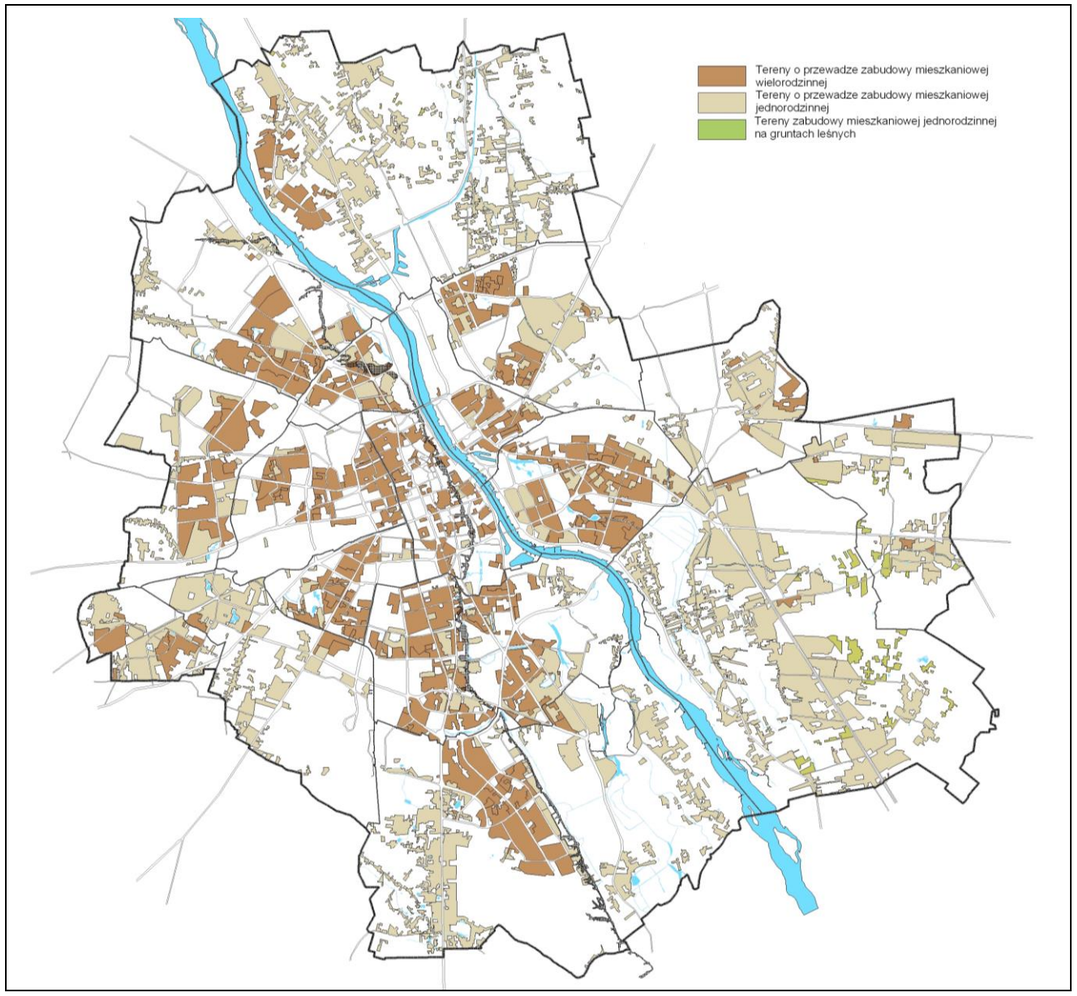
Schemat Nr 8 - Struktura funkcjonalna Warszawy [47] (-) (100% pow. Warszawy - 517 km²)

- **Rozmieszczenie zabudowy mieszkaniowej i jej struktura** (Schemat Nr 9 i 10)

[48]W 2003r. obszary zabudowy mieszkaniowej (schemat nr 9) obejmowały 28,0 % powierzchni miasta, tj. ok.145 km², w tym: ok. 55 km², zajmowała zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, co stanowi ok. 11,0 %, powierzchni miasta; ok. 90 km² zajmowała zabudowa mieszkaniowa o charakterze jednorodzinnym, co stanowi ok. 17,0 %, powierzchni miasta.

Schemat Nr 9 - Rozmieszczenie terenów zabudowy mieszkaniowej

[49]Obecnie tereny zabudowy mieszkaniowej zajmują[50] ok. 1/5 powierzchni miasta (ok.107 km²), w tym zabudowa jednorodzinna stanowi 11%, a wielorodzinna 9. W roku 2015[51] łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła ok. 53.755 tys. m², przy czym 18% stanowiła zabudowa indywidualna (jednorodzinna). Wg tej proporcji powierzchnia użytkowa mieszkań w zabudowie wielorodzinnej wynosiła ok. 44 079 tys. m² (82%), a mieszkań w zabudowie jednorodzinnej ok. 9.766 tys. m² (18%).

[45] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[46] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[47] Treść „ - stan istniejący" usunięta uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[48] Datowanie „w 2003r." oraz treść: (schemat nr 9) dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[49] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

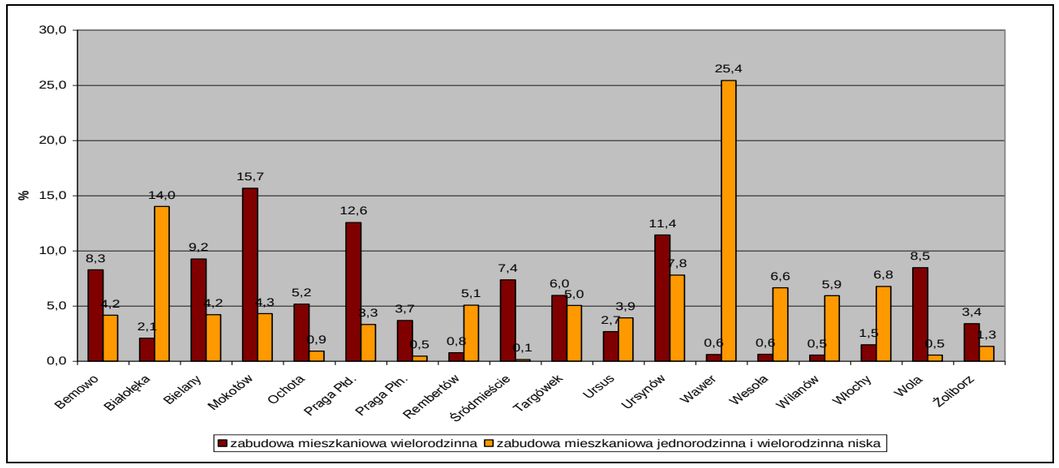
[50] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[51] Dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015 , publik. U.Stat.Warszawa 2016 r – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, występuje przede wszystkim na terenie dzielnic: Śródmieście, Praga Północ, Praga Południe, Wola, Mokotów, Bemowo, Ursynów, Targówek.
Ponad 70% wszystkich terenów zabudowy wielorodzinnej położonych jest na terenie lewobrzeżnej Warszawy.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna koncentruje się w dzielnicach obrzeżnych Warszawy, głównie w Wawrze, Wesołej, Białołęce i Wilanowie.
Ponad 60% terenów zabudowy jednorodzinnej zlokalizowane jest na terenie prawobrzeżnej Warszawy, w tym większość na terenie Białołęki i Wawra. Występuje ona zarówno w formie rozproszonej (północno-wschodnia część Białołęki, zachodnia część Wawra, wschodnia część Wilanowa) o ekstensywnym zagospodarowaniu (średnio 33,6 os./ha), jak i skoncentrowanej wzdłuż tras wylotowych z Warszawy (np. osiedla Anin, Miedzeszyn, Międzylesie, Falenica).

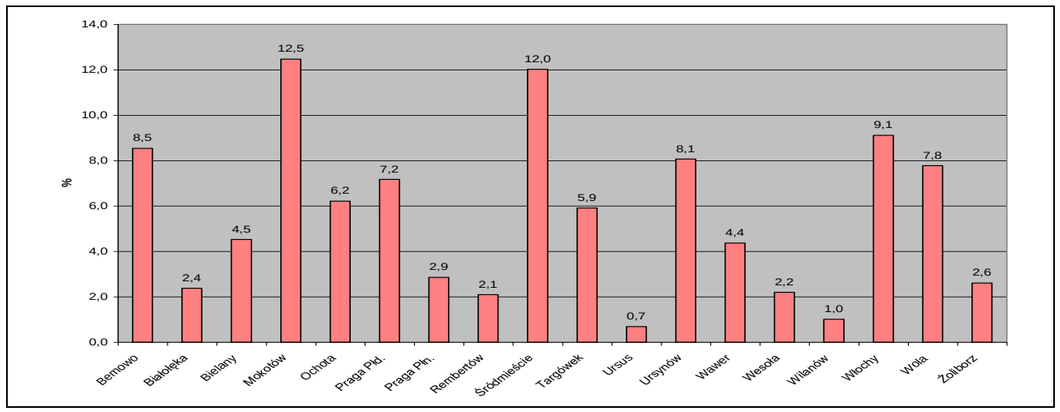
Schemat Nr 10 - Obszary zabudowy mieszkaniowej w Warszawie wg dzielnic (Warszawa – 100%)

- **Rozmieszczenie usług** (Schemat Nr 11 i 12)

[52]W 2003r. obszary usług zajmowały ok. 7 % powierzchni miasta, tj. ok. 36 km^2. Dane te nie obejmowały usług wbudowanych w obiekty mieszkaniowe lub produkcyjne. Rozmieszczenie w 2003r. terenów usług przedstawia schemat nr 12, a udział obszarów usług w dzielnicach przedstawia poniższy schemat.

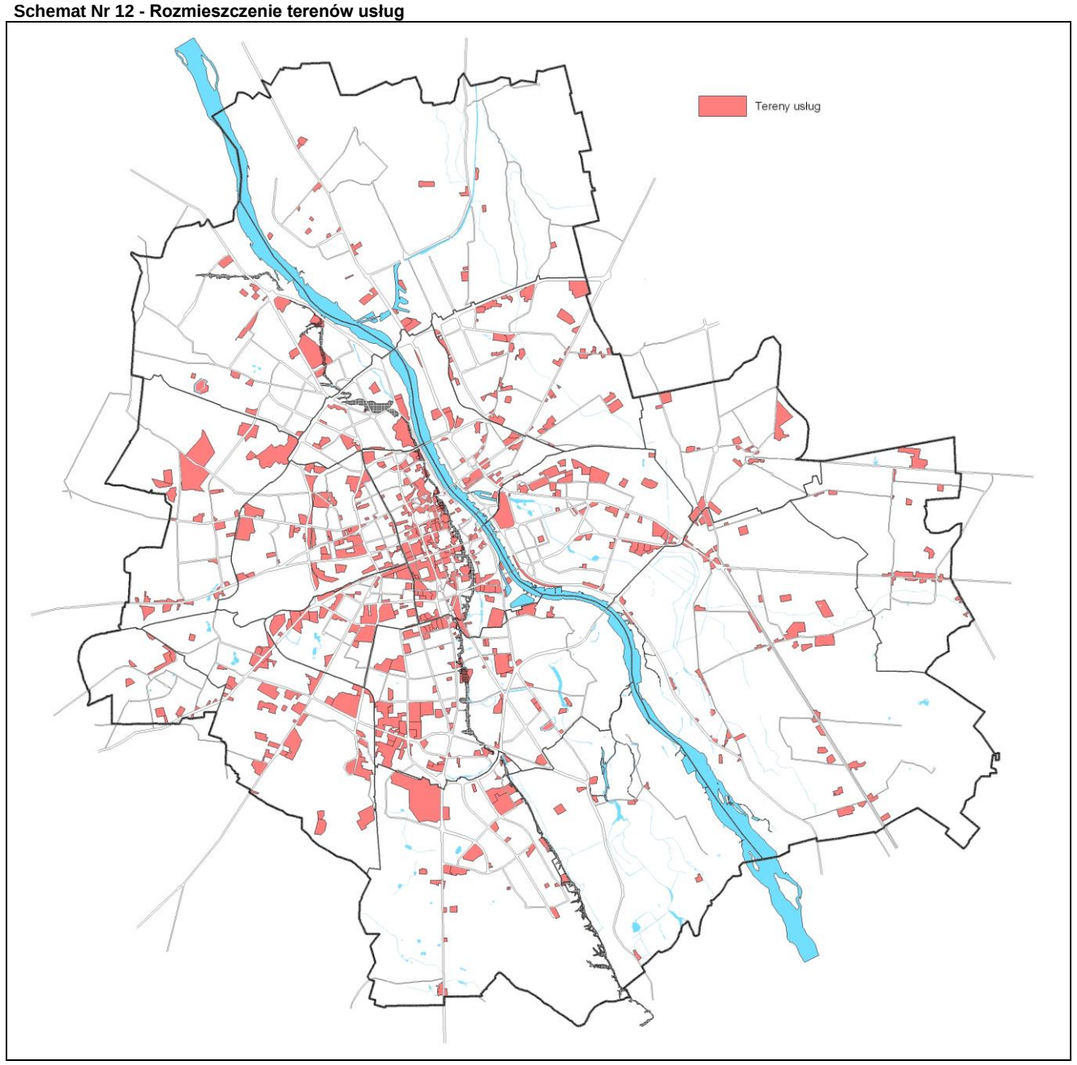
Schemat Nr 11 - Obszary usług w Warszawie wg dzielnic (Warszawa – 100%)

[52] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie oraz dodano w 2-m zdaniu treść „przedstawia schemat nr 12, a udział obszarów usług" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

Większość (ponad połowa) terenów usług zlokalizowana jest w dzielnicach centralnych. Są one związane z funkcjami egzogenicznymi (miastotwórczymi), wynikającymi z pełnienia przez Warszawę funkcji stołecznych i metropolitalnych. W pozostałych dzielnicach usługi nastawione są na obsługę ludności i rynku lokalnego (funkcje endogeniczne). Ponad 70 % terenów usługowych położonych jest na terenie lewobrzeżnej Warszawy.

Schemat Nr 12 - Rozmieszczenie terenów usług

[53] Wg aktualnych danych[54] obszary usług zajmują ok. 49 km^2. Natomiast powierzchnia użytkowa usług z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000m^2 (tzw. WOH) wynosi[55] 22.019.001 m^2. Średnio na 1 mieszkańca przypada 12,2 m^2 powierzchni usług bez WOH oraz 0,92 m^2/1mk powierzchni w WOH.

[53] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

[54] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[55] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r. (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

- **Występowanie funkcji technicznych** (Schemat Nr 13 i 15)

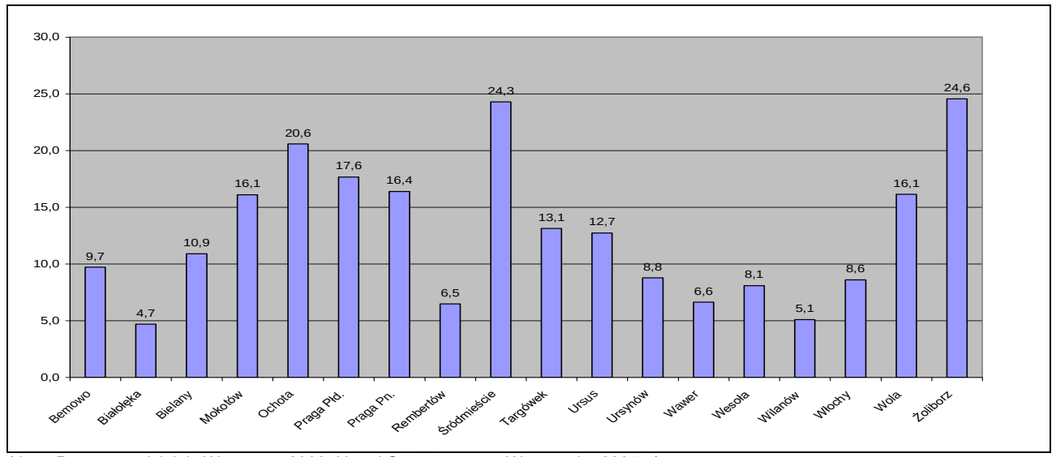
[56]W 2003r. obszary funkcji technicznych zajmowały ok.11 %, tj. ok. 57 km^2 i obejmowały:
- tereny ulic i placów: 29,0 km^2
- obszary infrastruktury technicznej – ok. 5 km^2
- obszary urządzeń transportu kolejowego: ok. 12 km^2
- pozostałe obszary, w tym transport lotniczy ok.11 km^2.

Rozmieszczenie obszarów funkcji technicznych jest nierównomierne. Większość z nich to tereny dróg i urządzeń transportowych.

Średni udział powierzchni dróg w powierzchni miasta [57]w 2003 r. wynosił 10,1%, i wahał się od ponad 20% na terenie Śródmieścia, Żoliborza i Ochoty do 5–6 % na terenie Białołęki, Wawra, Rembertowa i Wilanowa.

W odniesieniu do terenów zurbanizowanych gęstość dróg utrzymuje się na tym samym poziomie w dzielnicach centralnych (o wysokim stopniu urbanizacji), natomiast znacząco wzrasta na terenach o niskim poziomie urbanizacji (m.in. w Wawrze do 30%, Wilanowie do 42%, Wesołej 32,8%), gdzie dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Świadczy to o dużym rozproszeniu zabudowy.

Schemat Nr 13 - Udział procentowy powierzchni dróg w powierzchni dzielnicy

(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005 r.)

Pozostałe tereny komunikacji (kolej, lotnisko, komunikacja wodna) koncentrują się w czterech dzielnicach: we Włochach, oraz na Pradze Północ, Pradze Południe i Woli (ok.65% ogółu terenów). Przy czym, o ile w dzielnicy Włochy dużą powierzchnię zajmuje lotnisko, to w pozostałych dzielnicach dominują tereny kolejowe, które w znaczący sposób wpływają na zagospodarowanie i strukturę użytkowania terenów w tych dzielnicach.

[58]Obecnie tereny funkcji technicznych zajmują[59] ok. 93 km^2 (ok. 18% powierzchni miasta, z tego 12% stanowią tereny dróg, pozostałe 6% stanowią przede wszystkim tereny lotnisk i tereny kolejowe[60]).

* * *

[61]W 2012r. PKP SA, w związku z przeprowadzonymi własnymi analizami potrzeb terenów niezbędnych dla funkcjonowania transportu kolejowego w Warszawie, wystąpiły o przekwalifikowanie części dotychczasowych terenów kolejowych (KK) na inne funkcje, w tym m.inn. zadeklarowano zlokalizowanie na terenie położonym w rejonie ul. Potrzebnej nowoczesnego Muzeum Kolejnictwa.

[56] Datowanie „ w 2003r." dodana i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[57] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[58] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[59] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

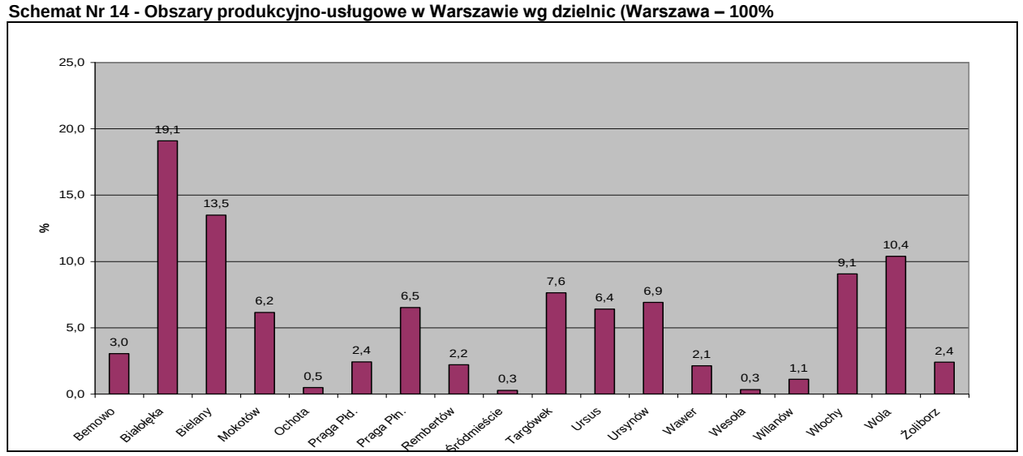
[60] Część terenów kolejowych, które nie pełnią swej pierwotnej funkcji, zaliczone są do kategorii funkcji technicznych – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[61] Treść dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z obszarem zmiany nr 113

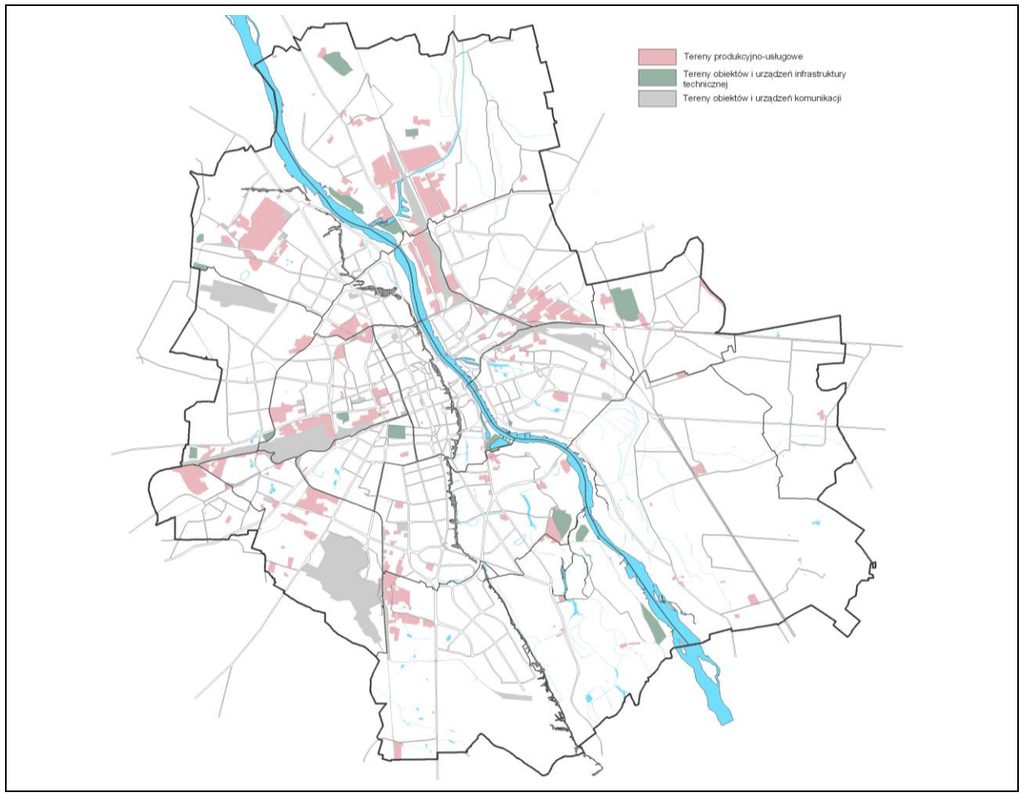
- **Rozmieszczenie obszarów produkcyjno-usługowych** (Schemat Nr 14 i 15)

[62] W 2003r. obszary produkcyjno-usługowe (w tym magazynowo-składowe) zajmowały ok. 5 % powierzchni miasta, tj. ok. 26 km^2 (schemat nr 15). Największa koncentracja tych funkcji występowała na Białołęce, Targówku, Ursusie, Bielanach oraz Pradze Północ i Woli (schemat nr 14).

Schemat Nr 14 - Obszary produkcyjno-usługowe w Warszawie wg dzielnic (Warszawa – 100%

Schemat Nr 15 - Rozmieszczenie terenów produkcyjno-usługowych i funkcji technicznych

[62] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie oraz dodano na końcu zdań treść: (schemat nr 15), (schemat nr 14) - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[63]Wg aktualnych danych[64] obszary produkcyjno-usługowe zajmują ok. 18 km^2. Natomiast powierzchnia użytkowa terenów produkcyjno-usługowych wynosi ok. 5.458 tys. m^{2,} Średnio na 1 mieszkańca przypada 3,03m^2 powierzchni użytkowej w obiektach produkcyjno-usługowych.

[65](-) Tereny produkcyjno-usługowe zlokalizowane są prawie po połowie na terenie prawo- i lewobrzeżnej Warszawy.

* * *

[66]W 2013 r. wykonano opracowanie pt. „Potencjał rozwojowy terenów przemysłowych (produkcyjnych) oraz magazynowo - składowych w aspekcie polityki przestrzennej miasta określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy", w którym sklasyfikowano tereny produkcyjno-usługowe wg stanu ich zagospodarowania oraz oceniono je pod względem: potencjału powierzchniowego, położenia obszaru w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, dostępności komunikacyjnej, własności gruntów, atrakcyjności inwestycyjnej, zagospodarowania sąsiedztwa oraz możliwości występowania konfliktów przestrzennych związanych z pełnionymi lub przyszłymi funkcjami. Wskazano tereny produkcyjno-usługowe do zachowania, natomiast teren przy ul. Bysławskiej (d."Mera-Pnefal"), oceniono jako zdegradowany, który utracił swoje dotychczasowe funkcje, teren przy ul. Żegańskiej (d."Zwar"), jako chaotycznie zagospodarowany, a teren w rejonie ul. Instalatorów i ul. Łopuszańskiej uznano za obszar potencjalnych konfliktów przestrzennych w związku z realizowaną w sąsiedztwie zabudową mieszkaniową.

- **Występowanie i struktura obszarów zieleni oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna.**

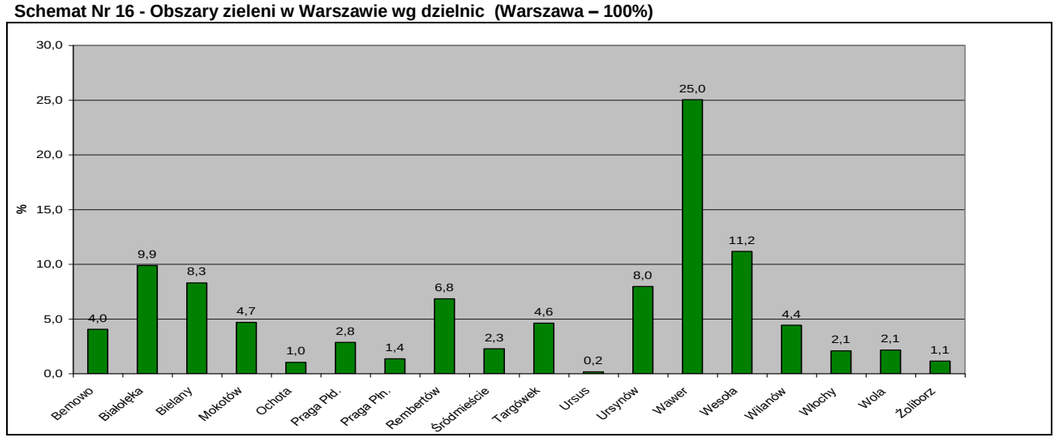
Obszary zieleni w Warszawie [67]w 2003 r. stanowiły ok. 28 % powierzchni całego miasta (ok. 145 km^2), w tym m. in.:

- obszary zieleni leśnej – ok. 72,6 km^2;
- obszary zieleni urządzonej (m. in. parki, skwery, ogrody) – ok.11,7 km^2;
- obszary ogródków działkowych – ok. 17 km^2;
- zieleń cmentarna – ok. 0,5 km^2.

W strukturze zieleni dominują lasy. Stosunkowo mało jest terenów zieleni urządzonej: parków skwerów, zajmują one mniejszą powierzchnię niż ogrody działkowe.

Rozmieszczenie obszarów zieleni jest nierównomierne Ok. 70% koncentruje się na terenie sześciu dzielnic: Bielany, Białołęka, Rembertów, Wawer, Wesoła i Ursynów. Jest to głównie zieleń leśna i naturalna. Natomiast największe obszary zieleni urządzonej (parki, skwery i ogrody działkowe) występują w dzielnicach centralnych (Mokotów, Ochota, Praga Południe, Praga Północ, Śródmieście, Wola) (Schemat Nr 16).

Schemat Nr 16 - Obszary zieleni w Warszawie wg dzielnic (Warszawa – 100%)

[68] Obecnie tereny zieleni łącznie z lasami zajmują[69] ok.137 km^2 (ok. 26,5% powierzchni miasta), w tym:

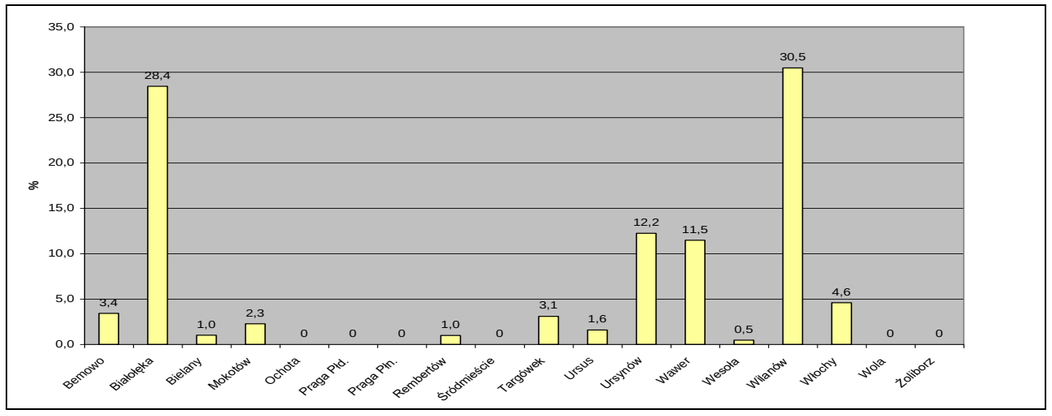
- lasy o łącznej powierzchni – ok. 80 km^2 (tj. ok. 15,5% powierzchni miasta),
- tereny zieleni urządzonej (m.in. parki, skwery, place zabaw, ogrody itp.) – ok.10 km^2 (tj. ok. 2% pow. miasta),
- tereny zieleni nieurządzonej z dominacją zadrzewień – ok. 28,3 km^2 (tj. ok. 5,5% pow. miasta),
- ogrody działkowe – ok. 13,8 km^2 (tj. ok. 2,7% pow. miasta),
- tereny zieleni cmentarnej – ok.4,7 km^2 (tj. 0,9% pow. miasta).

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

[70]W 2003r. obszary rolne zajmowały ok. 12 % powierzchni miasta, tj. ok. 62 km^2.

Jakość gleb oraz warunki agroekologiczne na terenie aglomeracji warszawskiej są niskie. Przeważają gleby bielicowe (piaskowo − żwirowe, gliny zwałowe). Obszar miasta charakteryzuje się ponadto ujemnym bilansem wodnym.
Do najlepszych gleb pod względem użytkowym należą mady pyłowe tarasu zalewowego oraz słabo zbielicowane gleby równiny polodowcowej znajdujące się w południowo − zachodniej części miasta. Są one w znacznej mierze chronione i wykorzystywane głównie do uprawy warzyw gruntowych.

Schemat Nr 17 - Obszary użytków rolnych w Warszawie wg dzielnic (Warszawa – 100%)

Grunty użytkowane rolniczo występują przede wszystkim w dzielnicach obrzeżnych Warszawy. Większość z nich położona jest na terenie Białołęki, Wawra, Wilanowa, Ursynowa oraz Włoch i Mokotowa (Schemat Nr 17 i 18).

Poszczególne dzielnice różnią się między sobą udziałami w powierzchni gospodarstw rolnych w stosunku do powierzchni ogólnej gruntów − Rembertów (2,7%) ■ dawna gmina Centrum (3,5%) ■ Targówek (60,0%) ■ Wilanów (45,0%) ■ Włochy (37,3%).

Na terenie Warszawy [71]w 2002 r. znajdowały się 3.394 gospodarstwa rolne (-), w tym 3.305 to gospodarstwa indywidualne. Najwięcej z nich znajdowało się w Białołęce (838) ■ Wawrze (733) ■ Wilanowie (505) ■ Ursynowie (355), najmniej w dzielnicach: Targówek (37) ■ Rembertów (37) ■ Ursus (72). Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstw jest niewielka i wynosi 2,82 ha.

W [72](-) okresie 1995-2005, charakteryzującym się dynamicznymi zmianami struktury funkcjonalno − przestrzennej, zaobserwowano ograniczenie i odchodzenie od działalności rolniczej, fragmentaryzacji i degradacji terenów rolnych, a w konsekwencji wyłączanie ich z użytkowania i przeznaczanie na cele nierolnicze − głównie mieszkaniowe, usługowo − handlowe i komunikacyjne.

[73]Trend ten utrzymuje się również obecnie.

[63] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp.

[64] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r. (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[65] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

[66] Treść dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z obszarem zmiany nr 93, 96 i 104

[67] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[68] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp.

[69] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[70] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[71] Datowanie „w 2002r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..jw.

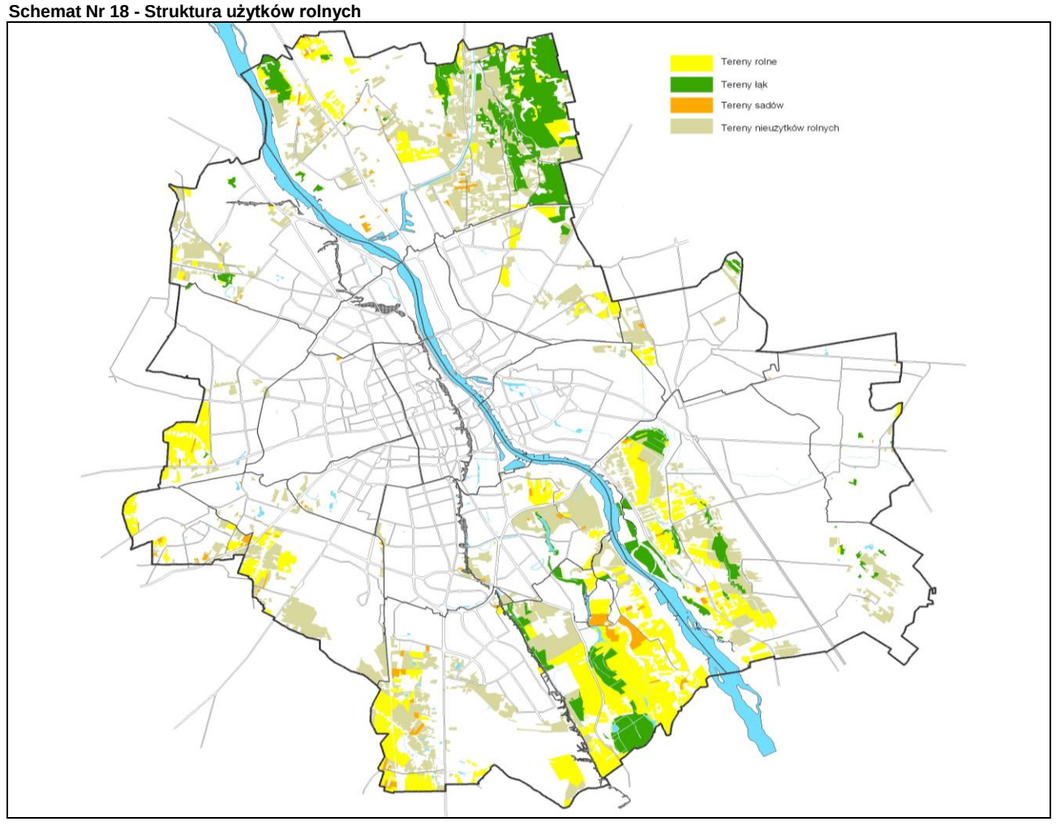
[72] Słowo „ostatnim" usunięte i dodana data „1995-2005" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. jw.

[73] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..jw.

Charakterystycznym zjawiskiem, które pojawiło się [74]na przełomie XX/XXI wieku (-), jest znaczny wzrost powierzchni odłogów i ugorów spowodowany głównie niską opłacalnością i dochodowością produkcji rolnej. Powierzchnia gruntów odłogowanych wynosiła w Warszawie w 2002r. - 4.338,4 ha (57% powierzchni gruntów rolnych). Zjawisko to w znaczącym stopniu dotyczy gospodarstw małych, poniżej 2 ha.
Rolnictwo na obszarze m. st. Warszawy nie ma już znaczenia w zaopatrzeniu ludności w artykuły rolne. Niewielka jest też jego rola w zaopatrzeniu rynku w kwiaty i rośliny ozdobne. Warszawskie rolnictwo nie ma też istotnego udziału w zatrudnieniu ludności [75]w 2002r. tylko ok. 1800 osób pracujących pracowało wyłącznie w swoich gospodarstwach rolnych). Nastąpiła znaczna parcelacja gospodarstw, tj. wzrost liczebności gospodarstw najmniejszych i zajmowanej przez nie powierzchni użytków rolnych. Również mało pozostało zwartych kompleksów użytków rolnych, zwłaszcza takich, które sąsiadują ze zwartą przestrzenią rolniczą gmin sąsiednich.
Dzielnice o największych zasobach użytków rolnych (Białołęka, Wawer, Wilanów, Ursynów, Włochy) charakteryzują się jednocześnie intensywnymi procesami urbanizacyjnymi i silną presją inwestycyjną [76](-). Dzielnice te są potencjalnymi obszarami występowania konfliktów związanych z uwarunkowaniami przyrodniczymi (głównie z powodu dobrych warunków glebowych i powiązań przyrodniczych) oraz stosunkowo dużym zainwestowaniem specjalistycznych gospodarstw rolnych.

[77] Wg aktualnych danych tereny rolne i porolne zajmują 14,5% powierzchni miasta[78], a 3,2 % powierzchni miasta zajmują wody powierzchniowe (-).

Schemat Nr 18 - Struktura użytków rolnych

2. WARUNKI ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW W USŁUGI

- **Charakter i jakość zasobów mieszkaniowych** (Schemat Nr 19)

Według NSP 2002 r. na terenie Warszawy znajdowało się 65,5 tys. budynków mieszkalnych o łącznej liczbie 654 tys. mieszkań. Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła 54,7 m^2, a zamieszkiwało je średnio 3,17 osób. Powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca [79]wynosiła 21,2 m^2 i była o ponad połowę tj. 10 m^2 niższa niż w Berlinie, Hamburgu, Wiedniu i Mediolanie.

[80]Wg NSP z 2011 liczba budynków mieszkalnych wynosiła 87,7 tys., a liczba mieszkań ok. 860 tys. W roku 2015 było ich 912 tys., a powierzchnia użytkowa mieszkań kształtowała się na poziomie 53 mln 755 tys. m^2, w tym zabudowa mieszkaniowa indywidualna stanowiła ok.18% (wg statystyki GUS 2015 r.). Daje to ok. 9 676 tys. m^2 pow. użytkowej w zabudowie jednorodzinnej i ok. 44 079 tys. m^2 w zabudowie wielorodzinnej. Powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca wzrosła i wynosiła 30,3m^2, lecz mimo tego nadal jest o 10 m^2 niższa niż w Berlinie, Hamburgu, Wiedniu i Mediolanie (średnia europejska – 42 m^2/os).

W strukturze budynków [81]w 2003r. dominowały obiekty zabudowy jednorodzinnej, które stanowiły 73 % wszystkich budynków mieszkalnych w mieście. W domach tych znajdowało się ok. 8% ogółu mieszkań. (ok.53 tys. mieszkań). Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła około 135 m^2.

Budynki wielorodzinne małe to jedynie 5,2 tys. obiektów mieszkalnych. Znajdowało się w nich ok. 27 tys. mieszkań tj. 4% ogółu mieszkań. Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła 84 m^2.

Budynki wielorodzinne duże to 12,2 tys. obiektów mieszkalnych. Znajdowało się w nich 574 tys. mieszkań (jeden budynek przeciętnie zawiera około 48 mieszkań), średnia powierzchnia mieszkania w tych budynkach wynosiła 48,6 m^2.

W budynkach jednorodzinnych i małych domach wielorodzinnych zamieszkiwało blisko 220 tys. mieszkańców tj. ok. 13% ludności miasta, pozostałe 87% w budynkach dużych.

[82] Obecnie struktura budynków i mieszkań jest podobna.

W strukturze mieszkań w zabudowie wielorodzinnej [83]w 2003r przeważały lokale (ponad 50%) o powierzchni poniżej 50 m^2. Ponad 32% ogółu wszystkich mieszkań nie przekracza 39 m^2. Mieszkania małe dominowały w dzielnicach centralnych. Na Woli udział mieszkań najmniejszych wynosił 50 %, na Pradze Północ 48 %, a w Śródmieściu i na Ochocie po 43 %. Stosunkowo nieduży udział mieszkań najmniejszych występował na Ursynowie - 8,4%, w Wesołej - 8,5%, w Wilanowie - 9,0%, na Bemowie - 12,3%, w Rembertowie - 13,2% i na Białołęce - 13,7%.

Mieszkania duże o powierzchni ponad 80 m^2 stanowiły około 11 % zasobów mieszkaniowych. Największy udział mieszkań dużych występował w dzielnicach peryferyjnych o przewadze zabudowy indywidualnej tj. w Wesołej - 55,9 %, Wawrze - 44,3 % i Wilanowie - 42,2 %; najmniejszy na Woli - 2,8% i na Pradze Południe - 4,2%.

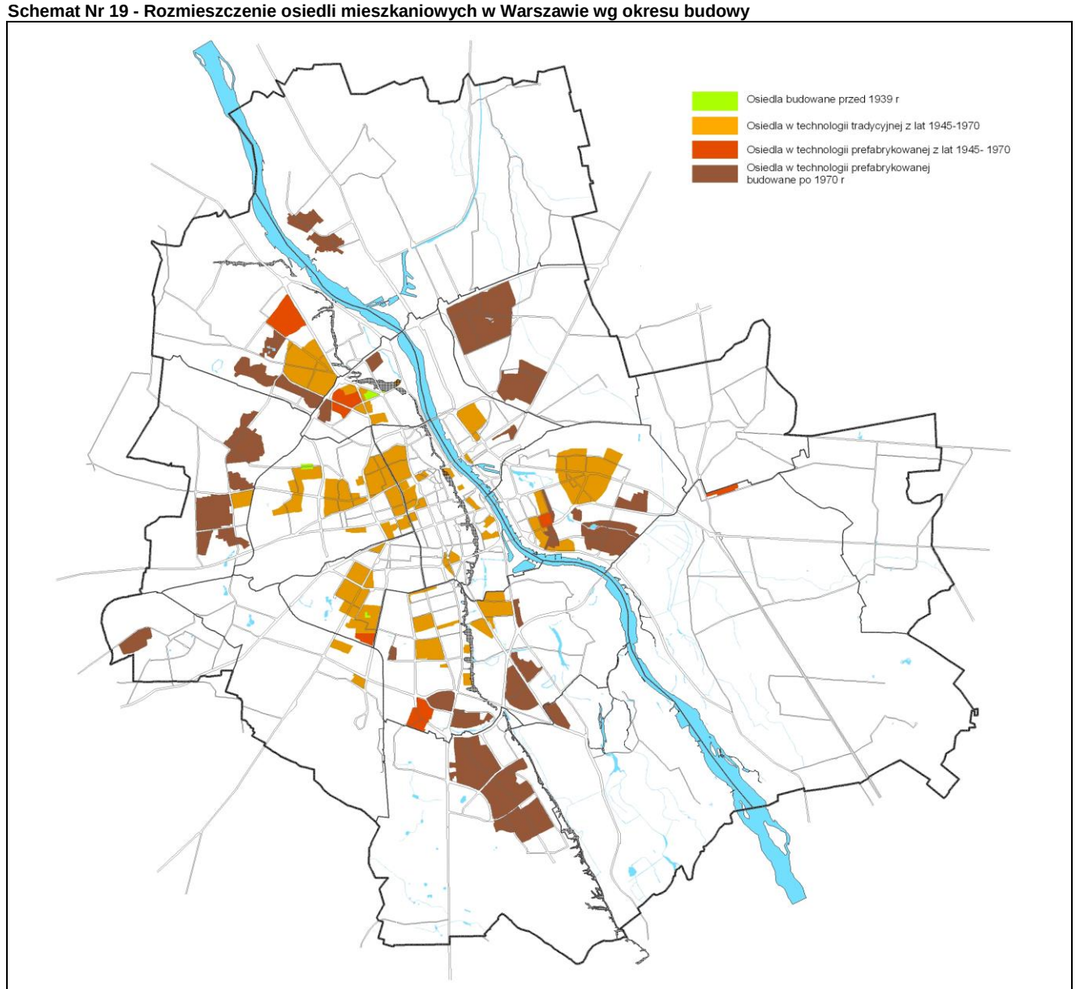
[84]Wg danych NSP 2011r. w Warszawie 47,2% ludności mieszkało w mieszkaniach, w których na 1 osobę przypadało 20 m^2 i więcej powierzchni użytkowej. Natomiast udział ludności mieszkającej w mieszkaniach, w których na 1 osobę przypadało mniej niż 10 m^2 wyniósł 11% ogółu ludności. W 2014r. najwięcej mieszkań na 1000 mieszkańców odnotowano w Śródmieściu, najmniej w Wesołej.

Najmniejsza liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie występowała w Śródmieściu (1,57), największa w Wesołej (2,71). Przeciętna liczba osób na 1 izbę najmniejsza była w Wilanowie (0,41), największa na Pradze Północ (0,74). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania najmniejsza była na Pradze Północ (44,8 m^2), największa w Wesołej (111,5 m^2). Najmniejsza powierzchnia użytkowa na osobę występowała na Pradze Północ (22,6 m^2), największa w Wilanowie (58 m^2).

[74] Datowanie dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[75] Datowanie „w 2002r.” dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[76] Treść usunięta uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[77] Treść akapitu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.
[78] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[79] W zadaniu zmodyfikowana fleksja – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[80] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[81] Datowanie „w 2003r.” dodane i zmodyfikowana fleksja w 4 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[82] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[83] Datowanie „w 2003r.” dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[84] Treść 2 kolejnych akapitów w ramce dodana w związku ze zmianą stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Schemat Nr 19 - Rozmieszczenie osiedli mieszkaniowych w Warszawie wg okresu budowy

Źródło: dr inż. Małgorzata A. Mirecka: „Kierunki modernizacji urbanistycznej warszawskich osiedli mieszkaniowych", Urząd m.st. Warszawy, 2004.

Charakter urbanistyczny obszarów zabudowy mieszkaniowej określa wiek zabudowy wraz z towarzyszącymi trendami architektury i wymaganymi w budownictwie normatywami.
Pod względem wieku zabudowy mieszkaniowej, Warszawa jest miastem młodym – [85]w 2004r. 86,6% mieszkań znajdowało się w budynkach wybudowanych po 1945 roku. Dzielnicami o największym udziale zabudowy przedwojennej są Praga Północ i Żoliborz. Przy czym, o ile na Pradze Północ znajdują się kamienice z małymi mieszkaniami o niskim standardzie technicznym, to na Żoliborzu mamy do czynienia z zabudową wysoką, zarówno ulicową jak i osiedlową.

Dzielnice o największym udziale budynków wzniesionych przed 1945 r.: Praga Północ – 64% i Żoliborz – 41,5% oraz po ok. 30 % Ochota, Praga Południe, Rembertów, Śródmieście, Włochy i Wola.

Dzielnice o największym udziale budynków z lat 70.: Targówek – 18%, Ursus i Bemowo po 17%.

Dzielnice o największym udziale budynków wzniesionych po 1979 r.: Ursynów – 69%, Wesoła – 54%, Bemowo – 49%, Białołęka – 48% i Wilanów – 47%.

[85] Datowanie „w 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

Wielorodzinne budownictwo powojenne wznoszone było w formie osiedli lub zespołów mieszkaniowych o różnym standardzie i charakterze urbanistycznym. Około 50% zasobów mieszkaniowych tego okresu stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych.

Osiedla wybudowane w technologii tradycyjnej w latach 50. i wczesnych 60, tworzą zamknięte kameralne przestrzenie. Standard mieszkań jest zróżnicowany. Niektóre z tych osiedli, z powodu zaniedbań i wad eksploatacji, ulegają obecnie degradacji i wymagają działań interwencyjnych (osiedla: Koło-Wschód, Wierzbno, Nowolipie).

Na przełomie lat 50. i 60. w budownictwie mieszkaniowym rozpoczęto stosowanie technologii prefabrykowanych. Obecnie zasób wzniesiony w różnego typu technologiach prefabrykowanych stanowi 3.140 budynków wielkogabarytowych i jest zorganizowany w 46 osiedlach. Łączna liczba mieszkań w tych osiedlach stanowi 36% ogółu zasobu mieszkaniowego Warszawy, a liczba osób tam zameldowanych stanowi 40% ogółu mieszkańców miasta.

Osiedla wybudowane w technologii prefabrykowanej w latach 60. (tzw. „budownictwo oszczędnościowe") należą do najgorszych zasobów mieszkaniowych w Warszawie zarówno pod względem standardu mieszkań jak i wartości użytkowej terenów osiedlowych. (Osiedla m.in. na Żoliborzu, Bielanach, Kole, Bródnie).

- **Usługi publiczne**

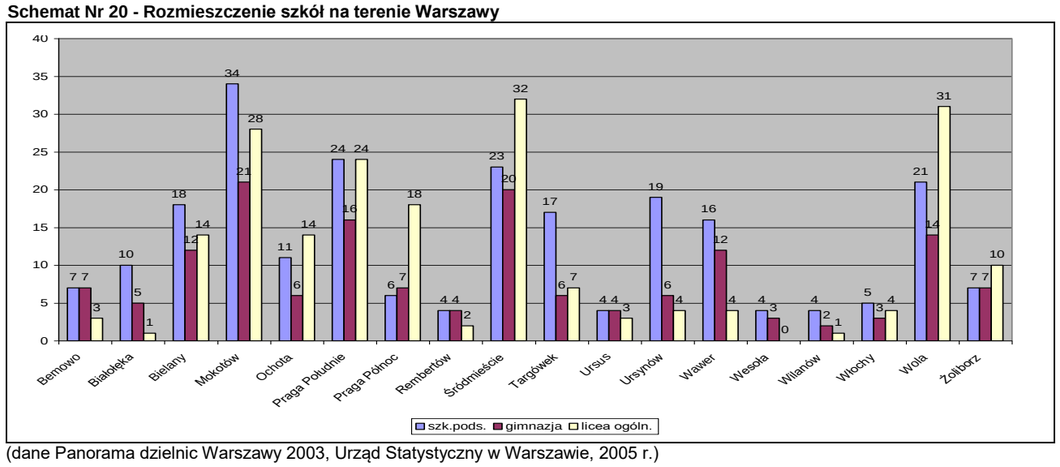
Oświata (Schemat Nr 20 i 21)

W roku szkolnym 2003/2004 było w Warszawie 296 szkół podstawowych (w tym 37 specjalnych), w których kształciło się 82.732 uczniów, 229 gimnazjów (38 specjalnych) – 49.809 uczniów, 212 liceów ogólnokształcących (w tym 6 specjalnych i 32 dla dorosłych), o liczbie uczniów - 56.764. Blisko 1/3 placówek oświatowych miała charakter niepubliczny i uczęszczało do nich ok. 10% uczącej się młodzieży.

Rozmieszczenie placówek oświatowych jest nierównomierne . Najwięcej placówek różnego typu, zwłaszcza szkół średnich, zlokalizowanych jest w dzielnicach centralnych (dzielnice: Śródmieście, Mokotów, Praga Południe, Wola).

[86]W 2005r. w dzielnicach wielkich osiedli mieszkaniowych takich jak: Bielany, Bemowo, Ursynów, Targówek znajdowała się wystarczająca liczba placówek oświatowych szczebla podstawowego i gimnazjalnego. Brakowało natomiast obiektów średniego szkolnictwa ogólnokształcącego (najmniej jest w dzielnicach Ursynów, Włochy, Bemowo).

Schemat Nr 20 - Rozmieszczenie szkół na terenie Warszawy

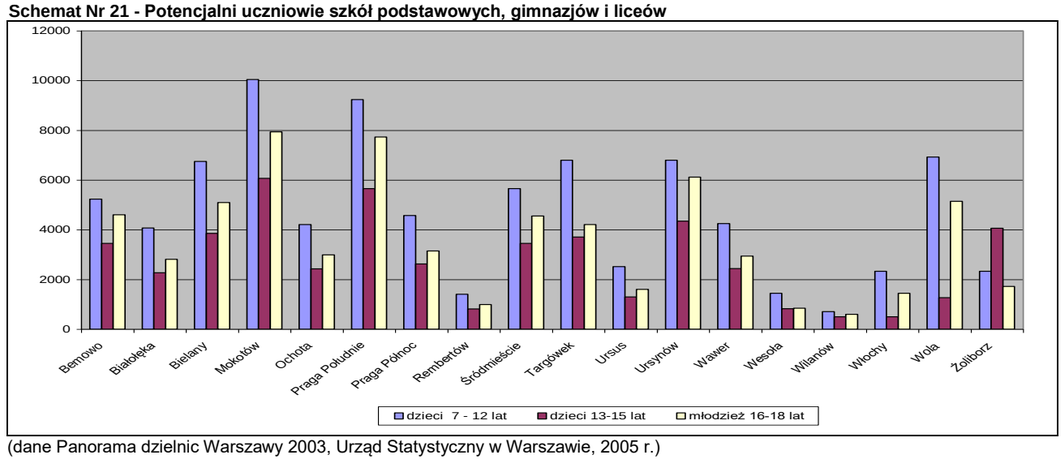
(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005 r.)

O warunkach nauczania świadczy wskaźnik liczby uczniów przypadających na jedna klasę. Wskaźnik ten dla szkół podstawowych [87]w 2003r. wynosił ok. 21 i wahał się od 14,4 na Żoliborzu do 24 na Bemowie i 25,8 na Pradze Północ; w gimnazjach ok. 27 (od 23, 3 w Rembertowie do 30 w Wawrze) i w liceach ogólnokształcących ok.30 (od 27,3 w Rembertowie i Białołęce do 32,7 na Ochocie 32,4 w Śródmieściu i 34 na Żoliborzu).

[86] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[87] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

Schemat Nr 21 - Potencjalni uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i liceów

(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005 r.)

O ile, wskaźniki dotyczące liczby uczniów w klasie w 2003 r., można było uznać za zadowalające (zgodnie z powszechnie uznanymi standardami w zakresie warunków nauczania, liczba uczniów nie powinna przekraczać 22-26 na jedno pomieszczenie lekcyjne), to jednak liczba szkół w poszczególnych dzielnicach była nie adekwatna do liczby potencjalnych uczniów. Na przykład analizując liczbę młodzieży w wieku licealnym w stosunku do liczby liceów ogólnokształcących, to na jedno liceum w takich dzielnicach jak Bemowo, Białołęka, czy Ursynów, przypadałoby ponad 1.500 uczniów. Natomiast w takich dzielnicach jak Śródmieście, Wola, Praga Północ, czy Żoliborz od 140 do 180.

[88] Aktualnie warunki do nauki mierzone liczbą uczniów przypadających na szkołę są zróżnicowane.
W przypadku szkół podstawowych w najtrudniejszej sytuacji znajdują się uczniowie w dzielnicach Bemowo, Ursus i Białołęka, gdzie w 2015r.[89] na 1 szkołę przypadało odpowiednio 640, 637 i 585 uczniów (przy średnio 342 w Warszawie). W przypadku szkół gimnazjalnych najwięcej uczniów na 1 szkołę przypadało na Białołęce i Targówku (odpowiednio 359 i 290, przy średnio 172 w Warszawie). Średnia liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych wynosiła 21, a średnia liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych 24.

W latach 2003/2004 na terenie Warszawy działało 350 przedszkoli, do których uczęszczało 35.325 dzieci - średnia liczba dzieci w oddziale wynosiła 23,9.

[90]W latach 2015/2016 w Warszawie działało 926 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 692 przedszkola. Ilość dzieci w poszczególnych przedszkolach wahała się od 46 do 106, przy czym najmniej dzieci przypadało na jedno przedszkole w dzielnicach: Wawer i Wesoła (na stosunkowo niskim poziomie do 79/1 placówkę dzieci utrzymywały się dzielnice: Żoliborz, Śródmieście, Mokotów, Włochy, Ursus i Białołęka), najwięcej (pow. 100) w dzielnicach: Praga Północ i Praga Południe.

Usługi oświaty [91]w 2003r. zajmowały łącznie ok. 960 ha, co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca ok. 5,7m^2.

[92]Wg aktualnych danych[93] łączna powierzchnia terenów usług oświaty zajmuje ok.723 ha, co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca ok. 4m^2. Powierzchnia użytkowa obiektów usług oświaty wynosi[94] ok.2.367 tys.m^2, co daje na mieszkańca 1,31 m^2.

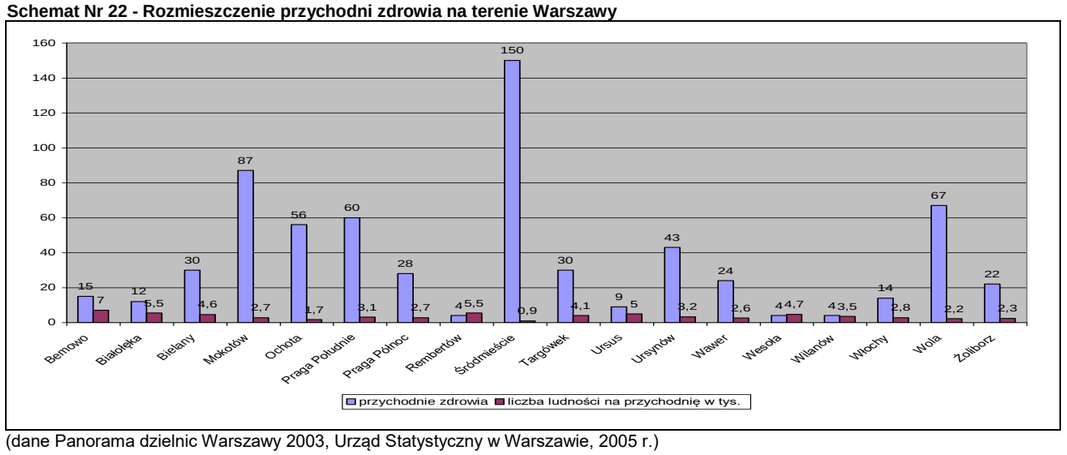
Szkolnictwo wyższe.

W latach 2003/2004 na terenie Warszawy funkcjonowało 70 uczelni wyższych, w których kształciło się 270.296 osób. Liczba uczelni sukcesywnie wzrasta - w 1990 r. było ich 15, a w 2001 r. już 62, jednocześnie liczba studentów wzrosła z 69 tys. do 255 tys..
Tradycyjne państwowe uczelnie wyższe, takie jak: Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, Szkoła Główna Handlowa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Papieski Wydział Teologiczny, Uniwersytet im. kard. St. Wyszyńskiego, Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Akademia Medyczna, Akademia Teatralna, Akademia Muzyczna, Akademia Wychowania Fizycznego, Akademia Sztuk Pięknych, Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej, Szkoła Główna Straży Pożarnej oraz uczelnie wojskowe Akademia Obrony Narodowej i Wojskowa Akademia Techniczna kształcą najwięcej studentów.

[95]W latach 2015/2016 w Warszawie było 76 szkół wyższych, w których kształciło się 237,7 tys. studentów (łącznie ze szkołami resortów obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji). Największa liczba uczelni wyższych skupiona była w centralnych dzielnicach Warszawy, takich jak: Śródmieście (21), Wola (9) oraz Praga-Południe i Żoliborz (po 7). Na terenie dzielnic położonych na obrzeżach Warszawy (Białołęka, Ursus, Wesoła, Wilanów i Włochy) niebyło żadnej uczelni wyższej.
Wg aktualnych danych[96] łączna powierzchnia terenów usług nauki zajmuje ok. 500 ha (tj. ok. 0,97% powierzchni miasta), co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca średnio ok. 2,77 m^2. Natomiast powierzchnia użytkowa obiektów usług nauki wynosi[97] ok.1.887 tys.m^2, co daje na mieszkańca 1,05 m^2 powierzchni użytkowej.

Usługi zdrowia (Schemat Nr 22)
Ochrona zdrowia mieszkańców oparta jest o system lecznictwa otwartego i szpitalnego. W Warszawie [98]w 2003r. funkcjonowało 36 szpitali o łącznej liczbie łóżek ok. 11 tys. (około 6,4 łóżka na 1.000 mieszkańców) i 659 przychodni zdrowia. Rozmieszczenie placówek służby zdrowia jest nierównomierne. 27 szpitali położonych jest na terenie lewobrzeżnej Warszawy, przede wszystkim w dzielnicach [99]centralnych (Śródmieście, Wola, Ochota i Mokotów).

Schemat Nr 22 - Rozmieszczenie przychodni zdrowia na terenie Warszawy

(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005 r.)

W dzielnicach [100]centralnych było również zlokalizowanych najwięcej przychodni zdrowia, co skutkowało niższą niż średnia dla Warszawy (2.564) liczbą ludności przypadającą na 1 obiekt. Najgorsze warunki występowały na terenie Bemowa (7.004 osoby na przychodnię), Białołęki (5.455) i Rembertowa (5.473), najlepsze, natomiast w Śródmieściu (909) i na Ochocie (1.662).

[88] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[89] Dane Panorama dzielnic Warszawy 2015 , opublikowane przez GUS w 2016r. – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[90] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowane przez GUS w 2016r. dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[91] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. .– .jw.

[92] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.. –. jw.

[93] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[94] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[95] Treść 2 kolejnych akapitów zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015 opublikowane przez GUS w 2016r. dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[96] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[97] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[98] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 3 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - .jw.

[99] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[100] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

75% przychodni zlokalizowanych było na terenie lewobrzeżnej Warszawy, gdzie wskaźnik liczby osób na 1 przychodnię wynosił 2.283,5, podczas, gdy na prawym brzegu Wisły – 3.426,6 osób.

[101] W końcu 2015r. na terenie Warszawy funkcjonowały 52 szpitale, o łącznej liczbie łóżek 12.044 (6,9 łóżka na 1000 mieszkańców) i 1.169 przychodni zdrowia.
Najwięcej przychodni zlokalizowanych było w dzielnicach centralnych, co skutkowało niższą niż średnia dla Warszawy (1.492) liczbą ludności przypadającą na 1 tego typu placówkę: w Śródmieściu (655) i na Ochocie (989). Najbardziej niekorzystne warunki występowały w Rembertowie (3.423 osoby) i Białołęce (3.224 osoby).
[102]W 2003r. na terenie Warszawy znajdowały się 34 placówki stacjonarnej opieki społecznej. Ponad połowa (18) zlokalizowana była w dzielnicach [103]centralnych. Duża liczba występowała również na terenie Wawra (7) i Białołęki (4). Jednocześnie, w mieście funkcjonowały 42 żłobki i działało 326 aptek [104] - w 2015r. było ich 639.
[105]W roku 2015 były 52 zakłady stacjonarne pomocy społecznej, spośród których ok. 40% to domy pomocy społecznej. Największą liczbą zakładów na terenie Warszawy dysponowały dzielnice: Wawer (7), Wola, Śródmieście i Praga-Południe (po 6). Zakłady stacjonarne dysponowały 3.726 miejscami.
Ogółem placówek sprawujących opiekę nad dziećmi w 2015r.[106] do lat trzech było 250, w tym 219 żłobków o łącznej ilości miejsc 9.059.

Nierównomierne rozłożenie szpitali na terenie miasta, nie ma istotnego znaczenia dla jakości lecznictwa szpitalnego ze względu na jego specjalistyczny charakter. Inaczej jest w odniesieniu do przychodni, które należą do podstawowego systemu opieki zdrowotnej i opieki społecznej. W związku z tym, należy dążyć do podniesienia standardów obsługi i zrównoważenia liczby tych placówek odpowiednio do liczby i struktury wiekowej mieszkańców w danym rejonie.

[107] W 2003r. usługi zdrowia i opieki społecznej zajmowały łącznie ok. 2.300 tys.m^2, co daje wskaźnik 1,37m^2/mk.

[108] Obecnie tereny usług zdrowia i opieki społecznej zajmują[109] ok. 2.400 tys.m^2 (tj. 0,46% powierzchni miasta), co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca średnio ok. 1,33m^2. Powierzchnia użytkowa obiektów usług zdrowia i opieki społecznej wynosi obecnie[110] ok.1.452 tys.m^2, co daje na mieszkańca 0,82m^2.
Świadczy to wraz z zauważalnymi dysproporcjami w lokalizacji obiektów o potrzebie rozbudowy placówek służby zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem placówek opiekuńczych (m. in. z uwagi na proces demograficznego starzenia się ludności).

Usługi sportu i rekreacji

Usługi sportu rozpatrywane są na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym.

Poziom podstawowy związany jest z terenami mieszkaniowymi i obejmuje osiedlowe urządzenia sportowo-rekreacyjne, takie jak boiska do gier, place zabaw, ścieżki zdrowia, itp. [111] W 2003r. przypadało na osobę od 5 do 7 m^2 terenów usług sportu i rekreacji.

Natomiast, poziom ponadpodstawowy obejmuje obiekty i urządzenia sportowe o znaczeniu ponadlokalnym (w skali dzielnic i miasta), takie jak : stadiony, hale sportowe, pływalnie. Wg stanu na 2003r. obszary sportowe zajmowały ok. 508 ha. (w tym tereny stadionów (-) - 57,6 ha, hale sportowe i pływalnie - 29,3 ha, innych obiektów sportowych m.in. terenów do jazdy konnej – 275,3 ha). Na 1 mieszkańca przypadało 3 m^2 terenów usług sportu ponadpodstawowego.

[101] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowane przez GUS w 2016r. dodana w wyniku analizy stanu istniejącego -uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[102] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[103] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[104] Treść po myślniku dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[105] Treść akapitu zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowane przez GUS w 2016r. – dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw

[106] Dane Panorama dzielnic Warszawy 2015 , opublikowane przez GUS w 2016r. – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[107] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw

[108] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[109] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[110] Dane na podstawie przeliczeń z bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r. (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[111] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 3 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

Średnie wskaźniki dla Warszawy dotyczące usług sportu ponadpodstawowego kształtowały się następująco:
- stadiony – 0,34 m^2/mk,
- hale sportowe, baseny i kąpieliska - 0,17 m^2/mk,
- inne - 0,61 m^2/mk.

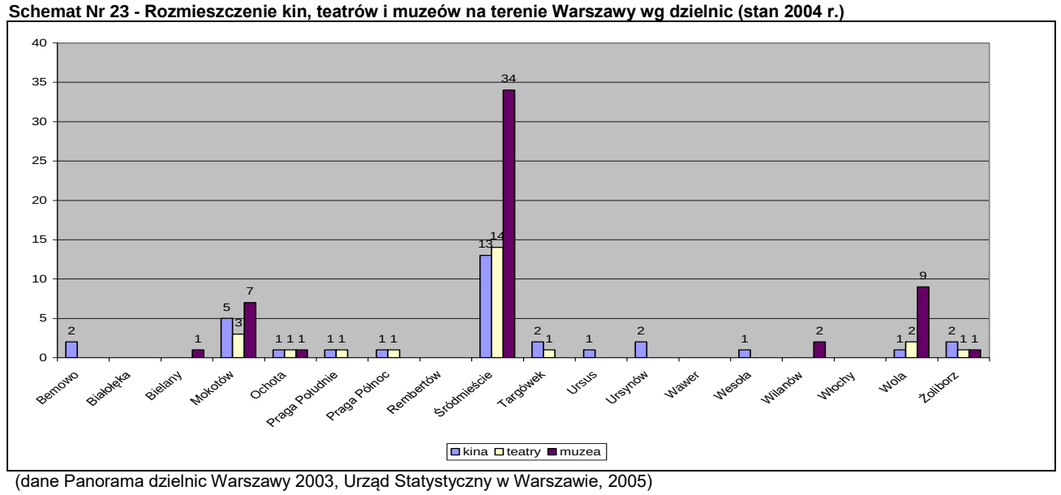
Tereny usług sportu i rekreacji w Warszawie są nierównomiernie rozmieszczone na obszarze miasta. Największa koncentracja tych terenów i obiektów występuje w dzielnicach [112]centralnych (ok.65%), najmniej w dzielnicach Białołęka, Ursus, Włochy, Wawer i Wilanów.
[113]Wg stanu na 2003r. większość obiektów sportu kwalifikowanego nie spełniała podstawowych normatywów związków i unii sportowych, tak pod względem wyposażenia aren, jak i widowni. Znaczna część nie była przystosowana do obsługi komunikacyjnej imprez sportowych.
[114]Od roku 2006 obiekty sportowe są sukcesywnie modernizowane i rozbudowywane; wybudowano Stadion Narodowy.
Obecnie tereny usług sportu i rekreacji zajmują[115] ok. 580 ha, co stanowi ok. 1% powierzchni miasta. Na 1 mieszkańca przypada 3,2 m^2 terenów usług sportu i rekreacji. Natomiast powierzchnia użytkowa obiektów sportowych[116] (hal i basenów) wynosi) ok.618 tys. m^2 , co daje na mieszkańca średnio 0,34 m^2 .

Kultura i sztuka (Schemat Nr 23 i 24)

Usługi kultury dzielą się na dwie grupy. Pierwsza grupa związana jest z popytem na określone formy aktywności i należą do niej obiekty widowiskowe i rozrywkowe, do drugiej natomiast obiekty upowszechniania kultury. Jednocześnie usługi dzieli się wg poziomów obsługi. Poziom podstawowy, związany jest ze środowiskiem zamieszkania (osiedlowe ośrodki kultury, kluby, punkty i filie biblioteczne). Poziom ponadpodstawowy stanowią obiekty o zasięgu oddziaływania dzielnicowym i ogólnomiejskim (kina i teatry oraz muzea, galerie sztuki, itp.).

Obiekty usług kultury i sztuki takie jak kina, teatry i muzea koncentrują się w obrębie dzielnic [117]centralnych. Pozostałe dzielnice charakteryzują się znacznym [118](-) niedoinwestowaniem, pomimo obserwowanego rozwoju placówek o charakterze komercyjnym. [119](-).

Schemat Nr 23 - Rozmieszczenie kin, teatrów i muzeów na terenie Warszawy wg dzielnic (stan 2004 r.)

(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005)

[112] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[113] Datowanie dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[114] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[115] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r..), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[116] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r. (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[117] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[118] Słowo „znacznym" usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[119] Treść usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

W ostatnich latach [120]XX wieku na skutek likwidacji części filii bibliotecznych – z 200 punktów bibliotecznych w 1990 r. pozostało w Warszawie w roku 2000 tylko 120, pogorszyła się jakość obsługi mieszkańców przez placówki kulturalno oświatowe.

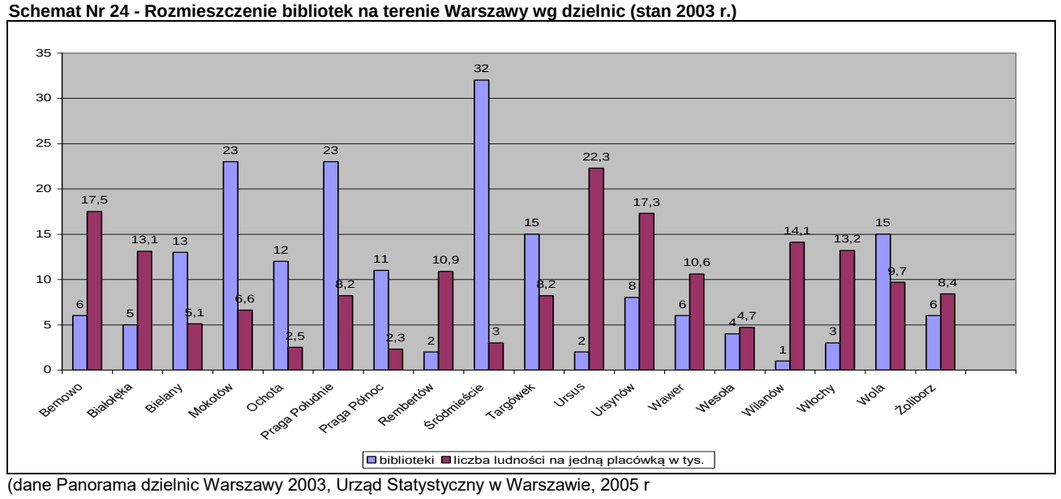
Wyposażenie w obiekty kultury [121]w 2003r. kształtowało się następująco:
- domy kultury – 89; na jednego mieszkańca przypada średnio w Warszawie 0,1 m^2;
- biblioteki (bez punktów bibliotecznych) 187; na jednego mieszkańca przypada średnio 0,08 m^2 ,
- kina – 32 obiekty, 16,6 miejsc na 1000 mieszkańców,
- teatry – 24 obiekty; 9,3 miejsca na 1000 mieszkańców,

Ponadto, miasto posiadało 55 muzeów i 4 zespoły wystawowe

[122]W roku 2015 w Warszawie prowadziły działalność: 2 centra kultury, 24 domy kultury, 12 ośrodków kultury i 6 klubów; funkcjonowało 201 bibliotek i ich filii (oraz 63 punkty biblioteczne); było 25 kin stałych, 35 teatrów oraz 71 muzeów i 338 wystaw czasowych.

Wg aktualnych danych[123] łączna powierzchnia terenów usług nauki zajmuje ok. 98ha (tj. ok.0,2% powierzchni miasta), co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca ok. 0,55 m^2 ·Natomiast powierzchnia użytkowa obiektów usług kultury wynosi[124] ok.879 tys.m^2, co daje na mieszkańca średnio 0,5m^2 pow. użytkowej.

Schemat Nr 24 - Rozmieszczenie bibliotek na terenie Warszawy wg dzielnic (stan 2003 r.)

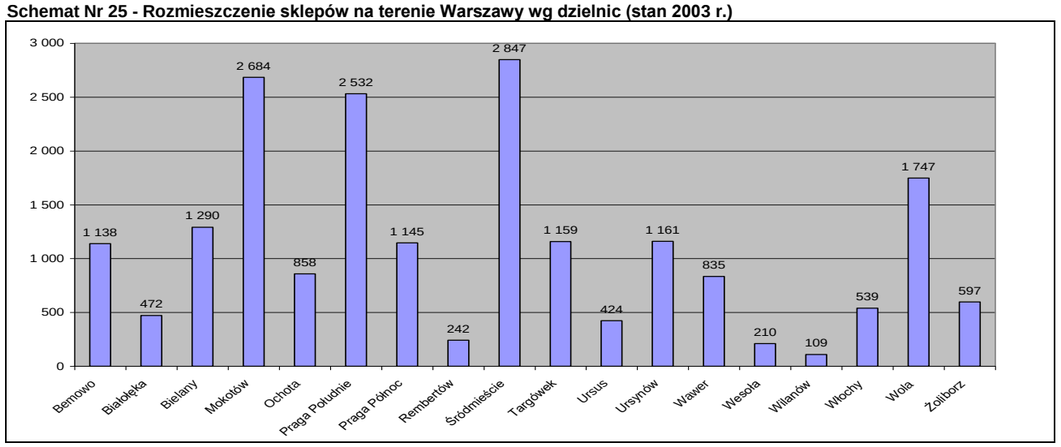
(dane Panorama dzielnic Warszawy 2003, Urząd Statystyczny w Warszawie, 2005 r

- **Handel** (Schemat Nr 25, 26 i 27)

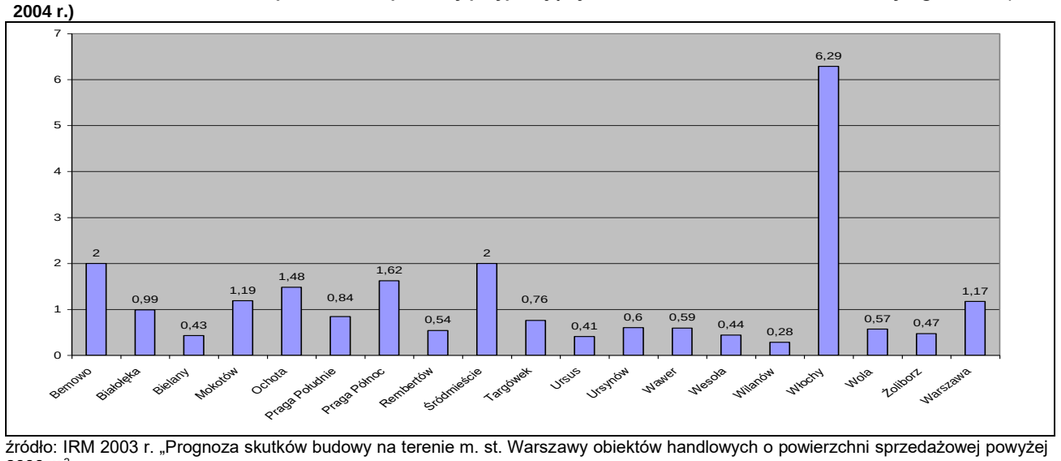
W roku 2003 na terenie m.st. Warszawy funkcjonowało około 20.000 sklepów o łącznej powierzchni sprzedaży ca 1.800 tys. m^2; ponad 60% tej powierzchni zajmowały obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m^2. Najwięcej sklepów było na terenie Śródmieścia, Mokotowa, Pragi Południe i Woli, najmniej w Wilanowie, Wesołej, Rembertowie, Ursusie i Białołęce.

Średnia wielkość placówki handlowej wynosiła 92,62 m^2, natomiast na 1 mieszkańca Warszawy przypadało przeciętnie 1,17 m^2 powierzchni sprzedaży. Wielkość ta [125]była różna na terenie miasta i wahała się od 0,28 m^2/mk w Wilanowie, 6,29 m^2/mk we Włochach (gdzie występuje duża liczba wielkoprzestrzennych obiektów handlowych).

Schemat Nr 25 - Rozmieszczenie sklepów na terenie Warszawy wg dzielnic (stan 2003 r.)

Schemat Nr 26 - Zróżnicowanie powierzchni sprzedaży przypadającej na 1 mieszkańca na terenie Warszawy wg dzielnic (stan 2004 r.)

źródło: IRM 2003 r. „Prognoza skutków budowy na terenie m. st. Warszawy obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m^2

Zróżnicowanie [126](schemat nr 27) związane jest z występowaniem na niektórych obszarach dużych obiektów handlowych (hipermarketów i centrów handlowych) o powierzchni sprzedaży od 10 tys. do 160 tys. m^2. Najwięcej takich obiektów powstało w pobliżu osiedli mieszkaniowych, wypełniając lukę w handlu związaną z realizacją w latach 70 i 80 – tych osiedli mieszkaniowych bez odpowiedniej infrastruktury handlowej, proponując jednocześnie szeroką ofertę w odniesieniu do dostępności placówek handlowych (w tym korzystne godziny otwarcia) i asortymentu towarów. Centra handlowe powstały również w dzielnicach przemysłowych, przy głównych trasach komunikacyjnych (np. Włochy, Ochota) lub dworcach kolejowych

[120] Datowanie „XX wieku" dodane - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[121] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw

[122] Treść 2 kolejnych akapitów zawierająca dane wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowane przez GUS w 2016r. dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

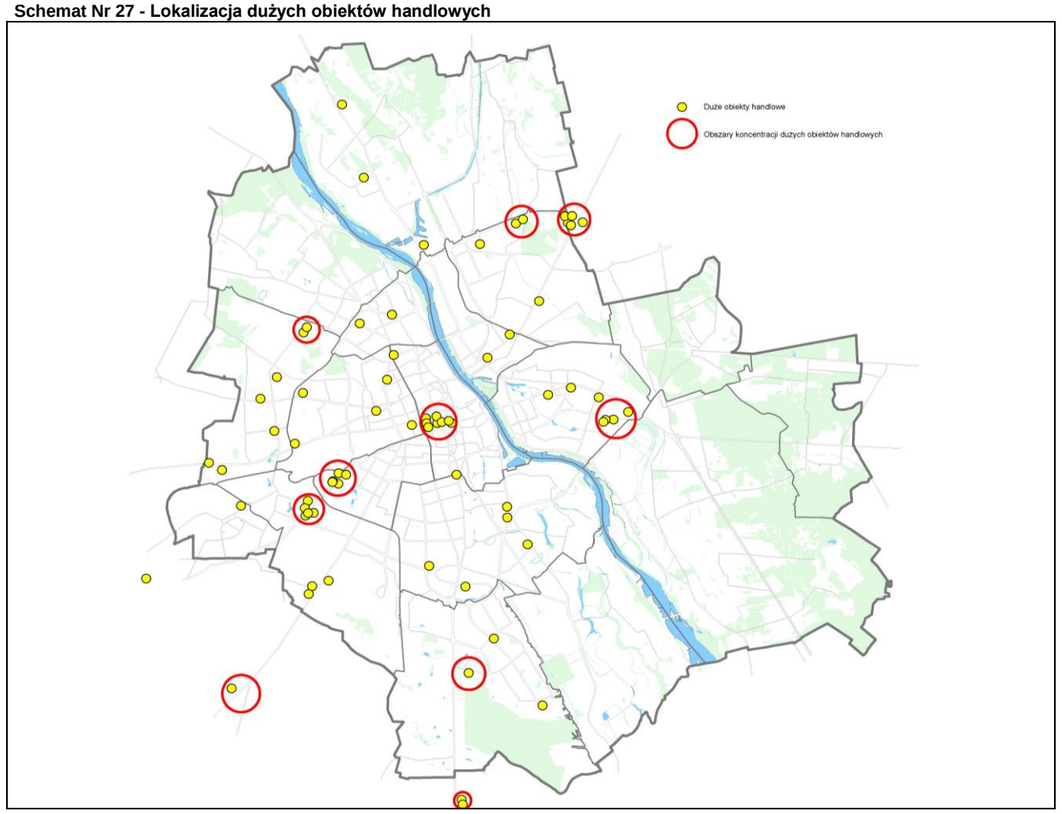
[123] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[124] Dane na podstawie przeliczeń z bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r. (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[125] W zdaniu zmodyfikowana fleksja – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[126] Treść „ (schemat nr 27)" dodana – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Schemat Nr 27 - Lokalizacja dużych obiektów handlowych

Wielkoprzestrzenne obiekty handlowe [127]z lat 90-tych XX w. charakteryzują się na ogół ekstensywnym zagospodarowaniem przestrzeni i niską jakością formy zabudowy. Wyposażone są w miejsca parkingowe (do 1.500 m.p.), które realizowane są zarówno w parkingach na powierzchni terenu, jak i wielopoziomowych podziemnych i naziemnych.

[128] Wg aktualnych danych[129] łączna powierzchnia terenów usług handlu zajmuje ok. 929 ha, co daje średni wskaźnik terenu na jednego mieszkańca ok. 5,15 m^2 · W tym tereny usług handlu wielkopowierzchniowego (tzw. WOH) obejmują ok. 355 ha tj. ok.38% terenów usług handlu (średnio w Warszawie na mieszkańca przypada ok. 2 m^2 powierzchni terenu)

Łączna powierzchnia użytkowa obiektów handlu wynosi[130] ok. 3,743 tys. m2 (tj. ok1,8% powierzchni miasta) w tym powierzchnia użytkowa WOH 1.659.611 m^2 , a powierzchnia użytkowa obiektów handlowych, poniżej 2.000m^2 - 1.770.797 m^2 . Średnio na 1 mieszkańca przypada 1,9 m^2 powierzchni użytkowej, przy czym w obiektach WOH 0,92 m^2/mk, a w pozostałych obiektach handlu detalicznego 1,15 m^2/mk.

Reasumując, istniejące na terenie Warszawy wielkoprzestrzenne obiekty handlowe wpływają w sposób istotny na:

- strukturę handlu – powstały dysproporcje pomiędzy różnymi formami handlu detalicznego (w niektórych dzielnicach udział powierzchni sprzedaży w obiektach wielkopowierzchniowych w ogólnej powierzchni sprzedaży wynosi ponad 60%; we Włochach nawet powyżej 90 %, jednocześnie zmniejsza się liczba placówek handlowych w centrum miasta);
- zagospodarowanie przestrzeni – w obrębie osiedli mieszkaniowych powstały monofunkcyjne, ekstensywnie zagospodarowane przestrzenie handlowe;
- oraz zachowania społeczne mieszkańców tj. rzadsze korzystanie z miejskich przestrzeni publicznych na [131] terenach centralnych Warszawy na rzecz spędzania czasu wolnego w centrach handlowych.

Jednocześnie badania społeczne [132]z 2003r. wykazały, że około 40% konsumentów w Warszawie korzysta (i zamierza nadal korzystać) z dużych obiektów handlowych.

* * *

[133]"W 2013 r. zostało wykonane opracowanie pt.:„Analiza możliwości budowy na terenie Warszawy nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego wraz z prognozą skutków ich budowy w odniesieniu do 26 nowych lokalizacji", obejmujące analizy przestrzenne, rynkowe, środowiskowe i komunikacyjne, które wskazuje na możliwość realizacji dodatkowej powierzchni sprzedaży w obiektach handlu wielkopowierzchniowego. W opracowaniu tym, oprócz analiz odnoszących się do całego miasta oceniono wnioskowane przez inwestorów lokalizacje WOH przy ul. Bartyckiej w rejonie ul. Pod Kopcem, przy ul. Żegańskiej (d."Zwar") oraz przy ul. Bysławskiej (d."Mera-Pnefal"), a także przy ul. Łopuszańskiej i inne.

3. STRUKTURA PRZESTRZENNA I UKŁAD PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Strukturę przestrzenną tworzą z jednej strony obszary o jednolitych cechach zabudowy, z drugiej zaś charakterystyczne elementy kształtujące tożsamość i indywidualny obraz Warszawy, takie jak:

- dolina Wisły i Skarpa Warszawska,
- przestrzenie publiczne: ciągów ulicznych i placów miejskich,
- obszary zieleni.

- **Charakterystyczne obszary zabudowy** (Schemat Nr 28 i 29)

Obecny kształt miasta tworzą:

- obszar [134]o cechach śródmiejskich obejmujący dzielnicę Śródmieście oraz częściowo dzielnice: Żoliborz, Ochota, Mokotów, Wola, Praga Południe i Praga Północ, w tym obszar historycznego centrum, obejmujący Stare i Nowe Miasto wraz z zabudową wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia i Nowego Światu,
- obszary koncentracji wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej położonej w dzielnicach: Bielany, Bemowo, Ursynów i Targówek oraz częściowo na terenach Białołęki (Tarchomin), Pragi Południe (Gocław) i Mokotowa (Sadyba, Stegny, Czerniaków, Służew). W skład tego obszaru zaliczono również Włochy i Ursus.
- obszary koncentracji funkcji produkcyjno-usługowych i magazynowo - składowych,
- obszary zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej niskiej Wawra, Wesołej, Wilanowa i Rembertowa oraz w znacznej mierze Białołęki. Zabudowa ta występuje także w części peryferyjnej dzielnic, Bemowo, Włochy i Ursynów.

Schemat Nr 28 – Tereny zurbanizowane w Warszawie[135]

Dane „Panorama dzielnic Warszawy w 2019 r." – Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2019 r.

[127] Datowanie „ z lat 90- tych XX w." dodane - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[128] Treść 2 kolejnych akapitów dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[129] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego - większa szczegółowość agregacji terenów w stosunku do 2003r. sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[130] Dane na podstawie przeliczeń bazy ewidencji budynków wg stanu na I połowę 2017r (0,7 x Pz x ilość kondygnacji) – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[131] Wyraz „Śródmieścia" zastąpiony wyrażeniem „na terenach centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[132] Data „z 2003r." dodana i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[133] Treść dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z obszarem zmiany nr 96, 93, 49 i 105

[134] Wyraz „śródmiejski" zastąpiony wrażeniem „o cechach śródmiejskich" i zmodyfikowano część zdania, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[135] Schemat nr 28 zaktualizowany i zmodyfikowany, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[136](-) Obszary położone głównie w dzielnicach centralnych charakteryzują się najwyższym procentem terenów zurbanizowanych (w granicach 80–97 %, podczas gdy średnia dla Warszawy wynosi 55,4%). Jednocześnie w dzielnicach tych na kilometr kwadratowy przypada największa gęstość zaludnienia (w granicach 5,9 – 8,7 tys. mk/km^2, podczas gdy średnia dla Warszawy wynosi ok. 3,37 tys. mk/km^2). Udział procentowy powierzchni dróg w stosunku do powierzchni dzielnicy wynosi od ok. 16,8 do 25,5%.

[137] Pomimo szeregu zmian w sposobie zagospodarowania miasta, jakie zaszły od roku 2003, udział terenów [138]zurbanizowanych w ujęciu dzielnicowym, przedstawiony na schemacie nr 28, kształtuje się podobnie do lat ubiegłych.

[139]Obszar o cechach śródmiejskich (schemat 28 a) obejmuje tereny o wysokich walorach kulturowych i charakteryzuje się wysokim udziałem terenów zabudowanych o dużej gęstości i intensywności zabudowy, a także koncentracją funkcji śródmiejskich.

Pozytywną cechą przestrzeni tego obszaru jest występowanie wyraźnych cech [140]zwartej zabudowy miejskiej, historycznej, o uformowanych granicach przestrzeni publicznych i ukształtowanych układach urbanistycznych – [141]szczególnie w zespołach zabudowy zwartej, pierzejowej, obrzeżno-kwartałowej – oraz licznych parków i zespołów ogólnodostępnej zieleni urządzonej. Degraduje ją natomiast występowanie zabudowy współczesnej, [142]powodującej zatarcie pierwotnej kompozycji urbanistycznej.

Koncentruje on główne obiekty usług publicznych (ok. 43% terenów usługowych miasta i ok. 75% ogółu pracujących w usługach), w tym zwłaszcza: administracji rządowej i samorządowej, przedstawicielstw zagranicznych oraz instytucji o znaczeniu międzynarodowym i ogólnokrajowym. Zlokalizowane są tutaj również uczelnie wyższe (60 spośród 76) i szkoły, sklepy (63% ogółu), a także obiekty kultury: muzea (64 z 71), teatry (33 z 35), kina (17 z 25), biblioteki (58,7% ogółu bibliotek) obiekty sakralne oraz obiekty zdrowia: (29 z 36 szpitali publicznych Warszawy i 64% przychodni oraz 52% placówek stacjonarnej pomocy społecznej). Ponadto, ww. obszar skupia najwięcej zespołów i obiektów zabytkowych oraz parków i zieleńców miejskich (skwerów) – tj. 60 z 88 parków, (ok. 70% powierzchni wszystkich parków) i 155 skwerów z 244 (ok. 65% powierzchni wszystkich skwerów).

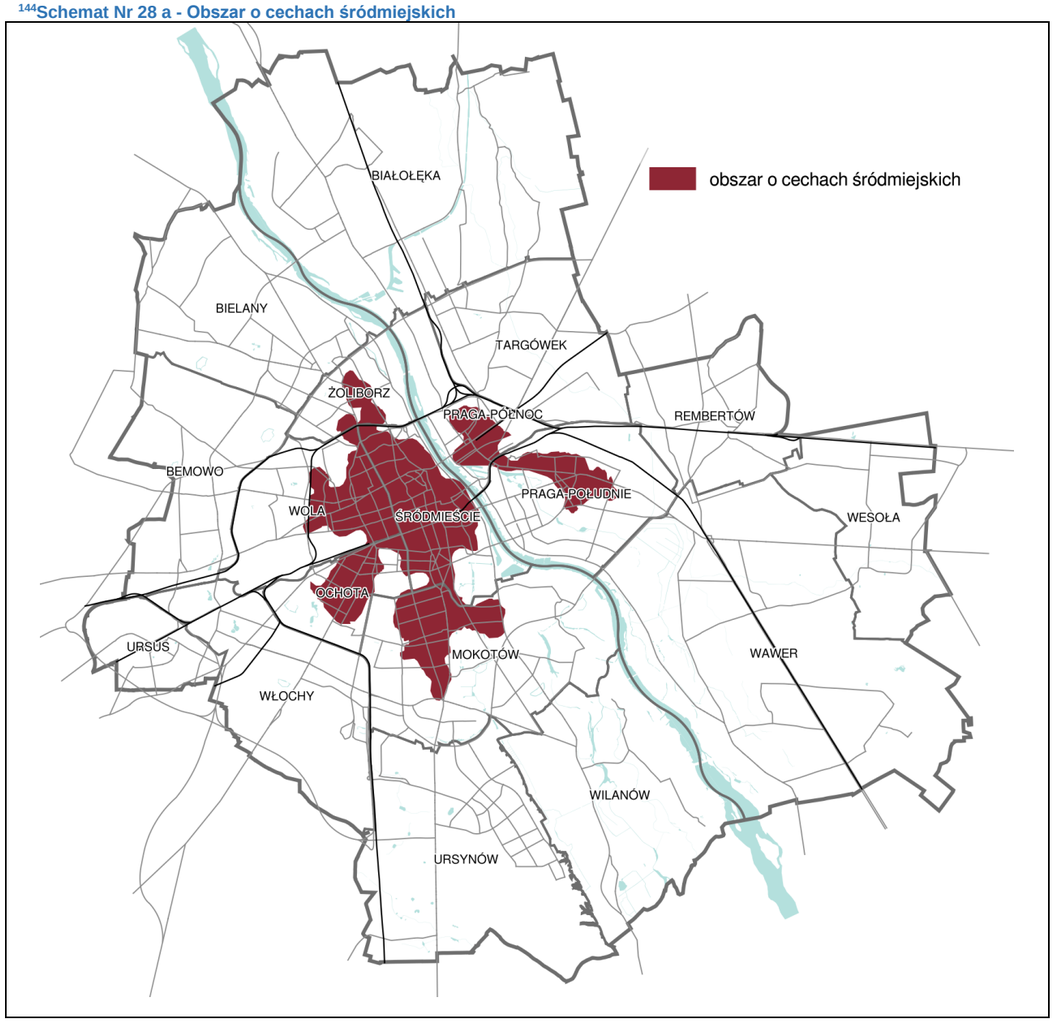
[143] Delimitacja obszaru o cechach śródmiejskich, została dokonana według kryteriów jednolitych dla całego miasta: fizjonomicznych, funkcjonalnych i historyczno-geograficznych. Wzięto pod uwagę elementy ilościowe (wskaźniki, koncentracje) i jakościowe:

– intensywność zabudowy i powierzchnię zabudowy,
– koncentrację instytucji: administracji publicznej, kultury, nauki, edukacji ponadpodstawowej,
– koncentrację usług komercyjnych (sklepów, lokali gastronomicznych, banków, klubów i in. usług),
– koncentrację powierzchni całkowitej budynków usługowych, handlowych i biurowych (z wyłączeniem centrów handlowych i hipermarketów),
– koncentrację przystanków tramwajowych i autobusowych ZTM oraz stacji rowerów miejskich Veturilo,
– typologię zabudowy, sieć uliczną, układ parcelacyjny, układ przestrzeni publicznych,
– historyczne fazy rozwoju miasta, wiek zabudowy, granice i planowany charakter założeń urbanistycznych,

oraz dodatkowo, przeanalizowano zasięg zabudowy śródmiejskiej określony w aktualnie obowiązujących planach miejscowych.

Zdelimitowany obszar o cechach śródmiejskich mieści się głównie w obrębie dzielnic: Śródmieście, Wola, Ochota, Żoliborz, Mokotów, Praga Północ i Praga Południe. Charakteryzuje się największą w skali miasta koncentracją gęstej i intensywnej zabudowy kwartałowej oraz koncentracją funkcji śródmiejskich, w tym usługowych zwłaszcza ponadlokalnych i ogólnomiejskich. Wyróżnia go najwyższy udział ukształtowanych historycznie założeń urbanistycznych, cechujących się wysokim stopniem zwartości struktury przestrzennej.

[144]Schemat Nr 28 a - Obszar o cechach śródmiejskich

[145] W obrębie obszaru o cechach śródmiejskich, ze względu na opisane wyżej jego cechy, istnieje możliwość wskazania zasięgu zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* tj. intensywnych zgrupowań zabudowy, w których uzupełnienia i przekształcenia zabudowy wymagają zastosowania szczególnych warunków technicznych dopuszczonych dla zabudowy śródmiejskiej.

W obszarze tym, będącym złożoną strukturą układów urbanistycznych zabudowy z różnych okresów oraz zieleni, znajdują się typowe, zwarte kwartały zabudowy i zespoły zabudowy nietworzące kwartałów, które można w sposób jednoznaczny określić jako zabudowę śródmiejską oraz wskazać w kierunkach polityki przestrzennej wraz z delimitacją ich granic. W odniesieniu do innych terenów niezbędne jest określenie maksymalnego zasięgu obszaru, w którym możliwość zakwalifikowania zabudowy do zabudowy śródmiejskiej, będzie wymagała szczegółowego rozpoznania w dokumentach o bardziej szczegółowej skali tj. w planie miejscowym lub w postępowaniu o ustalenie lokalizacji inwestycji mieszkaniowej w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących.

---

[136] Wyrażenie „obszar zabudowy śródmiejskiej" usunięte, zaktualizowana treść zdania do nawiasu i przeniesiona jako akapit po schemacie nr 28, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[137] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

[138] Wyraz „zabudowane" usunięty, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[139] Treść akapitu dodana, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[140] Wyraz „zwarte" dodany, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[141] Treść pomiędzy myślnikami dodana, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[142] Treść po przecinku zaktualizowana, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[143] Treść 2 kolejnych akapitów dodana, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[144] Schemat 28 a dodany, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[145] Treść akapitu dodana, w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

Obszary dzielnic koncentrujących wielorodzinne osiedla mieszkaniowe[146] można podzielić na dwie grupy.

Do pierwszej należą dzielnice Bielany, Bemowo Ursynów i Targówek, które zajmują ok. 32% powierzchni miasta i zamieszkuje je 30% ogółu mieszkańców. Charakteryzują się one największą koncentracją osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych. Tereny [147]zurbanizowane stanowią od 51% (na Ursynowie) do 71% (na Bemowie) powierzchni dzielnicy*),* a gęstość zaludnienia wynosi ok. 5,0 tys. mk/km^2 na Targówku, 4,7 tys. mk/km^2 na Bemowie, Bielanach 4 tys. mk/km^2 i 3,4 tys. mk/km^2 na Ursynowie*.* Udział procentowy powierzchni dróg w stosunku do powierzchni dzielnicy wynosi średnio ok.11,3% - 15,8%. Tereny te są znacznie gorzej wyposażone w usługi. Tereny usługowe stanowią od 7 do 14% powierzchni dzielnicy (razem zajmują ok. 28% ogólnej powierzchni terenów usługowych miasta). Ponadto dzielnice te koncentrują[148] ok. 18,6% placówek handlowych Warszawy; na 1 mieszkańca przypada ok. 0,66 m^2 powierzchni sprzedaży. Stosunkowo mało jest parków (16) i skwerów (31), z drugiej strony generują one 30% wszystkich terenów zieleni.

Ww. dzielnice charakteryzują się na ogół dezintegracją zabudowy mieszkaniowej, brakiem lokalnych centrów usługowych, oraz dużym udziałem terenów niewykorzystanych, lub źle zagospodarowanych. Negatywnie na walory krajobrazu miejskiego wpływają także monotonne, wielokrotnie powielane rozwiązania architektoniczne, monofunkcyjność obszarów i niedostatecznie ukształtowany system przestrzeni publicznych.

Do drugiej grupy należą zespoły zabudowy miejskiej Włoch i Ursusa. Zajmują one ok. 7% powierzchni miasta i zamieszkuje je ok. 5,6% ludności miasta. Stopień urbanizacji wynosi 74% we Włochach i 82% w Ursusie. Średni procentowy udział powierzchni dróg w stosunku do powierzchni dzielnicy wynosi ok. 14% – 17%. Na obszarze tym występuje zarówno zabudowa wielo, jak i jednorodzinna. Charakteryzują się niewielkim udziałem terenów zieleni. Cechą wspólną tych jednostek jest lokalizacja przy linii kolejowej i odrębność strukturalna związana z faktem, że zarówno Ursus jak i Stare Włochy były niegdyś samodzielnymi miastami.

Obszary koncentracji funkcji produkcyjno-usługowych i magazynowo-składowych[149] występują głównie na obszarze Białołęki Bielan, Mokotowa i Woli (ponad 50% ogółu terenów). Ponad 23% z terenów produkcyjno-składowych zlokalizowanych jest w dzielnicach [150]centralnych. Tereny produkcyjno-usługowe obejmują „stare" (powstałe na przełomie XIX/XX, jak np. Wola, Grochów, Targówek lub w latach 50; Służewiec, Ursus, Bielany, Żerań) dzielnice przemysłowe. Niegdyś zlokalizowane na obrzeżach miasta, obecnie znajdują się w jego wnętrzu. [151]Do początku XXI wieku w większości były to tereny zdegradowane ze względu na zmianę struktury przemysłu i upadek terenochłonnych gałęzi produkcyjnych (np. fabryki domów,); [152]Część tych terenów sukcesywnie (-) przekształca się w dzielnice usługowo-biurowe lub tereny handlowe (np. Wola, Służewiec, Ursus). [153]Obecnie swój dotychczasowy charakter (funkcje produkcyjne i magazynowo-składowe) zachowują tereny położone w dzielnicach obrzeżnych zwłaszcza we Włochach na Białołęce, Targówku i w Rembertowie.

Obszary zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej niskiej Wawra, Wesołej, Wilanowa i Rembertowa oraz Białołęki[154] zajmują ok. 45% powierzchni miasta, i zamieszkuje je ok. 12% ludności. Tereny zurbanizowane stanowią 22-45% powierzchni dzielnicy (w Wilanowie jedynie ok.22%). Udział procentowy powierzchni dróg w stosunku do powierzchni dzielnicy wynosi od 11, % w-Wawrze do 16,2% w Wesołej.
Dzielnice te obejmują tereny o różnym stopniu zaawansowania procesu urbanizacji oraz tereny wartościowe przyrodniczo i ekologicznie. Koncentrują one ponad 50% terenów zieleni miejskiej i ok. 70% gruntów rolnych. Dominuje tutaj zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rozproszona o niskiej intensywności zagospodarowania i dużym zróżnicowaniu form architektonicznych. Nie wykształcony został system przestrzeni publicznych.

Jedynie część osiedli: Marysin Wawerski, Wawer, Międzylesie, Stary Anin i Miedzeszyn posiada bardziej skoncentrowany układ. Brak jest centrów. Zabudowa usługowa koncentruje się wzdłuż tras wylotowych.

Reasumując, struktura przestrzenna Warszawy [155]nadal jest niekorzystna. Tworzą ją wciąż duże, jednolicie zagospodarowane jednostki przestrzenne, z wyraźnymi jeszcze granicami specjalizacji funkcjonalnej. Brak jest zwłaszcza na terenach obrzeżnych, dzielnicowych i lokalnych centrów handlowo-usługowych oraz obiektów usługowych generujących miejsca pracy. Usługi publiczne zlokalizowane są przede wszystkim w [156]centralnych dzielnicach miasta. W związku z tym, wzrastają codzienne przemieszczenia ludności.

Od 1989 roku [157]do początku XXI w. nastąpiły żywiołowe zmiany w strukturze przestrzennej miasta, które z jednej strony zróżnicowały zagospodarowanie, z drugiej zaś wprowadziły do niego chaos. Nastąpiła samoistna wymiana funkcji, przy czym w wielu przypadkach utrzymana została monofunkcyjność obszarów (np. dzielnica przemysłowa *Służewiec* zamieniła się w dzielnicę biurową, a budownictwo mieszkaniowe realizowane jest bez odpowiedniego wyposażenia w usługi publiczne).

Charakterystyczne elementy kształtujące tożsamość i indywidualny obraz Warszawy.

Dolina Wisły i Skarpa jest najważniejszym elementem determinującym rozwój Warszawy. Wisła wraz ze swoją doliną, tarasami i wysoką skarpą na lewym brzegu rzeki dzieli obszar miasta na dwie części lewo i prawobrzeżną, Skarpa natomiast dzieli lewy brzeg na tarasy: górny i dolny. Podział ten widoczny jest zarówno w centrum, jak i na peryferiach miasta
Na Skarpie położone są najstarsze dzielnice Warszawy; Stare i Nowe Miasto. Od nich w kierunku północnym i południowym powstawała dalsza zabudowa. Większość historycznych założeń Warszawy zbudowano w oparciu o osie prostopadłe do krawędzi Skarpy. Zarówno zespoły urbanistyczne jak i pojedyncze obiekty realizowane na Skarpie posiadały punkty lub szerokie otwarcia widokowe na dolinę Wisły i lasy po drugiej stronie rzeki. Niektóre z zespołów ukształtowane zostały w oparciu o unikalne walory krajobrazowe. Zaliczyć do nich można: założenie Stanisławowskie, Klucz Wilanowski oraz, na północy, Młociny, Bielany, Marymont. Dzięki tym osiom widokowym i ciągom komunikacyjnym, powstała kompozycja krajobrazowa o dużych wartościach przestrzennych i kulturowych, oparta na logicznym łączeniu naturalnych dominant (skarpy, rzeki i rozległości Powiśla) z dominantami architektonicznymi i ogrodowymi. Motywy charakterystyczne dla tej kompozycji występują wzdłuż krawędzi tarasu wysokiego i dolinnego Skarpy Warszawskiej i widoczne są w zabudowie: Młocin, Bielan, Żoliborza, Starego i Nowego Miasta, Krakowskiego Przedmieścia i Nowego Światu, Ujazdowa, Belwederu, Mokotowa, Królikarni, Służewa, Ursynowa i Natolina na tarasie wysokim, oraz Łazienek, Czerniakowa, Wilanowa i Powsina na tarasie dolnym.

Przestrzenie publiczne koncentrują się przede wszystkim w [158]centralnych dzielnicach miasta. Ich kanwę stanowią ciągi ulic przebiegające w kierunku północ – południe, wśród których do najważniejszych należą: al. Jana Pawła II, al. Niepodległości, ulice: Słowackiego, Andersa, Marszałkowska, Puławska, Towarowa, Okopowa, al. Żwirki i Wigury i najbardziej prestiżowy Trakt Królewski (Krakowskie Przedmieście Nowy Świat. Al. Ujazdowskie, Belwederska, Sobieskiego) łączący Stare Miasto z Pałacem w Wilanowie. Ciągi uliczne północ-południe w [159]centralnej części miasta krzyżują się z układem ulic o kierunku wschód – zachód, który tworzą Aleje Jerozolimskie, ul. Świętokrzyska i al. Solidarności.

Odrębnym elementem struktury przestrzennej są ciągi historyczne, biegnące przekątnie do ww. sieci ulic. Łączą one historyczne place miejskie o zróżnicowanych formach geometrycznych (Plac Zamkowy, Plac Teatralny, Plac Piłsudskiego, Plac Grzybowski, Plac Trzech Krzyży, Plac Na Rozdrożu, Plac Zbawiciela, Plac Unii Lubelskiej i Plac Politechniki).

146 Treść kolejnych 3 akapitów zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

147 Wyraz „zabudowane" zastąpione wyrazem „zurbanizowane" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

148 Dane w dalszej części zdania na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego – przypis dodany uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

149 Treść akapitu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw. W opisie obszaru zastąpiono dane z 2003r. danymi wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowanymi przez GUS w 2016r

150 Wyraz „śródmiejskich" zastąpione wyrazem „centralnych" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

151 Datowanie „ „Do początku XXI w." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

152 Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

153 Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

154 Treść akapitu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw. W opisie obszaru zastąpiono dane z 2003r. danymi wg Panoramy dzielnic Warszawy 2015, opublikowanymi przez GUS w 2016r

155 Słowa „nadal", „wciąż", „jeszcze" dodane w akapicie w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

156 Wyrażenie „w dzielnicach śródmiejskich" zastąpione wyrażeniem „w centralnych dzielnicach miasta " w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

157 Datowanie „ od początku XXI w." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

158 Wyrażenie „w dzielnicach śródmiejskich" zastąpione wyrażeniem „w centralnych dzielnicach miasta " w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

159 Wyrażenie „w strefie śródmiejskiej" zastąpione wyrażeniem „w centralnej części miasta " w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

Przestrzenie publiczne Warszawy charakteryzują się na ogół niską jakością i intensywnością zagospodarowania oraz słabym wyposażeniem w usługi publiczne, jednocześnie nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W wielu przypadkach zdominowane są przez komunikację – np. parkingi na placach miejskich. Poza obszarem śródmiejskim przestrzenie publiczne są słabo wykształcone lub zaniedbane. Nie mają ciągłości i brak jest powiązań z przestrzeniami publicznymi w centrum. Brak jest również centrów lokalnych generujących lokalne przestrzenie publiczne.

Negatywny odbiór przestrzeni publicznych pogłębiają agresywne reklamy, zła jakość i stan techniczny małej architektury, chodników i innych urządzeń miejskich. Brak jest również bulwarów i tras komunikacji pieszej wzdłuż Wisły i Skarpy, jak również urządzeń dla rekreacji i turystyki.

Ważnymi elementami struktury przestrzennej są trasy wylotowe z miasta. Do najważniejszych z nich należą: ul. Puławska, al. Krakowska Al. Jerozolimskie, ul. Połczyńska, ul. Górczewska, ul. Pułkowa, ul. Modlińska, ul. Radzymińska, ul. Marsa i wał Miedzeszyński.

Tereny położone wzdłuż tych tras komunikacyjnych należą do najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów. Zabudowa jednakże jest chaotyczna i niekiedy prowizoryczna. Ranga i charakter realizowanych obiektów zależy również od rangi trasy w regionalnym układzie komunikacyjnym. Realizowane są tutaj w głównej mierze obiekty usługowe i handlowe, które obsługiwane są przede wszystkim przez komunikację kołową, a tylko w skali lokalnej przez ruch pieszy.

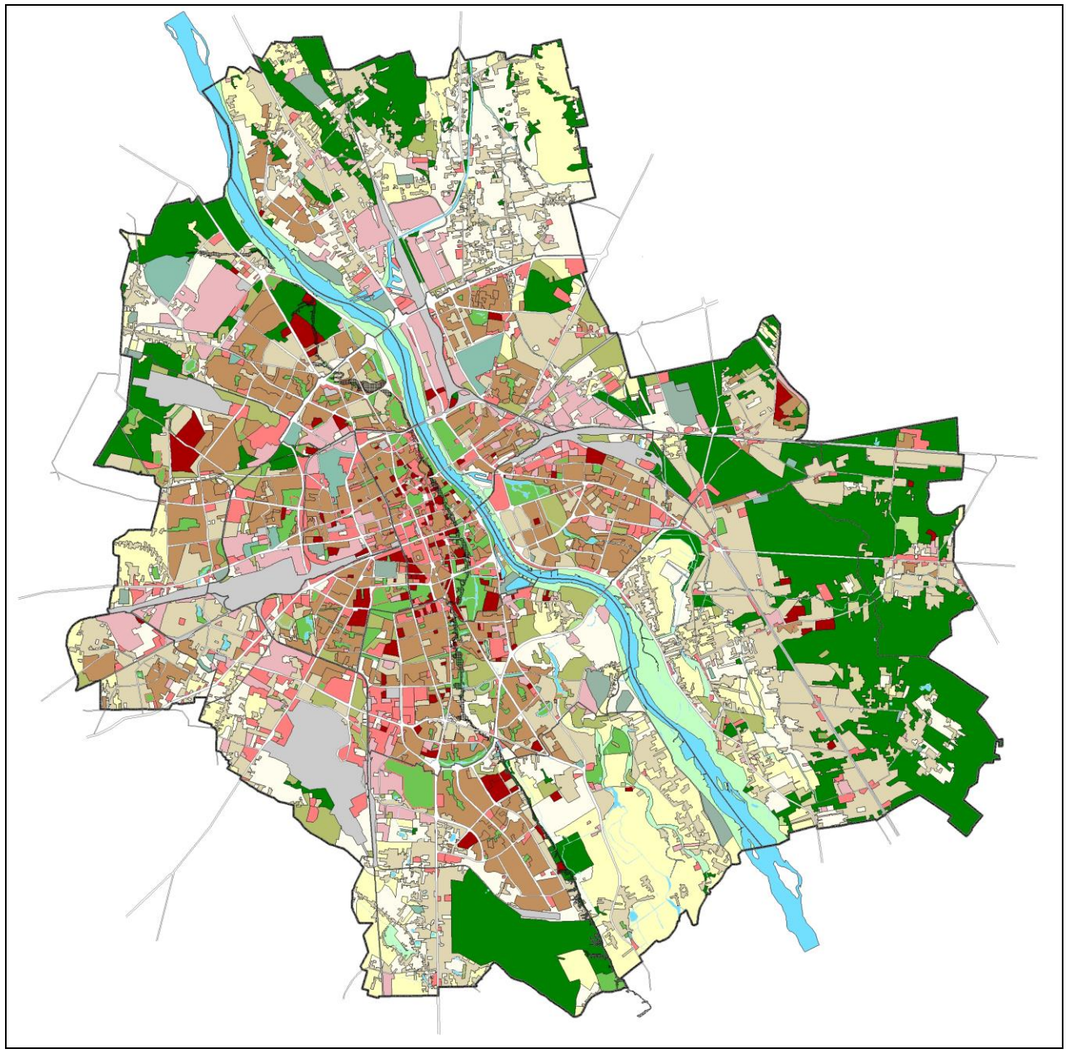
Obszary zieleni. Równie ważnym elementem w strukturze przestrzennej miasta jest zieleń miejska oraz tereny lasów i zieleni naturalnej. Obszary zieleni pełnią szereg funkcji Z jednej strony są to funkcje ekologiczne, klimatyczne i ochronne, z drugiej zaś estetyczne i rekreacyjne. Zadaniem tych ostatnich jest wzbogacenie krajobrazu miasta oraz zapewnienie miejsca i warunków do wypoczynku.

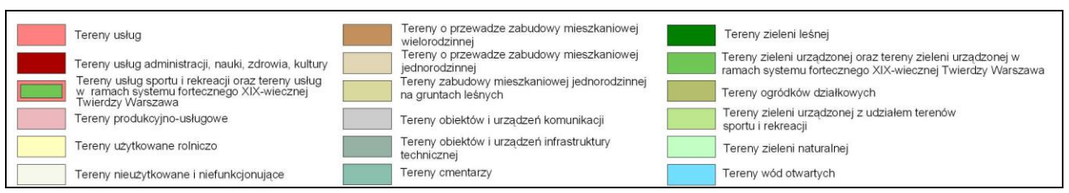
Struktura terenów zieleni jest niejednorodna. Parki i skwery są skoncentrowane głównie na terenach centralnych Warszawy, natomiast lasy w dzielnicach obrzeżnych (Białołęka, Bemowo, Wawer, Rembertów, Wesoła). Zieleń naturalna koncentruje się wzdłuż Wisły i wokół jeziorek, stawów i cieków wodnych.

Tereny zieleni leśnej i naturalnej są w małym stopniu przystosowane do pełnienia funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych. Ponadto, niejednokrotnie stanowią miejsca składowania odpadów – tzw. „dzikie wysypiska". Szczególnie dotkliwe jest to w dzielnicach, gdzie występują duże obszary zabudowy jednorodzinnej.

Na terenie miasta występuje również szereg terenów niezabudowanych o nieokreślonej strukturze i funkcji położonych w obrębie różnych stref funkcjonalnych.

Schemat Nr 29 - Struktura funkcjonalna miasta

Ocena zagospodarowania przestrzennego

Słabe strony i zagrożenia.

- Monofunkcyjność zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta, co powoduje konieczność codziennego przemieszczania się ludzi z osiedli mieszkaniowych do centrum miasta itp., zwłaszcza w godzinach szczytu;
- Niedostateczne zagospodarowanie obszarów mogących stanowić potencjalne centrum miasta i centra dzielnicowe.
- Słaby standard wyposażenia wielu dużych osiedli mieszkaniowych w usługi, urządzenia infrastruktury społecznej i przestrzenie publiczne;
- Dysproporcja w rozmieszczeniu usług będących lokalnymi inwestycjami celu publicznego;
- Niewystarczająca ilość obiektów pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania;
- Nieprawidłowe zagospodarowanie terenów, na których zostały zlokalizowane wielkoprzestrzenne obiekty handlowe – hipermarkety i supermarkety;
- Słaba jakość urządzenia i zagospodarowania ulic i placów miejskich tworzących podstawowy układ przestrzeni publicznych, w tym niedostosowanie ich dla osób niepełnosprawnych;
- Zły stan zagospodarowania głównych tras wjazdowych do miasta;
- Nierównomierne rozmieszczenie terenów zieleni w obszarze miasta, zwłaszcza terenów zieleni ogólnodostępnej;
- Chaotyczna „urbanizacja" terenów rolnych i silna presja urbanizacyjna na tereny wartościowe ekologicznie i krajobrazowo;
- Występowanie dużych obszarów o nieukształtowanej strukturze przestrzennej, zwłaszcza na obszarach zabudowy jednorodzinnej, oraz niewykształconym systemie przestrzeni publicznych.

Mocne strony i szanse:

- Występowanie znacznych powierzchni niezabudowanych terenów rolnych, stanowiących potencjał rozwojowy miasta.
- Występowanie wielu wartościowych zespołów urbanistycznych, stanowiących trwałe dziedzictwo kulturowe Warszawy,
- Występowanie w obszarze [160]o cechach śródmiejskich, układów urbanistycznych o wyraźnych cechach zabudowy miejskiej i ukształtowanych granicach przestrzeni publicznych, mogących stanowić kanwę dla kształtowania systemu przestrzeni publicznych;
- Występowanie charakterystycznych elementów struktury przestrzennej, takich jak: Wisła, Skarpa Warszawska, lasy i tereny zieleni, gęsta siatka ulic w [161]centralnych dzielnicach miasta, które stanowią podstawę dla kształtowania indywidualnego dla Warszawy krajobrazu miejskiego.

[160] Wyrażenie „zabudowy śródmiejskiej" zastąpione wyrażeniem „ o cechach śródmiejskich", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

[161] Wyraz „śródmiejskich" zastąpione wyrażeniem „ centralnych dzielnicach miasta", w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

WNIOSKI

Analiza stanu zagospodarowania prowadzi do następujących wniosków:

- Niezbędne jest doprowadzenie do wielofunkcyjności w zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych obszarów miasta, przy uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska zamieszkania;
- Należy opracować zasady modernizacji i rewaloryzacji dużych osiedli mieszkaniowych;
- Należy określić standardy wyposażenia osiedli mieszkaniowych w inwestycje celu publicznego o charakterze lokalnym, w tym w zakresie infrastruktury społecznej do stosowania na obszarach rozwojowych,
- Należy określić standardy wyposażenia osiedli mieszkaniowych w ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej oraz sportu powszechnego do stosowania na obszarach rozwojowych,
- Należy opracować zasady rozmieszczania w obszarze zurbanizowanym, usług lokalnych przeznaczonych w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- Wskazane jest przekształcenie obszarów, na których zlokalizowana są supermarkety i hipermarkety, m. in. poprzez wprowadzenie różnorodności funkcjonalnej oraz poprawę jakości estetycznej,
- Należy doprowadzić do wykształcenia i prawidłowego zagospodarowania centrum miasta oraz centrów dzielnicowych i lokalnych,
- Należy opracować zasady zagospodarowania i urządzenia przestrzeni publicznej ulic i placów miejskich oraz dróg wjazdowych do miasta.
- Należy zaprowadzić ład przestrzenny i poprawić stan zagospodarowania miasta, w tym zwłaszcza poprzez ochronę integralności układów przestrzennych, powstrzymanie podejmowania przypadkowych działań inwestycyjnych, stosowanie wymogów dotyczących ochrony dziedzictwa historycznego i przyrodniczego.
- Należy dążyć do krystalizacji struktur przestrzennych i wykreowania cech miejskich na obszarach zurbanizowanych oraz uformowania czytelnego systemu przestrzeni publicznych.
- Należy dążyć do restrukturyzacji obszarów zdegradowanych, niezagospodarowanych lub źle wykorzystanych, w celu wykreowania na ich terenie cech miejskich.
- [162]Zasadne jest wskazanie zasięgu zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów odrębnych[163] oraz obszarów, w których dopuszcza się możliwość jej wskazania w ramach odrębnych procedur[164].

[162] Treść punktu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp.

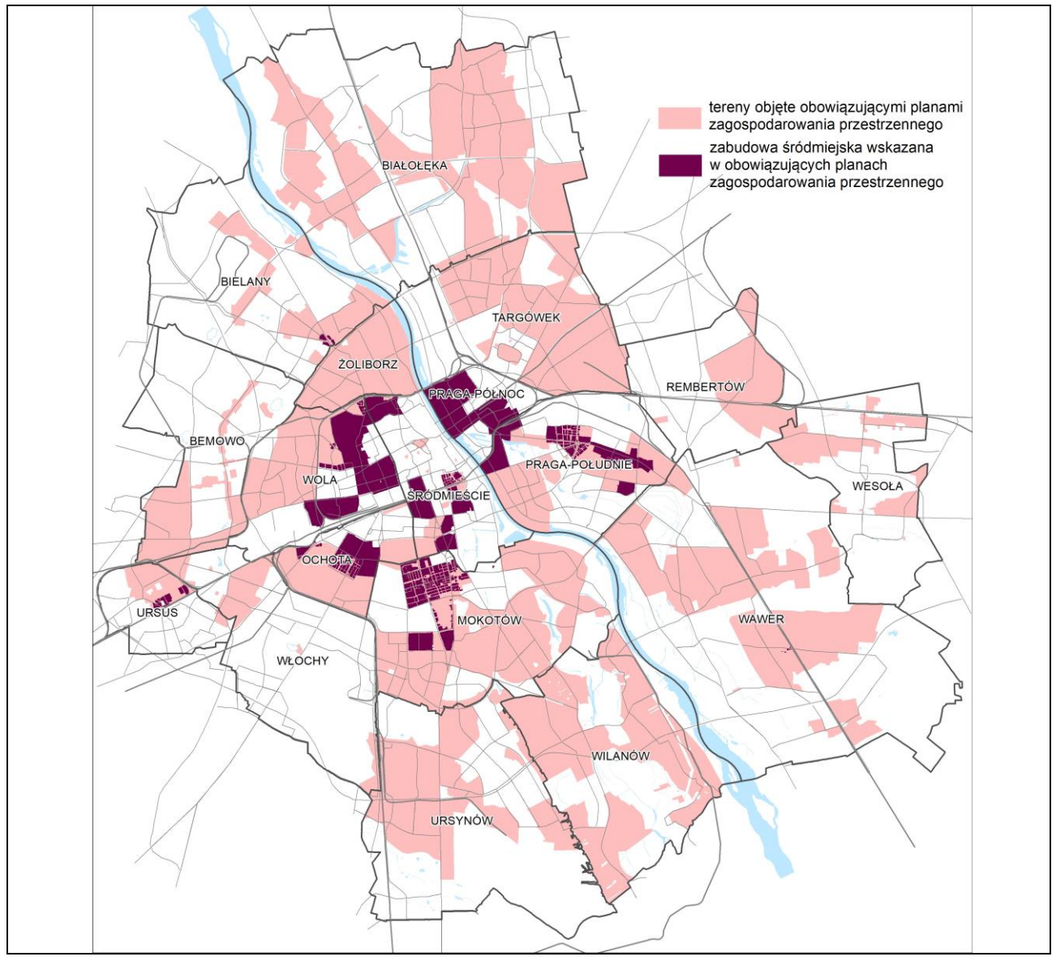
[163] Rozporządzenia Min. Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1065) .

[164] Wskazanie w mpzp lub w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących

III. STAN PLANISTYCZNY

Od 2003 roku obowiązuje ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717), na mocy której z dniem 31.12.2003 r. utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed dniem 01.01.1995 r. Wraz z nimi utracił ważność miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy z 1992 r.

[165]**Schemat Nr 30 - Obszary uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**

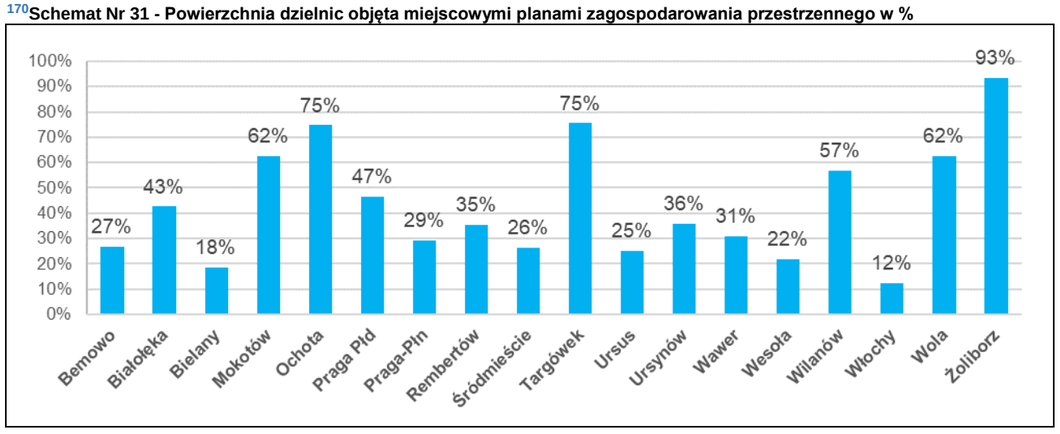
Do roku 2002 Warszawa była związkiem 11 gmin warszawskich, z których każda prowadziła, zgodnie z kompetencjami, własną politykę zagospodarowania przestrzennego. Każda z gmin, na podstawie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., sporządzała odrębne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Natomiast zadania ogólnomiejskie prowadzone były przez Zarząd m.st. Warszawy w oparciu o przyjęty przez Radę m.st. Warszawy 9 lipca 2001 r., plan zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy z określeniem ustaleń wiążących gminy warszawskie przy sporządzaniu m.p.z.p. Dokument ten, aczkolwiek posiadał umocowania prawne (opracowany został na podstawie obowiązującej ówcześnie ustawy o ustroju m.st. Warszawy), to jednak nie spełniał funkcji strategicznego uregulowania planistycznego dla Warszawy.

Spośród gmin Warszawskich najbardziej aktywne w kwestii sporządzania planów miejscowych były gminy obrzeżne posiadające najwięcej terenów niezabudowanych, głównie Wilanów i Białołęka, a także Mokotów (Łuk Siekierkowski, Park pod Skocznią). Sporządzenie planów miejscowych, a także planów rozwoju lokalnej infrastruktury drogowej i inżynieryjnej, dawało im szansę na rozwój, bowiem infrastruktura kanalizacyjna jest zasadniczym uwarunkowaniem rozwoju budownictwa mieszkaniowego. (Należy przy tym pamiętać, że w Białołęce istniała już oczyszczalnia ścieków „Czajka", a w Wilanowie rozpoczęto budowę oczyszczalni „Południe"). Obecnie dzielnice, posiadają nie tylko uchwalone plany miejscowe, ale także znaczną liczbę planów o wysokim stopniu zaawansowania procedury uchwalania m.p.z.p. tj. [166](-) są po tzw. wyłożeniu do wglądu publicznego. [167] (-)

[168]Uchwalone plany miejscowe obejmują przede wszystkim tereny budownictwa mieszkaniowego (-) i tereny usług (60% powierzchni wszystkich planów). 26% powierzchni uchwalonych planów dotyczy funkcji technicznych miasta tj. dróg ulic i placów oraz infrastruktury technicznej miasta, 2,4 % funkcji produkcyjno-usługowych, a 12,7 % obszarów zieleni.

[169]Największą powierzchnię objętą planami mają dzielnice: ■Żoliborz - 93% powierzchni dzielnicy (łącznie 11 planów), ■Ochota - 75% powierzchni dzielnicy (10 planów), ■Targówek - 76% powierzchni dzielnicy (23 plany), ■Wola - 62% powierzchni dzielnicy (19 planów), ■Wilanów - 57% powierzchni dzielnicy (31 planów), ■Mokotów - 62% powierzchni dzielnicy (28 planów), ■Praga Południe - 47% powierzchni dzielnicy (17 planów), ■ Białołęka - 43% powierzchni dzielnicy (46 planów) (-).
(-)
W pozostałych dzielnicach procent objęcia powierzchni M.P.Z.P. jest mniejszy niż 40% i waha się od 12 do 35% (Schemat Nr 30 i 31).

[170]**Schemat Nr 31 - Powierzchnia dzielnic objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w %**

[171] Wg stanu na styczeń 2021 r. najmniej uchwalonych planów miejscowych jest (Schemat nr 31) na obszarze (-) dzielnicy Włochy (12% powierzchni dzielnicy). (-) Niskie pokrycie planami mają także dzielnice: (-) Wesoła (22%) i Bielany (18%).
Sytuacja [172](-) niewystarczającego pokrycia planami stwarza znaczne problemy wynikające z przepisów [173](-) ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 2003r., dotyczą one wydawania decyzji WZiZT w oparciu o zasadę „dobrego sąsiedztwa". Brak planów miejscowych na [174](-) obszarze powoduje, że nie ma podstaw prawnych do ochrony terenów, czy obiektów.

[165] Treść schematu zmodyfikowana - wyróżnione plany z zabudową śródmiejską i zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - stan planistyczny na styczeń 2021 r. – uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. - w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[166] Treść usunięta w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku ze zmianą przepisów odrębnych oraz art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[167] Treść usunięta w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.- jw.

[168] Treść 2 kolejnych akapitów w ramce zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[169] Treść 2 kolejnych akapitów w ramce zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – jw.

[170] Treść schematu zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. - jw

[171] Treść akapitu zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. - .jw.

[172] Słowo „ta" zastąpione treścią do słowa „planami" w wyniku zmiany treści akapitu powyżej - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[173] Słowo „nowej" usunięte uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[174] Słowo „tym" usunięte uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[175] Tabela Nr 2 - Struktura przeznaczenia terenów w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania Przestrzennego [176]– stan na I połowę 2017r.

	Przeznaczenie terenu*	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
1.	Tereny infrastruktury technicznej	217,0	1,2%
2.	Tereny dróg, ulic i placów publicznych	4 081,5	21,6%
3.	Tereny obiektów i urządzeń transportu kolejowego	269,9	1,4%
4.	Tereny obiektów i urządzeń komunikacji miejskiej	67,9	0,4%
5.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	2 322,3	12,3%
6.	Tereny zabudowy mieszkaniowej (jedno- i wielorodzinnej)	448,6	2,4%
7.	Tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami (jedno- i wielorodzinnej)	1 103,2	5,8%
8.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami	1 954,5	10,4%
9.	Tereny zabudowy siedliskowej	18,1	0,1%
10.	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	974,2	5,2%
11.	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	1 354,5	7,2%
12.	Tereny zamieszkania zbiorowego	3,1	0,02%
13.	Tereny produkcyjno-usługowe	460,4	2,4%
14.	Tereny rolne	22,7	0,1%
15.	Tereny zamknięte	83,6	0,4%
16.	Tereny usług	947,9	5,0%
17.	Tereny usług administracji	182,4	1,0%
18.	Tereny usług fortecznych	26,8	0,1%
19.	Tereny handlowo-usługowe	274,8	1,5%
20.	Tereny centrów handlowych	49,8	0,3%
21.	Tereny usług kultury	59,4	0,3%
22.	Tereny parkingów	81,1	0,4%
23.	Tereny usługowe z funkcją mieszkaniową jednorodzinną	154,5	0,8%
24.	Tereny usługowe z funkcją mieszkaniową wielorodzinną	392,2	2,1%
25.	Tereny usług nauki	167,5	0,9%
26.	Tereny usług oświaty	330,4	1,8%
27.	Tereny usług sportu i rekreacji	219,7	1,2%
28.	Tereny usług turystyki	10,4	0,1%
29.	Tereny usług wyznaniowych	57,0	0,3%
30.	Tereny usług zdrowia	135,3	0,7%
31.	Tereny wód powierzchniowych	149,4	0,8%
32.	Tereny cmentarzy i funkcji towarzyszących	195,5	1,0%
33.	Tereny ogrodów działkowych	189,1	1,0%
34.	Tereny zieleni izolacyjnej	30,9	0,2%
35.	Tereny lasów	338,5	1,8%
36.	Tereny zieleni nieurządzonej-naturalnej	251,7	1,3%
37.	Tereny zieleni osiedlowej	33,0	0,2%
38.	Tereny zieleni urządzonej	1 206,7	6,4%
	RAZEM	**18 865,5**	**100%**

*/ [177]typy przeznaczenia terenu określone w poszczególnych planach zostały zagregowane i ujednolicone.

[175] Treść tabeli zmodyfikowana i zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[176] Datowanie dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[178] (-)

[179] Wykonana w 2003r. analiza uchwalonych bądź zaawansowanych planów wykazała, że [180]plany uchwalone pod rządami ustawy z 1994r. w większości są bardzo ogólne, nierzadko sporządzane na mapie w skali 1:5000. i bez zarysowania kompozycji urbanistycznej. Wyjątek stanowią nieliczne plany, m.in. osiedli jak Zamość i Powsin, Bartycka, osada Siekierki, Augustówka, które prezentują wyraźną strukturę urbanistyczną.

Ponadto, analiza planów czy projektów planów wykazała, że ich jakość prawna, jako przepisu prawa miejscowego jest niezadowalająca. Używane sformułowania ustaleń i konstrukcja tekstów planów, jak również ich rysunki, które powinny być odzwierciedleniem tekstów, są niejednoznaczne, a często wręcz mylące lub bezprawne. Dlatego też została opracowana ujednolicona legenda do projektów planów oraz zasady formułowania ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W efekcie ok. 18% prowadzonych procedur planistycznych mogło być kontynuowanych w trybie ustawy z 1994 r. W pozostałych przypadkach konieczne było powtórzenie procedury i sporządzenie planów zgodnie z zakresem określonym w ustawie z 27 marca 2003 r.

Zgodnie z ww. ustawą nadal obowiązują plany miejscowe uchwalone po 1 stycznia 1995r. w trybie ustawy z 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Jest ich [181]133 (spośród 256 wszystkich obowiązujących planów (pow. 6.925 ha), przy czym 93 uchwalono przed wejściem w życie ww. ustawy. Powierzchnia objęta m.p.z.p. zajmuje obecnie ok. 36,2% terytorium miasta (20% po wyłączeniu powierzchni Wisły, terenów zamkniętych, lasów itd.).

Po roku 2003 Rada m.st. Warszawy podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzania [182]97 planów miejscowych w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003r.

Ocena zagospodarowania przestrzennego

Słabe strony i zagrożenia

- ☐ Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [183]na znacznej części obszaru o najwyższym stopniu zurbanizowania (-);
- ☐ Zbyt duża ogólnikowość [184]obowiązujących m.p.z.p. bez wyraźnie zarysowanej struktury urbanistycznej, uchwalonych w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu przestrzennym z 1994r.;
- ☐ Uchwalono zbyt dużo planów dla nieuzbrojonych obszarów rolnych.

Mocne strony i szanse

- ☐ Ujednolicenie legendy rysunków planów i zasad formułowania ustaleń daje szanse na poprawę jakości miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalanych dla obszaru miasta;

WNIOSKI

Analiza stanu zagospodarowania prowadzi do następujących wniosków:

- ☐ Niezbędne jest sformułowanie polityki planowania miejscowego dla m.st. Warszawy uwzględniającej specyfikę poszczególnych obszarów i występujących na obszarze miasta problemów.

[177] Treść przypisu „*" zmodyfikowana" odpowiednio do treści tabeli nr 2 - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[178] Treść akapitu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[179] Datowanie „Wykonana w 2003 r." dodane - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[180] Datowanie, tj. treść do daty 1994r. włącznie, dodane i zmodyfikowana fleksja w 3-cim akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.- jw.

[181] Treść 2 kolejnych zdań zaktualizowana w zakresie liczb dot. planów w wyniku analizy zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[182] Aktualizacja danych w treści zdania w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[183] Treść akapitu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.5 pkt 3 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[184] Treść akapitu zaktualizowana w związku ze zmiana stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw

IV. DZIEDZICTWO KULTUROWE – ZASOBY I STAN OCHRONY (Rysunek Studium Nr 2)

1. UWARUNKOWANIA – IDENTYFIKACJA I WALORYZACJA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1.1. Miasto odbudowane, a rodowód historyczny

Warszawa jest miastem szczególnym z uwagi na posiadane dziedzictwo kulturowe, czyli materialne i duchowe wartości związane z jej dziejami. Miastem o bogatej przeszłości sięgającej XIII wieku, którego historia rozwoju zapisywana w strukturach przestrzennych miasta, świadcząc o rozwoju cywilizacyjnym, została prawie całkowicie unicestwiona w wyniku wydarzeń II-ej wojny światowej. Wyrazem troski o zachowanie i przekazanie przyszłym pokoleniom dziedzictwa kulturowego jest dbałość o każdy ślad świadczący o tożsamości miasta.

Historię i rolę Warszawy krótko scharakteryzował prof. Adam Miłobędzki[185]:

Warszawa – przez swe położenie na granicy Europy Północy, poza rdzennymi (w rozumieniu milenijnej ciągłości tradycji antyczno-chrześcijańskiej) obszarami Świata Łacińskiego – wymykała się z modelu środkowo-europejskiego. Ponadto – i jako stolica i jako znacząca aglomeracja przyswajająca architekturę wysokiej klasy – wzrastała w zasadzie dopiero od epoki nowożytnej, od XVII w. Toteż łatwiej można by ją zestawiać chociażby z Berlinem niż z Krakowem, Pragą czy Wiedniem. Jednakże pod paru co najmniej względami jej wielkomiejskość i stołeczność były zupełnie wyjątkowe.

Po pierwsze – żadne z porównywalnych historycznych miast Europy nie było w takim stopniu kulturowo wyobcowane z własnego zaplecza, aż po XIX w. cywilizacyjnie najbardziej zapóźnionego i zacofanego na ziemiach na zachód od Niemna i Bugu.

Następnie – wybijając się nagle dopiero u progu baroku, Warszawa zawdzięczała swoją karierę stolicy nie tyle, jak gdzie indziej, tradycji państwowo-dynastycznej, czy absolutyzmowi władców, ile wielkiej polityce elit szlacheckich.

Na wyjątkowości Warszawy wśród wielkich stolic europejskich zaważył także – ten aspekt dotyczy ideologii politycznej – tragizm dwóch ostatnich stuleci dziejów Polski.

Za Stanisława Augusta, kiedy niepodległa jeszcze Rzeczpospolita zdążyła wkroczyć na drogę pooświeceniowych przemian ustrojowych, Warszawa jako miasto na poły już nowoczesne, mogła się stać trzecią po Paryżu i Londynie stolicą państwa o dłuższej politycznej stabilności, pobudzającej proces budowy nowego, ponadklasowego narodu. Szansę tę sobie nieco nadwątliła jako stolica Kongresowego Królestwa Polskiego, od którego zaborcy odcięli znaczne obszary polskojęzyczne, a ostatecznie ją straciła po pozbawieniu funkcji stołecznej w 1831r., właśnie kiedy w Europie krzepły heglowskie narody-państwa.

Nietypową wreszcie była „historyczność" Warszawy, skoro po zniszczeniu w 1944r. odbudowywano niemal od zera jej substancję nie tylko materialną, ale i społeczną, zainstalowano inną niż uprzednio stołeczność i montowano inny model kultury."

Do późnego średniowiecza miasto rozwijało się tak jak większość miast tego okresu: z tradycyjnym programem zabudowy wewnątrz murów obronnych – Starym Miastem - oraz poza murami, z placami targowymi i klasztorami, Nowym Miastem i zamkiem, a także okolicznymi wsiami, których relikty są jeszcze niekiedy zachowane.

Począwszy od przełomu XVI i XVII w. procesy rozwoju Warszawy nie były już tak typowe, zarówno w porównaniu z rozwojem innych miast mazowieckich, jak i większości miast europejskich. Na odmienność tych procesów miały wpływ wydarzenia historyczne i polityczne, które pozostawiły swój ślad na obecnie zachowanej historycznej strukturze. Należy tu wymienić następujące wydarzenia i wynikające z nich konsekwencje:

- Decyzja o zwoływaniu w Warszawie sejmów zjednoczonego od 1569r. Unią Lubelską państwa polsko-litewskiego oraz przeniesienie w roku 1596 siedziby królewskiej z Krakowa, de facto równające się przeniesieniu stolicy, przyczyniły się do rozwoju miasta w XVI i XVIII w. Rozwój ten nie był jednak kontynuacją rozbudowy tradycyjnych struktur miejskich, lecz wiązał się z powstawaniem przedmieść z niezależnymi prywatnymi jurydykami. Ich ślady są widoczne w wielu miejscach w układzie urbanistycznym miasta.

- Powstawanie w Warszawie ośrodka politycznego w XVII i XVIII w. pociągnęło za sobą budowę rezydencji królewskich i magnackich oraz klasztorów z własnymi obszernymi ogrodami projektowanymi przez znaczących europejskich architektów działających wówczas w Polsce. Założenia te lokalizowane były za Bramą Krakowską, na skarpie i wzdłuż traktów prowadzących do Warszawy. To w oparciu o nie powstała najwartościowsza przestrzeń urbanistyczna miasta - Trakt Królewski. Prawdopodobne wydaje się, że na Pradze mogły wówczas również istnieć pałace dla posłów z Litwy i wschodniej części Rzeczpospolitej, lecz nie zachowały się tam żadne czytelne pozostałości.

- Od czasu gdy Warszawa stała się stolicą, na jej rozwój często miały wpływ decyzje polityczne i wola władców pozostawienia po sobie jakiegoś śladu poprzez realizacje wieloprzestrzennych założeń, czasami nie licząc się z istniejącą strukturą miasta – tak w XVII w. powstało założenie Saskie, w XVIII w. założenie Stanisławowskie, a w latach 50-tych XX w. - MDM. Założenia te dzisiaj traktowane są jako wartościowe układy urbanistyczne. Przykładem nieliczenia się z istniejącą strukturą miasta była budowa Pałacu Kultury i Nauki, która spowodowała zniszczenie kilku zabudowanych kwartałów miejskich w centrum.

- Obronny i militarny charakter miasta był istotnym ograniczeniem kolejnych etapów jego rozwoju. Granice układów urbanistycznych – średniowieczne mury obronne Starego Miasta, XVII-wieczne Wały Zygmuntowskie, XVIII-wieczne Okopy Lubomirskiego wyznaczyły granice Warszawy do 1916r. W XIX w. carskie fortyfikacje uniemożliwiające trwałą zabudowę w granicach ich zasięgu oraz koszary wraz z innymi obszarami i obiektami podporządkowanymi funkcjom wojskowym miały podkreślać dominację zaborców i prowincjonalny, garnizonowy charakter miasta. Średniowieczne umocnienia zostały w dużej mierze odtworzone, umocnienia XVII- i XVIII-wieczne są ledwo czytelne w siatce ulic, natomiast carskie inwestycje wojskowe zachowane są w znacznej części do dnia dzisiejszego.

- W czasie trwającej ponad sto lat niewoli podejmowano próby zdegradowania Warszawy do roli miasta prowincjonalnego w imperium rosyjskim. Ograniczenia terytorialne i budowlane, powodowane uwarunkowaniami militarnymi, połączone z migracją ludności oraz rozwojem przemysłowym i technologicznym - budowa kolei, sieci tramwajowej, wodociągów, sieci gazowych i elektrycznych - spowodowały dogęszczenie istniejącej struktury miasta. Nastąpiło to w oparciu o istniejącą siatkę ulic i dróg oraz nałożony na nie układ szachownicowy i związany z nim podział własnościowy. Do czasów I - szej wojny światowej powstają charakterystyczne kamienice czynszowe z wieloma podwórkami i oficynami o różnym standardzie, w zależności od lokalizacji w mieście. Z tych czasów zachowały się zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych: Stacja Warszawskich Filtrów wraz z siecią wodociągową, zespół gazowni na Woli, zajezdnie tramwajowe na Woli i na Pradze wraz z elektrownią tramwajową na Woli, elektrownia na Powiślu, fabryka Norblina, Wytwórnia Wódek na Pradze i inne. Ze zwartej zabudowy miasta z 2 poł. XIX w. i pocz. XX w. do dziś przetrwały tylko fragmenty: w południowym Śródmieściu, na Pradze i na Woli. Rozległy, charakterystyczny obszar miasta w jego północno-zachodniej części – Muranów i Mirów – został zrównany z ziemią przez Niemców po powstaniu w 1943r. w Gettcie Żydowskim.

- Odzyskanie niepodległości w 1918r. i odrodzenie Warszawy jako stolicy Polski oraz rozszerzenie granic miasta pozwoliło na wyznaczenie nowych terenów i ich rozplanowanie, w sposób będący odbiciem europejskich tendencji w urbanistyce, w tym wg idei miast–ogrodów (również poza granicami ówczesnej Warszawy). Przykładem takiej zabudowy są osiedla: Żoliborz, Saska Kępa, Sadyba, Bielany, Mokotów, Kolonie Lubeckiego i Staszica oraz podmiejskie wówczas osiedla w okolicach Warszawy: Młociny, Boernerowo, Włochy. Korzystny rozwój sytuacji polityczno-gospodarczej spowodował także powstanie wielu obiektów, w tym użyteczności publicznej, projektowanych przez wybitnych polskich architektów. Są to takie zespoły urbanistyczne i obiekty architektoniczne jak AWF, „Legia", SGH, Wyścigi, Prudential, Sądy i inne, a także parki miejskie Skaryszewski, Dreszera.

[185] Wykład wygłoszony w Towarzystwie Opieki nad Zabytkami (mpis)

- Całkowite zniszczenie większości miasta w konsekwencji II-ej wojny światowej spowodowało podjęcie decyzji o jego odbudowie. W pierwszej kolejności podjęto trud rekonstrukcji Starego i Nowego Miasta oraz Traktu Królewskiego, a także zrealizowano nowe założenia przestrzenne - Muranów, Mirów, MDM, al. Wyzwolenia i inne, których kompozycja przestrzenna, a czasami jakość architektoniczna powoduje, iż stanowią wartościowe elementy urbanistyki miasta

- Włączenie do miasta w 2 połowie XX w. dawnych podwarszawskich wsi, często o proweniencji średniowiecznej, spowodowało, iż stały się one terenami intensywnej zabudowy mieszkaniowej lub przemysłowej, co doprowadziło do prawie całkowitego zniszczenia ich struktury. Dotyczy to Szczęśliwic, Odolan, Jelonek, Chrzanowa, Wawrzyszewa, Białołęki, Tarchomina, Bródna, Żerania, Gocławia, Siekierek, Służewa, Ursynowa, Wolicy, Natolina i innych. Powstające w latach 60-80-tych osiedla, teoretycznie nawiązujące do styl funkcjonalizmu, na skutek stałego, wysokiego popytu na mieszkania, przekształciły się w swoistą formę „produkcji" budownictwa o uproszczonym programie i architekturze. Nieliczne, powstające wówczas zespoły osiedlowe, można zaliczyć do rozwiązań modelowych, będących formą eksperymentowania nad nowym charakterem zabudowy mieszkaniowej.

- Po II-ej wojnie światowej stopniowo włączano do miasta niezależne dotychczas struktury osadnicze o własnej fizjonomii – Wilanów, miasta: Włochy, Ursus, Rembertów, osiedla wzdłuż linii otwockiej i ostatnio Wesołą.

Zidentyfikowane w granicach obecnego m.st. Warszawy materialne i niematerialne ślady, wynikające z procesów rozwoju miasta, wyznaczają obszary wartości chronionych z punktu widzenia ochrony zabytków.

Zabytki archeologiczne, zabytki nieruchome i ruchome (znajdujące się w kościołach, na cmentarzach, w zbiorach muzealnych i archiwalnych oraz pozostające w rękach prywatnych) wraz ze współczesnymi dobrami kultury oraz wartościami niematerialnymi, stanowią dziedzictwo kulturowe miasta.

Dla określenia zbioru współczesnych dóbr kultury, które z definicji ustawowej nie są zabytkami, przyjęto zasadę, że za dzieła zabytkowe traktowane są te wartościowe przejawy materialnej działalności człowieka, które stanowią świadectwo minionej epoki tj. które powstały do lat 60-tych XX w., historycznie zamykających nurt socrealizmu. Kategorię współczesnych dóbr kultury odniesiono do obiektów powstałych do końca lat 80-tych XX w. Te obiekty mogą również z czasem stać się zabytkami.

1.2. Elementy przestrzenne identyfikujące tożsamość historyczną miasta.

Najważniejszymi elementami dziedzictwa kulturowego Warszawy, stanowiącymi o tożsamości jego mieszkańców oraz umożliwiającymi identyfikowanie się z miastem są

- **Zespół Staromiejski – symbol wskrzeszenia miasta.**

Odbudowany został ze zniszczeń II-ej wojny światowej z wykorzystaniem zachowanych oryginalnych reliktów architektonicznych, z dużym udziałem elementu „kreacji" architektoniczno-konserwatorskiej. Odbudowywano go zgodnie z ówczesnym założeniem ideowym jako *osiedle mieszkaniowe*. Za zabytkowe uznaje się zarówno zachowane struktury budowlane i przestrzenne sprzed 1939r. wraz z ich archeologicznymi reliktami, jak i struktury z czasu odbudowy pomiędzy latami 1945-1966. Zwieńczeniem odbudowy była rekonstrukcja Zamku Królewskiego zakończona w pocz. lat 80-tych XX w.

- **Historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim i Wilanowem.**

Tworzy go główna część historycznego miasta wznoszonego sukcesywnie na krawędzi Skarpy Wiślanej z charakterystyczną panoramą. Zachowana oryginalna tkanka, harmonijnie uzupełniona odbudową po zniszczeniach II-ej wojny światowej, staje się nośnikiem najważniejszych wartości niematerialnych związanych z historią i kulturą polską.

W obszarze tym zlokalizowane są najcenniejsze zabytkowe zespoły przestrzenne, najważniejsze urzędy i instytucje państwowe i kulturalne.

Tak wyznaczony zespół historyczny to:

- Stare Miasto z Katedrą Św. Jana, Zamkiem Królewskim i murami obronnymi,
- Nowe Miasto,
- Mariensztat,
- Trakt Królewski z historycznymi rezydencjami położonymi na skarpie, z podskarpiem i Wisłą,
- przestrzenie publiczne: ulic - Krakowskiego Przedmieścia, Nowego Światu, Al. Ujazdowskich, Miodowej, Długiej, Senatorskiej i Wilanowskiej; placów - Teatralnego, Bankowego, Za Żelazną Bramą, Piłsudskiego, Trzech Krzyży i Na Rozdrożu,
- historyczne ogrody i parki: Saski, Krasińskich, Na Książęcem, Ogród Botaniczny, Łazienki, w tym Łazienki Północne - d. Park Sobieskiego z Kanałem Piaseczyńskim, Park Ujazdowski, Wilanów z Parkiem Morysin oraz park Traugutta i Rydza Śmigłego
- dzieła architektury obronnej: Cytadela i forty Legionów i Traugutta.
- Wilanów - królewska wiejska rezydencja leżąca poza obszarem historycznego miasta.

- **Skarpa Warszawska – zasadniczy element unikatowości miasta.**

Wybór Wiślanej Skarpy na lokalizację średniowiecznego książęcego grodu sprawił, że znakiem rozpoznawczym Warszawy stała się panorama miasta. O oryginalności tej panoramy, z którą tak utożsamiają się mieszkańcy Warszawy, zdecydowało połączenie czynników naturalnych – wysokiej skarpy na zachodnim brzegu Wisły, i kulturowych – działalności człowieka przez blisko 700 lat.

Skarpa Warszawska stanowi podstawowy element historycznej panoramy Warszawy, wiążący Trakt Królewski z historycznymi rezydencjami położonymi na skarpie, z podskarpiem i Wisłą,

Ze względu na istotne połączenie wartości przyrodniczych i kulturowych - lokalizacja założeń rezydencjonalnych, parkowych i sakralnych – na południu: Natolin, Rozkosz, Gucin Gaj, kościół św. Katarzyny, Królikarnia, kościół św. Michała, pałac Szustrów; pałace i kościoły na Trakcie Królewskim; na północy: Cytadela, Żoliborz, zespół AWF, pałac Brühla z parkiem Młociny - istotne jest utrzymanie i kreowanie panoramy miasta - zarówno jej pierwszego, jak i dalszych planów. Osie większości wymienionych założeń przecinają prostopadle skarpę, tworząc kompozycje otwarte.

- **Znaczące zabytkowe założenia urbanistyczne i przestrzenne Warszawy.**

Warszawa posiada szereg wielkoprzestrzennych założeń kompozycyjnych identyfikujących miasto. Niestety większość z nich jest nieukończona lub zniekształcona przez późniejsze nieprzemyślane inwestycje. Do ważnych zabytkowych założeń urbanistycznych i przestrzennych Warszawy należą:

- Oś i założenie Saskie – wielkoprzestrzenne założenie urbanistyczne powstałe w czasach Augusta Mocnego, zniekształcone w wielu miejscach przez realizacje nie respektujące pierwotnych zasad kompozycji (osiedle Żelaznej Bramy);

- Oś i założenie Stanisławowskie – wielkoprzestrzenne założenie urbanistyczne powstałe w czasach Stanisława Augusta z wykorzystaniem wcześniejszego założenia zamku Ujazdowskiego. Założenie miejskie (tzw. „Latawiec") zostało stosunkowo mało zniekształcone pomimo tego, że część zabudowy uległa wymianie, a w latach 50-tych XX w. zrealizowano na jego osi projekt nowej zabudowy mieszkalnej. Zachodni odcinek głównej osi założenia, biegnącej wzdłuż Drogi Królewskiej (ul. Niemcewicza, Prądzyńskiego) uległ zatarciu – w XIX w. przerwany został budową „Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej" ze stacja towarową – jednak czytelne są nadal wielkoprzestrzenne perspektywy widokowe z Placu Na Rozdrożu;

- Założenie Wilanowskie – założenie przestrzennie związane z Natolinem, Rozkoszą (Ursynowem) i Gucin Gajem wraz z kościołem św. Katarzyny położonymi na Skarpie. Dzięki harmonijnemu połączeniu wysokich walorów zabytkowych rezydencji z reliktami olenderskiego osadnictwa w Kępie Zawadowskiej (wychodzącego poza granice miasta na teren gminy Konstancin) oraz krajobrazu przyrodniczego powstał obszar o wyjątkowych na terenie miasta st. Warszawy walorach kulturowo-przyrodniczych;

- 7 placów Warszawy – które pełniły funkcję ośrodka miejskiego - Bankowy, Teatralny, Piłsudskiego, Za Żelazną Bramą, Grzybowski, Małachowskiego oraz Dąbrowskiego d. Zielony. Pierwotne powiązania przestrzenne między nimi są znacznie zatarte, podobnie jak same place są zniekształcone, często o niepełnych pierzejach, z dominacją funkcji komunikacji,
- Reprezentatywne zespoły powstałe po 1945r. – zespoły o spójnym układzie przestrzennym to:

  Osiedle Koło (zaprojektowane przez Syrkusów w latach 40-tych XX w.), plac Hallera na Pradze, Muranów, MDM, park Rydza Śmigłego, a także obiekty np. stadion X-lecia, PKiN i inne.

■ **Ocalałe z pożogi wojennej dziedzictwo materialne, powstałe do 1939 r.**

Pozostały nieliczne przykłady niezniszczonych zespołów i budowli historycznych - zespoły pałacowe i sakralne powstałe przed pocz. XIXw.; XIX-wieczne struktury miasta wraz z kamienicami i budynkami użyteczności publicznej; wysokiej klasy układy urbanistyczne i architektura powstałe po I-szej wojnie światowej związane z nurtem narodowym i modernistycznym. Są to fragmenty miasta, które przed 1939r. tworzyły jego niepowtarzalny klimat. Dzisiaj przemieszane z nową zabudową tworzą skomplikowaną mozaikę tradycji i współczesności

- Żoliborz Historyczny – wytyczony w latach 20-tych XX w. i zabudowywany do 1939r. Powstały wówczas Kolonie Oficerska i Urzędnicza oraz funkcjonalistyczne osiedla WSM-u. Na terenie tym znajduje się dawny fort Sokolnickiego, na którym założono Park Miejski Żeromskiego, oraz liczne wybitne dzieła architektoniczne;
- Saska Kępa – od połowy lat 20-tych XX w. jako dzielnica willowa z wieloma przykładami wybitnej architektury;
- Sadyba- Miasto-ogród Czerniaków – od połowy lat 20-tych XX w. jako dzielnica willowa wokół fortu Czerniaków;
- Kolonia Lubeckiego i Kolonia Staszica – układy urbanistyczne z lat 30-tych XX w.;
- zespoły urbanistyczne: Boernerowa, Miasta-ogrodu Młociny, Miasta-ogrodu Włoch oraz Mokotowa, Stare Bielany;
- złożone zespoły miasta tradycyjnego z wartościową zabudową mieszkaniową pochodzącą z końca XIXw. i pocz. XXw.: południowe Śródmieście oraz Powiśle, Historyczna Stara i Nowa Praga;
- parki (wiele z nich zlokalizowanych na skarpie) i cmentarze, których obecność sprawia, że Warszawa postrzegana jest jako miasto tonące w zieleni;
- system fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, obejmujący Kompleks Cytadeli z jej fortami, forty i dzieła pośrednie powstałe w końcu XIXw. powiązane drogami fortecznymi w ramach pierwszego i drugiego pierścienia umocnień, a także Reduta Wolska z 1831r;
- zespoły budowlane i budynki – pałace i kamienice, kościoły i klasztory, budynki użyteczności publicznej (urzędy, szpitale, placówki kultury, oświatowe i sportowe), zespoły koszarowe oraz budowle inżynierskie;
- zespoły poprzemysłowe - jak stacja filtrów, gazownia czy elektrownie i zakłady produkcyjne.

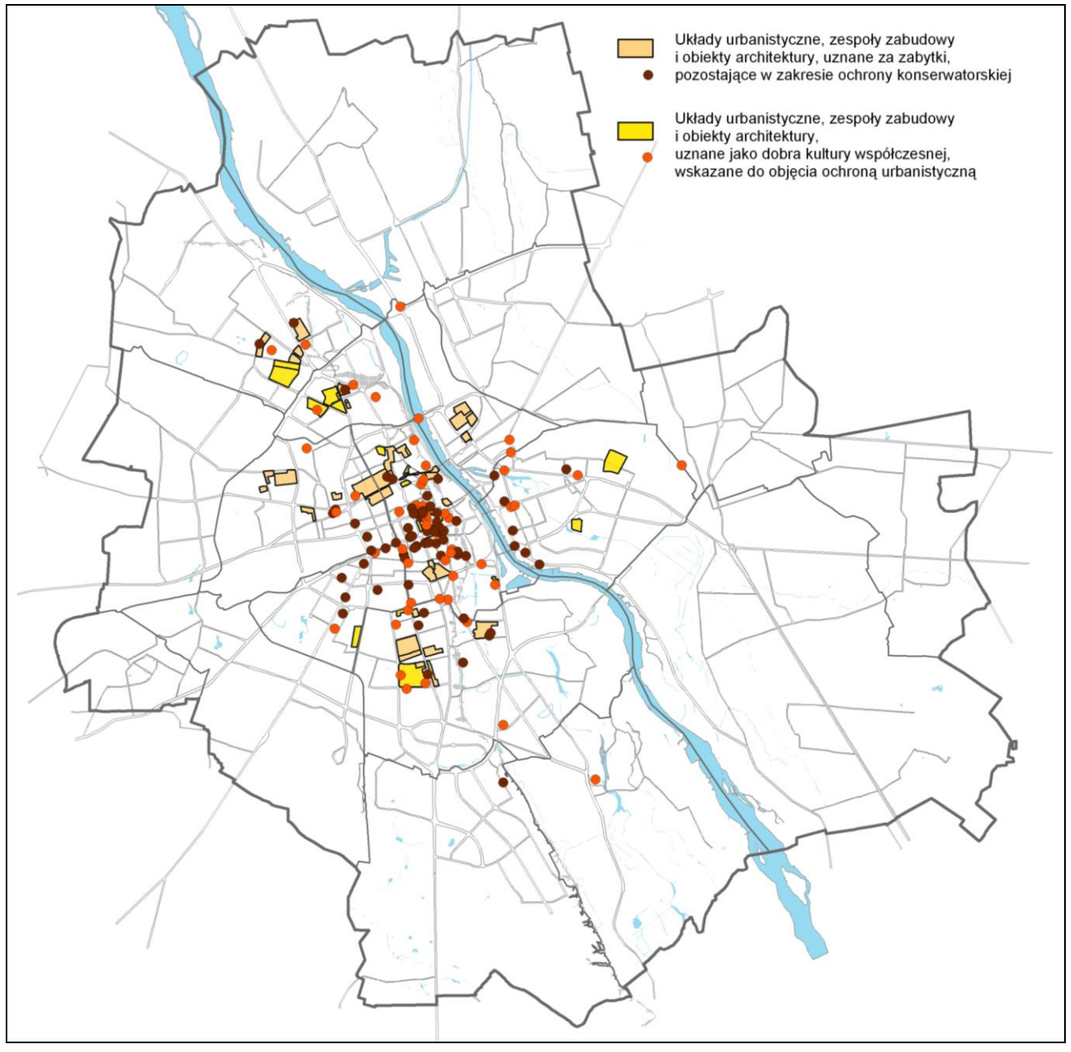
■ **Współczesne dobra kultury** (Schemat Nr 32)

Oddział Warszawski SARP podjął próbę wyłonienia spośród zbioru współczesnych obiektów urbanistyki i architektury te, które są wybitnymi przykładami architektury okresu głównie powojennego do lat 80-tych XX wieku.

Kryteriami wyboru były przede wszystkim: ■ nowatorstwo rozwiązań architektonicznych, przestrzennych i technicznych ■ zachowanie kontekstu w otoczeniu lokalizacji ■ zachowanie tradycji miejsca zarówno pod względem tworzenia nowych wartości przestrzennych, jak i twórczej kontynuacji w formie współczesnej warstwy walorów dziedzictwa kulturowego ■ status symboliczny ■ przyznane nagrody i wyróżnienia, jako forma uznania przez forum opinii publicznej i autorytetów ■ zachowanie walorów estetyczno – przestrzennych pomimo degradacji i zużycia technicznego, czy przekształceń terenów bezpośredniego otoczenia ■ wartości artystyczne ■ cechy indywidualne i unikatowe.

Według tak przyjętych kryteriów wyboru SARP rekomendował 133 obiekty i zespoły urbanistyczne, wśród nich również te, które zostały już uznane za zabytkowe w rozumieniu obowiązujących przepisów prawnych i wpisane są do Rejestru Zabytków lub też ujęte w gminnej ewidencji zabytków, a także znajdujące się w zasięgu obszarów objętych prawną ochroną konserwatorska wynikającą z mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz.1568).

Schemat Nr 32 - Dziedzictwo urbanistyki i architektury XX wieku z lat 1945-1989

W zbiorze tych obiektów[186] zabytkowymi układami urbanistycznymi i obiektami architektonicznymi, pozostającymi w zakresie ochrony konserwatorskiej są m.in.:

■ WSM Żoliborz Kolonia IX, XI, XII, XIII (Żoliborz Historyczny - Rej.Zab.) ■ Plac Henkla z ulicą Wyspiańskiego (Żoliborz Historyczny - Rej.Zab.) ■ Osiedle ZOR - WSM Koło (Rej.Zab.) ■ Osiedle ZOR – Praga I (Rej.Zab.) ■ Mariensztat ■ Trasa W-Z ■ zabudowa mieszkaniowa, ul.Katowicka róg Zwycięzców i Rondo Waszyngtona – zespół zabudowy (Saska Kępa-Rej.Zab.) ■ Centralny Park Kultury i Wypoczynku „Powiśle" ■ MDM-Marszałkowska-Polna-Waryńskiego ■ MDM-Plac Konstytucji ■ MDM-Latawiec, Al. Wyzwolenia ■ „Nowy Świat Wsch" – zespół 6 budynków i kino „Skarpa" ■ „Nowy Świat Zach" – ul.Kubusia Puchatka ■ Zespół 6 budynków dla urzędów centralnych – ul.Wspólna ■ Muranów Północny■ Muranów Południowy z Rynkiem Muranowskim i kinem Muranów ■ osiedle Mirów ■ osiedle „Nowiniarska" (cz.) ■ zabudowa przyuliczna po zachodniej stronie ul.Krasickiego/Naruszewicza-Malczewskiego-Dąbrowskiego ■ Mokotów WSM – osiedle Dąbrowskiego ■ Osiedle „Sielce" ■ Bielany-Skalbmierska (Bielany I) ■ Bielany-Serek (Bielany II), a także obiekty np. PKiN i inne

W ramach tego zbioru dobrami kultury współczesnej, wymagającymi objęcia ochroną urbanistyczną są układy urbanistyczne i obiekty architektoniczne takie jak:

■ Osiedle „Serek Żoliborski" ■ osiedle Sady Żoliborskie: „Sady I", „Sady II" ■ Osiedle „Zatrasie" ■ Bielany - Nałkowskiej (Bielany II) ■ Bielany-Magiera (Bielany III) ■ „Ściana Wschodnia" ■ osiedle „Wierzbno" ■ WSM Rakowiec-Sanocka/Pruszkowska ■ Osiedle „Bruna" ■ Osiedle „Szwoleżerów" ■ Osiedle „Młodych" ■ osiedle „Przyczółek Grochowski" ■ osiedle Długa/Schillera (pomimo, że znajduje się w ramach Pomnika Historii) ■ osiedle Bielańska (w PH) ■ osiedle „Nowiniarska" (cz.).

Zbiór dóbr kultury współczesnej w chwili obecnej rozszerzony został o obiekty[187] architektoniczne zrealizowane w latach 1970-1989, ocenione przez Stołecznego Konserwatora Zabytków jako posiadające wartości historyczne i artystyczne – zbiór ten winien być systematycznie aktualizowany.

■ **Niematerialne wartości – związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi lub znaczącymi postaciami.**

Do najważniejszych należą niewątpliwie:

- stołeczność Warszawy – siedziba władz świeckich i duchownych,
- stolica Rzeczpospolitej Obojga Narodów – największego państwa ówczesnej Europy – złączonego na zasadach unii,
- siedziba królów Polski - rezydencje królewskie i Trakt Królewski,
- siedziba arcybiskupia (unia z katedrą w Gnieźnie),
- siedziby najważniejszych instytucji politycznych, charytatywnych i naukowych,
- tradycje demokratyczne – sejmy elekcyjne, równość wyborcza, Konstytucja 3 maja, obrady Okrągłego Stołu,
- miejsca związane z historycznymi wydarzeniami (np. z wizytami papieża Jana Pawła II),
- wielokulturowość i wielowyznaniowość mieszkańców miasta,
- obecność kultury Żydów Warszawskich i ich martyrologii,
- wydarzenia związane z powstaniami narodowymi i walkami obronnymi: insurekcja kościuszkowska, powstanie listopadowe, powstanie styczniowe, obrona Warszawy w 1939r., powstanie w Getcie Warszawskim,
- Powstanie Warszawskie,
- zniszczenie i wola odbudowy miasta w historycznym kształcie,
- unikatowa dokumentacja stanu miasta stworzona przez obrazy Bernardo Bellotta (Canaletta),
- postać Fryderyka Chopina i związane z nim zabytki materialne,
- postać Marii Skłodowskiej-Curie i związane z nią miejsca,
- szereg postaci i miejsc z nimi związanych istotnych dla kultury i historii Polski,
- nekropolie warszawskie jako miejsca pamięci,
- Miejsca Pamięci Narodowej,
- historyczne nazewnictwo miejsc, dzielnic i przestrzeni publicznych,
- legendy związane z miejscami,
- miejsca odczuwane przez mieszkańców jako niezwykłe.

■ **Lokalizacja muzeów i archiwów istotnych dla historii i kultury.**

Warszawskie muzea i archiwa z bezcennymi zbiorami należącymi do kulturowego dziedzictwa zlokalizowane są często w budynkach historycznych, takich jak Zamek Królewski i Ujazdowski, Łazienki Królewskie, Pałac Wilanowski, Królikarnia, Pałac Rzeczpospolitej, Muzeum Narodowe, Zachęta i inne.

2. UWARUNKOWANIA – STAN FORMALNO-PRAWNY OCHRONY – FORMY I ZAKRES OCHRONY ZABYTKÓW (Schemat Nr 33 i 34)

Ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie Warszawy oparta jest o przepisy prawa międzynarodowego, ustawowego i lokalnego-miejscowego.

Na mocy prawa międzynarodowego Komitet UNESCO dnia 2.09.1980r. podjął decyzję o **wpisie na Listę Światowego Dziedzictwa** *Historycznego Centrum Warszawy* - jako niezwykle udany fakt odbudowy zespołu historycznego [188]oraz dnia 25.06.2014r. zdecydował **o utworzeniu strefy buforowej** dla tego obszaru.

Ochroną konserwatorską, wynikającą z ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - Dz. U. Nr 162 poz.1568) objęte są:

- **obszar uznany za pomnik historii - „Warszawa – historyczny zespół miasta z traktem królewskim i Wilanowem"** (Zarządzenie Prezydenta RP z dnia 8.09.1994r - M.P. z 1994 Nr 50 poz.423) [189]oraz **„Warszawa – Zespół Stacji Filtrów Williama Lindleya"** (rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 4.01. 2012r. - Dz.U. z 2012 r. poz.6) i „Warszawa **– Zespół zabytkowych cmentarzy wyznaniowych na Powązkach" (rozporządzenie Prezydenta RP** z dnia 3.07.2014r. - Dz.U. z 2014 r. poz.956)
- **zabytki nieruchome i ruchome wpisane do rejestru zabytków**, w tym układy urbanistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne,
- **zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków,**
- **zabytki archeologiczne wpisane do rejestru,**
- **zabytki objęte ochroną z mocy ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.**

Organem ochrony zabytków jest wojewódzki konserwator zabytków. W Warszawie część kompetencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zostało przekazanych Miastu Stołecznemu Warszawie. Do realizacji tych zadań m. st. Warszawa powołało Stołecznego Konserwatora Zabytków. Zakres kompetencji Miasta ustalony jest w specjalnym porozumieniu.

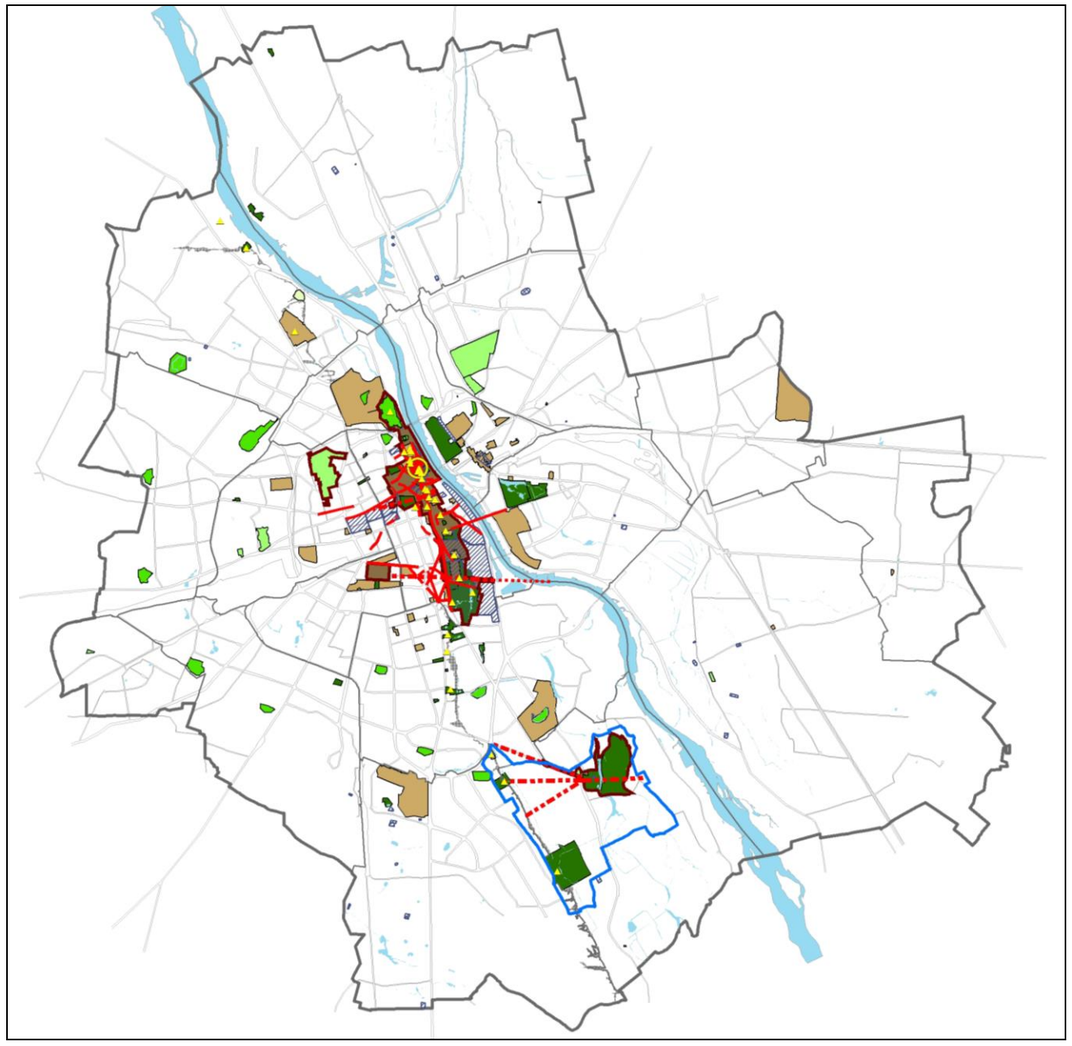
■ **Wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**

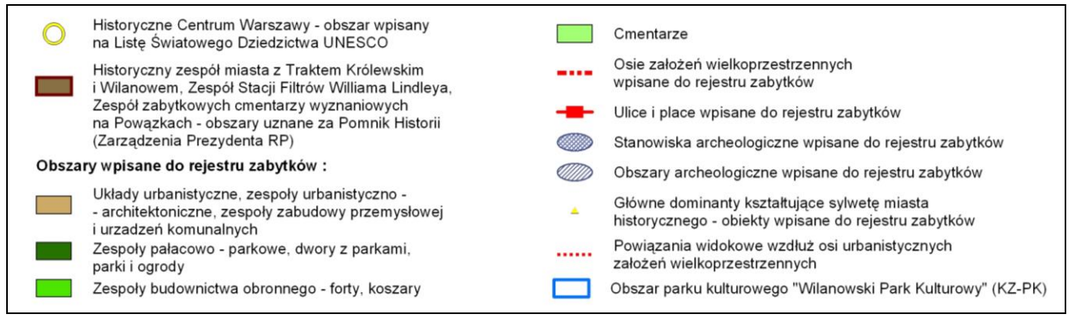
[190](-) Na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpisany został obszar Starego Miasta w granicach murów obronnych wraz z fosami od strony ul. Podwale, teren podskarpia do Wisłostrady, ul. Mostowa od strony północnej, kwartał zabudowy z kamienicą Johna, zespól kościoła św. Anny oraz teren Zamku Królewskiego.

[186] Wykaz nr 5 - lista SARP - w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe
[187] Wykaz nr 6 - w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe

[188] Treść dot. strefy buforowej dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[189] Treść dot. 2 zespołów uznanych za Pomnik Historii dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[190] Tekst do słów „ 29 czerwca 1976r.)" zmodyfikowany w związku z decyzją UNESCO, wprowadzony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Schemat Nr 33 - Obszary prawnej ochrony konserwatorskiej [191]

[191] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Obszar został wpisany na podstawie kryterium II[192] i VI[193] z następującym uzasadnieniem: *„Historyczne Centrum Warszawy jest unikatowym przykładem rekonstrukcji miasta, które zostało umyślnie i całkowicie zniszczone. Bazą materialnej rekonstrukcji była wewnętrzna siła i determinacja narodu, które pozwoliły na odbudowę dziedzictwa na unikalną skalę w dziejach świata. Podjecie kompleksowych działań konserwatorskich w skali całego historycznego miasta było unikatowym doświadczeniem w Europie i przyczyniło się do zweryfikowania konserwatorskich doktryn i praktyk*. Podstawę wpisu stanowił fakt odbudowy, stąd kryterium autentyczności odnosi się do realizacji po 1945 r. do ok. połowy lat 60. XX wieku. Wpisanie Warszawy na Listę Światowego Dziedzictwa ma przede wszystkim znaczenie prestiżowo-promocyjne, a ochrona obszaru ma oparcie w prawie międzynarodowym (Konwencja o ochronie dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r., ratyfikowana przez Polskę 29 czerwca 1976 r.)

Rozważane jest wystąpienie o rozszerzenie wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa o Cytadelę, która znajduje się na obszarze Pomnika Historii, oraz Warszawską Stację Filtrów, która [194]została uznana za Pomnik Historii

- **Ustanowienie Pomnika Historii**

Decyzją Prezydenta RP z dnia 8.09.1994r za Pomnik Historii uznany został obszar – *Warszawa-Historyczny zespół miasta z traktem królewskim i Wilanowem* – obejmujący teren od Cytadeli do Belwederu, poprzez Nowe i Stare Miasto, Krakowskie Przedmieście, Nowy Świat i Al. Ujazdowskie oraz Wilanów – zespół pałacowy pałacowo-parkowy z Parkiem Morysin. Granice obszaru określa Zarządzenie Prezydenta RP.

Cały obszar, zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, powinien być wpisany do rejestru zabytków. W chwili obecnej decyzje o wpisie do rejestru dotyczą jedynie części tego obszaru. Przygotowywane są odpowiednie dokumenty niezbędne do podjęcia decyzji przez wojewódzkiego konserwatora o wpisie do rejestru zabytków pozostałych terenów z tego obszaru.

Ponieważ w dużej części obszar Pomnika Historii będzie stanowić *strefę otulinową* dla obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa, określenie uwarunkowań będzie związane z wykonaniem wspomnianego wyżej *raportu* i *planu zarządzania* dla obszaru.

Niezbędne jest opracowanie jednolitej polityki funkcjonalno-przestrzennej dla najcenniejszego fragmentu miasta, uwzględniającej konieczność ochrony wartości zabytkowych materialnych i niematerialnych.

[195] Za Pomnik Historii zostały uznane ponadto decyzją Prezydenta RP: z dnia 4.01.2012r. **Zespół Stacji Filtrów Williama Lindleya** oraz decyzją z dnia 3.07.2014r. **Zespół zabytkowych cmentarzy wyznaniowych na Powązkach.**

- **Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków.**

Prawie wszystkie decyzje o wpisie do Rejestru Zabytków zostały podjęte na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury, która obowiązywała do 17 listopada 2003 roku. Część decyzji została wydana w okresie międzywojennym, następnie zaraz po II wojnie światowej oraz po wejściu w życie nowej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszystkie one zachowują moc prawną. Duża część decyzji, szczególnie z lat 60-tych XX wieku (ponad 600) nie określa zakresu ani granic ochrony. W celu zapewnienia skutecznej ochrony zakres ten będzie musiał być określony odrębnymi postanowieniami wydawanymi przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek stron.

Do rejestru zabytków nieruchomych wpisanych jest obecnie ok. 1987* obiektów[196] (obszarów, zespołów i obiektów stanowiących ich części lub pojedynczych zabytków), z tego w poszczególnych dzielnicach:

Bemowo	4* obiekty, w tym 2* zespoły przestrzenne
Białołęka	15* obiektów, w tym 2* zespoły przestrzenne
Bielany	40* obiektów, w tym 4 zespoły przestrzenne

[192] Kryterium II – miejsce powinno ukazywać znaczącą wymianę wartości, zachodzącą w danym okresie czasu lub na danym obszarze kulturowym świata w dziedzinie rozwoju architektury lub techniki, sztuk monumentalnych, urbanistyki lub projektowania krajobrazu

[193] Kryterium VI – dobro powinno być powiązane w sposób bezpośredni lub materialny z wydarzeniami lub żywymi tradycjami, ideami, wierzeniami, dziełami artystycznymi lub literackimi o wyjątkowym uniwersalnym znaczeniu

[194] Treść zmieniona na „została uznana" , wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[195] Treść dot. uznania za Pomnik Historii dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

* Aktualizacja w zakresie wpisów do rejestru zabytków, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[196] Jest to liczba decyzji administracyjnych

Mokotów	103* obiekty, w tym 2* zespoły urbanistyczne i 16* zespołów przestrzennych
Ochota	77* obiektów, w tym 3 zespoły urbanistyczne i 2 zespoły przestrzenne
Praga Płd.	79* obiektów, w tym 1 zespół urbanistyczny i 3 zespoły przestrzenne
Praga Płn.	140* obiektów, w tym 5* zespołów urbanistycznych i 7* zespołów przestrzennych
Rembertów	29* obiektów, w tym 1* zespół urbanistyczny,
Śródmieście	1027* obiektów, w tym 6* zespołów urbanistycznych, 69* układów przestrzennych ulic i placów, 19* zespołów przestrzennych;
Targówek	6* obiektów, w tym 2 zespoły przestrzenne
Ursus	2 obiekty, w tym 1 zespół przestrzenny
Ursynów	65* obiektów, w tym 9* zespołów przestrzennych
Wawer	25* obiektów, w tym 1* zespół przestrzenny
Wesoła	1* obiekt, w tym (-)* zespół przestrzenny
Wilanów	62* obiekty, w tym 2* zespoły urbanistyczne i 6* zespołów przestrzennych
Włochy	9* obiektów, w tym 2 zespoły przestrzenne
Wola	158* obiektów, w tym 3* zespoły urbanistyczne i 6* zespołów przestrzennych
Żoliborz	151* obiektów, w tym 3 zespoły urbanistyczne i 2 zespół przestrzenny

Do zbioru obszarów wpisanych do rejestru zabytków należą: ■ wielkoprzestrzenne założenia urbanistyczne (3) ■ założenia urbanistyczne ulic (62*) i placów (12*) ■ układy urbanistyczne, zespoły urbanistyczno-architektoniczne (33*) ■ zespoły pałacowo-parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody (36*) ■ zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych (4*) ■ zespoły budownictwa obronnego – forty i koszary (13*) ■ cmentarze (22*) ■ stanowiska archeologiczne (4) i obszary archeologiczne związane z historycznym rozwojem miasta (47*).

Uwarunkowania wynikające z wpisów do rejestru zabytków wynikają z indywidualnych opracowań zakończonych zaleceniami konserwatorskimi, zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, które *określają sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian*. Z uwagi na to, iż zalecenia konserwatorskie mogą być wydane jedynie na wniosek właściciela, po określeniu granic obszarów wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do tych, które pozostają we władaniu m. st. Warszawy, niezbędne będzie wystąpienie o przekazanie zaleceń jako uwarunkowania możliwych działań.

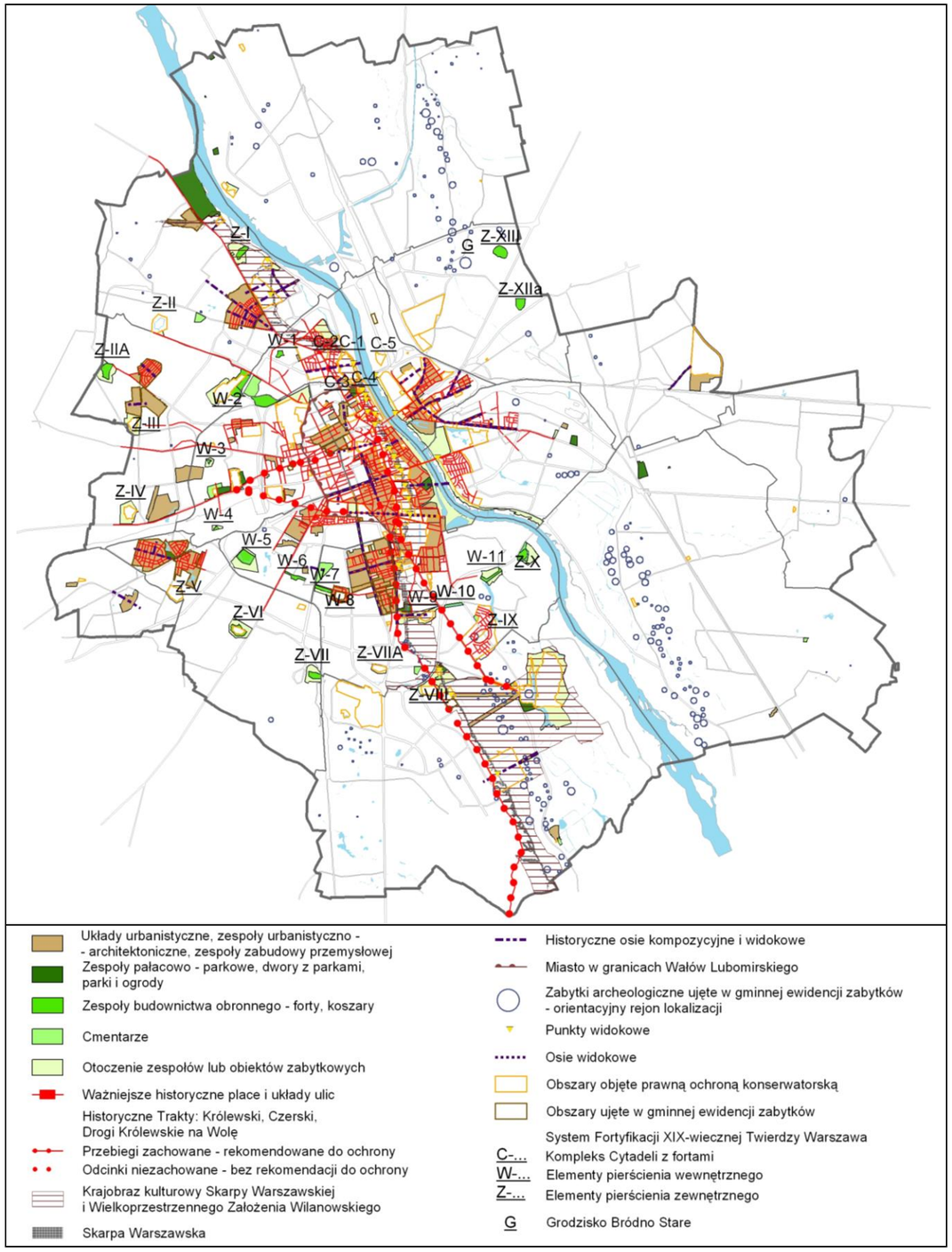
■ **Gminna Ewidencja Zabytków**

Obecnie obowiązująca ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami znosi funkcjonujące do 2003r. pojęcie „dobra kultury", zamieniając je na zabytki, które mogą być wpisane lub nie wpisane do rejestru zabytków.

Ewidencja dóbr kultury prowadzona do tej pory przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, wykonana w latach 70-tych XX w., kilkakrotnie korygowana, funkcjonowała w byłych gminach warszawskich bez jakichkolwiek zmian jako *gminna ewidencja dóbr kultury*. Na liście tej znajdowało się ok. 2700 obiektów. Od ponad 30 lat nie wykonano jej kompleksowej weryfikacji opartej na fachowych naukowych badaniach terenowych z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy oraz zmian kryteriów oceny wartości.

W 2004r. na zlecenie Biura Stołecznego Konserwatora Zabytków została dokonana weryfikacja i uzupełnienie ewidencji zabytków dla całego m. st. Warszawy.

Schemat Nr 34 - Obszary o wartościach historyczno-kulturowych wskazane do objęcia ochroną konserwatorską [197]

* Aktualizacja w zakresie wpisów do rejestru zabytków, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[197] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[198]W gminnej ewidencji zabytków jest ok. 8760* obiektów[199] nie wpisanych do rejestru zabytków, w tym ok. 90 obiektów wskazanych przez SARP jako obiekty urbanistyki i architektury XX wieku. Tak znaczny wzrost liczby zabytków wynika głównie ze zmiany kryteriów oceny oraz rzetelnego przebadania terenu. W poszczególnych dzielnicach znajduje się następująca liczba obiektów zabytkowych wskazanych do ochrony konserwatorskiej ujętych w gminnej ewidencji zabytków:

Bemowo	- 91* obiektów
Białołęka	- 56* obiektów
Bielany	- 750* obiektów
Mokotów	- 1533*obiekty
Ochota	- 587* obiektów
Praga Południe	- 844* obiekty
Praga Północ	- 721* obiektów
Rembertów	- 228* obiektów
Śródmieście	- 1248* obiektów
Targówek	- 121* obiektów
Ursus	- 235* obiektów
Ursynów	- 130* obiektów
Wawer	- 246* obiektów
Wesoła	- 116* obiektów
Wilanów	- 87* obiektów
Włochy	- 340* obiektów
Wola	- 600* obiektów
Żoliborz	- 728* obiektów

Obszary, na których znajdują się zabytkowe układy, zespoły przestrzenne i obiekty, na podstawie art.19 ust.3 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, rekomenduje się do ochrony poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej, celem wprowadzenia prawem miejscowym nakazów, zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu, gwarantujących utrzymanie charakterystycznych cech struktury kompozycji przestrzennej, przebiegu układu ulicznego, gabarytów i cech zabudowy oraz towarzyszącej im zieleni.

- **Obszary o wartościach historyczno- kulturowych rekomendowane do ochrony poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej.**

W 2004r. w Biurze Stołecznego Konserwatora Zabytków wykonano opracowanie badawcze oparte na analizie stanu istniejącego oraz historycznego materiału kartograficznego i ikonograficznego, prowadzące do wyznaczenia obszarów o różnej specyfice, fizjonomii oraz wartościach historycznych, naukowych i artystycznych. W ramach tych prac ocenie poddano również strefy ochrony konserwatorskiej, w tym szczególnie strefy KG-1 i KG-2, wyznaczone w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego m.st. Warszawy z 1992r., który z dniem 1.01.2004r. przestał obowiązywać z mocy prawa. Prawie wszystkie dotychczas funkcjonujące obszary ochrony konserwatorskiej zostały pozytywnie zweryfikowane.

W zbiorze tym znajdują się kompozycje urbanistyczne lub przestrzenne z XX wieku, które do tej pory nie były uwzględniane jako posiadające wartość historyczną.

Zidentyfikowano 160* **układów przestrzennych**[200] o wysokich wartościach historyczno – kulturowych, w tym tereny otoczenia i ekspozycji zabytków. Są to przede wszystkim zabytkowe: ■ układy urbanistyczne zabudowy miejskiej, zespoły urbanistyczno − architektoniczne i zespoły budowlane (78) ■ zespoły pałacowo−parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody (15) ■ zespoły przemysłowe (1) ■ zespoły budownictwa obronnego – forty i koszary (23) ■ cmentarze (15), a także ■ tereny otoczenia i ekspozycji zabytku (45), umożliwiające ekspozycję tych obiektów z kierunków widokowych.

Wskazano również wartościowe pod względem zabytkowym **założenia ulic** (15), jako historyczne elementy o charakterze liniowym: ■ Aleje Jerozolimskie ■ Aleja Niepodległości ■ ulica Marszałkowska ■ ulica Puławska ■ ulica Madalińskiego ■ ulica Targowa ■ ulica Grochowska ■ ulica Mińska ■ ulica 11 Listopada ■ ulica Okrzei ■ ulica Ząbkowska ■ ulica Kawęczyńska ■ ulica Radzymińska ■aleja dojazdowa do Akademii Obrony Narodowej - ul. Gen. Chruściela „Montera” ■ droga dojazdowa do Klasztoru Kamedułów.

Obiektem szczególnego zainteresowania konserwatora zabytków jest **Skarpa Warszawska** jako obszar krajobrazu kulturowego. Stanowi ona przestrzeń historycznie kształtowaną przez działalność człowieka, łączącą cenne wartości przyrodnicze i kulturowe.

Skarpa, będąc rodzajem naturalnej dominanty w panoramie miasta - miała i nadal ma ogromne znaczenie dla wizerunku urbanistyczno-architektonicznego miasta. Wartości kulturowe ukształtowane w powiązaniu ze Skarpą – zlokalizowane na niej założenia rezydencjonalne, parkowe, sakralne, powiązane z nią osie kompozycyjne i widokowe, punkty widokowe, dominanty kształtujące historyczną sylwetę miasta – stanowią o jej szczególnym znaczeniu dla tożsamości miasta i o potrzebie jej ochrony.

Obszary, na których znajdują się zabytkowe układy, zespoły przestrzenne i obiekty, na podstawie art.19 ust.3 ustawy z dnia 23 lipca 2002r. o ochronie i opiece nad zabytkami, rekomenduje się do ochrony poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej, celem wprowadzenia prawem miejscowym nakazów, zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu, gwarantujących utrzymanie charakterystycznych cech struktury kompozycji przestrzennej, przebiegu układu ulicznego, gabarytów i cech zabudowy oraz towarzyszącej im zieleni oraz widokowych powiązań przestrzennych.

- **Park Kulturowy**

Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadza możliwość utworzenia przez radę gminy parku kulturowego.

[201]Uchwałą nr XXXIV/819/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 29 marca 2012 r. utworzony został Wilanowski Park Kulturowy, a Uchwałą nr XXXIV/820/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 29 marca 2012 r. zatwierdzony został plan ochrony Wilanowskiego Parku Kulturowego.

Planowane jest utworzenie parku kulturowego dla grodziska Bródno Stare oraz dla systemu fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa – tworzonego przez rosyjskie (carskie) fortyfikacje z okresu zaborów (1883-1915) – obejmujące: Cytadelę z jej pierścieniem fortów, dwa pierścienie fortów wokół miasta, szańce i wały międzyfortowe, obiekty pomocnicze, częściowo zachowany układ dróg fortecznych oraz tereny związane z przebiegiem tzw. pasa fortecznego. W ramach parku kulturowego szczegółowym programem ochrony objęte będą możliwie wszystkie elementy systemu, zidentyfikowane w oparciu o zaktualizowany stan wiedzy wynikający z badań konserwatorskich.

Utworzenie parków kulturowych nastąpi odrębnymi uchwałami Rady Miasta i skutkować będzie obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Stosownie do art. 16 ust.2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ww. uchwały określą m.in. granice parku oraz sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia dotyczące zagospodarowania.

Przewidywane utworzenie parków kulturowych wprowadzone będzie w „Studium...” w sposób intencyjny poprzez graficzne wskazanie potencjalnych elementów współtworzących przyszłe parki kulturowe.

[198] Treść zmieniona na „w gminnej ewidencji zabytków” w związku z utworzeniem GEZ, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

* Aktualizacja w zakresie gminnej ewidencji zabytków wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[199] wg wykazu Konserwatora Zabytków

* Aktualizacja w zakresie gminnej ewidencji zabytków, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[200] Wg wykazu nr 3 (wg przyjętych kategorii) – w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe. Każdy z obszarów otrzymał kartę określającą podstawowe dane o lokalizacji, historii i zachowanych wartościach – do wglądu w Biurze Stołecznego Konserwatora Zabytków

[201] Tekst dodany dot. Wilanowskiego Parku Kulturowego, wprowadzony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- **Obszary wpisane do rejestru zabytków archeologicznych oraz [202]zabytki archeologiczne nie wpisane do rejestru, ujęte w gminnej ewidencji zabytków.**

W granicach administracyjnych miasta zinwentaryzowano ponad 500 zabytków archeologicznych (stanowisk), z których 135 można zlokalizować w terenie, określając granice występowania pozostałości egzystencji i działalności człowieka, złożonych z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów. Pozostałe mają charakter archiwalny, zostały przebadane w całości lub zarejestrowane w latach ubiegłych, a przy całkowitej zmianie zagospodarowania terenu nie zostały zidentyfikowane w terenie.

Zabytki archeologiczne pochodzą z różnych epok: z czasów najstarszych kultur zbieracko-łowieckich reprezentowanych przez zabytki krzemienne (paleolit, mezolit), najstarszych kultur rolniczych (neolit, brąz), wczesnej epoki żelaza, okresu wpływów rzymskich, wczesnego średniowiecza, średniowiecza (miasto gotyckie), aż po czasy nowożytne związane z rozwojem miasta.

W przeważającej większości zabytki archeologiczne występują w pradolinie Wisły. Osadnictwo na tych terenach, wykorzystujące żyzne i lekkie gleby tarasów nadzalewowych, od średniowiecza wkroczyło na Skarpę Warszawską, bardziej dogodną ze względu na naturalną obronność.

Wpisem do rejestru zabytków objęte są 2 obiekty naziemne charakteryzujące się własną formą krajobrazową z nakazem pełnego zachowania ich formy:

- Bródno Stare – grodzisko wczesnośredniowieczne,
- Góra Gnojowa – utworzone usypisko śmieci powstałe od założenia miasta do poł. XVIII w.

Nawarstwienia kulturowe są chronione na terenie (wpisanym do rejestru zabytków)[203]:

- Starego Miasta w obrębie murów
- Zamku Królewskiego.

Ponadto ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków objęto 47* zabytków archeologicznych, w tym również obszary i rejony związane z historycznym rozwojem miasta.

Wszystkie zinwentaryzowane zabytki archeologiczne (stanowiska, obszary wpisane do rejestru zabytków), których granice można określić w terenie, podlegają ochronie konserwatorskiej, niezależnie od stanu zachowania, a przy zmianie dotychczasowego sposobu użytkowania wymagają badań archeologicznych.

[204]Zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków jest około 230.

- **Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych oraz inwentarzy muzealnych i archiwalnych.**

Do rejestru zabytków ruchomych wpisanych jest ok. 7500 obiektów - są to głównie wyposażenia kościołów. Decyzje dotyczą zarówno pojedynczych obiektów, jak i całego wyposażenia czy kolekcji. Zbiory muzealne i archiwalne chronione są odrębnymi przepisami poprzez wpisy do inwentarzy odpowiednich instytucji.

Stan wiedzy i ochrony obiektów ruchomych jest niezadowalający. Nie we wszystkich kościołach zinwentaryzowano zasoby znajdującego się w nich wyposażenia; podobnie jest z najcenniejszymi warszawskimi nekropoliami. Także pomniki, kapliczki i mała architektura związana z przestrzeniami publicznymi miasta nie jest w pełni rozpoznana i chroniona. Po przebadaniu zasobu zabytków nieruchomych w bieżącym roku, w latach następnych konieczne jest przebadanie zasobu zabytków ruchomych, szczególnie w kościołach i na cmentarzach.
Na terenie Warszawy zlokalizowane są ważne muzea ze zbiorami zabytków o istotnym znaczeniu nie tylko dla Warszawy, ale i całej Polski: Muzeum Narodowe, Zamek Królewski, Pałac Wilanowski i Łazienkowski, Muzea Sztuki Współczesnej w Zachęcie i Zamku Ujazdowskim; muzea tematyczne, np.: Wojska Polskiego, Archeologiczne, Etnograficzne, Literatury, Techniki, Chopinowskie, Marii Curie-Skłodowskiej; zbiory archiwaliów, jak: archiwum Akt Dawnych, Biblioteka Narodowa, Gabinet Rycin BUW.

[202] Treść zmieniona od słowa „oraz" w związku z utworzeniem GEZ, wprowadzona z uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[203] Treść w nawiasie dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
* Aktualizacja w zakresie wpisu do rejestru zabytków, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[204] Zdanie dodane w związku z utworzeniem GEZ – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

3. OCENA ZACHOWANIA I ZAGROŻEŃ ZABYTKÓW

Stan zachowania zabytków

Stan zachowania zabytków w Warszawie pozostawia wiele do życzenia. Niestety bardzo wiele obiektów zabytkowych, całych kwartałów zabudowy i obszarów o walorach zabytkowych wymaga kompleksowej rewaloryzacji. Zły stan techniczny ma podłoże w poniższych przyczynach:

- Dekret uwłaszczeniowy z końca lat 40-tych pozbawił mieszkańców własności w granicach przedwojennej Warszawy i spowodował prawie całkowitą wymianę mieszkańców. Za stan techniczny i eksploatacje odpowiadało tylko państwo, a w latach 90-tych - samorząd. Spowodowało to, że w dzielnicach zabudowanych kamienicami wielkomiejskimi – szczególnie w Śródmieściu, na Pradze i Woli - ich stan techniczny bywa dramatyczny. Zgłoszone roszczenia do części z nich utrudniają podjęcie decyzji o remoncie do czasu wyjaśnienia spraw własności. Zatraciły również znaczenie granice historycznych działek własnościowych, co otworzyło drogę do - niezgodnych z zastaną tradycją budowania miasta - lokalizacji nowych obiektów w obcych skalach. Drastyczne przykłady to osiedle „za Żelazną Bramą" czy bloki przy Al. Solidarności. Zniszczenia ogromnych obszarów miasta w czasie wojny ułatwiły takie działanie. Dzielnice dołączone do Warszawy po wojnie w zasadzie pozbawione są tych problemów.

- Obiekty i obszary nie zniszczone w czasie II-ej wojny światowej przez lata nie były remontowane, często nie dbano nawet o bieżące remonty zabezpieczające. Mieszkania zostały wtórnie podzielone i dogęszczone, czego skutkiem bywały zniszczenia zabytkowego układu przestrzennego i detalu. W wielu przypadkach zabezpieczenie polegało na zniszczeniu oryginalnej struktury zabytkowej, która sprawiała kłopoty remontowe. Typowym przykładem są XIX- i XX- wieczne kamienice, w których obtłukiwano detal z elewacji lub niszczono często wysokiej klasy wystroje klatek schodowych. Do lat 80-tych deprecjonowano znaczenie architektury XIX i XX-wiecznej, co usprawiedliwiało beztroskie niszczenie wartościowych budynków. Obecnie stajemy przed koniecznością rekonstruowania tego, co cudem przetrwało wojnę, ale zostało zniszczone w latach następnych.

- Permanentny brak pieniędzy na poziomie państwa i samorządu oraz niski poziom życia (dochodów) powoduje przeznaczanie posiadanych środków na inne cele niż konserwacja zabytków. W ostatnich latach można zaobserwować zwiększenie liczby prac konserwatorsko-remontowych w obiektach znajdujących się w rękach prywatnych, szczególnie kościoła oraz samorządu lokalnego (przestrzenie publiczne).

- Proces odbudowy miasta następował bardzo szybko. Tam, gdzie mamy do czynienia z odbudową na starych fundamentach (Stare i Nowe Miasto oraz budynki na Trakcie Królewskim, w tym pałace zamienione na urzędy centralne), borykamy się z problemami pilnej konserwacji oryginalnych, często gotyckich piwnic, które zapewne już w czasach odbudowy wymagały prac konserwatorskich. Dodatkowo problemem jest występowanie przenikających wód gruntowych w rejonie Skarpy oraz sposób użytkowania.

- W czasach odbudowy miasta, a praktycznie do lat 90-tych, problem sprawiało uzyskanie odpowiedniej jakości materiałów do konserwacji i budowy. Stąd stosunkowo nowe obiekty, jak np. Zamek Królewski, wymagają prac konserwatorskich, które bywają trudniejsze niż przy budynkach powstałych wcześniej, gdzie stosowano jedynie tradycyjne technologie.

- Długotrwały proces zaprzestania dbałości o zabytkową zieleń miejską doprowadził do zatarcia kształtu historycznych zespołów ogrodowych (np. Natolin zamieniony na rezerwat przyrody) i nasadzeń ulicznych (przypadkowe gatunki drzew, dodatkowo nie pielęgnowanych przysłoniły obiekty o wyjątkowych wartościach architektonicznych i historycznych: kościół Wizytek, Zamek Królewski oraz panoramę Starego Miasta).

- Zła jakość historycznych przestrzeni publicznych wynika z podporządkowania ich funkcji komunikacji samochodowej oraz z niskiej jakości materiałów używanych do ich remontów – dotyczy to wszystkich historycznych ulic i placów, w tym tych w obszarze Traktu Królewskiego. W ostatnim czasie ta tendencja wydaje się słabnąć.

Słabe strony i zagrożenia

- Najpoważniejsze zagrożenia stanu zachowania wartości i stanu technicznego zabytków, stwarzane głównie przez ludzi - powodują, że w Warszawie nie zadawalający jest stan zachowania zabytków, a także jakość historycznych przestrzeni publicznych,
- Brak jest dostatecznej i kompleksowej wiedzy o wartościach dziedzictwa kulturowego, która mogłaby stanowić podstawę do podejmowania decyzji zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym. Warszawa posiada ogromną ilość opracowań, lecz w większości mają one charakter naukowo-przyczynkowy, a nie metodyczno-praktyczny. Zagrożeniem jest uznaniowe podejmowanie decyzji.
- Duża część zidentyfikowanego zasobu dziedzictwa kulturowego nie posiada żadnej ochrony, a brak zdefiniowanych granic założeń urbanistycznych, określonego przedmiotu ochrony oraz ustalonych prawem miejscowym zasad zagospodarowania dla nich i ich otoczenia, zagraża utrzymaniu wartości historycznych i kulturowych obszaru,
- Brak jest ustaleń strategicznych dotyczących całościowego programu działania w celu prowadzenia polityki rekonstrukcji, rewaloryzacji i rewitalizacji obszarów i obiektów zabytkowych; brakuje nadal całościowego podejścia do obszaru Pomnika Historii oraz wielkoprzestrzennych założeń urbanistycznych, ulic i placów,
- Występuje znaczna degradacja założeń i układów przestrzennych funkcją komunikacyjną,
- Postępuje degradacja historycznych zespołów urbanistycznych, w tym szczególnie zespołów ogrodowych, poprzemysłowych i powojskowych oraz następuje degradacja techniczna znacznej części obiektów zabytkowych,
- Pojawiają się przekształcenia funkcjonalne, które często obejmują nie tylko elementy wnętrza obiektu, lecz również wpływają negatywnie na detale architektoniczne wystroju zewnętrznego,
- Nasila się presja inwestorów twierdzących, że uwarunkowania wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego są ograniczeniem, a nie walorem podnoszącym wartość inwestycji, a jednocześnie brak przepisów prawnych umożliwiających ochronę obiektów zabytkowych nie wpisanych do rejestru zabytków; obiekty tracą wartości zabytkowe lub są wręcz niszczone; doprowadza to też do powstawania „makiet" zabytków lub fasadyzmu,
- Wiele zabytków znajduje się w tak złym stanie technicznym, że ich rewaloryzacja jest zabiegiem nierentownym dla inwestora, co realnie zagraża przymuszaniem do przeznaczenia obiektu do rozbiórki (dotyczy to zwłaszcza fortyfikacji i zabudowy poprzemysłowej oraz XIX - wiecznych kamienic mieszkalnych, które nie były remontowane od 1945 r.),
- Stosowanie niewłaściwych technik konserwatorskich i materiałów przy konserwacji zabytków. Jest to często spowodowane chęcią „upiększenia" zabytku i teoretycznego zwiększenia jego trwałości bez dostatecznego rozpoznania nowych technik i materiałów.
- W kilku przypadkach zabytkowych parków – Natolin, Morysin, Ursynów (Roskosz) konfliktogenne nałożenie na nie ochrony rezerwatowej na podstawie ustawy *o ochronie przyrody* uniemożliwia utrzymanie historycznej kompozycji parkowej i odpowiednią dbałość o zabytkowe budowle ogrodowe.

Mocne strony i szanse

- Warszawa jest 1 z 3 miast w Polsce, których historyczne „centrum" wpisane zostało na Listę Światowego Dziedzictwa - wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, mający duże znaczenie prestiżowo-promujące miasto, uświadamia konieczność podejmowania zdecydowanych działań służących ochronie jego zabytków;
- Historyczny zespół miasta z Wilanowem uznany za Pomnik Historii jest 1 z 6 w Polsce układów miejskich wyróżnionych przez Prezydenta RP,
- Warszawa posiada zespoły i obiekty zabytkowe o najwyższej randze urbanistycznej i architektonicznej, autorstwa najwyższej klasy architektów,
- unikalna lokalizacja miasta na Skarpie Wiślanej sprawia, że znakiem rozpoznawczym Warszawy jest sylweta miasta historycznego i jego panorama z zielonym pierwszym planem,
- w strukturze przestrzennej miasta są liczne elementy przestrzenne identyfikujące tożsamość historyczną miasta – zachowane i odbudowane, traktowane jako wartościowe układy urbanistyczne i krajobrazowe,
- zachowana jest duża ilość zabytkowej zieleni parków i ogrodów, dająca szanse powiązania ich w system terenów otwartych,
- liczne są siedziby instytucji o randze państwowej i znaczeniu historycznym,
- różnorodność wartości niematerialnych oraz tradycja i patriotyzm lokalny.

Wnioski

- Analiza i ocena stanu zabytków i dóbr kultury współczesnej Warszawy prowadzi do następujących wniosków:
- Konieczna jest skuteczna ochrona historycznej tożsamości Miasta w kształtowaniu urbanistycznej przyszłości Warszawy,
- Niezbędne są działania zabezpieczające zachowanie oraz utrwalenie wartości zabytkowych i kulturowych miasta kształtowanego historycznie,
- Konieczne są działania zmierzające do rewaloryzacji zasobu dziedzictwa kulturowego oraz działania przeciwdziałające degradacji wartościowych historycznych struktur przestrzennych oraz wartościowych historycznych obiektów,
- Należy wskazać jednostkę odpowiedzialną za realizację ochrony dóbr kultury współczesnej w ramach struktur organizacyjnych jednostki samorządowej,
- Należy wskazać obszary i obiekty objęte prawną ochroną konserwatorską, z mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz.1568). Wykaz tych obszarów i obiektów zamieszczony w aneksie do studium.
- Należy wskazać obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej na podstawie art.19 ust.3 ustawy z dnia 23 lipca 2002r. o ochronie i opiece nad zabytkami oraz obszary dóbr kultury współczesnej, a także obiekty podlegające ochronie. Oznacza to jednocześnie, że dla obszarów rekomendowanych do objęcia tymi strefami konieczne jest wprowadzenie prawem miejscowym ochrony poprzez ustalenie ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym, zakazów i nakazów, gwarantujących ochronę zabytków i wartości kulturowych. Wykaz tych obszarów zamieszczony w aneksie do studium.
- Należy zróżnicować zasady ochrony w zależności od charakteru obszaru, dla którego będą zastosowane. Oznacza to konieczność wyodrębnienia obszarów, dla których wymagane jest uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym zbliżonych zasad ochrony wartości zabytkowych i kulturowych, a jednocześnie określenia wspólnych dla wszystkich obszarów - generalnych zasad ochrony dziedzictwa kulturowego.

V. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA (Rysunek Studium Nr 3)

1. STRUKTURA PRZYRODNICZA

O cechach i warunkach środowiska Warszawy, a także o dynamice i formie procesów i zależności zachodzących między elementami środowiska przesądza jej położenie na Niżu Środkowopolskim, w zasięgu Wielkich Dolin (Wisły, Narwi i Bugu) oraz w sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych: Puszczy Kampinoskiej, Lasów Legionowskich, Chotomowskich i pozostałości Puszczy Słupeckiej, Lasów Otwockich, Chojnowskich i Nadarzyńskich. Miasto położone jest na granicy dwóch jednostek fizyczno – geograficznych: Równiny Warszawskiej i Doliny Środkowej Wisły, które wchodzą w skład Niziny Środkowo – Mazowieckiej. Granicę pomiędzy Równiną Warszawską a Doliną Środkowej Wisły stanowi erozyjna krawędź Skarpy Warszawskiej, ciągnąca się wzdłuż lewego brzegu rzeki od Klarysewa na południu do Młocin na północy.

Na strukturę przyrodniczą miasta składają się lasy, tereny zieleni, wody powierzchniowe oraz inne tereny pełniące funkcje przyrodnicze. Przeważająca część tych terenów tworzy system przyrodniczy miasta (SPM) – zidentyfikowany i celowo wyodrębniony, ciągły przestrzennie obszar o dominującej funkcji przyrodniczej (biologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz mieszanej). Kształtowanie tych terenów ma na celu utrzymanie i wzmacnianie ich funkcji, zapewniając poprawę jakości życia mieszkańców.

- **Struktura obszarów zieleni** (Schemat Nr 35)

Zieleń jest jednym z elementów funkcjonalnych miasta. Wyróżnione typy terenów odpowiadają więc funkcji jaką pełni zieleń w strukturze przeznaczenia terenów.

Na strukturę zieleni Warszawy składają się tereny: ■ lasów ■ zieleni urządzonej – w tym: parki, skwery, ogrody dydaktyczne, zieleń cmentarna, ogrody działkowe, zieleń osiedlowa, zieleń towarzysząca zabytkowym fortyfikacjom, zieleń przyuliczna ■ zieleni naturalnej – w tym nadwodnej, o wysokich walorach przyrodniczych (m.in. łąki, łęgi nadwiślańskie).

- **Charakterystyka obszarów zieleni**

Lasy

[205]W 2005r. na gruntach leśnych znajdowało się ok. 90 – 95% zbiorowisk leśnych Warszawy. Pozostała część nie była lasami w rozumieniu ustawy, ponieważ znajdowała się na gruntach nieleśnych. Wszystkie lasy na obszarze Warszawy mają status lasów ochronnych (art. 15 i 77 ustawy z dnia 28.09.1991r. o lasach. Lasy zajmowały w 2005r. (tabela nr 3) ok. 7.258 ha (ok. 14% powierzchni miasta), co czyni z Warszawy jedną z nielicznych stolic europejskich, w której granicach występują kompleksy leśne.

Nadzór nad lasami nie będącymi własnością Skarbu Państwa sprawuje Prezydent m. st. Warszawy.

Tabela Nr 3 – Rodzaje własności lasów na terenie m. st. Warszawy

Rodzaj własności lasów	Powierzchnia	Udział %
Skarb Państwa, użytkowanie wieczyste Miasta, nadzorowane przez Zarząd Oczyszczania Miasta	2.716 ha	37,42
Prywatne, nadzorowane przez Biuro Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy	3.271 ha	45,07
Skarb Państwa w użytkowaniu innych podmiotów (Ministerstwo Zdrowia, MON itp.) nadzorowane przez Lasy Państwowe	1.271 ha	17,51
Ogółem w tym:	**7.258 ha**	**100,00**

[206] Obecnie ogólny areał lasów w granicach Warszawy wynosi [207] ok. 8.011 ha, czyli 15,5% powierzchni miasta

[205] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie oraz w ostatnim zdaniu dodane: (Tabela Nr 3) - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[206] Akapit dodany uchwałą w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

Część lasów warszawskich to pozostałość pierwotnego drzewostanu, typowego dla dawnej Puszczy Mazowieckiej (np. Las Natoliński, Lasy Młocińskie). Inne łączą się z większymi kompleksami leśnymi (np. Las Bemowo z Puszczą Kampinoską) lub są ich fragmentami: lasy Rembertowa i Wesołej - lasów Pasma Otwockiego i Celestynowskiego, lasy na Choszczówce - Lasów Legionowskich, lasy w pn. Białołęce - lasów Nieporęckich i Puszczy Słupeckiej. Ze względu na dużą wartość przyrodniczą część lasów objęta jest różnymi formami ochrony. Rezerwatami są m.in. Las Króla Jana Sobieskiego, Las Bielański, Las Kabacki. Trzonem Mazowieckiego Parku Krajobrazowego na terenie Warszawy są lasy Wawra i Wesołej. Większe kompleksy leśne i lokalne odizolowane powierzchnie leśne pełnią funkcje klimatyczne, polegające przede wszystkim na regeneracji zanieczyszczonego powietrza. Bardzo ważna jest również funkcja biocenotyczna. Lasy są ostoją wielu dzikich zwierząt (m.in. Las Kabacki, Las Matki Mojej, Las Bemowski, lasy wydmy Henrykowskiej).

Z bogatych lasów liściastych (głównie dąbrów) porastających taras zalewowy zachowały się izolowane fragmenty m. in. w rejonach: Saskiej Kępy ■ Miedzeszyna ■ Bielan. Suchym borem sosnowym porośnięte są wydmy tarasu nadzalewowego (praskiego), m. in. wał wydmowy Buchnika, Dąbrówki Szlacheckiej i Henrykowa.

Lokalnie zachowały się naturalne zespoły lasów mieszanych (Las Bielański) oraz partie lasów liściastych na Skarpie Warszawskiej w rejonie Młocin i Natolina.

W dolinie Wisły - głównie w międzywalu - występują lasy łęgowe. Są to unikatowe w skali europejskiej grupy starodrzewu topolowo – wierzbowego i wiązowo – jesionowego (rejon Młocin, Kępy Potockiej, Wybrzeża Helskiego, Kępy Tarchomińskiej, Zawad, Skrzypek, Morysina). Wzdłuż koryta Wisły ciągną się łęgowe zarośla wierzbowe.

Rozmieszczenie kompleksów leśnych na obszarze miasta [208]w 2003r. nie było równomierne. W dzielnicy Ursus brak jest terenów leśnych, a we Włochach było ich niewiele. Największym udziałem lasów charakteryzuje się Wesoła (62,42% pow. terenu) ■ Wawer (36,83%) ■ Rembertów (33,83%). Lasy warszawskie stanowią podstawowy element Systemu Przyrodniczego Warszawy (SPW).
Obecnie udział terenów leśnych w poszczególnych dzielnicach wynosi[209]: Wesoła – 55,77%, Rembertów – 36,91%, Wawer – 33,88%, Bielany – 21,24%, Ursynów – 20,91%, Białołęka – 12,59% i Bemowo – 9,85%.

Tereny zieleni urządzonej

Do tej grupy zalicza się: parki ■ ogrody dydaktyczne ■ skwery ■ zieleń przyuliczną ■ zieleń osiedlową ■ zieleń cmentarną ■ ogrody działkowe ■ zieleń towarzysząca zabytkowym fortyfikacjom.

Parki

Na terenie Warszawy [210]w 2005r. istniały 84 parki. Ich łączna powierzchnia wynosiła 985,8 ha.

Zasadnicze funkcje parków związane są z różnymi formami wypoczynku i rekreacji. Część z nich posiada dodatkowe, urozmaicone wyposażenie przygotowane dla masowego i intensywnego użytkowania jak np. Park Kultury i Wypoczynku - Szczęśliwice, czy Wielofunkcyjne Ośrodki Wypoczynkowe jak Park Moczydło, Park Kępa Potocka, Pole Mokotowskie.

Parki stołeczne mają różnych właścicieli. Parki podlegają ochronie prawnej z mocy ustawy o ochronie przyrody. Część z nich objęta jest ochroną konserwatorską ze względu na wartości historyczne i kulturowe (np. Ogród Saski, Park Krasińskich, Łazienki Królewskie, Zespół Pałacowo − Parkowy w Wilanowie). Parkami miejskimi są: Ogród Saski ■ Park Ujazdowski ■ Ogród Krasińskich ■ Park Skaryszewski ■ Park Praski ■ Pole Mokotowskie ■ Park Fosa ■ stoki Cytadeli.

Ogrody dydaktyczne

[207] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego, o większej szczegółowości agregacji terenów w stosunku do 2003r. co sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[208] Datowanie „w 2003r." dodane , zaktualizowane dane w wyniku analizy stanu istniejącego oraz zmodyfikowana fleksja - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[209] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego, o większej szczegółowości agregacji terenów w stosunku do 2003r. co sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[210] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

Na terenie Warszawy działają trzy ogrody dydaktyczne: Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego (pow. 3,5 ha) położony w sąsiedztwie Łazienek, Ogród Botaniczny PAN w Powsinie (utworzony w 1990 r.) o powierzchni 40 ha oraz Ogród Zoologiczny (otwarty w 1928 r.) o powierzchni 40 ha, na terenie którego zgromadzono okazy ok. 3.000 zwierząt.

Skwery

Skwery to tereny zieleni ogólnodostępnej o niewielkiej powierzchni, położone wśród zabudowy. Ich łączna powierzchnia [211]w 2005r. wynosiła ok. 47 ha. Największe skwery warszawskie to: Grupy Granat AK, Małkowskich – na Mokotowie, Pawełka – na Woli, Wiecheckiego-Wiecha – na Targówku, Gen. Jana Jura-Gorzechowskiego, Kpt. Cubryny – w Śródmieściu.

[212] Obecnie na terenie Warszawy znajduje się[213] około 160 skwerów i zieleńców o łącznej powierzchni prawie 160 ha.

Zieleń przyuliczna

Zieleń przyuliczna towarzyszy większości ciągów komunikacyjnych miasta. Jej usytuowanie wzdłuż ulic wynika m.in. z potrzeby ograniczenia uciążliwości jakie powoduje transport. Ma również znaczenie estetyczne. Najczęściej stosowaną formą zieleni są szpalery drzew. Niekiedy są to nasadzenia w formie zwartych grup zieleni różnej wysokości, tworzących kompozycje wzdłuż ulic, skarp i nasypów. Część ciągów komunikacyjnych posiada zadrzewienia nadające im charakter alei. Ze względu na unikatową wartość i wiek drzew za pomniki przyrody uznane zostały: aleja lipowa wzdłuż ul. Żwirki i Wigury oraz zabytkowa aleja lipowa przy ul. Iłżeckiej.

Rola zieleni towarzyszącej ciągom komunikacyjnym polega na: oddzieleniu ruchu kołowego od innych tras towarzyszących drogom (ciągi i trakty piesze, ścieżki rowerowe) ■ wspomaganiu izolacji akustycznej ■ ograniczeniu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń spowodowanych przez transport ■ przeciwdziałaniu olśnieniom ■ zabezpieczeniu skarp nasypów i wykopów przed osuwaniem i erozją gleby. Są również elementem wzbogacającym jakość przestrzeni ulic i podnoszącym ich walor estetyczny.

Zróżnicowane warunki uliczne powodują znaczne różnice w kondycji drzew. Zieleń uliczna w Śródmieściu, na Woli i części Ochoty jest w bardzo złym stanie zdrowotnym (deficyt wody, uszkodzenia mechaniczne, zanieczyszczenie powietrza i gleby – m.in. solą). Średnia długość życia drzew przyulicznych wynosi w Warszawie 7 lat. Inwentaryzacja wykonywana wzdłuż głównych ulic wykazała, że ubytek drzewostanu w ciągu 23 lat wyniósł 42%. Tylko przy ul. Marszałkowskiej w latach 1996-2000, zmarło 30 drzew.

Zieleń osiedlowa

Istotną rolę w strukturze przyrodniczej miasta pełnią tereny zieleni osiedlowej, która towarzyszy zespołom zabudowy mieszkaniowej. Zieleń tych terenów posiada dość zróżnicowany charakter, zarówno pod względem zagospodarowania, składu gatunkowego i jakości zabiegów pielęgnacyjnych oraz wieku zieleni. Dobrze zaprojektowana zieleń osiedlowa, o urozmaiconej i bogatej gatunkowo roślinności podnosi jakość życia w miejscu zamieszkania i estetykę miasta. Świadczą o tym kompozycje zieleni w osiedlach przy ul. Dzikiej i ul. Inflanckiej, osiedlu Jary i Sadów Żoliborskich.

Wśród tej grupy terenów zieleni znaczącą pozycję zajmują parki osiedlowe, które są świadomie zaprojektowanymi i skomponowanymi terenami wypoczynkowo − rekreacyjnymi dla większej grupy użytkowników (Sadyba, Koło).

Tereny zieleni osiedlowej w zasadzie kwalifikowane są jako przestrzenie o charakterze publicznym. Tendencje do izolowania od przestrzeni zewnętrznej i ogradzanie współcześnie realizowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej powodują, że zieleń wewnątrzosiedlowa jest dostępna wyłącznie dla mieszkańców osiedla i nie ma charakteru publicznego.

W zespołach zabudowy z lat 50-tych i 60-tych, tereny zieleni osiedlowej, oprócz zdefiniowanych granicami parków osiedlowych, pozostają obszarami problemowymi, ze względu na strukturę własnościową.
Istotnym problemem jest zwiększająca się intensywność zabudowy w osiedlach mieszkaniowych, odbywająca się kosztem terenów biologicznie czynnych i zieleni osiedlowej (np. przeznaczanie pod parkingi osiedlowe).

Elementem struktury zieleni są również ogrody przydomowe towarzyszące zabudowie jednorodzinnej (Sadyba, Saska Kępa, Żoliborz Oficerski, Boernerowo) oraz zieleń towarzysząca obiektom użyteczności publicznej (np. Sejm, Biblioteka Narodowa, Uniwersytet Warszawski i Biblioteka Uniwersytecka). Takich obiektów powstaje coraz więcej, gdyż powszechne stają się tendencje tworzenia oryginalnych kompozycji roślinnych towarzyszących obiektom handlowym, biznesowym, biurowym i innym (Wiśniowy Business Park, Holland Park). Zapewnienie zieleni towarzyszącej obiektom kultury, nauki, centrom handlowym i usługowym, spełniającej m.in. funkcję izolacyjną, polega na integrowaniu założeń urbanistycznych i zieleni oraz ważnym czynnikiem poprawy jakości przestrzeni i warunków zamieszkania.

Ogrody działkowe

[214]W 2005r. w Warszawie działało 277 ogrodów działkowych, które zajmowały powierzchnię ok. 1700 ha. Ogrody położone w SPM zostały przeznaczone do przekształcenia w zieleń urządzoną (parki). Pozostałe ogrody działkowe nie mają wskazanego docelowego przeznaczenia.

[215] Obecnie w Warszawie funkcjonuje formalnie [216] 176 ogrodów działkowych o łącznej powierzchni ponad 1,1 tys. ha - to ponad 2% powierzchni Warszawy. Łączna powierzchnia terenów pełniących funkcję ogrodów działkowych – w tym użytkowanych nieformalnie, wynosi ok. 1380 ha, czyli 2,7% powierzchni miasta.

Ogrody działkowe pełnią głównie funkcje wypoczynkowo – rekreacyjne. Są także ostoją wielu gatunków zwierząt, głównie ptaków.

Zieleń cmentarna

W Warszawie [217]w 2005r. znajdowało się 25 cmentarzy, które zajmują powierzchnię około 481 ha (tj. około 0,9% powierzchni miasta). Powierzchnia terenów użytkowanych przez cmentarnictwo nie zmieniła się od 2005r.

Do grupy cmentarzy, których znaczący procent powierzchni stanowi zieleń wysoka zaliczono 22 cmentarze. Tereny cmentarzy – głównie starych – stanowią wartościowe elementy zieleni urządzonej, podnoszące jakość środowiska przyrodniczego miasta (m.in. Stare Powązki, Cmentarz Wojskowy na Powązkach, zespół cmentarzy na Woli, Cmentarz Bródnowski, Cmentarz Żydowski, Cmentarz Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich).

Nowe cmentarze - jak Cmentarz Komunalny Północny – z młodymi nasadzeniami mogą wzbogacić strukturę obszarów zieleni za kilkanaście lat.

Zieleń towarzysząca zabytkowym fortyfikacjom

W granicach Warszawy znajduje się 28 obiektów składających się na system XIX − wiecznej Twierdzy Warszawa. Największym obiektem w tej grupie jest Cytadela Warszawska. W granicach fortyfikacji występuje duży procent terenów biologicznie czynnych z wysokim udziałem drzew i krzewów. Ich jakość i wiek są zróżnicowane, a ich skład gatunkowy jest często efektem naturalnej sukcesji.

Sposób zagospodarowania i użytkowania fortów jest zróżnicowany. Brak spójnego programu wykorzystania walorów rekreacyjnych tych terenów, przy jednoczesnej ochronie elementów zabytkowej struktury militarnej znajdującej się pod ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, powoduje, że część z nich jest zaniedbana, a niektóre poddały się presji inwestycyjnej i są przekształcane w tereny o innych funkcjach użytkowych niż rekreacyjne czy kulturalne.

Inne tereny w strukturze przyrodniczej

Tereny zieleni naturalnej, w tym nadwodnej, to wartościowe zbiorowiska roślinne towarzyszące ciekom i zbiornikom wodnym i podmokłościom. Największy obszar zajmują w rejonie podskarpia, na tarasie zalewowym Wisły i w jej międzywalu. Są to przede wszystkim zbiorowiska wodne i stale zalewane z zadrzewieniami łęgowymi oraz nadbrzeżne zbiorowiska ruderalne z zadrzewieniami łęgowymi. Położone w strefie zalewów i wezbrań stanowią naturalny filtr zatrzymujący substancje organiczne i inne składniki mineralne rozpuszczone w wodzie – w tym różnego rodzaju zanieczyszczenia. Łęgi, zarośla i szuwary oraz

[211] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[212] Zdanie dodane w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - j.w.

[213] Dane Biura Ochrony Środowiska., stan na 2016 r. – przypis w zdaniu dodany uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[214] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[215] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[216] Dane na podstawie aktualizowanej bazy użytkowania terenów (I połowa 2017r.), przystosowanej przez BAiPP do celów planowania przestrzennego, o większej szczegółowości agregacji terenów w stosunku do 2003r. co sprawia, że nie należy porównywać w sposób bezpośredni powierzchni z lat 2003 i 2017 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

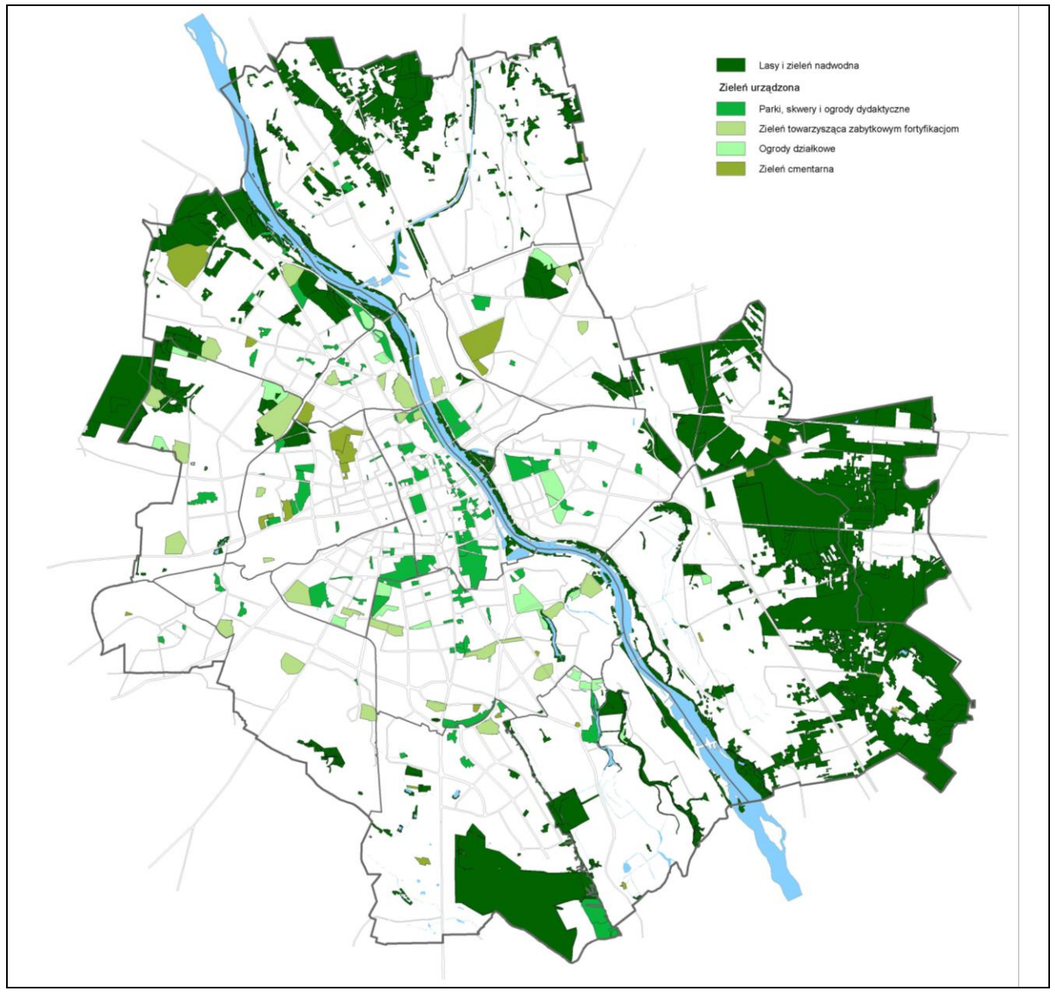
[217] Datowanie „w 2005r." oraz zdanie informujące o stanie aktualnym dodane w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

roślinność wodna stanowi ostoję wielu gatunków zwierząt. Z zimujących i gniazdujących w sąsiedztwie Wisły gatunków, aż 30 (ponad 50%) zostało wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi gatunków zagrożonych wyginięciem. Zachowanie naturalnego charakteru tych terenów możliwe jest pod warunkiem utrzymania charakterystycznych zimowo-wiosennych wezbrań (zalewających tereny przylegające do koryta Wisły). Drugim istotnym warunkiem zachowania tych siedlisk jest utrzymanie dotychczasowego, ekstensywnego, podporządkowanego warunkom przyrodniczym zagospodarowania tych terenów.

Wartościowa zieleń występują również wzdłuż rzeki Wilanówki, rzeki Długiej, Kanału Żerańskiego i innych cieków wodnych, wokół starorzeczy, jeziorek i stawów. Dużą wartość i ważną rolę w Systemie Przyrodniczym Warszawy (SPW) i w strukturze zieleni pełnią również tereny użytkowane rolniczo - łąki i pastwiska z przewagą ziołorośli, łąk świeżych i nadrzecznych oraz muraw, położone m.in. na tarasie zalewowym w Wilanowie, Kępie Tarchomińskiej i Wawrze, a także w rejonie Zakola Wawerskiego i Białołęki (Olesin, Mańki-Wojdy, Augustów). Dużym potencjałem przyrodniczym charakteryzują się także grunty orne. Część wymienionych terenów stanowi rezerwę pod tereny zieleni. W celu ochrony populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymania ich siedlisk w nie pogorszonym stanie warszawski odcinek Wisły – jako fragment obszaru Doliny Środkowej Wisły – włączony został do europejskiej sieci NATURA 2000.

Cenne tereny zieleni znajdują się również na obszarze Skarpy Warszawskiej, gdzie zachowały się fragmenty lasów, z zielenią o dużym stopniu naturalności, nawet wśród zabudowy wielkomiejskiej.

Schemat Nr 35 - Struktura obszarów zieleni

- **Warunki klimatyczne**

O warunkach klimatycznych Warszawy decyduje jej położenie w strefie klimatu umiarkowanego zimnego, ze ścierającymi się masami powietrza kontynentalnego i oceanicznego. Warunki meteorologiczne Warszawy cechują m.in.: średnie roczne sumy opadów w granicach 500 mm, średnie roczne temperatury powietrza od 7,7 do 9,3 ^{o} C, przeważające kierunki wiatrów z sektora zachodniego (25%) i północno-zachodniego (11%). Cechy klimatu lokalnego są w Warszawie zróżnicowane przestrzennie i modyfikowane przez miejską strukturę wewnętrzną.

Warunki termiczne kształtowane są przez czynniki makroklimatu. Decydującą rolę odgrywa tu czas i wielkości usłonecznienia oraz struktura zabudowy, wielkość powierzchni biologicznie czynnych i wód powierzchniowych, zanieczyszczenia powietrza, w tym emisja ciepła. Charakterystycznym zjawiskiem obserwowanym w centralnej części Warszawy (ok. 1/3 powierzchni miasta – Śródmieście, pn. Mokotów, pd. Żoliborz, Wola, Ochota, Praga Pd., zach. Targówek) jest tzw. wyspa ciepła. Jest to obszar o największym natężeniu emisji ciepła, charakteryzujący się podwyższoną temperaturą (min. ok. 0,9^{o}C, maks. ok. 9°C) w stosunku do terenów otaczających. Zjawisko wywołane jest wysoką emisją ciepła do atmosfery w rejonach zwartej, intensywnej zabudowy oraz koncentracją zanieczyszczeń powietrza w centralnym rejonie Warszawy. W okresie od grudnia do marca zjawisko „warszawskiej wyspy ciepła" utrzymuje się przez całą dobę, jako efekt termicznego oddziaływania zabudowy i emisji sztucznego ciepła. W porze letniej, zjawisko jest najbardziej odczuwalne wieczorem i nocą, gdy pochłonięte w dzień ciepło jest emitowane przez budynki i sztuczne nawierzchnie. Najbardziej niekorzystne warunki termiczne występują w mieście przy prędkości wiatru mniejszej od 2 m/s.

Obszarami zasilającymi Warszawę czystym powietrzem są: tereny leśne otaczające miasto (m.in. Puszcza Kampinoska, lasy Pasma Otwockiego, Lasy Chojnowskie, Lasy Legionowskie), inne tereny otwarte, biologicznie czynne (łąki, pola, pastwiska, łęgi i wody powierzchniowe). Funkcję podstawowego korytarza wymiany powietrza pełni dolina Wisły. W różnych warunkach meteorologicznych Wisła raz tłoczy masy czystego powietrza do wnętrza miasta, innym razem wynosi spływające w dolinę zanieczyszczone powietrze poza Warszawę.

Efektywność wymiany powietrza w Warszawie zależy od wielu czynników: rozmieszczenia podstawowych korytarzy w stosunku do dominujących kierunków wiatrów, ukształtowania terenu, układu sieci ulicznej, szorstkości terenu tj. pokrycia roślinnością oraz stopnia zwartości zieleni i zabudowy, układu i wysokości zabudowy. Niekorzystnym zjawiskiem obserwowanym przede wszystkim w dzielnicach centralnych (Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga) jest silna modyfikacja siły wiatru, wynikająca z układu urbanistycznego i topografii terenu. Prędkość wiatru w rejonie Centrum stanowi około 40% prędkości charakterystycznej dla terenów otwartych. Niebezpiecznym zjawiskiem jest koncentracja zanieczyszczeń powietrza na terenach słabo przewietrzanych lub zacisznych (Al. Jerozolimskie, ul. Marszałkowska, Nowy Świat, ul. Jagiellońska, ul. Starzyńskiego, Al. Solidarności, rejon Szmulek, Targówka Przemysłowego oraz Służewca Przemysłowego). Intensywność i skala wymiany powietrza zależy również od czynników meteorologicznych, m.in.: kierunku i siły wiatru, temperatury i wilgotności powietrza. Z punktu widzenia planowania przestrzennego podstawowym problemem kształtowania systemu wymiany powietrza jest określenie zasad zagospodarowania gwarantujących właściwe funkcjonowanie systemu.

Podstawowymi elementami systemu wymiany powietrza wyznaczonymi w strukturze przestrzennej miasta są korytarze (nazywane również klinami). Z „Oceny funkcjonowania systemu przewietrzania i regeneracji powietrza w Warszawie" wykonanej w 2001r. wynika, że skuteczność procesów wymiany powietrza w poszczególnych korytarzach jest zróżnicowana i zależy od stopnia zainwestowania terenu – układu i wysokości zabudowy, pokrycia terenu roślinnością i udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dla poszczególnych korytarzy określono następujące wskaźniki: korytarz Wisły (efektywność wymiany ok. 76%), bemowski (ok. 60% efektywności), kolejowy zachodni (ok. 85% efektywności), Al. Jerozolimskich (ok. 85% efektywności), mokotowski (ok. 70% efektywności), podskarpowy (ok. 80% efektywności), kolejowy wschodni (ok. 80% efektywności), bródnowski (ok. 60% efektywności), wilanowski (ok. 85% efektywności). Wcinają się one w tereny zurbanizowane o gęstej zabudowie. Według autorów opracowania efektywność wymiany powietrza na terenach wchodzących w skład systemu obniżyła się w ostatnich latach, co spowodowane było nadmiernym zainwestowaniem i układem zabudowy niesprzyjających przewietrzeniu.

Z opracowań i analiz dotyczących klimatu miasta wynika, że najkorzystniejszymi warunkami topo- i bioklimatycznymi oraz aerosanitarnymi charakteryzuje się rejony: Starego Mokotowa, Marymontu i Bielan, południowej części Ursynowa, Aleksandrowa, Wiśniowej Góry, Białołęki Dworskiej, Kępy Tarchomińskiej. Najmniej korzystnymi warunkami odznaczają się : północno - wschodnia i wschodnia Białołęka, Tarchomin i Żerań, północna część Bielan, część Woli, Ochoty i Ursynowa, podskarpowa część Służewa i Mokotowa oraz Wilanowa.

- **Budowa geologiczna i rzeźba terenu** (Schemat Nr 36 i 37)

Budowa geologiczna i rzeźba terenu są elementami kształtującymi układ przestrzenny Warszawy, jej system przyrodniczy, a przede wszystkim układ sieci hydrograficznej. Są także naturalnymi czynnikami, które decydują o walorach krajobrazowych miasta. Budowa geologiczna rozstrzyga także o ilości i jakości zasobów wód podziemnych oraz o warunkach geologiczno-inżynierskich, przesądzających o sposobie posadowienia obiektów budowlanych.

Procesy geomorfologiczne, kształtujące rzeźbę rejonu Warszawy związane są z działalnością akumulacyjną i denudacyjną lądolodu w okresie plejstocenu oraz z działalnością akumulacyjną i erozyjną wód płynących pra-Wisły i Wisły współczesnej. Doprowadziły one do powstania zasadniczych jednostek geomorfologicznych:

- Równiny Warszawskiej – wysoczyzny morenowej, zajmującej niemal całą lewobrzeżną część Warszawy, zbudowanej z glin zwałowych i osadów wodnolodowcowych leżących na mocno zniszczonej sfałdowanej powierzchni iłów plioceńskich;
- Równiny Wołomińskiej – wysoczyzny morenowej, zajmującej południowo-wschodni fragment miasta, zbudowanej z glin zwałowych pokrytych piaskami eolicznymi, tworzącymi rozległe wydmy;
- Doliny Wisły – zbudowanej z osadów rzecznych, piasków i mad, które uformowały tarasy rzeczne i koryto.

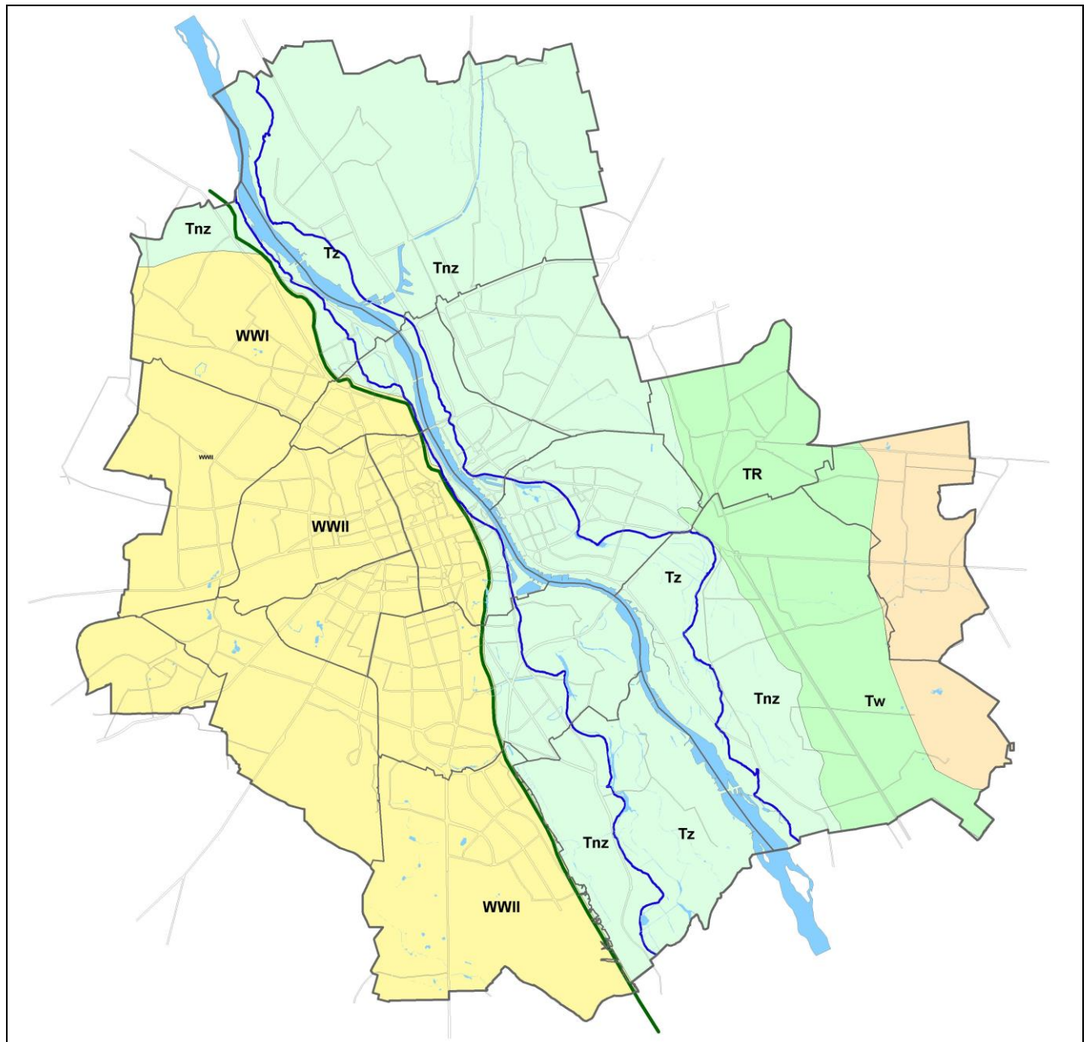
Formami eksponowanymi i wyróżniającymi się w krajobrazie miasta są: Skarpa Warszawska – erozyjna krawędź Równiny Warszawskiej, niskie skarpy tarasu nadzalewowego po obu stronach rzeki, wzgórza wydmowe na wysokich tarasach i wysoczyźnie, doliny Potoku Służewieckiego i rzeki Wilanówki, liczne starorzecza Wisły, jeziorka i stawy oraz formy antropogeniczne, jak wzgórza nasypowe gruzowo – ziemne oraz wzniesienia systemu obronnego fortów warszawskich.

Obciążanie krawędzi i stoku Skarpy Warszawskiej obiektami budowlanymi i nasypami przyczynia się do zaburzenia struktury geologicznej i powstawania osuwisk. Brak jest skutecznych zasad ochrony i zagospodarowania obszaru skarpy i podskarpia, małych cieków i zbiorników wodnych i innych eksponowanych form rzeźby terenu o dużych walorach krajobrazowych i przyrodniczych.

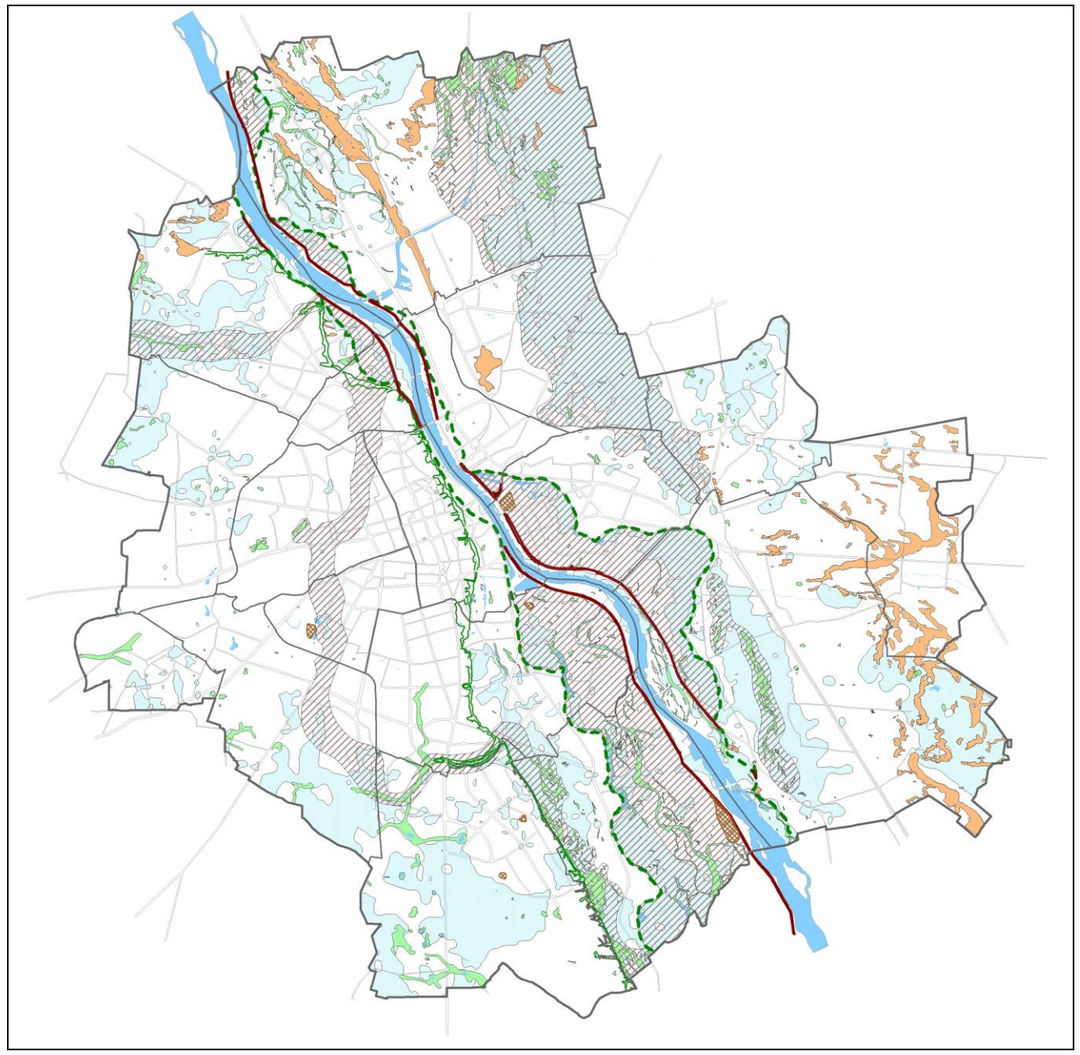
Tereny o niekorzystnych warunkach budowlanych (słabonośnych gruntach i płytko występujących wodach gruntowych) stwierdzono m. in. w : Wawerze, ■ północnej część Gocławia ■ w rejonie Starej Pragi ■ Targówka ■ północnej i wschodniej Białołęki ■ Kępy Tarchomińskiej ■ na tarasie zalewowym Wisły i podskarpiu w Wilanowie ■ w rejonie Jeziorka Czerniakowskiego ■ w Dolinie Służewieckiej ■ na Kępie Potockiej ■ na terenie Nowego Wawrzyszewa.

Niekorzystnymi warunkami budowlanymi charakteryzują się także miejsca występowania młodych nasypów budowlanych w rejonie: Kawęczyna ■ ulic Ostrobramskiej i Płowieckiej ■ Starej Pragi i Portu Praskiego ■ Targówka Przemysłowego ■ EC Żerań i Piekiełka ■ tereny pokryte młodymi nasypami ■ mokotowskiego i staromiejskiego odcinka Skarpy Warszawskiej ■ Powiśla i części Śródmieścia

Schemat Nr 36 - Zasadnicze jednostki geomorfologiczne

Schemat Nr 37 - Rzeźba terenu i warunki budowlane

ELEMENTY RZEŹBY TERENU EKSPONOWANE W KRAJOBRAZIE MIASTA

- Skarpa Warszawska (wg opracowania Instytutu Geologicznego - grudzień 2000)
- Wzgórza i pagórki wydmowe
- Dna dolin rzek oraz obniżeń terenowych
- Krawędź tarasu nadzalewowego Wisły
- Wały przeciwpowodziowe
- Wzgórza nasypowe (gruzowiska i składowiska odpadów)

REJONY O NIEKORZYSTNYCH WARUNKACH BUDOWLANYCH

- Rejony występowania gruntów nienośnych i słabonośnych
- Rejony występowania płytkich wód gruntowych (płycej niż 2m p.p.t)

- **Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych**

Zagrożenia geologiczne występujące w Warszawie wynikają przede wszystkim z występowania ruchów masowych w rejonie Skarpy Warszawskiej. Z „Mapy obszarów o niekorzystnych warunkach budowlanych" wykonanej przez Państwowy Instytut Geologiczny dla terenu Warszawy w 2000r. wynika, że szczególną podatność na powstawanie procesów osuwiskowych wykazują odcinki Skarpy Warszawskiej obciążone obiektami budowlanymi na koronie i stoku oraz rozcięte głębokimi wykopami. Największą aktywność tych procesów stwierdzono w miejscach występowania w podłożu iłów plioceńskich, których powierzchnia nachylona ku Wiśle tworzy naturalną płaszczyznę zsuwu. Niebezpieczeństwo powstawania procesów osuwiskowych dotyczy także rejonów skarpy, gdzie korona i stok zostały nadbudowane nasypami oraz miejsc występowania źródeł (odcinek ursynowski, mokotowski i staromiejski), a także nieszczelności w przewodach wodno – kanalizacyjnych (rejon Starego i Nowego Miasta). Czynne procesy osuwiskowe obserwowane są na odcinkach: ursynowskim z licznymi wąwozami ■ mokotowskim na wysokości parku Arkadia i stadionu Warszawianka, wzdłuż ul. Chocimskiej ■ śródmiejskim w rejonie Belwederu i Łazienek Królewskich, w sąsiedztwie Trasy Łazienkowskiej i ul. Myśliwieckiej, Muzeum Wojska Polskiego ■ staromiejski od ul. Tamka do ul. Sanguszki ■ żoliborski: od Mostu Gdańskiego do ul. Krasińskiego.

- **Udokumentowane złoża kopalin**

Na terenie Warszawy znajduje się jedno udokumentowane złoże kruszywa – Choszczówka. Znaczny obszar tego złoża położony jest poza granicami miasta. W przeszłości eksploatacja piasku kwarcowego z tego złoża odbywała się bez koncesji. Obecnie złoże nie jest eksploatowane.

Kruszywo do celów budowlanych pozyskiwane jest z dna Wisły. W 2003r. wielkość wydobycia kruszywa z Wisły wynosiła 392170 Mg.

Zasoby wód podziemnych zostały opisane w rozdziale dotyczącym wielkości zasobów wodnych.

- **System Przyrodniczy Warszawy** (Schemat Nr 38)

Warszawa jest układem przestrzennym, którego jednym z elementów jest system przyrodniczy miasta. Zrównoważony rozwój, jako podstawowa zasada zagospodarowania przestrzennego Warszawy, jest realizowany poprzez zachowanie struktury i funkcji tego systemu, zapewniając trwałość procesów i powiązań przyrodniczych w samym mieście oraz w jego otoczeniu.

System Przyrodniczy Warszawy (SPW) jest wyodrębnioną częścią miasta, pełniącą nadrzędne funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) oraz podporządkowane jej funkcje pozaprzyrodnicze, m.in. mieszkaniową, rekreacyjną i wypoczynkową oraz estetyczną. SPW tworzą obszary o różnym sposobie zagospodarowania i zainwestowania, o różnych walorach przyrodniczych – od zieleni ogrodów przydomowych do terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody, pełniących różną rolę i mających różne znaczenie w funkcjonowaniu systemu jako całości. System Przyrodniczy Warszawy został zidentyfikowany w celu wskazania terenów, gdzie zasady zagospodarowania podporządkowane są warunkom i funkcjom przyrodniczym.

System Przyrodniczy Warszawy jest ważnym elementem w europejskim, krajowym i regionalnym układzie ekologicznych powiązań przestrzennych. SPW zbudowany jest z podstawowych podsystemów:

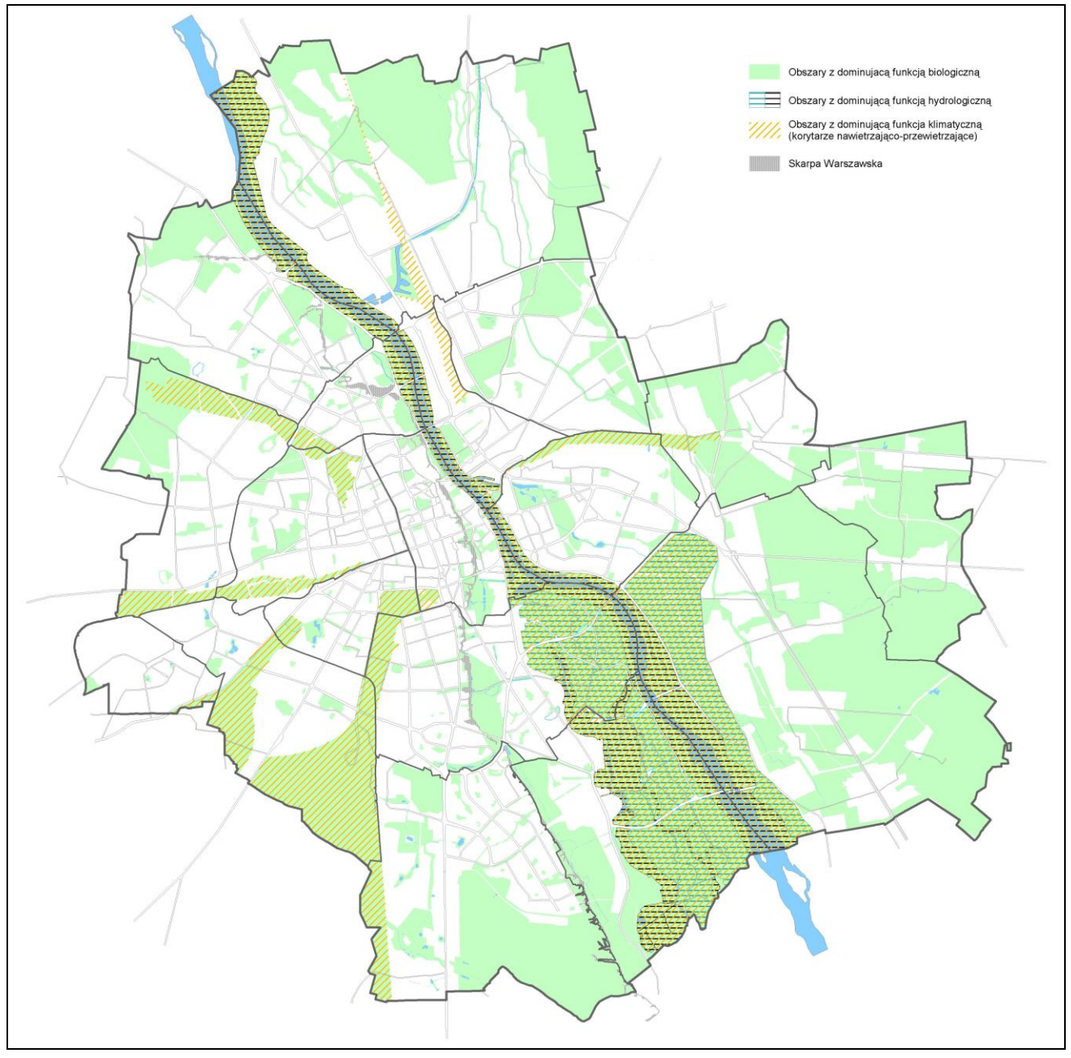
- biologicznego – o podstawowej funkcji siedliskotwórczej, z przewagą terenów, na których występują zbiorowiska roślinne o dużej różnorodności biologicznej, będące ostoją dla zwierząt, a przede wszystkim ekosystemy leśne, łąkowe, łęgowe oraz zieleń urządzona;
- hydrologicznego – regulującego obieg wody w zlewni (cykl hydrologiczny), retencję, odpływ, parowanie i zasilanie wód podziemnych, złożonego z terenów o dużym udziale powierzchni biologicznie czynnej, wód powierzchniowych i terenów zbudowanych z gruntów przepuszczalnych;
- klimatycznego – regulującego wymianę powietrza, polegającą na regeneracji powietrza i przewietrzaniu, składającego się z terenów biologicznie czynnych z dużym udziałem zieleni (regeneracja powietrza) i z terenów otwartych o małym zainwestowaniu.

Trzon SPW stanowią m.in. : warszawski korytarz Wisły o randze międzynarodowej, lasy Pasma Otwockiego

(pozostałość Puszczy Osieckiej), Las Bielański i Młociński, Las Kabacki, doliny Wilanówki, Potoku Służewieckiego, ciąg kanałów i starorzeczy na tarasie zalewowym Wisły, zalesione wzgórza wydmowe. Dolina Wisły stanowi podstawowy obszar wymiany powietrza, kształtowania warunków wodnych i migracji gatunków.

Mimo dużej presji inwestycyjnej, sukcesywne wprowadzanie zabudowy i zmniejszanie się udziału terenów biologicznie czynnych, powodujących przerywanie jego ciągłości oraz powiązań z otoczeniem, SPW nadal spełnia swoje funkcje i zapewnia trwałość procesów przyrodniczych.

Schemat Nr 38 - Obszary o dominujących funkcjach przyrodniczych

OCENA STRUKTURY PRZYRODNICZEJ

Słabe strony i zagrożenia

- osłabianie sprawności Systemu Przyrodniczego Warszawy przez sukcesywne wprowadzanie zabudowy, powodujące przerywanie jego ciągłości oraz powiązań z otoczeniem, fragmentację terenów biologicznie czynnych pełniących funkcję łączników i powiązań;
- zmniejszanie się powierzchni terenów biologicznie czynnych spowodowane intensyfikacją zabudowy, zwłaszcza w nowych osiedlach mieszkaniowych;
- zróżnicowanie własnościowe lasów, mozaikowate występowanie różnych form własności utrudniające ochronę lasów i racjonalną gospodarkę:
- nadmierne niszczenie i zainwestowanie lasów oraz powszechna tendencja zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na nieleśne, prowadzące do degradacji lasów;
- niedostateczne działania pielęgnacyjne i ochronne prowadzące do degradacji terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (m.in. Skarpa Warszawska, cieki i zbiorniki wodne);
- nierównomierne rozmieszczenie terenów zieleni - bardzo mały udział ogólnodostępnych parków, skwerów i ogrodów w dzielnicach peryferyjnych (we Włochach, Białołęce, Ursusie, Targówku) oraz niewystarczający udział terenów zieleni publicznej i osiedlowej w rejonach nowych zespołów i osiedli mieszkaniowych;
- zwiększanie się zasięgu „warszawskiej wyspy ciepła";
- występowanie procesów osuwiskowych uwarunkowanych budową geologiczną i zainwestowaniem w rejonie korony i stoku Skarpy Warszawskiej;

Mocne strony i szanse

- zachowana sprawność funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta mimo sukcesywnego osłabiania jego funkcji biologicznych, klimatycznych i hydrologicznych oraz jego istotna rola w europejskim i krajowym układzie ekologicznych powiązań przestrzennych;
- wysokie walory krajobrazowe i estetyczne elementów systemu przyrodniczego (szaty roślinnej, układu hydrograficznego, rzeźby i form geomorfologicznych) sprzyjające kształtowaniu nowych i eksponowaniu trwałych, historycznych założeń urbanistycznych
- duży udział terenów leśnych dających możliwość rozwoju funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych, kształtujących warunki bioklimatycznych oraz decydujących o regeneracji zanieczyszczonego powietrza
- korzystne dla wymiany powietrza położenie Warszawy - szeroka dolina Wisły, otoczenie kompleksami leśnymi oraz terenami otwartymi"
- wysoki potencjał biologiczny, hydrologiczny i klimatyczny lasów warszawskich, sieci hydrograficznej i towarzyszących jej zbiorowisk roślinnych, głównych elementów systemu przyrodniczego miasta sprzyjający utrzymaniu korzystnych warunków życia, pracy i wypoczynku mieszkańców
- duży udział terenów zieleni urządzonej w centralnej części Warszawy, podnoszących jakość życia
- unikatowe wartości przyrodnicze warszawskiego odcinka Wisły, na które składają się m.in. cenne zbiorowiska roślinne będące ostoją dziko żyjących zwierząt (głównie ptaków), decydujące o nadaniu mu statusu europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000
- korzystne warunki budowlane występujące w przeważającej części lewobrzeżnej (wysoczyznowej) i prawobrzeżnej (dolinnej) Warszawy.

Wnioski

- Analiza i ocena stanu i funkcjonowania elementów składających się na system przyrodniczy miasta i tworzących strukturę przestrzenną Warszawy, skłania do następujących wniosków:
- Konieczne jest wzmocnienie i uściślenie zasad ochrony w tym m.in. wprowadzenie zakazu zmniejszania udziału terenów biologicznie czynnych w obszarze systemu przyrodniczego miasta.
- Należy określić standardy zieleni na obszarach zabudowy mieszkaniowej oraz zieleni towarzyszącej obiektom o funkcjach usługowych oraz wskazać nowe tereny publicznej zieleni urządzonej w dzielnicach o jej najniższym wskaźniku.
- Należy zapewnić ochronę zieleni nadwodnej towarzyszącej wszystkim ciekom i zbiornikom wodnym.
- Należy określić formę ochrony i zasady zagospodarowania Skarpy Warszawskiej uwzględniające występowanie procesów osuwiskowych.

2. ZASOBY WODNE

- **Wody powierzchniowe** (Schemat Nr 39)

Warszawa położona jest w dorzeczu Środkowej Wisły, która pełni główną rolę w układzie hydrograficznym o znaczeniu ponadregionalnym, stanowiąc główny korytarz ekologiczny kraju o długości 1047 km. Wisła na odcinku warszawskimi (ok. 31 km) charakteryzuje się dużą zmiennością stanów i przepływów wody. Zasoby zlewni Środkowej Wisły są stosunkowo małe. W przeciętnym roku hydrologicznym na jednego mieszkańca przypada trzykrotnie mniej wody niż średnia europejska.

Wisła w połączeniu z Bugiem i Narwią stanowi główny ekosystem wodny środkowej części Mazowsza. Zbiornik retencyjny Jezioro Zegrzyńskie utworzony poprzez spiętrzenie dolnej Narwi jest połączony z Wisłą żeglownym Kanałem Żerańskim.

Wisła jest głównym źródłem zaopatrzenia Warszawy w wodę, lecz około 30% zaopatrzenia wodociągów miejskich pochodzi z ujęcia z Jeziora Zegrzyńskiego w Wieliszewie.

Koryto rzeki ma szerokość od ok. 450 m w rejonie Śródmieścia, do ok. 800 m w północnej części miasta, a około 1200-1300 m na południu Warszawy. Dolinę rzeki tworzą koryto Wisły oraz tarasy: nadzalewowe i zalewowy. Podstawową hydrotechniczą funkcję Wisły jest przeprowadzenie wód i lodów: a także zaopatrzenie Warszawy w wodę oraz odbiór ścieków.

Oprócz Wisły największym ciekiem wodnym na terenie Warszawy jest rzeka Wilanówka (ok. 10 km na terenie Warszawy), zasilana obecnie wodami Kanału Habdzińskiego oraz Jeziorka Wilanowskiego.

Cieki naturalne skanalizowane to: Potok Służewiecki ■ Kanał Konotopa (Żbikówka) ■ Kanał Jeziorki ■ Potok Bielański ■ Rudawka ■ Długa.

Potok Służewiecki (Sadurka) jest naturalnym historycznym ciekiem, który został skanalizowany, a jego bieg zmieniono w celu zasilenia Jeziorka Wilanowskiego dla potrzeb rezydencji królewskiej (do jego zlewni należą: ■ Kanał Grabowski ■ Kanał Imieliński (pośrednio) ■ zlewnia Kanału Grabowskiego ■ Rów Ursynowski ■ Kanał Wolicki). Obecnie Potok Służewiecki przede wszystkim pełni funkcję odbiornika ścieków deszczowych.

Największym warszawskim kanałem jest Kanał Żerański (9,24 km w Warszawie) wybudowany w połowie lat 50, jako fragment wielkiej drogi wodnej Wschód – Zachód, służącej przewozom krajowym jak i tranzytowym. Kanał jest wykorzystywany jako połączenie Wisły z Jeziorem Zegrzyńskim i dalej z Jeziorami Mazurskimi. Ponadto jego funkcją jest odwadnianie doliny Nieporęcko − Bródnowskiej oraz zaopatrzenie w wodę terenów sąsiadujących z Kanałem. Służy mieszkańcom jako miejsce rekreacji i wypoczynku, uprawiania sportów wodnych i wędkowania.

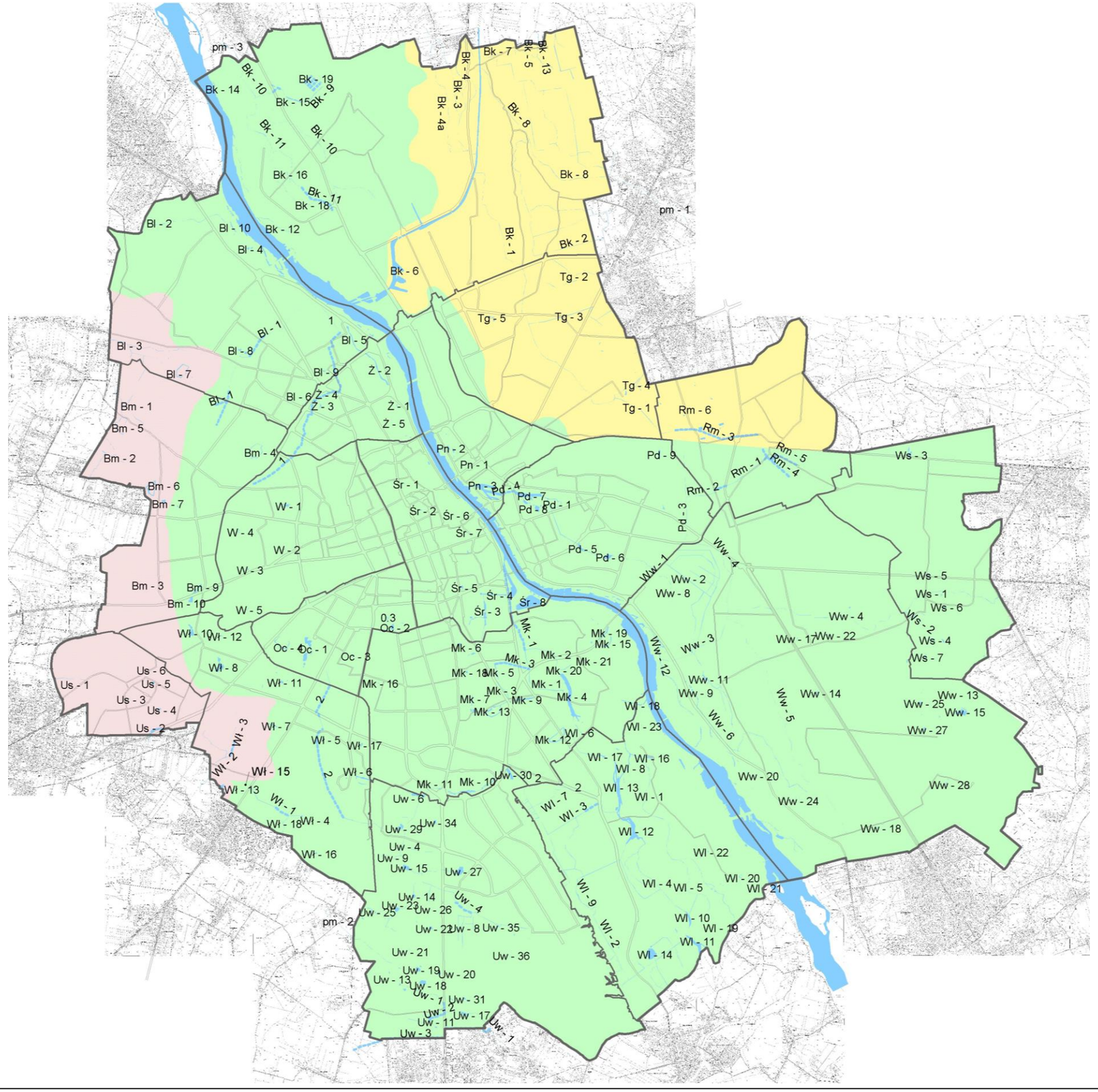
Inne cieki, stanowiące urządzenia melioracji podstawowych, to m.in.: Kanał Główny A- Czerniakowski (ok. 3,4 km) ■ kanał Henrykowski (ok. 10 km) ■ Kanał Gocławski (ok. 2,3 km) ■ Kanał Nowe Ujście (2,8 km).

Postępująca urbanizacja spowodowała obniżenie się poziomu wód gruntowych i zaburzyła stosunki wodne w zlewniach cieków i zbiorników wodnych. Kanał Siekierkowski (ok. 1,3 km) przebiegający przez tereny ogródków działkowych do niedawna odprowadzał nadmiar wody z Jeziorka Czerniakowskiego lub zasilał je wodami opadowymi, obecnie prowadzi wody okresowo. Zbudowany po wojnie Kanał Młociński (dł. 3,7 km) spowodował odwodnienie unikalnego bagna Łuże oraz przesuszenie siedlisk leśnych położonych na trasie jego przepływu.

Największym naturalnym zbiornikiem wodnym w Warszawie jest Jeziorko Czerniakowskie (19,5 ha). W pasie obniżeń tarasu zalewowego na lewym brzegu Wisły znajduje się szereg jeziorek przepływowych, m.in.: Lisowskie (6,0 ha) ■ Powsinkowskie (8,5 ha) ■ Wilanowskie (15 ha).

Oprócz Wisły na układ hydrograficzny aglomeracji Warszawskiej składają się rzeki: Rządza ■ Czarna ■ Długa ■ Mienia ■ Świder ■ Jeziorka ■ Utrata ■ Wkra oraz kanały melioracyjne rejonu Puszczy Kampinoskiej − Kanał Łasica i inne.

Podstawowe elementy sieci hydrograficznej podano w rozdziale XXV - wykaz nr 9 (cz. Ochrona środowiska i jego zasobów).

Schemat Nr 39

WODY POWIERZCHNIOWE

LEGENDA

- wody powierzchniowe (wg wykazu nr 9 - rozdział XXV cz. Ochrona środowiska i jego zasobów)
- kolektory
- zlewnia Wisły
- zlewnia Bzury
- zlewnia Bugo-Narwi

- **Wody podziemne** (Schemat Nr 40)

Poza ujęciami wód z Wisły i Zalewu Zegrzyńskiego, Warszawa pobiera wody podziemne z poziomu czwartorzędowego i trzeciorzędowego.

Głównym poziomem użytkowym wód podziemnych jest poziom czwartorzędowy, charakteryzujący się dużą zasobnością, zmienną głębokością (od kilku do ponad 100 m p.p.t.) oraz zmiennym stopniem izolacji od wpływu czynników powierzchniowych. W rejonie doliny Wisły czwartorzędowy poziom wodonośny jest dość zasobny i odnawialny, gwarantując pokrycie zapotrzebowania z istniejących źródeł głębinowych na dotychczasowym poziomie (ujęcia: Zawady ■ Powsin ■ Falenica ■ Radość ■ Stara Miłosna ■ Wesoła).

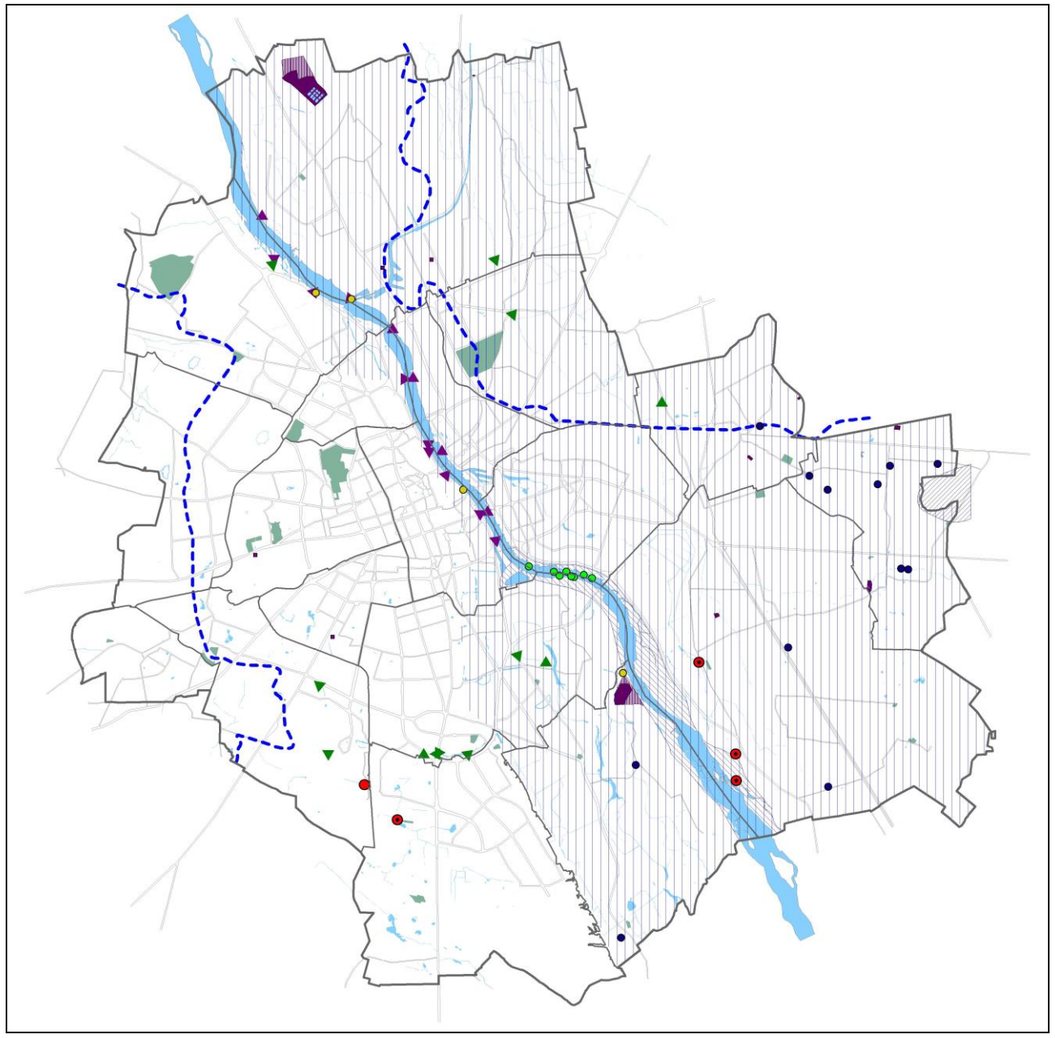
Zasoby poziomu czwartorzędowego na wysoczyźnie występują w piaskach zalegających między warstwami glin zwałowych. Głębokość oraz zasobność warstwy wodonośnej jest tu średnia lub słaba. Wydajność ujęć lokalnych wynosi od kilku do 40m^3/h.

Teren prawobrzeżnej Warszawy znajduje się w strefie ochronnej głównego zbiornika wód podziemnych poziomu czwartorzędowego – Dolina Środkowej Wisły (GZWP 222)

Ważnym zbiornikiem wód podziemnych o dobrej jakości i dużej zasobności jest oligoceński poziom wodonośny, występujący na głębokości od 170 do 250 m p.p.t. W Warszawie znajduje się około 150 studni głębinowych. Głównymi odbiorcami wody tego poziomu [218]w 2005r. były Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa", „Wedel-Pepsico" i inni producenci tzw. wód mineralnych i napojów, Zakłady Mięsne na Pradze, „Danon" Zakłady Mleczarskie „Milka" i Browary Warszawskie. Zakłady produkcyjne zużywały w tym czasie ponad 80% całkowitego poboru wody z oligocenu. Resztę zużywali mieszkańcy korzystający ze zdrojów ulicznych. Duży pobór wody do celów przemysłowych i technologicznych doprowadził do powstania rozległego leja depresyjnego w rejonie Żerania, Tarchomina i Targówka oraz znacznego zmniejszenia się dyspozycyjnych zasobów wodnych tego poziomu. Oligoceński poziom wodonośny ma dla miasta znaczenie strategiczne. Stanowi on rezerwę wody w przypadkach katastrof i awarii (powódź, pożary, skażenie wód powierzchniowych) uniemożliwiających korzystanie z ujęć na Wiśle lub z poziomu czwartorzędowego.

Pobór wód podziemnych z ujęć własnych wykazuje tendencje malejącą, co zgodne jest z programem krajowej strategii ochrony wód podziemnych. Wynika to głównie ze zmniejszania się liczby zakładów pobierających wodę.

Schemat Nr 40 - Stan i ochrona zasobów wodnych

[218] Datowanie „w 2005r." i słowa „w tym czasie" dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust..5-7 ustawy o pizp

OCENA ZASOBÓW WODNYCH

Słabe strony i zagrożenia

- brak analizy i oceny gospodarki wodno-ściekowej dla całego miasta opartej na bilansie wodnym w ujęciu zlewniowym
- zaburzony bilans wodny na obszarze miasta wynikający z nieprawidłowych relacji między wielkością opadów, infiltracją a spływem powierzchniowym, których konsekwencją jest zdecydowana redukcja zasilania poziomów wodonośnych i obniżanie się zwierciadła wód podziemnych, a także zmniejszanie się naturalnej retencji oraz zanikanie lokalnych cieków i zbiorników
- zanik cennych ekosystemów bagiennych i wodno-błotnych i łąkowych oraz spadek odporności biologicznej drzewostanów
- nie uregulowany stan prawny gruntów pod wodami większości cieków, co utrudnia przeprowadzenie ich modernizacji jako urządzeń melioracji podstawowych
- degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczych przebudowanych i skanalizowanych koryt większości cieków wodnych
- nie ustanowiony władający/właściciel niektórych cieków wodnych (m.in. Rudawki i kanału Piaseczyńskiego)
- wzrost poboru wód poziomu czwartorzędowego z indywidualnych ujęć gospodarczych na terenach peryferyjnych, nie wyposażonych w sieć wodociągową
- zakłócone naturalne procesy regulujące wielkość przepływów w ciekach wodnych i nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa powodujące występowanie gwałtownych wezbrań i powodzi (rzeka Długa, Potok Służewiecki, kanał Bródnowski i inne).

Mocne strony i szanse

- duża zasobność Wisły oraz wód podziemnych poziomu czwartorzędowego pozwalająca w pełni zaspokoić aktualne potrzeby użytkowników
- strategiczne rezerwy wysokiej jakości wód głębinowych poziomu trzeciorzędowego
- znaczny potencjał sieci hydrologicznej do wzmocnienia naturalnej i sztucznej retencji oraz wzrostu atrakcyjności miejsc wypoczynku, rozwoju usług kultury i sportu nie kolidujących z funkcjami przyrodniczymi

Wnioski

Z analizy wielkości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych wynika, że:

- Istnieje pilna potrzeba wykonania bilansu wodnego Warszawy w układzie zlewniowym
- Konieczne jest zapewnienie zasilania naturalnych cieków i zbiorników wodnych, ich odtworzenie i renaturalizacja.
- Należy zapewnić zasilanie sztucznych cieków i zbiorników wodami pochodzącymi z kanalizacji deszczowej
- Niezbędne jest ograniczenie eksploatacji wód podziemnych z ujęć własnych do celów bytowych, technologicznych i przemysłowych oraz sukcesywna rozbudowa magistral i rozbiorczej sieci wodociągowej.
- Należy zapewnić zagospodarowanie zielenią stref buforowych wzdłuż cieków i wokół zbiorników wodnych ograniczających spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych oraz zapewnić ochronę cennych obszarów bagiennych, wodno-błotnych i łąkowych.
- Konieczna jest modernizacja i rozbudowa kanalizacji rozdzielczej i półrozdzielczej.
- Po uzyskaniu zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na inne cele, urządzenia melioracyjne na tych terenach powinny uzyskać status kanałów miejskich.
- Na terenach zabudowy jednorodzinnej oraz na obszarach o dużym udziale terenów biologicznie czynnych należy preferować rozwiązania polegające na odprowadzaniu wód deszczowych do gruntu.
- Nieodzowne jest wykorzystywanie naturalnych zagłębień terenu, istniejących zbiorników wodnych oraz budowanie małych zbiorników wodnych do lokalnego magazynowania (retencjonowania) podczyszczonych wód opadowych na terenach mieszkaniowych i usługowych, zieleni urządzonej i rekreacyjnej.
- Niezbędna jest modernizacja i konserwacja urządzeń melioracyjnych.
- Uporządkowania wymaga gospodarka wodno-ściekowa w zlewni Potoku Służewieckiego, kanału Bródnowskiego, rzeki Długiej (kanału Markowskiego) i innych cieków wodnych pełniących funkcję odbiorników ścieków.

3. STAN ŚRODOWISKA

Wymogi ochrony środowiska oparte na standardach jakości jego komponentów zostały wyznaczone w obowiązujących przepisach.

Cele ekologiczne, priorytety oraz metody poprawy stanu środowiska i zapobiegania negatywnym oddziaływaniom na środowisko zostały zawarte w wielu dokumentach rangi europejskiej, politykach, programach i planach krajowych, wojewódzkich i lokalnych oraz obowiązujących aktach prawnych. Nadrzędnym czynnikiem integrującym działania na wielu poziomach jest planowanie i zarządzanie środowiskowe.

Uwarunkowania międzynarodowe [219]w 2005r. wynikały przede wszystkim ze zobowiązań akcesyjnych, zawartych m.in. w dyrektywach UE dotyczących: gospodarki odpadami, jakości wód, oczyszczania ścieków, jakości powietrza, ochrony przyrody, a w szczególności: ramowej dyrektywy wodnej (2000/60/WE) i ramowej dyrektywy oceny jakości powietrza i zarządzania jakością powietrza (96/62/WE).

Zobowiązania wynikające z Traktatu Przystąpienia Polski do Unii Europejskiej mają na celu m.in.: zredukowanie ładunku ścieków do poziomu poniżej 2000 RLT (równoważnej liczby mieszkańców) zgodnie z ramową dyrektywą wodną ■ modernizację instalacji energetycznych (obniżenie emisji SO_2) ■ preferencję dla wytwarzania energii w układzie skojarzonym (dyrektywa 2001/80/WT) ■ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii ■ redukcja odpadów składowanych ■ unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji.

Z ustaleń Planu Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego [220]z 2004r. w zakresie poprawy jakości środowiska i jego funkcjonowania wynikało, że dla poprawy warunków aerosanitarnych przewiduje się stopniowe ograniczanie „niskiej emisji" substancji do powietrza poprzez podłączenie obiektów do miejskiej sieci cieplnej oraz popularyzację zmiany czynnika grzewczego z paliwa stałego na gazowe i olejowe o niskiej zawartości siarki.

Założona strategia zmierzająca do poprawy warunków środowiska zakładała również zwiększenie lesistości na terenie województwa mazowieckiego o 75000 ha. Wprawdzie program ten nie obejmował najbliższego sąsiedztwa Warszawy, lecz działania zmierzające do zwiększenia areału lasów pośrednio wpłyną również na poprawę warunków aerosanitarnych i klimatycznych w otoczeniu Warszawy.

Dla zachowania dotychczasowej jakości wód piętra trzeciorzędowego (centralna część Niecki Warszawskiej), które stanowią zasoby strategiczne, plan wojewódzki uznawał za konieczne ograniczenie eksploatacji, ustanowienie stref ochronnych dla ujęć wody oraz wprowadzenie monitoringu lokalnych zagrożeń.

[219] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust..5-7 ustawy o pizp

[220] Datowanie „z 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 3 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Zasady ochrony wód piętra czwartorzędowego określone zostały w dokumentacji hydrogeologicznej wyznaczającej zasięg stref ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP-222). Główne działania w tym zakresie powinny polegać na: uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej na terenach niewyposażonych w sieć kanalizacyjną ■ stymulowaniu rozwoju małej retencji ■ ograniczenie eksploatacji wód do celów przemysłowych ■ zapewnienie ochrony przed zanieczyszczeniami.

Najbardziej istotnym problemem dla Warszawy [221]w 2006r. było spełnienie standardów ekologicznych Unii Europejskiej oraz podniesienie rangi planowania i zarządzania środowiskowego zgodnie z Szóstym Programem Działań Środowiskowych UE, gdzie podkreślano, iż zrównoważony rozwój ma być realizowany i oceniany przez poprawę środowiska i jakości życia obywateli. Niezbędnym i niezwykle istotnym czynnikiem integracji było kierowanie się w zarządzanie środowiskiem miejskim zaleceniami zawartymi w dokumencie Komisji Wspólnot Europejskich z lutego 2004r. „W stronę strategii tematycznej w zakresie środowiska miejskiego". Komisja zalecała opracowanie i wprowadzanie wskaźników dla środowiska przyrodniczego, umożliwiających ocenę skuteczności planowania i postępów na drodze do poprawy jakości życia i zdrowego środowiska miejskiego. Pozwalających także sterować podejmowaniem decyzji tak, aby osiągać rezultaty bliższe celom zrównoważonego rozwoju. Zestaw wskaźników został zaproponowany przez Komisję Europejską oraz w dokumencie Ministerstwa Środowiska „Opracowanie modelu wdrożeniowego wskaźników zrównoważonego rozwoju na poziomie wojewódzkim w ramach banku danych regionalnych" z marca 2003 r. Cele i zasady ochrony środowiska podane były m.in. w : Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010 ■ Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków ■ Programie Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego, ■ Programie Ochrony Powietrza dla m. st. Warszawy ■ Planie Gospodarki Odpadami w Województwie Mazowieckim ■ Programie Ochrony Środowiska Miasta Stołecznego Warszawy na lata 2004-2020 ■ innych ustalonych kryteriach ■ Planie gospodarki odpadami dla m. st. Warszawy na lata 2005-2011.

- **Jakość wód**

Wody Wisły [222]w 2005 r. na odcinku warszawskim zaliczone zostały do pozaklasowych. Tylko na wysokości Magnuszewa (437,0 km) i Płocka (632, km) woda w Wiśle spełniała w tym czasie standardy III klasy czystości. Na pozostałych odcinkach w granicach województwa mazowieckiego rzeka miała charakter pozaklasowy.

Pozaklasowe wody Wisły nie nadają się do celów komunalnych i przemysłowych bez wstępnego oczyszczenia i uzdatnienia. Monitoring jakości wód Wisły prowadzony jest w dwóch punktach pomiarowych (Kępa Zawadowska, Most Łazienkowski).

Na złą jakość wód Wisły największy wpływ miały nieoczyszczone ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane z terenu Warszawy.

Głównym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych były nieoczyszczone ścieki komunalne i przemysłowe, odprowadzane z obszaru lewobrzeżnej Warszawy przede wszystkim kanalizacją ogólnospławną przez sieć głównych kolektorów do Kanału Burakowskiego. Ilość ścieków odprowadzanych kolektorem Burakowskim wynosiła ok. 300000 m^3/d. Drugi mniejszy kolektor Bielański odprowadzał ok. 17000 m^3/d. Wyloty obu kolektorów do Wisły znajdują się na terenie Bielan. Ścieki przemysłowe stanowiły ok. 10 % całkowitej ilości ścieków odprowadzanych z lewobrzeżnej Warszawy.

Ścieki z Warszawy prawobrzeżnej oczyszczane są metodą mechaniczno-biologiczną w oczyszczalni „Czajka". Dopływało do niej w 2005 r. średnio ok. 190000 m^3/d. Były to ścieki bytowe, przemysłowe (ok. 20 %) i deszczowe. Końcowym odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Wisła.

Większość cieków wodnych, głównie kanałów − dawniej melioracyjnych − pełni dziś funkcje odbiorników ścieków komunalnych i deszczowych.

Niska jakość wód w ciekach i zbiornikach wodnych była również efektem ich zanieczyszczania ściekami deszczowymi. Cześć ścieków deszczowych bez odpowiedniego oczyszczenia lub bez zezwolenia na zrzut odprowadzana jest m.in. do: Potoku Służewieckiego ■ Kanału Czerniakowskiego ■ Wawerskiego ■ Bródnowskiego ■ Markowskiego (rzeka Długa) ■ rowów Reguły − Malichy ■ Grabowskiego ■ Opaczewskiego.

[223]W latach 2006-2016 priorytetowe przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych w Warszawie koncentrowały się na: uporządkowaniu gospodarki ściekowej, rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków, ograniczeniu zrzutów ścieków przemysłowych o ponadnormatywnych ładunkach zanieczyszczeń, przebudowie i modernizacji systemu odprowadzania wód deszczowych.

Jakość wód podziemnych na terenie miasta oceniono [224]w 2005 r. na podstawie badań przeprowadzonych w 10 otworach obserwacyjno − badawczych. Badania wykazały, że woda klasy Ib − wysokiej jakości − występuje w 2 punktach badawczych w poziomie czwartorzędowym oraz 3 punktach w poziomie wgłębnym. W pozostałych punktach wody charakteryzowały się niską jakością − klasa III. Źródłami zanieczyszczania wód podziemnych są: składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych w tym osadów ściekowych ■ nieszczelności urządzeń kanalizacyjnych (szamba) ■ wody powierzchniowe będące odbiornikami dużej ilości ścieków komunalnych, przemysłowych i deszczowych (z dróg ■ parkingów ■ terenów przemysłowych ■ baz transportowych).

Zanieczyszczenie wód podziemnych ściekami bytowo − gospodarczymi pochodzącymi z nieszczelnej kanalizacji i szamb stwierdzono na terenach nieskanalizowanych, gdzie pierwszy poziom wodonośny znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 - 3 m p.p.t. Ocenia się, że około 30% ścieków przedostaje się do wód podziemnych.

Zanieczyszczenia czwartorzędowego poziomu wodonośnego stwierdzono w dolinie Wisły na terenach pozbawionych wierzchniej warstwy izolacyjne w sąsiedztwie cieków i kanałów odprowadzających ścieki.

- **Jakość powietrza** (Schemat Nr 41)

[225]W (-) dziesięcioleciu 1996-2006 obserwowano stopniowy spadek wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza - gazowych i pyłowych. Głównymi źródłami punktowej emisji zanieczyszczeń są nadal instalacje do produkcji energii elektrycznej i ciepła sieciowego. (-).

Źródłami emisji powierzchniowej były i są indywidualne: kotłownie i paleniska (komunalno-bytowe) w gospodarstwach domowych i ogrodniczych (szklarnie), co prowadzi do koncentracji zanieczyszczeń w terenach zabudowanych nie wyposażonych w sieć ciepłowniczą lub opalanych paliwami stałymi (schemat nr 41). Z danych Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Warszawie wynika, że rejonami o najwyższym poziomie emisji powierzchniowej są dzielnice: Wawer ■ Białołęka ■ Bemowo ■ Targówek ■ Śródmieście. Zmniejszenie emisji powierzchniowej można osiągnąć przez wprowadzenie obowiązku wyposażania budynków w urządzenia gwarantujące niski poziom emisji (np. opalane gazem)

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w Warszawie jest transport. Największa koncentracja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z tego źródła występuje w rejonach ulic o największym natężeniu ruchu oraz w rejonach, gdzie zwarta zabudowa nie pozwala na szybkie rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń i prowadzi do ich koncentracji. W dzielnicach Śródmieście, Wola i Ursynów notowane są znaczne przekroczenia poziomu pyłu zawieszonego (PM 10). Działania służące poprawie jakości w Warszawie zostały określone w „Programie ochrony powietrza dla m.st. Warszawy" przygotowanym przez wojewodę mazowieckiego (rozporządzenie nr 62 z dnia 8.12.2003r.). Przewiduje on m.in. całościowe, zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportowego uwzględniające zanieczyszczenie powietrza, budowę obwodnic i kierowanie ruchu tranzytowego poza miasto, tworzenie stref z zakazem ruchu samochodowego i stref z zakazem ruchu pojazdów ciężkich, rozwój systemu zbiorowego transportu szynowego, organizację bezpiecznych parkingów na obrzeżach miasta, tworzenie systemu ścieżek rowerowych, wprowadzanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, wprowadzanie materiałów i technologii ograniczających emisję pyłu. W zakresie ograniczenia emisji ze źródeł punktowych i emisji ze źródeł rozproszonych program przewiduje m.in.: w energetycznym spalaniu paliw - zmianę na paliwa o niskiej zawartości popiołu, stosowanie technik o niskiej emisji procesów i dużej efektywności spalania, stosowanie odnawialnych źródeł energii, rozbudowę centralnych systemów zaopatrzenia w energię cieplną, ograniczenie strat ciepła, zmianę technologii i surowców stosowanych w usługach, produkcji i drobnej wytwórczości wpływające na ograniczenie emisji gazów i pyłu.

[221] Datowanie „w 2006r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7ustawy o pizp

[222] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 7 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[223] Datowanie „w latach 2006-2016 r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[224] Datowanie „w 2005r." dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

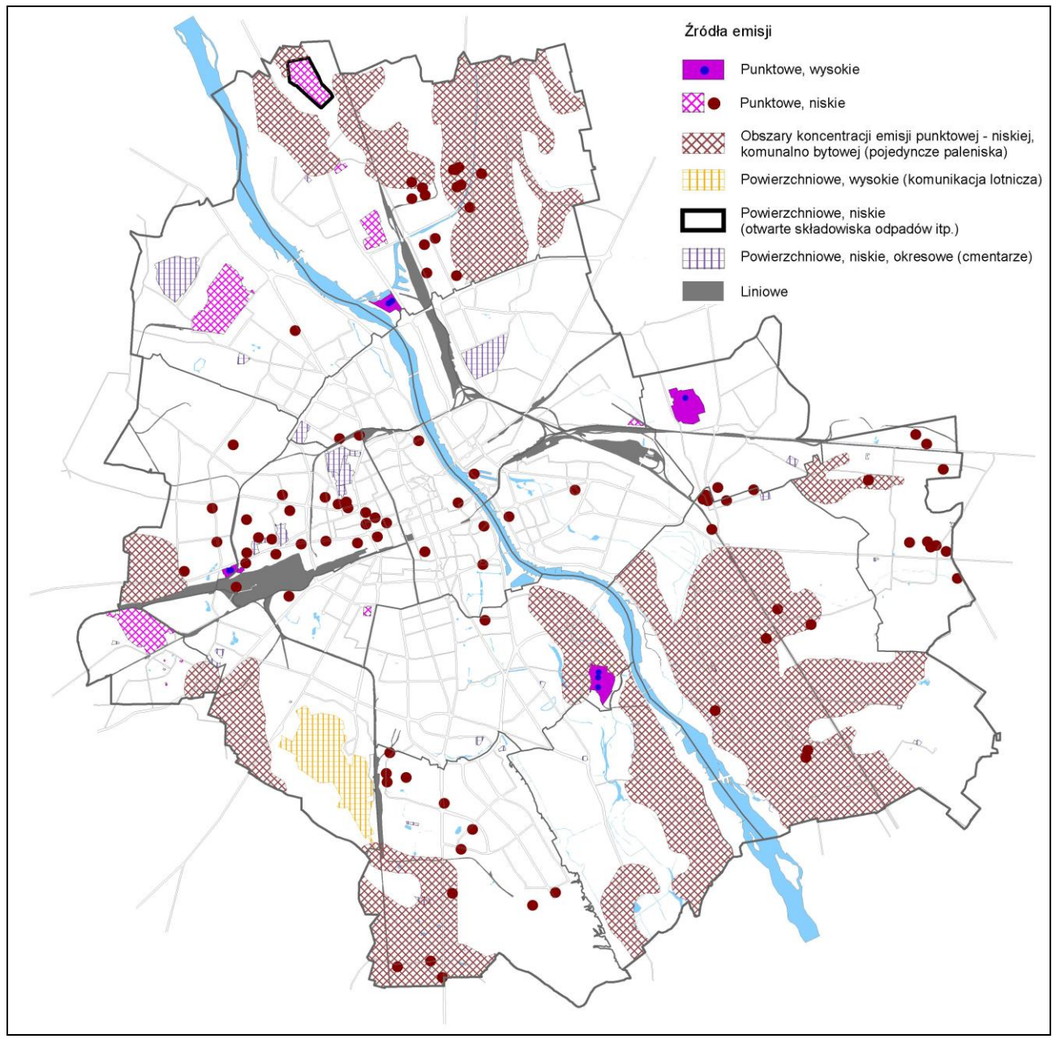
[225] Datowanie „1996-2006." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach oraz zaktualizowana treść zdania w wyniku analizy zmian stanu istniejącego i dodana treść: (schemat nr 41) - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - .jw

Niekorzystnym zjawiskiem decydującym o jakości powietrza w Warszawie, przede wszystkim w dzielnicach centralnych (Śródmieście, Wola, Mokotów, Praga), jest duża koncentracja zanieczyszczeń w rejonach słabo przewietrzanych lub zacisznych (Al. Jerozolimskie, ul. Marszałkowska, Nowy Świat, ul. Jagiellońska, ul. Starzyńskiego, Al. Solidarności, rejon Szmulek, Targówka Przemysłowego oraz Służewca Przemysłowego). Niekorzystnym zjawiskiem jest gromadzenie się zanieczyszczonego powietrza spływającego grawitacyjnie na tereny podskarpowe (Wilanów, Dolny Mokotów, Powiśle). Największe natężenie tych zjawisk występuje w okresach bezwietrznych, gdy prędkość wiatru jest mniejsza niż 2m/s.

Koncentrację zanieczyszczeń zawierających metale ciężkie obserwuje się od wielu lat w rejonie Huty, Dworca Głównego, Trasy Toruńskiej, mostu średnicowego i mostu Świętokrzyskiego oraz Żerania.

Z badań przeprowadzonych przez Komisję Europejską i przedstawionych w lutym 2005r. w Brukseli na konferencji „Czyste powietrze dla Europy" wynika, że Warszawa należy do miast o najwyższym poziomie zanieczyszczeń powietrza w Europie. Źródłem zanieczyszczeń jest spalanie paliw kopalnych – węgla i ropy naftowej – oraz transport.

Schemat Nr 41 - Zanieczyszczenie powietrza

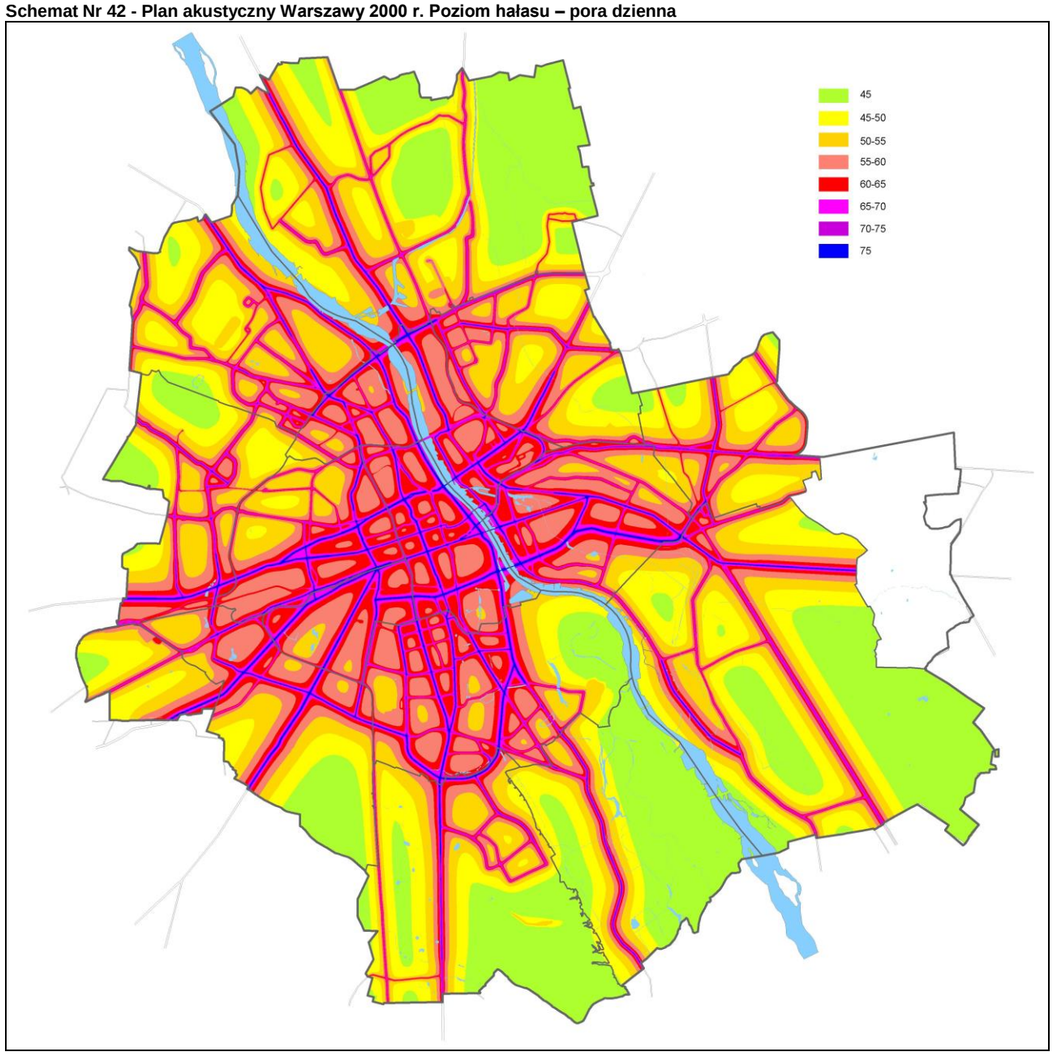

- **Hałas** (Schemat Nr 42 i 43)

Warszawa znajduje się grupie miast najbardziej zagrożonych hałasem w kraju, zarówno pod względem liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas, jak i wielkości powierzchni miasta, gdzie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

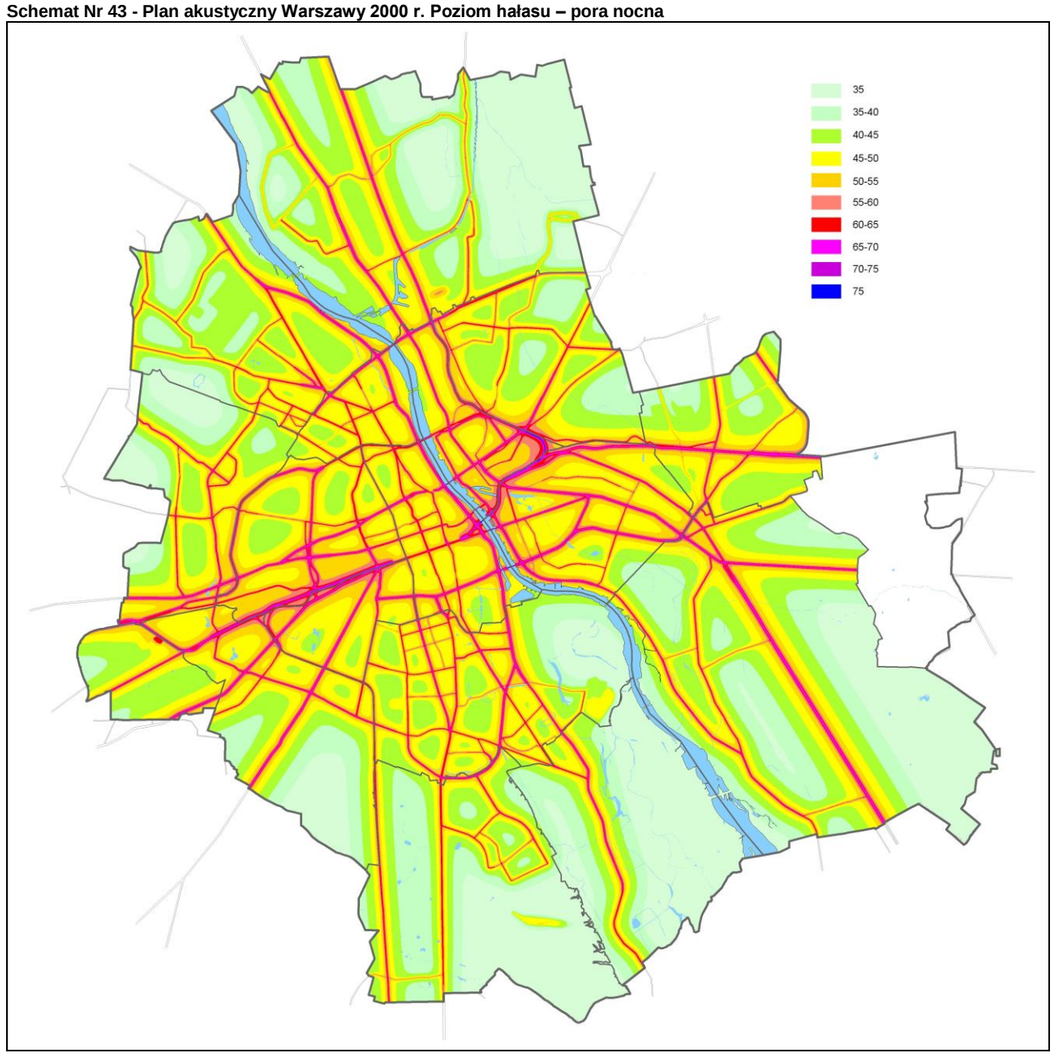
Klimat akustyczny Warszawy kształtowany jest przede wszystkim przez hałas komunikacyjny, którego przekroczenie stwierdzone zostało na około 80% długości dróg krajowych i wojewódzkich. Zidentyfikowane obszary szczególnego zagrożenia hałasem położone są wzdłuż m.in.: Trasy Armii Krajowej ■ ul. Mickiewicza ■ ul. Okopowej ■ ul. Wolskiej ■ Al. Solidarności ■ ul. Marszałkowskiej ■ ul. Radzymińskiej ■ ul. Targowej ■ ul. Grochowskiej ■ Al. Jerozolimskich ■ Trasy Łazienkowskiej ■ al. Prymasa Tysiąclecia ■ ul. Puławskiej ■ ul. Grójeckiej ■ Al. Krakowskiej ■ ul. Modlińskiej. Poza głównymi ciągami transportowymi najbardziej niekorzystny klimat akustyczny stwierdzono w centralnej części miasta.

Schemat Nr 42 - Plan akustyczny Warszawy 2000 r. Poziom hałasu – pora dzienna

Poza drogami głównym źródłem hałasu są warszawskie lotniska − Okęcie i Bemowo. Zasięg stref hałasu wokół lotniska Okęcie objęty jest stałym monitoringiem. Wyniki badań dają Wojewodzie Mazowieckiemu podstawę dla wyznaczenia wokół lotniska obszaru ograniczonego użytkowania. Wokół lotniska Babice na Bemowie nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku.

Schemat Nr 43 - Plan akustyczny Warszawy 2000 r. Poziom hałasu – pora nocna

■ **Promieniowanie** elektromagnetyczne

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są różne urządzenia i instalacje, np.: linie wysokiego napięcia ■ nadajniki radiowe i telewizyjne ■ stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej ■ urządzenia nawigacyjne (radarowe) ■ urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne działające w zakładach przemysłowych i placówkach naukowo − badawczych.

Największy udział w emisji [226]w 2005r. miały urządzenia i sieci elektroenergetyczne (w paśmie o częstotliwości 50 Hz) ■ stacje bazowe telefonii komórkowej (w paśmie o częstotliwościach 300 – 40000 MHz). Gęstość źródeł promieniowania elektromagnetycznego w Warszawie jest wielokrotnie większa niż na terenach sąsiadujących z miastem.

[226] Datowanie „w 2005r." dodane uchwałą i zmodyfikowana fleksja w zdaniu uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.. 5-7 ustawy o pizp

Na terenie Warszawy nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów w żadnym paśmie częstotliwości w miejscach dostępnych dla ludności.

OCENA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Słabe strony i zagrożenia

- znaczące obniżenie wartości gospodarczych, turystycznych i ekologicznych wód powierzchniowych spowodowane ich dużym zanieczyszczeniem, wynikającym z niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej
- zła jakość wody ujmowanej z Wisły, podstawowego źródła zaopatrzenia miasta i wysokie koszty oczyszczania i uzdatniania wody do celów bytowych
- pogarszająca się jakość wód podziemnych na terenach o słabej izolacji poziomu wodonośnego i na terenach zurbanizowanych nie wyposażonych w kanalizację, wykluczająca dalsze ich wykorzystywanie jako źródła zaopatrzenia niedostateczna kontrola zrzutu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych
- postępująca eutrofizacja wód powierzchniowych zagrażająca cennym gatunkom flory i fauny wodnej, procesom biologicznym oraz bezpieczeństwu sanitarnemu
- brak ustanowionych stref ochronnych pośrednich wokół ujęć wód powierzchniowych na Wiśle i wokół ujęć podziemnych z określonymi zasadami zagospodarowania
- wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza wzdłuż tras komunikacyjnych oraz przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego w ■ Śródmieściu ■ Woli ■ Ursynowie
- brak programu rozwiązania systemu transportowanego, uwzględniającego m. in. emisję zanieczyszczeń przez transport
- koncentracja zanieczyszczeń na terenach słabo przewietrzanych: Śródmieście ■ Praga ■Targówek Przemysłowy ■ Służewiec Przemysłowy oraz gromadzenie się zanieczyszczonego powietrza spływającego na tereny podskarpowe: Wilanów ■ Mokotów Dolny ■ Powiśle
- występowanie na terenie Warszawy czterech „gorących punktów", gdzie stwierdzono koncentracje zanieczyszczenia metalami ciężkimi (Huta Lucchini, Dworzec Główny, EC Żerań, Daewoo FSO, Trasa Toruńska, Port Praski i most Świętokrzyski)
- spadek odporności biologicznej zieleni i lasów spowodowany emisją zanieczyszczeń powietrza
- wzrost emisji powierzchniowej zanieczyszczeń powodowany niekontrolowanym spalaniem paliw i odpadów w gospodarstwach domowych, zakładach rzemieślniczych i gospodarstwach ogrodniczych
- stale wzrasta udział terenów mieszkaniowych, gdzie przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu; w zasięgu stref oddziaływania ponadnormatywnego poziomu hałasu mieszka ponad 65% Warszawiaków
- rosnące ponadnormatywne poziomy hałasu obserwowane wzdłuż głównych tras komunikacyjnych i wokół lotniska Okęcie
- rosnąca ilość instalowanych i rozbudowywanych stacji telefonii komórkowej.
- Przekroczenia stężenia pyłów na terenie całej Warszawy.

Mocne strony i szanse

- [227] (-) rozbudowana i zmodernizowana oczyszczalnia ścieków „Czajka" wraz z układem transportującym ścieki z lewego brzegu Wisły
- [228](-) zrealizowana oczyszczalnia ścieków „Południe",
- realizacja „Programu ochrony powietrza w aglomeracji warszawskiej"
- spadek wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza związana z procesami produkcji przemysłowej, ciepła i energii
- sukcesywne ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł transportu poprzez wymianę części przestarzałego taboru autobusowego, rozbudowę [229]II linii metra,
- [230]wzrost udziału liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej.

Wnioski

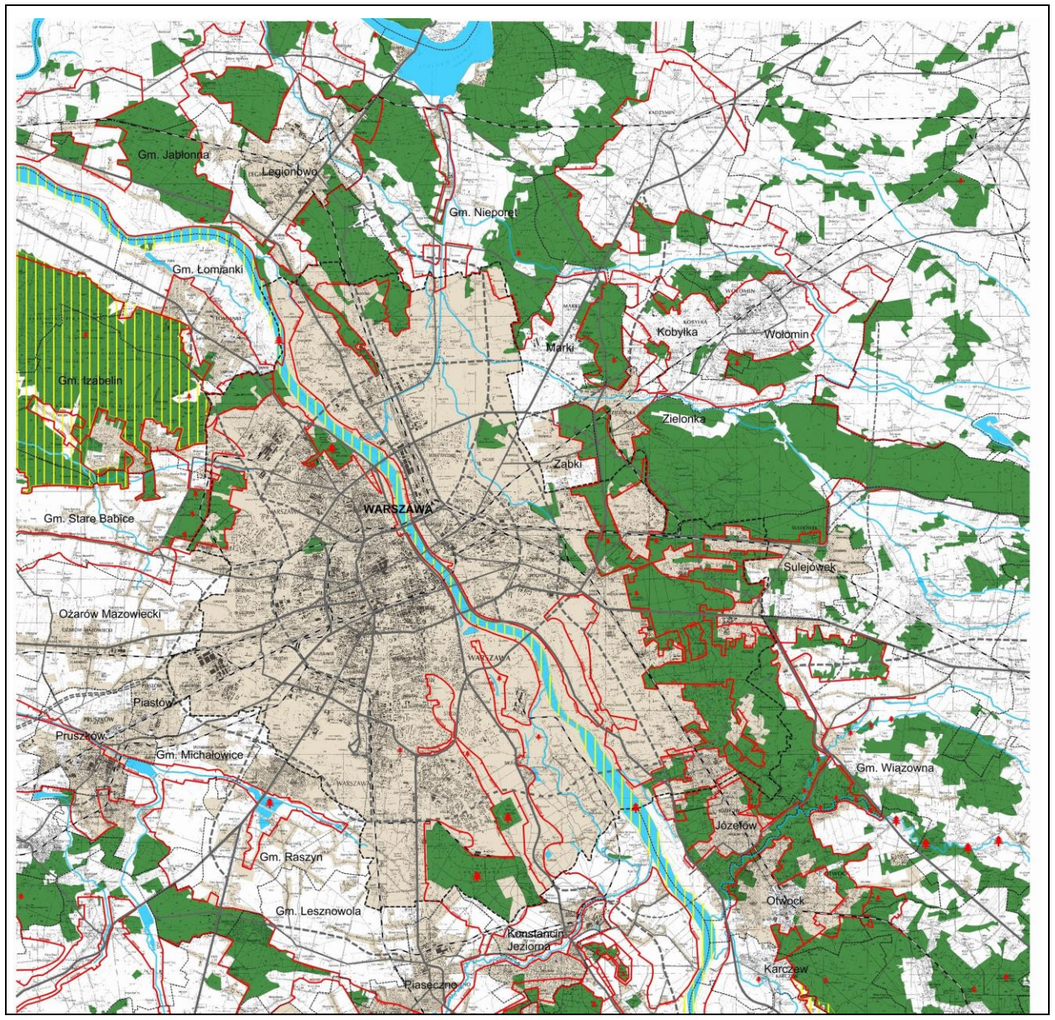
- Niezbędna jest rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej z priorytetem dla dzielnic peryferyjnych nie wyposażonych w sieć kanalizacyjną oraz stosowanie indywidualnych rozwiązań oczyszczania ścieków bytowych.
- Należy dążyć do ustalenia stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych i określenia zasad ich użytkowania.
- Niezbędne jest zlikwidowanie ognisk zagrożeń (składowisk odpadów i „dzikich wysypisk") i źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych.
- Należy zapewnić odpowiednie kształtowanie i ochronę pasów roślinności wzdłuż cieków i wokół zbiorników wodnych, które stanowią strefę buforową i filtr zanieczyszczeń.
- Konieczność dostosowania źródeł energii do wymogów ochrony środowiska i zredukowania wielkości emisji powierzchniowej oraz rozbudowy przesyłowej sieci gazowej.
- Należy dążyć do ograniczenia niskiej emisji przez preferowanie przyłączania do miejskiej sieci ciepłowniczej na terenach, które są w nią wyposażone.
- Konieczne jest ograniczenie oddziaływania na środowisko sieci elektroenergetycznej i stacji bazowych telefonii komórkowej (ograniczenie gęstości źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie Warszawy).

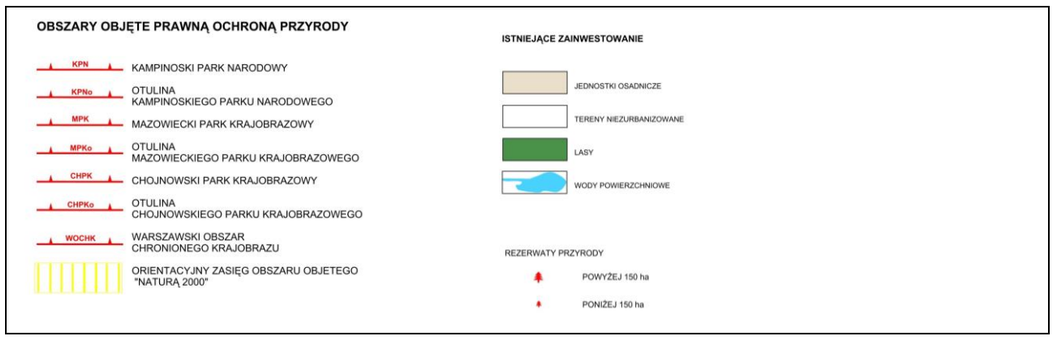
4. OCHRONA PRZYRODY (Schemat Nr 44)

Wymogi ochrony przyrody wynikają z przepisów odrębnych, m.in. z ustawy z dnia 16.04.2004r. o ochronie przyrody oraz z aktów wykonawczych. Tereny położone w Warszawie zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody na mocy rozporządzeń wojewody mazowieckiego lub uchwał rad gmin. Uwarunkowania w zakresie ochrony przyrody są również wynikiem zapisów zawartych w Planie Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego oraz Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego i Programu Ochrony Środowiska m. st. Warszawy.

Tereny chronione znajdujące się na obszarze Warszawy pełnią nie tylko ważne funkcje przyrodnicze (stanowią unikatowe ekosystemy, są miejscami bytowania zagrożonych i chronionych gatunków roślin i zwierząt), ale mają również znaczenie społeczne, zwłaszcza jako miejsca rekreacji i edukacji. Ze względu na unikatowe wartości przyrodnicze i krajobrazowe [231]w 2005r. ok. 3,0 % terenu Warszawy zostało objęte różnymi formami ochrony przyrody (tabela nr 4, schemat nr 44).

Schemat Nr 44 - Warszawa w systemie obszarów chronionych

[227] Treść punktu zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[228] Treść „II linii" zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[229] Treść punktu zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[230] Punkt dodany w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[231] Datowanie „w 2005" i treść: (tabela nr 4, schemat nr 44) dodane w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

- **Tereny objęte formami ochrony prawnej oraz ich otuliny na terenie Warszawy** (Schemat Nr 44 i 45)

Tabela Nr 4 – Tereny objęte formami ochrony prawnej oraz ich otuliny na terenie m. st. Warszawy

L.p.	Nazwa	powierzchnia (ha)
1.	Otulina Kampinoskiego Parku Narodowego (KPN)	888,26
2.	Mazowiecki Park Krajobrazowy (MPK)	2550,54
3.	Otulina Mazowieckiego Parku Krajobrazowego	988,50
4.	Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu (WOChK)	9119,72
5.	Rezerwaty przyrody wraz z otulinami	1793,99
6.	Użytki ekologiczne	14,307
7.[232]	(-)	(-)
8.	Zespoły przyrodniczo − krajobrazowe	67,20
9.[233]	(-)	(-)
10.	Pomniki przyrody	468 sztuk

Na terenach objętych prawną ochroną przyrody obowiązują ustalone zasady użytkowania oraz zakazy – w tym zakaz zmiany wiodących funkcji terenu. Podstawowe zasady zagospodarowania na terenach chronionych określają sporządzone dla nich plany ochrony. Inne zasady zagospodarowania i ograniczenia związane z celem ochrony określają właściwe przepisy. Głównym problemem występującym w Mazowieckim Parku Krajobrazowym i w Warszawskim Obszarze Chronionego Krajobrazu jest rosnąca presja urbanizacyjna zagrażająca ekosystemom leśnym i innym cennym zbiorowiskom roślinności bagiennej i wodnej, nierespektowanie przez inwestorów przepisów z zakresu ochrony przyrody i środowiska oraz nielegalna eksploatacja kruszywa.
Ze względu na unikatowe wartości przyrodnicze bądź krajobrazowe, na terenie miasta ustanowionych zostało dwanaście rezerwatów przyrody.

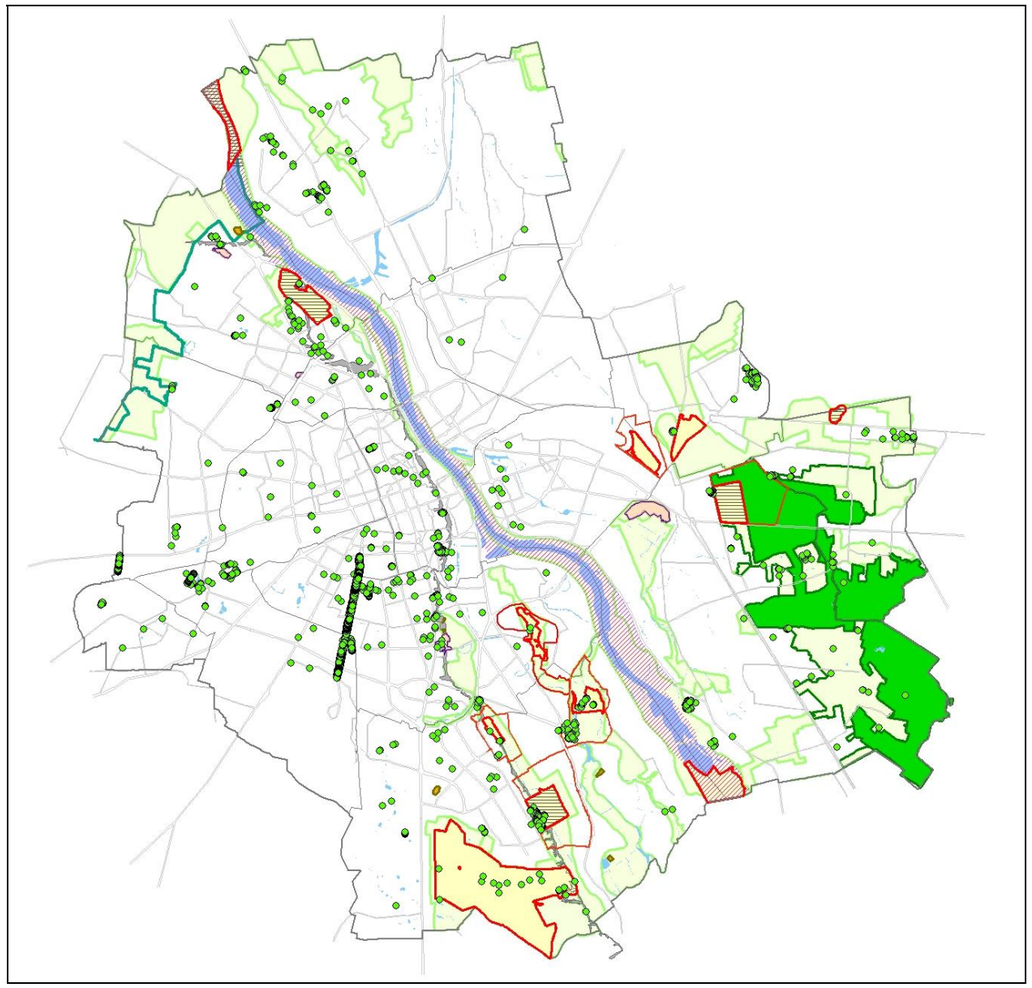
Różnymi formami ochrony objęte zostały pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych oraz różnych typów siedlisk i ekosystemów zachowanych w stanie nieprzekształconym. Są to m.in. naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna i torfowiska. Są to tereny użytków ekologicznych, które zwykle mają niewielką powierzchnię, lecz są bardzo cennymi enklawami przyrody.

Na terenie Warszawy [234]w 2005r. znajdowało się 468 pomników przyrody. Są to obiekty przyrody ożywionej – drzewa, grupy drzew i aleje oraz obiekty przyrody nieożywionej – głazy narzutowe, które mają szczególną wartość kulturową, historyczną i krajobrazową oraz odznaczają się indywidualną wartością i cechami przyrodniczymi. Wśród nich znajduje się najstarszy warszawski dąb szypułkowy Mieszko I (przy ul. Nowoursynowskiej).

Wykaz form ochrony przyrody [235]wg stanu na 2005r. znajduje się w Rozdziale XXV – wykaz nr 7 cz. Ochrona środowiska i jego zasobów.

Dolina Środkowej Wisły włączona została do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Część tego obszaru wyznaczonego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, zajmuje w Warszawie powierzchnię ok. 1047 ha. Są to tereny położone w międzywalu oraz koryto Wisły z licznymi utrwalonymi roślinnością wyspami i ławicami. Występują tu także fragmenty lasów łęgowych. Ochrona terenów bytowania wielu gatunków ptaków polega na zachowaniu określonych typów siedlisk oraz krajobrazu, które związane są z ich gniazdowaniem, żerowaniem oraz noclegowaniem. Na obszarze specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Wisły zabronione jest podejmowanie działań mogących pogorszyć siedliska przyrodnicze oraz negatywnie wpłynąć na gatunki, dla których obszar ten został wyznaczony. Dla obszaru Natura 2000 sporządzany jest plan ochrony na okres 20 lat. Plan ochrony dla obszaru Doliny Środkowej został Wisły powinien być sporządzony do 2009 roku.

Schemat Nr 45 - Prawna ochrona przyrody[236]

[232] Treść usunięta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[233] Treść usunięta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[234] Datowanie ‘w 2005r.”dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu oraz liczba 468 - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[235] Datowanie „wg stanu na 2005r.” dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[236] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

OCENA OCHRONY PRZYRODY

Słabe strony i zagrożenia

- nieprecyzyjne i nieskuteczne zasady ochrony najcenniejszych obszarów przyrodniczych (rezerwatów, użytków ekologicznych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych),
- silna presja inwestycyjna stopniowo uszczuplająca zasięgi najwartościowszych przyrodniczo obszarów i powodująca zanikanie najcenniejszych biocenoz, obniżanie się wód gruntowych i obniżanie się odporności biologicznej kompleksów leśnych i innych zbiorowisk roślinnych,
- brak otulin i zasad ich zagospodarowania wokół różnych form ochrony przyrody,
- niedostateczny stopień kontroli i pielęgnacji obszarów chronionych prowadzący do ich degradacji,
- niewystarczający zakres programów rekreacyjnych, turystycznych i edukacyjnych dla terenów objętych formami ochrony przyrody,
- intensywne zainwestowanie terenów sąsiadujących z obszarami objętymi ochroną (Las Kabacki, Jeziorko Czerniakowskie, Skarpa Ursynowska, Jeziorko Imielińskie, Zakole Wawerskie).

Mocne strony i szanse

- duży udział terenów objętych różnymi formami ochrony,
- realizacja planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego,
- podjęcie prac nad planami ochrony rezerwatów na terenie miasta.

Wnioski

Przeprowadzona analiza stanu ochrony przyrody i jej skuteczności pozwala na wysunięcie następujących wniosków:

- Należy kontynuować współpracę z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w zakresie wyznaczania otulin rezerwatów przyrody i zasad zagospodarowania na terenach chronionych.
- Należy ustanowić formę ochrony dla obszaru Skarpy Warszawskiej.
- Należy rozważyć objęcie innymi formami ochrony przyrody innych terenów o wysokich walorach przyrodniczych (zbiorników i cieków wodnych, terenów o charakterze bagiennym i łąkowym).
- Konieczne jest ustalenie zasad zagospodarowania w sąsiedztwie terenów objętych różnymi formami ochrony, w celu przeciwdziałania degradacji elementów przyrodniczych objętych ochroną.

* * *

W rozdziale wykorzystano następujące opracowania:

1. Środowisko przyrodnicze Warszawy (praca zbiorowa pod redakcją Z. Biernackiego, J. Kazimierskiego, A. Wróblewskiego). Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990.
2. Zieleń Warszawy. Problemy i nadzieje. Materiały konferencyjne. Ogród Botaniczny CZRB Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2001.
3. H. Lorenc, A. Mazur, Współczesne problemy klimatu Warszawy. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2003.
4. Oligoceński zbiornik wód podziemnych regionu mazowieckiego. Materiały konferencyjne. Polska Akademia Nauk, Warszawa 1997.
5. J. Kondracki, Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

VI. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI

Do czynników stanowiących potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy i jej mienia zaliczane są: wystąpienie powodzi oraz powstanie poważnej awarii. Poważna awaria jest zdarzeniem polegającym na emisji, pożarze lub eksplozji, które mogą powstać w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu substancji niebezpiecznych.

1. ZAGROŻENIA POWODZIOWE

Zagrożenie powodziowe wywołane wezbraniami wód dotyczy zwłaszcza Wisły. Wezbrania są efektem intensywnych i długotrwałych opadów na terenach zlewni Górnej i Środkowej Wisły, gwałtownego topnienia pokrywy śnieżnej oraz zatorów lodowych.

Powodzią jest wezbranie, podczas którego woda po przekroczeniu linii brzegowej lub poziomu korony wałów ochronnych zalewa dolinę , tereny depresyjne, powodując zniszczenia mienia i straty finansowe. Na obszarze Warszawy zagrożenie powodziowe stwarza przede wszystkim Wisła, w mniejszej skali może wystąpić także ze strony cieków lokalnych takich jak: rzeka Długa ■ Wilanówka ■ Potok Służewiecki. W granicach Warszawy przeważająca część koryta wielkich wód Wisły kształtowana jest przez wały przeciwpowodziowe. Przy stanie wód powodziowych, pojawiających się statystycznie raz na sto lat, wielkość przepływu w Wiśle wynosi 7750 m^3/s.

[237]W wyniku nowelizacji w 2011 r. ustawy Prawo wodne (ustawa z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw), nastąpiła zmiana nazewnictwa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi tj. „obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią" zastąpiono „obszarami szczególnego zagrożenia powodzią", a „obszary potencjalnego zagrożenia powodzią" stały się „obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi w wyniku przelania się wód powodziowych przez koronę wału powodziowego lub jego zniszczenia lub uszkodzenia wału".

[238]W zakresie zagrożenia powodziowego wskazane zostały obszary (rysunek nr 3), których granice będą korygowane zgodnie z ustawą Prawo wodne po przekazaniu map zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej [239].

- szczególnego zagrożenia powodzią, na którym obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo wodne;
- narażone na niebezpieczeństwo powodzi w przypadku przelania się wód powodziowych przez koronę wału powodziowego lub jego zniszczenia lub uszkodzenia wału.

Według danych RZGW zagrożenie powodziowe w rejonie Warszawy spowodowane jest zwężeniem międzywala wałami powodziowymi, niepełną regulacją koryta Wisły na wodę średnią oraz złym stanem technicznym wałów przeciwpowodziowych. Do zwiększenia niebezpieczeństwa wystąpienia powodzi przyczyniają się także: nadmierny porost drzew i krzewów w trasie wody brzegowej, niekontrolowane zasypywanie koryta ziemią i gruzem z wykopów budowlanych.

W procedurze planistycznej uwzględnia się [240]obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Na tych terenach należy stosować odpowiednie ustalenia planistyczne gwarantujące bezpieczeństwo istniejących i planowanych obiektów o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym i kulturowym. W [241]obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w przypadku przelania się wód powodziowych przez koronę wału powodziowego lub jego zniszczenia lub uszkodzenia wału, znajduje się niemal 30 % obszaru Warszawy. Są to: znaczna część Wilanowa, zachodni rejon Wawra, Pragi Północ, Białołęki oraz wschodni rejon Bielan i Żoliborza, Śródmieścia oraz Łuk Siekierkowski i część Dolnego Mokotowa.

Rzeka Długa zbiera ścieki deszczowe z Białołęki i miejscowości położonych na wschód od Warszawy. W czasie dużych opadów i roztopów poziom wody w rzece gwałtownie się podnosi, a rzeka zachowuje się jak górski potok. Zabezpieczenie wałami ochronnymi jest niewystarczające, rzeka zagraża zalaniem ok. 1/3 powierzchni dzielnicy.

Potok Służewiecki zbiera ścieki deszczowe i bytowe z terenu lotniska na Okęciu, Służewca, północnego Ursynowa, północnego Wilanowa. Potok ma ujście w Jeziorku Wilanowskim. Po gwałtownych opadach i roztopach potok występuje z brzegów zalewając niższe tereny sąsiadujące z ciekiem – rejon ul. Dolinka Służewiecka, Al. Wilanowskiej, ul. Arbuzowej. Ciągłe zagrożenie wystąpienia powodzi wywołane jest dużą ilością ścieków deszczowych odprowadzanych do potoku kanalizacją miejską oraz zrzucanych bez wymaganego pozwolenia.

2. ZAGROŻENIE POWAŻNĄ AWARIĄ

Zagrożenie wystąpienia poważnej awarii może zaistnieć w przypadku emisji, pożaru lub eksplozji powstających w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej substancji niebezpiecznych, prowadząc do wystąpienia natychmiastowego lub opóźnionego zagrożenia życia bądź zdrowia ludzi, albo zagrożenia środowiska.

[242]W 2004r. na obszarze Warszawy znajdowały się zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii typu: chemicznego ■ technicznego ■ pożarowego. W lipcu 2004 r. dwa spośród nich (ORLEN GAZ Sp. z o.o. i Centrum Naukowo-Produkcyjne Elektroniki Profesjonalnej RADWAR S.A.) zaliczone zostały do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii, a pięć do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (Chłodnie Warszawskie MORSPOL S.A., Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne POLFA, Zakład Separacji Powietrza Linde Gaz Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Handlu Chemikaliami CHEMIA). Z uwagi na zmienną ilość, a także rodzaj substancji znajdujących się w zakładach, lista zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii nie jest stała. W czerwcu 2005 r. do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii zaliczono tylko Orlen Gaz Sp. z o.o., natomiast Centrum Naukowo-Produkcyjne Elektroniki Profesjonalnej RADWAR S.A. wraz z pięcioma wymienionym wyżej zakładami oraz Petrolot Sp. z o.o. zaliczono do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W procesie produkcyjnym lub technologicznym niebezpieczne substancje wykorzystywało w 2005r. 40 innych zakładów, które nie należą do kategorii dużego i zwiększonego ryzyka[243]. .

Czynnikami pogłębiającymi skutki awarii są: lokalizacja obiektu w pobliżu: osiedli mieszkaniowych, obiektów publicznych (szkół, przedszkoli i szpitali) ■ ruchliwych tras komunikacyjnych ■ cieków i zbiorników wodnych, ujęć wody i lasów ■ obiektów o szczególnej wartości kulturowej i materialnej.

Transport materiałów i substancji niebezpiecznych (toksycznych, wybuchowych, radioaktywnych) odbywa się w Warszawie głównymi arteriami komunikacyjnymi miasta, m.in. ul. Towarową, ul. Czerniakowską, Wisłostradą, al. Solidarności, Al. Jerozolimskimi. Ze względu na brak danych na temat częstotliwości takich transportów, nie można określić czasu i miejsce wystąpienia zagrożenia. W godzinach szczytu komunikacyjnego istnieje duże niebezpieczeństwo wystąpienia awarii pojazdu przewożącego substancje niebezpieczne lub wypadku drogowego z jego udziałem.

Materiały niebezpieczne dowożone do Warszawy w zwartych składach kolejowych trafiają na stacje: Warszawa Wschodnia, Warszawa Główna Towarowa, Warszawa Okęcie. W składach rozproszonych (z innymi towarami) odstawiane są do stacji Warszawa Praga, a stamtąd do stacji docelowych.

Ogólne zasady transportu materiałów niebezpiecznych określa ustawa z 28.10.2002r. (Dz.U. Nr 199, poz.1671) o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych. Dotyczą one m.in.: warunków technicznych pojazdów i sposobów opakowania towarów niebezpiecznych ■ wymagań stawianym kierowcom i innym osobom wykonującym czynności związane z ich przewozem ■ jednostek odpowiedzialnych za nadzór i kontrole przewozu oraz ■ obowiązujących przepisów karnych.

Transport i stosowanie materiałów niebezpiecznych stwarza niebezpieczeństwo niekontrolowanego uwolnienia do otoczenia, zapłonu i wybuchu. Skutkami tych zdarzeń mogą być : wypadki z ludźmi, skażenie środowiska, zniszczenie konstrukcji budowlanych, rozprzestrzenianie się ognia na sąsiednie obszary oraz wytworzenie dużej ilości gazów pożarowych.

Działalność kontrolną w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom i stanu zabezpieczeń potencjalnych źródeł zagrożeń oraz inwentaryzację substancji niebezpiecznych prowadzą odpowiednio do zadań organy Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ). Rejestr wszystkich awarii prowadzi WIOŚ. Każdy zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii ma obowiązek przygotować i wprowadzić system zarządzania gwarantujący ochronę ludzi, mienia i środowiska.

Lokalizowanie na terenie miasta nowych zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności wystąpienia poważnych awarii jest dopuszczone po spełnieniu warunków – określonych w przepisach.

---

[237] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[238] Treść do słów „uszkodzenia wału" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[239] Przekazanie map, o których mowa w art. 88f ust. 3 ustawy Prawo wodne nastąpiło w dniu 15.04.2015r. Mapy dostępne są pod adresem: http://mapy.isok.gov.pl. – przypis w zdaniu dodany – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[240] Treść po słowach „uwzględnia się" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[241] Treść do słów „znajduje się" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku ze zmianą przepisów odrębnych (nomenklatura)
[242] W treści 2 kolejnych akapitów dodano datowanie „w 2004r."; „w 2005r." oraz zmodyfikowano fleksje - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[243] Rejestr zakładów o zwiększonym i o dużym ryzyku wystąpienia awarii prowadzi WIOŚ w Warszawie. Aktualizacja rejestru następuje po uzgodnieniu z KW PSP w Warszawie. Uzgodnieniu podlegają również prowadzone przez WIOŚ i PSP rejestry pozostałych zakładów, mogących powodować poważną awarię – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

3. BEZPIECZEŃSTWO RUCHU DROGOWEGO

Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego w Warszawie [244](-) w 2005r. było bardzo wysokie. Pomimo spadku ogólnej liczby wypadków na przestrzeni (-) lat 2002-2003 o 6% (rok 2002 – 1927 wypadków, rok 2003 – 1803 wypadki) liczba ofiar śmiertelnych utrzymywała się tym samym poziomie a liczba rannych niewiele zmalała (z 2277 do 2094).

Poniżej w tabeli Nr 5 przedstawiono dane o wypadkach, rannych i zabitych na przestrzeni (-) dziesięciolecia 1993-2003:

Tabela Nr 5 - Zestawienie danych o wypadkach, rannych i zabitych w latach 1993 – 2003

ROK	Liczba wypadków	Liczba poszkodowanych	Liczba rannych	wskaźnik liczby poszkod./ liczby wyp.	Liczba ofiar śmiertelnych	wskaźnik liczby of.śmiert./ liczby wyp.
1993	2.060	2.499	2.291	1.21	208	0.10
1994	2.409	2.835	2.602	1.18	233	0.10
1995	2.260	2.832	2.635	1.25	197	0.09
1996	2.287	2.850	2.692	1.25	158	0.07
1997	2.319	2.823	2.650	1.22	173	0.07
1998	2.392	3.001	2.809	1.25	192	0.08
1999	2.260	2.807	2.614	1.24	193	0.09
2000	2.344	2.948	2.814	1.25	134	0.06
2001	**2.007**	**2.434**	**2.309**	**1.21**	**125**	**0.06**
2002	**1.927**	**2.411**	**2.277**	**1.25**	**134**	**0.06**
2003	**1.803**	**2.218**	**2.094**	**1.23**	**124**	**0.06**

Zestawienie danych na przestrzeni (-) 10-lecia 1993-2003 wykazywało tendencję spadkową liczby wypadków oraz liczby osób poszkodowanych. Największy spadek nastąpił w ciągu ostatnich trzech lat. 2001-2003. Liczba ofiar śmiertelnych zmniejszyła się znacząco: z 208 w 1993 r. do 124 w 2003 r. Połowę wszystkich wypadków stanowią wypadki z pieszymi.

Z danych z „Raportu o stanie bezpieczeństwa drogowego w m.st. Warszawa w 2003r." (Zarząd Dróg Miejskich, luty 2004) wynika, że najbardziej niebezpieczne ciągi uliczne i skrzyżowania w mieście (tzw. czarne punkty) - Schemat Nr 46 - to:

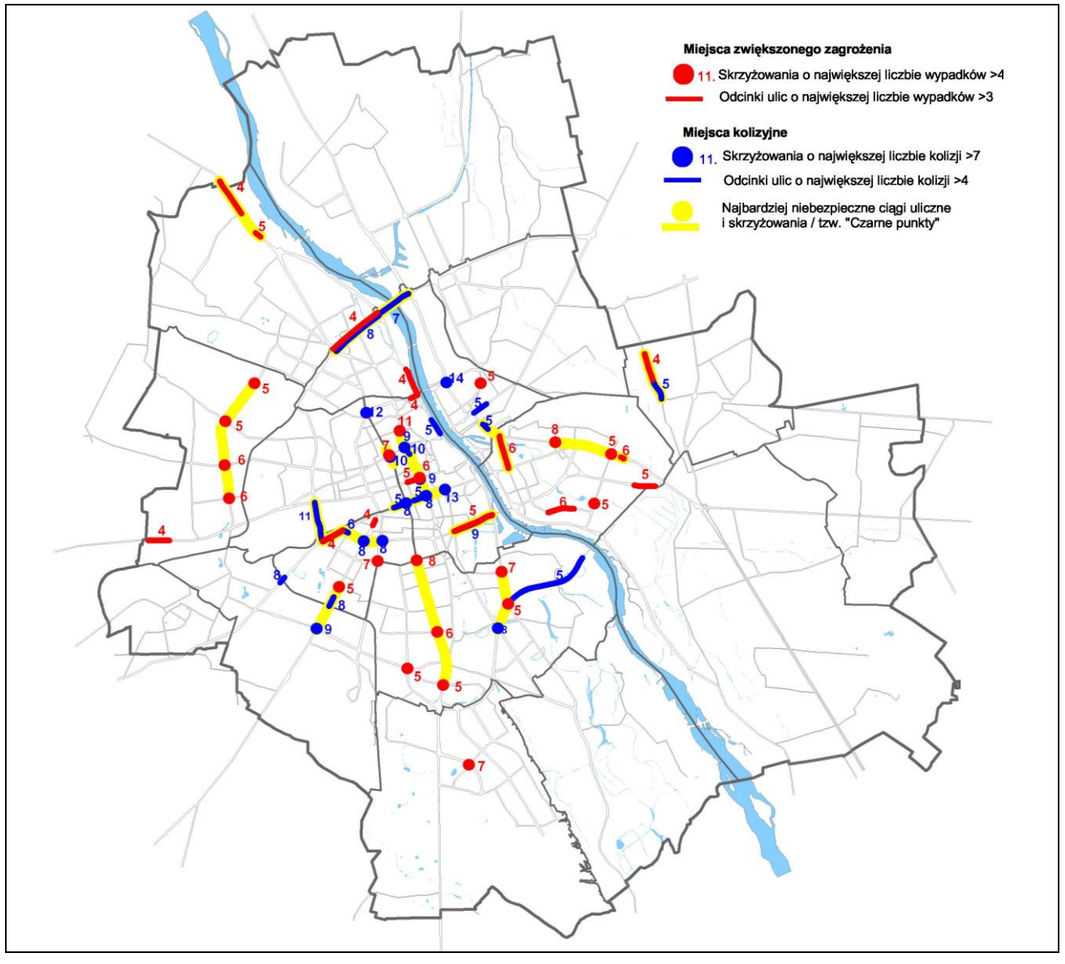
- rejon ciągu ulic Marszałkowska – Andersa (odc. Al.Jerozolimskie – Anielewicza) – 22 wypadki i 20 kolizji,
- Al. Jana Pawła II (skrzyżowanie z Al. Solidarności) – 7 wypadków, 10 kolizji,
- Al. Jerozolimskie (odc. Żelazna-Rondo De Gaulle'a) – 35 kolizji,
- Trasa Łazienkowska (odc. Al. Ujazdowskie – Czerniakowska) – 5 wypadków , 9 kolizji),
- ciąg ulic Prymasa Tysiąclecia – Al. Jerozolimskie – Grzymały – Wawelska (odc. Kasprzaka – Żwirki i Wigury) – 4 wypadki, 42 kolizje,
- ciąg ulic Grójecka-Al. Krakowska (odc. Korotyńskiego – Łopuszańska) – 5 wypadków, 17 kolizji),
- ul. Grochowska (odc. Podskarbińska – Tarnowiecka) – 19 wypadków,
- Al. Armii Krajowej (odc. Słowackiego – Jagielońska) – 4 wypadki, 15 kolizji,
- rejon ul. Powstańców Śląskich (odc. Człuchowska – Piastów Śląskich) – głównie na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną - 22 wypadki,
- ciąg ulic Niepodległości – Puławska (odc. Batorego – Wałbrzyska) – 19 wypadków,
- ul. Pułkowa (odc. Farysa – płn. granica miasta) - 9 wypadków,
- ciąg ulic Targowa-Zieleniecka – (odc. Kępna – Rondo Waszyngtona) – 6 wypadków, 5 kolizji,
- Rondo Starzyńskiego – 14 kolizji,
- Rondo Babka – 12 kolizji.

OCENA ZAGROŻENIA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Słabe strony i zagrożenia

- brak rozpoznania i kontroli przewozu materiałów niebezpiecznych transportem samochodowym przez Warszawę powodujący ryzyko niekontrolowanej awarii lub kolizji na głównych arteriach komunikacyjnych
- lokalizacja zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i innych obiektów o znaczeniu społecznym, kulturowym
- lokalizacja kilkunastu zakładów magazynujących duże ilości substancji niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska na terenach potencjalnego zagrożenia powodzią
- brak programu zmian lokalizacji zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
- zły stan techniczny lub za mała wysokość wałów przeciwpowodziowych Wisły oraz niewystarczające działania modernizacyjne i naprawcze w tym zakresie
- niebezpieczeństwo podtopienia i zalania terenów wzdłuż innych cieków m.in. rzeki Długiej, Potoku Służewieckiego, Wilanówki i kanałów otwartych
- (-) [245]

Schemat Nr 46 - Rozkład przestrzenny zdarzeń drogowych – wypadki i kolizje – 2003 r.

- na terenach potencjalnego zagrożenia powodzią oraz w bezpośrednim sąsiedztwie wałów przeciwpowodziowych znajdują się duże osiedla i zespoły zabudowy mieszkaniowej (m.in. Miedzeszyn, Skrzypki, Gocław, Saska Kępa, Nowodwory, Nowe Świdry, Tarchomin, Kępa Tarchomińska – strona praska, Kępa Zawadowska, Bartyki, os. Iwonka, Wilanów, Sadyba, Siekierki, część Powiśla, Potok, Ruda – lewobrzeżna część miasta), obiekty infrastrukturalne i komunalne (m.in. EC Siekierki, Oczyszczalnia Ścieków „Południe", składowisko popiołów na Zawadach), obiekty dziedzictwa

[244] W treści 3 kolejnych akapitów dodano datowanie: „w 2005r.", „w latach 2002-2003" i „ 1993-2003" oraz zmodyfikowano fleksję uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. .– w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[245] Treść usunięta w związku ze zmianą stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

kulturowego i nauki (m.in. zespół pałacowo-parkowy w Wilanowie, Park Skaryszewski, Ogród Zoologiczny, Biblioteka Uniwersytecka).

- Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego w Warszawie wciąż jest bardzo wysokie. [246]W 2003r. wypadki z pieszymi (876 wypadków) i zderzenie się pojazdów w ruchu (776 wypadków) składały się na 91% wszystkich wypadków drogowych w mieście.
- **Mocne strony i szanse**
- zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej sporządzają programy zapobiegania awariom, które obejmują obszary zwalczania i ograniczania skutków w przypadku ich wystąpienia
- obowiązek wskazywania obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz ustalenia ograniczeń dotyczących zagospodarowania i użytkowania terenu
- przygotowywany przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie plan ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym wprowadzać będzie regulacje w sposobie korzystania z przestrzeni w na terenach zagrożonych powodzią
- wykonany w 1999r. na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej „Kompleksowy regionalny program ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Środkowej Wisły na terenie RZGW w Warszawie", określa kierunki działań, mających na celu zapewnienie swobodnego spływu wód i lodów poprzez zagospodarowanie międzywala.

Wnioski

Analiza potencjalnych zagrożeń spowodowanych poważną awarią oraz zagrożeń wynikających z wystąpienia powodzi prowadzi do następujących wniosków:

- W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wskazywać lokalizację zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej i zakłady stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. W ustaleniach planistycznych należy wprowadzić obowiązek uzgadniania warunków zagospodarowania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenach sąsiadujących z zakładami właściwym organem Państwowej Straży Pożarnej (PSP).

- Ze względu na duże natężenie przewozów substancji niebezpiecznych przez Warszawę niezbędne jest opracowanie mapy szlaków kolejowych i dróg, którymi przewożone są substancje niebezpieczne wraz z bazą danych o ilości i rodzaju przewożonych materiałów. Dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne niezbędne jest wyznaczenie szlaków tranzytowych omijających tereny mieszkaniowe o dużej gęstości zaludnienia.

- Niezbędne są działania – w tym planistyczne – zapewniające organizację bezpiecznych parkingów dla pojazdów przewożących niebezpieczne substancje przy drogach ekspresowych i szybkiego ruchu, gwarantujących dogodny dojazd jednostkom PSP. Niezbędne jest wyznaczenie takich parkingów w pobliżu istniejących głównych drogach wjazdowych do Warszawy na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki morskiej z dnia 2.03.1999 r. oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14.08.2003r

- Na terenach potencjalnego zagrożenia powodzią należy wykluczyć lokalizowanie zakładów i instalacji wykorzystujących lub/i magazynujących substancje niebezpieczne oraz dążyć do likwidowania (przenoszenia) zakładów i instalacji już istniejących.

- Należy dążyć do opracowania programów rekultywacji i przywracania do pierwotnego stanu terenów poprzemysłowych i zdegradowanych z funduszy Unii Europejskiej (m.in. URBAN II) oraz programów zintegrowanego zarządzania przestrzenią, które formułować będą zasady użytkowania i zagospodarowania terenów zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego w oparciu o dokument Komisji Europejskiej „W stronę strategii tematycznej w zakresie środowiska miejskiego". Priorytetami są tu m.in. zarządzania terenami miejskimi, transportem, budownictwem i projektowaniem zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Analiza zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego wykazała konieczność podjęcia radykalnych działań mających na celu:

- Stworzenie struktur zdolnych pokierować działaniami na rzecz ograniczenia zagrożeń w mieście,
- Wdrożenie środków prewencyjnych gwarantujących szybki i istotny spadek liczby i istotny spadek liczby ofiar śmiertelnych, oraz
- Pozyskanie poparcia mieszkańców stolicy dla realizowanych działań ,

W pierwszym okresie proponuje się:

- Powołanie jednostki odpowiedzialnej za stan bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Utworzenie Warszawskiej Bazy Danych o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz systemu monitorowania i oceny efektów realizowanych przedsięwzięć,
- Wydzielenie funduszu na działania ograniczające zagrożenia występujące w ruchu drogowym,
- Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania prędkością w mieście,
- Upowszechnienie stosowania urządzeń ochrony w samochodach (pasów bezpieczeństwa, fotelików dla dzieci),
- Wprowadzenie audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego przy ocenie projektów modernizowanych i nowobudowanych ulic,
- Zdobycie poparcia mieszkańców dla realizowanego programu,
- Stworzenie w Warszawie ośrodka pomocy ofiarom wypadków drogowych i ich rodzinom, skoordynowanie działania służb świadczących pomoc prawną, psychologiczną i medyczną.

[246] Dodano datowanie „ w 2003 r." i zmodyfikowano fleksję w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

VII. STAN PRAWNY GRUNTÓW (Rysunek Studium Nr 4)

- **Uwarunkowania wynikające z regulacji prawnych**

Na umocowanie ustawowe dzisiejszego stanu prawnego gruntów warszawskich składa się znaczna ilość przepisów, które dotyczyły terenów Warszawy w granicach z 1939 roku oraz po 1945 roku. Potrzeba odbudowy i przebudowy miasta po zniszczeniach wojennych wymagała przyjęcia szczególnych regulacji prawnych umożliwiających prowadzenie gospodarki gruntami w zaistniałej powojennej sytuacji.

Aktem prawnym, który zasadniczo zmienił strukturę własności gruntów na terenie odpowiadającym w ogólnym zarysie byłej gminie Warszawa-Centrum był dekret z 26.10.1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy oraz rozporządzenie wykonawcze Ministra Odbudowy z 7.04.1946 roku w sprawie obejmowania gruntów w posiadanie przez gminę m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 16, poz. 112). W myśl tego rozporządzenia grunty zostały w całości skomunalizowane na rzecz m.st. Warszawy, natomiast budynki stojące na gruntach skomunalizowanych pozostawały własnością byłych właścicieli, którym po złożeniu odpowiednich wniosków przysługiwała obligatoryjnie wieczysta dzierżawa gruntu. W przypadku, gdy w planie zabudowy tereny przeznaczone były na cele użyteczności publicznej, Prezydent Warszawy wydawał decyzję odmawiającą wieczystej dzierżawy gruntów. Praktycznie jednak, w większości przypadków, albo odmawiano ówczesnym właścicielom tego prawa bez podania podstaw, co powodowało utratę własności, albo ich wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia, skutkując jedynie prawem władania. Obecnie byli właściciele lub ich spadkobiercy, którym odmówiono wieczystej dzierżawy unieważniają niezgodne z prawem decyzje w trybie art.156 KPA, jako podjęte z rażącym naruszeniem prawa. Ci zaś, którym nie udzielono odpowiedzi żądają wydania decyzji.

W związku z powyższym istnieją dwie grupy osób zgłaszających roszczenia o zwrot nieruchomości. Pierwsza – osoby, którym zabrano nieruchomości pod planowane inwestycje celu publicznego , lub które nie złożyły w terminie wniosku o wieczystą dzierżawę (pół roku od dnia objęcia w posiadanie gruntu przez gminę). Druga – osoby, którym bezprawnie odmówiono wieczystej dzierżawy lub wcale nie rozpatrzono wniosków. Są oni do dzisiaj prawnymi właścicielami budynków i mają uzasadnione roszczenia do wieczystej dzierżawy gruntów.

Istotne zmiany w uprawnieniach byłych właścicieli nieruchomości warszawskich wprowadziła ustawa z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. Nr 17, poz. 70). Za najważniejsze w tym zakresie należy uznać rozszerzenie (z mocą wsteczną) zakresu podstaw do odmowy przyznania prawa własności czasowej.

Kolejnym aktem z zakresu problematyki gruntów warszawskich była uchwała Nr 11 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1965 r. w sprawie oddania niektórych terenów na obszarze m.st. Warszawy w wieczyste użytkowanie. Na podstawie powołanej uchwały dotychczasowi właściciele nieruchomości lub ich następcy prawni mogli otrzymać w wieczyste użytkowanie grunty stanowiące „jedną działkę pod budowę domu jednorodzinnego, działkę zabudowaną domem jednorodzinnym lub małym domem mieszkalnym, o ile w planach zagospodarowania przestrzennego tereny te nie zostały przeznaczone na cele użyteczności publicznej, obrony Państwa albo inne cele publiczne.

Przedstawiony wyżej stan prawny uległ zmianie z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 22. poz. 99), w której problematyka gruntów warszawskich uregulowana została w przepisach art. 82 i 83. Stosownie do przepisów wygasły prawa do odszkodowania za grunty i budynki oraz inne części składowe nieruchomości, przewidziane w art. 7 ust.4 i 5 dekretu.

Aktualne uwarunkowania prawne zasadniczo zostały ukształtowane ustawą z dnia 10 maja 1990 r. o samorządzie terytorialnym. Zgodnie z art. 5, część mienia ogólnonarodowego (państwowego) stała się z mocy prawa mieniem właściwych gmin. Gminy stały się tym samym istotnym uczestnikiem rynku nieruchomości, ponieważ ich mienie może być przedmiotem sprzedaży, oddania w użytkowanie wieczyste, oddania w trwały zarząd, może być wnoszone jako wkład niepieniężny do spółek.

Ważnym aktem prawnym, mającym wpływ na rozwój rynku nieruchomości była ustawa o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości z 29 września 1990 r. Zgodnie z art. 2 ust.1, grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub własność gminy, będące w dniu 5 grudnia 1990 r. w zarządzie państwowych osób prawnych, stały się z tym dniem przedmiotem użytkowania wieczystego. Zasada takiej regulacji stosunków majątkowych w odniesieniu do komunalnych osób prawnych została zastosowana na podstawie ustawy z 7 października 1992 r. zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

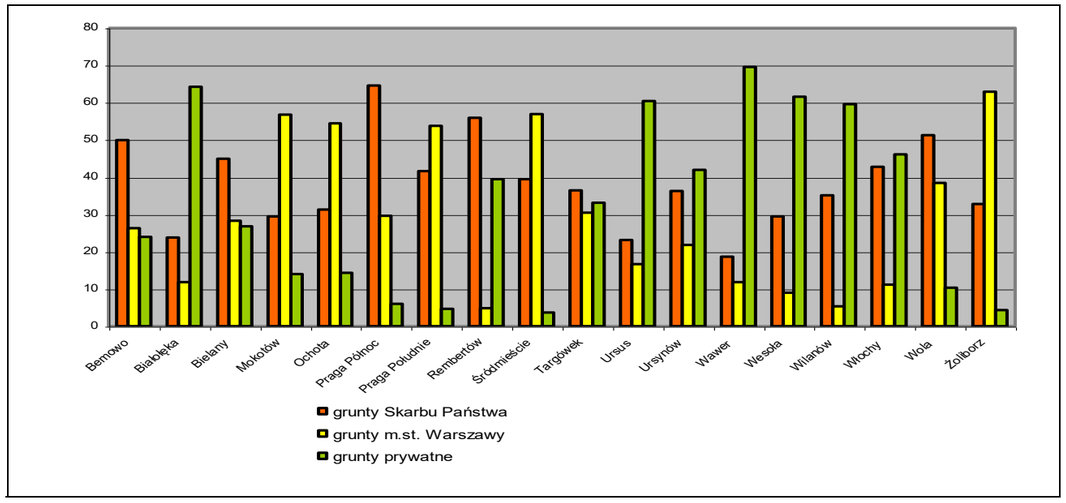
Z dniem wejścia w życie ustawy z 15 marca 2002 r. o ustroju m. st. Warszawy zniesiony został trójstopniowy podział administracyjny miasta. Mienie należące do gmin warszawskich i powiatu warszawskiego stało się z mocy ustawy mieniem m.st. Warszawy. Tak więc na terenie Warszawy mieniem komunalnym dysponuje głównie m. st. Warszawa oraz w niewielkim procencie samorząd województwa mazowieckiego.

- **Uwarunkowania wynikające ze struktury własności gruntów** (Schemat Nr 47, 48, 49 i 50)

Reformy ustrojowe, jakie nastąpiły w Polsce po 1989 roku zmieniły zasadniczo warunki gospodarowania przestrzenią w miastach i gminach. Wprowadzone zostały rynkowe zasady gospodarowania nieruchomościami, a także prawna ochrona własności i prawa dziedziczenia.

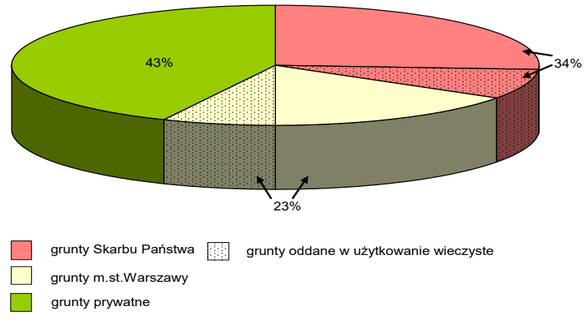
Dokonane w przeszłości i obowiązujące obecnie regulacje prawne doprowadziły do podmiotowego podziału nieruchomości gruntowych na trzy kategorie mienia: Skarbu Państwa, komunalne i prywatne.

Schemat Nr 47 - Struktura własności gruntów w dzielnicach stan na 1.01.2003 r.

Do gminnego zasobu należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego.

Schemat Nr 48 - Struktura własności gruntów stan na 1.01.2003 r.

W strukturze własności gruntów Warszawy, której powierzchnia bez dróg publicznych [247]w roku 2003 wynosiła 46,47 ha, dominowała własność prywatna, obejmująca 43% tej powierzchni. Grunty Skarbu Państwa stanowiły 34%, a grunty m.st. Warszawy 23% (rys. 1). Miasto st. Warszawa było właścicielem około 10587 ha gruntów, z czego 3148 ha (30%) oddano w użytkowanie wieczyste. Grunty te są wyłączone z zasobów Miasta oraz Skarbu Państwa. Wg stanu na rok 2003 (-) w użytkowaniu wieczystym znajdowało się łącznie 6867 ha (15%) gruntów, z czego 3148 ha (7%) stanowiły grunty m.st. Warszawy, a 3719 ha (8%) Skarbu Państwa.

Zróżnicowanie przestrzenne struktury własności charakteryzuje się dużą różnorodnością. Grunty miejskie zlokalizowane są głównie na obszarze byłej gminy Centrum i na jej obrzeżach, co ma ścisły związek z dekretem z 1945 roku oraz ciągle trwającą komunalizacją mienia, natomiast grunty należące do Skarbu Państwa oraz osób fizycznych i prawnych położone są głównie poza centrum miasta i na jej obrzeżach.

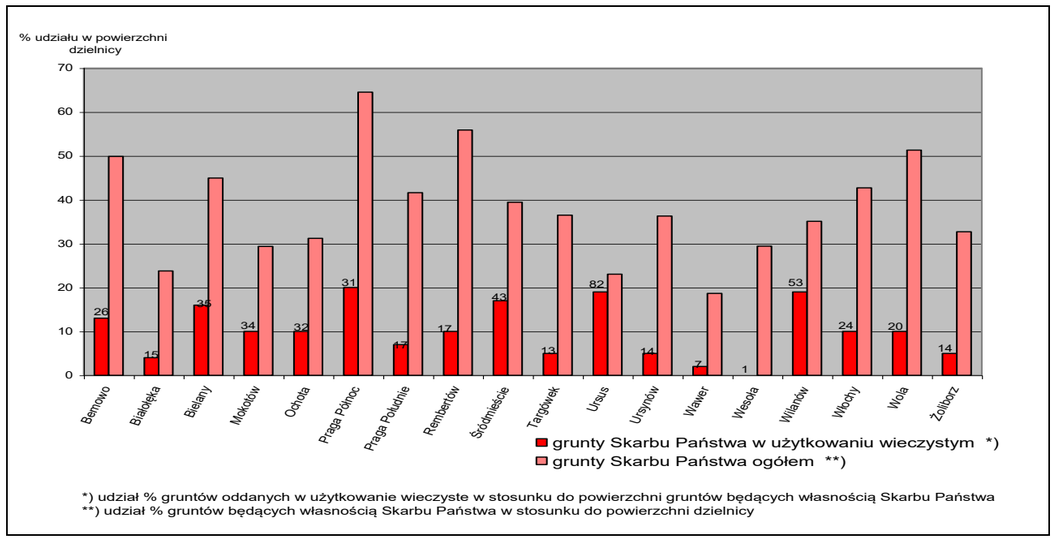
[248]Wg danych z 2003r. w Warszawie najwięcej gruntów należących do miasta znajduje się w dzielnicach: Żoliborz (63%), Śródmieście (57%), Mokotów (57%), Praga Płd. (54%), Ochota (54%). W pozostałych dzielnicach udział tych gruntów wynosi około 30% i poniżej. Dominacja ta wynika głównie z lokalizacji dużych obszarowo działek takich jak: Park Skaryszewski (50 ha) ■ Ogród Zoologiczny (39 ha) ■ Filtry Warszawskie (32 ha) ■ Cmentarz Powązkowski (24 ha) ■ Park Praski (18 ha) ■ Ogród Saski (15 ha) ■ oraz dużej liczby działek poniżej 1 ha.

Grunty należące do Skarbu Państwa dominują w dzielnicy Praga Północ (65%) ■ Rembertów (56%) ■ Wola (51%) ■ Bemowo (50%) .

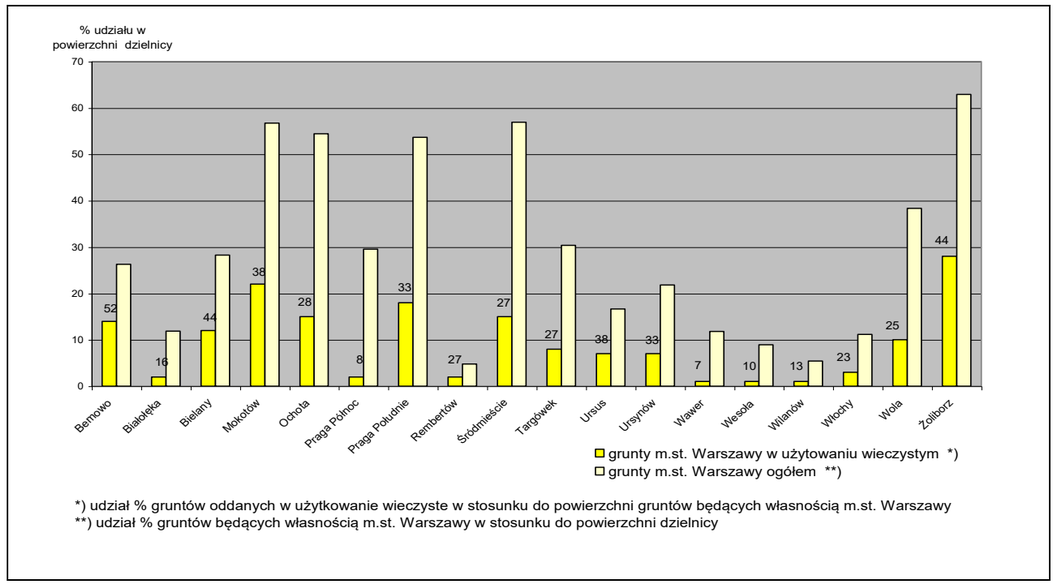
Gruntów prywatnych najwięcej znajduje się w dzielnicach: Wawer (70%) ■ Wesoła (62%) ■ Białołęka (64%) ■ Ursus (60%) ■ Wilanów (60%).

Fakt bycia właścicielem gruntu nie oznacza swobody w jego dysponowaniu. Do grupy praw rzeczowych znacznie ograniczających prawo własności jest prawo użytkowania wieczystego, powołane do życia ustawą z dnia 14.07.1961 r. W niektórych dzielnicach powierzchnia terenów oddanych w użytkowanie wieczyste znacznie przekracza 30%. Spośród gruntów stanowiących własność m. st. Warszawy najwięcej przekazano ich w następujących dzielnicach: Bemowo (52%) ■ Bielany (44%) ■ Żoliborz (44%) ■ Mokotów (38%) ■ Ursus (38%) ■ Ursynów (33%) ■ Praga Płd. (33%) ■ Śródmieście (27%) (rys.3). Grunty należące do Skarbu Państwa w największym procencie zostały oddane w użytkowanie wieczyste na terenie dzielnic: Ursus (82%) ■ Wilanów (53%) ■ Śródmieście (43%) ■ Mokotów (34%) (rys.4).

Schemat Nr 49 - Grunty skarbu państwa oddane w użytkowanie wieczyste - stan na 1.01.2003 r.

Schemat Nr 50 - Grunty m. st. Warszawy oddane w użytkowanie wieczyste - stan na 1.01.2003 r.

Przekazywanie gruntów w użytkowanie wieczyste lub ich sprzedaż powoduje ciągłe uszczuplanie zasobów miejskich (7439 ha [249]w 2003r.), których faktyczna dostępność jest jeszcze mniejsza z uwagi na fakt, iż znaczna część gruntów stanowiących własność Miasta jest już zainwestowana, a także obciążona roszczeniami. Roszczenia te uniemożliwiają swobodne dysponowanie gruntami, czego konsekwencją są zwiększone koszty i wydłużony czas realizacji inwestycji. Skomunalizowane grunty stanowią około 25% powierzchni Warszawy, a prowadzony od 1995 roku zwrot nieruchomości na podstawie dekretu jedynie częściowo porządkuje ten stan rzeczy.

■ Obrót nieruchomościami gruntowymi oraz ich średnie ceny

M.st. Warszawa, realizując politykę gospodarowania gruntami, określoną w strategii rozwoju przestrzennego miasta, bierze udział w ich obrocie, jako jeden z wielu podmiotów. Aktywne uczestnictwo Miasta na rynku nieruchomości stwarza możliwość oddziaływania na jego dynamikę, co w konsekwencji ma znaczny wpływ na właściwe gospodarowanie mieniem komunalnym, w celu realizacji interesów publicznych.

Polityka gruntowa władz powinna mieć głównie na celu minimalizację ogólnych kosztów funkcjonowania i rozwoju miasta. Cel ten można osiągnąć między innymi niedopuszczając do nadmiernego wzrostu cen gruntów, poprzez wpływanie na wielkość podaży. Czynnikiem warunkującym możliwość wpływu na wielkość podaży jest posiadanie odpowiednich i zróżnicowanych dla poszczególnych funkcji zasób gruntów.

Polityka cenowa nieruchomościami gruntowymi Miasta powinna być zróżnicowana i elastyczna w zależności od przeznaczenia terenów. Oznacza to, że zbycie gruntu na przedsięwzięcia komercyjne, najbardziej dochodowe, powinno być podporządkowane maksymalizacji zysków. W przypadku inwestycji z zakresu użyteczności publicznej, wysokie koszty pozyskiwania cennych gruntów pod ich realizację można obniżyć poprzez wykorzystanie zasobów własnych, jako grunty zamienne. Minimalizacja ogólnych kosztów funkcjonowania i rozwoju miasta może być również osiągnięta poprzez intensyfikację wykorzystania terenów wcześniej zurbanizowanych, uznawanych na rynku nieruchomości za grunty cenne.

[247] Datowanie „ w roku 2003.” i treść „wg stanu na rok 2003” dodane oraz zmodyfikowana fleksja w akapicie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[248] Datowanie „ wg danych z 2003r.” dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[249] Datowanie „ w 2003r.” dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

Na cenę działek budowlanych wpływa przede wszystkim lokalizacja, przeznaczenie i szczegółowe ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, połączenia komunikacyjne, infrastruktura i otoczenie. Najwyższe ceny osiągają nieruchomości gruntowe niezabudowane, charakteryzujące się najlepszym położeniem i sąsiedztwem w dzielnicy.

[250] W 2003r. w Warszawie sporadycznie występował obrót gruntami o powierzchni większej niż 2 ha. Grunty tej wielkości dostępne są najczęściej z dala od centrum miasta. W 2003 roku w transakcjach dominowały małe działki, o powierzchni od 350 do 500 m^2. Największy obrót nieruchomościami gruntowymi występował w dzielnicy Białołęka i Ursynów oraz na Pradze Południe i Mokotowie.

Ranking najbardziej atrakcyjnych działek, a więc i najcenniejszych nie zmieniał się od lat. Pierwsze miejsce na liście zajmowało Śródmieście, gdzie ceny gruntów dochodziły do 6000 zł/m^2. Tak wysokie kwoty wynikały w znacznym stopniu z ograniczonej ilości wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania, a także funkcji jakie pełni ścisłe centrum miasta. Są to tereny o najwyższej możliwej intensywności zabudowy oraz pełnym uzbrojeniu, nadające się pod budownictwo komercyjne. Ceny gruntów spadają wraz ze wzrostem odległości od centrum, przy czym najmniejszy spadek występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i tras wylotowych. Prawidłowość tą obserwuje się we wszystkich miastach na świecie posiadających cechy metropolii. Najwyższą cenę transakcyjną w 2004r. osiągnęła działka w centrum Śródmieścia, gdzie inwestor zapłacił ponad 9000 zł/m^2.

Najwyższe ceny osiągały grunty zbywane przez gminę w drodze przetargu na oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste, ponieważ w tym przypadku nabywca płacił tylko od 15 do 25 procent ceny (opłata pierwsza) oraz opłaty roczne w wysokości 1-3 procent. Największy obrót prawem użytkowania wieczystego występował w dzielnicy Śródmieście, gdzie praktycznie nie istnieje rynek sprzedaży prawa własności (konsekwencje Dekretu z 1945 r.)

Równie wysokie ceny gruntów jak w Śródmieściu, notowane były na Saskiej Kępie, starym Mokotowie, Ochocie i Żoliborzu. Cena 1 m^2 wynosiła od 500 do 3000 zł/m^2. Kolejne drogie lokalizacje to nowa Ochota (Rakowiec, Szczęśliwice), Wilanów, Bielany, gdzie cena 1m^2 wynosiła 320 – 2000 zł/m^2. Ze względów komunikacyjnych i bliskości Lasu Kabackiego wciąż dużym powodzeniem cieszył się Ursynów (600 – 800 zł/m^2).

Stosunkowo wysokie ceny działek były na Pradze Płd., gdzie atrakcyjny grunt położony przy ul. Zakroczymskiej lub ul. Grochowskiej mógł być porównywany cenowo z Bielanami czy Wilanowem.

(-) Powodzeniem inwestorów cieszyła się Białołęka i Tarchomin, co wynikało z potencjału wolnych terenów, możliwych do zainwestowania. Nowe osiedla mieszkaniowe, dużo terenów uzbrojonych, dogodny dojazd do centrum miasta, a przede wszystkim bardzo atrakcyjne ceny gruntów 120 – 400 zł/m^2 sprawiały że coraz więcej osób dokonywało inwestycji zakupu gruntu w tej dzielnicy.

Przedstawiony powyżej przestrzenny rozkład cenności gruntów w powiązaniu z planowanymi w przyszłości inwestycjami celu publicznego stanowi wskazówkę, jakie obszary powinny być brane pod uwagę do wykupu, w celu powiększenia zasobów miejskich.

Ocena stanu istniejącego

Miasto realizując inwestycje celu publicznego ponosi ogromne koszty związane między innymi z wykupem gruntów od właścicieli i użytkowników wieczystych. W myśl art. 129 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w ramach odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość może być przyznana nieruchomość zamienna (z gminnych zasobów nieruchomości), dlatego niezwykle istotną sprawą dla racjonalnego gospodarowania komunalnym zasobem gruntów jest znajomość wszystkich cech charakteryzujących jego wielkość, jakość, wartość, a także lokalizacja. Tworzenie strategicznych rezerw gruntu spowoduje w przyszłości zmniejszenie kosztów realizacji przyszłych inwestycji. Środki niezbędne na zwiększenie zasobów mogą pochodzić ze sprzedaży lub oddania w użytkowanie wieczyste cennych, niezainwestowanych gruntów, zlokalizowanych w atrakcyjnych częściach miasta.

Wnioski

- W celu aktywizacji strefy zewnętrznej miasta niezbędne są inwestycje celu publicznego. Ich realizację należy poprzedzić zaplanowanym i systematycznym wykupem gruntów pod przyszłe inwestycje;
- Do prawidłowego zagospodarowania obszarów rozwojowych na terenach prywatnych, niezbędne jest przeprowadzenie scaleń i podziałów w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- Nieuregulowany stan prawny gruntów ogranicza swobodne dysponowanie cennymi gruntami, znacznie opóźnia rozpoczęcie procesu inwestycyjnego, a także utrudnia prowadzenie odpowiedniej gospodarki mieszkaniami znajdującymi się w zasobach Miasta.

[250] Datowanie „ w 2003r.” i „w 2004r.”dodane i zmodyfikowana fleksja w 6 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

VIII. SYSTEM TRANSPORTOWY (Rysunek Studium Nr 5, 6,7 i 8)

Harmonijny rozwój miasta jest niemożliwy bez rozwoju nowoczesnego systemu transportowego. Odpowiednio ukształtowane układy drogowe i kolejowe, porty lotnicze i węzły przeładunkowe umożliwiają powiązania zewnętrzne w skali europejskiej i krajowej. Sieć uliczna i komunikacja zbiorowa, systemy parkingowe, drogi rowerowe i ciągi piesze składają się na infrastrukturę transportu wewnątrzmiejskiego.

Warszawa jest jednym z trzech głównych węzłów transportowych Polski (poza Gdańskiem i Katowicami). Jego stan jest niezadowalający. Istnieje pilna potrzeba modernizacji infrastruktury transportowej służącej powiązaniom Warszawy, zarówno dalekiego zasięgu, jak i aglomeracyjnych i miejskich.

W związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej sprawa ta nabiera szczególnego znaczenia. Stolica, jako centrum polityczne, ekonomiczne, naukowe i kulturalne kraju, jest motorem rozwoju gospodarczego państwa. Niezbędne jest rozwiązanie problemów zewnętrznych połączeń komunikacyjnych Warszawy z największymi ośrodkami Europy. Jednoczenie konieczne jest odpowiednie ukształtowanie systemu ulicznego i usprawnienie komunikacji miejskiej, tak, aby warunki życia w Warszawie były porównywalne ze standardami oferowanymi przez inne miasta europejskie.

1. ZEWNĘTRZNY UKŁAD TRANSPORTOWY

Sieć dróg międzynarodowych i krajowych, system kolejowy i port lotniczy składają się na elementy układu transportowego umożliwiające zewnętrzne powiązania Warszawy

1.1. Transeuropejska Sieć Transportowa (Schemat Nr 51)

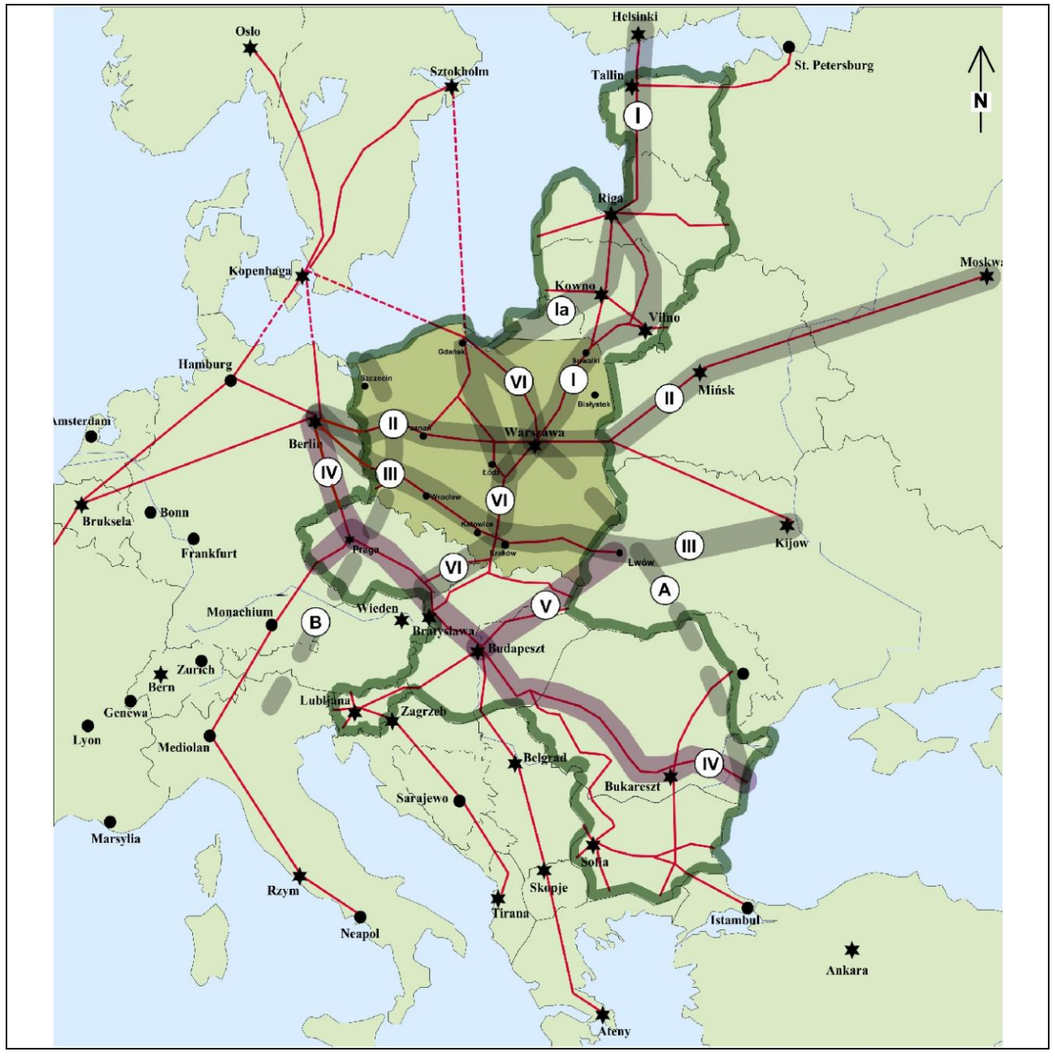
W ruchu międzynarodowym Warszawa stanowi kluczowe ogniwo transportu dla sieci transeuropejskich korytarzy drogowo-kolejowych (Trans European Network – TEN), łączących państwa członkowskie UE. Spośród dziesięciu głównych korytarzy sieci TEN, następujące trzy przebiegają przez Warszawę:

- **Korytarz I** – Warszawa - Białystok - Suwałki - Kowno - Ryga - Tallin - Helsinki, korytarz obejmuje:
  - drogę E-67 (nr 8) Szypliszki - Suwałki - Białystok - Warszawa (Via Baltica) objętą umową AGR, o projektowanych parametrach drogi ekspresowej S,
  - linię kolejową E75 Trakiszki - Białystok - Warszawa objętą umową AGC i zgłoszoną do umowy AGTC,
- **Korytarz II** – Berlin - Poznań - Warszawa - Mińska - Moskwa – Niżnyj Nowogorod; korytarz obejmuje:
  - szlak drogowy E30 Berlin - Warszawa - Mińsk (proj. autostradę A-2),
  - linię kolejową E-20 Berlin - Kunowice - Warszawa - Terespol objętą umowami AGC i AGTC, z obwodnicą towarową CE20 Łowicz – Skierniewice – Łuków objętą umową AGTC),
- **Korytarz VI** – Gdańsk - Warszawa(Łódź) - Katowice – Ostrawa; korytarz obejmuje:
  - szlak drogowy E77 z Gdańska do Warszawy i szlak E67 z Warszawy do Katowic (proj. autostradę A-1), fragment drogi krajowej Nr 7 i 8,
  - linię kolejową E65.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego [251]z 2004r. koncepcja systemu transportowego uwzględnia oprócz trzech powyższych korytarzy przebieg czwartego postulowanego korytarza:

- **Korytarz KA –** Gdańsk - Warszawa - Kowel – Konstanca – Odessa; obejmować on będzie:
  - fragment proj. autostrady A-1 i drogi nr 10 oraz drogę nr 17,
  - linię kolejową E28.

Schemat Nr 51- Transeuropejskie korytarze transportowe

[251] Datowanie „z 2004 r." dodane - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp10 ust.1 pkt 7oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

1.2. Warszawski węzeł drogowy (Tabela Nr 6, 7 i 8)

[252]W 2005r. w warszawskim węźle drogowym zbiegały się następujące drogi znaczenia podstawowego:

- cztery drogi krajowe znaczenia międzynarodowego objęte umową międzynarodową AGR (tabela nr 6 i 7): ■ E30 (Nr 2 GP) (Berlin) - Poznań - Warszawa - Siedlce - Terespol -(Mińsk) ■ E77 (Nr 7 GP/S) (Helsinki) - Gdańsk - Elbląg - Warszawa - Kraków - Chyżne - (Budapeszt) ■ E67 (Nr 8 GP) (Ryga) - Białystok - Warszawa - Piotrków Trybunalski - Wrocław - (Praga) ■ E372 (Nr 17 GP) Warszawa - Lublin - Hrebenne - (Lwów),
- dwie drogi krajowe (tabela nr 7): ■ Nr 61(GP) Warszawa - Ostrołęka - Łomża - Augustów ■ Nr 79 (G) Warszawa - Góra Kalwaria - Sandomierz - Kraków - Katowice - Bytom,
- trzynaście dróg wojewódzkich (tabela nr 8): ■ Nr 580 (G) Warszawa - Kampinos - Sochaczew ■ Nr 631 (GP/Z) Warszawa - Marki - Nieporęt - Zegrze - Nowy Dwór Mazowiecki ■ Nr 633 (G) Warszawa - Nieporęt ■ Nr 634 (GP/G) Warszawa - Wołomin - Tłuszcz ■ Nr 637 (GP) Warszawa - Węgrów ■ Nr 719 (GP/G) Warszawa - Pruszków - Żyrardów - Kamion ■ Nr 724 (GP/G) Warszawa - Konstancin Jeziorna - Góra Kalwaria ■ Nr 801 (G/GP) Warszawa - Karczew - Wilga - Dęblin - Puławy ■ Nr 898 (G/Z) Warszawa - Mościska - Babice Stare ■ Nr 629 (G) Warszawa (Wolska - Al. Solidarności - Radzymińska) ■ Nr 706 (Z) Warszawa (17Styczna - Wirażowa) ■ Nr 711 (Z) Warszawa (Bysławska) ■ Nr 717 (G) Warszawa (Al. Jerozolimskie - Niemcewicza),

Tabela Nr 6 - Wykaz sieci autostrad i dróg ekspresowych na obszarze m.st. Warszawy

(wyciąg z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 2003 r. – Dz. U. Nr 174, poz. 1683)

L.p.	Nr drogi	przebieg drogi
Autostrady:		
1.	A 2/*	(Berlin) granica państwa – Świecko – Poznań – Łódź – Warszawa – Biała Podlaska – Kukuryki – granica państwa (Mińsk)
Drogi ekspresowe		
2.	S 7	S6/A1 (Gdańsk) – Elbląg – Olsztynek – Warszawa Kielce – Kraków - Rabka
	S 8	Wrocław (Psie Pole) - Kępno – Sieradz A1 (Łódź) ... A1 (Piotrków Trybunalski) - Warszawa – Ostrów Mazowiecka – Zambrów – Choroszcz – Knyszyn – Korycin – Augustów – Budzisko – granica państwa (Kowno)
	S 17	S8 (Warszawa) – Zakręt – Kurów – Piaski – Zamość – Hrebenne – granica państwa (Lwów)

/* - w klasie autostrady do węzła Konotopa, dalej na wschód w klasie drogi ekspresowej do węzła Okęcie, od trasy N-S do węzła z Traktem Lubelskim w klasie drogi ekspresowej o obniżonych parametrach.

Tabela Nr 7 - Wykaz dróg krajowych na obszarze Miasta Stołecznego Warszawy

(wyciąg z Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 5 lipca 2000 r. – Dz. U. Nr 56 poz. 675)

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Odcinek	Klasa drogi
1.	Nr 2 (E30)	Połczyńska – Wolska – Kasprzaka	Granica miasta – Al. Prymasa Tysiąclecia	GP
		Al. Prymasa Tysiąclecia	Kasprzaka – rondo Zesłańców Syberyjskich	GP
		Al. Jerozolimskie	rondo Zesłańców Syberyjskich – Grzymały	GP
		Grzymały – Kopińska – Wawelska	Al. Jerozolimskie – Al. Niepodległości	GP
		Armii Ludowej – Stanów Zjednoczonych	Al. Niepodległości – Ostrobramska	GP
		Ostrobramska – Płowiecka - Czecha	Al. Stanów Zjednoczonych – granica miasta	GP
2.	Nr 7 (E77)	Pułkowa – Wybrzeże Gdyńskie	Granica miasta – Al. Armii Krajowej	GP
		Wybrzeże Gdańskie – Wybrzeże Kościuszkowskie – Solec	Al. Armii Krajowej – Al. Armii Ludowej	GP
		Czerniakowska – Witosa – Sikorskiego – Dolinka Służewiecka	Al. Armii Ludowej – ul. Puławska	GP
		Rzymowskiego – Marynarska – Sasanki – Hynka (wspólny przebieg z drogą nr 79)	Ul. Puławska – Al. Krakowska	GP
		Al. Krakowska (wspólny przebieg z drogą Nr 8)	Hynka – granica miasta	GP
3.	Nr 8 (E67)	Trasa Toruńska – Most gen. Grota-Roweckiego – Trasa Armii Krajowej – Prymasa Tysiąclecia	Granica miasta – Kasprzaka	GP
		Al. Prymasa Tysiąclecia	Kasprzaka – rondo Zesłańców Syberyjskich	GP
		Al. Jerozolimskie – Łopuszańska	Rondo Zesłańców Syberyjskich – Al. Krakowska	GP
		Al. Krakowska (wspólny przebieg z drogą Nr 8)	Łopuszańska – granica miast	GP
4.	Nr 17 (E372)	Szosa Lubelska	Trakt Brzeski – granica miasta	GP
5.	Nr 61	Modlińska – Jagiellońska – jezdnie łącznikowe	Granica miast – Wybrzeże Helskie	GP
		Wybrzeże Helskie – Wybrzeże Szczecińskie – Wał Miedzeszyński	Most Gdański – Most Łazienkowski	GP
6.	Nr 79	Hynka – Sasanki – Marynarska – Rzymowskiego (wspólny przebieg z drogą Nr 7)	Al. Krakowska – Puławska	GP
		Puławska	Rzymowskiego – granica miast	GP

Tabela Nr 8 - Wykaz dróg wojewódzkich na obszarze Miasta Stołecznego Warszawy

(wyciąg z Uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 79/39/2000 z dnia 28 grudnia 2000r. Dz. U. W. M. Nr 79 poz. 1630 oraz Uchwały Nr 15/2002 z dnia 16 grudnia 2002 r. Dz. U. W. M. Nr 28 z 29 stycznia 2003 poz. 809)

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi / ulicy	Odcinek	Klasa drogi
1.	Nr 580	Leszno - Górczewska	Okopowa – granica miasta	G
2.	Nr 629	Wolska – Al. Solidarności	Redutowa – Szwedzka	G
		Al. Solidarności – Radzymińska *(wspólny przebieg z drogą Nr 634)*	Szwedzka – Łodygowa	G
		Radzymińska	Łodygowa – granica miasta	G
3.	Nr 631	Al. Krakowska – Grójecka – Al. Jerozolimskie – Al. Ks. Poniatowskiego – Al. Waszyngtona	Hynka – Rondo Wiatraczna	G
		Grochowska – Płowiecka – Marsa *(wspólny przebieg z drogą Nr 637)*	Rondo Wiatraczna – Żołnierska	G
		Żołnierska	Marsa – granica miasta	G
4.	Nr 633	Płochocińska	Modlińska – granica miasta	G
5.	Nr 634	Żwirki i Wigury – Krzyckiego – Raszyńska – Towarowa - Okopowa	Port lotniczy – Rondo Babka	G
		Słomińskiego – Most Gdański - Starzyńskiego *(wspólny przebieg z drogą Nr 637)*	Rondo Babka – Jagiellońska	GP
		Starzyńskiego – Szwedzka	Rondo Starzyńskiego – Al. Solidarności	G
		Al. Solidarności – Radzymińska *(wspólny przebieg z drogą Nr 629)*	Szwedzka – Łodygowa	G
		Łodygowa	Radzymińska – granica miasta	G
6.	Nr 637	Marymoncka – Słowackiego – Popiełuszki – Al. Jana Pawła II	Pstrowskiego – Rondo Babka	G
		Słomińskiego – Most Gdański - Starzyńskiego *(wspólny przebieg z drogą Nr 7)*	Rondo Babka – Rondo Starzyńskiego	GP
		Jagiellońska – Cyryla i Metodego	Rondo Starzyńskiego – Targowa	G
		Al. Solidarności *(wspólny przebieg z drogą Nr 629*	Jagiellońska – Targowa	G
		Targowa – Zamoyskiego – Grochowska	Al. Solidarności – Rondo Wiatraczna	G

[252] Datowanie „W 2005r." i treść w 3 kolejnych punktach: „(tabela nr 6 i 7)", „(tabela nr 7)", „(tabela nr 8)" dodane oraz zmodyfikowana fleksja – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

		Grochowska – Marsa – Płowiecka – Marsa *(wspólny przebieg z drogą Nr 631)*	Rondo Wiatraczna – Żołnierska	G
		Marsa – Cyrulików	Żołnierska – granica miasta	G
7.	Nr 638	Piłsudskiego	Trakt Brzeski – granica miasta	G
8.	Nr 706	17 Stycznia - Wirażowa	Żwirki i Wigury – PKP W-wa Okęcie	Z
9.	Nr 711	Bysławska	Wał Miedzeszyński - Patriotów	Z
10.	Nr 717	Al. Jerozolimskie	Grzymały – Plac Zawiszy	G
		Niemcewicza	Al. Jerozolimskie – Grójecka	G
11.	Nr 719	Zamoyskiego – Sokola - Tamka – Zajęcza – Topiel – Kopernika - Świętokrzyska – Prosta – Kasprzaka	Targowa – Al. Prymasa Tysiąclecia	GP/G/Z
		Kasprzaka – Wolska – Połczyńska *(wspólny przebieg z drogą kraj. Nr 2)*	Al. Prymasa Tysiąclecia – Dźwigowa	GP
		Dźwigowa – Globusowa – Chrobrego – Kleszczowa – Łopuszańska – Al. Jerozolimskie	Połczyńska - granica miasta	GP/G
12	Nr 724	Trasa Siekierkowska – Czerniakowska – Powsińska – Wiertnicza – Przyczółkowa – Łukasza Drewny	Wał Miedzeszyński – granica miasta	G/Z
13.	Nr 801	Wał Miedzeszyński	Al. Stanów Zjednoczonych – granica miasta	
14.	Nr 898	Arkuszowa – Wólczyńska - Żeromskiego	Marymoncka – granica miasta	

[253]Obecnie w warszawskim węźle drogowym zbiegają się cztery drogi krajowe znaczenia międzynarodowego (jak dotychczas), trzy drogi krajowe i jedenaście dróg wojewódzkich.

Zrealizowana została zachodnia część tzw. obwodnicy ekspresowej miasta, którą tworzą odcinki nowowybudowanych i zmodernizowanych krajowych dróg ekspresowych – Trasy Armii Krajowej i Południowej Obwodnicy Warszawy od węzła „Konotopa" do węzła „Puławska". Dalszy ciąg tej trasy obwodowej do węzła „Lubelska" oraz Wschodnia Obwodnica Warszawy zgodnie z planami GDDKiA ma zostać ukończona do 2022r.

1.3. Warszawski węzeł kolejowy (Tabela Nr 9)

W warszawskim węźle kolejowym zbiegają się linie kolejowe o znaczeniu państwowym i lokalnym. Ze względu na warunki techniczne i bezpieczeństwo ruchu dzielą się one na linie magistralne, I-rzędne, II-rzędne i III-rzędne. Są to:

- trzy magistralne linie kolejowe o państwowym znaczeniu objęte umowami międzynarodowymi AGC i AGTC: ■ E20 (Nr 2,3) (Berlin) - Kunowice - Poznań - Warszawa - Terespol - (Moskwa) – AGC, AGTC ■ E65 (Nr 4,9) Gdańsk - Warszawa - Katowice (CMK) – AGC, AGTC ■ E75 (Nr 6, 449) Warszawa - Białystok - Kuźnica Białostocka - (Sankt Petersburg) – AGC
- jedna pierwszorzędna linia kolejowa oczekująca na wpisanie do umów europejskich AGC i AGTC: E28 (Nr 7) Warszawa - Pilawa - Dęblin - Lublin - Dorohusk
- dwie magistralne i pierwszorzędne linie kolejowe o państwowym znaczeniu nie objęte umowami międzynarodowymi: ■ Nr 1 Warszawa - Koluszki - Częstochowa - Katowice (magistralna) ■ Nr 8 Warszawa - Radom - Kraków (I-rzędne),
- jedna linia kolejowa o lokalnym znaczeniu: WKD (Warszawska Kolej Dojazdowa) Warszawa - Milanówek - Grodzisk Mazowiecki

[254]Od połowy 2012r. port lotniczy im. F. Chopina (Okęcie) obsługiwany jest również transportem kolejowym (linie SKM – S2 i S3).

W Warszawie są dwa mosty kolejowe.

Pasażerskie przewozy regionalne [255]w 2004r. realizowała spółka „Koleje Mazowieckie – KM" spółka z o.o., utworzona przez Samorząd Województwa Mazowieckiego (51% udziałów) i PKP Przewozy Regionalne (49% udziałów). Do obsługi podróży aglomeracyjnych przygotowywała się także spółka Szybka Kolej Miejska sp. z o.o. utworzona przez Metro Warszawskie Sp. z o.o. i Tramwaje Warszawskie Sp. z o.o. w której udziały mają Miasto Stołeczne Warszawa (90,91% udziałów), Metro Warszawskie Sp. z o.o. (8,91% udziałów) i Tramwaje Warszawskie Sp. z o.o. (0,18% udziałów). Spółka ta została zawiązana w celu zorganizowania, uruchomienia i zarządzania systemem przewozów pasażerów w formule park & ride w oparciu o istniejące w aglomeracji warszawskiej linie kolejowe, w obszarze wyznaczonym następującymi krańcowymi stacjami: Otwock, Grodzisk Mazowiecki, Błonie, Nowy Dwór Mazowiecki, Tłuszcz, Mińsk Mazowiecki, Zalesie Górne. Uruchomienie przewozów pasażerskich nastąpiło jesienią 2005 r.

Tabela Nr 9 - Wykaz linii kolejowych w Warszawskim Węźle Kolejowym

(wyciąg z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r. – Dz. U. Nr 04.273.2704)

L.p.	Nr linii	Nazwa linii / odcinek
1.	**1**	**Warszawa Centralna - Katowice**
2.	**2**	**Warszawa Centralna - Terespol**
3.	**3**	**Warszawa Zachodnia - Kunowice**
4.	**4**	**Grodzisk Mazowiecki - Zawiercie**
5.	**6**	**Zielonka - Kuźnica Białostocka**
6.	**7**	**Warszawa Wschodnia - Durohusk**
7.	8	Warszawa Zachodnia - Kraków Główny Osobowy
8.	**9**	**Warszawa Wschodnia Osobowa - Gdańsk Główny**
9.	**19**	**Warszawa Główna Towarowa - Józefinów**
10.	**20**	**Warszawa Główna Towarowa - Warszawa Praga**
11.	**21**	**Warszawa Wileńska - Zielonka**
12.	447	Warszawa Zachodnia – Grodzisk Mazowiecki
13.	448	Warszawa Zachodnia – Warszawa Rembertów
14.	449	Warszawa - Rembertów - Zielonka
15.	**501**	**Warszawa - Jagiellonka – Warszawa Targówek**
16.	**502**	**Warszawa Michałów - Warszawa Wschodnia Towarowa**
17.	506	Warszawa - Antoninów - Warszawa Gocław
18.	507	Warszawa Główna Towarowa - Warszawa Gołąbki
19.	509	Warszawa Główna Towarowa - Warszawa Gdańska
20.	510	Warszawa Główna Towarowa - Warszawa Al. Jerozolimskie
21.	546	Warszawa Wschodnia Towarowa - Warszawa Rembertów T6M
22.	901	Warszawa Wschodnia Towarowa - Warszawa Antoninów T5M

*/ - Pozycje wytłuszczone stanowią linie lub odcinki linii objęte umowami europejskimi: AGC (o głównych międzynarodowych liniach kolejowych – Dz. U. z 1989r. Nr 42 poz. 231) i AGTC (o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących – M. P. z 2004r. Nr 50)

[256]Obecnie w ramach przedsięwzięcia pn. „Modernizacja i rozbudowa Warszawskiego Węzła Kolejowego" PKP – PLK S.A. przystąpiło m.in. do prac związanych z modernizacją linii średnicowej, linii Warszawa Włochy – Grodzisk Mazowiecki oraz zwiększenia przepustowości linii obwodowej.

1.4. Komunikacja lotnicza

Warszawa jest największym węzłem komunikacji lotniczej w Polsce. Międzynarodowy Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina obsłużył w roku 2004 ponad 5,1 mln pasażerów przy nominalnej przepustowości istniejącego terminala pasażerskiego 3,5 mln pasażerów.

[257]W 2004r. Okęcie obsługiwało 70% całego ruchu lotniczego związanego z Polską. Warszawskie lotnisko jest także węzłem cargo – w 2004 roku przeładowano 40 tys. ton ładunków.

Ruch na Okęciu stale rośnie, wg prognozy ruchu lotniczego opracowanej przez Przedsiębiorstwo Państwowe Porty Lotnicze miał osiągnąć w 2015 roku 10 mln pasażerów i 84 tys. ton ładunków.

[253] Treść 2 kolejnych akapitów dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[254] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[255] Datowanie „w 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[256] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[257] Datowanie „w 2004r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[258]Od 2005r. obserwowany jest szybki wzrost liczby pasażerów związany z wejściem na Polski rynek tanich linii lotniczych. [259]W 2016r. lotnisko im. F. Chopina obsłużyło 12,8 mln pasażerów i 72,2 tys. ton ładunków.

Głównym celem podróży dla ok. 50% pasażerów portu lotniczego jest Warszawa. [260]W 2005r. problemem był brak odpowiedniego powiązanie lotniska z miejskim i pozamiejskim układem komunikacyjnym. W godzinach szczytu ruch związany z lotniskiem nakłada się na potoki ruchu miejskiego i zewnętrznego. [261]Od 2014r. powiązania lotniska z zamiejskim, jak i miejskim układem komunikacyjnym odbywać się mogą przez węzeł „MPL Okęcie" z drogą ekspresową S79.

Port lotniczy zlokalizowany jest w odległości 8 km od centrum stolicy. Jest to z jednej strony korzystne pod względem czasu dojazdu do celu podróży (domu, hotelu, biura, dworca kolejowego, itp.), ale jednocześnie powoduje ograniczone możliwości rozbudowy lotniska. [262] (-) Od 2011r. funkcjonują przepisy dotyczące strefy obszaru ograniczonego użytkowania w obrębie oddziaływania portu lotniczego.

Drugie lotnisko w Warszawie zlokalizowane na Bemowie jest wykorzystywane głównie przez lotnictwo sportowe (aeroklub). Może służyć też do obsługi innych samolotów lekkich.

1.5. Transport autobusowy dalekobieżny

[263]W 2005r. obsługa pasażerska systemu komunikacji autobusowej dalekobieżnej odbywała się na dworcach: Zachodnim, Marymont i Stadion.

Poziom obsługi był w wysokim stopniu niezadowalający. Praktycznie żaden dworzec nie spełniał minimum wymogów obsługi pasażerskiej, nawet największy warszawski dworzec autobusowy – Zachodni służący obsłudze ruchu w komunikacji krajowej i międzynarodowej. Dworzec Marymont był niewielki i służył tylko do obsługi ruchu regionalnego. Stan techniczny dworca Stadion, obsługującego kierunki wschód, północny wschód i południowy wschód nie spełniał żadnych standardów, zarówno w zakresie obsługi podróżnych, możliwości manewrowych dla taboru, jak też bezpiecznego wydzielenia ruchu pieszego i ruchu autobusów.

[264]Do 2016r. przestały funkcjonować dworce Marymont i Stadion. Standard obsługi pasażerskiej na Dworcu Zachodnim jest nadal na bardzo niskim poziomie.

1.6. Transport towarowy

- **Towarowy transport kolejowy**

[265]W 2005r. na terenie Warszawy terminale towarowe znajdowały się na stacji Warszawa Główna Towarowa (Odolany), Warszawa Olszynka Grochowska (Kozia Górka), Warszawa Praga i Warszawa Okęcie.

Na Woli w rejonie ul. Ordona funkcjonował intermodalny terminal kontenerowy cargo (jedyny w Warszawie), generujący wysoki poziom ruchu i związany z tym rozwój lokalnych magazynów. Tonażowo największy udział w ładunkach przewożonych do Warszawy miał węgiel dla elektrociepłowni i paliwo lotnicze.
Tranzytowy przewóz ładunków prowadzony był linią kolejową na południe od Warszawy, przez Skierniewice, Górę Kalwarię i Pilawę.

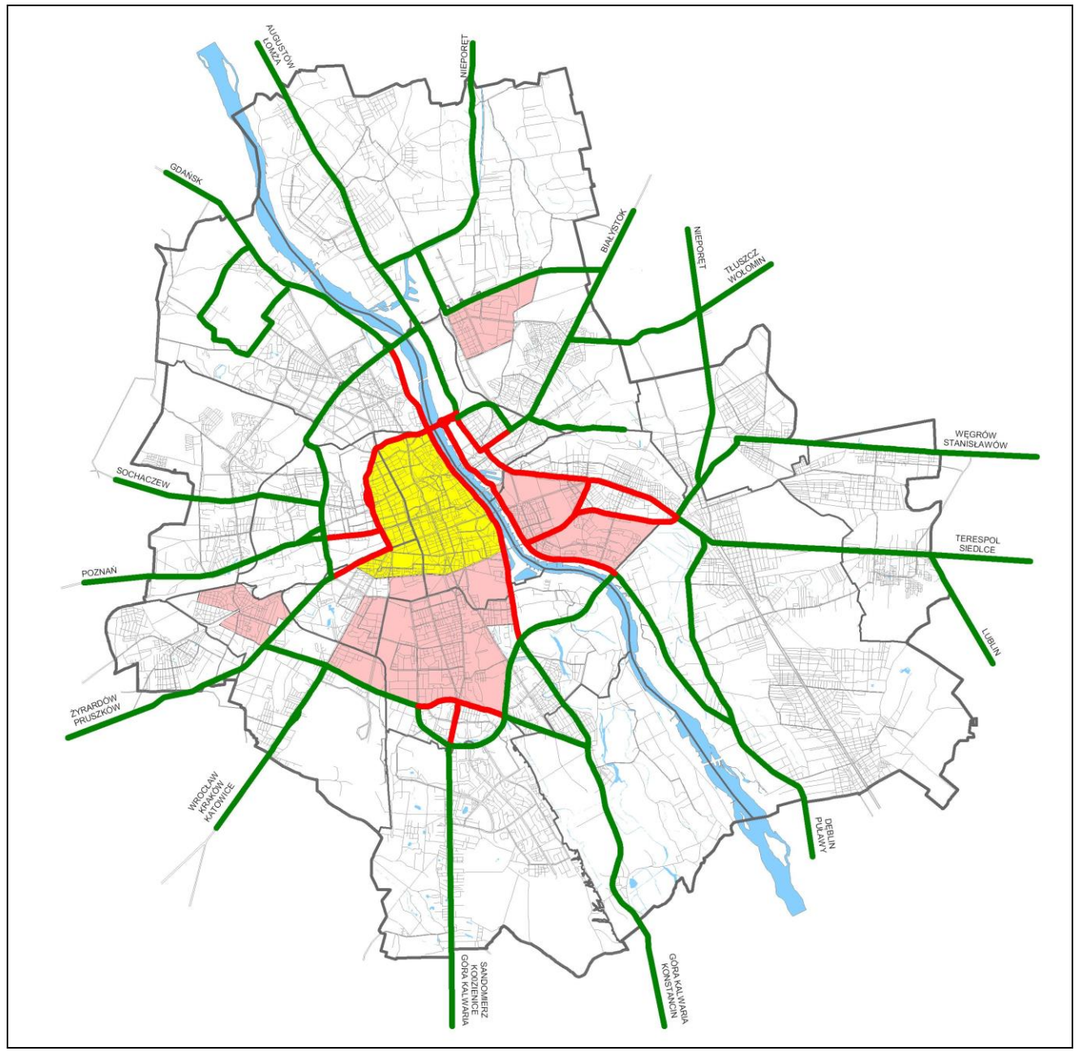
- **Towarowy transport drogowy** (Schemat Nr 52)

Tranzyt najcięższych pojazdów przez Warszawę jest zabroniony. Na kierunku wschód-zachód odbywa się on drogą nr 50, na południe od stolicy. Wyznaczane są również trasy dla innych kierunków – np. droga nr 60 dla ruchu w kierunku płn. wsch. – zachód.

Dla pojazdów, które muszą wjechać do Warszawy lub aglomeracji warszawskiej, wyznaczono trasy przez miasto z uwzględnieniem ograniczeń tonażowych i czasowych, oraz strefy wyłączone z ruchu ciężarowego. Trasy drogowe dostępne dla ruchu ciężkiego i strefy wyłączone z tego ruchu przedstawiono na poniższym rysunku.

W ruchu towarowym udział tranzytu jest większy niż w ruchu osobowym. Ruch docelowy stanowi ok. 71% na drogach krajowych i ok. 77% na wojewódzkich. Tranzyt bliski stanowi ok. 19% na drogach krajowych i 17% na wojewódzkich, a tranzyt daleki ok.10% na drogach krajowych i ok. 7% na wojewódzkich.

Schemat Nr 52 - Ograniczenia w ruchu samochodów ciężarowych

Trasy z całodobowo dopuszczonym ruchem ciężarowym

Trasy z ruchem ciężarowym tranzytowym dopuszczonym w godz. 18.00-22.00

Strefy ograniczeń w ruchu samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej 5 t

Strefy ograniczeń w ruchu samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej 10 t

[258] Datowanie „od 2005r." dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i 10 ust.1 pkt 7oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[259] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[260] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[261] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[262] Datowanie „Od 2011r." dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[263] Datowanie „W 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[264] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[265] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 3 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

- **Towarowy transport lotniczy**

Lotniczy transport ładunków obsługiwany jest poprzez zlokalizowany po wschodniej stronie lotniska Okęcie terminal cargo.

Dostęp do dworca ciężarowym transportem samochodowym [266]w 2005r. był realizowany poprzez ulicę Wirażową, a następnie ul. 17 Stycznia, względnie Żwirki i Wigury. Układ dojazdowy do terminalu cargo nie zapewniał dogodnych powiązań z drogami wylotowymi z Warszawy. [267]W 2014r. oddano do ruchu drogę ekspresową S79 zapewniającą sprawne powiązanie terminalu cargo z drogami krajowymi S2, S7 i S8
[268]W momencie uruchomienia terminal cargo mógł obsłużyć przewozy o wielkości do 50 tys. ton na rok. W roku 2004 masa ładunków, łącznie z pocztą, wyniosła ok. 40 tys. ton.

- **Węzły wymiany ruchu towarowego**

Na terenie Warszawy i aglomeracji nie ma w pełni ukształtowanych centrów logistycznych, charakteryzujących się dobrym dostępem drogowym i kolejowym oraz niezbędną infrastrukturą. Większość obiektów składowania i dystrybucji opiera się na transporcie drogowym i wyposażeniu często nowoczesnym, ale nie kompleksowym.

1.7. Ocena stanu elementów transportu zewnętrznego

Słabe strony i zagrożenia

- sieć dróg krajowych doprowadzających ruch do Warszawy – niewystarczająca w stosunku do stale wzrastającego ruchu [269] – nadal brak wschodniego odcinka południowej trasy obwodowej miasta oraz północnego i południowego wylotu drogi S7
- kształt podstawowego układu drogowego zorientowany głównie na obsługę dojazdów do Warszawy, występują zaległości w realizacji planów budowy połączeń obwodowych; w konsekwencji [270](-) część ruchu tranzytowego dokonywana jest w korytarzach prowadzących przez Warszawę
- [271](-) niewystarczające wykorzystanie kolei podmiejskiej i (-) mały spadek użytkowania samochodów osobowych do dojazdów ze strefy podmiejskiej, szczególnie w dojazdach do centrum Warszawy
- ograniczone możliwości rozwojowe lotniska im. F. Chopina i jego uciążliwość dla terenów otaczającej zabudowy mieszkaniowej
- brak nowoczesnych multimodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowych
- brak nowoczesnych dworców autobusowych do obsługi ruchu międzynarodowego, krajowego i regionalnego

Mocne strony i szanse

- [272]zrealizowane połączenia drogowe z lotniskiem im. F.Chopina oraz zachodni odcinek tzw. południowej obwodnicy ekspresowej miasta od węzła „Konotopa" do węzła „Puławska", a także powiązanie lotniska z centrum miasta szybkim transportem zbiorowym (SKM)
- rozwinięty węzeł kolejowy obsługujący aglomerację
- rozwój prywatnych przewoźników w transporcie publicznym,
- powstanie nowych operatorów specjalizujących się w przewozach regionalnych i aglomeracyjnych (SKM sp. z. o.o.),
- przyjęcie przez władze Warszawy w 2004 roku zintegrowanego planu rozwoju transportu publicznego w aglomeracji warszawskiej – Uchwała Nr XXXIII/755/2004 z 8 lipca 2004 roku,
- podpisanie porozumień z Ministerstwem Infrastruktury dotyczących:
  kierunków rozwoju układu krajowych dróg ekspresowych w Warszawie,
  zasad obsługi lotniska Okęcie,
- podjęta współpraca pomiędzy samorządem województwa i PKP w zakresie lepszego wykorzystania sieci kolejowej do obsługi podróży regionalnych i dojazdowych do Warszawy (Koleje Mazowieckie sp. z. o.o.;

Wnioski

Analiza stanu elementów systemu transportowego, mających za zadanie powiązania zewnętrzne Warszawy, prowadzi do następujących wniosków:

- Niezbędne jest uzupełnienie układu drogowego i modernizacja istniejących odcinków tras o najwyższych klasach. Jest to szczególnie istotne w związku z doprowadzeniem [273](-) autostrady A 2 do Konotopy. Realizacja układu dróg krajowych – ekspresowych przez GDDKiA daje możliwość ukształtowania w Warszawie układu tras obwodowych o bardzo wysokiej sprawności.
- Konieczna jest gruntowna modernizacja infrastruktury kolejowej: dworców i przystanków, układów torowych, sieci trakcyjnej i systemów sterowania ruchem. Pojawienie się nowych operatorów kolejowych (np. spółki Koleje Mazowieckie, SKM spółka z o.o.), którzy wprowadzają nowy lub zmodernizowany tabor, daje szansę na poprawę standardu podróży do Warszawy.
- [274](-)
- [275]W 2005r. szacowano, że możliwości operacyjne portu im. F. Chopina wyczerpią się ok. 2012r. na poziomie 10 mln pasażerów/rok. Uznano, że należy rozpocząć prace przygotowawcze nad projektem drugiego centralnego lotniska oraz określić rolę i funkcję, jaką ma pełnić lotnisko na Okęciu po wybudowaniu nowego portu z uwzględnieniem ograniczeń i wymagań wynikających z ochrony środowiska, obszaru ograniczonego użytkowania, zmniejszenia liczby lotów czarterowych i cargo, eliminacji lotów nocnych.
- Należy wspierać działania na rzecz organizacji multimodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowych.
- Należy zmodernizować dworce autobusowe obsługujące ruch dalekobieżny i regionalny.

2. WEWNĘTRZNY UKŁAD TRANSPORTOWY

Na wewnętrzny układ transportowy Warszawy składają się następujące elementy:

- układ drogowo – uliczny doprowadzający do miasta ruch o zasięgu międzynarodowym, krajowym i regionalnym,
- miejska sieć uliczna,
- system komunikacji zbiorowej, realizujący zarówno połączenia zewnętrzne (o zasięgu międzynarodowym, krajowym, regionalnym), jak i wewnątrzmiejskie,
- systemy parkingowe,
- węzły przesiadkowe,
- drogi rowerowe, ciągi piesze.

Przeważająca część podróży do Warszawy odbywa się transportem drogowym. Przyczyną tego zjawiska jest z jednej strony coraz większa liczba prywatnych samochodów – szacowany wskaźnik motoryzacji [276]w 2005r. wynosił ok. 400 sam.os./1000 mieszkańców, a w 2016r. – 550 sam. os./1000 mieszkańców, zaś z drugiej strony zbyt wolno poprawiający się standard usług transportu zbiorowego, zwłaszcza kolejowego.

Całkowita liczba podróży w ruchu do Warszawy [277]w 2005r. wynosiła ok. 560 tys./dobę.
W tabeli nr 10 przedstawiono procentowy udział środków transportu w ruchu do Warszawy:

266 Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp .
267 Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
268 Datowanie „w momencie uruchomienia" dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
269 Treść po 2 myślniku dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
270 Słowo „znaczna" usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
271 Treść akapitu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
272 Treść punktu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
273 Treść „w ciągu najbliższych 2-3 lat" usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
274 Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
275 Datowanie „w 2005r." dodane i w dostosowaniu do tego zmodyfikowana treść 2 kolejnych zdań - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
276 Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja i treść zdania w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
277 Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Tabela Nr 10 – Udział środków transportu w ruchu do Warszawy

samochód osobowy	61%
autobus	20%
kolej podmiejska	14%
kolej dalekobieżna	3,5%
transport lotniczy	1,5%

W podróżach wewnętrznych mieszkańców Warszawy w dalszym ciągu znaczący jest udział transportu zbiorowego. Według badań ruchu z lat 1993 i 1998 wynosił on odpowiednio: 48,7% i 52,5. Wzrost udziału transportu zbiorowego nastąpił kosztem spadku ruchu pieszego o około 10%. Udział transportu indywidualnego wzrósł w tym czasie z 20,4% do 26,2%.

[278]W 2005r. podział zadań przewozowych kształtował się na poziomie: ok. 40% - transport indywidualny, 60% - transport zbiorowy. Wykonane Warszawskie Badania Ruchu 2015 pozwoliły na weryfikację danych o ruchu.

W ruchu wewnętrznym po Warszawie całkowita liczba podróży wynosiła w roku 1998 – 2,930 tys./dobę, [279]w 2015r. - 3 340 tys./dobę.

W tabeli nr 11 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące podziału zadań przewozowych w podróżach wewnętrznych mieszkańców Warszawy w okresie 1980 - 1998.

Tabela Nr 11 – Podział zadań przewozowych

Rodzaj środka transportu	**Lata**			
	1980	**1987**	**1993**	**1998**
Ruch pieszy	28,0%	33,0%	30,1%	20,5%
Samochód osobowy	13,0%	14,0%	20,4%	26,2%
Komunikacja zbiorowa	59,0%	53,0%	48,7%	52,5%
w tym:				
■ autobus komunikacji miejskiej	33,6%		30,2%	28,0%
■ autobus inny	0,1%		0,1%	0,1%
■ tramwaj	16,6		11,3%	12,5%
■ autobus + tramwaj	b.d.		6,7%	6,7%
■ metro				1,8%
■ metro + autobus kom. miejskiej				1,8%
■ metro + tramwaj				1,3%
■ kolej	0,6%		0,2%	0,1%
■ kolej + (autobus lub tramwaj)	b.d.		0,2%	0,2%
Rower			0,6%	0,4%
Komunikacja zbiorowa + samochód osobowy			0,2%	0,2%
Inne				0,2%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[280]W 2015r. według Warszawskiego Badania Ruchu 2015 - 46,8% podróży odbywała się z wykorzystaniem transportu zbiorowego, 31,7% - samochodem osobowym, 31,7% - rowerem, a 17,9% - pieszo. 95,5% podróży mieszkańców Warszawy ma charakter wewnętrzny.

2.1. Układ drogowo-uliczny (Tabela Nr 12, 13, 14 i 15)

[281]W 2005r. sieć drogowa Warszawy miała długość 2837 km, w tym dróg publicznych było 2511 km, a wewnętrznych (głównie w administracji spółdzielni mieszkaniowych i zakładach pracy) 326 km.

Drogi krajowe i wojewódzkie, które powinny realizować głównie powiązania krajowe i regionalne, stanowiły łącznie ok. 9,8% długości sieci publicznej (Tabela nr 12).
Drogi powiatowe, realizujące powiązania dzielnicowe i międzydzielnicowe ok. 22,2%, a drogi gminne, służące powiązaniom lokalnym - 68,0%.

Podział układu drogowego na klasy przedstawiał się następująco (Tabela nr 13):
- drogi klas najwyższych, czyli główne ruchu przyspieszonego i główne (drogi ekspresowe formalnie w Warszawie nie występują) stanowiły łącznie 12,2% długości sieci,
- zbiorcze 10,5%,
- lokalne i dojazdowe 77,3%.

Drogi, posiadające po 3 pasy ruchu w każdym kierunku (przekroje 2/3 i 1/6), miały 159 km długości (5,6 % sieci publicznej), a drogi o 2 pasach ruchu w każdym kierunku (przekroje 2/2 i 1/4) – 125 km (4,4 % sieci publicznej).

W 2005r. w Warszawie funkcjonowało 7 mostów drogowych.

Tabela Nr 12 - Długość sieci drogowo – ulicznej wg kategorii w Warszawie w podziale na dzielnice.

Dzielnica		**KATEGORIE DRÓG**					
		Drogi krajowe /w km/	**Drogi wojewódzkie** /w km/	**Drogi powiatowe** /w km/	**Drogi gminne** /w km/	RAZEM **Drogi publiczne** /w km/	**Drogi Wewnętrzne** /w km/
Mokotów		7,5	6,2	64,4	128,2	**206,3**	38,0
Ochota		5,3	10,7	13,6	42,3	**71,9**	8,1
Praga Północ		8,7	9,8	13,7	24,1	**56,3**	3,3
Praga Południe		7,6	13,4	29,3	101,2	**151,5**	23,0
Śródmieście		9,5	10,7	47,6	64,8	**132,6**	12,1
Wola		6,8	14,5	32,5	57,8	**111,6**	10,5
Żoliborz		8,1	2,1	17,0	30,7	**57,9**	7,2
Bemowo		3,6	2,8	24,1	61,9	**92,4**	38,0
Białołęka		9,0	8,2	55,8	190,0	**263,0**	19,3
Bielany		6,9	10,0	35,9	69,7	**122,5**	23,1
Rembertów		--	9,0	15,9	69,8	**94,7**	7,3
Targówek		5,1	6,1	37,8	99,7	**148,7**	24,9
Ursus		--	1,8	19,7	53,5	**75,0**	1,0
Ursynów		8,9	--	34,6	100,2	**143,7**	71,0
Wawer		5,7	12,6	59,5	325,5	**403,3**	16,1
Wesoła		4,4	5,3	12,8	124,9	**147,4**	-
Wilanów		--	8,1	16,7	60,8	**85,6**	11,0
Włochy		9,3	10,2	25,2	102,2	**146,9**	11,5
Warszawa	**Km**	**106,4**	**141,5**	**556,1**	**1707,3**	**2511,3**	**325,4**
	%	**4,2**	**5,6**	**22,2**	**68,0**	**100,0**	**--**

[278] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana treść akapitu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[279] Treść po przecinku dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[280] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[281] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 4 kolejnych akapitach oraz dodana treść „(Tabela nr 12)"i (Tabela nr 13) - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Tabela Nr 13 - Długość sieci drogowo – ulicznej wg klas w Warszawie w podziale na dzielnice

Dzielnica		KLASY DRÓG				
		Drogi główne ruchu przyspieszonego – GP /w km/	Drogi główne – G /w km/	Drogi zbiorcze - Z /w km/	Drogi lokalne i dojazdowe – L,D /w km/	RAZEM /w km/
Mokotów		13,8	25,7	26,0	178,8	**244,3**
Ochota		9,7	8,2	7,1	55,0	**80,0**
Praga Północ		5,9	11,9	7,7	34,1	**59,6**
Praga Południe		9,0	14,2	17,5	133,8	**174,5**
Śródmieście		11,5	19,0	26,7	87,5	**144,7**
Wola		12,3	9,9	16,4	83,5	**122,1**
Żoliborz		8,1	10,3	1,9	44,8	**65,1**
Bemowo		3,6	8,7	10,4	107,7	**130,4**
Białołęka		9,0	10,0	35,3	228,0	**282,3**
Bielany		6,9	13,3	22,7	102,7	**145,6**
Rembertów		--	9,0	14,8	78,2	**102,0**
Targówek		5,1	18,7	12,0	137,8	**173,6**
Ursus		1,8	3,4	8,7	62,1	**76,0**
Ursynów		8,9	10,3	17,9	177,6	**214,7**
Wawer		6,2	19,8	46,6	346,8	**419,4**
Wesoła		4,4	5,8	12,8	124,9	**147,4**
Wilanów		8,1	7,7	6,9	80,3	**96,6**
Włochy		14,1	6,9	6,9	130,5	**158,4**
Warszawa	**km**	**138,4**	**205,9**	**298,3**	**2194,1**	**2836,7**
	%	**4,9**	**7,3**	**10,5**	**77,3**	**100,0**

[282]W 2005r. stan techniczny sieci drogowej w Warszawie był bardzo zły. Wg „Raportu o stanie technicznym ulic Warszawy" (Instytut Badawczy Dróg i Mostów – wrzesień 2003) oceniono, że ■ 49,2% ulic wymaga wymiany lub wzmocnienia całej podbudowy ■ 32,4% jezdni wymaga wymiany warstw bitumicznych, a tylko ■ 12,4% jezdni nie wymaga napraw. Remont dróg kosztowałby ok. 1,8 mld zł.
Wg ww. raportu wiadukty w ciągach 12 warszawskich ulic, budowane w latach 60., 70. i 80. były w bardzo złym stanie technicznym. Praktycznie większość z nich wymagała wymiany. Na wymianę i modernizację tych obiektów potrzebne byłoby min. 500 mln. zł. W równie złym stanie było też wiele warszawskich kładek dla pieszych.

Obciążenie sieci drogowej ruchem stale wzrasta. [283]Wg danych z 2005r. (-) przyrost natężenia ruchu drogowego na sieci ulic w Warszawie w latach 1996-2005 (-) utrzymywał się na poziomie 6-7% w skali rocznej. Najbardziej niekorzystne warunki ruchu, gdzie stosunek natężenia do przepustowości w godzinach szczytu przekracza 0,75 i często dochodził do jej granicy, występował na większości wlotów do Warszawy, oraz na większości mostów (most Grota-Roweckiego, Śląsko-Dąbrowski, Poniatowskiego, Łazienkowski).

Tabela Nr 14 - Natężenia ruchu na mostach warszawskich w poj./dobę w obu kierunkach oraz udział procentowy poszczególnych mostów w prowadzeniu całkowitego ruchu przez Wisłę wg pomiarów ZDM z roku 2003 w roku

most	poj. / dobę (w tys.)	%
Grota-Roweckiego	146	28
Łazienkowski	133	26
Siekierkowski	61	12
Śląsko-Dąbrowski	58	11
Poniatowskiego	54	10
Gdański	38	7
Świętokrzyski	29	6

[282] Datowanie „w 2003r." i „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[283] Datowanie „wg danych z 2005 r.." oraz „w latach 1996-2005"dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Tabela Nr 15 - Natężenia ruchu na głównych wlotach do Warszawy w roku 2003 (wg pomiarów APR-ZDM) wynosiły w poj./dobę w obu kierunkach

numer drogi	poj. / dobę (w tys.)
E30 (nr 2), wlot zachodni (ul. Połczyńska)	49,6
E30 (nr 2), wlot wschodni (ul. B.Czecha)	61,3
E67 (nr 8) (Trasa Toruńska)	40,7
E77 (nr 7,8), wlot południowy (Al.Krakowska)	60,4
E77 (nr 7), wlot północny (ul. Pułkowa)	58,2
Nr 79 (ul. Puławska)	68,1
Nr 719 Al. Jerozolimskie)	58,2
Nr 629 (ul. Radzymińska)	41,4

[284]W 2005r. ruch docelowy osób do miasta wynosił ok. 86% na drogach krajowych i ok. 89% na drogach wojewódzkich. Tranzyt bliski (pomiędzy miejscowościami położonymi na obszarze dawnego woj. stołecznego) stanowił ok. 11% na drogach krajowych i ok. 10% na wojewódzkich, a tranzyt daleki ok. 3% na drogach krajowych i ok. 1% na wojewódzkich. [285]Trend ten utrzymuje się nadal.
Podstawowym problemem układu drogowego Warszawy [286]w 2005r. był brak ciągów obwodowych. Planowane od dawna obwodnice zrealizowano tylko częściowo. Większość podstawowych arterii, stanowiących kontynuację wlotów dróg międzynarodowych i krajowych, przebiegało przez obszar śródmiejski. Brak obwodnic powodował przeciążenie ruchem tras prowadzących do obszaru centralnego.
Występował także brak hierarchizacji układu ulicznego, co powodowało, że wiele tras przebiegających przez tereny intensywnej zabudowy, obsługiwało równocześnie ruch międzynarodowy, krajowy, regionalny oraz lokalny. W ostatnim okresie szybko przybywa odcinków i skrzyżowań zatłoczonych do granic przepustowości oraz wydłuża się czas tego zatłoczenia.

[287]Wg stanu na 2016r. długość sieci dróg publicznych wg kategorii wynosi: drogi krajowe - 88,8 km, drogi wojewódzkie – 150,7 km, drogi powiatowe – 595,9 km, drogi gminne – 1 682 km. Ogółem dróg publicznych jest 2 517,5 km. Stan techniczny dróg można uznać za zadawalający.
Od 2012r. funkcjonuje kolejny, ósmy, most drogowy im. Marii Skłodowskiej – Curie.

2.2. Transport rowerowy (Schemat Nr 53)

[288]W 2005r. w Warszawie było ok. 200 km dróg rowerowych, z tego 130 km stanowiły drogi lokalne, a reszta – drogi główne (System dróg w 2005r. obrazuje schemat nr 53). Wskaźnik gęstości sieci w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosił 0,12 km.

W roku 2002 przeprowadzono badania natężeń ruchu rowerowego w 16 wybranych punktach pomiarowych. Zarejestrowano natężenia ruchu od 1200 do 2800 rowerów w ciągu doby (dzień powszedni). W porównaniu z wynikami badań z roku 1998 wystąpił przeszło pięciokrotny wzrost natężeń. W tym samym czasie długość warszawskich ścieżek rowerowych wzrosła o 50%. Do najbardziej uczęszczanych tras rowerowych należały ścieżki prowadzące wzdłuż ul. Sobieskiego (2050 rowerów/dobę), al. KEN (1900), ul. Górczewskiej (1800).

Podstawową wadą systemu dróg rowerowych w Warszawie jest brak ciągłości; znaczną część stanowią odrębne, niepowiązane ze sobą lub słabo powiązane krótkie, kilkusetmetrowe odcinki. Na niektórych drogach brak jest także odpowiedniej nawierzchni. Wiele do życzenia pozostawia także stan bezpieczeństwa w ruchu rowerowym. Brak jest bezpiecznych parkingów rowerowych oraz dobrej organizacji ruchu na styku ruch rowerowy – ruch samochodowy. W wielu przypadkach ścieżki rowerowe służą do parkowania samochodów. Często drogi i ciągi pieszo-rowerowe przecinają platformy przystanków autobusowych, co zagraża bezpieczeństwu zarówno rowerzystów jak i pieszych zwłaszcza podczas wymiany pasażerów.

Prowadzenie działań promujących ruch rowerowy mogłoby doprowadzić do tego, że rower stałby się alternatywą dla dłuższych podróży pieszych oraz krótszych komunikacją zbiorową lub samochodem.

[284] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

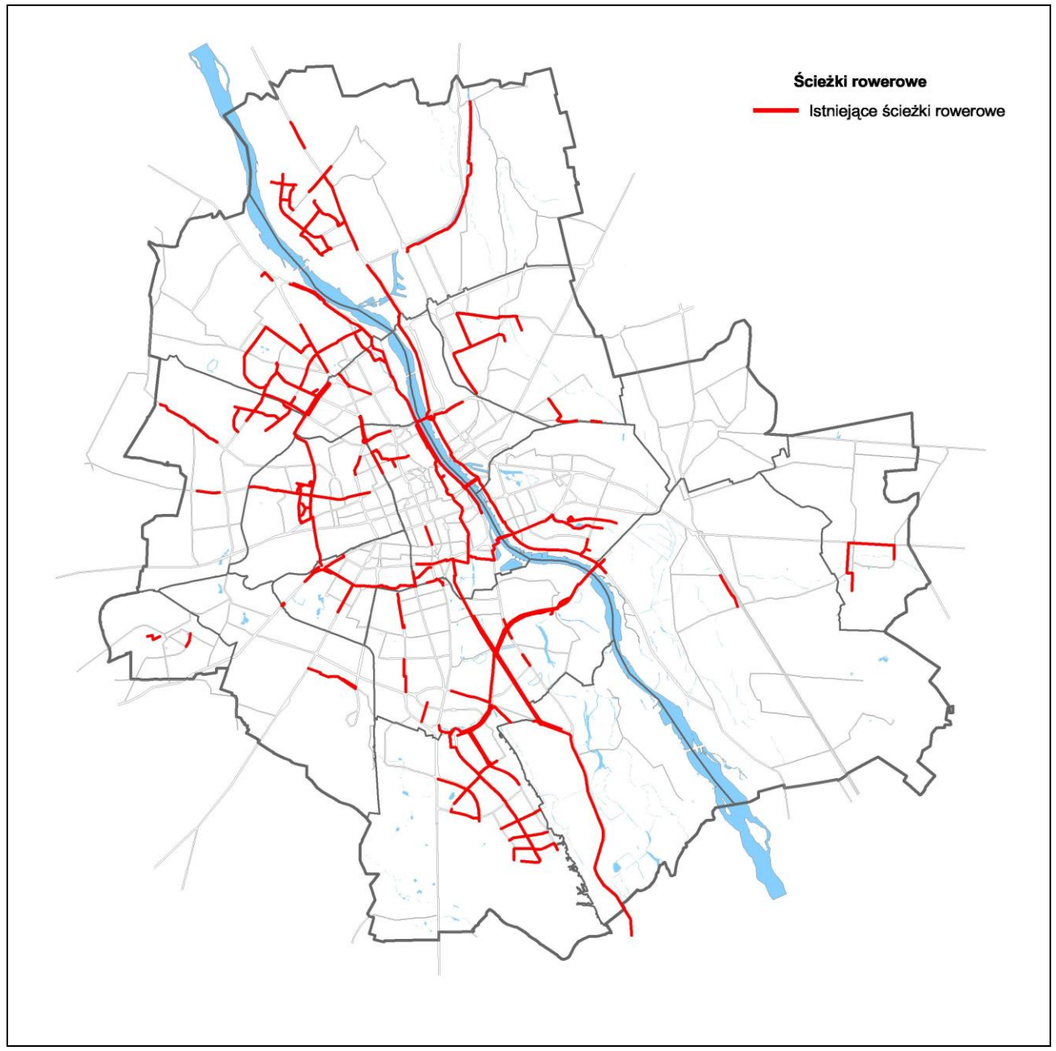
[285] Treść zdania dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[286] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[287] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[288] Datowanie „w 2005r." oraz treść na końcu zdania:(System dróg w 2005r. obrazuje schemat nr 53) dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Schemat Nr 53 - System dróg dla rowerów

[289]Według „Warszawskiego Raportu Rowerowego 2016" długość dróg rowerowych wynosi obecnie ok. 493km, z czego 384km stanowią drogi wyłącznie dla rowerów. Na terenie miasta dostępnych jest ponad 7 000 publicznych stojaków rowerowych zgrupowanych w ponad 1 300 lokalizacjach. Od 2012r. funkcjonuje system rowerów publicznych „Veturilo" z 3 000 rowerów rozmieszczonych w ponad 200 stacjach. Sieć tras rowerowych jest systematycznie rozbudowywana i poprawia się ich standard.

2.3. Inwestycje drogowe

Zrealizowane w ostatnim czasie inwestycje drogowe są jednym z uwarunkowań, które należy wziąć pod uwagę przy planowaniu rozwoju układu drogowego.

Do najważniejszych inwestycji [290]do 2005r. należały:

- budowa mostu Świętokrzyskiego, który zastąpił most Syreny,
- budowa tunelu wzdłuż Wisłostrady, eliminującego możliwość wjazdu z Wisłostrady na most Świętokrzyski
- realizacja kolejnych elementów tzw. etapowej Obwodnicy Centrum:
  - budowa al. Prymasa Tysiąclecia na odcinku trasa AK – rondo Zesłańców Syberyjskich, przebudowa węzła na rondzie Zesłańców Syberyjskich
  - budowa trasy Siekierkowskiej wraz z mostem na odcinku od ul. Witosa do Wału Miedzeszyńskiego,
  - przebudowa Wału na odcinku do Saskiej Kępy,
- budowa drugiej jezdni Wału Miedzeszyńskiego na odcinku od trasy Siekierkowskiej do Miedzeszyna.

[291]Do najważniejszych inwestycji, które powstały po 2005r. należą:

- budowa mostu im. Marii Skłodowskiej - Curie,
- budowa ul. Nowolazurowej (al. 4 Czerwca 1989r.)
- budowa trasy Siekierkowskiej na odcinku od Wału Miedzeszyńskiego do ul. Płowieckiej wraz z budową węzła z ul. Płowiecką i Ostrobramską.

2.4. Ocena stanu układu drogowego

Słabe strony i zagrożenia

- brak [292]pełnego układu tras obwodowych, w tym dróg szybkiego ruchu w Warszawie i jej najbliższym otoczeniu,
- rozpraszanie zabudowy i dezintegracja przestrzenna miasta i aglomeracji powodująca zwiększone zapotrzebowanie na wykorzystywanie samochodu w podróżach,
- postępujący wzrost motoryzacji i tendencja do użytkowania samochodów do podróży wewnątrzmiejskich, prowadzący do dalszego pogłębiania zatłoczenia ulic w Warszawie,
- oczekiwania części społeczeństwa, by rozwiązywać trudności komunikacyjne poprzez rozbudowę układu drogowo-ulicznego i parkingów (w tym w Śródmieściu),
- częste zmiany długoterminowych planów modernizacji i rozwoju systemu drogowego i niewystarczające realizowanie uchwalonej polityki transportowej, wydłużające czas realizacji inwestycji,
- protesty różnych środowisk przeciwko praktycznie wszystkim inwestycjom drogowym, powodujące opóźnienia, lub nawet odstąpienia od realizacji planowanych od lat projektów,
- [293](-)
- kształt układu drogowego w Warszawie zorientowany głównie na obsługę dojazdów do centrum miasta,
- zbyt mały udział w sieci tras o wyższych klasach, co wpływa na przeciążenia (-) części układu drogowego,
- zbyt mała liczba przepraw mostowych przez Wisłę,
- [294](-)
- brak nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, w tym sterowania ruchem na skrzyżowaniach oraz systemów: informacji dla użytkowników dróg o sytuacji ruchowej, monitorowania warunków ruchu oraz szybkiego reagowania w przypadku awarii,
- brak dostatecznej hierarchizacji sieci drogowej, zbyt duża dostępność tras, które prowadzą obecnie ruch tranzytowy (o zasięgu miejskim i pozamiejskim),
- ruch pojazdów ciężkich odbywający się wprawdzie po wyznaczonych trasach, z których część przebiega jednak przez intensywnie zurbanizowane obszary miasta,
- [295]luki w systemie dróg rowerowych; brak parkingów dla rowerów.

[289] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[290] Datowanie „do 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[291] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[292] Treść punktu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..– jw.

[293] Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..– jw.

[294] Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[295] Słowo „niespójny" zastąpiono sformułowaniem „luki w" w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

Mocne strony i szanse

- czytelny układ drogowy – prostokątny w obszarze [296]centralnym miasta i promienisty poza tym obszarem,
- aktualne plany rozwoju autostrad i dróg ekspresowych podlegających Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad zakładające rozwój sieci dróg wokół Warszawy,
- realizacja [297]trzech nowych mostów, które pozwoliły na poprawę warunków ruchu przez Wisłę,
- utrzymywanie rezerw terenowych pod rozbudowę infrastruktury drogowo- ulicznej,
- rezerwy przepustowości ulic możliwe do wykorzystania poprzez usprawnienie organizacji ruchu i wprowadzanie efektywnych systemów zarządzania ruchem z wykorzystaniem nowoczesnych technologii,
- wymóg projektowania ścieżek rowerowych przy realizacji nowych inwestycji drogowych.

Wnioski

- Analiza stanu elementów układu drogowego Warszawy prowadzi do następujących wniosków:
- Niezbędne jest uzupełnienie układu drogowego Warszawy o brakujące odcinki tras obwodowych:
  - wschodniego zamknięcia Obwodnicy Śródmieścia,
  - większości odcinków Obwodnicy Centrum.
- Konieczna jest modernizacja istniejących dróg.
- [298](-)
- Niezbędna jest budowa ulic obsługujących tereny nowej zabudowy wyprzedzająco w stosunku do inwestycji kubaturowych.
- [299]Konieczna jest rozbudowa nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, który przyczyni się do lepszego wykorzystania istniejącej sieci ulicznej, do nadania priorytetowi w ruchu ulicznym pojazdom komunikacji zbiorowej, a także poprawi bezpieczeństwo ruchu drogowego.

2.5. Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa w Warszawie jest dobrze rozwinięta [300] – ok. 47% podróży w granicach miasta realizowana jest przy pomocy komunikacji zbiorowej, 57% - to podróże piesze.

Na system komunikacji zbiorowej w Warszawie składają się następujące elementy: transport kolejowy, transport lotniczy, metro, tramwaj, autobus.

- **Transport kolejowy** (Schemat Nr 54)

Warszawski Węzeł Kolejowy tworzy 7 linii kolejowych znaczenia magistralnego i pierwszorzędnych oraz linia WKD łącząca Warszawę z Grodziskiem Mazowieckim i Milanówkiem. Długość linii kolejowych w Warszawie po których kursują pociągi pasażerskie wynosi 93 kilometry. Zlokalizowanych jest na nich 5 stacji i 40 przystanków osobowych.

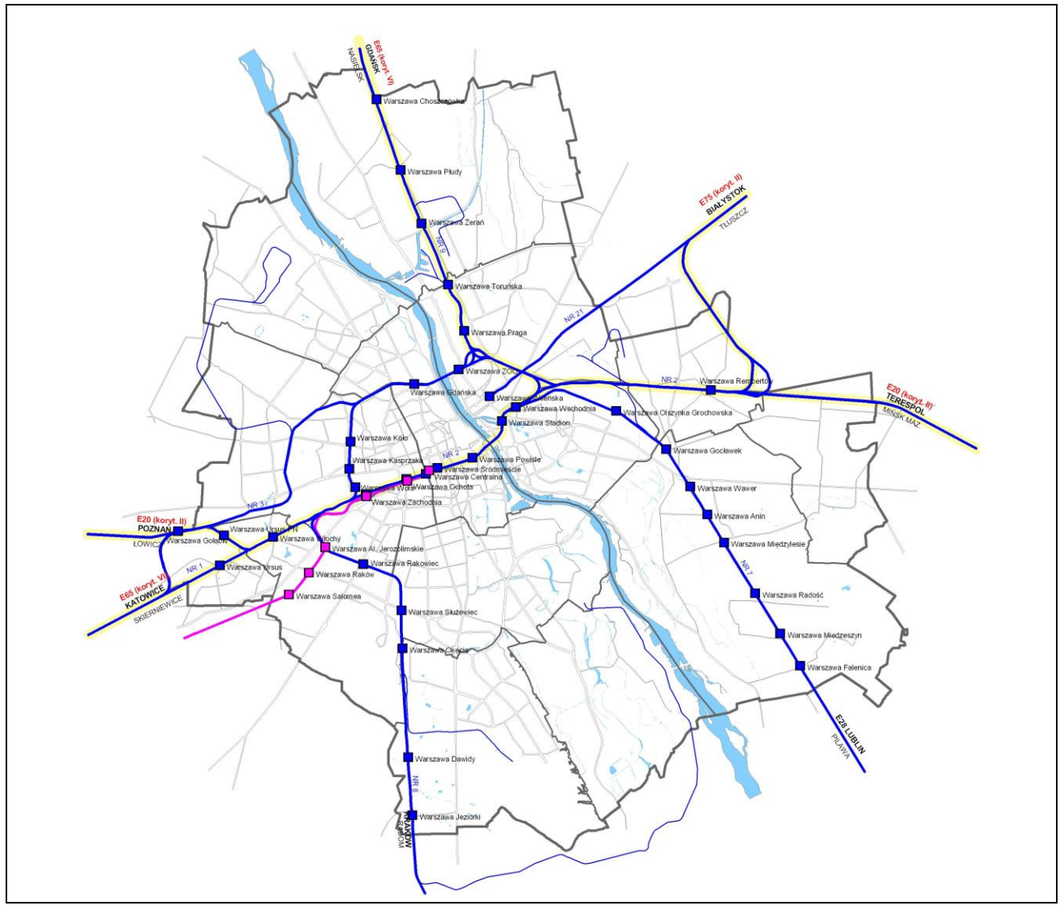
W komunikacji międzynarodowej i międzyregionalnej (przewozy pociągami kwalifikowanymi klasy EC, IC i EX) Warszawa jest obsługiwana przez ok. 70 par pociągów/dobę, w komunikacji międzywojewódzkiej przez ok. 73 par pociągów/dobę, a w przewozach regionalnych i aglomeracyjnych przez ok. 500 par pociągów/dobę.

[301]W 2005r. wielkość przewozów pasażerskich dalekobieżnych (międzynarodowe, międzyregionalne i międzywojewódzkie) szacowano na ok. 60 tys. osób, a regionalnych na ok. 160 tys. w ciągu doby (ruch wjazdowy, wyjazdowy i tranzytowy).

W 2005r. oceniano jako niezadowalający stan infrastruktury technicznej linii kolejowych – torowisk i urządzeń sterowania i zabezpieczenia ruchu. Udział podróży koleją do Warszawy malał (w latach 70. wynosił ok. 480 tys. pasażerów na dobę, obecnie ok. 80 tys.).

Zasadniczym problemem planistów komunikacji dla Warszawy było to, że udział transportu kolejowego w podróżach zaczynanych i kończonych w mieście jest marginalny - ok. 0,1% - 0,2% ogółu wykonywanych podróży. Zmianie tej sytuacji nie sprzyjała ograniczona częstotliwość kursowania pociągów, szczególnie poza godzinami szczytu, zły stan taboru, zdewastowane stacje i przystanki, brak bezpieczeństwa osobistego pasażerów.

Schemat Nr 54 - Sieć linii kolejowych Warszawskiego Węzła Kolejowego

Linie kolejowe PKP
Linie kolejowe WKD
Bocznice kolejowe
Dworce i przystanki kolejowe
NR 8 Numer linii kolejowych
Linie położone w transeuropejskich korytarzach transportowych
E65 (koryt.II) Numer linii kolejowych objętych umowamimiędzynarodowymi AGC i AGTC (nr korytarzy)

- **Metro** (Schemat Nr 55)

[296] Wyraz „śródmiejskim" zastąpiony wyrażeniem „centralnym miasta" w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.- w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[297] Słowo „dwóch" zastąpiono słowem „trzech" w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[298] Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..– jw.

[299] Słowo „wprowadzenie" zastąpione słowem „rozbudowa" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[300] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r..– jw.

[301] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 3 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[302]W 2005r. metro obsługiwało funkcjonujący odcinek I linii o długości 17,2 km (Schemat nr 55). Obsługa pasażerska odbywała się za pośrednictwem 16 stacji. Obsługę techniczną zapewniała stacja techniczno-postojowa Kabaty. W godzinie szczytu kursowało 19 pociągów, złożonych łącznie z 94 wagonów. Średnia prędkość komunikacyjna wynosiła 37,5 km/h, a częstotliwość kursowania w godzinach szczytu 3 – 4 min.

Szacunkowa wielkość przewozów metra wynosiła 260 tys. pasażerów na dobę, co oznaczało, że metro obsługiwało 9,5 % podróży. W odległości do 500 m od stacji metra mieszkało 152 tys. osób, tj. 9,5% mieszkańców Warszawy (w promieniu do 300 m – 52 tys. tj. 3,3%).

[303]W 2008r. ukończono budowę ostatniego odcinka I linii od stacji Plac Wilsona do stacji Młociny, o dł. ok. 4,5 km, ze stacjami Marymont, Stare Bielany, Wawrzyszew i Młociny. Linia (M1) ma długość 23,1km i 21 stacji.

[304]Od 2015r. funkcjonuje również centralny odcinek II linii metra (M2) z 7 stacjami. Budowa całej linii ma zostać ukończona do 2022r.
W 2015r. szacunkowa liczba pasażerów korzystających z linii M1 i M2 wynosiła 673 tys. osób.

Metro obsługuje obszary o największej gęstości zaludnienia, położone na kierunku północ – południe: Ursynów, Mokotów, Śródmieście, Żoliborz Południowy, gdzie znajduje się również najwięcej miejsc pracy.

Funkcjonalnym brakiem I linii metra jest niezrealizowanie dwóch stacji: pl. Konstytucji i Muranów. [305]W 2005r. brakowało również taboru, chociażby do wprowadzenia wszystkich kursujących w szczycie pociągów w składach 6 – wagonowych.

- **Komunikacja tramwajowa** (Schemat Nr 55)

[306]W 2005r. Tramwaje Warszawskie obsługiwały 31 linii o łącznej długości ok. 433 km (Schemat nr 55). Długość tras (używanych torowisk) wynosiła 121 km. Torowiska wydzielone z jezdni stanowiły ok. 80% długości ogólnej sieci tramwajowej. W godzinie szczytu kursowało 355 pociągów tramwajowych, złożonych z 705 wagonów. Średnia prędkość komunikacyjna wynosiła 18,3 km/h. Na niską prędkość w komunikacji tramwajowej szczególnie niekorzystny wpływ miały programy sygnalizacji świetlnej, które nie uwzględniały priorytetów ruchu środków komunikacji zbiorowej. Podaż miejsc w tramwajach wynosiła ponad 80 tys., a obsługę techniczną zapewniały 4 zajezdnie.

W ciągu doby Tramwaje Warszawskie przewoziły 860 tys. pasażerów, co stanowiło 36% ogółu podróżujących komunikacją miejską. Ponad 780 tys. (48,8%) mieszkańców Warszawy mieszkało w odległości maksimum 500 m od przystanku tramwajowego (w promieniu do 300 m – 501 tys, tj. 31,4%).
System tramwajowy w Warszawie jest dobrze rozwinięty. Jego podstawową zaletą jest wydzielenie większości torowisk z jezdni. Daje to możliwość przestrzegania rozkładu jazdy niezależnie od warunków ruchu i korków ulicznych. Rozwój sieci tramwajowej jest stosunkowo łatwy i efektywny ekonomicznie.
Problemem był brak systemu zarządzania ruchem, który nadałby tramwajom pierwszeństwo w ruchu, niezadowalający stan infrastruktury związanej z obsługą pasażerów i stary, nienowoczesny tabor.

[307]Obecnie długość tras tramwajowych (używanych torowisk) wynosi ok. 260 km i funkcjonuje na nich 25 linii tramwajowych.

- **Komunikacja autobusowa** (Schemat Nr 55)

[308]W 2005r. Miejskie Zakłady Autobusowe i działający w koordynacji z nimi ajenci i inni przewoźnicy obsługiwały w komunikacji miejskiej i podmiejskiej 176 linii dziennych (w tym 139 stałych i 37 okresowych) oraz 14 nocnych. Łączna długość linii dziennych wynosiła 2909 km, a nocnych 476 km. Długość tras dla linii dziennych wynosiła 855 km, a nocnych 341 km. W godzinie szczytu kursowało na liniach miejskich i podmiejskich 1074 wozów. Średnia prędkość komunikacyjna wynosiła od 21 km/h (linie zwykłe) do 25 km/h (linie ekspresowe). W godzinie szczytu prędkość ta spadała do ok. 7,5 km/h.

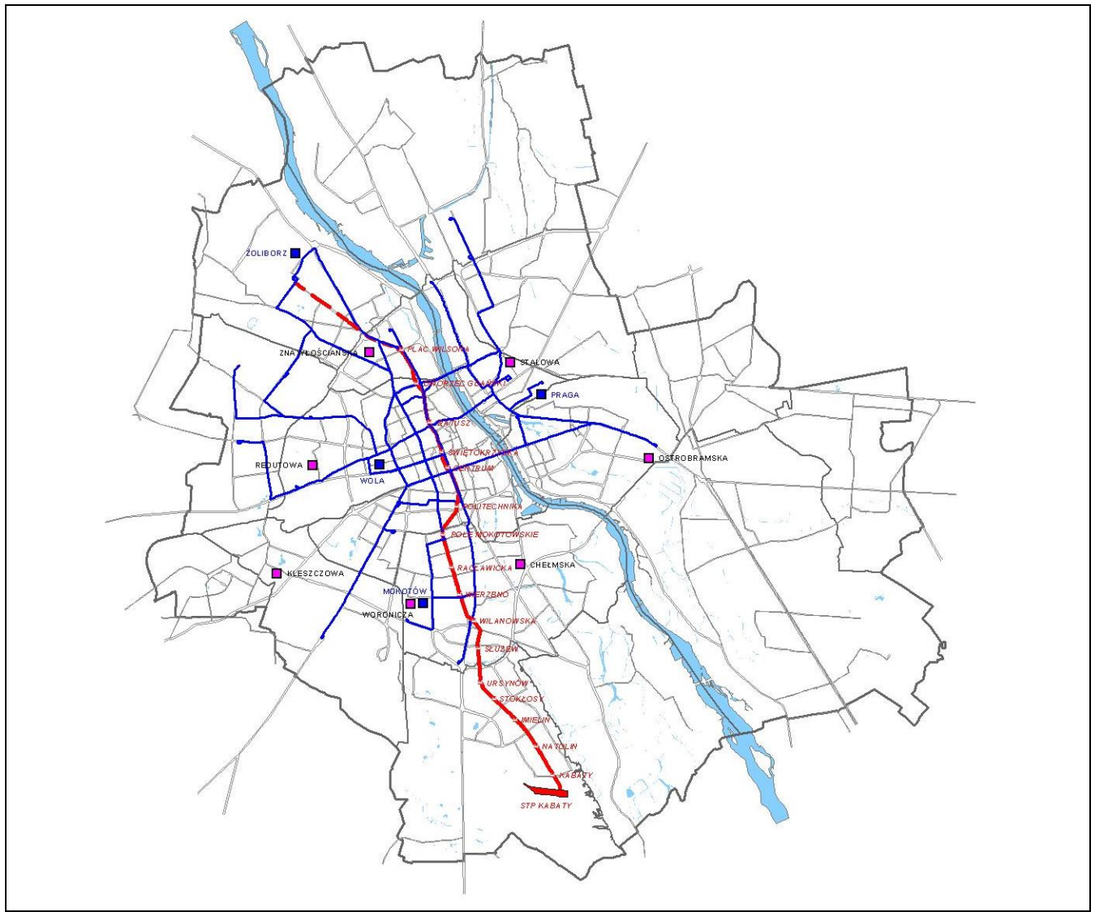
W ciągu doby autobusy miejskie przewoziły 1 600 tys. pasażerów, co stanowiło 58,8% ogółu podróżujących komunikacją miejską. W odległości 500 m od przystanku autobusowego mieszkało 1 570 tys. osób (98,2%), zaś w promieniu do 300 m – 1 385 tys, tj. 86,7%.

Zapleczem technicznym dla komunikacji autobusowej miejskiej i podmiejskiej było 6 zajezdni i 1 zakład naprawy autobusów.

Na liniach podmiejskich działają również firmy prywatne, co do których brak jest bliższych danych. Na ogół przejęły one podróżnych, których nie potrafiła utrzymać kolej. Z bezpośrednich obserwacji wynika, że są dość aktywne, mają dosyć dużą częstotliwość kursowania, ale bardzo zużyty tabor.

Podstawową wadą komunikacji autobusowej miejskiej i podmiejskiej jest uzależnienie od ruchu samochodowego. Widoczny był brak uprzywilejowania autobusów w organizacji ruchu ulicznego. Zdecydowanie niewystarczający jest system wydzielonych pasów dla ruchu autobusowego, a tam gdzie pasy takie występują, brak jest egzekwowania przepisów w stosunku do kierujących pojazdami, którzy korzystają z pasów autobusowych.

Schemat Nr 55 - Komunikacja zbiorowa

Metro - odcinek istniejący
Metro - odcinek w budowie
Trasy tramwajowe
Stacje przesiadkowe metra
Stacje techniczno - postojowe metra
Zajezdnie autobusowe

[302] Datowanie „w 2005r." i treść „(Schemat nr 55)" dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[303] Datowanie „w 2008r" dodane i zaktualizowana treść akapitu w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[304] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwała nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[305] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[306] Datowanie „w 2005r." i treść:(Schemat nr 55) dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[307] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[308] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 5 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

- **Nowe inwestycje w komunikacji zbiorowej.**

Wśród inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach w systemie transportu publicznego, które mogą mieć znaczenie jako uwarunkowanie do określania kierunków rozwoju systemu transportowego należy wymienić: budowę kolejnych odcinków i stacji [309](-) metra oraz realizację łącznika trasy tramwajowej Powstańców Śląskich-Broniewskiego. Budowa nowego odcinka trasy tramwajowej jest pierwszym przypadkiem inwestycji w transporcie publicznym współfinansowanym ze środków UE. Stosowane w jej ramach zaawansowane technologie konstrukcji torowiska tramwajowego, na najbliższe lata wyznaczać standard nowoczesnej komunikacji tramwajowej w Warszawie.

[310]Do 2016r. zrealizowano ponadto trasę tramwajową łączącą Młociny i Białołękę, przebiegającą Trasą Mostu Marii Skłodowskiej – Curie i ul. Światowida, tory tramwajowe w ul. Powstańców Śląskich pomiędzy ul. Górczewską i Radiową oraz pętlę tramwajowo - autobusową „Młociny" wraz z parkingiem P&R, obsługującą północne rejony miasta.

2.6. Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów

- **Obsługa komunikacyjna**

Prawidłowo ukształtowany system transportowy charakteryzuje się, między innymi, zróżnicowanymi warunkami obsługi komunikacyjnej.
W komunikacji zbiorowej wyraża się to wysoką podażą środków tego rodzaju transportu w centrum miasta i na obszarach intensywnie zurbanizowanych (liczba linii, częstotliwości kursowania, gęsta sieć przystanków); im dalej od skupisk zabudowy, tym podaż ta maleje, a dostępność do przystanków jest mniejsza.
Zróżnicowana powinna być także dostępność wybranych obszarów miasta samochodem osobowym: centrum miasta i obszary szczególnie wrażliwe na uciążliwości ruchu powinny być przed nim chronione. Na terenach zabudowy ekstensywnej dostępność samochodem osobowym nie powinna być ograniczana.

Dostępność do przystanków transportu zbiorowego jest jednym ze wskaźników określających jakość obsługi komunikacją zbiorową. W Warszawie dostępność do przystanków należy ocenić jako bardzo dobrą. W promieniu 300 metrowego dojścia do przystanku komunikacji zbiorowej mieszka około 87% mieszkańców miasta, natomiast w promieniu 500 metrów aż 98 %.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowy podział na środki transportu i strefy dojścia.

Tabela Nr 16 – Środki transportu i strefy dojścia

Środek transportu	Wyszczególnienie	liczba mieszkańców w promieniu dojścia				
		do 300 m	do 400 m	do 500 m	do 750 m	do 1000 m
Metro	mieszkańcy	52 300	99 300	152 300	265 700	351 800
	% mieszkańców	3,3%	6,2%	9,5%	16,6%	22,0%
Tramwaj	mieszkańcy	501 300	669 400	780 400	969 200	1 071 600
	% mieszkańców	31,4%	41,9%	48,8%	60,6%	67,0%
Autobus	mieszkańcy	1 385 600	1 531 300	1 570 200	1 593 600	1 597 200
	% mieszkańców	86,7%	95,8%	98,2%	99,7%	99,9%
Kolej	mieszkańcy	41 600	74300	122 500	254 200	409 800
	% mieszkańców	2,6%	4,6%	7,7%	15,9%	25,6%
Wszystkie środki	Mieszkańcy	1 394 500	153500	1 571 000	1 593 700	1 597 400
	% mieszkańców	87,2%	96,0%	98,2%	99,7%	99,9%

Źródło – Diagnoza Stanu Systemu Transportowego Warszawy opracowana przez zespół: I. Buttler, A. Brzeziński, M. Roszkowski, W. Suchorzewski, 2004 r.

Dzięki dobrze rozwiniętej sieci komunikacji autobusowej, prawie cały obszar miasta znajduje się w strefie dojścia pieszego do przystanków autobusowych. Słabsza jest bezpośrednia dostępność do stacji metra (9,5% mieszkańców w promieniu 500 m dojścia) i przystanków kolejowych (7,7%).

Możliwość wymiany ruchu pasażerskiego jest istotna dla współdziałania różnych środków transportu zbiorowego. Wymiana ta powinna odbywać się w dobrze zorganizowanych węzłach przesiadkowych.

Można zidentyfikować następujące istniejące węzły przesiadkowe:

- węzły o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym:
  - Międzynarodowy Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina
  - dworce PKP: Warszawa Centralna, Warszawa Zachodnia, Warszawa Wschodnia
- węzły o znaczeniu regionalnym i miejskim:
  - dworzec PKP Warszawa Gdańska i stacja metra A17 - Dworzec Gdański
  - dworzec PKP Warszawa Śródmieście i stacja metra A13 - Centrum
  - rejon Placu Bankowego i stacji metra Ratusz A15
  - dworzec PKP Warszawa Wileńska
  - dworzec PKP Warszawa Ochota
  - rejon stacji metra A11 - Politechnika
  - rejon stacji metra A7 – Wilanowska
  - [311]rejon stacji A21 - Młociny

Zapewnienie sprawnych przesiadek jest bardzo ważną sprawą, ponieważ - jak wynika z badań z 1998 roku - tylko 40% pasażerów kolei dochodzi pieszo do celów podróży, natomiast 58% kontynuuje podróż innymi środkami miejskiego transportu.

W Warszawie sposób organizacji węzłów przesiadkowych i ich dostosowanie do potrzeb pasażerów są [312](-) niewystarczające. Funkcjonujące w mieście faktyczne miejsca i węzły przesiadkowe rzadko spełniają kryteria właściwe dla zintegrowanego systemu i wymagają przebudowy. Jedynie stacje metra są z reguły dobrze powiązane z przystankami komunikacji autobusowej i tramwajowej. W większości przypadków istnieją połączenia bezkolizyjnie, zapewniające możliwość bezpośrednich przejść z peronów metra do przystanków komunikacji naziemnej. Brak jest natomiast bezkolizyjnych powiązań pomiędzy peronami kolejowymi i przystankami komunikacji miejskiej, które często znajdują się w znacznej odległości. Jest to szczególnie widoczne w przypadku kluczowych dla funkcjonowania miasta dworców kolejowych. Dostęp do nich dla osób korzystających z miejskiego transportu publicznego, a nawet samochodu jest bardzo utrudniony, a często prawie niemożliwy (np. dojście do peronów i kas biletowych Dworca Zachodniego). Podobnie niekorzystna sytuacja występuje w przypadku przystosowania dworców kolejowych do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. brak możliwości przedostania się na perony Dworca Zachodniego i Dworca Wschodniego [313](-).

W Warszawie występują cztery obszary z ograniczonym dostępem dla ruchu samochodowego:

- obszar Starego i Nowego Miasta,
- ulica Nowy Świat na odcinku od ul. Świętokrzyskiej do Al. Jerozolimskich,
- ulica Chmielna na odcinku od Nowego Światu do Pasażu Śródmiejskiego,
- cała ulica Agrykola.

Na obszarze Starego i Nowego Miasta obowiązuje strefa wyłącznie ruchu pieszego. Dopuszczony jest tam jedynie ruch samochodów służb miejskich i pojazdów ze specjalnymi identyfikatorami.

[309] Treść „pierwszej linii" usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[310] Treść akapitu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[311] Treść punktu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp.

[312] Słowo „wysoce" usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[313] Treść po przecinku usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

W przypadku Nowego Światu ograniczenie ruchu jest tylko częściowe i głównie dotyczy prywatnych samochodów osobowych i pojazdów ciężarowych. Jednocześnie z ulicy korzystają pojazdy komunikacji zbiorowej, taksówki i pojazdy posiadające specjalne zezwolenia.

Na pozostałych ciągach ulicznych nie istnieją żadne ograniczenia związane z poruszaniem się samochodów osobowych.

- **Parkowanie** (Schemat Nr 56)

Polityka parkingowa powinna być także zróżnicowana w zależności od obszaru miasta i występujących uwarunkowań komunikacyjnych. W centrum i na obszarach silnie zurbanizowanych, charakteryzujących się zwiększoną gęstością celów podróży i występującymi deficytami przestrzeni publicznej, która może być przeznaczona pod transport, niezbędne jest limitowanie dostępu dla samochodów indywidualnych realizowane np. poprze ograniczanie ilości miejsc postojowych i stosowanie opłat za parkowanie. Z kolei na terenach oddalonych od centrum, wolnych od ograniczeń przestrzennych, powinny być zapewnianie dobre warunki parkowania.

Organizacja parkowania na obszarze Warszawy jest zróżnicowana w zależności od intensywności zagospodarowania terenu i odległości od centrum miasta Strefa centralna jest objęta systemem płatnego parkowania.

W centrum Warszawy funkcjonuje Strefa Płatnego Parkowania Niestrzeżonego (SPPN) utworzona w lipcu 1999 roku. Wprowadzenie parkowania płatnego umożliwiło zwiększenie rotacji pojazdów na parkingach ulicznych. Strefa ta obejmuje ok. 25 tys. miejsc postojowych.

Poza tym na terenie siedmiu dzielnic centralnych (Śródmieście, Mokotów, Ochota, Praga Południe, Praga Północ, Wola, Żoliborz) funkcjonują parkingi płatne naziemne, strzeżone i dozorowane, dysponujące [314]w 2005r. ok. 16,5 tys. miejsc postojowych, a także płatne parkingi podziemne i kubaturowe, posiadające łącznie ok. 7 tys. miejsc postojowych ogólnodostępnych.

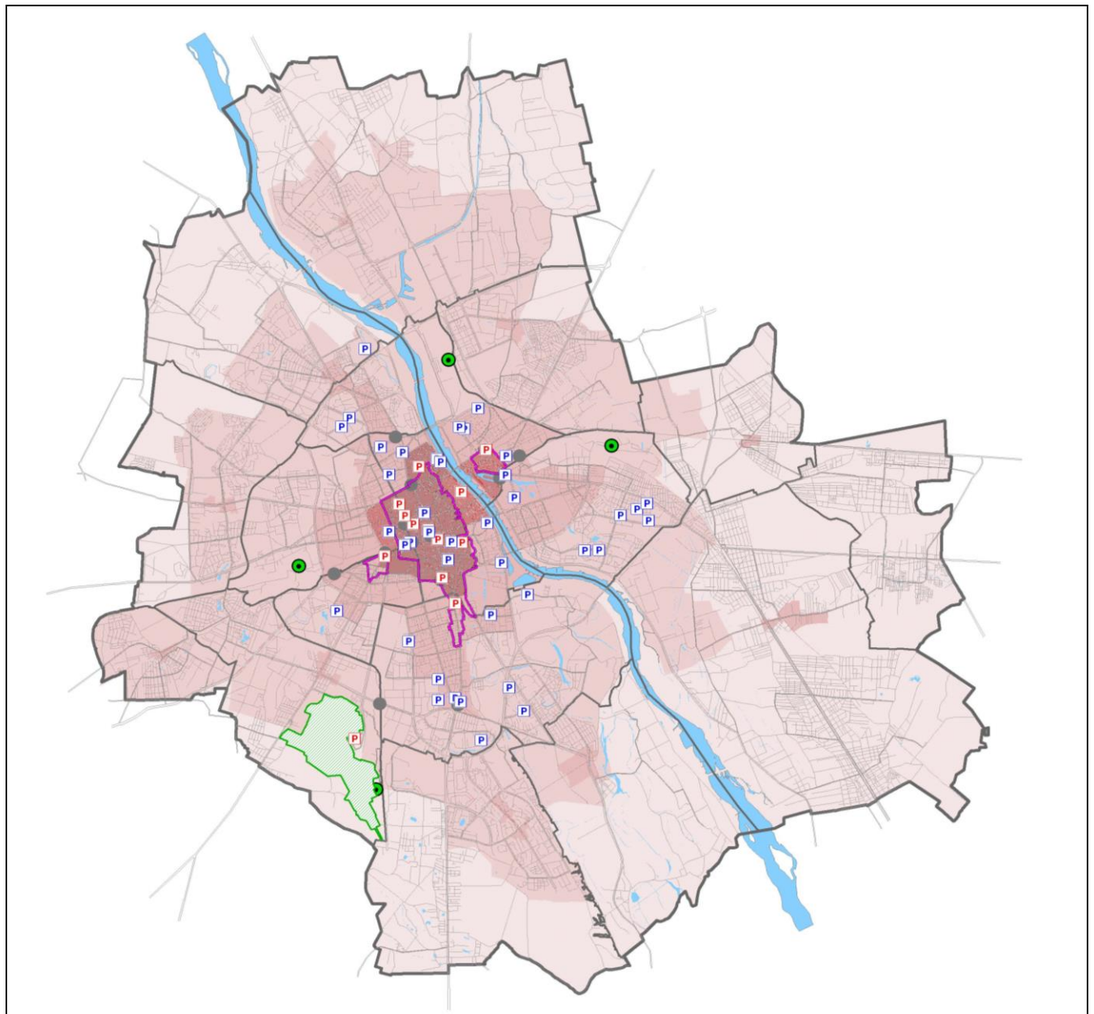
[315]Obecnie w Warszawie funkcjonuje system parkingów przesiadkowych typu Parkuj i Jedź (P+R), liczy 13 lokalizacji, w tym 7 to parkingi kubaturowe.

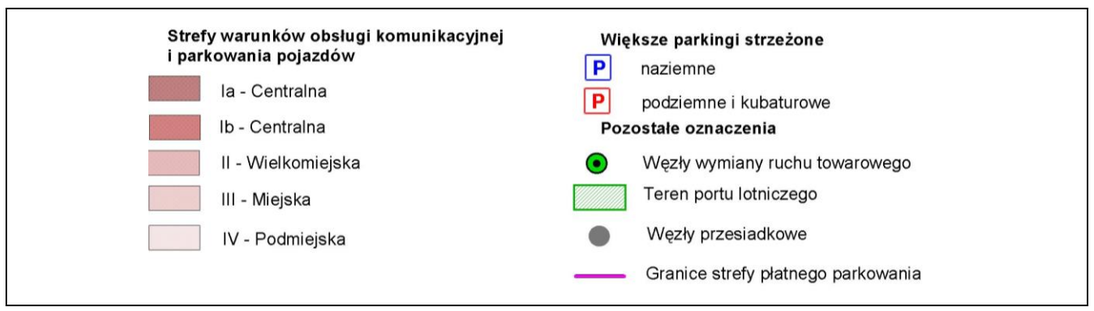
Poza SPPN parkowanie regulowane jest na podstawie prawa dotyczącego ruchu drogowego oraz przepisów wewnętrznych (dot. przestrzeni niepublicznych). Na ogół możliwe jest parkowanie na chodnikach i innych przestrzeniach publicznych. Prowadzi to do dewastacji nawierzchni chodników, placyków, ciągów pieszo-jezdnych. Nagminne jest również parkowanie wbrew przepisom na trawnikach i drogach rowerowych.

Na większości terenów zurbanizowanych występuje deficyt miejsc postojowych. Wyjątkiem jest zabudowa z ostatnich lat, gdzie uwzględniano istniejący i potencjalny wskaźnik motoryzacji. Obecnie w procesie opiniowania przez ZDM nowych inwestycji stosowane są zasady ustalania liczby miejsc postojowych na podstawie obowiązującego SUiKZP. Według tych zasad miasto podzielone jest na 4 strefy o różnych warunkach dostępności komunikacyjnej.

Obszary o starszej zabudowie usługowej, mieszkaniowej i wielofunkcyjnej były projektowane przy założeniu dużo niższego wskaźnika motoryzacji indywidualnej niż obecny. Jeśli nawet przewidziano możliwości w postaci rezerw pod budowę parkingów wielopoziomowych, to na ogół są one niewykorzystane ze względu na brak mechanizmów finansujących tego typu inwestycje.

Schemat Nr 56 - Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów

[314] Datowanie „w 2005r." dodane - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[315] Treść zdania zaktualizowana w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

2.7. Ocena stanu komunikacji zbiorowej i systemu parkowania

Słabe strony i zagrożenia

- [316](-)
- (-)
- postępujący spadek wykorzystania kolei w podróżach podmiejskich,
- brak [317]wystarczającej liczby nowoczesnych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi środkami transportu, przyjaznych dla pasażerów i spełniających wymogi integracji środków transportu zbiorowego
- niewystarczające uprzywilejowanie komunikacji zbiorowej (tramwaj, autobus) w centralnym obszarze miasta i w korytarzach dojazdowych do centrum
- wymagający modernizacji stan techniczny infrastruktury tramwajowej (tory, zasilanie).
- [318]niezadawalający stan techniczny infrastruktury sieci kolejowej i niska jakość usług oraz mała atrakcyjność kolei podmiejskich, co jest przyczyną malejącego udziału kolei do obsługi ruchu podmiejskiego, oraz [319]małego wykorzystania kolei do obsługi ruchu wewnętrznego w Warszawie
- powszechne parkowanie samochodów na chodnikach i miejscach do tego nie przeznaczonych - powoduje to znaczne utrudnienia w ruchu pieszym oraz negatywnie wpływa na bezpieczeństwo ruchu zarówno pieszych jak i samochodów
- brak zdecydowanych działań w zakresie polityki parkingowej, w tym rozszerzania strefy płatnego parkowania oraz stosowania normatywów parkingowych w planach zagospodarowania przestrzennego

Mocne strony i szanse

- dobrze rozwinięta sieć wewnątrzmiejskiej komunikacji zbiorowej w Warszawie (metro, tramwaj, autobus) o następujących zaletach:
  - duża gęstość sieci; w promieniu 500 m od najbliższego przystanku mieszka 98% populacji;
  - rozwinięta sieć komunikacji szynowej (bogata sieć tras tramwajowych z dużym udziałem torowisk wydzielonych z jezdni, oraz rozwijane metro); w promieniu 500m od najbliższego przystanku transportu szynowego mieszka 53 % mieszkańców Warszawy, a uwzględniając przystanki kolejowe 56 % mieszkańców.
- znaczący udział komunikacji zbiorowej w obsłudze podróży wewnątrz miasta.
- rozwinięty węzeł kolejowy obsługujący aglomerację:
  - 7 linii promienistych obsługujących korytarze zabudowy w strefie podmiejskiej,
  - czterotorowa kolejowa linia średnicowa przechodząca przez centrum miasta w tunelu,
  - dwa mosty kolejowe przez Wisłę z rezerwami przepustowości.
- możliwość bardziej efektywnego wykorzystania systemu tramwajowego, przy występujących rezerwach przepustowości i prędkości
- działający system płatnego parkowania w centralnym obszarze miasta
- [320]poprawiający się standard usług transportu zbiorowego oraz sukcesywna wymiana taboru w komunikacji tramwajowej i autobusowej

[316] Kolejne 2 punkty usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[317] Treść „wystarczającej liczby" dodane w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[318] Słowo „zły" zastąpione słowem „niezadawalający" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[319] Treść „praktycznego braku" zastąpione treścią „małego" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[320] Treść punktu dodana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

Wnioski

Analiza stanu elementów systemu komunikacji zbiorowej i parkowania prowadzi do następujących wniosków:

- W obszarze centrum Warszawy podstawową rolę w obsłudze powinna pełnić komunikacja zbiorowa. Możliwość dojazdów samochodami powinna być ograniczana, a w wybranych obszarach także eliminowana. W szczególności działania restrykcyjne powinny dotyczyć ruchu o charakterze tranzytowym.
- Konieczny jest rozwój systemów komunikacji szynowej: kolejowego, metra i tramwajowego; należy przy tym w szczególności wziąć pod uwagę:
  - zapewnienie możliwości wygodnego transferu pasażerów między różnymi środkami transportu,
  - zasadniczą poprawę jakości obsługi kolejowej,
  - modernizację i rozwój systemu tramwajowego,
  - uzupełnienie o brakujące stacje I linii metra (pl. Konstytucji i Muranów) i rozwój sieci metra.
- Komunikacja zbiorowa musi mieć zapewniony priorytet w ruchu.
- Niezbędne są działania zmierzające do uporządkowania parkowania, tak, aby umożliwić zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością i przepustowością układu drogowego, a chłonnością parkingową.
- Należy zróżnicować środki realizacji polityki transportowej w zależności od charakteru obszaru, dla którego będą zastosowane. Oznacza to konieczność podziału miasta na strefy różniące się:
  - ograniczeniami ruchu samochodów osobowych i ciężarowych,
  - wymaganiami co do jakości przestrzeni publicznych i warunkami ruchu pieszego i rowerowego,
  - stopniem uprzywilejowania transportu publicznego,
  - wymaganiami dotyczącymi liczby miejsc parkingowych,
  - wysokością opłat za parkowanie zróżnicowane także w zależności od czasu postoju.

3. PODSUMOWANIE

Analizując kompleksowo uwarunkowania rozwoju systemu transportowego Warszawy należy stwierdzić, że:

- Głównymi czynnikami zewnętrznymi kształtującymi uwarunkowania komunikacyjne w Warszawie i jej najbliższym otoczeniu [321]w 2005r. były: ■ plany Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad dotyczące lokalizacji autostrady i układu dróg ekspresowych w aglomeracji warszawskiej, działającej na podstawie specjalnej ustawy o lokalizacji dróg krajowych ■ plany dotyczące budowy na terenie Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina drugiego terminala o przepustowości 6,5 mln pasażerów rocznie, przedstawione przez PP Porty Lotnicze ■ restrukturyzacja i przemiany organizacyjne PKP ■ działania rządu na rzecz wykorzystania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ■ ustalenia komunikacyjne zawarte w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

[321] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w punkcie – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

- Wśród czynników wewnętrznych wpływających na uwarunkowania rozwoju systemu transportowego zasadnicze znaczenie [322]miała zmiana ustroju miasta stołecznego Warszawy w marcu 2002 roku. Obecna pozycja Prezydenta pozwala na prowadzenie negocjacji z Ministerstwem Infrastruktury na temat kierunków rozwoju układu dróg krajowych i lotnisk w aglomeracji warszawskiej, a także na uzgadnianie z Urzędem Marszałkowskim planów zagospodarowania w skali regionalnej. Pojawia się również szansa uzgodnienia sposobu wykorzystania sieci kolejowej do obsługi miasta i połączeń podmiejskich. Prezydent miasta prowadzi także rozmowy z organami rządowymi w sprawie projektów infrastrukturalnych, których finansowanie uzupełnione zostanie funduszami europejskimi.

- Działania z wyżej wymienionych obszarów powinny być uwzględnione przy formułowaniu Programu Rozwoju Systemu Transportowego. Program ten będzie miał strategiczne znaczenie dla rozwoju całego miasta. Jego realizacja wymaga koordynacji działań w dziedzinie planowania finansowego, inwestycyjnego, przestrzennego i współpracy z zewnętrznymi instytucjami samorządowymi, rządowymi i Unii Europejskiej.

  Program powinien zawierać listę i harmonogram działań organizacyjnych, modernizacyjnych i inwestycyjnych oraz wskazywać źródła finansowania programu i jednostki miasta odpowiedzialne za poszczególne działania. Szczególnie istotne jest przy tym traktowanie systemu i jego rozwoju w całości, bez oddzielania problemów rozwoju dróg od spraw związanych z budową linii tramwajowych, metra, modernizacji linii kolejowych, wprowadzania systemu sterowania ruchem, parkowania i opłat na sieci ulicznej, itd.

  Rozwój systemu transportowego Warszawy wymaga odpowiedniego przygotowania organizacyjnego miasta. Nasuwa się wniosek, że celowe byłoby skupienie kompetencji w omawianej dziedzinie w ręku jednego z Zastępców Prezydenta, któremu podlegałaby jednostka organizacyjna miasta przygotowująca i koordynująca Program Rozwoju Systemu Transportowego Warszawy.

- System transportowy Warszawy wymaga zrównoważonego rozwoju. Oznacza to konieczność wzmocnienia roli transportu zbiorowego, szczególnie w centrum miasta, tak, aby utrzymać wysoki, 60-cio procentowy, udział komunikacji publicznej w podziale zadań przewozowych w Warszawie. Transport masowy wymaga [323]dalszej modernizacji, szczególnie system kolejowy, który powinien odzyskać kluczową rolę w obsłudze ruchu podmiejskiego. Niezbędna jest integracja szynowych środków transportu. Konieczna jest budowa nowoczesnych węzłów przesiadkowych i wprowadzenie zintegrowanego systemu sterowania ruchem.

- Jednocześnie niezbędne jest uzupełnienie układu drogowego i modernizacja istniejących odcinków tras o najwyższych klasach, tak, aby Warszawa uzyskała sprawne połączenia zewnętrzne; równocześnie inwestycje te pozwolą wytworzyć ciągi tras obwodowych w samym mieście. Konieczna jest realizacja brakujących elementów Obwodnicy Śródmieścia, nowych mostów, układu dróg międzydzielnicowych i sieci ulic obsługujących tereny nowo zurbanizowane.

- Szczególne znaczenie ma odpowiednie sklasyfikowanie ulic w śródmieściu Warszawy – niezbędne jest obniżenie klas, wprowadzenie stref ruchu uspokojonego i wyłączonych z ruchu.

- Inwestycje lub modernizacje dróg, ulic i komunikacji publicznej muszą być wspomagane odpowiednią polityką parkingową i działaniami organizacyjnymi w sferze zarządzania ruchem i sterowania systemami komunikacji zbiorowej.

[322] Zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwała uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art.10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[323] Słowo „generalnej" zastąpione słowem „dalszej" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

IX. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA (Rysunek Studium Nr 9, 10, 11, 12 i 13)

1. WODOCIĄGI (Schemat Nr 57)

[324]Warszawski system wodociągowy obejmuje swym zasięgiem ponad (-) 80% terenów w granicach administracyjnych miasta i zaspokaja potrzeby ok. 99 % mieszkańców.

Podstawowymi źródłami wody dla miasta są: ■ Wodociąg Centralny ■ Wodociąg Praski ■ Wodociąg Północny.

Wodociągi te powiązane są ze sobą systemem przewodów i tworzą tzw. Wodociągi Układu Centralnego [325](Schemat nr 57)

■ **Wodociąg Centralny.**

Jest to najstarsze, liczące 116 lat źródło zaopatrzenia Warszawy w wodę. Woda surowa, ujmowana z Wisły poprzez ujęcia powierzchniowe, zatokowe oraz cztery ujęcia infiltracyjne (poddenne), a także przesyłana z ujęcia zasadniczego Wodociągu Praskiego jest transportowana na stację uzdatniania tzw. Stację Filtrów przy ulicy Koszykowej. Uzdatnianie wody prowadzone jest w dwóch ciągach technologicznych.

W I ciągu, zasilanym z ujęć poddennych, woda poddawana jest filtracji na filtrach piaskowych pośpiesznych oraz powolnych z wykorzystaniem naturalnych procesów biologicznych oczyszczania wody oraz sorpcji na węglu aktywnym. II ciąg technologiczny oparty jest na chemicznym uzdatnianiu wody z wykorzystaniem wstępnego utleniania, koagulacji, filtracji pośpiesznej. Końcowym procesem uzdatniania jest dezynfekcja dwutlenkiem chloru i chlorem gazowym. Uzdatniona woda magazynowana jest w zbiornikach wody czystej o łącznej pojemności 135 tys.m^3. Wodociąg Centralny posiada potencjalną zdolność produkcyjną ok. 500 tys. m^3/dn. W 2003r. wodociąg pracował z wydajnością 239.8 tys. m^3/dn, pokrywając ok. 56% zapotrzebowania na wodę.

Strefa zasilania Wodociągu Centralnego obejmuje centralne dzielnice Warszawy lewobrzeżnej oraz Ursynów, cz. Wilanowa, Włochy, Ursus z pasmem pruszkowskim i część Bemowa.

■ **Wodociąg Praski.**

Woda dla Wodociągu Praskiego ujmowana jest poprzez ujęcia infiltracyjne – ujęcie zasadnicze w nurcie rzeki tzw. „Gruba Kaśka" i dwie studnie brzegowe. W stacji uzdatniania wody przy ulicy Brukselskiej woda poddawana jest napowietrzaniu w aeratorach, filtracji pośpiesznej i dezynfekcji końcowej za pomocą dwutlenku chloru, a następnie magazynowana w zbiorniku wody czystej o pojemności 23 tys. m^3. Wodociąg Praski może pracować z wydajnością 100 - 150 tys. m^3/dn. W 2003r. produkcja wody z Wodociągu Praskiego wynosiła 63.5 tys. m^3/dn i pokrywała ok.15% zapotrzebowania wody w mieście.

Strefa zasilania Wodociągu Praskiego obejmuje część Wawra, Rembertów, cz. Targówka oraz cz. tzw. dolnego miasta Warszawy lewobrzeżnej.

Do zakładu przynależą organizacyjnie dwie, ujmujące wodę podziemną, stacje wodociągowe w Radości i Falenicy o wydajności 3.6 tys.m^3/dn każda, zasilające w wodę południową część dzielnicy Wawer.

■ **Wodociąg Północny (zlokalizowany w Wieliszewie).**

Woda dla Wodociągu Północnego ujmowana jest powierzchniowo z Zalewu Zegrzyńskiego. Podstawowe procesy uzdatniania obejmują: wstępne utlenianie ozonem, sedymentację w zbiornikach kontaktowych, koagulację, filtrację na filtrach pośpiesznych i końcową dezynfekcję chlorem gazowym. W trakcie budowy są urządzenia do adsorpcji na filtrach węglowych i do ozonowania pośredniego. Uzdatniona woda transportowana jest do stacji strefowej „Białołęka", gdzie magazynowana jest w zbiornikach wody czystej o pojemności ok.120 tys.m^3. Wodociąg Północny posiada nominalną zdolność produkcyjną rzędu 300 tys. m^3/dn, jednak aktualnie jego maksymalna wydajność sięga tylko 230 tys. m^3/dn, ponieważ układ dystrybucyjny na wyjściu ze Stacji Strefowej nie jest w stanie przyjąć większej ilości wody. W 2003 r. produkcja wody w Wodociągu Północnym wynosiła średnio 123.4 tys. m^3/dn i pokrywała ok. 29% zapotrzebowania miasta.

Strefa zasilania Wodociągu Północnego obejmuje: ■ Białołękę ■ Targówek ■ Bemowo ■ Bielany ■ cz. Żoliborza.

Na terenie miasta istnieje też szereg lokalnych ujęć i sieci dystrybucji wody, głównie na terenie Wesołej, Starej Miłosnej, cz.Rembertowa, cz.Wilanowa (Powsin i Zawady) oraz studni publicznych, ujmujących podziemne wody dobrej jakości, przydatne do konsumpcji bez uzdatniania, z których korzysta ludność ze względu na smakowe cechy wody.

■ **Sieć wodociągowa**

Wszystkie wymienione źródła podają wodę do wspólnego układu sieci wodociągowej poprzez pompownie sieciowe na stacjach wodociągowych. Sieć wodociągową w systemie Wodociągów Układu Centralnego tworzą: ■ magistrale wodociągowe – przewody o średnicach DN 300 – 1400 mm ■ przewody rozbiorcze o średnicach DN 80 – 250 mm ■ połączenia wodociągowe o średnicach DN poniżej 80 mm. Całkowita długość sieci na terenie Warszawy wynosi ok. 3000 km. Magistrale wodociągowe tworzą zasadniczo układ pierścieniowy. Nieliczne z nich mają charakter rozgałęźny, są to głównie magistrale zasilające Włochy, Ursus, Rembertów oraz obszary podstołeczne.

Konfiguracja wysokościowa terenu wymusiła podział miasta na dwie strefy ciśnień, których granicę stanowi linia Skarpy Warszawskiej. Tereny miasta położone na zachód od Skarpy znajdują się w tzw. strefie wysokiego ciśnienia "W" zasilanej przez Wodociąg Centralny i Wodociąg Północny. W strefie "W" znajdują się trzy strefowe pompownie sieciowe, pobierające wodę bezpośrednio z przewodów magistralnych i lokalnie podnoszące ciśnienie wody dla rejonu Ursynowa (pompownie P1 i P2) i dla rejonu Żoliborza, Bemowa i Bielan (pompownia "Marymont Skarpa"). Natomiast obszary Warszawy prawobrzeżnej i tereny podskarpowe lewobrzeżnej części miasta objęte są strefą niskiego ciśnienia "N", gdzie woda tłoczona jest z Wodociągu Praskiego i Północnego poprzez Stację Strefową "Białołęka". Strefy te powiązane są ze sobą sześcioma połączeniami sieciowymi w ulicach: Rudzkiej, Wenedów, Mostowej, al. 3 – go Maja, Spacerowej, Rzymowskiego. W czasie normalnej pracy systemu WUC sieci w obu strefach pracują niezależnie.

1.1. Ocena stanu systemu wodociągowego

Słabe strony i zagrożenia:

- zła jakość wody surowej, nie spełniającej wymagań stawianych wodzie przeznaczonej jako źródło do przygotowania wody pitnej (zła ochrona wód zlewni Wisły i Narwi).
- brak zrównoważenia źródeł opartych na niezależnych ujęciach wody z Wisły i Narwi.
- zagrożenia awaryjne występujące w układzie przesyłowym i sieciowym.
- niedostatecznie rozbudowany układ sieci, uniemożliwiający dostarczenie wody m.in. w rejon Łuku Siekierkowskiego, Wilanowa i Wawra.

Mocne strony i szanse:

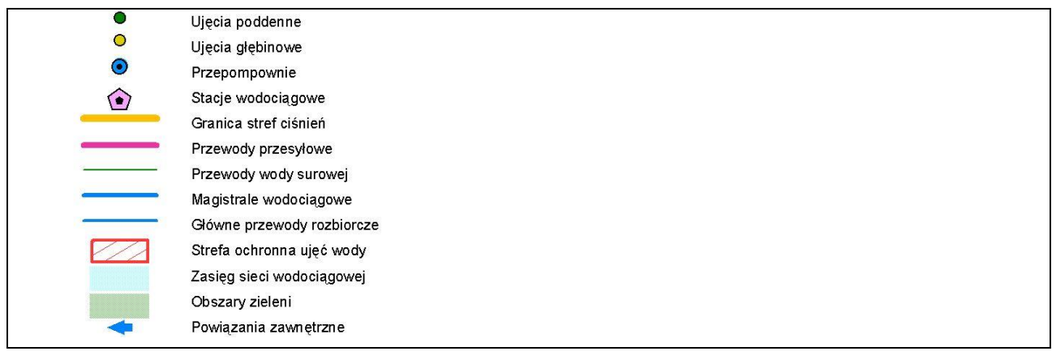
- oparcie ujęć wody o dwa niezależne terenowo i zlewniowo źródła - rzekę Wisłę i Narew (korzystne z punktu widzenia pewności zasilania w sytuacjach awaryjnych).
- rezerwy wydajności źródeł i urządzeń do produkcji wody w trzech podstawowych zakładach wodociągowych.
- wysoki stopień niezawodności przesyłu wody (sieć ukształtowana w formie zamkniętych pierścieni)
- sukcesywne wdrażanie przez MPWiK programu poprawy jakości wody.

[324] Treść zdania zaktualizowana w wyniku zmian stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[325] Dodano treść: (Schemat nr 57) - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.- jw

Schemat Nr 57 - Wodociągi

2. KANALIZACJA (Schemat Nr 58)

Miasto Stołeczne Warszawa posiada [326]dwie oczyszczalnie ścieków, jedną z nich jest „Czajka", usytuowana na prawym brzegu Wisły, o wydajności 240 tys. m^3/dn. „Czajka" jest oczyszczalnią mechaniczno – biologiczną z elementami oczyszczania chemicznego. Część mechaniczna składa się z krat, piaskowników i osadników wstępnych. Oczyszczanie biologiczne prowadzone jest z wykorzystaniem osadu czynnego.

W [327](-) latach 2000-2005 przeprowadzono modernizację oczyszczalni obejmującą między innymi zmianę systemu napowietrzania, budowę stacji odwadniania osadu, instalację dozowania chemikaliów i modernizację hali krat.

Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Stołecznego Warszawy Nr XVI/147/99 z dnia 25.10.1999r. [328]została zrealizowana rozbudowa i modernizacja oczyszczalni, mająca na celu przyjęcie ścieków z ogólnospławnej części systemu kanalizacji lewobrzeżnej Warszawy. Średniodobowa wydajność oczyszczalni w skali roku wynosi 435 tys. m3/dn.

[329]W 2006r. ukończono budowę oczyszczalni ścieków „Południe". Wydajność oczyszczalni w I etapie wynosiła 112000 m^3/dn (możliwość rozbudowy do 224000 m^3/dn).

Oczyszczalnia obsługuje obszar: ■ Ursynowa ■ Wilanowa ■ cz. Mokotowa. Przyjęte rozwiązania przewidują hermeryzację obiektów, eliminującą rozprzestrzenianie się zapachów, pełną dezodoryzację wyziewów, biodegradację tłuszczów oraz suszenie osadu umożliwiające jego spalanie i zastosowanie w rekultywacji nieużytków lub terenów zielonych.

Ścieki z terenu Ursusa odprowadzane są poza granice miasta, do [330](-) rozbudowanej i unowocześnionej oczyszczalni „Pruszków".

Do lokalnych oczyszczalni odprowadzane są ścieki z dzielnicy Wesoła (Stara Miłosna), Rembertów, [331](-) i Białołęka.

Warszawski system odprowadzania ścieków tworzą dwa niezależne układy kanalizacyjne: lewo i prawobrzeżny, transportujące ścieki z południa na północ miasta.

Kanalizacja lewobrzeżna odprowadza ok.70% ścieków powstałych na terenie Warszawy w systemie ogólnospławnym i rozdzielczym. System ogólnospławny obejmuje dzielnice północne, [332]centralne i zachodnie. Dzielnice położone w zlewni Potoku Służewieckiego skanalizowane są kanalizacją rozdzielczą. Ścieki miejskie z systemu kanalizacyjnego Warszawy lewobrzeżnej odprowadzane są grawitacyjnie [333]częściowo do oczyszczalni „Południe" i częściowo do „Czajki (w warunkach pogody deszczowej nadmiar ścieków odprowadzany jest przelewami burzowymi).

Kanalizacja prawobrzeżna odprowadza ok.30% ogółu ścieków w systemie ogólnospławnym i częściowo rozdzielczym (fragmenty dzielnic: Targówek, Rembertów, Białołęka, Wawer). Główna linia kolektorów biegnąca z południa na północ zbiera ścieki na odcinku ok.30 km i odprowadza je do oczyszczalni „Czajka".

Wody opadowe z terenu miasta odprowadzane są siecią kanałów kanalizacji ogólnospławnej, siecią kanalizacji deszczowej, kanałami otwartymi oraz po powierzchni terenu (spływ powierzchniowy).

Większymi odbiornikami wód opadowych z kanalizacji lewobrzeżnej są: ■ Potok Służewiecki; kanały: ■ Czerniakowski, ■ Konotopa, ■Zaborowski ■ Rudawka ■ Młociński ■ Bielański, z kanalizacji prawobrzeżnej kanały: ■ Bródnowski, ■ Rembertowski, ■ Kawęczyński■ Zagoździański i Wawerski ■ Henrykowski.

---

[326] Treść zdania zaktualizowana w wyniku zmian stanu istniejącego - uchwała nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[327] Słowo „ostatnich" zastąpione datowaniem „2000-2005" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[328] Treść „przewidywana jest" zastąpiona treścią „została zrealizowana" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[329] Datowanie „w 2006 r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.– jw.

[330] Słowo „aktualnie" usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[331] Słowo „Wawer" usunięte w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[332] Wyraz „śródmiejskie" zastąpiony wyrazem „centralne" – uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[333] Treść zaktualizowana do słowa „Czajki" w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

- **Sieć kanalizacyjna**

Sieć kanalizacyjna [334](schemat nr 58 - stan na 2005r.) jest zbudowana częściowo w układzie promienistym, a częściowo zamkniętym kaskadowym, połączonym poprzez przelewy burzowe (głównie rejon Skarpy Wiślanej na lewym brzegu Wisły).

Ogólna przepustowość sieci jest wystarczająca przy obecnej ilości powstających ścieków pogody bezdeszczowej. Istnieje kilka kolektorów stale przeciążonych, co jest związane z koniecznością transportu ścieków na duże odległości.

Około 9% mieszkańców Warszawy (150 tys. osób) zamieszkuje rejony miasta położone poza zasięgiem miejskiej sieci kanalizacyjnej. Wytwarzane przez nich ścieki są odprowadzane do zbiorników bezodpływowych, a następnie wywożone taborem asenizacyjnym do punktów zrzutu do kanalizacji miejskiej. Na terenie miasta działają [335]trzy stacje zlewne, zlokalizowane przy ulicach Jagiellońskiej, (-) Odlewniczej i Sytej. Stacje przy ul. Odlewniczej i Sytej (-) wyposażone są w nowoczesne instalacje do spławiania z hermetycznym systemem przyjmowania ścieków.

2.1. Ocena stanu systemu kanalizacji

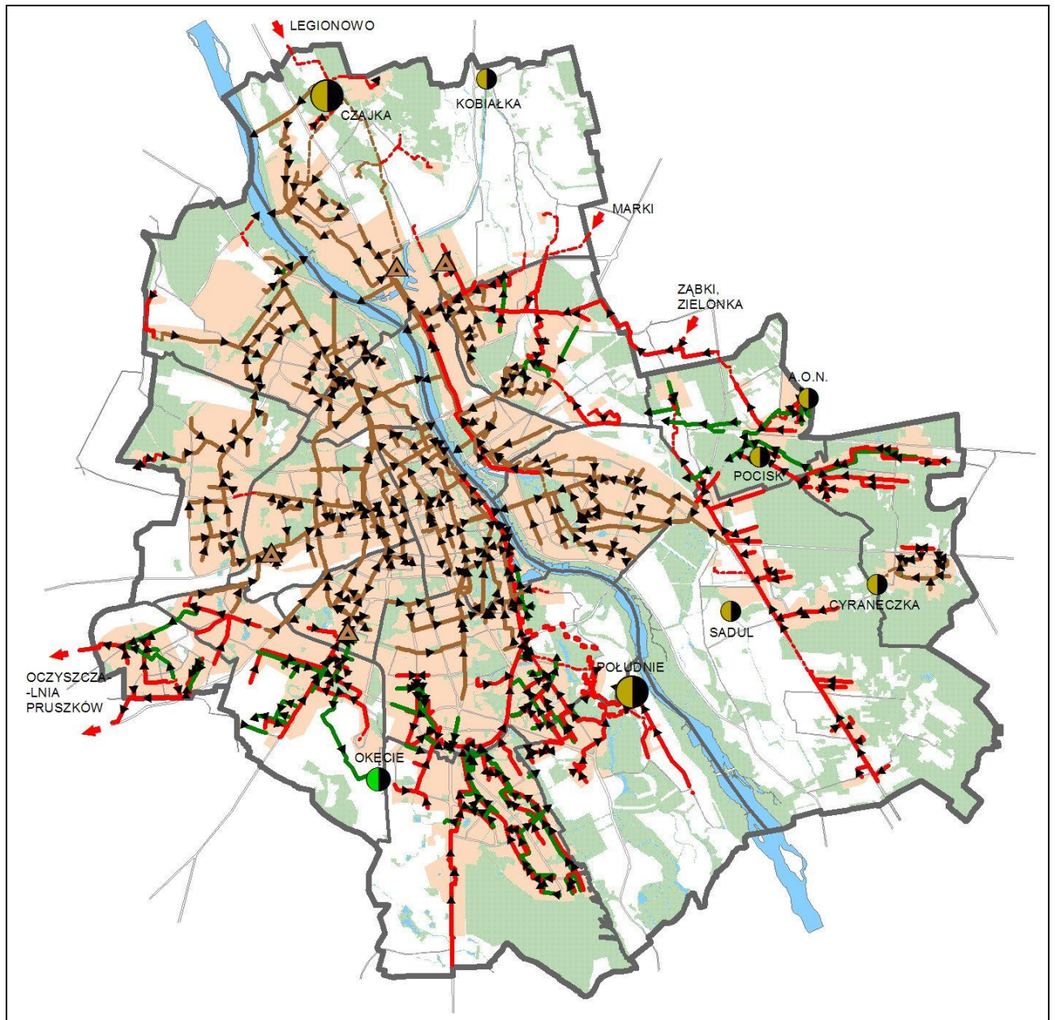
Słabe strony i zagrożenia

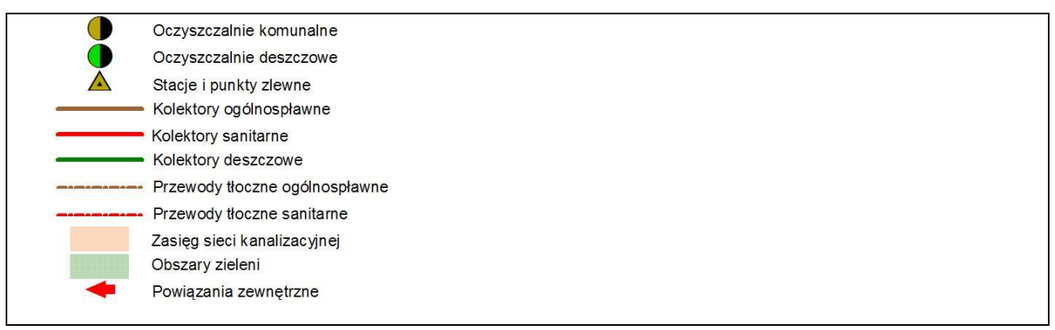
- [336] (-)
- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej na terenach istniejącego zagospodarowania w dzielnicach Wawer, Targówek, Białołęka, Rembertów, Wilanów, Bielany,
- [337](-)
- przeciążenie niektórych kolektorów ściekami,
- zły stan techniczny niektórych kolektorów i przewodów tłocznych,
- nieuporządkowana gospodarka wodami opadowymi w zlewni kanalizacji rozdzielczej.

Mocne strony i szanse:

- dostępność terenu dla rozbudowy oczyszczalni „Czajka” do wydajności zapewniającej oczyszczanie wszystkich ścieków z Warszawy prawobrzeżnej oraz północnej i centralnej części lewobrzeżnej części miasta.
- [338]Zrealizowana oczyszczalnia ścieków „Południe” wraz z układem przewodów dosyłowych i zrzutowych,
- dobrze rozbudowana sieć kanalizacyjna w centralnych rejonach miasta.

Schemat Nr 58 - Kanalizacja

[334] Treść: (schemat nr 58 – stan na 2005r.) dodana - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[335] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwała nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[336] Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[337] Treść punktu usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[338] Treść punktu zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

3. ELEKTROENERGETYKA (Schemat Nr 59)

Źródłem zasilania miasta w energię elektryczną jest Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE), na potrzeby którego pracują również elektrociepłownie: EC Siekierki i EC Żerań. Moc elektryczna zainstalowana w [339]elektrociepłowniach wynosi łącznie 920 MW. Udział [340]elektrociepłowni w produkcji energii elektrycznej dla Warszawy wynosi ok. 42% zapotrzebowania miasta w moc w okresie zimowym i ok. 15 % w okresie letnim.

Energia elektryczna w elektrociepłowniach wytwarzana jest w skojarzeniu z produkcją energii cieplnej, służącej do zasilania miejskiego systemu ciepłowniczego. Dostarczana jest do sieci miejskiej głównie na napięciu 110kV.

Pozostała część zapotrzebowania dostarczana jest z elektrowni zawodowych za pomocą krajowej sieci przesyłowej najwyższych napięć.

Podstawowymi elementami wiążącymi Warszawski Węzeł Elektroenergetyczny (WWE) z systemem krajowym są:

- stacja 400/220/110 kV „Miłosna" powiązana ze stacjami „Mory", „Mościska", „Płock" i „Narew" oraz elektrowniami Kozienice i Ostrołęka.
- stacja 220/110 kV „Mory" powiązana z elektrownią Kozienice, Bełchatów (poprzez stację „Janów"), Konin (poprzez stację „Sochaczew") i Pątnów (poprzez stację „Podolszyce") oraz ze stacjami „Towarowa" i „Piaseczno".
- stacja 220/110kV „Piaseczno" powiązana z elektrownią Kozienice i stacją „Mory".
- stacja 220/110/15kV „Towarowa" zasilana promieniowo ze stacji „Mory",
- stacja 400/110kV „Mościska" powiązana z elektrownią Bełchatów, oraz stacją „Miłosna".

Energia dostarczana jest wszystkim potencjalnym odbiorcom istniejącym na terenie miasta.

Zasilanie miasta w energię elektryczną [341]w 2005r. odbywało się z sieci będącej własnością STOEN S.A. oraz częściowo ZEWT S.A. Energia elektryczna po terenie miasta rozsyłana była liniami o napięciu 110kV do 42 stacji elektroenergetycznych 110/15kV i 9 stacji przemysłowych. W większości stacje te zasilane były 2 – torowymi liniami napowietrznymi 110kV. Jedynie stacje umieszczone w centralnej części Warszawy zasilane były liniami kablowymi 110kV. Łączna długość linii napowietrznych 110kV wynosiła 217 km, linii kablowych 110kV – 26km. Linie napowietrzne są modernizowane celem zwiększenia ich przepustowości. Linie kablowe, pracujące w sieci 110 kV są w większości liniami nowymi.

Sieć rozdzielcza średniego napięcia 15kV jest wykonana przeważnie jako kablowa - 5772 km w 2005r. (co stanowiło 95% jej całkowitej długości). Długość linii napowietrznych 15kV wynosiła 306 km)

Sieć rozdzielcza niskiego napięcia 0.4kV zasilana jest stacji transformatorowych 15/04 kV (w 2005r.- 5376 stacji na terenie miasta).

Długość linii napowietrznych 0.4kV wynosiła w 2005r. 1356 km, kablowych 6521 km.

Sieć linii i stacji elektroenergetycznych zabezpiecza obecne potrzeby odbiorców, nie posada jednak dostatecznych rezerw dla zwiększonych potrzeb i nowych, szczególnie dużych odbiorców.

3.1. Ocena stanu systemu elektroenergetycznego

Słabe strony i zagrożenia:

- brak południowego półpierścienia dwutorowej linii 400kV wokół Warszawy, umożliwiającego silne powiązanie WWE z KSE,
- brak silnego powiązania WWE z kluczowymi elektrowniami,
- słabe powiązania miasta z KSE liniami 110 kV z GPZ „Mościska", GPZ „Miłosna", EC „Siekierki",
- słabo rozbudowana sieć 110 kV, w tym w szczególności niewystarczająca liczba stacji 110 kV/SN oraz mała liczba kabli 110kV w centrum miasta, obecna konfiguracja linii i rozlokowanie stacji nie jest optymalne ze względu na bezpieczeństwo zasilania,
- zasilanie centralnych rejonów miasta głównie z sieci SN, mniejsza niezawodność działania i większe koszty eksploatacyjne,
- zagrożenia związane z utratą ciągłości zasilania w sytuacjach awaryjnych i katastrofalnych.

Mocne strony i szanse:

- duże rezerwy mocy w Krajowym Systemie Energetycznym (KSE),
- rozbudowana sieć średnich i wysokich napięć, umożliwiająca dostawy energii wszystkim istniejącym odbiorcom na terenie miasta,
- [342](-)
- sukcesywna realizacja sieci i urządzeń sieciowych.

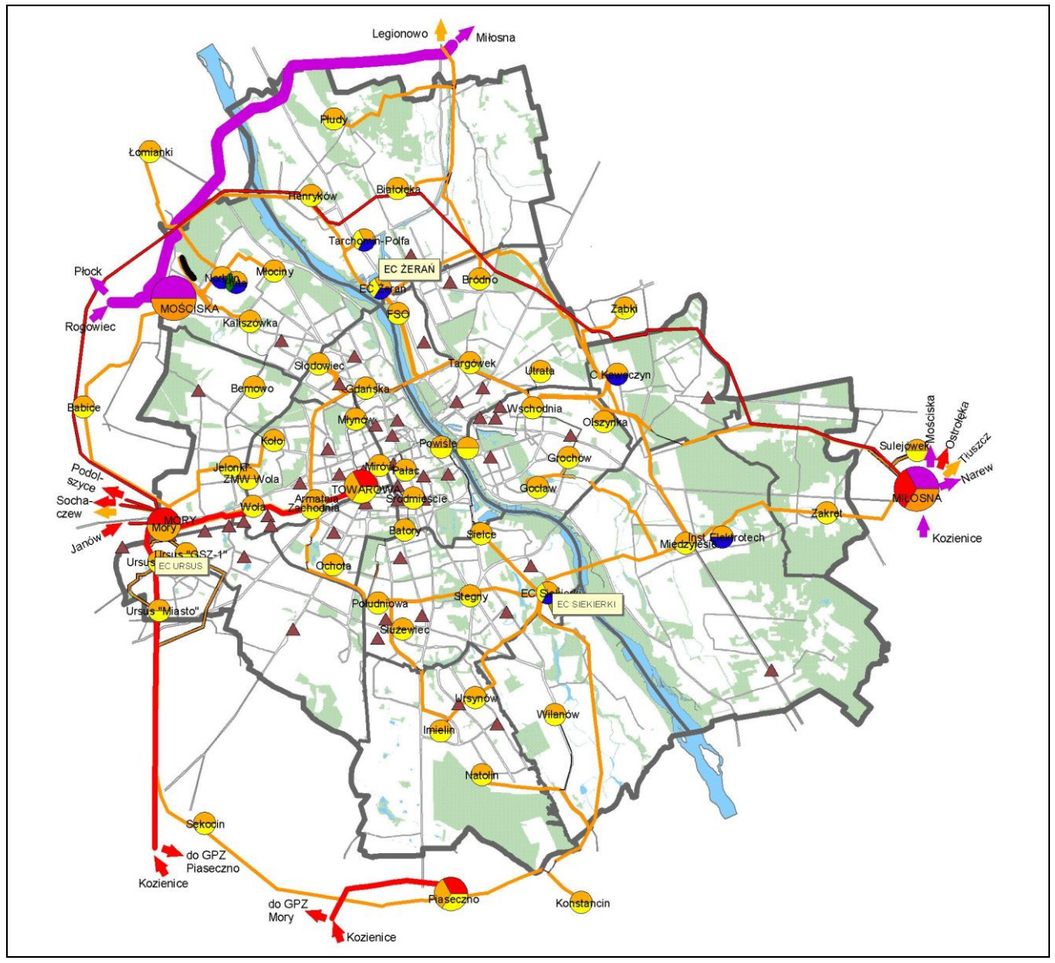
[339] Zapis dot. elektrociepłowni zmodyfikowany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

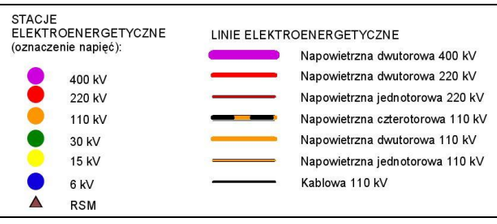
[340] Zapis dot. elektrociepłowni zmodyfikowany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[341] Datowanie „w 2005 r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 4 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[342] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Schemat Nr 59 - Elektroenergetyka

4. TELEKOMUNIKACJA

[343]W 2005r. największym operatorem telefonii stacjonarnej w Warszawie była Telekomunikacja Polska S.A. Operatorami sieci telefonii komórkowej były przede wszystkim: Centertel, należący do grupy kapitałowej Telekomunikacji Polskiej S.A., obsługujący sieć Idea Centertel ■ Polkometel S.A., obsługujący sieć Plus GSM ■ Polska Telefonia Cyfrowa S.A., obsługująca sieć ERA GSM.

[343] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 ustawy o pizp

5. GAZOWNICTWO [344] I PALIWA CIEKŁE (Schemat Nr 60)

Warszawa zaopatrywana jest w gaz z krajowego systemu gazowniczego, gazem wysokometanowym, importowanym z Rosji.

Wokół Warszawy zbudowany jest zamknięty pierścień gazociągów wysokiego ciśnienia (do 5.5 MPa) długości 121 km, z którego gaz wprowadzany jest do miasta poprzez stacje redukcyjno – pomiarowe I stopnia.

Warszawski pierścień wysokiego ciśnienia może być zasilany:
od strony północnej gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 500 mm relacji Mory – Rembelszczyzna
od strony wschodniej gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 700 mm relacji Podlasie – Rembelszczyzna
od strony zachodniej dwoma gazociągami wysokiego ciśnienia DN 500 mm relacji Rembelszczyzna – Włocławek (obecnie jest to główny kierunek zasilania aglomeracji warszawskiej).

Na północ od Warszawy w Rembelszczyźnie, zlokalizowana jest tłocznia systemowa, której zadaniem jest między innymi zapewnienie bezpieczeństwa zasilania Warszawy i utrzymanie odpowiednich ciśnień w sieci przesyłowej w razie ich spadku.

Gazociągi wysokiego ciśnienia włączone są w krajowy system przesyłowy, którego operatorem jest Operator Gazociągów Przesyłowych „Gaz-System" Sp. z o.o.

Z pierścienia gazociągów wysokiego ciśnienia gaz ziemny jest wprowadzany do miasta poprzez stacje redukcyjno – pomiarowe I – go stopnia. Stacje te mają za zadanie redukcję ciśnienia do ok. 0.5MPa (średnie ciśnienie) i nawonienie gazu. Stopień ich obciążenia w okresach szczytowych wynosi ok.57%. [345] W 2005r. nominalna wydajność wszystkich stacji I-go stopnia wynosiła 272 500 nm^3/h. W okresach największego odbioru gazu zapotrzebowanie miasta wahała się od 12 000 nm^3/h do ponad 200 000 nm^3/h.

Sieć niskiego ciśnienia (do 10kPa) jest zasilana z sieci średniego ciśnienia poprzez stacje redukcyjne II-go stopnia. Zdolność przesyłowa istniejących stacji redukcyjnych II-go stopnia wykorzystywana jest w 68%.

■ **Sieć gazowa.**

Sieć gazowa jest bardzo dobrze rozwiniętą siecią pierścieniową. W jej skład wchodzą: ■ sieć gazociągów rozdzielczych średniego ciśnienia (10kPa – 0.5 MPa) doprowadzająca gaz do odbiorców i do stacji redukcyjnych II stopnia ■ sieć gazociągów rozdzielczych niskiego ciśnienia (do 10 kPa) doprowadzająca gaz do odbiorców.

Długość sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia w granicach Warszawy [346]w 2005r. wynosiła 2300 km . Pierścieniowy układ sieci zapewnia niezawodność dostawy gazu. Długość sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia w granicach Warszawy wynosiła 2.3 tys. km. Pierścieniowy układ sieci zapewnia niezawodność dostawy gazu. Stan techniczny sieci jest zadowalający.

Średnia gęstość sieci gazowej w Warszawie wynosiła 42.6 m/ha, największe zagęszczenie rurociągów gazowych w stosunku do powierzchni całkowitej ma dzielnica Bemowo, Centrum, Ursus, najmniejsze zagęszczenie Wilanów, Białołęka, Wawer, Ursynów.

Na terenie Warszawy było zlokalizowanych kilkanaście stacji dystrybucji gazu płynnego, opartego o związek chemiczny propan – butan. Zorganizowana sprzedaż gazu z butli miała miejsce w obszarach, gdzie nie dociera gazowa sieć przewodowa.

5.1. Ocena stanu systemu gazowniczego

Słabe strony i zagrożenia:

- monopol w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu przewodowego,

[344] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

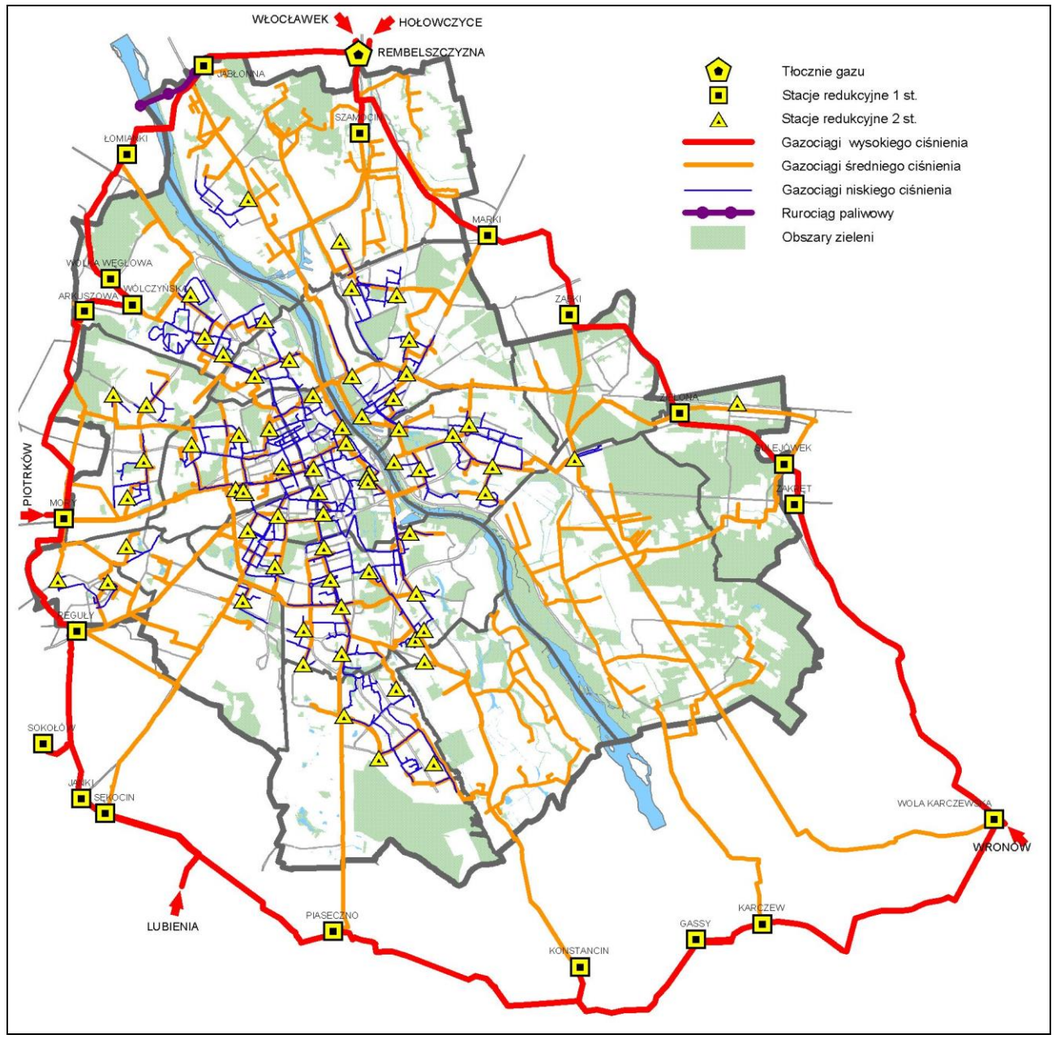
[345] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w akapicie - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 ustawy o pizp

[346] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w 4 kolejnych akapitach - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw

Mocne strony i szanse:

- niezawodność dostaw gazu do systemu dystrybucyjnego (stacje redukcyjne I-go stopnia obciążone są w okresach szczytowych do poziomu ok.57% zdolności przesyłowych, obciążenie stacji redukcyjnych II-go stopnia sięga 68%)
- rezerwy przepustowości w systemie zasilania i rozprowadzania gazu, umożliwiające podłączenie nowych odbiorców zarówno komunalno - bytowych jak i przemysłowych oraz kotłowni lokalnych.
- dobrze rozwinięta sieć rozdzielcza
- zadowalający stan gazociągów, prowadzone prace remontowe i modernizacyjne podtrzymują sprawność techniczną sieci (obecnie ok.30% gazociągów wykonanych jest z tworzyw sztucznych).
- potencjalna możliwość doprowadzenia gazu do każdego rejonu miasta.

Schemat Nr 60 – Gazownictwo [347] i paliwa ciekłe

[347] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

6. CIEPŁOWNICTWO (Schemat Nr 61)

Zapotrzebowanie na energię cieplną w Warszawie pokrywane jest przez scentralizowany system ciepłowniczy (ok.70% odbiorców) i kotłownie lokalne. Źródłami zasilania systemu ciepłowniczego są elektrociepłownie Siekierki i Żerań oraz ciepłownie Kawęczyn i Wola.

Istniejące rezerwy mocy cieplnej w źródłach (wg stanu na 1.09.2003 r. łączna rezerwa mocy wynosi 645MW co stanowi ok.15% mocy obecnie zamawianej) zapewniają odpowiednie bezpieczeństwo dostaw oraz możliwość pokrycia wzrostu zapotrzebowania w najbliższych latach.

- **Sieć cieplna.**

Warszawska sieć ciepłownicza składa się z rurociągów magistralnych i sieci rozdzielczej. Sieć jest dobrze rozwinięta szczególnie w centrum miasta, mały jest natomiast udział sieci w zasilaniu dzielnic: Wilanów, Wawer i Rembertów.

Sieć ciepłownicza tworzy układ połączony o strukturze promieniowo – pierścieniowej (istnieje ok.100 pierścieni) o całkowitej długości 1559.0 km (stan na 30.09.2003r.), w tym: ■ magistrale (17%) ■ sieci rozdzielcze (40%) ■ przyłącza (43%). Około 76% istniejącej sieci cieplnej to tradycyjne sieci kanałowe, ok. 24% to sieci wykonane z elementów preizolowanych.

Zakres średnic waha się od Dn 32 do Dn 1200 mm. Ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej dociera do 18550 budynków o łącznej kubaturze 227 mln m^3. Dla zapewnienia odpowiednich parametrów ciśnienia w sieci w systemie funkcjonują cztery pompownie sieciowe: Batorego, Marymont, Golędzinów i Saska.

Sieć ciepłownicza w [348](-) latach 2000-2005 przeszła głęboką modernizację. Wymieniono ok. 600 km sieci, dokonano gruntownej wymiany armatury (zawory, kompensatory).

W ramach modernizacji systemu ciepłowniczego dokonano wielu przyłączeń lokalnych kotłowni do miejskiej sieci ciepłowniczej lub modernizacji kotłowni węglowych na kotłownie gazowe.

[349]W 2005r. SPEC S.A. nie eksploatował już żadnej kotłowni węglowej, jedynie 69 kotłowni zmodernizowanych na gaz o łącznej mocy cieplnej ok. 38.4 MW (w tym 4 kotłownie osiedlowe wolnostojące w Ursusie o mocy cieplnej 33.4 MW) oraz 1 kotłownię olejową lokalną o mocy 0.3 MW.

Realizowana w [350](-) latach 2000-2005 modernizacja węzłów cieplnych, polegająca na montażu automatyki i liczników ciepła pozwoliła użytkownikom na znaczące zmniejszenie zużycia energii, dała narzędzie do oszczędzania ciepła, a przez to zmniejszenia opłat za ciepło. To zmniejszenie zużycia zależy od stopnia docieplenia budynku.

[351]Do 2005r. wszystkie węzły cieplne wyposażone zostały w regulatory różnicy ciśnień i liczniki ciepła, ponad 75% węzłów wyposażonych zostało w regulatory pogodowe.

Dzięki tej modernizacji znacznie podwyższono niezawodność dostawy ciepła. Z ważniejszych efektów przeprowadzonej modernizacji było zmniejszenie: ■ ubytków wody o ponad 75% ■ liczby awarii o 76% ■ strat ciepła na przesyle o 44% ■ zużycia węgla w kotłowniach SPEC S.A. o 100% ■ zużycia energii pompowania w przepompowniach SPEC S.A. o 82% ■ średniego czasu przerwy remontowej o 98% ■ emisji zanieczyszczeń.

6.1. Ocena stanu systemu ciepłowniczego

Słabe strony i zagrożenia:

- niedostatecznie rozwinięty system ciepłowniczy.

Mocne strony i szanse:

- rezerwy w źródłach ciepła i sieciach przesyłowych.
- wysoka niezawodność dostaw, współpraca między źródłami pozwala na ograniczanie pracy poszczególnych źródeł (w okresie średnich rozbiorów) bez negatywnych skutków dla odbiorców ciepła.

[348] Słowo „ostatnich" zastąpione datowaniem „2000-2005" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

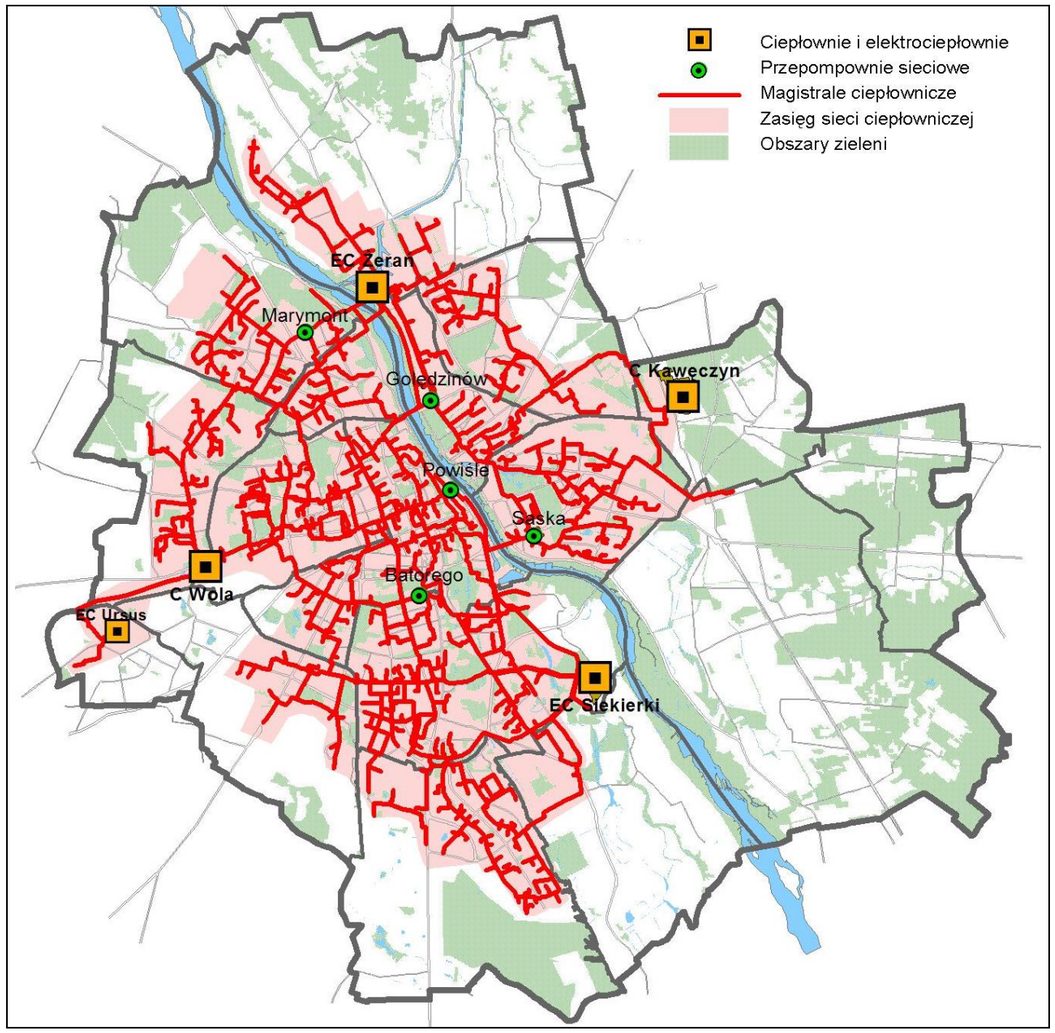
[349] Datowanie „2005r." i zmodyfikowana fleksja w zdaniu dodane uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[350] Słowo „ostatnich" zastąpione datowaniem „2000-2005" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[351] Datowanie „Do 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

- wytwarzanie ciepła w skojarzeniu z energią elektryczną, co powoduje najbardziej efektywne wykorzystanie energii zawartej w paliwie i konkurencyjne ceny ciepła.
- możliwość zapewnienia ciągłej dostawy ciepła (nie ma już pojęcia "sezon grzewczy", ciepło może być dostarczone na każde życzenie klienta).

Schemat Nr 61 - Ciepłownictwo

7. GOSPODARKA ODPADAMI (Schemat Nr 62)

Źródłami powstawania odpadów są: sektor komunalny ■ sektor gospodarczy. Wśród odpadów z obu sektorów znajdują się odpady niebezpieczne.

Ilość wytwarzanych w Warszawie odpadów komunalnych wynosiła w 2002 r. ok. 663 tys. ton, co stanowiło około 40% wszystkich odpadów komunalnych województwa mazowieckiego. Obserwowany jest stały wzrost ilości wytwarzanych odpadów, a przede wszystkim takich, które nie ulegają procesowi biodegradacji (tworzywa sztuczne).
W sektorze gospodarczym powstało w 2002 r. 160 tys. ton odpadów oraz 121 tys. ton odpadów niebezpiecznych. Procesom odzysku poddano ok. 61% odpadów gospodarczych i 9,8% odpadów niebezpiecznych.

Problem stwarzają odpady przemysłowe, które tylko w części poddawane są procesowi odzyskiwania lub unieszkodliwiania, a w większości są składowane lub magazynowane (Tabela Nr 17).

Tabela Nr 17 - Wykaz największych wytwórców odpadów innych niż niebezpieczne na terenie m. st. Warszawy w roku 2002 wg WIOŚ.

7,8	Nazwa zakładu	Wytworzone (Mg)	Magazynowane (Mg)	Przekazane do odzysku (Mg)	Przekazane do unieszkodliwienia (MG)	Przekazane do składowania (Mg)
1.	MPWiK w m.st. Warszawie S.A. Zakład Wodociągu Centralnego	594 560	0	6 268	588 289	2
2.	Elektrociepłownie Warszawskie S.A. EC SIEKIERKI	364 695	12 699	351 965	30	
3.	Elektrociepłownie Warszawskie S.A. EC ŻERAŃ	279 963	0	209 438	187	70 338
4.	HUTA LUCCHINI-WARSZAWA Sp. z o.o.	70 092	18	85 145	45	4 620
5.	MPWiK w m.st. Warszawie S.A. Zakład Oczyszczalni Ścieków CZAJKA	52 755	16	49 189	416	4 775
6.	Elektrociepłownie Warszawskie S.A. EC KAWĘCZYN	52 305	14	52 296	0	0
7.	TW Sp. z o.o. Zakład Torowo-Budowlany	34 849	0	34 719	130	0
8.	MPWiK w m.st. Warszawie S.A. Zakład Sieci Warszawa Zachód	14 500	27	14 474		0
9.	Browary Warszawskie „Królewskie" S.A.	13 254	0	13 217	36	0
10.	Procter&Gamble Operations Polska Sp. z o.o.	11 542	13	10 948	589	0
11.	PP „PORTY LOTNICZE" Port Lotniczy Warszawa-Okęcie	11 348	5	67	11 276	9
12.	Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne POLFA S.A.	11 199	70	9 926	1 107	136

[352]W 2003r. innym źródłem odpadów były oczyszczalnie ścieków, w których powstawały osady. Istotnym problemem było zagospodarowanie i unieszkodliwianie osadów odwodnionych z oczyszczalni ścieków „Czajka", obsługującej prawobrzeżną część miasta (ok. 140 ton osadów dziennie). Od stycznia 2000 roku osady ściekowe z warszawskiej „Czajki" składowane były w dawnym wyrobisku po eksploatacji żwiru w miejscowości Szyjki gm. Glinojeck.

Gospodarka odpadami stałymi w mieście [353]w 2005r. oparta była na trzech obiektach bazowych:

- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych, tzw. Kompostownia „Radiowo" wraz ze składowiskiem odpadów technologicznych, powstających w procesie kompostowania. Do kompostowni przyjmowane są odpady komunalne niesegregowane w ilości ok.120 tys. ton rocznie. Powstający tu kompost wykorzystywany jest do rekultywacji terenów zdegradowanych. Obiekt jest w fazie rekultywacji. [354]W 2005r. szacowano, że chłonność wysypiska technologicznego „Radiowo" pozwoli na jego eksploatację w ciągu najbliższych 5 – 6 lat.
- Składowisko odpadów Łubna I w Gminie Góra Kalwaria. Składowisko [355]w 2005r. było poddawane procesowi rekultywacji (kształtowanie bryły wysypiska poprzez składowanie odpadów [356](-). Ilość odpadów składowanych na wysypisku wyniosła [357]w 2005 roku ok. 220 tys. ton.

[352] Datowanie „w 2003r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[353] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[354] Datowanie „w 2005r." dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[355] Treść: „Obecnie jest" zastąpione datowaniem „w 2005r.było" - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[356] Treść wraz z przecinkiem usunięta w wyniku zmiany stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[357] Treść: „w ubiegłym roku" zastąpione datowaniem „w 2005r." - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

- Zakład Unieszkodliwiania Stałych Odpadów Komunalnych przy ulicy Gwarków. Obiekt [358]w 2005 roku przyjmował dziennie ok. 300 ton zmieszanych odpadów komunalnych z prawobrzeżnej części Warszawy. Zastosowana linia technologiczna obejmuje procesy segregacji (odzysk surowców wtórnych), spalania, kompostowania frakcji organicznej, przeróbki odpadów powstałych podczas spalania na nieszkodliwy dla środowiska granulat. Pełna zdolność przerobowa. Zakładu wynosi ok.128 tys. ton odpadów rocznie.
- Wymienione obiekty są wspomagane i uzupełniane przez:
- [359] (-)
- linię segregacji odpadów komunalnych przy ul. Zawodzie. Sortownia przygotowana jest do przyjmowania ok. 40 tys. Ton odpadów rocznie, z czego wysegregowaniu podlega ok. 12 tys. Ton surowców wtórnych. Na terenie obiektu funkcjonuje też linia segregacji stłuczki szklanej pochodzącej z recyklingu oraz odpadów szklanych powstałych w procesie produkcji z użyciem opakowań szklanych.
- sortownię odpadów na terenie dzielnicy Ursus, przy ul. Sosnowskiego o zdolności przerobowej ok. 4 tys. ton/rok.
- system selektywnej zbiórki odpadów. Zbiórce poddawany jest taki asortyment odpadów, który jest możliwy do gospodarczego wykorzystania tj. makulatura, szkło, opakowania metalowe, odpady z tworzyw sztucznych. Obecnie na terenie miasta jest ustawionych ok.5 tys. pojemników, opróżnianych okresowo co 5 – 8 dni. Wdrożono też system zbiórki leków od ludności (pojemniki ustawione w 400 aptekach) i zużytych baterii w ok.100 placówkach oświatowych i sklepach.

Poważne zagrożenie dla środowiska stanowią dzikie wysypiska śmieci na terenie Warszawy, których liczba wzrasta z roku na rok. Jest to zjawisko tym bardziej niepokojące, że wiele tych wysypisk znajduje się na terenach leśnych i łęgowych, co powoduje ich degradację, prowadzi do zanieczyszczenie gleb, wód powierzchniowych i podziemnych. Największe dzikie wysypiska zlokalizowane zostały m.in. w rejonie Lasu Młocińskiego przy ul. Trenów ■ w osiedlu Ruda ■ w pasie nadwiślańskim przy Wybrzeżu Gdyńskim ■ wokół jeziorka przy ul. Dudziarskiej ■ w Rezerwacie Olszynka Grochowska ■ w osiedlu Gocław Lotnisko ■ w lasach prywatnych oraz wzdłuż peryferyjnych ulic (Wawer, Białołęka, Wilanów).

W aktualnie funkcjonującym systemie gospodarki odpadami zabezpieczona jest ciągłość wywozu. Transportem odpadów zajmują się firmy wywozowe działające na zasadach konkurencji rynkowej.

[360]W 2005r. gospodarka odpadami komunalnymi opierała się na podziale miasta na trzy kierunki wywozowe, związane z istniejącymi instalacjami unieszkodliwiania odpadów: kompostownia „Radiowo” (Żoliborz, Wola, Bemowo, Bielany, północne Śródmieście) ■ ZUSOK (Praga Północ i Południe, Targówek, Białołęka, Rembertów, Wawer) ■ „Łubna I” (Ochota, Mokotów, Ursus, Włochy, Ursynów, Wilanów, południowe Śródmieście).

7.1. Ocena stanu gospodarki odpadami

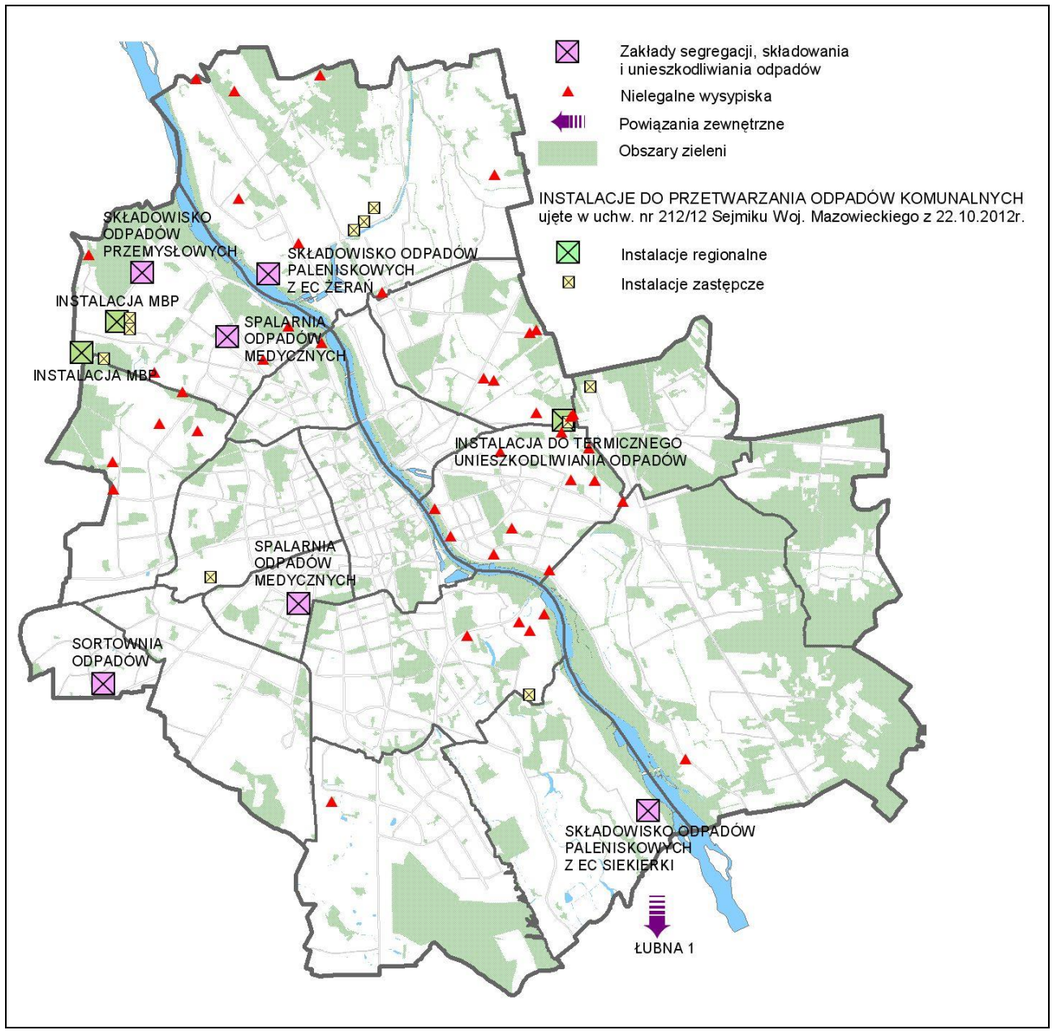
Słabe strony i zagrożenia:

- składowanie odpadów jako podstawowy sposób ich unieszkodliwiania,
- ograniczona pojemność wysypiska Łubna I (składowisko jest aktualnie rekultywowane i przyjmuje odpady wyłącznie w celu uformowania bryły wysypiska) i składowiska odpadów technologicznych na terenie kompostowni „Radiowo”,
- rosnący udział odpadów komunalnych wielkogabarytowych,
- zbyt małe nasycenie zabudowy mieszkaniowej zbiorczymi punktami selektywnego zbierania odpadów (obecnie 1 punkt na 1050 mieszkańców),
- brak w systemie gospodarowania odpadami wystarczającej liczby obiektów wspomagających system selektywnego zbierania, w szczególności specjalistycznych sortowni,
- nierozwiązany problem utylizacji osadów ściekowych;

Mocne strony i szanse:

- zabezpieczenie ciągłości i systematyczności wywozu odpadów,
- systematyczne wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” celem wyodrębnienia ze strumienia odpadów komunalnych surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych,
- [361](-)

Schemat Nr 62 - Gospodarka odpadami[362]

[358] Datowanie „w 2005r.” dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[359] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku ze zmianą obszarowa nr 43

[360] Datowanie „w 2005r.” dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[361] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku ze zmianą przepisów

[362] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów

8. PODSUMOWANIE DOTYCZĄCE SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Analiza systemów infrastruktury technicznej prowadzi do następujących wniosków:

- Miasto posiada dobrze rozbudowany system wodociągowy z dwoma niezależnymi źródłami wody, trzema współpracującymi stacjami wodociągowymi oraz dobrze ukształtowaną siecią wodociągową. Istniejące źródła wody tj. Wodociąg Centralny, Praski i Północny dysponują znacznymi nadwyżkami produkcyjnymi (maksymalna zdolność produkcyjna WUC wynosi 700 tys. m3/dn, ilość wody wyprodukowanej w 2003 r. wyniosła 427 tys. m^3/dn). Rezerwy wydajności w źródłach oraz parametry techniczne sieci wodociągowej pozwalają na rozbudowę systemu na terenach peryferyjnych miasta i innych, przewidzianych do intensywnego zagospodarowania, a nie objętych dotychczas zasięgiem obsługi wodociągu komunalnego.
- Warszawa posiada [363]dwie oczyszczalnie ścieków: „Czajkę", obsługującą prawobrzeżną część stolicy i „Południe" dla terenów Warszawy lewobrzeżnej. Centralne obszary miasta charakteryzują się pełną dostępnością do sieci kanalizacyjnej. Tereny peryferyjne, o znacznym udziale zabudowy jednorodzinnej wyróżniają się niskim stopniem skanalizowania. Brak układu transportującego ścieki w kierunku oczyszczalni oraz słabo rozbudowana sieć drugorzędna, jak również nieuporządkowana gospodarka ściekami bytowo – gospodarczymi, przemysłowymi, opadowymi oraz wodami deszczowymi w zlewniach małych cieków wód powierzchniowych stanowią barierę rozwoju znacznych obszarów miasta.
- System elektroenergetyczny zapewnia aktualnie dostawy energii elektrycznej wszystkim odbiorcom. Rezerwy mocy w stacjach GPZ wynoszą poniżej 10 %, rezerwy mocy w stacjach typu RPZ rozłożone są nierównomiernie (część transformatorów jest przeciążona). Zapewnienie pokrycia zapotrzebowania na moc i energię elektryczną oraz odpowiedniego poziomu niezawodności zasilania w związku z rozwojem Warszawy, wymaga podjęcia szeregu działań inwestycyjnych na terenie miasta, jak i poza nim, w szczególności dotyczy to rozbudowy w centrum stolicy sieci kablowej 110kV i zasilanych z niej stacji typu RPZ, budowy nowych linii 110kV dla obszarów rozwojowych, jak też zamknięcia dwutorowego pierścienia linii 400 kV wokół Warszawy w celu wzmocnienia powiązania WWE z KSE.
- Warszawski system ciepłowniczy, oparty o cztery źródła ciepła: EC Siekierki, EC Żerań, EC Kawęczyn, EC Wola, posiada znaczne rezerwy mocy wytwórczej (moc zamówiona w 2003 r. wynosiła 3921 MW, rezerwa mocy 645 MW). Rezerwy w źródłach i sieci przesyłowej oraz spadek zużycia ciepła spowodowany procesami termomodernizacyjnymi stwarzają korzystne warunki dla zwiększenia zasięgu przestrzennego systemu.
- System gazowniczy zapewnia aktualnie i powinien zapewniać w okresie 15 – 20 lat dostawy gazu przewodowego dla odbiorców komunalno – bytowych, przemysłowych i kotłowni lokalnych. Rezerwy przepustowości systemu wynoszą ok. 130 tys. Nm3/h przy obecnym szczytowym poborze gazu wynoszącym 174 tys. Nm3/h. Wysoka sprawność, dobry stan techniczny oraz niewielki, negatywny wpływ na środowisko są potencjalnymi czynnikami rozwoju gazownictwa w Warszawie. Szczególne perspektywy wiążą się z rozwojem lokalnych rynków ciepła, na obszarach gdzie brak jest przesłanek ekonomicznych do wydłużania miejskiej sieci cieplnej.
- Na terenie Warszawy istnieje zorganizowany system gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych. Sukcesywnie wdrażany jest program selektywnego zbierania odpadów przeznaczonych do odzysku (papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale), bądź specjalistycznego unieszkodliwiania (odpady niebezpieczne, wielkogabarytowe, budowlane, ulegające biodegradacji). Uboga jest infrastruktura techniczna do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, brak jest dostatecznej liczby obiektów uzupełniających dla systemu wywozowego. Istnieje pilna potrzeba rozwiązania problemu utylizacji osadów ściekowych. Należy dążyć do zamknięcia i rekultywacji składowisk odpadów przemysłowych.

[363] Treść zdania zaktualizowana w związku ze zmianą stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

X. OPRACOWANIA PLANISTYCZNE O ZNACZENIU EUROPEJSKIM, REGIONALNYM I KRAJOWYM

Podstawą dla formułowania polityki zagospodarowania przestrzennego Warszawy [364]w 2005r. (na etapie sporządzania dokumentu Studium) były wytyczne[365] dla polityki przestrzennej krajów europejskich zawarte w dokumencie „Europejska perspektywa rozwoju przestrzennego na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru Unii Europejskiej", wskazania polityki zagospodarowania przestrzennego kraju wyrażone w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju" oraz wytyczne „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego", a także zapisy „Strategii Rozwoju Warszawy".

Dokumenty te określały pozycję i funkcje Warszawy jako stolicy kraju, regionu i głównego miasta metropolitalnego. Wskazywano tam ponadto na wzrost roli Warszawy wynikający z wejścia Polski do Unii Europejskiej i włączenia stolicy do sieci metropolii europejskich.

Warszawa w polityce przestrzennej Unii Europejskiej

„Europejska perspektywa rozwoju przestrzennego na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru Unii Europejskiej" (ESPD- The European Spatial Development Perspective,) została przygotowana przez Komitet do Spraw Planowania Przestrzennego (Poczdam 1999).

Jako główne wytyczne dla polityk przestrzennych krajów UE, w dokumencie tym wymienia się:

1) rozwój zrównoważonego i policentrycznego systemu sieci miast oraz nowe relacje pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi,
2) zapewnienie równoprawności dostępu do infrastruktury i wiedzy,
3) trwały i zrównoważony rozwój, właściwe zarządzanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Podkreśla się, że zasadnicze znaczenie dla trwałego i zrównoważonego rozwoju miast mają następujące kwestie:

- kontrola powiększania się obszarów miast;
- przemieszanie funkcji i grup społecznych (dotyczy to szczególnie dużych miast, gdzie coraz większe grupy mieszkańców są zagrożone wyobcowaniem ze społeczności miejskiej);
- właściwe zarządzanie ekosystemem miejskim, uwzględniające oszczędną gospodarkę zasobami (dotyczy to szczególnie wody, energii oraz gospodarowania odpadami);
- lepsza dostępność samych miast oraz różnych obszarów położonych w granicach metropolii dzięki rozwojowi różnych, w tym przede wszystkim publicznych środków transportu, efektywnych i przyjaznych dla środowiska;
- kształtowanie i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

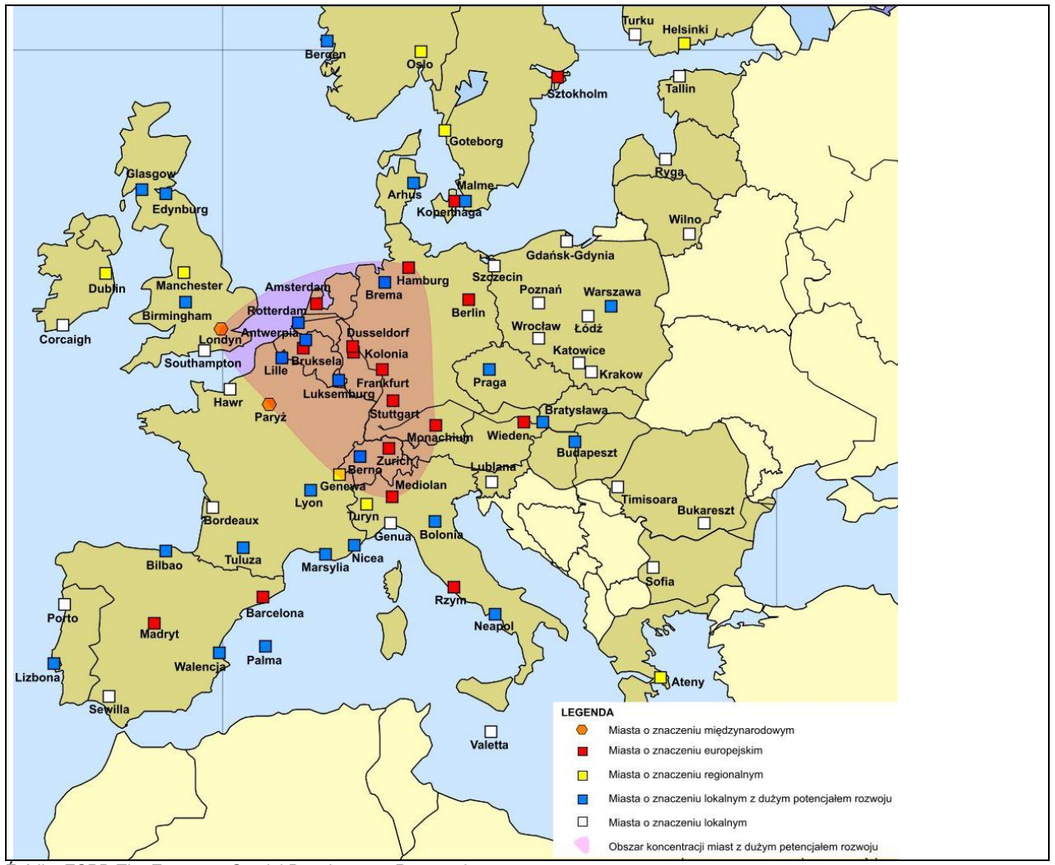
W odniesieniu do nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej, zatem także i Polski, zwraca się przede wszystkim uwagę na rozwój dużych ośrodków miejskich, stwarzających warunki dla szybkiego rozwoju gospodarczego regionów i państw. Wskazuje się na potrzebę zwiększenia strategicznej roli obszarów metropolitalnych, takich jak Warszawa, położonych w regionach Europy Środkowej i Wschodniej. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

- Wzmocnienie strategicznej roli regionów metropolitalnych i „miast-bram", przy zwróceniu szczególnej uwagi na rozwój peryferyjnych regionów UE.
- Promocja strategii zintegrowanego rozwoju miast, uwzględniających zróżnicowanie społeczne i funkcjonalne. Szczególnie istotne są tym przypadku: przeciwdziałanie wyobcowaniu i wykluczeniu społecznemu, które to zjawiska dotykają określone grupy ludności, także ze względu na ich lokalizację w przestrzeni miasta oraz odnowa i/ lub odbudowa opuszczonych i zaniedbanych obszarów w miastach.
- Wprowadzenie efektywnych metod zarządzania ekosystemem miejskim.
- Polepszenie dostępności komunikacyjnej obszarów w granicach miast i w regionach metropolitalnych poprzez odpowiednią politykę lokalizacyjną i plany zagospodarowania terenu, wpływające na szersze korzystanie z komunikacji publicznej.
- Wprowadzenie efektywnych metod ograniczania niekontrolowanego wzrostu miast;

Warszawa leży poza obszarem najsilniejszych powiązań decyzyjno – kontrolnych Unii (tzw. pentagonu), obejmującym obszar pomiędzy Paryżem, Londynem, Hamburgiem, Monachium a Mediolanem (Schemat Nr 63). W sieci miast europejskich Warszawa wraz ze swym obszarem metropolitalnym, postrzegana jest jako jeden z obszarów rozwojowych Unii Europejskiej. Wśród miast o podobnym potencjale, jest stolicą najbardziej wysuniętą na wschód. Jest to atut, dzięki któremu Warszawa może stać się łącznikiem między wschodem a zachodem Europy, ma szansę zdobyć pozycję europejskiej lokomotywy rozwoju, podobnie jak Madryt, który również położony jest peryferyjnie. W tym celu Warszawa musi rozwiązać istniejące problemy urbanistyczne, stanowiące bariery na drodze do osiągnięcie statusu metropolii międzynarodowej.

Członkostwo Polski w UE powoduje, że Warszawa, przyjmując zasady i dyrektywy dotyczące rozwoju urbanistycznego, uzgadniane w ramach prac Komisji Wspólnot Europejskich, może się stać beneficjentem funduszy strukturalnych. Jest to szansa na przyspieszenie poprawienia jakości struktury przestrzennej miasta i standardów urbanistycznych. Dotyczy to zwłaszcza pomocy w rozwoju transportu publicznego, rehabilitacji terenów zdegradowanych, budowy obiektów infrastruktury społecznej, turystyki i kultury oraz rozbudowy infrastruktury technicznej.

Schemat Nr 63 - Usytuowanie Warszawy w sieci metropolii europejskich

Źródło: ESPD The European Spatial Development Perspective

[364] Datowanie „w 2005r." i treść: „(na etapie sporządzania dokumentu Studium)" dodane i zmodyfikowana fleksja w 2 kolejnych akapitach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 ustawy o pizp

[365] Od roku 2006 tj. od daty uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania m.st.Warszawy zmieniło się szereg dokumentów planistycznych i strategicznych o znaczeniu europejskim, krajowym i regionalnym, stanowiących podstawę do formułowania polityki przestrzennej Warszawy.

Warszawa w polityce przestrzennej kraju

Polityka przestrzenna kraju zgodna jest z wytycznymi Unii Europejskiej. Pozycja Warszawy i kierunki jej rozwoju określone w tej polityce, sprzyjają wykorzystaniu potencjału miasta wraz z jego obszarem metropolitalnym w dążeniu do osiągnięcia statusu metropolii o znaczeniu międzynarodowym.

Strategiczne cele rozwoju i zagospodarowania Polski wytyczone zostały w **„Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”** przyjętej przez sejm RP 17 listopada 2000 roku. Koncepcja ta została zaktualizowana w 2005 roku. Dokument ten przejmuje podstawowe cele i zasady kształtowania polskiej przestrzeni, kładąc główny akcent na wzmocnieniu roli obszarów metropolitalnych w strukturze przestrzennej kraju (Zaktualizowana Koncepcja została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r. i nie była jeszcze prezentowana Sejmowi RP, zgodnie z wymogami art. 47 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).
Zgodnie z tym dokumentem, przewodnią rolę w kształtowaniu przestrzeni kraju odgrywać mają ośrodki rozwoju społeczno – gospodarczego o znaczeniu europejskim jako centra przedsiębiorczości i innowacji

gospodarczej. Jednym z takich ośrodków jest Warszawa, której rozwój, w porównaniu z innymi miastami Polski, przebiega najbardziej dynamicznie.

Celami polityki przestrzennej kraju w odniesieniu do Warszawy i jej obszaru metropolitalnego jest dążenie do osiągnięcia przez Warszawę statusu miasta o znaczeniu europejskim i wzrost jej znaczenia jako „bieguna rozwoju społeczno-gospodarczego” w układzie krajowym i międzynarodowym.

Osiągnięcie tych celów wymaga:

- wzmocnienia pozycji Warszawy w układzie krajowym i międzynarodowym,
- podniesienia sprawności funkcjonowania infrastruktury technicznej (rozbudowa, modernizacja) w mieście i w obszarze metropolitalnym Warszawy ;
- uporządkowania struktur urbanistycznych i przestrzennych Warszawy,
- wzmocnienia warszawskiego węzła transportowego i wyznaczenia, w oparciu o korytarze transportowe, pasm przyśpieszonego rozwoju o znaczeniu krajowym i międzynarodowym,
- kultywowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszarów Mazowsza w kontekście sieci ekologicznej NATURA 200

Z polityką przestrzenną jest ściśle związana polityka społeczno-gospodarcza. Cele i kierunki polityki społeczno-gospodarczej państwa określa: *„Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju*” (przyjęty przez RM 26.07.2000 r.). Według tego dokumentu nadrzędnym celem polityki społeczno-gospodarczej jest zapewnienie wzrostu dobrobytu polskich rodzin, umocnienie ich samodzielności materialnej oraz poczucia bezpieczeństwa. Jednym z mierników tego celu są odpowiednie warunki mieszkaniowe, których wyrazem jest także zrównanie liczby mieszkań z liczbą gospodarstw domowych. Problematyka mieszkaniowa jest także przedmiotem *Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013,* i będzie realizowana oraz konkretyzowana w strategii i programach sektorowych. Opracowany projekt „Strategii długofalowego rozwoju sektora mieszkaniowego na lata 2005-2025” zakłada jako cel strategiczny maksymalne zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli do obecnego poziomu średniej w całej UE. W pierwszym okresie tj. do roku 2013 działania ukierunkowane będą na harmonizację rozwoju rynku mieszkaniowego i rynku pracy pod kątem spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Jednym z priorytetów jest poprawa dostępności gruntów pod budownictwo mieszkaniowe i podniesienie standardu budownictwa mieszkaniowego, w tym również jakości przestrzeni. Dla tego priorytetu określono m.in. następujące kierunki działań:

- zapewnienie odpowiedniej ilości gruntów budowlanych poprzez: objęcie jak największej powierzchni gminy aktami planistycznymi ustalającymi przeznaczenie gruntów pod budownictwo mieszkaniowe i wyłączenie spod ochrony szczególnej gruntów rolnych w granicach administracyjnych miast,

- racjonalizację polityki przestrzennej, tj. zmianę struktury przestrzennej gruntów miejskich, polegającą na zwiększeniu intensywności zabudowy i prowadzącą do zmniejszenia kosztów realizacji inwestycji; pozwoli to na wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej oraz zabudowanych, posiadających uzbrojenie lecz zdegradowanych i wymagających restrukturyzacji terenów poprzemysłowych, pokolejowych lub powojskowych;

Warszawa w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przyjęty w 2004r. zawiera szereg zapisów wiążących działania planistyczne dla obszaru Warszawy. Odnoszą się one zarówno do rozwoju funkcji metropolitalnych miasta, jak i do dziedzin istotnych dla rozwoju kulturalnego, przyrodniczego i gospodarczego w promieniu oddziaływania tego największego skupiska miejskiego w regionie.

Cele Planu podporządkowane są idei harmonijnego rozwoju województwa oraz zwiększenia konkurencyjności regionu. Służyć temu ma wyrównywanie dysproporcji rozwojowych na terenie Mazowsza. W tym kontekście podkreśla się konieczność:

- likwidacji barier infrastrukturalnych w obszarze województwa;
- wzmacnianie międzynarodowych i krajowych korytarzy transportowych;
- wzmocnienia funkcji metropolitalnych Warszawy;
- wykorzystanie potencjału badawczo – rozwojowego Warszawy dla gospodarki opartej na nowoczesnych technologiach.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego sformułowano *„Politykę poprawy efektywności struktur przestrzennych w aglomeracji warszawskiej”.* W odniesieniu do Warszawy wskazuje się tu następujące działania*:*

- Kształtowanie stref funkcjonalno-przestrzennych, w tym strefy:
  - centralnej jako wielofunkcyjnego rozwoju administracyjnego, usługowego i mieszkaniowego,
  - zaplecza mieszkaniowego Warszawy,
  - zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego Warszawy,
  - rozwoju przemysłowo-gospodarczego oraz obszarów koncentracji rozwoju technologicznego.

- Rozwijanie funkcji metropolitalnych Warszawy poprzez tworzenie warunków dla rozwoju wyspecjalizowanych usług oraz powiązań biznesowych, naukowych i kulturalnych o charakterze międzynarodowym;
- Tworzenie systemu obszarów chronionych o walorach urbanistycznych, kulturowych i przyrodniczych, poparte jednoznacznym określeniem warunków dopuszczalnego zainwestowania na tych obszarach;
- Tworzenie centrów wiedzy i innowacji w strefach przemysłowo-gospodarczych;
- Rozwijanie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej, poprzez:
  - zwiększanie roli środków szynowych w rozwoju komunikacji zbiorowej (metro, kolej regionalna, tramwaj w obszarze centralnym),
  - kształtowanie czytelnego systemu stacji docelowych dla regionalnej komunikacji autobusowej,
  - tworzenie regionalnej organizacji przewozów pasażerskich jako wspólnego przedsięwzięcia samorządu wojewódzkiego, samorządów gminnych i przewoźników

- Rozwój systemów transportowych o znaczeniu ponadlokalnym;

- Rozwój powiązań Warszawy z Łodzią służących tworzeniu dwubiegunowej aglomeracji warszawsko-łódzkiej.

Warszawa w „Planie zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego".

Plan zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego jest nowym dokumentem planistycznym wprowadzonym ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Plan ten sporządza Marszałek Województwa, a uchwala Sejmik.

Aktualnie trwają prace nad sporządzeniem projektu tego dokumentu nie tylko dla obszaru metropolitalnego Warszawy (Uchwała Nr 145/04 z 10.11.2004 r.), ale także dla innych dużych miast w Polsce.

W ramach prac nad studium prowadzono analizy w obszarze aglomeracji warszawskiej z punktu widzenia:

- stopnia urbanizacji terenów otaczających;
- infrastruktury drogowej i transportowej;
- ciągłości systemów przyrodniczych.

Zidentyfikowane trendy rozwoju gospodarczego i przestrzennego Warszawy oraz trendy migracyjne obserwowane w Warszawie i jej okolicy wskazują, że wzrastać będzie popyt na tereny położone tak w mieście, jak i w różnych strefach obszaru metropolitalnego. Popyt ten jest zmienny w czasie, podobnie, jak opłacalność realizowanych inwestycji. Ten fakt powinien być uwzględniany zarówno w planach rozwojowych, jak i koncepcjach zagospodarowania przestrzennego Warszawy i OMW – dwóch powiązanych ze sobą funkcjonalnie stref. Zmiany w jednej ze stref mogą, bowiem określać kierunki działań na obszarach drugiej strefy. Potrzebna jest zatem długoterminowa polityka rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego, która uwzględniać będzie fakt funkcjonowania miasta w szerszym układzie przestrzennym – w układzie obszaru metropolitalnego.

Dla sprawnego funkcjonowania specyficznej strefy podmiejskiej – „strefy styku" – konieczny jest dialog i współpraca samorządowych władz lokalnych, sprzyjająca zrozumieniu relacji między miastem metropolitalnym a sąsiednimi gminami. Dialog i współpraca to jedne z ważniejszych uwarunkowań możliwości kształtowania ładu przestrzennego w „strefie styku". Istnienie ładu przestrzennego, to wyraz kultury w jej potocznym, a nie tylko planistycznym, rozumieniu. Oznacza bowiem szacunek dla innych grup użytkowników przestrzeni i akceptację reguł życia społecznego. Jest także wyrazem przełamania schematu myślenia „jednostkami samorządu terytorialnego", które to myślenie prowadzi zazwyczaj do konfliktów wynikających z fragmentaryzacji odpowiedzialności za przestrzeń.

Warszawa w „Strategii rozwoju Warszawy" (Schemat Nr 64)

Strategia rozwoju Warszawy do roku 2020 została przyjęta 24 listopada 2005 r. uchwałą Rady m. st. Warszawy Nr LXII/1789/2005.

Wizja rozwoju miasta i zawarte w niej cele strategiczne, mają odzwierciedlenie w Studium. Zasady realizacji poszczególnych celów strategicznych w sferze będącej przedmiotem w Studium, polegać będą na skojarzonych działaniach opartych o szereg polityk szczegółowych. Poniżej przedstawiono sposób realizacji celów strategicznych w ramach polityki zagospodarowania przestrzennego.

Cel 1 - poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców

Z celem tym wiążą się przedstawione poniżej cele strategicznie, które będą realizowane poprzez ustalenia studium. I tak, w zakresie:

- **warunków prowadzących do podniesienia poziomu i dostępności usług publicznych** – w studium wskazano wielkość powierzchni terenu w m^2/mk , jaką należy zapewnić dla oświaty, zdrowia, opieki społecznej, kultury, sportu powszechnego i ogólnodostępnej zieleni urządzonej wraz z izochronami dojścia pieszego,
- **warunków i zasad rozwoju i modernizacji budownictwa mieszkaniowego** – w studium wskazano obszary budownictwa mieszkaniowego, osiedla mieszkaniowe do przekształceń i rehabilitacji oraz obszary rozwojowe a także zasady restrukturyzacji, wprowadzania zmian jakościowych i uzupełniania istniejących osiedli;
- **warunków dla uzyskania stałej poprawy stanu środowiska przyrodniczego** – w studium wskazano: obszar Systemu Przyrodniczego Warszawy wraz z jego zasadami ochrony i zagospodarowania; zasady ochrony powierzchni ziemi; zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości; zasady ochrony przed hałasem, zanieczyszczeniami powietrza, polami elektromagnetycznymi i poważnymi awariami.
- **warunków dla zapewnienia wysokiej jakości usług infrastrukturalnych** – w studium określono przestrzenne warunki rozwoju sieci przesyłowych oraz obiektów związanych z infrastrukturą inżynieryjną;
- **warunków dla zapewnienia sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się w mieście osób i towarów** – w studium ustalono między innymi: kierunki i priorytety rozwoju systemu transportowego ze szczególnym uwzględnieniem transportu szynowego; rozwój dróg w układzie obwodowych połączeń międzydzielnicowych i mostowych, strefy ruchu uspokojonego, strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów.

Schemat Nr 64

Źródło: Strategia Rozwoju Warszawy do 2020 r.

Cel 2. Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej.

Z celem tym wiążą się przedstawione poniżej cele strategicznie, które będą realizowane poprzez ustalenia studium. I tak, w zakresie:

- **warunków dla wzmocnienia tożsamości m.st. Warszawy opartej na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym** – w studium określono zasady ochrony obszarów i obiektów o wysokich walorach zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych,.
- **warunków dla zwiększenia atrakcyjności Warszawy dla mieszkańców i turystów** – w studium wskazano: układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania oraz ciągi wielofunkcyjne, które stanowią najbardziej czytelną identyfikację struktury przestrzennej Warszawy i decydują o wizerunku miasta, zasady zagospodarowania terenów nadwiślańskich, obszary dla rozwoju usług sportowych.

Cel 3. Rozwijanie funkcji metropolitalnych wzmacniających pozycję Warszawy w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Z celem tym wiążą się przedstawione poniżej cele strategicznie, które będą realizowane poprzez ustalenia studium. I tak, w zakresie:

- **warunków dla zapewnienia sprawnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej** – w studium określono układ dróg wyższego rzędu, który zapewni powiązania z siecią dróg krajowych i wojewódzkich; wskazano możliwość wykorzystania sieci kolejowej do obsługi przewozów regionalnych i metropolitalnych;
- **warunków dla wzmocnienia roli Warszawy, jako ważnego europejskiego centrum gospodarczo-finansowego i naukowego oraz ośrodka decyzji politycznych** – w studium wskazano: • obszar strefy [366]śródmieścia funkcjonalnego, w której skupiać się będą najważniejsze obiekty o charakterze miejskim, krajowym i międzynarodowym z zakresu zarządzania, obsługi gospodarki i obsługi ludności, • obszary dla lokalizowania centrów kongresowych i targowo-wystawienniczych.

Cel 4. Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i badaniach naukowych,

Z celem tym wiążą się przedstawione poniżej cele strategicznie, które będą realizowane poprzez ustalenia studium. I tak, w zakresie:

- **warunków prowadzących do wykorzystania potencjału naukowego dla rozwoju gospodarki opartej na, nowoczesnych, wyspecjalizowanych technologiach** – w studium wskazano obszary, na których mogą rozwijać się parki naukowe i technologiczne oraz obszary dla realizacji obiektów usługowych i produkcyjnych o wyspecjalizowanych technologiach,
- **warunków rozbudowy i unowocześniania kompleksów akademickich** – w studium określono zasady zagospodarowania terenów o funkcjach usług nauki.

Cel 5. Osiągnięcie w Warszawie trwałego ładu przestrzennego.

Z celem tym wiążą się przedstawione poniżej cele strategicznie, które będą realizowane poprzez ustalenia studium. I tak, w zakresie:

- **warunków dla uporządkowania struktury przestrzennej miasta** – w studium: • wskazano obszary planowanego rozwoju i określono zasady wyposażenia ich w infrastrukturę drogową, inżynieryjną i społeczną; • określono obszary zwartych terenów zieleni tworzących układ przyrodniczy jako wyłączone spod zabudowy; • określono zasady ochrony obszarów o szczególnych walorach urbanistycznych, kulturowych i przyrodniczych,
- **warunków dla zorganizowania reprezentacyjnych przestrzeni publicznych w centralnym obszarze miasta** – w studium określono zasady zagospodarowania centrum miasta oraz wielofunkcyjnych ciągów ulic i placów tworzących przestrzenie publiczne,
- **warunków dla zorganizowania lokalnych przestrzeni publicznych** – w studium wskazano sieć przestrzeni reprezentacyjnych i ich powiązań mających istotne znacznie w strukturze przestrzennej miasta oraz lokalne ciągi wielofunkcyjne, określając zasady ich zagospodarowania i uporządkowania;
- **warunków dla integracji przestrzennej lewobrzeżnej i prawobrzeżnej Warszawy** – w studium określono zasady zagospodarowania nabrzeży Wisły oraz powiązania obu brzegów poprzez połączenia mostowe, a także wodne (np. prom, tramwaj, statki),
- **warunków dla rewitalizacji obszarów zdegradowanych** – w studium określono obszary do rehabilitacji i rewaloryzacji, które mogą być objęte programem rewitalizacji,

[366] Wyraz "śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" , w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

XI. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WARSZAWY

Warszawa, dynamicznie rozwijająca się metropolia europejska – dążąc do osiągnięcia strategicznej roli w strukturze regionów Europy Środkowo - Wschodniej – problemy rozwoju rozwiązywać będzie z uwzględnieniem spójności i efektywności funkcjonowania struktury przestrzennej, przy równoczesnym uwzględnieniu partnerskiego udziału społeczeństwa w kształtowaniu zagospodarowania miasta.

Wzmocnienie rangi Warszawy w sieci metropolii europejskich wymaga stworzenia warunków przestrzennych dla trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego, kulturowego i środowiskowego, który przyczyni się do wzrostu jakości i komfortu życia mieszkańców.

Jednym z ważniejszych zadań, przed jakimi stoi Warszawa jest uporządkowanie struktury przestrzennej miasta, po zniszczeniach II wojny światowej i dominacji funkcjonalizmu lat 60 - 80 tych XX wieku. Wyrazem tego będzie podkreślenie historycznej tożsamości i cech kulturowo-przyrodniczych miasta oraz dbałość o racjonalne wykorzystanie przestrzeni miasta, co pozwoli na zaprowadzenie trwałego ładu przestrzennego**.**

1. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU WARSZAWY

1. **Na podstawie wyników analiz [367]ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i demograficznych należy stwierdzić, że** :

1.1. W zakresie zagadnień społeczno-gospodarczych**:**

- Warszawa [368](-) odnotowała w 2015r. dodatnie wskaźniki przyrostu naturalnego, jednocześnie (-) od 2004r. wzrasta liczba migrantów, szczególnie ludzi młodych i dobrze wykształconych, co ma zasadnicze znaczenie dla kształtowania się struktury demograficznej mieszkańców miasta obecnie i będzie miało w przyszłości (jeśli trendy migracyjne zostaną utrzymane);
- [369] Warszawa jest największym w kraju rynkiem pracy skupiającym ponad 16% pracujących w Polsce i wyróżniającym się najwyższą stopą zatrudnienia w kraju, ok.1.000 tys. pracujących, wśród nich duży udział mają osoby spoza miasta; przyczynia się do tego duży potencjał gospodarczy, intelektualny, kapitałowy i instytucjonalny oraz potencjał kapitału ludzkiego i zasobów pracy.
- Utrzymuje się wysoka dynamika rozwoju gospodarczego miasta, zwłaszcza w sektorze usług (Warszawa jest głównym ośrodkiem politycznym, gospodarczym i edukacyjnym w kraju, o najwyższym wskaźniku produktu krajowego brutto na mieszkańca – [370]ponad 132 tys.zł/rok i niskim wskaźniku bezrobocia 2,8%.
- [371] Koncentracja na obszarze Warszawy funkcji politycznych, administracyjnych, kulturalnych, infrastrukturalnych i gospodarczych przyczynia się do powstania na terenie miasta miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji, oraz do powstania przedsiębiorstw i usług działających na rzecz tych instytucji i biznesu, a tym samym i nowych miejsc pracy.
- Warszawa jest ważnym pośrednikiem w przepływnie kapitału i towarów w skali krajowej i międzynarodowej – tym samym następuje wzrost liczby podmiotów handlu, logistyki (magazyny i składy), rozwija się transport i komunikacja międzynarodowa. Kontakty te dają też szansę na wzrost innowacyjności przedsiębiorstw warszawskich.
- Warszawa jest ważnym ośrodkiem akademickim i naukowym - liczne szkoły wyższe, w tym o wysokich notowaniach, przyciągają do Warszawy dużą liczbę studentów, z których wielu prawdopodobnie zostanie na stałe;
- Napływ ludzi młodych, miejsca pracy, stosunkowo wysokie zarobki wpływają na rozwój budownictwa mieszkaniowego.
- Powierzchnia mieszkalna przypadająca na osobę w Warszawie mierzona w m^2, choć od roku 2002 wzrosła o ok. $9m^2$ – wynosi $30,3m^2$/os. to nadal jest niższa niż w innych krajach europejskich (np. Austria $43m^2$/os. - Wiedeń, $45m^2$/os. Dania $52m^2$/os. - Kopenhaga $48m^2$/os). Zakłada się, że liczba mieszkań oraz średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca będzie rosła dorównując standardom innych stolic europejskich.
- Większość gospodarstw to gospodarstwa jednorodzinne. Istotny udział mają również gospodarstwa nierodzinne. Zakłada się zwiększanie liczby gospodarstw domowych jednoosobowych (tzw. singlizacja). Zjawisko to dotyczyć będzie zarówno osób młodych, jak i starszych (w wieku po produkcyjnym), przy czym w tym drugim przypadku powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedna osobę będzie większa, w związku z pozostawaniem pojedynczych osób w dawnych mieszkaniach rodzinnych – wieloosobowych.
- Pomimo tego, że w roku 2015 w Warszawie było więcej mieszkań niż gospodarstw domowych nadal istnieje zapotrzebowanie na nowe mieszkania - są budowane i sprzedawane. Świadczy to z dużym prawdopodobieństwem bądź o podnoszeniu standardu zamieszkiwania (8,8% ogółu ludności Warszawy mieszka w mieszkaniach przeludnionych – 2- lub więcej osób na 1 izbę), bądź o inwestowaniu w rozwijający się rynek najmu (w stolicach Europy 10-15% mieszkań to mieszkania na wynajem, lub też wykorzystywanie ich na funkcje niemieszkaniowe).
- Zaobserwowany w ostatnich latach duży wzrost liczby mieszkań w Warszawie w stosunku do przyrostu liczby ludności, pozwala sądzić o wpływie na rozwój budownictwa mieszkaniowego także innych czynników. Na rozwój ten ma wpływ niewątpliwie stan istniejących zasobów mieszkaniowych – wielkość, ilość izb, rok budowy, itp., a także czynniki ekonomiczne, demograficzne i aspiracje społeczne.
- [372] Zmniejsza się skala działalności produkcyjnej, (-) dawne obszary przemysłowe położone w centrum miasta przekształcane są na funkcje mieszkaniowe i usługowe,
- Struktura urbanistyczna Warszawy nadal jest w dużym stopniu monofunkcyjna (-), występuje podział miasta na obszar centralny, duże dzielnice mieszkaniowe i zdegradowane (-) tereny przemysłowe, które ulegają monofunkcyjnym przekształceniom w dzielnice usługowe lub mieszkaniowe;
- Występują duże obszary gruntów rolnych i porolnych; ok. 14% powierzchni miasta (-);

1.2. W zakresie struktury przestrzennej.

- Jakość urządzenia i zagospodarowania ulic i placów miejskich oraz tras wjazdowych do miasta, tworzących układ przestrzeni publicznych jest niska;
- W strukturze przestrzennej miasta występują liczne wartościowe układy urbanistyczne i krajobrazowe, identyfikujące tożsamość historyczną miasta. Z drugiej jednak strony stan zabytków, a także jakość historycznych przestrzeni publicznych jest niezadowalająca;
- Wisła i Skarpa Warszawska stanowią unikalne wartości krajobrazowe w przestrzeni miasta, lecz niedostateczne formy ochrony i warunki zagospodarowania oraz urządzenia przyczyniają się do ich postępującej degradacji;
- Niezwykłą rolę w krajobrazie miasta pełnią lasy oraz układy hydrograficzne kanałów, rzek i jezior (i innych zbiorników wodnych), a także liczne parki występujące w dzielnicach [373]centralnych;
- Uciążliwości środowiska spowodowane są przede wszystkim nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniami powietrza, a także efektywną antropopresją na atrakcyjne dla zabudowy mieszkaniowej tereny zieleni otwartej i tereny wymagające ochrony

[374]1.3. W zakresie infrastruktury społecznej:

- Standardy określone w ustawie o systemie oświaty tj. minimalne odległości do placówek oświatowych: przedszkole i szkoła podstawowa/gimnazjum, są spełnione dla obszaru całego miasta. Dla placówek tych standardy określone w Studium (rozdz. XIII) są znacznie bardziej rygorystyczne.
- Dostęp wg standardów określonych w Studium do placówek infrastruktury społecznej: przedszkoli i szkół podstawowych/gimnazjów, placówek ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, obiektów sportu i rekreacji oraz obiektów zielonej infrastruktury, dla terenów mieszkaniowych położonych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej należy uznać za

[367] Treść „uwarunkowań wynikających z dotychczasowego zagospodarowania" zastąpiona słowami: „ekonomicznych, społecznych i demograficznych" odpowiednio do zmiany przepisów ustawy o pzizp oraz wprowadzona numeracja podpunktów - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7ustawy o pizp

[368] Treść zdania do 2-go przecinka zaktualizowana na podstawie wyników analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[369] Treść tiret zaktualizowana na podstawie wyników analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[370] Treść po myślniku zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[371] Treść 8 kolejnych tiret dodana na podstawie wyników analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw..

[372] Treść 3 kolejnych tiret zaktualizowana w wyniku analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[373] Wyraz „śródmiejskich" zastąpiony wyrazem „centralnych", w wyniku analizy stanu istniejącego, uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[374] Treść 2 kolejnych tiret wraz z tytułem podpunktu: „ 1.3. W zakresie infrastruktury społecznej:" dodana na podstawie wyników analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

dobry, pomijając aspekt wielkości różnych typów usług i liczby potencjalnych użytkowników w różnych rejonach miasta.

1.4. W zakresie systemu transportowego:

- Sieć wewnątrzmiejskiego transportu publicznego jest dobrze rozwinięta. Równie dobrze rozwinięty jest węzeł kolejowy obsługujący aglomerację warszawską.[375](-) Sukcesywnie poprawia się standard usług transportu zbiorowego oraz (-) stan techniczny infrastruktury tramwajowej i sieci kolejowej
- Układ drogowy miasta jest czytelny; prostokątny w obszarze [376]centralnym i promienisty poza tym obszarem. Z drugiej strony, nie został wykształcony obwodowy układ drogowy, co powoduje, że jest on zorientowany głównie na obsługę dojazdów do centrum miasta;
- Zbyt mały – 4,2% - udział w sieci drogo-ulicznej tras wysokich klas, za mała jest również liczba przepraw mostowych. Stan techniczny dróg [377](-) można uznać za zadawalający, funkcjonuje nowoczesny system zarządzania ruchem;

1.5. W zakresie infrastruktury inżynieryjnej:

- Sieci infrastruktury wodociągowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej oraz gazowej są dobrze rozwinięte i posiadają rezerwy mocy dla nowych odbiorców;
- Sieć kanalizacyjna charakteryzuje się pełną dostępnością w dzielnicach centralnych, natomiast niski stopień kanalizacji występuje w dzielnicach obrzeżnych;
- Oczyszczalnia „Czajka", położona na północy miasta, [378] (-) pokrywa potrzeby prawobrzeżnej części Warszawy, a ścieki z lewobrzeżnej, najbardziej zurbanizowanej części miasta, (-) są oczyszczane częściowo w „Czajce", a częściowo w oczyszczalni „Południe".

[379] 1.6. W zakresie prognoz demograficznych:

- Region Warszawski będzie charakteryzował się nadal przyrostem ludności;
- W roku 2015 odnotowano w Warszawie dodatni przyrost naturalny 0,75, a także dodatni przyrost migracyjny na poziomie 4,69/1000 mk.
- W okresie 2005-2015 liczba ludności Warszawy wzrastała średnio o 5 tys. rocznie, głównie za sprawą migracji. Wśród migrantów przeważały kobiety. Imigranci to przede wszystkim ludzie młodzi (grupa wiekowa 20-40), z perspektywą rozwojową – założenie rodziny;
- Dane demograficzne podawane przez Urząd Statystyczny obliczane według bieżącej ewidencji ludności są niepełne – nie ujmują zjawiska pobytu krótko- i długookresowego bez meldunku, a w związku z tym nie w pełni odpowiadają stanowi faktycznemu.
- Do analiz odnoszących się do zapotrzebowania na nową zabudowę przyjęto szacunek ludności z 2014r. *(wg opracowania PAN IGiPZ P.Śleszyński 2014r.)* stanowiący, że **w Warszawie mieszka 1 mln 804 tys. osób;**
- Intensywny rozwój funkcji usługowych, a w związku z tym wzrost liczby miejsc pracy i poprawa jakości życia mogą przyczyniać się do sukcesywnego wzrostu liczby mieszkańców Warszawy.
- W oparciu o przeprowadzone analizy wykonanych prognoz demograficznych dla Warszawy z roku 2010 (*P. Śleszyński)*, 2013 *(GUS)* i 2014 *(PAN IGiPZ P. Śleszyński z zespołem)* oraz innych uwarunkowań demograficznych i społecznych, można sformułować następujące warianty szacunku ludności na 2045 r.:
  a) Stabilizacja liczby mieszkańców na takim samym poziomie,
  b) Umiarkowany przyrost liczby ludności o ok. 80 tys*. (wartość maksymalna w roku 2030 wg wariantu koncentracyjnego wg opracowania prognozy na lata 2014-2050 PAN IGiPZ P.Śleszyński z zespołem - 2014r.);*
  c) Aktywny rozwój miasta, w tym pozytywne wyniki przyrostu naturalnego i migracji (napływ ludzi młodych), nowe miejsca pracy i stosunkowo wysokie zarobki, gospodarcza, naukowa i kulturalna atrakcyjność miasta, a w efekcie wzrost liczby ludności o ok. 131 tys. tj. na poziomie 4,7 tys. rocznie – nieco powyżej średniej rocznej z lat 2005-2015, a znacznie poniżej średniej rocznej z lat 2010-2015 i z lat 1995-2015;

Do analiz odnoszących się do zapotrzebowania na nową zabudowę przyjęto **wariant c –** aktywny rozwój miasta, wg którego **liczbę mieszkańców Warszawy na 2045r.** (28 lat) można oszacować na ok. **1 mln 935 tys.**

[380]1.7. W zakresie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- **Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę,** w perspektywie do roku 2045, z uwzględnieniem zwiększenia zapotrzebowania o 30%[381], dla niżej wymienionych funkcji zabudowy, określa tabela nr 17A poz.1:
  - **m1** – funkcja mieszkaniowa wielorodzinna – standard 35 m²/osobę przyjęty zgodnie ze Studium (rozdz. XIII);
  - **m2** – funkcja mieszkaniowa jednorodzinna – standard 80 m²/osobę przyjęty zgodnie ze Studium;
    Zapotrzebowanie na funkcję **m1 i m2** obliczono dla szacowanej liczby ludności wg scenariusza prognozy - wariant c - **1 935 tys.** mieszkańców i przyjęty udział ludności m1/m2 = 87/13 (tj. wg proporcji z bazy meldunkowej) oraz udział powierzchni użytkowej m1/m2 = 82/18 (tj. wg GUS – 18% stanowi zabudowa indywidualna – dane GUS dot. powierzchni mieszkań nie uwzględniają podziału na m1 i m2)
  - **u** – funkcja usługowa obejmująca usługi: bytowe, biurowe, administracji, turystyki, kultury, nauki, oświaty, zdrowia i opieki społecznej, sportu i rekreacji – standardy (m²/1 mieszkańca) dla poszczególnych rodzajów funkcji usługowych przyjęte w oparciu o poddane waloryzacji na 2045r. wskaźniki z opracowania specjalistycznego „Perspektywiczne standardy przestrzenne dla terenów zurbanizowanych m.st.Warszawy na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st.Warszawy" (prof. J.M. Chmielewski z zespołem – 2004r.);
  - **uh, c/uh** – funkcja handlowa o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² w obiektach wielko powierzchniowych oraz w zabudowie wielofunkcyjnej – standard jw.
  - **p-u** – funkcja produkcyjno-usługowa obejmująca: produkcję, magazyny, bazy i składy, parki technologiczne, wystawiennictwo, sprzedaż hurtową i półhurtową oraz detaliczną towarów wielkogabarytowych – standard jw.

Tabela nr 17 A – Porównanie maksymalnego zapotrzebowania z chłonnością „obszarów zwartych" [1] i „obszarów w mpzp" [2] (w m² pow. użytkowej zabudowy wg funkcji zabudowy)

		m1	m2	u	uh, c/uh	p-u
1.	Maksymalne zapotrzebowanie	**19 294 131**	**13 582 527**	**23 226 938**	**609 556**	**5 917 621**
2.	Chłonność „obszarów zwartych" [3]	9 614 565	2 202 741	17 550 980	545 307	808 948
3.	Chłonność „obszarów w mpzp"	2 004 257	3 721 582	4 464 367	29 368	1 307 640
4.	Niedobór / Nadwyżka powierzchni użytkowej Niedobór - wynik dodatni **Różnica [poz. 1- (2+3)]**	**7 675 309**	**7 658 204**	**1 211 591**	**34 881**	**3 801 033**

[1] obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej
[2] obszary przeznaczone w planach miejscowych pod nową zabudowę położone poza „obszarami zwartymi"
[3] chłonność uwzględnia zmiany w obszarach nr: 49, 89, 90, 93, 96, 104, 105, 110 i 113

[375] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

[376] Wyraz „śródmiejskim" zastąpiony wyrazem „centralnym", w wyniku analizy stanu istniejącego, uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[377] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[378] Treść zdania zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.

[379] Treść 7 kolejnych tiret wraz z tytułem podpunktu: „1.6. W zakresie prognoz demograficznych:" dodana na podstawie wyników analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[380] Treść 4 kolejnych tiret wraz z tabelą Nr 17A i tytułem podpunktu: „1.7. W zakresie bilansu terenów przewidzianych pod zabudowę:" dodana na podstawie wyników analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp.

[381] Zgodnie z art. 10 ust.7…..ustawy o pizp – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

- **Chłonność „obszarów zwartych”** tzn. obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, określa tabela nr 17 A poz. 2 dla funkcji zabudowy jak wyżej, w oparciu o opracowanie szczegółowe „Analiza chłonności terenów możliwych do zabudowy na obszarze m.st. Warszawy” (arch. P. Gaweł – 2017r.)
- **Chłonność „obszarów w mpzp”** tzn. obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza „obszarami zwartymi”, określa tabela nr 17A poz.3 wg funkcji zabudowy i w oparciu o opracowanie szczegółowe jw., uwzględniając stan planistyczny na I połowę 2017r.:
  - powierzchnia objęta mpzp poza obszarami zwartymi **6 302 ha**
  - powierzchnia objęta mpzp **18 865,5** ha - zestawienie wg przeznaczenia w rozdz. III.
- **Porównanie** maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością „obszarów zwartych” i „obszarów w mpzp” (tj. poz.1 tabeli nr 17A z sumą pozycji 2 i 3 tej tabeli) wskazuje, że **maksymalne zapotrzebowanie przekracza chłonność ww. obszarów** – w ilościach określonych w poz.4 tabeli nr 17 A.

  Dodatnie wyniki oznaczają **niedobór powierzchni użytkowej dla każdej z wymienionych funkcji,** dając **możliwość** przewidywania nowej zabudowy poza „obszarami zwartymi” i poza „obszarami w mpzp” lub **zmiany funkcji w tych obszarach**, w ilości nie większej niż wynikającej z poz. 4 tabeli nr 17A.

  Jednocześnie należy dodać, że:

  - Zmiany w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej (oprócz zmiany nr 89 i częściowo nr 90), dotyczą relokacji przeznaczeń terenów i lokalizowania nowej zabudowy w „obszarach zwartych” – **nie lokalizuje się nowej zabudowy poza „obszarami zwartymi”;**

    Zmiana nr 89 dotyczy zawężenia terenu drogi i przyłączenia tej części rezerwy komunikacyjnej do terenu zieleni, a pozostałe zmiany wynikają z konieczności uwzględnienia stanu istniejącego tj. zrealizowanej nowej zabudowy (zmiana nr 90, 110, 105, częściowo 104).

    Pozostałe zmiany dotyczą przekształcenia obecnie zdegradowanych terenów poprzemysłowych (zmiana nr 93, 96, częściowo 104) i pokolejowych (zmiana nr 113) lub przekształceń i uzupełnień istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej (zmiana nr 49).
  - Możliwość lokalizacji nowej zabudowy w ww. obszarach zmian, wynikająca ze zmiany chłonności tych obszarów, mieści się w bilansie terenów – wynik dodatni poz. 4 tabeli 17 A .
  - [382] Zmiana dotycząca wprowadzenia do ustaleń Studium zasięgu zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów odrębnych nie wpływa na bilans zapotrzebowania na nową zabudowę. W zasięgu zabudowy śródmiejskiej nie ulegają zmianie wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów określone w Studium. Możliwość stosowania parametrów śródmiejskich ma znaczenie dla procesu projektowania budynków. Zabudowa śródmiejska umożliwia zmniejszenie odległości między budynkami, ale co do zasady nie zwiększa chłonności tej zabudowy, co wynika z zachowania wskaźników zagospodarowania.

[383]1.8. W zakresie możliwości finansowania przez miasto wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych miasta:

- **Potrzeby inwestycyjne m.st. Warszawy** (koszty) służące realizacji zadań własnych gminy w związku z lokalizowaniem **nowej zabudowy**, obejmujące infrastrukturę: komunikacyjną, drogową, techniczną i społeczną określa tabela 17B poz.3. – w oparciu o opracowanie szczegółowe „Potrzeby i możliwości realizacji sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz społecznej dla Warszawy w perspektywie do 2045r. (DPP Design – Diana Polkowska - 2017).
  - Łączne koszty potrzeb inwestycyjnych w związku z lokalizowaniem **nowej zabudowy** wynoszą 17 474 mln zł (tabela 17B), przy czym 11 008 mln zł to koszty związane z realizacją nowej zabudowy w obszarach zwartych i mpzp. Łączne koszty potrzeb inwestycyjnych wynikających z realizacji zadań własnych gminy w obszarze Studium wynoszą 49 090 mln zł (tabela 17C).
  - Do inwestycji z zakresu infrastruktury społecznej zaliczono inwestycje oświaty (w tym szkoły podstawowe, przedszkola i szkoły ponadpodstawowe), ochrony zdrowia i opieki społecznej, sportu powszechnego i kultury (domy kultury i biblioteki) oraz obiekty zielonej infrastruktury.

[382] Treść punktu dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[383] Treść 4 kolejnych tiret wraz z tabelą Nr 17B i tytułem podpunktu: „1.8. W zakresie możliwości finansowania przez miasto wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych miasta:” dodana na podstawie wyników analiz stanu istniejącego - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

Do inwestycji komunikacyjnych zaliczono planowane linie tramwajowe oraz II i III linię metra, a do infrastruktury technicznej: inwestycje wodociągowe i kanalizacyjne
(Inwestycje elektroenergetyczne realizowane są przez spółki niezależne od miasta[384]).

Tabela nr 17 B – Potrzeby inwestycyjne m.st. Warszawa (koszty) związane z lokalizacją **nowe**j zabudowy w perspektywie do 2045 r.

Potrzeby inwestycyjne		Infrastruktura				RAZEM
		Komunikacyjna*/	Drogowa	Techniczna**/	Społeczna***/	
		w mln zł.				
1.	W „obszarach zwartych” i mpzp	4 198	4 637	937	1 236	11 008
2.	Poza „obszarami zwartymi” i mpzp	1 022	3 755	692	997	6 466
3.	Razem	**5 220**	**8 392**	**1 629**	**2 233**	**17 474**

*/ linie tramwajowe i metra
**/sieć wodociągowa i kanalizacyjna
***/ oświata, zdrowie i opieka społeczna, kultura, sport i zielona infrastruktura

- Potrzeby inwestycyjne (koszty) obejmują koszty realizacji inwestycji wraz z wykupem gruntów.
- Zakres niezbędnych inwestycji przyjęto w oparciu o ustalenia obowiązującego Studium, w tym wskazane w nim inwestycje oraz pożądane standardy wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną z uwzględnieniem promienia dojścia do obiektu. Dla terenów, na których obowiązują mpzp przyjęto inwestycje wskazane w tych planach.
- W celu porównania wydatków (kosztów) z możliwościami finansowania ich przez miasto, potrzeby inwestycyjne określone w tabeli Nr 17B przypisano do klasyfikacji budżetowej układu zadaniowego - przedstawia je tabela 17C – w kolumnie b. podano potrzeby inwestycyjne (koszty) związane z realizacją infrastruktury komunikacyjnej, drogowej, technicznej i społecznej dla nowej zabudowy w rozbiciu na zadania wg klasyfikacji budżetowej.

Tabela nr 17 C – Potrzeby inwestycyjne m.st.. Warszawa do roku 2045 w układzie zadaniowym budżetu - koszty całkowite i dla nowej zabudowy

Sfera zadaniowa w układzie zadaniowym	**Potrzeby inwestycyjne miasta - całkowite**	**Potrzeby inwestycyjne dla nowej zabudowy**		
		Razem	w obszarze zwartym i mpzp	poza obszarem zwartym i mpzp
	w mln zł			
	a.	b.	c.	d.
Transport i komunikacja	39 572	13 613	8 836	4 777
Ład Przestrzenny i gospodarka nieruchomościami	2 296	923	430	493
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 611[385].	1 629	937	692
Edukacja	2 848	844	535	309
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	452	120	68	52
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	841	218	133	85
Rekreacja, sport i turystyka	470	127	69	58
Razem	**49 090**	**17 474**	**11 008**	**6 466**

[384] Zgodnie z art.18 ust.1 ustawy z dnia 10.04.1997r. Prawo energetyczne, który uszczegóławia katalog zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe, jedynym kosztem gminy w zakresie zaopatrzenia w te media jest finansowanie oświetlenia, o którym mowa w art.18 ust.1 pkt 3 – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[385] Działalność operacyjna spółki MPWiK finansowana jest środkami własnymi, natomiast działalność inwestycyjna środkami własnymi, dotacjami, pożyczkami, kredytami i środkami z emisji obligacji. Głównym źródłem pozyskania środków własnych są uzyskiwane przez Spółkę przychody w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz ze świadczenia usług dla odbiorców, a także usług odpłatnych, sprzedaży zbędnych zasobów majątkowych, sprzedaży towarów i materiałów oraz przychody finansowe z tytułu oprocentowania lokat i rachunków bankowych, w wyniku aktywnego zarządzania dostępnymi środkami pieniężnymi. Spółka może być dokapitalizowana przez m.st.Warszawę np. poprzez podwyższenie kapitału zakładowego Spółki i objęcie ich dotychczasowego akcjonariusza Spółki – Miasto Stołeczne Warszawę – przypis w treści dodanej uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

– **Możliwości finansowania** przez miasto wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych miasta, w tym w związku z lokalizacją nowej zabudowy, określa tabela nr 17D – w oparciu o opracowanie szczegółowe jak w tiret 1.

Porównanie potrzeb inwestycyjnych (poz. 8 a i b w tabeli nr 17D) z możliwymi nakładami na inwestycje w danej sferze (poz. 8 c i f w tabeli nr 17D) pozwala stwierdzić, że **istnieją możliwości finansowania przez miasto wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych,** w tym związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

- Zbadano kondycję finansową miasta prowadząc analizy danych historycznych obejmujących okres 2008-2016 oraz danych prognozowanych na lata 2017-2045 – podstawowymi źródłami danych ww. zakresie były m.in. sprawozdania finansowe Miasta oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) m.st. Warszawy na lata 2017-2045”
- Zbadano jakie środki - i ich udziały procentowe w tym wartość minimalna i maksymalna - były pierwotnie przeznaczone, a następnie wydane na realizację projektów inwestycyjnych w takich obszarach jak m.in. transport i komunikacja, edukacja, ochrona zdrowia i ochrona społeczna czy kultura.
- Przeanalizowano również udział % poszczególnych sfer zadaniowych w wydatkach na inwestycje ogółem w latach 2008-2016 – wartości w ujęciu historycznym i dla okresu prognozowanego - 2017-2019. Uzyskano wartość maksymalną, minimalną - wartości te zależą od zakresu inwestycyjnego w danym roku. Dlatego też obliczono średni % udział danej sfery w wydatkach na inwestycje.

Tabela nr 17 D – Możliwości finansowe miasta – porównanie potrzeb i możliwości

LP	Sfera układu zadaniowego	Potrzeby inwestycyjne przypadające na dana sferę zadaniową do roku 2045		Możliwa wysokość nakładów do przeznaczenia na dana sferę wyliczona na podstawie wysokość nakładów na inwestycje w danej sferze					
				na podstawie wskaźników historycznych			na podstawie wskaźników prognozowanych na lata 2017-2019		
		Całkowite	Dla nowej zabudowy	Średnia	Min	Maks.	Średnia	Min.	Maks.
		a.	b.	c.	d.	e.	f.	g.	h.
		w mln zł							
1.	**Transport i komunikacja**	39 572	13 613	38 068	22 789	50 952	39 939	35 177	44 597
2.	**Ład Przestrzenny i gospodarka nieruchomościami**	2 296	923	5 729	2 993	15 510	5 804	4 394	6 850
3.	**Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**	2 611	1 629	3 191	1 973	4 558	2 841	2 013	3 924
4.	**Edukacja**	2 848	844	6 767	3 878	14 490	5 954	3 613	10 087
5.	**Ochrona zdrowia i opieka społeczna**	452	120	5 689	2 925	7 959	6 118	3 682	8 484
6.	**Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**	841	218	3 415	1 088	7 959	3 746	2 681	4 952
7.	**Rekreacja, sport i turystyka**	470	127	2 813	272	8 843	1 109	487	1 758
8.	**Razem**	**49 090**	**17 474**	**65 668**	**35 918**	**110 272**	**65 511**	**52 045**	**80 653**

- Wydatki majątkowe zaplanowane w WPF na lata 2017-2045 wynoszą 68 027 mln zł. Na podstawie uzyskanych wyników dokonano dla tej kwoty symulacji możliwych do przeznaczenia nakładów na daną sferę zadaniową na podstawie uzyskanych wskaźników procentowych, zarówno w odniesieniu do wartości granicznych jak i średniej. Wyniki przedstawia tabela nr 17D.
- Oczekiwane nakłady inwestycyjne na nową infrastrukturę wodno-kanalizacyjną w wysokości 1 629 mln zł do 2045r. (tabela nr 17 B, C i D) wydają się realnym wyzwaniem dla spółki MPWiK w świetle jej dotychczasowej działalności[386].

Powyższe wyliczenia potwierdza analiza zakładanych wskaźników ekonomicznych i ich przewidywanych trendów zmian, takich jak:

- wskaźnik pokrycia wydatków bieżących dochodami bieżącymi - wskaźnik w okresie 2017 – 2045 kształtował się będzie się powyżej 100%, a przez większość lat pozostawał na poziomie około 115%;
- wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem. Wskaźnik ten kształtował się będzie od 73% do 85% z jednoczesnym trendem rosnącym;
- wskaźnik poziomu zadłużenia w stosunku do dochodów. Średnie roczne wyniki kształtować się będą na poziomie 16,5%, z jednoczesnym trendem malejącym do zera na początku lat czterdziestych;
- wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem kształtował się będzie do roku 2045 średnio na poziomie 12,5%.

Jednocześnie należy dodać, że:

- Zmiany nr: 49, 89, 90, 93, 96, 104, 105, 110 i 113 w niewielkim stopniu dotyczą funkcji mieszkaniowej, w związku z czym nie generują zwiększenia potrzeb inwestycyjnych wynikających z realizacji zadań własnych gminy w zakresie dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej, a także do sieci drogowej i komunikacyjnej, w związku z lokalizacją nowej zabudowy.
- Zmiany powyższe nie wymagają zabezpieczenia specjalnych środków budżetowych dla finansowania przez gminę wykonania nowej sieci drogowej, komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz społecznej, służącej realizacji zadań własnych gminy.
- [387] Zmiana dotycząca zabudowy śródmiejskiej nie wpływa na bilans zapotrzebowania na nową zabudowę, zatem nie generuje potrzeb inwestycyjnych wynikających z realizacji zadań własnych gminy w zakresie dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej, a także do sieci drogowej i komunikacyjnej, a tym samym nie wymaga zabezpieczenia specjalnych środków budżetowych dla finansowania przez gminę wykonania ww. infrastruktury.

2. **Na podstawie uwarunkowań wynikających z opracowań planistycznych wyższego rzędu [388]w 2006r. stwierdzono, że:**

– Europejska perspektywa rozwoju przestrzennego w odniesieniu do nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej wskazuje na potrzebę rozwoju dużych ośrodków miejskich, które mają pełnić rolę strategiczną w rozwoju peryferyjnych regionów Unii. W związku z tym, Metropolia Warszawska, jako miasto najbardziej wysunięte na wschód, ma szansę zdobyć pozycję „europejskiej lokomotywy rozwoju” wschodniej części obszaru Unii Europejskiej;

– Polityka przestrzenna kraju w odniesieniu do Warszawy wskazuje jednoznacznie, że Warszawa powinna osiągnąć status metropolii o znaczeniu europejskim i wskazuje na potrzebę wzrostu znaczenia aglomeracji warszawskiej, jako „bieguna rozwoju społeczno-gospodarczego” w układzie krajowym i międzynarodowym;

– Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego również wskazuje, że Warszawa stanie się ważnym ośrodkiem w sieci metropolii europejskich;

– Plan zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego powinien uwzględniać to, że Warszawa powinna być miastem metropolitalnym przyciągającym prestiżem, różnorodnością i skalą możliwości inwestowania, funkcjonalnością, ofertą pracy i usług oraz atrakcyjnym otoczeniem.

[386] MPWiK S.A. od 2008r. tj. w ciągu 8 lat wydała ponad 6 mld zł. na inwestycje, z czego na obszary kanalizacji i wodociągów odpowiednio 4,2 mld i 1,4 mld zł. Na lata 2017–2025 spółka przewiduje w projekcie WPI łączne nakłady w wysokości 4,29 mld zł. (m.in. wybudowane ok. 389 km sieci wodociągowej i ok. 587 km sieci kanalizacyjnej oraz przebudowanie/zmodernizowanie ok. 95 km sieci wodociągowej i ok. 32 km sieci kanalizacyjnej. Okres 2008 – 2015 był okresem dużych inwestycji (jak chociażby oczyszczalnia Czajka czy wiele modernizacji – przypis w treści dodanej – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

[387] Treść punktu dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r. – w związku z art.9 ust. 3a ustawy o pizp

[388] Datowanie „w 2006r. dodane i zmieniona fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7

Powyższe dokumenty, oprócz tego, że określają jaką rolę ma spełniać Warszawa, określają również działania jakie należy podjąć, aby osiągnąć status metropolii europejskiej.

Generalizując można powiedzieć, że w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego w Warszawie [389] w 2006 r. należało określić:

- warunki dla rozwoju sprawnych powiązań transportowych o znaczeniu krajowym, metropolitalnym i europejskim
- warunki powstawania wielofunkcyjnych struktur przestrzennych;
- zasady i narzędzia kształtowania i ochrony naturalnych wartości przyrodniczych oraz kulturowych
- zasady i narzędzia podniesienia jakości przestrzeni publicznych w mieście,
- warunki dla rozwoju nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy.

* * *

[390]Po przeanalizowaniu zasięgu obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w graniach m.st. Warszawy i oszacowaniu ich chłonności oraz chłonności obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza zasięgiem ww. obszarów, a także ocenie możliwości finansowych miasta oraz w związku z przeprowadzonymi analizami i wykonanymi opracowaniami specjalistycznymi: „Analiza możliwości budowy na terenie Warszawy nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego wraz z prognozą skutków ich budowy w odniesieniu do 26 nowych lokalizacji" i „Potencjał rozwojowy terenów przemysłowych (produkcyjnych) oraz magazynowo - składowych w aspekcie polityki przestrzennej miasta określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. st.Warszawy" oraz analizami własnymi PKP SA terenów niezbędnych dla funkcjonowania transportu kolejowego w Warszawie, można stwierdzić, że uzasadnione jest przekształcenie terenów:

- poprzemysłowych w rejonie: ■ ul. Zegańskiej ■ ul. Bysławskiej ■ ul. Łopuszańskiej – na tereny z funkcją handlową o pow. sprzedaży powyżej 2 000m^2 oraz w rejonie ■ ul.Instalatorów – na tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zieleni urządzonej
- usługowo-handlowych przy ul.Bartyckiej w rejonie ul.Pod Kopcem – na tereny z funkcją handlową o pow. sprzedaży powyżej 2 000m^2,
- pokolejowych w rejonie ul. Potrzebnej – na usługowe;

  oraz uwzględnienie istniejącej, nowej zabudowy:
- w rejonie ul. Sowińskiego – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- w rejonie ul. Ciszewskiego – zabudowa jednorodzinna i budynek wielorodzinny.

2. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania przyjęto poniższe założenia polityki zagospodarowania oraz cele polityki przestrzennej.

Założenia

- Pomimo „ostrzegawczych" prognoz demograficznych dotyczących rozwoju ludnościowego Warszawy, wynikających z ujemnych [391] lub niskich wskaźników przyrostu naturalnego należy przyjąć, że :
  - perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego są dobre, gdyż obserwuje się w Warszawie:
    - rozwój usług o wysokim stopniu specjalizacji,
    - wzrastającą liczbę migracji związanych z osiedlaniem się na stałe ludzi młodych, wykształconych [392](-);
    - [393](-) dużą liczbę ludności przybywającej na pobyt czasowy;
    - dużą liczbę osób spoza miasta pracujących w Warszawie [394](-)
  - dobre są perspektywy dla kształtowania pożądanej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta ze względu na występowanie terenów kwalifikujących się do przekształceń i uzupełnień oraz dostępność terenów niezabudowanych [395](tereny dla nowej zabudowy w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynoszą ok. 3.500 ha, a tereny w mpzp poza tymi obszarami - ok. 2.700 ha);
- Analiza założonych chłonności dotyczących zagospodarowania poszczególnych obszarów w [396]skali całego miasta wskazuje, że na terenie Warszawy może zamieszkać do 3.000.000 osób (Metropolia – 5-6 mln);
- Identyfikacja obszarów wartościowych w zakresie dziedzictwa kulturowego i przestrzeni publicznych, które stanowią o jakości struktury przestrzennej miasta, będzie podstawą do opracowania programów rewitalizacji i rewaloryzacji w mieście;
- Identyfikacja wartości przyrodniczych Warszawy i określenie zasad ich ochrony pozwoli na podniesienie jakości życia mieszkańców i podkreślenie walorów krajobrazowych charakteryzujących przestrzeń miasta.

Rozwój Warszawy jako „Miasta - Metropolii Europejskiej" polegać będzie na zapewnieniu warunków przestrzennych dla trwałego zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, ochronie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz osiągnięciu europejskich standardów warunków życia mieszkańców, co w efekcie powinno przyczynić się do podniesienia rangi Warszawy w sieci miast Unii Europejskiej.

Cele polityki przestrzennej

Ww. założenia oraz cele strategiczne ujęte w „Strategii Rozwoju Warszawy" stały się podstawą do sformułowania następujących celów polityki przestrzennej:

1. **Zapewnienie trwałego ładu przestrzennego na obszarze miasta poprzez:**
   - Wskazanie obszarów i określenie zasad dla tworzenia wielofunkcyjnych struktur urbanistycznych z uwzględnieniem obecnego stanu zagospodarowania i różnorodności funkcjonalnej obszarów;
   - Określenie zasad porządkowania i kształtowania elementów tworzących strukturę przestrzenną miasta;
   - Wyznaczenie obszarów koncentracji usług i zwiększenie udziału centrotwórczych funkcji miejskich, w szczególności w centralnych obszarach prawobrzeżnej Warszawy
   - Określenie standardów zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta poprzez ustalenie granicznych parametrów.
2. **Ochrona istniejących i tworzenie nowych elementów zrównoważonego rozwoju miasta w przyszłości poprzez:**
   - Wypracowanie spójnego modelu rozwoju przestrzennego miasta umożliwiającego realizację wizji rozwoju Warszawy jako metropolii o znaczeniu międzynarodowym. Model ten zawierać będzie wskazania dotyczące:
     - obszarów przeznaczonych dla rozwoju funkcji usługowych służących współpracy gospodarczej, naukowej i kulturalnej w ramach sieci metropolii krajowych i europejskich

[389] Datowanie „w 2006r. dodane i zmieniona fleksja w zdaniu – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - jw.
[390] Treść dodana na podstawie wyników analiz - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. - w związku z obszarem zmiany nr 49, 66, 90, 93, 96, 104, 105, 110, i113
[391] Treść „lub niskich" dodana w wyniku analizy danych - uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku art. 9 ust.3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp
[392] Treść usunięta w wyniku zmian stanu w kolejnych latach – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[393] Treść zaktualizowana na podstawie wyników analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[394] Treść usunięta w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[395] Treść zaktualizowana w wyniku analizy stanu istniejącego – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.
[396] Treść „w skali całego miasta" dodana – uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

(obszary w jakich będą realizowane centra kongresowe, hale wystawienniczo - targowe, obiekty służące organizowaniu imprez naukowych, kulturalnych i sportowych),

- terenów na których będzie realizowane budownictwo mieszkaniowe,
- obszarów wymagających ponownego zagospodarowania (w tym szczególnie terenów poprzemysłowych i miejskich nieużytków), w tym w szczególności na cele usługowe i mieszkaniowe,
- rozwoju nowoczesnej gospodarki o zaawansowanych technologiach (parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości).

3. **Określenie zasad kształtowania i ochrony oraz rozbudowa systemu obszarów chronionych o walorach urbanistycznych, kulturowych i przyrodniczych, powiązane jednoznacznym określeniem warunków dopuszczalnego zainwestowania na tych obszarach (co w bezpośredni sposób wpływa na kształtowanie się wizerunku miasta jako przestrzeni znaczącej, nacechowanej specyficzną symboliką i utożsamianą z określonymi funkcjami).**

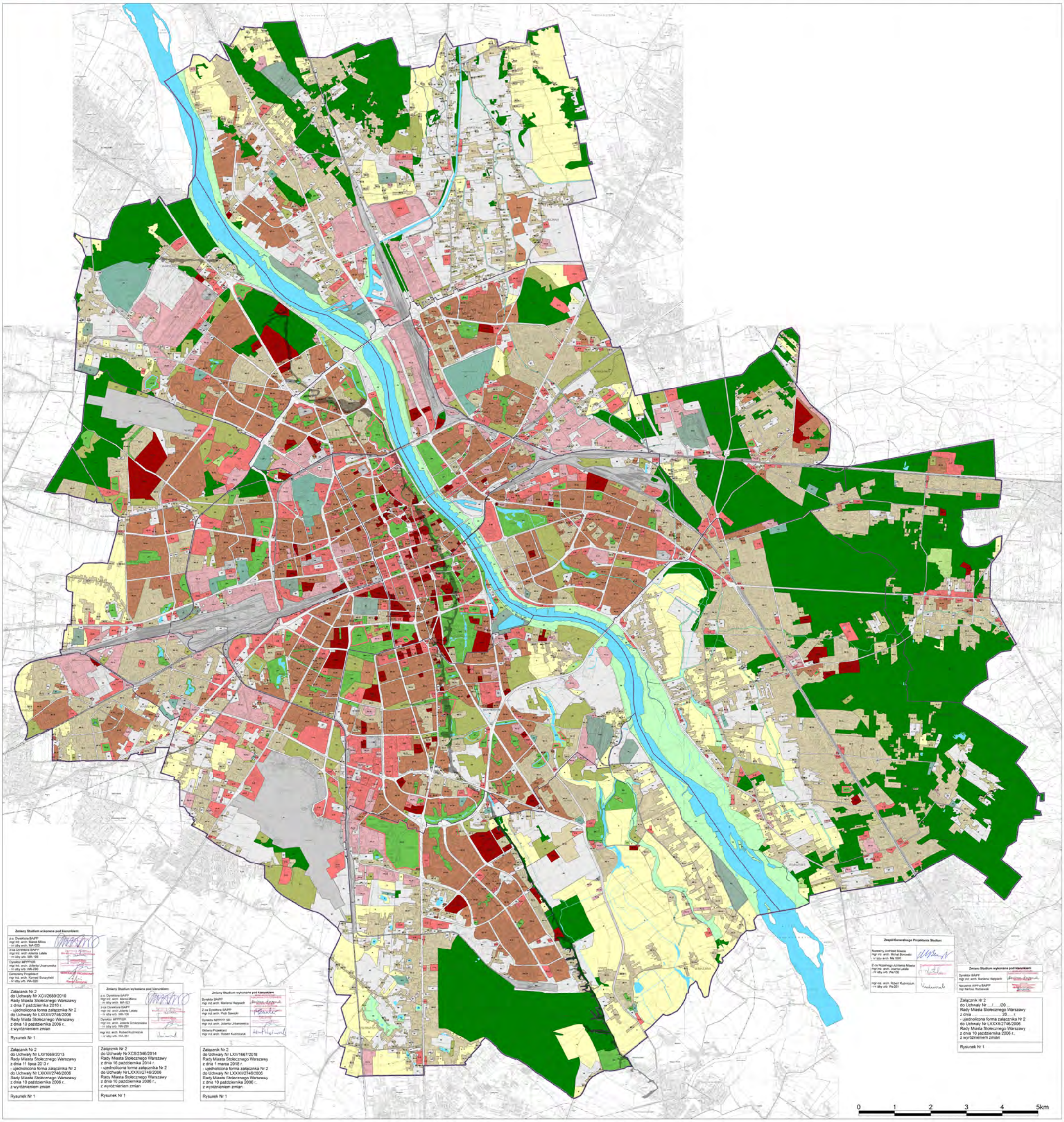
4. **Określenie zasad kształtowania i ochrony oraz rozbudowa systemu przyrodniczego miasta oraz ochrona jakości i zasobów środowiska.**

5. **Usprawnienie i rozwój systemu transportowego, zapewniającego warunki dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko naturalne i cywilizacyjne, poprzez**
   - określenie kształtu układu drogowo-ulicznego zorientowanego na sprawną obsługę powiązań zewnętrznych z układem dróg krajowych i wewnętrznych, w szczególności międzydzielnicowych;
   - określenie sieci drogowo-rowerowych;
   - określenie zintegrowanego systemu komunikacji szynowej (metro, tramwaj, kolej) , ze wskazaniem rejonów lokalizacji węzłów przesiadkowych i parkingów „Parkuj i jedź”;
   - wyznaczenie stref zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów;
   - wyznaczenie lokalizacji zajezdni tramwajowych i autobusowych oraz centrów obsługi ruchu towarowego;
   - wskazanie obiektów transportu lotniczego.

6. **Poprawa funkcjonowania i rozwój systemów infrastruktury technicznej.**

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

STRUKTURA FUNKCJONALNA - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 1

LEGENDA

STRUKTURA FUNKCJONALNA

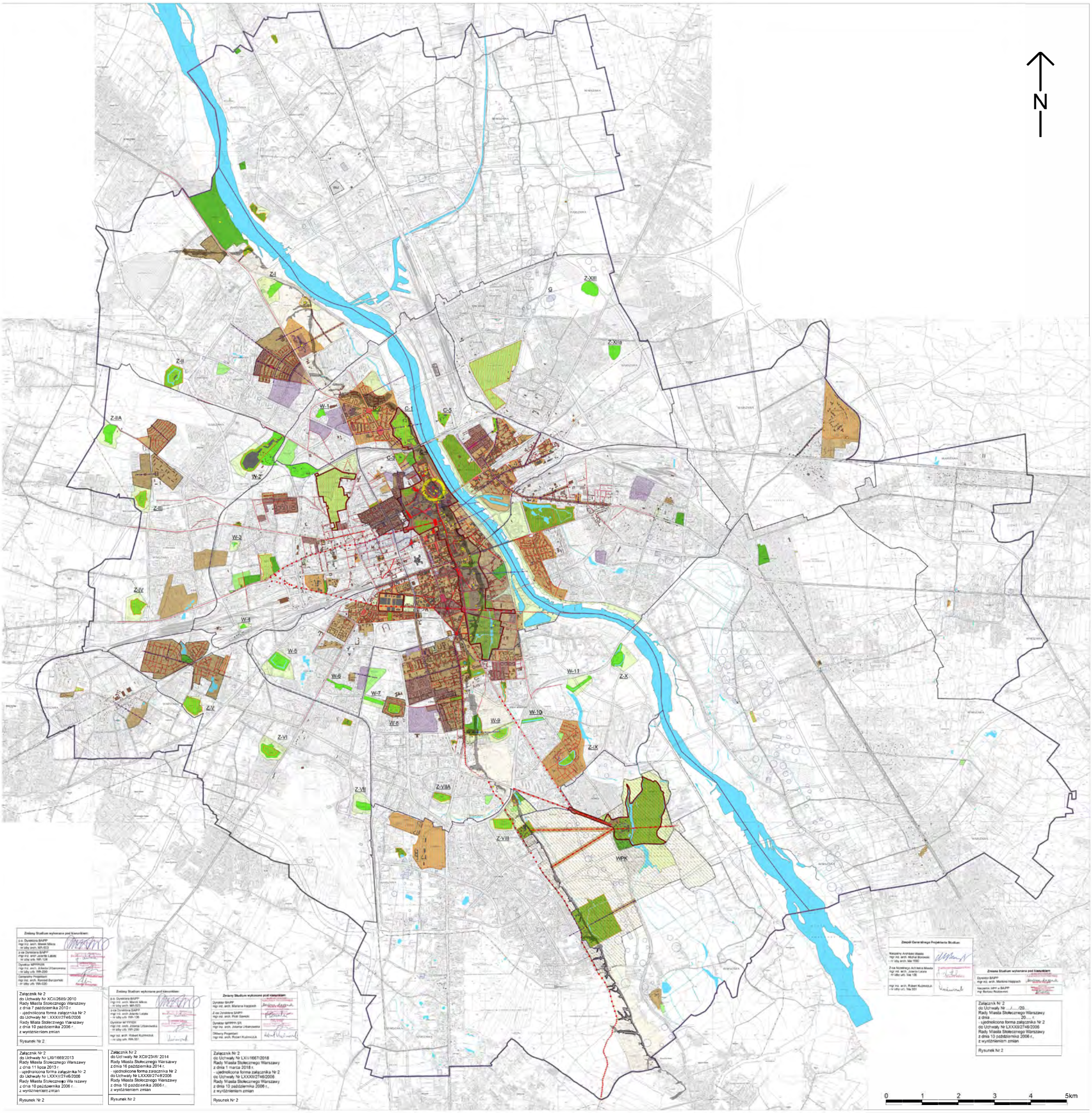
- U – TERENY USŁUG
- UH – TERENY USŁUG HANDLU
- UAD – TERENY USŁUG ADMINISTRACJI
- UNA – TERENY USŁUG NAUKI
- UZ – TERENY USŁUG ZDROWIA
- UK – TERENY USŁUG KULTURY
- US – TERENY USŁUG SPORTU I REKREACJI
- UF – TERENY USŁUG W RAMACH SYSTEMU FORTECZNEGO XIX-WIECZNEJ TWIERDZY WARSZAWA
- PU – TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE
- R – TERENY UŻYTKOWANIE ROLNICZO
- NF – TERENY NIEUŻYTKOWANE I NIEFUNKCJONUJĄCE
- MW – TERENY O PRZEWADZE ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ
- MJ – TERENY O PRZEWADZE ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- MJ/L – TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ W KOMPLEKSACH LEŚNYCH
- ZL – TERENY ZIELENI LEŚNEJ
- ZP/I – TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ
- ZO – TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- ZP/2 – TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ Z UDZIAŁEM TERENÓW SPORTU I REKREACJI
- ZN – TERENY ZIELENI NATURALNEJ
- ZC – TERENY CMENTARZY
- ZF – TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ W RAMACH SYSTEMU FORTECZNEGO XIX-WIECZNEJ TWIERDZY WARSZAWA
- W – TERENY WÓD OTWARTYCH
- UW – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA W WODĘ
- IO – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ KANALIZACJI ZBIOROWEJ
- IH – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ HYDROGRAFICZNYCH
- IE – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ ELEKTROENERGETYCZNYCH
- IC – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ ENERGETYKI CIEPLNEJ
- IE/IC – TERENY OBIEKTÓW ELEKTROENERGETYKI I ENERGETYKI CIEPLNEJ
- IG – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ GAZOWNICTWA
- ID – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ SKŁADOWANIA I UTYLIZACJI ODPADÓW
- OBSZARY DRÓG I ULIC PUBLICZNYCH
- KM – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ
- KT – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ TRANSPORTU SAMOCHODOWEGO
- KK – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ TRANSPORTU KOLEJOWEGO
- KL – TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ TRANSPORTU LOTNICZEGO

ELEMENTY INFORMACYJNE STUDIUM

- GRANICE MIASTA
- GRANICE DZIELNIC
- SKARPA WARSZAWSKA
- UKŁAD HYDROGRAFICZNY

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

DZIEDZICTWO KULTUROWE - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 2

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 2

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 2

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 2

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 2

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr ...../ ...../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia .....20.... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 2

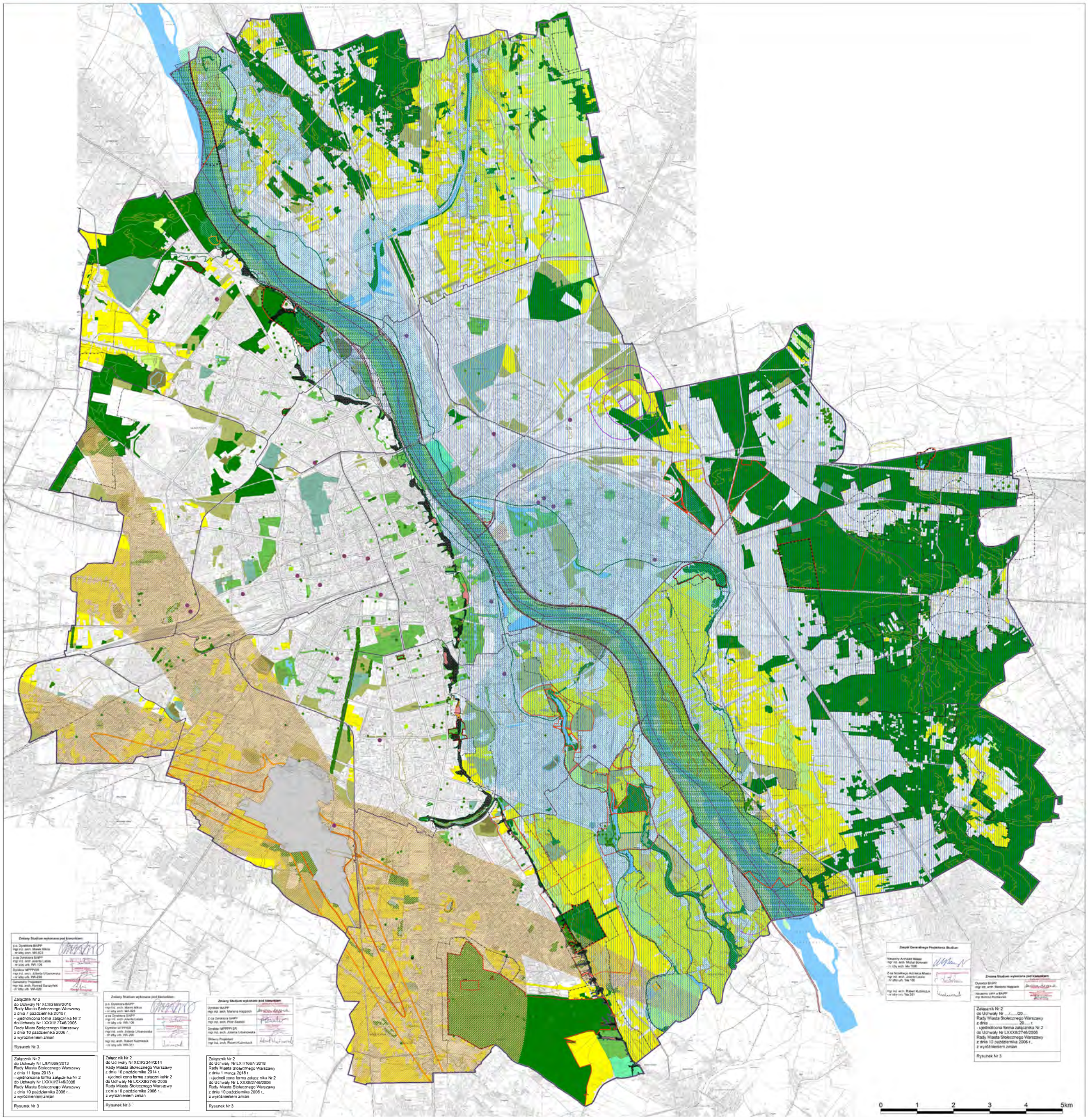

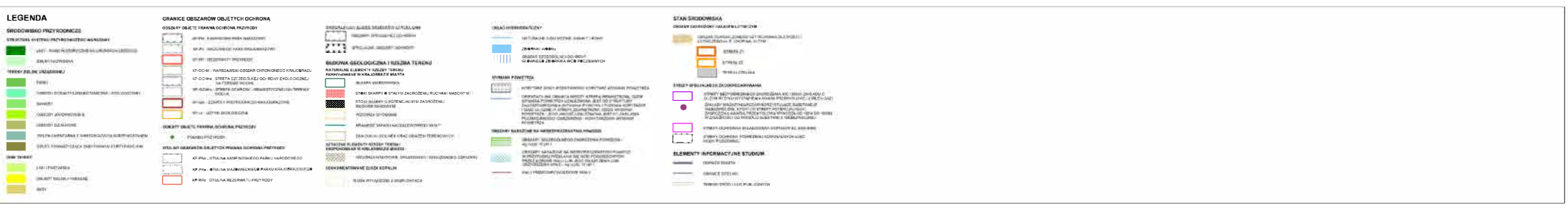
BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 3

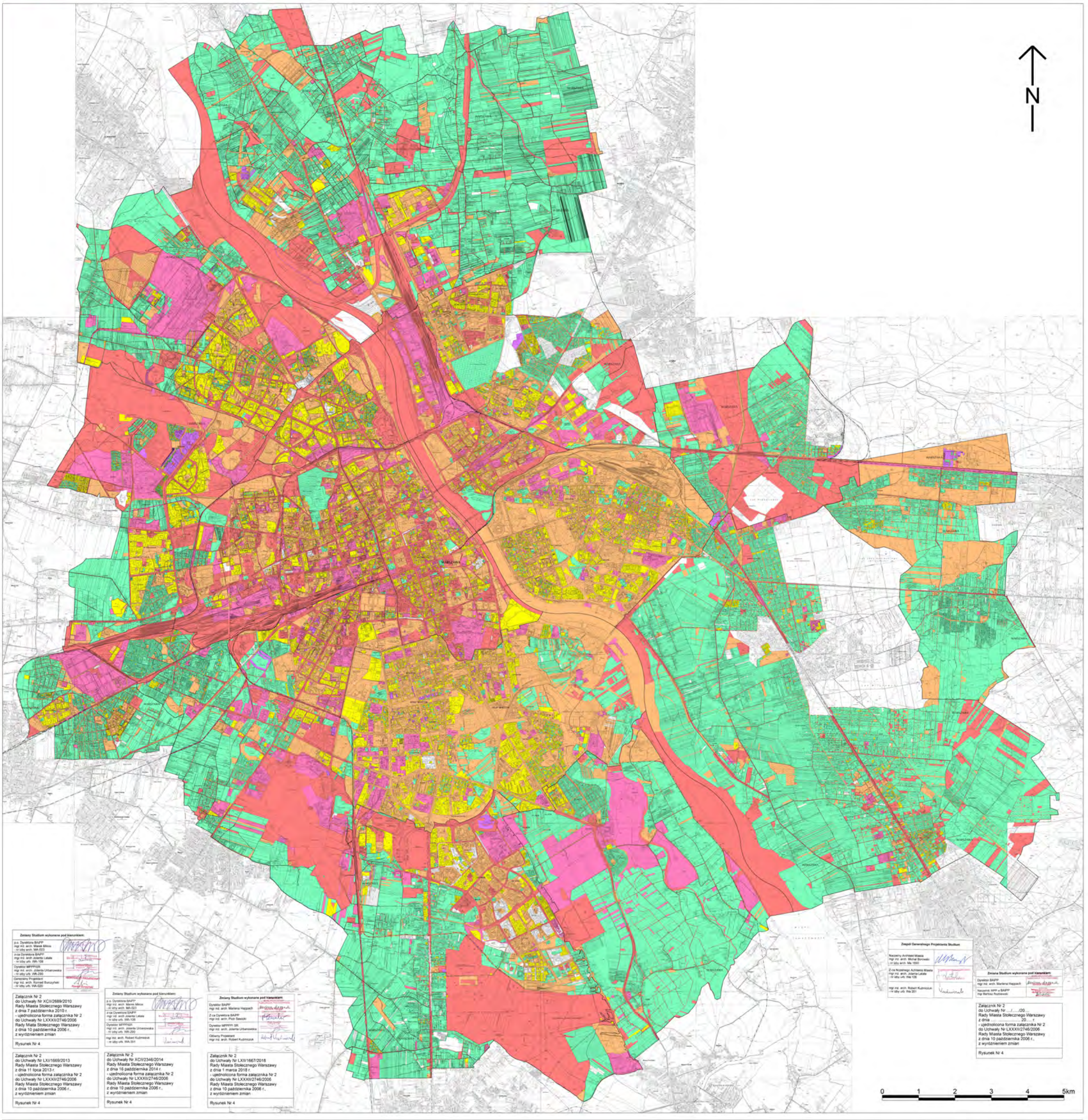

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

WŁASNOŚĆ GRUNTÓW - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 4

LEGENDA

WŁASNOŚĆ GRUNTÓW
- GRUNTY M.ST. WARSZAWY
- GRUNTY M. ST. WARSZAWY ODDANE W UŻYTKOWANIE WIECZYSTE
- GRUNTY SKARBU PAŃSTWA
- GRUNTY SKARBU PAŃSTWA ODDANE W UŻYTKOWANIE WIECZYSTE
- GRUNTY SKARBU PAŃSTWA PRZEKAZANE WOJSKOWEJ AGENCJI MIESZKANIOWEJ
- GRUNTY SKARBU PAŃSTWA PRZEKAZANE AGENCJI MIENIA WOJSKOWEGO
- GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH
- GRUNTY O NIEUSTALONEJ WŁASNOŚCI LUB W TRAKCIE PRZEKSZTAŁCEŃ

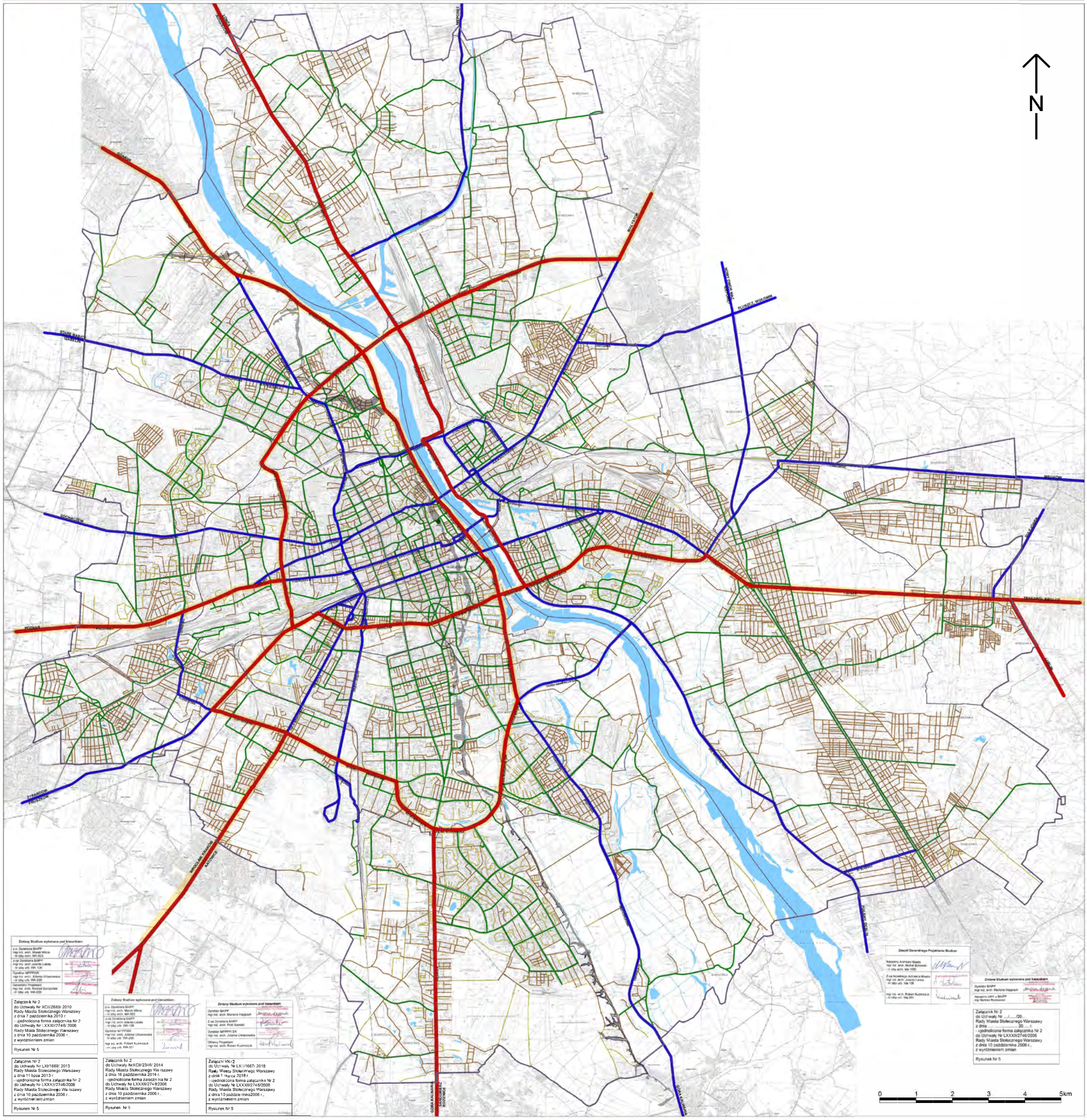
ELEMENTY INFORMACYJNE STUDIUM
- GRANICE MIASTA
- GRANICE DZIELNIC

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

UKŁAD DROGOWO - ULICZNY
KATEGORYZACJA - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 5

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/ 2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 5

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1669/ 2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 5

Załącznik Nr 2
do Uchwały NrXCIII/2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Wa rszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma zaszczn ika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/274 6/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 5

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/ 2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 5

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../.../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ... 20... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 5

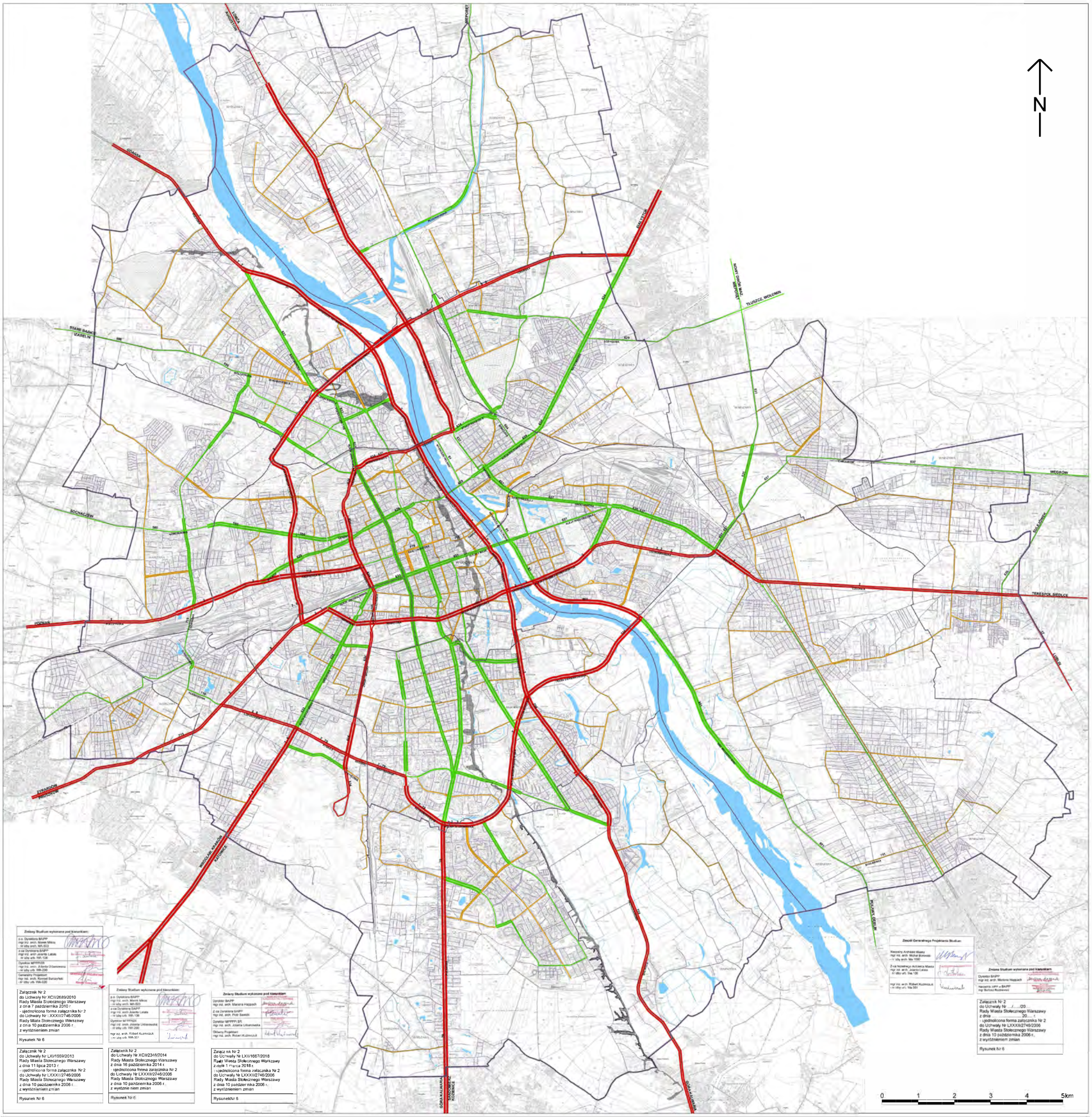
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

UKŁAD DROGOWO-ULICZNY.
KLASYFIKACJA - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 6

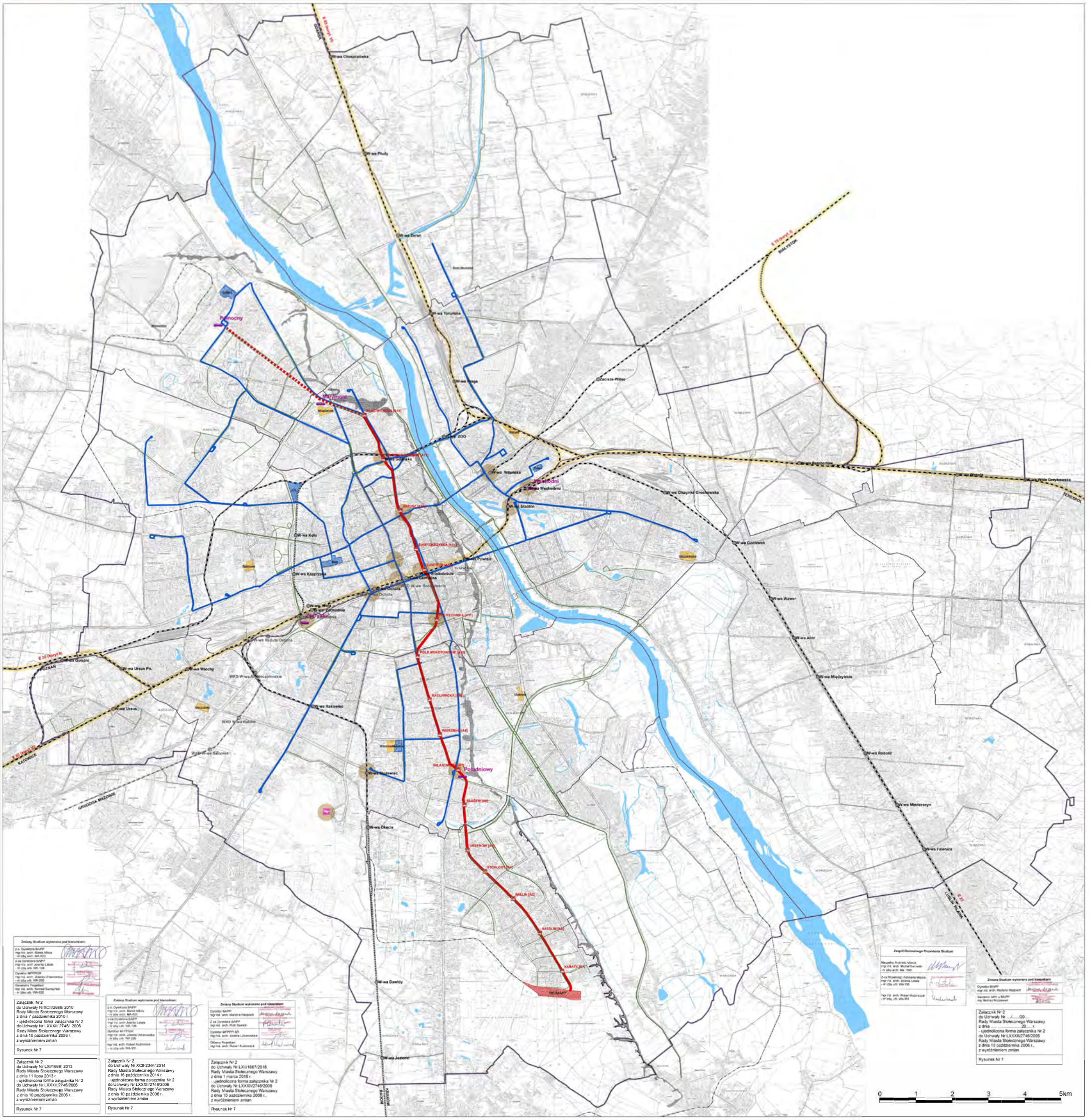
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

KOMUNIKACJA ZBIOROWA - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 7

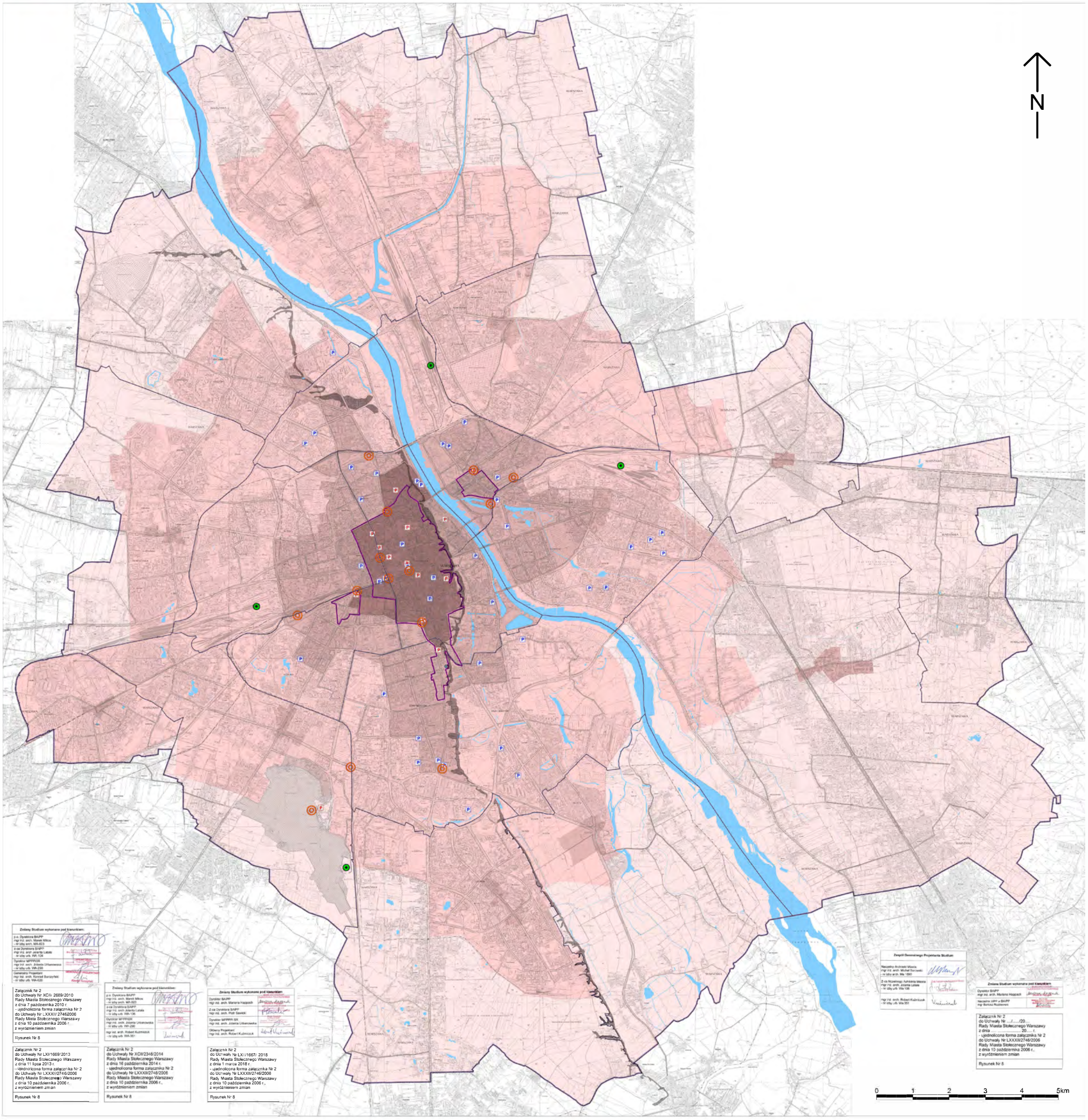
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

STREFY ZRÓŻNICOWANYCH WARUNKÓW OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ I PARKOWANIA POJAZDÓW - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 8

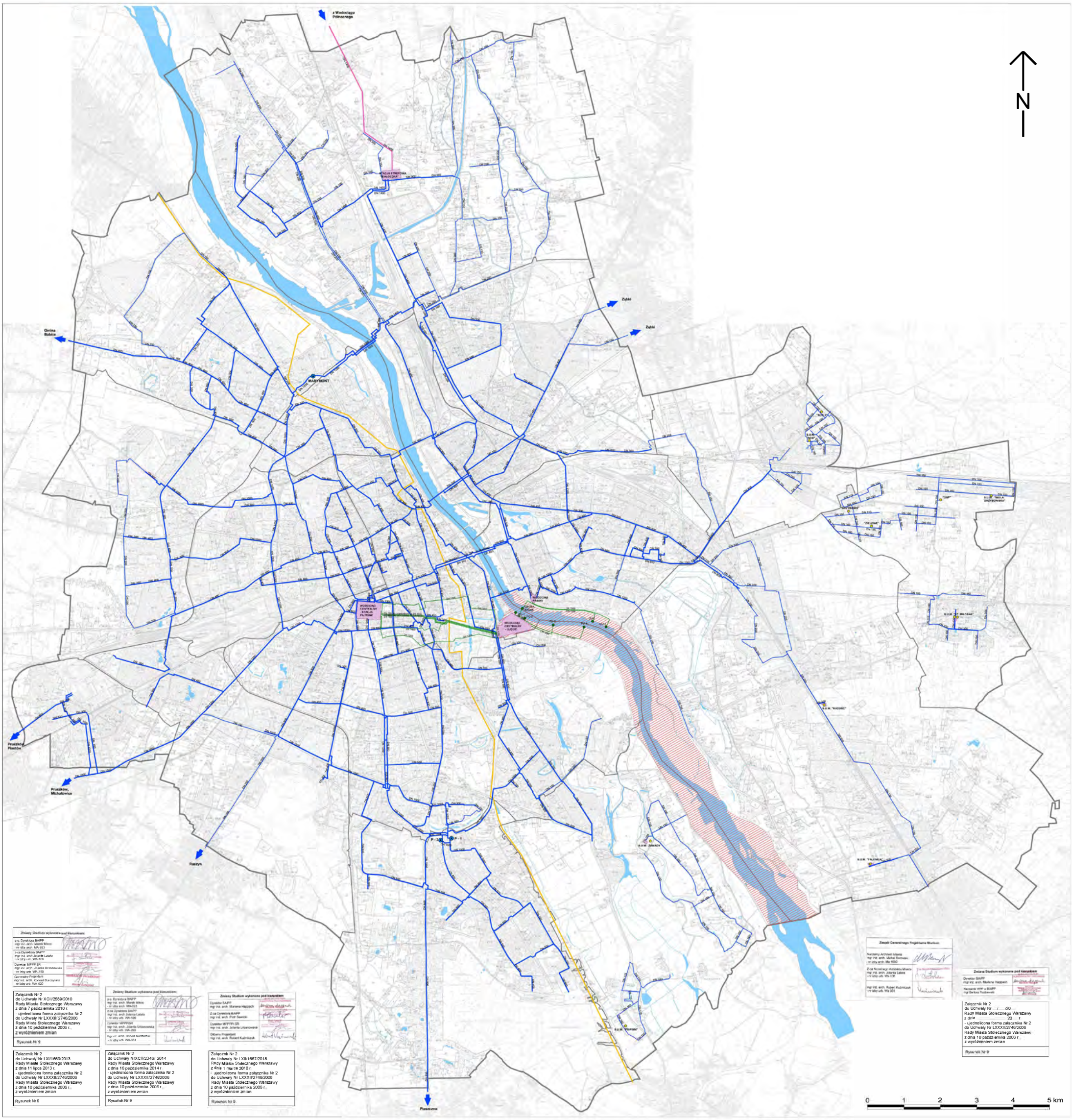
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

WODOCIĄGI - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 9

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 9

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 9

Załącznik Nr 2
do Uchwały NrXCII/2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 9

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 9

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr ...../...../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ..... 20..... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 9

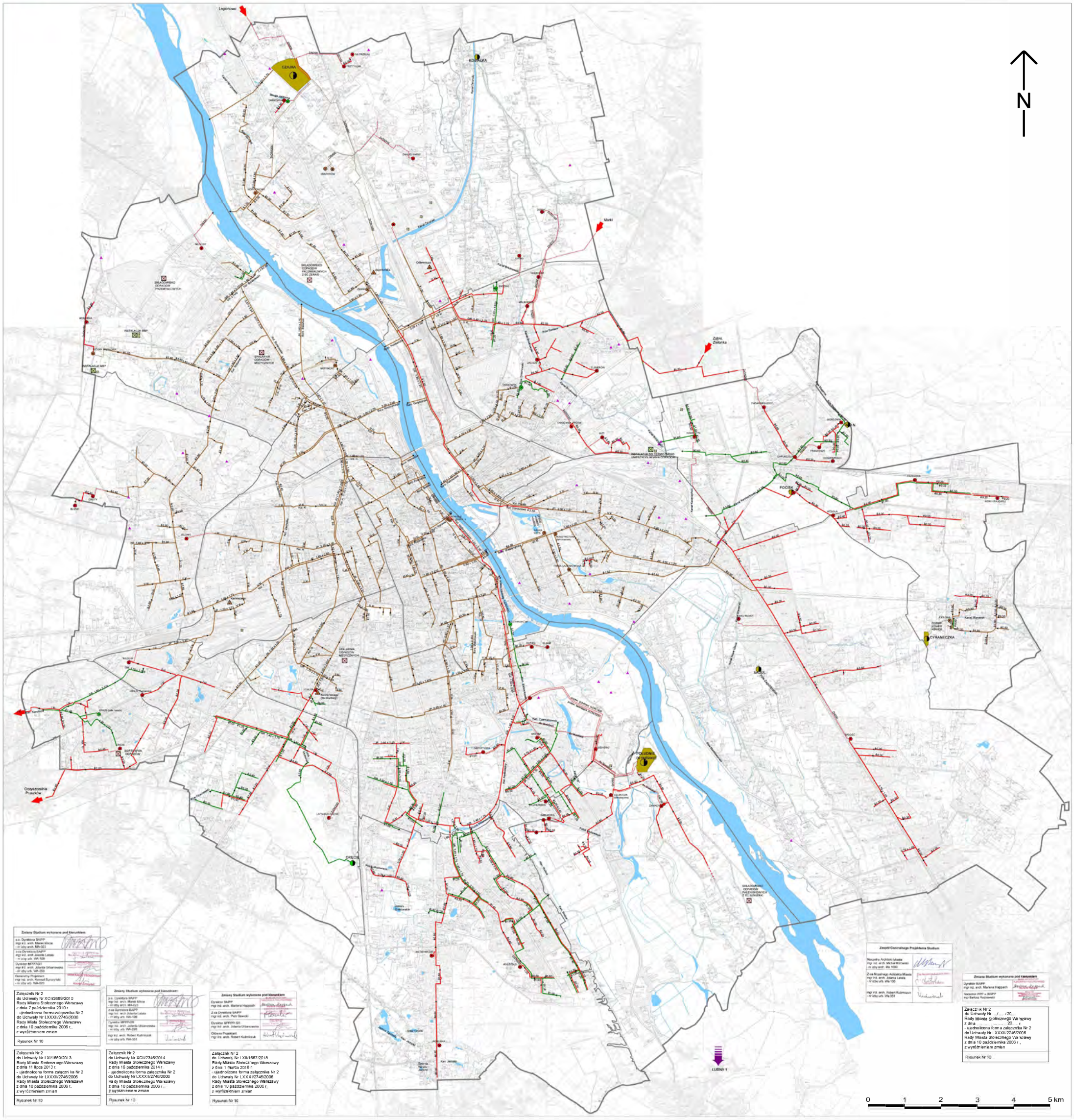
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

KANALIZACJA, GOSPODARKA ODPADAMI - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 10

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 10

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 10

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 18 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 10

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 10

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../...../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia .....
20.... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 10

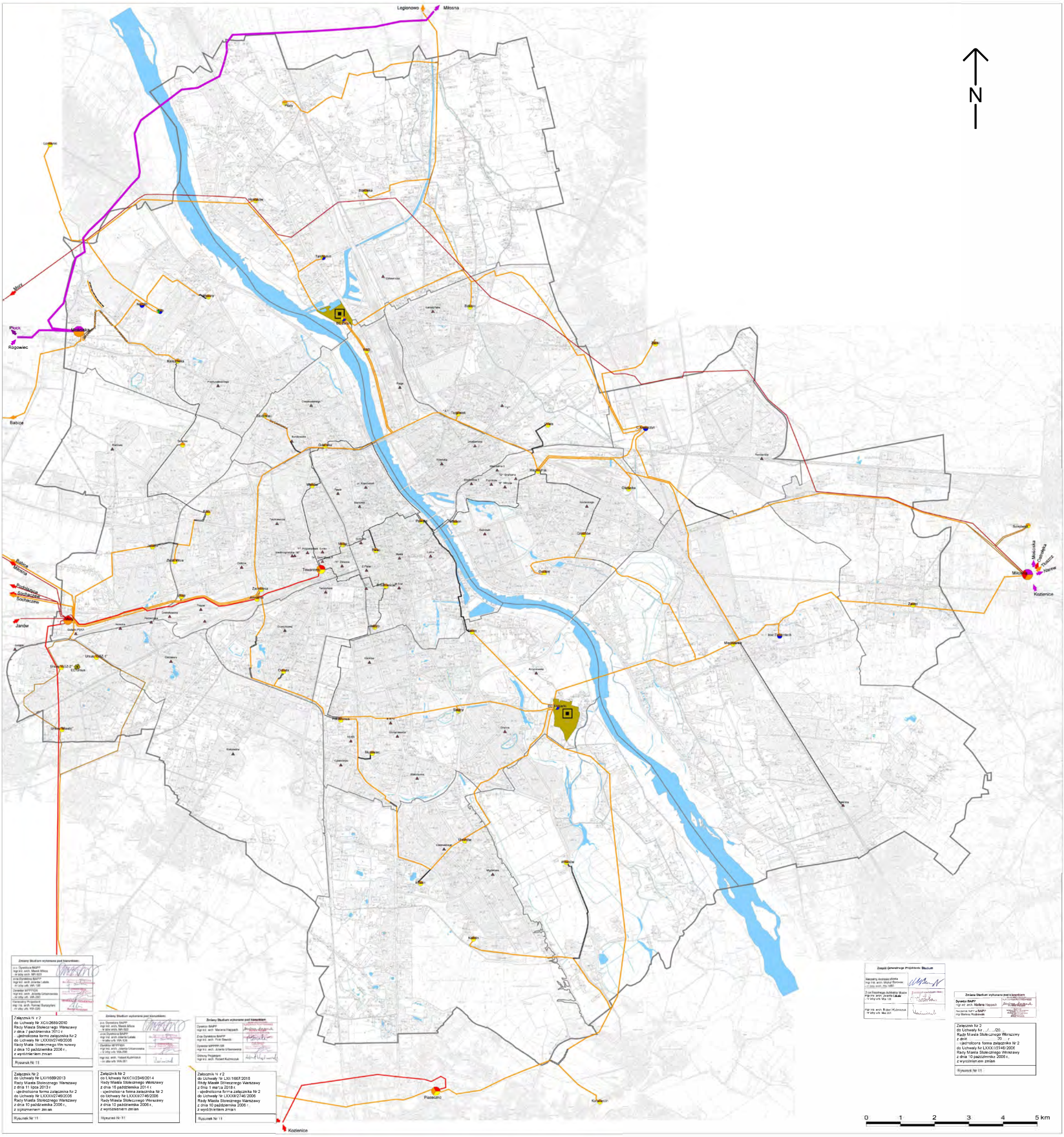
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

ELEKTROENERGETYKA - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 11

Załącznik Nr r 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Wa rszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 11

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1689/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 11

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXXII/2346/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 11

Załącznik Nr r 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 11

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../r .../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia
20 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 11

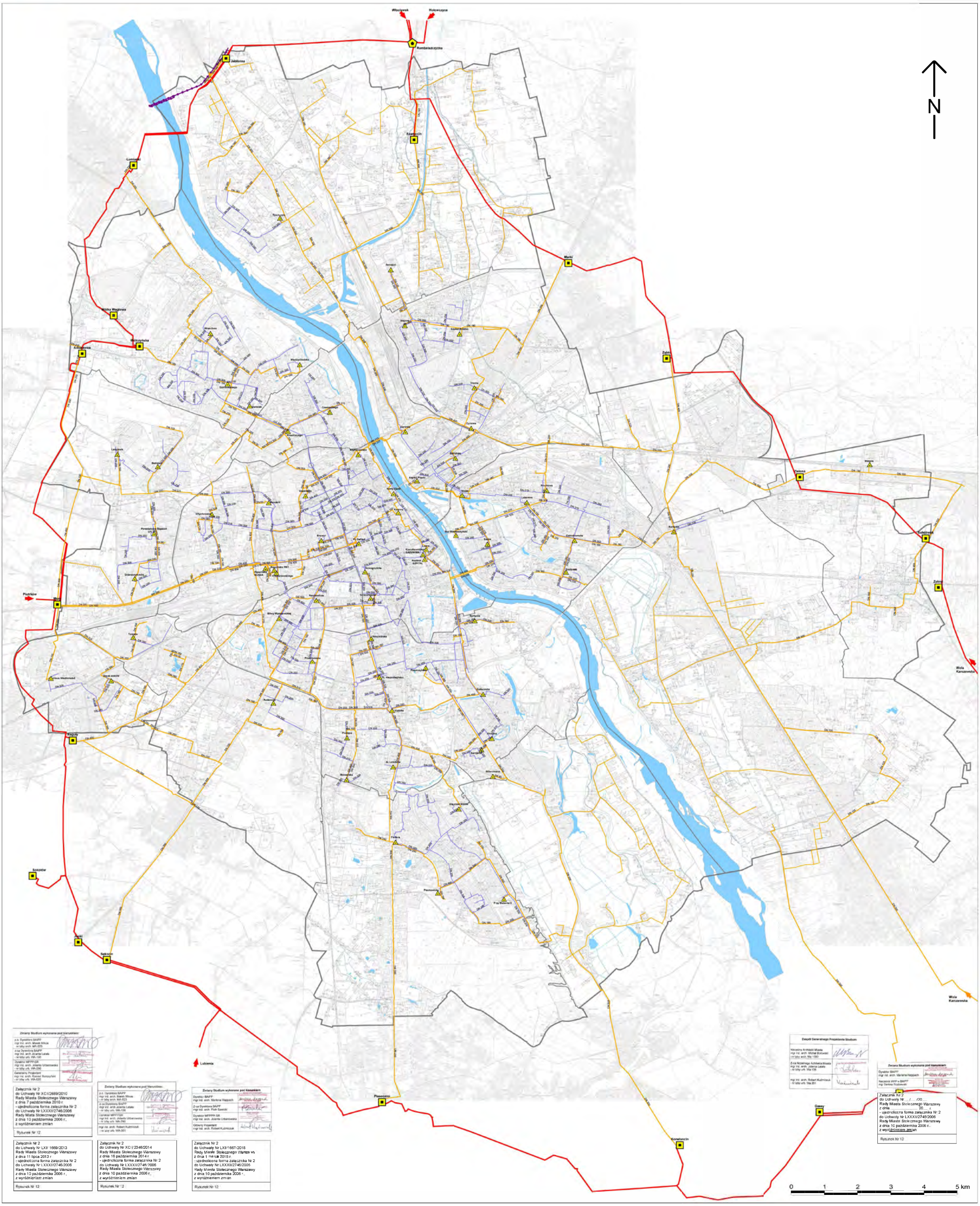
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

GAZOWNICTWO I PALIWA CIEKŁE - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 12

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miata Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 12

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII 1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 12

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 12

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warsza wy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 12

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../..../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ..... 20... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2745/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 12

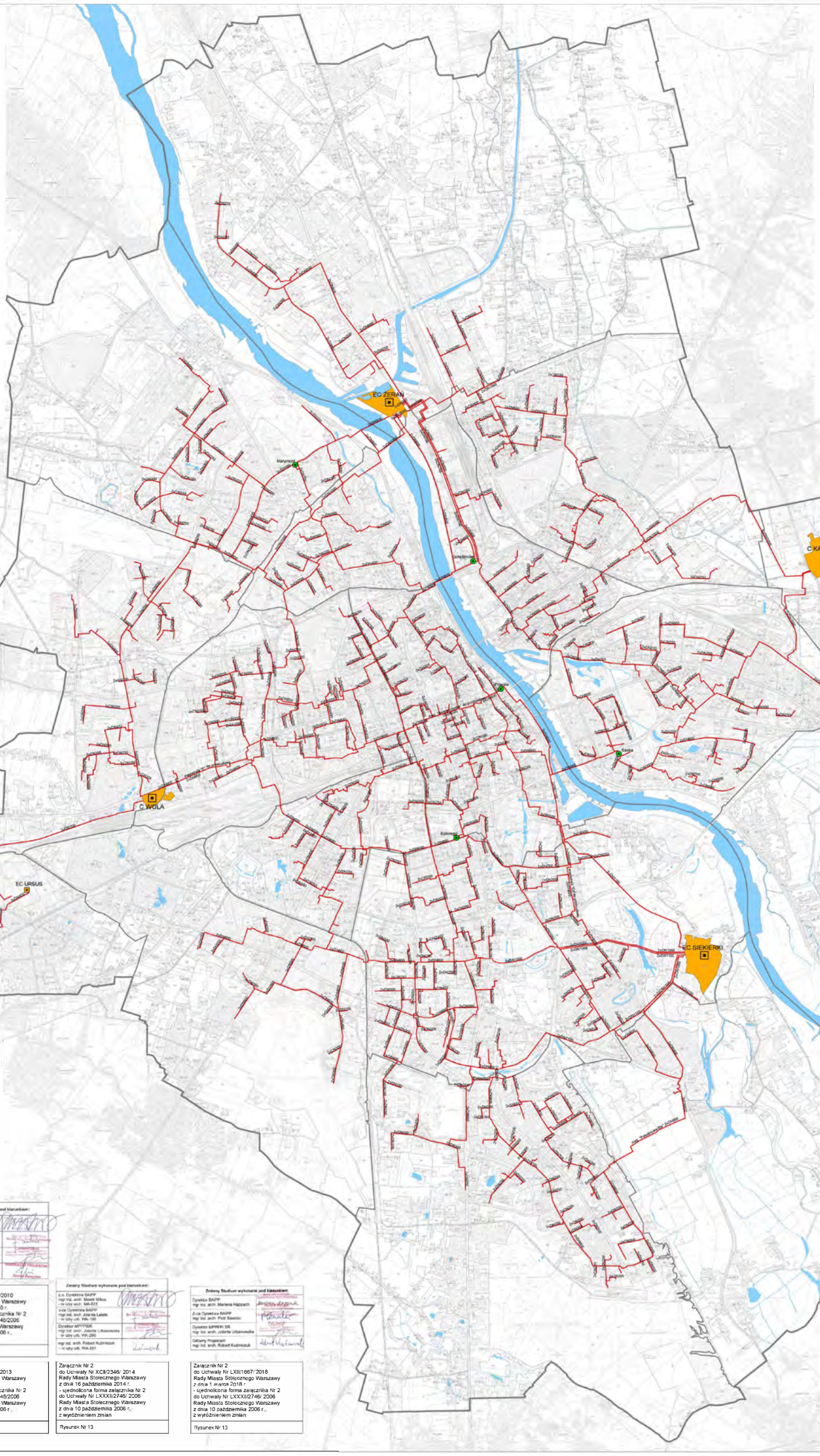
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

CIEPŁOWNICTWO - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNER NR 13

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

p.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – w zast. arch. MA-923	
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Latała – w zast. arch. WA-106	
Dyrektor MPPSR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – w zast. urb. WA-289	
Generalny Projektant mgr inż. arch. Konrad Bursztynski – w zast. urb. WA-926	

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2669/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 13

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

p.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – w zast. arch. MA-923	
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Latała – w zast. urb. WA-106	
Dyrektor MPPSR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – w zast. urb. WA-289	
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk – w zast. urb. WA-391	

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 13

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:

Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Mariana Hapsach	
Z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Piotr Sawicki	
Dyrektor MPPSR SR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska	
Główny Projektant mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk	

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/ 2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 13

Zespół Generalnego Projektanta Studium

Naczelny Architekt Miasta mgr inż. arch. Michał Borowski – w zast. urb. Wa 1560	
Z-ca Naczelnego Architekta Miasta mgr inż. arch. Jolanta Latała – w zast. urb. Wa 106	
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk – w zast. urb. Wa 391	

Zmiana Studium wykonana pod kierunkiem:

Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Mariana Hapsach	
Naczelnik WPP w BAPP mgr Tomasz Rochowski	

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr ..../ ... /20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ..... 20... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 13

LEGENDA

ELEMENTY ISTNIEJĄCE
- CIEPŁOWNIE I ELEKTROCIEPŁOWNIE
- PRZEDSIĘWZIĘCIE MIESZANE
- MAGISTRALE CIEPŁOWNICZE

ELEMENTY INFORMACYJNE STUDIUM
- OBSZAR AGLOMERACYJNY
- GRANICA MIASTA
- GRANICE DZIELNIC

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO m. st. WARSZAWY ze zmianami*

* Zmiany wprowadzane odrębnymi uchwałami Rady m.st.Warszawy

XII. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW (Rysunek Studium Nr 14)

W zakresie kształtowania struktury przestrzennej i krajobrazu Warszawy, ustalono, że zmiany będą ukierunkowane na jakość urbanistyczną i ochronę środowiska kulturowo-przyrodniczego, a działania będą przede wszystkim podporządkowane osiągnięciu takich zmian krajobrazu miejskiego, które podkreślą i wyeksponują elementy kształtujące indywidualny wizerunek miasta i stanowiące o jakości przestrzeni miejskiej.

Główne elementy kształtujące strukturę przestrzenną i krajobraz miasta to:

- Skarpa Warszawska wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układem hydrograficznym – stanowiące o indywidualnych cechach i wizerunku miasta położonego nad rzeką,
- Centrum miasta – integrujące prawo i lewobrzeżną Warszawę,
- Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania wraz z ciągami wielofunkcyjnymi i trasami wjazdowymi do miasta – krystalizujący strukturę urbanistyczną centrum oraz przestrzenną strukturę miasta,
- Centra dzielnicowe, centra lokalne, wielofunkcyjne centra handlowe – miejsca identyfikacji przestrzennej,
- Tereny zieleni, w tym tereny zieleni leśnej.

Elementy te łączą i wiążą obiekty, zespoły i obszary o znaczących:

- wartościach przyrodniczych i kulturowych,
- wartościach funkcjonalnych,
- powiązaniach komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i metropolitalnym i ogólnomiejskim (punkty węzłowe).

Ze względu na występowanie podobieństwa cech zabudowy i zagospodarowania terenu obszar Warszawy podzielono na trzy podstawowe strefy funkcjonalne:

- strefa śródmieścia funkcjonalnego (z wyodrębnionym centrum miasta);
- strefa miejska,
- strefa przedmieść,

dla których sformułowano założenia rozwoju i kierunki zmian. [396]Dodatkowo w obrębie ww. stref wskazano zasięg zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów odrębnych[397] oraz obszary, w których dopuszcza się możliwość jej wskazania w ramach odrębnych procedur[398].

Wyróżnienie podstawowych elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta oraz podział miasta na strefy funkcjonalne stanowi ramy dla określania zasad zagospodarowania oraz sposobów realizacji polityki przestrzennej, a także rozwoju przestrzennego Warszawy.
Uzupełnieniem ww. struktury przestrzennej jest określenie funkcji terenów w poszczególnych obszarach i standardów zagospodarowania.

Głównym celem zmian i przekształceń w zakresie elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta oraz w ramach stref funkcjonalnych jest:

- odbudowa tożsamości Warszawy w oparciu o jej dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, z podkreśleniem szczególnych walorów ekspozycyjnych Skarpy Warszawskiej oraz Wisły wraz z terenami nadwiślańskimi,
- zintegrowanie i wyeksponowanie elementów kształtujących strukturę przestrzenną miasta, ze szczególnym uwzględnieniem harmonijnego łączenia wartości zabytkowo-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesnymi formami zagospodarowania,
- zwiększenie atrakcyjności i wielofunkcyjności centrum Stolicy dla lokowania znaczących międzynarodowych organizacji, instytucji nauki i kultury oraz ośrodków dyspozycyjnych kapitału krajowego i zagranicznego,
- stworzenie warunków dla rozbudowy instytucji naukowych i edukacyjnych oraz powstawania centrów badawczo-rozwojowych, a także małych i średnich przedsiębiorstw zaangażowanych w produkcyjną działalność gospodarczą opartą na wiedzy i innowacyjnych technologiach,
- wytworzenie obszarów koncentracji usług oraz tworzenie wielofunkcyjnych struktur przestrzennych, w tym przekształcanie i rehabilitacja zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i powojskowych przy jednoczesnej ochronie obszarów o walorach kulturowych, krajobrazowych i przyrodniczych,
- uzyskanie przestrzennej ciągłości miejskiej i przyrodniczej struktury Warszawy oraz harmonizowanie procesów urbanizacyjnych miasta, z określeniem standardów zagospodarowania, wpływających na podniesienie jakości i komfortu życia mieszkańców,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego w sposób maksymalnie wykorzystujący istniejącą i projektowaną infrastrukturę;
- poprawa funkcjonowania i rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym układu drogowo-ulicznego wraz z siecią dróg rowerowych i komunikacji publicznej oraz systemów inżynieryjnych.

Osiągnięcie powyższych celów, określono - oprócz ustalonych poniżej kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów, w odrębnych zasadach: ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i środowiska, zasadach funkcjonowania i rozwoju systemu transportowego i systemów inżynieryjnych.

A. USTALENIA W ZAKRESIE KIERUNKÓW ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1. STRUKTURA PRZESTRZENNA – KIERUNKI ZMIAN

Ustalenia w zakresie kierunków zmian i przekształceń w strukturze przestrzennej odnoszą się do:

- elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta,
- stref funkcjonalnych i obszarów planowanego rozwoju;

Zasadniczym celem ustaleń ukierunkowujących zmiany w kształtowaniu elementów struktury przestrzennej jest ochrona i wyeksponowanie istniejących wartości oraz podniesienie standardu ich zagospodarowania.

1.1. ELEMENTY KSZTAŁTUJĄCE STRUKTURĘ PRZESTRZENNĄ I KRAJOBRAZ MIASTA.

Główne elementy kształtujące strukturę przestrzenną i krajobraz miasta:

- Skarpa Warszawska wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układem hydrograficznym;
- Centrum miasta;
- Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym oraz ich powiązania, ciągi wielofunkcyjne, trasy wjazdowe do miasta;

[396] Treść zdania dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[397] Rozporządzenia Min. Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1065) .
[398] Wskazanie w mpzp lub w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących

- Centra dzielnicowe, centra lokalne, wielofunkcyjne centra handlowe;
- Tereny zieleni, w tym tereny zieleni leśnej.

1) <u>Skarpa Warszawska wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układ hydrograficzny.</u>

Przyjmuje się następujące generalne założenia i główne kierunki zmian:

- Wisła i elementy składające się na krajobraz doliny, takie jak: Skarpa Warszawska, skarpy tarasów nadzalewowych, a także układ sieci hydrograficznej Warszawy - rzeki, kanały, cieki wodne oraz jeziorka i stawy – obecne w krajobrazie miasta – są zasadniczym elementem Systemu Przyrodniczego Warszawy, tworząc podstawę do kształtowania najbardziej atrakcyjnych i wartościowych przestrzeni miasta dostępnych dla mieszkańców;

- Wisła z terenami zieleni nadwiślańskiej stanowić będzie przykład harmonizowania walorów krajobrazu kulturowego i przyrodniczego, poprzez wzmocnienie i poszerzenie roli rzeki w strukturze przestrzennej miasta oraz atrakcyjne zagospodarowanie przyrzeczy odpowiadające wymogom ochrony wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego;

- Skarpa Warszawska z historyczną sylwetą Warszawy stanowić będzie nadal zasadniczy element panoramy miasta, którą tworzą historyczne obiekty i założenia rezydencjonalne, parkowe i sakralne położone na Skarpie, wśród nich w szczególności:
  - kościoły i pałace na Trakcie Królewskim: Kościół Nawiedzenia NMP, Kościół Św. Kazimierza i Klasztor Sakramentek, Kościół Paulinów, Kościół Dominikanów, Katedra Św. Jana, Zamek Królewski z Arkadami Kubickiego, Kościół Jezuitów, Kościół Św. Anny, Kościół Św. Józefa, Pałac Namiestnikowski, Kościół i Klasztor Wizytek, Pałac Kazimierzowski, Kościół Św. Krzyża, Zamek Ostrogskich, Pałac Zamoyskich, Zamek Ujazdowski, Belweder i Łazienki, a także Kościół Ewangelicki oraz Muzeum Narodowe;
  - na północy: pałac i park Brühla (Młociny), park Młociny, zespół klasztorny Kamedułów, a także Cytadela, zespół AWF,
  - na południu: pałac i park Natoliński, pałac i park Rozkosz (Ursynów), Kościół Św. Katarzyny i Gucin Gaj, pałac i park Królikarnia, Park Arkadia, pałac i park Szustra, Kościół Św. Michał,
- Skarpa Warszawska i Wisła tworzyć będą spójny element struktury przestrzennej Warszawy zespolony powiązaniami skarpy z podskarpiem, powiązaniami widokowymi pomiędzy Wisłą i Skarpą, a także poprzez uczytelnienie relacji przestrzennych z historycznymi zespołami pałacowo-parkowymi i wielkoprzestrzennymi założeniami urbanistycznymi: Osią Saską, Osią Stanisławowską, Osiami Wilanowskimi.

<u>Główne kierunki zmian i przekształceń zagospodarowania Skarpy Warszawskiej wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układu hydrograficznego</u> wymagają – wraz z ustaleniami: dla kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów oraz ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony dziedzictwa kulturowego, a także dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwanie się mas ziemnych – **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:**

- ochrona i eksponowanie historycznej sylwety miasta na Skarpie Warszawskiej i panoramy miasta według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych;

- ochrona wartości krajobrazowych Doliny Wisły i Skarpy Warszawskiej według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych oraz ochrony środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem punktów i osi widokowych oraz płaszczyzn widokowych i panoram;

- zagospodarowanie Wisły i terenów zieleni nadwiślańskiej w dostosowaniu do warunków środowiska przyrodniczego poprzez:
  - zagospodarowanie nadbrzeży Wisły w sposób umożliwiający dostęp publiczny do rzeki, poprzez utworzenie przystani rzecznych, plaż o zagospodarowaniu rekreacyjno-wypoczynkowym, bulwarów nadwiślańskich o charakterze ciągów spacerowo-rowerowych (Aleja Nad Wisłą) i innych miejsc ogólnodostępnych;
  - lokalizowanie obiektów usługowych zwróconych ku Wiśle (np. obiektów kultury, nauki, gastronomi), akcentów architektonicznych na osiach i płaszczyznach widokowych z wyznaczonych punktów widokowych;
  - wyznaczenie trasy tramwaju wodnego oraz miejsc przystani rzecznych uwzględniających system zbiorowego transportu miejskiego, szlaki turystyczne i miejsca koncentracji funkcji publicznych;

- zagospodarowanie sportowe i rekreacyjne Kanału Żerańskiego, z uwzględnieniem jego powiązania z Zalewem Zegrzyńskim;

- zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenów związanych z układem hydrograficznym cieków wodnych, jezior i stawów przy jednoczesnej ochronie wartości przyrodniczych i elementów eksponowanych w krajobrazie miasta;

2) <u>Centrum miasta.</u>

Przyjmuje się następujące generalne założenia i główne kierunki zmian:

- Centrum miasta, obejmujące swym zasięgiem Śródmieście z fragmentami Woli i Ochoty oraz częściowo Pragę Północ i Południe będzie centralnym ośrodkiem administracyjno-usługowym Warszawy, skupiającym najważniejsze obiekty służące funkcjom o charakterze miejskim, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, z zakresu zarządzania, obsługi gospodarki i obsługi ludności oraz kultury i turystyki, z wyeksponowanym reprezentacyjnym obszarem miasta.

- Główne osie rozwoju wyznacza Skarpa Warszawska oraz równoległe i prostopadłe do niej historyczne założenia urbanistyczne.

Dla struktury urbanistycznej centrum miasta zasadnicze znaczenie mają:

- zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych rozciągający się wzdłuż Skarpy Warszawskiej od Cytadeli do Belwederu – z Zespołem Staromiejskim, podskarpiem i Wisłą oraz Traktem Królewskim z historycznymi rezydencjami parkowo-ogrodowymi i zespołami sakralnymi,
- wielkoprzestrzenne założenia urbanistyczne, prostopadłe do Skarpy: Oś i założenie Saskie, Oś i założenie Stanisławowskie, Aleje Jerozolimskie wraz z Mostem Poniatowskiego,
- historyczne układy urbanistyczne, zespoły zabudowy i obiekty zabytkowe, wśród nich w szczególności: zespół Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej, Sejmu, Muzeum Narodowe i in., a także XIX-wieczna zabudowa śródmiejska na historycznej siatce ulic w otoczeniu ulicy Marszałkowskiej i Alej Jerozolimskich, a po stronie praskiej - kwartały XIX-wiecznej zabudowy Starej i Nowej Pragi w otoczeniu historycznych ulic Targowej, Ząbkowskiej, 11-Listopada, Wileńskiej, Ratuszowej i Stalowej z historycznymi zespołami przemysłowymi, a także powojenna zabudowa socrealistyczna Mariensztatu, Muranowa i Mirowa, Pragi I i Pragi II, Trasa W-Z, łącząca Śródmieście i Pragę;
- zachowana historyczna siatka ulic i placów w granicach historycznych Wałów Lubomirskiego (obecnie ulicy Okopowej/ Towarowej),
- historyczne parki i ogrody: Ogrody Zamkowe, Ogród Saski, Ogród Krasińskich, Łazienki Królewskie, Ogród Botaniczny, Park Sobieskiego z Kanałem Piaseczyńskim, Park Praski i ZOO, a także ogólnodostępna zieleń urządzona: skwery, zieleńce, przyuliczne aleje drzew, jak również zieleń przy fortach Traugutta i Legionów;

Dla kształtowania struktury urbanistycznej centrum miasta istotne jest:

- wytworzenie reprezentacyjnego obszaru miasta w oparciu o historyczny zespół miasta (obszar Pomnika Historii) oraz kształtowanie powiązań o charakterze reprezentacyjnym z innymi obiektami i zespołami zabytkowymi oraz parkami i ogólnodostępną zielenią urządzoną, obszarami koncentrującymi główne funkcje administracyjne, usługowo-handlowe, gospodarcze, kultury i nauki,
- ochrona i rewaloryzacja tkanki historycznej miasta, w tym poprzez wykorzystywanie istniejących obiektów do nowych potrzeb, z uwzględnieniem ochrony wartości zabytkowych i kulturowych,
- harmonijne integrowanie nowej zabudowy, w tym o formach współczesnych, z zespołami i obiektami historycznymi,

- wprowadzanie zmian podnoszących jakość urbanistyczną przestrzeni centrum miasta, w tym kształtowanie wielofunkcyjnych struktur urbanistycznych w sposób podkreślający charakter i rangę miejsca, a także wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych.

Główne kierunki zmian i przekształceń w centrum miasta wymagają – wraz z ustaleniami: dla obszaru [399]strefy śródmieścia funkcjonalnego, przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami, ciągów wielofunkcyjnych oraz kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów, ochrony dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów – **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym poniższych ustaleń:**

- rewaloryzacja zabytkowych układów przestrzennych, w tym parków i ogrodów, według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych,

- zwiększanie funkcjonalnej atrakcyjności centrum poprzez eksponowanie zabytkowych obiektów, historycznych założeń i zespołów przestrzennych (w tym także parków, ogrodów, terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej) oraz tworzenie pomiędzy nimi, jak również pomiędzy nimi a obszarami współczesnej zabudowy o funkcjach administracyjnych, usługowo-handlowych, kultury i nauki i in. przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym; Przestrzenie te powinny być kształtowane w oparciu o układ ulic i placów związanych z historycznym rozwojem miasta;

- wytworzenie centrum miasta po stronie praskiej poprzez rewaloryzację i modernizację rejonów historycznej zabudowy oraz zagospodarowywanie terenów niezabudowanych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych obszaru;

- powiązanie lewobrzeżnej i prawobrzeżnej części miasta poprzez połączenia mostowe, a także inne formy jak np. połączenia wodne (prom, tramwaj wodny, statek wycieczkowy);

- połączenie centrum miasta z centrami dzielnicowymi układem przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami oraz ciągami wielofunkcyjnymi;

- ukształtowanie przestrzeni publicznych na terenach wskazanych na Rysunku Studium Nr 14, tj: w rejonie Placu Defilad, Placu Unii Lubelskiej i Port u Praskiego,

- uzupełnianie centrum miasta zabudową wielofunkcyjną (usługową i mieszkaniową) tworzącą zespoły zabudowy o zwartej strukturze i pasaże usługowe wzdłuż ciągów ulicznych, z uwzględnieniem różnorodności i specyfiki poszczególnych jego części, a także wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru,

- lokalizowanie obiektów wielofunkcyjnych z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2.000 m^2, na terenach wskazanych na Rysunku Studium Nr 14 oraz w Tabeli Nr 18 pod warunkiem dostosowania formy architektonicznej do charakteru zabudowy śródmiejskiej (ochrona charakterystycznych struktur zabudowy);

- tworzenie ułatwień dla ruchu pieszego przy przekraczaniu barier komunikacyjnych (np. zwiększenie liczby przejść dla pieszych w poziomie terenu) oraz tworzenie ciągów dróg rowerowych,

- tworzenie rozwiązań przyjaznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

3) Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym oraz ich powiązania, ciągi wielofunkcyjne i trasy wjazdowe do miasta.

Przyjmuje się następujące generalne założenia i główne kierunki zmian:

- Historyczna siatka ulic, placów i dróg wjazdowych do miasta, stanowi najbardziej czytelną identyfikację struktury urbanistycznej Warszawy. Układ przestrzenny ulic wraz z otaczającym zagospodarowaniem i zabudową jest jednym z ważniejszych elementów struktury przestrzennej, decydującym o jakości i ładzie przestrzennym miasta – tworzącym jego wizerunek;

- Historyczna siatka ulic i placów tworzy bazę dla kreowania przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i powiązań pomiędzy nimi, wraz z drogami wjazdowymi do miasta;

- Dla odbudowy tożsamości urbanistycznej Warszawy istotne jest:

  - podkreślenie i wzmocnienie rangi układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i powiązań pomiędzy nimi oraz ciągów wielofunkcyjnych;

  - kształtowanie zagospodarowania wzdłuż ulic i placów miejskich związanych z historycznym rozwojem miasta oraz tras wjazdowych do miasta, jako atrakcyjnych przestrzeni o różnorodnych i zróżnicowanych funkcjach dostosowanych do charakteru obszaru;

- Zasadniczymi elementami układu będą: główne przestrzenie o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami oraz ciągi wielofunkcyjne, a także trasy wjazdowe do miasta;

  - główne przestrzenie o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania tworzą:

    - Trakt Królewski - od Placu Zamkowego poprzez Krakowskie Przedmieście, Nowy Świat i Aleje Ujazdowskie, Belwederską, Sobieskiego do Wilanowa;

    - układ Staromiejskich ulic i Rynków wraz z ulicami Podwale, Miodową, Długą i Senatorską,

    - zespół 7 placów wokół Osi Saskiej: Plac Piłsudskiego, Teatralny, Bankowy, Małachowskiego, Dąbrowskiego, Grzybowski, Za Żelazną Bramą, a także Plac Trzech Krzyży i Na Rozdrożu;

    - śródmiejska, praska i mokotowska historyczna siatka ulic i placów, tworząca na obszarze strefy [400]śródmieścia funkcjonalnego, gęstą sieć kameralnych ulic miejskich, w tym ulice łączące place warszawskie: Zbawiciela, Unii Lubelskiej, Politechniki, Konstytucji, Powstańców Warszawy, Hallera;

    - ulice o szczególnym znaczeniu: Towarowa/Okopowa, Żwirki i Wigury, Powązkowska, Św. Wincentego;

    - tereny zieleni urządzonej, w tym parki historyczne: Ogród Saski, Ogród Krasińskich, Park „Na Książęcem", Park Marszałka Rydza-Śmigłego, Łazienki Królewskie, Park im. Traugutta, Park Praski i ZOO, Park Skaryszewski oraz skwery, zieleńce oraz zieleń towarzysząca obiektom budowlanym – w tym ulicom i placom;

  - ciągi wielofunkcyjne, łączące centrum miasta z centrami dzielnic, kształtowane będą w oparciu o ulice wyznaczone historycznym rozwojem miasta, a tworzą je w szczególności:

    - ciągi ulic o przebiegu północ-południe: ciąg ulic – Słowackiego, Mickiewicza, Gen. Andersa, Marszałkowska, Puławska – Ks. Jerzego Popiełuszki, Aleja Jana Pawła II, Aleje Niepodległości – Grójecka oraz place: – Inwalidów, Wilsona, Grunwaldzki;

    - ciągi ulic o przebiegu wschód-zachód: ciąg ulic – Aleje Jerozolimskie, Aleja 3 Maja (Most Poniatowskiego), Aleja Waszyngtona – Wolska, Aleja Solidarności – Kasprzaka, Prosta, Świętokrzyska, oraz place: – Narutowicza, Zawiszy, Rondo Waszyngtona, Weteranów 1863 r.;

  - trasy wjazdowe do miasta, to:

    - odcinki wjazdowe ulic: ul. Puławska, al. Krakowska, Al. Jerozolimskie, ul. Połczyńska, Trasa AK, Trasa N-S, ul. Modlińska, Trakt Lubelski.

Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania oraz ciągi wielofunkcyjne, wskazano na Rysunku Studium Nr 14 według oznaczeń graficznych określających ich znaczenia i pełnione funkcje w strukturze miasta, nie przesądzając ich kształtu i zasięgu przestrzennego, który szczegółowo należy określać w planach miejscowych.

[399] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[400] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „o cechach śródmiejskich", uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

Główne kierunki zmian i przekształceń układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym oraz ich powiązań, ciągów wielofunkcyjnych i tras wjazdowych do miasta wymagają – wraz z ustaleniami: dla obszaru właściwej strefy funkcjonalnej, kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów, ochrony dziedzictwa kulturowego – **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym poniższych ustaleń:**

- wyeksponowanie w strukturze przestrzennej miasta wzajemnych powiązań ulic i placów, a w szczególności zachowanego historycznego układu dróg i ulic;
- rewaloryzacja funkcjonalno-przestrzenna ulic i placów stanowiących główne przestrzenie reprezentacyjne i ciągi wielofunkcyjne, z uwzględnieniem wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych obszaru;
- harmonijne uzupełnienie zabudowy wzdłuż ulic i placów stanowiących główne przestrzenie reprezentacyjne i ciągi wielofunkcyjne, oraz przestrzeni publicznych obiektami usługowymi i mieszkaniowymi kształtującymi pierzeje uliczne, ze szczególnym uwzględnieniem lokalizowania funkcji usługowych co najmniej w parterach budynków;
- kształtowanie nowej zabudowy wzdłuż ulic oraz wokół placów i skrzyżowań ulic, w sposób tworzący spójną kompozycję przestrzenną, podkreślającą charakter miejsca, w tym poprzez wysokiej jakości rozwiązania architektoniczne, techniczne i materiałowe;
- włączanie wnętrz kwartałów zabudowy (podwórek), zlokalizowanych przy głównych przestrzeniach o charakterze reprezentacyjnym, do współtworzenia i wzbogacenia funkcjonalnego tych przestrzeni poprzez wykorzystanie ich potencjału dla tworzenia pasaży usługowych z programem z zakresu kultury, rozrywki, gastronomii, handlu, i innych usług;
- zwiększenie ilości pasaży i ciągów pieszych na obszarze centrum miasta oraz w centrach dzielnicowych i lokalnych;
- indywidualne, atrakcyjne i spójne urządzanie przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązań oraz ciągów wielofunkcyjnych, wraz z przestrzeniami publicznymi w szczególności poprzez wprowadzanie małej architektury, zieleni, oświetlenia, a także komponowanie posadzek placów i chodników, modernizację jezdni, wyznaczenie miejsc sytuowania przystanków, kiosków, reklam i informacji wizualnych itp.;
- uporządkowanie funkcjonalne i estetyczne, oraz podniesienie jakości przestrzeni wzdłuż tras wjazdowych do miasta, w szczególności poprzez atrakcyjne i spójne urządzanie przestrzeni oraz harmonijne kształtowanie nowej zabudowy;
- wprowadzenie ujednoliconych i dostosowanych do charakteru lokalnego form architektonicznych i plastycznych dla urządzeń obsługi transportem publicznym (wiaty przystankowe, tablice informacyjne i pozostałe elementy wyposażenia przystanków);
- ochrona istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym – w tym zieleni towarzyszącej ulicom i placom;
- wprowadzenie rozwiązań przyjaznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- wyznaczenie dla samochodów miejsc postojowych nie kolidujących z ciągami pieszymi;
- dążenie do lokalizowania miejsc parkowania w parkingach podziemnych;

4) Centra dzielnicowe i lokalne

Przyjmuje się następujące generalne założenia i główne kierunki zmian:

- W strukturze przestrzennej i krajobrazie Warszawy elementami identyfikacji przestrzennej będą centra dzielnicowe i centra lokalne;
- Bazą dla kształtowania centrów dzielnicowych i lokalnych będą istniejące zespoły obiektów o funkcjach usługowych lub ciągi usługowe lokalizowane w parterach budynków;
- Rejonami lokalizacji centrów dzielnicowych i lokalnych, wskazanymi w oparciu o podstawowe kryteria wyboru (tj. dogodne położenie w strukturze dzielnicy lub osiedla, dobre połączenia transportowe z centrum miasta i terenami mieszkaniowymi oraz dobre powiązania piesze z najbliższymi osiedlami, istniejące już zespoły obiektów o funkcjach usługowych lub administracyjnych) są:
  - centra dzielnicowe: centrum Bielan (rejon ul. Marymonckiej, Słowackiego i Trasy AK), centrum Żoliborza (rejon Placu Wilsona), centrum Bemowa (rejon ul. Górczewskiej i Powstańców Śląskich); centrum Mokotowa (rejon Dworca Południowego); centrum Ursynowa (rejon ul. KEN przy stacji Imielin); centrum Pragi Południe (rejon Ronda Wiatraczna); centrum Białołęki (rejon ul. Światowida i Modlińskiej); centrum Targówka (rejon ul. Św. Wincentego, Malborskiej i Głębockiej); centrum Wawra (rejon ul. Żegańskiej i Patriotów); centrum Wilanowa (rejon ul. Przyczółkowej, Wilanowskiej i Vogla); centrum Ursusa (rejon ul. Warszawskiej i Jagiełły); centrum Włoch (rejon ul. Popularnej i Al. Jerozolimskich); centrum Wesołej (rejon ul. Praskiego Pułku i Armii Krajowej); centrum Rembertowa (rejon ul.Wieczorkiewicza i Strażackiej), centrum Ochota ([401]plac Narutowicza),
  - centra lokalne – rejony lokalizacji wg symboli graficznych wskazanych na Rysunku Studium Nr 14.
- Podkreślenie rangi: centrum Mokotowa, centrum Bielan, centrum Grochowska, Dworca Gdańskiego, Dworca Zachodniego poprzez nadanie im charakteru metropolitalnego,
- Dla tworzenia elementów identyfikacji przestrzennej w strukturze przestrzennej miasta – centrów dzielnicowych i lokalnych – istotne jest:
  - zaakcentowanie centrów dzielnicowych i lokalnych, jako dominant (wyróżników) urbanistycznych o wysokich walorach architektonicznych,
  - ukształtowanie przestrzeni publicznych w obrębie wskazanych na Rysunku Studium Nr 14 centrów dzielnicowych i lokalnych tj:
    - centrum dzielnicowe: Białołęki, Bielan (tzw. Serek Bielański), Pragi Południe (Grochowska), Włoch, Ursusa, Mokotowa (rejon Dworca Południowego), Wawra,
    - centrum lokalne: rejon Trasy Mostu Północnego na Bielanach , Plac Zawiszy, Radość, Falenica, rejon Annopola (Białołęka), rejon Trasy Mostu Północnego na Białołęce, w Ursusie
  - lokalizowanie na ich obszarze funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty, budownictwa mieszkaniowego.
  - kształtowanie pomiędzy centrami ciągów wielofunkcyjnych o charakterze usługowo-handlowym.

Główne kierunki zmian i przekształceń centrów dzielnic i centrów lokalnych wymagają – wraz z ustaleniami: dla obszaru właściwej strefy funkcjonalnej, przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami, ciągów wielofunkcyjnych, kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów - **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym poniższych ustaleń:**

- kształtowanie zabudowy centrów w sposób tworzący spójną kompozycję przestrzenną, podkreślającą rangę miejsca, między innymi poprzez wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych,
- uzupełnianie centrów dzielnic i centrów lokalnych zabudową wielofunkcyjną (usługową i mieszkaniową) o zwartej strukturze urbanistycznej [402](-) z wytworzeniem pasaży usługowych wzdłuż ciągów ulicznych i placów;
- lokalizowanie obiektów wielofunkcyjnych z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2.000 m^2, na terenach wskazanych na Rysunku Studium Nr 14 pod warunkiem dostosowania formy architektonicznej do charakteru zabudowy [403]zwartej (ochrona charakterystycznych struktur zabudowy);
- wykształcenie powiązań ciągami wielofunkcyjnymi pomiędzy centrami dzielnicowymi, a centrum miasta wyposażonych w systemy transportu publicznego (metro, komunikacja tramwajowa, komunikacja autobusowa na wydzielonych pasach ruchu).

[401] Treść w nawiasie wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[402] Treść „i śródmiejskim charakterze" usunięto uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[403] Wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrazem „zwartej" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

5) <u>Wielofunkcyjne centra handlowe</u>

Przyjmuje się następujące generalne założenia i kierunki zmian:

- Tereny, na których powstały zespoły wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w formie supermarketów i hipermarketów, domów towarowych lub galerii handlowych stanowić będą bazę dla kształtowania wielofunkcyjnych centrów handlowych,

- Obiekty tzw. pierwszej generacji – parterowe, charakteryzujące się niskimi walorami architektonicznymi, z dużymi powierzchniami parkingowymi usytuowanymi na powierzchni terenu, z programem ograniczającym się do funkcji handlowych, powstałe najczęściej w pobliżu osiedli mieszkaniowych na terenach wolnych od zabudowy i dostępnych komunikacyjnie – będą obszarami przekształceń strukturalnych w kierunku zintegrowania ich z tkanką miejską. Działania będą polegały m.in. na:
  - dostosowaniu formy obiektów do wymogów miejskich struktur urbanistycznych,
  - wykształceniu powiązań pomiędzy wielofunkcyjnymi centrami handlowymi, a otaczającymi je terenami;
  - uzupełnianiu terenów niezagospodarowanych w otoczeniu obiektów handlowych zabudową usługową, mieszkaniową lub obiektami sportowymi i rekreacyjnymi oraz zielenią urządzoną;
- Obiekty zlokalizowane na obrzeżach miasta przy trasach wylotowych – wzdłuż Alej Jerozolimskich, przy ul. Połczyńskiej, przy Trasie Armii Krajowej – będą elementami struktur ponadlokalnych, wskazanymi do pełnienia funkcji w ramach obszaru metropolitalnego.

<u>Główne kierunki zmian i przekształceń wielofunkcyjnych centrów handlowych</u> wymagają – wraz z ustaleniami: dla obszaru właściwej strefy funkcjonalnej, kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów – **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:**

- kształtowanie centrów w formie wnętrz urbanistycznych o bogatym programie, wysokiej jakości architektury i kompozycji przestrzennej, z udziałem terenów zieleni w formie zieleńców, skwerów, bulwarów i alej,
- przekształcenie istniejącego zagospodarowania poprzez lokalizowanie obiektów wielofunkcyjnych z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m^2,
- wprowadzanie zabudowy usługowej, mieszkaniowej, sportowej i rekreacyjnej oraz zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji, na terenach niezagospodarowanych sąsiadujących z obiektami wielkopowierzchniowymi.

6) <u>Tereny zieleni, w tym tereny zieleni leśnej;</u>

Przyjmuje się następujące generalne założenia i główne kierunki zmian:

- Tereny zieleni, w tym lasy, stanowią ważny komponent struktury miasta. Będą one pełnić funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) współtworząc - wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układem hydrograficznym, a także terenami o innym przeznaczeniu - System Przyrodniczy Warszawy. Granice terenów wchodzących w skład Systemu Przyrodniczego Warszawy określono na Rysunku Studium Nr 16, natomiast zasady ochrony tych terenów zawiera rozdział XV pkt.1;

  Tereny zieleni poza funkcjami przyrodniczymi odgrywać będą ważną rolę społeczną, kulturotwórczą i estetyczną.
- Dla struktury przestrzennej miasta zasadnicze znaczenie mają:
  - kompleksy leśne w granicach miasta, z których część łączy się z większymi kompleksami leśnymi (np. Las Bemowo z Puszczą Kampinoską) lub stanowi ich fragmenty, jak np.: lasy Rembertowa, Wawra i Wesołe stanowiące część lasów Pasma Otwockiego i Celestynowskiego; lasy Choszczówki, będące częścią Lasów Legionowskich; lasy północnej Białołęki będące częścią Lasów Nieporęckich i Puszczy Słupeckiej (zajmują ponad 14% powierzchni terenu miasta,
- W strukturze terenów zieleni Warszawy[403] ważne znaczenie mają:
  - tereny zieleni urządzonej, do których zalicza się [404]w szczególności: parki, ogrody dydaktyczne, skwery, [405]zieleńce, zieleń towarzyszącą zabytkowym fortyfikacjom, [406]zieleń towarzyszącą obiektom budowlanym, w tym w zwłaszcza zabudowie mieszkaniowej, oraz zieleń przyuliczną, zieleń osiedlową [407]i inną;
  - tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji położone w obszarach zurbanizowanych oraz tereny zurbanizowane o udziale powierzchni biologicznie czynnej powyżej 60%, a także tereny cmentarzy,
- Dla kształtowania struktury przestrzennej terenów zieleni istotne jest:
  - zachowanie i tworzenie ciągłości przestrzennej przyrodniczej struktury Warszawy w relacji z ponadregionalnym i regionalnym systemem powiązań przyrodniczych,
  - [408]zachowanie oraz wyeksponowanie w strukturze miasta obszarów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych i zahamowanie degradacji terenów zieleni;
  - [409]zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia mieszkańców w skali ogólnomiejskiej i lokalnej;
  - [410] tworzenie terenów zieleni urządzonej, w tym ogólnodostępnej i sportu powszechnego według standardów określonych w rozdziale XIII,
  - podporządkowanie form zagospodarowania funkcjom przyrodniczym i tworzenie optymalnych warunków zamieszkania, pracy i wypoczynku,

<u>Główne kierunki zmian i przekształceń terenów zieleni</u> wymagają – wraz z ustaleniami: ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów, oraz kierunków zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów – **realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym poniższych ustaleń:**

- ochrona i zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe terenów leśnych;
- jednoznaczne ustalenie granic parków m.in. poprzez odtworzenie lub wybudowanie ogrodzeń, jak również wzbogacenie ich programu i wyposażenia w elementy małej architektury lub urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe;
- wyznaczenie nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej i terenów zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji;
- ochrona istniejącej i wprowadzeniu nowej zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym oraz zieleni osiedlowej – w tym zieleni towarzyszącej ulicom i placom;
- obowiązek kształtowania głównych i lokalnych powiązań przyrodniczych.

1.2. STREFY FUNKCJONALNE I OBSZARY PLANOWANEGO ROZWOJU.

Zakres przekształceń i kierunków zmian w strukturze przestrzennej dla obszarów miasta sformułowano w odniesieniu do wyodrębnionych stref funkcjonalnych miasta charakteryzujących się zbliżonymi cechami zagospodarowania urbanistycznego, przedstawionych na Rysunku Studium nr 14, są to:

- strefa śródmieścia funkcjonalnego;
- strefa miejska;
- strefa przedmieść;

W obrębie ww. stref wskazano obszary planowanego rozwoju [411], a także zasięg zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów odrębnych[412] oraz obszary, w których zabudowa śródmiejska może być dopuszczona w planie miejscowym lub w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących.

[403] Treść do dwukropka zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r..w związku z wyrokiem sądu
[404] Zapis „w szczególności" dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wyrokiem sądu
[405] Zapis „zieleńce" uzupełniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[406] Treść do spójnika „oraz" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. jw.
[407] Zapis „i inne" dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , jw.
[408] Zapis „zachowanie oraz" dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[409] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. jw
[410] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw
[411] Treść po przecinku do końca zdania dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[412] Rozporządzenia Min. Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1065) .

W odniesieniu do wszystkich stref funkcjonalnych przyjmuje się generalne **założenie i kierunek zmian w zakresie rozmieszczania reklam i informacji wizualnej na obszarze miasta, za wyjątkiem elementów Miejskiego Systemu Informacyjnego (MSI):**

ograniczenie liczby i różnicowanie wielkości reklam w dostosowaniu do warunków lokalnych.

Główne kierunki zmian w zakresie rozmieszczania reklam i informacji wizualnej na obszarze miasta wymagają realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:

- różnicowanie rozmieszczania reklam, szyldów i słupów ogłoszeniowych w zakresie:
  - liczby, wielkości (formatów) i form obiektów, w dostosowaniu do charakteru strefy funkcjonalnej,
  - sposobu ich lokalizacji, uwzględniającego wzajemne odległości, rozmiary (wysokości i szerokości) i ukierunkowanie,
- różnicowanie rozmieszczania reklam, szyldów i słupów ogłoszeniowych w dostosowaniu do:
  - warunków lokalnych ochrony obszarów dziedzictwa kulturowego,
  - warunków lokalnych ochrony Systemu Przyrodniczego Warszawy, w tym Doliny Wisły i terenów zieleni,
  - warunków lokalnych zagospodarowania głównych przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami, ciągów wielofunkcyjnych, a także tras wjazdowych do miasta.

[413] 1.2.1. ZABUDOWA ŚRÓDMIEJSKA.

Zabudowa śródmiejska w rozumieniu przepisów odrębnych (schemat nr 64a)

Zasięg zabudowy śródmiejskiej ustalono w oparciu o jednolite kryteria dla całego miasta. Obejmuje on zwarte zespoły zabudowy wyróżniające się w skali Warszawy charakterem i intensywnością zabudowy oraz różnorodnością funkcji. Tworzą ją przede wszystkim układy kwartałowej zabudowy ukształtowane na historycznej siatce ulic i placów na obszarze dzielnicy Śródmieście i fragmentach dzielnic: Mokotów, Ochota, Wola, Praga Północ i Praga Południe.

Zasięg zabudowy śródmiejskiej wskazano na mapie nr 1, umiejscowionej na Rysunku Studium nr 14. Zasięg obejmuje zgrupowania intensywnej zabudowy wraz z towarzyszącym układem ulic i placów oraz zieleni. W zasięgu zabudowy śródmiejskiej dopuszcza się uzupełnienia i przekształcenia zabudowy na warunkach technicznych dla zabudowy śródmiejskiej, z możliwością jej oddziaływania w zakresie przesłaniania i nasłonecznienia na zabudowę położoną poza zasięgiem zabudowy śródmiejskiej jak na warunkach technicznych dla zabudowy śródmiejskiej.

W zasięgu zabudowy śródmiejskiej:

- dopuszcza się uzupełnienia i przekształcenia zabudowy z uwzględnieniem spójności kompozycji przestrzennej oraz ochrony integralności układów urbanistycznych i wartości zabytkowych i środowiska,
- uzupełnienia i przekształcenia zabudowy oraz zagospodarowanie terenu wymagają stosowania środków przeciwdziałających negatywnym oddziaływaniom na topoklimat, a także zapewniających warunki właściwej wentylacji miasta i komfort termiczny, w szczególności spośród następujących (w zależności od uwarunkowań lokalnych i charakterystyki inwestycji):
  - wprowadzania nowych nasadzeń drzew i ochrony istniejącej zieleni wysokiej,
  - wprowadzania zielonych dachów oraz tzw. wertykalnych zazielenień w postaci zielonych ścian,
  - stosowania na dachach i elewacjach materiałów o wysokim albedo,
  - w przypadku zabudowy sąsiadującej z terenami zieleni i innymi terenami biologicznie czynnymi, stosowania układu budynków, który zapewnia dostęp do tych terenów i umożliwia z nimi swobodną wymianę powietrza,
  - projektowania budynków w układzie, który sprzyja swobodnej wymianie powietrza,
  - stosowania, tam gdzie to możliwe, powierzchni biologicznie czynnych i przepuszczalnych dla wód opadowych, oraz innych rozwiązań sprzyjających terenowej retencji wód opadowych,
  - stosowania urządzeń i instalacji wykorzystujących wodę do poprawy warunków aerosanitarnych,
- uzupełnienia i przekształcenia zabudowy wymagają uwzględnienia ustaleń:
  - kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, odnoszących się do głównych elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta, stref funkcjonalnych, przeznaczenia terenów oraz wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów (rozdz. XII–XIII);
  - zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska oraz zasad funkcjonowania i rozwoju systemu transportowego i systemów inżynieryjnych (rozdz. XIV-XXIII).

Powyższe wymogi odnoszące się do uzupełnień i przekształceń zabudowy w zasięgu zabudowy śródmiejskiej należy uwzględniać w planach miejscowych i w uchwałach o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej i/lub towarzyszącej.

Ponadto, w uzasadnionych przypadkach, przy zachowaniu wymogów jak w zasięgu zabudowy śródmiejskiej:

- dopuszcza się możliwość wyznaczenia zabudowy śródmiejskiej w planie miejscowym – w obszarach, które wskazano na Rysunku Studium nr 14, w tym na mapie nr 1 oraz w centrach dzielnicowych i lokalnych,
- dopuszcza się możliwość lokalizowania zabudowy śródmiejskiej w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących – w obszarach, które wskazano na Rysunku Studium nr 14, w tym na mapie nr 1 oraz w centrach dzielnicowych i lokalnych,
- na terenach innych niż wymienione w tiret 1-2 dopuszcza się ustalenie w planie miejscowym możliwości zachowania i przebudowy oraz wymiany i odbudowy budynków w tych samych gabarytach na warunkach technicznych dla zabudowy śródmiejskiej, o ile w stanie istniejącym budynki te odpowiadają warunkom przesłaniania i nasłonecznienia dopuszczalnym wyłącznie w zabudowie śródmiejskiej.

Ponadto, w przypadku, gdy na terenie obowiązuje plan miejscowy z ustaleniami dla zabudowy śródmiejskiej, ustalenia planu w tym zakresie zachowują moc, przy czym dopuszcza się ich zmianę.

[414] 1.2.2. STREFY FUNKCJONALNE.

1) Strefa śródmieścia funkcjonalnego

Przyjmuje się następujące generalne założenia i kierunki zmian:

- Strefa śródmieścia funkcjonalnego, obejmująca Śródmieście oraz fragmenty Woli, Pragi Północ i Południe, Mokotowa, Ochoty i Żoliborza, stanowi obszar przewidziany dla koncentracji funkcji usługowych o znaczeniu stołecznym, metropolitalnym, krajowym i międzynarodowym, w tym inwestycji celu publicznego, które w połączeniu z zabudową mieszkaniową będą ogniskowały życie społeczne metropolii warszawskiej.

- Dla struktury przestrzennej strefy zasadnicze znaczenie mają:
  - historyczne układy przestrzenne (poza śródmiejsko-praskim Centrum Warszawy i Skarpą Warszawską), w tym m.in.: Żoliborz Historyczny z Koloniami Dziennikarską, Urzędniczą, Oficerską i WSM, Kolonia Lubeckiego i Staszica wraz z Zieleńcem Wielkopolskim, Saska Kępa Stary Mokotów, jak również powojenna zabudowa okresu socrealizmu Ochoty, Mokotowa i Woli
  - historyczne parki i ogrody: Park Skaryszewski wraz Zieleńcem przy ul. Stanisława Augusta, Park Dreszera , Park Marszałka Rydza Śmigłego, Park na Książęcem, Park Zgrupowania AK „Krystka”, Park Morskie Oko, oraz ogólnodostępna zieleń urządzona, w tym Pole Mokotowskie, skwery i zieleńce,
  - zabytkowe cmentarze: zespół Cmentarzy Powązkowskich, Cmentarz Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich, zespół cmentarzy na Woli;

[413] Punkt 1.2.1. z tytułem w ramce i całą treścią dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

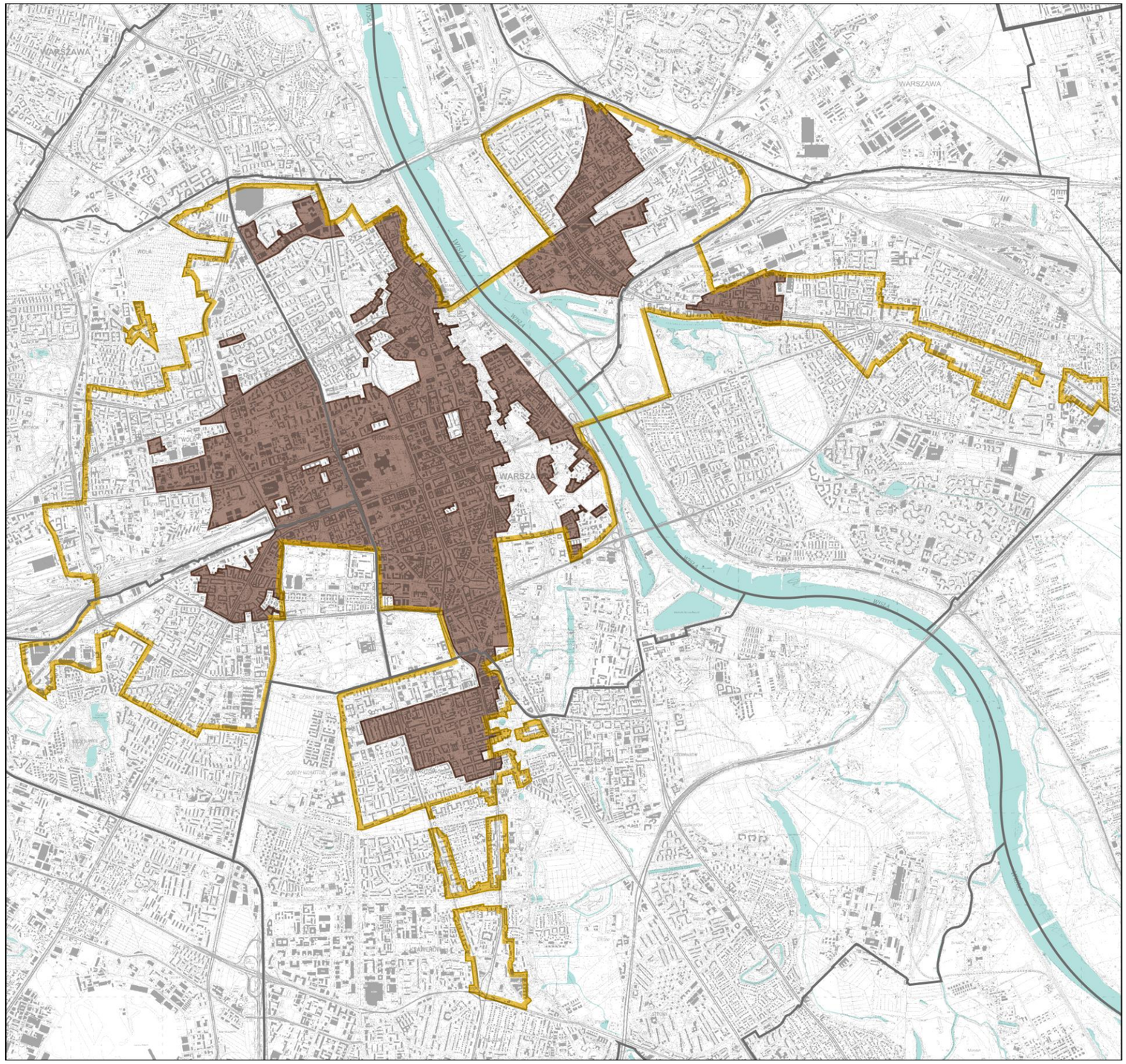
[414] Tytuł z ramką jako punkt 1.2.2. dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

– Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:

- ochrona integralności układów przestrzennych z walorami historycznej zabudowy oraz zieleni miejskiej,
- uzupełnianie i podniesienie jakości układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązań;
- wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania w przestrzeni [415]strefy oraz rozwijanie istotnych dla całego miasta cech zagospodarowania [416]o zwartej strukturze urbanistycznej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów niezagospodarowanych, zdegradowanych, bądź źle wykorzystywanych;

[415] Wyraz „śródmiejskiej” zastąpiony wyrazem „strefy” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[416] Wyrażenie „obszaru śródmiejskiego” zastąpione wyrażeniem „o zwartej strukturze urbanistycznej” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[417]Schemat Nr 64 a – Zasięg zabudowy śródmiejskiej

Schemat Nr 64a

ZABUDOWA ŚRÓDMIEJSKA

LEGENDA

zasięg zabudowy śródmiejskiej

granica obszarów, w których dopuszcza się możliwość wyznaczenia zabudowy śródmiejskiej w planie miejscowym i w trybie specustawy mieszkaniowej*

*ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących

[417] Schemat dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

Główne kierunki zmian i przekształceń w strefie śródmieścia funkcjonalnego dla obszarów zabudowy wymagają realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:

- rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych, w tym także parków i ogrodów, cmentarzy, oraz zespołów zabudowy i obiektów, stosownie do wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych,
- modernizacja i uzupełnianie zabudowy z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych i kulturowych obszaru oraz z uwzględnieniem parametrów i wskaźników urbanistycznych dla terenów,
- rewaloryzacja, ochrona i modernizacja wartościowej zieleni, parków, cennych drzew, z zaleceniem adaptacji na ogólnodostępną zieleń urządzoną;
- intensyfikacja zainwestowania, przy równoczesnym zachowaniu i ochronie istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz ogólnodostępnej zieleni urządzonej, w tym zieleni na terenie osiedli mieszkaniowych;
- priorytet dla lokalizowania usług, co najmniej w parterach budynków, szczególnie w ciągach wielofunkcyjnych i wokół placów;
- ochrona i modernizacja istniejącej zieleni osiedlowej oraz tworzenie nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej;
- ochrona istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym, w tym zieleni towarzyszącej ulicom i placom;
- restrukturyzacja i modernizacja obszarów zdegradowanych, z priorytetem dla lokalizacji obiektów usługowych i mieszkaniowych;
- relokacja uciążliwych i terenochłonnych obiektów przemysłowych, rzemieślniczych, składowych i baz transportowych;
- ochrona funkcji i obszarów tworzących System Przyrodniczy Warszawy,
- zakaz lokalizowania dużych stacji benzynowych na nowych terenach;
- podwyższanie standardu zagospodarowania lokalnych ulic i placów między innymi poprzez wprowadzanie zieleni urządzonej, małej architektury, oświetlenia;
- tworzenie rozwiązań przyjaznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- priorytet dla ruchu pieszego, rowerowego i obsługi strefy transportem publicznym,
- obniżenie kategorii ulic i nie powiększanie przepustowości ulic i skrzyżowań w celu uspokojenia ruchu i ograniczenia penetracji strefy przez ruch samochodowy,
- główne obszary planowanego rozwoju w strefie to:
  - Plac Defilad,
  - Plac Piłsudskiego,
  - Powiśle – m.in. Centrum Nauki Kopernik,
  - rejon Dworzec Gdański,
  - Stadion Legii,
  - Port Praski,
  - Stadion X-Lecia,
  - Centrum Grochowska,
  - Centrum Bielan (rejon Dworca Marymont),
  - Centrum Mokotowa (rejon Dworca Południowego)
  - Dworzec Wschodni wraz z otoczeniem,
  - rejon ul. Kasprzaka i Wolskiej (Czyste – Odolany)
  - Żoliborz Przemysłowy

2) Strefa miejska

Przyjmuje się następujące generalne założenia i kierunki zmian:

- Obszary w strefie miejskiej **–** gdzie dominujące są tereny mieszkaniowe, a przeważająca forma zabudowy to wielorodzinne osiedla budowane w technologii prefabrykowanej, realizowane w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, a także tereny poprzemysłowe **–** będą obszarami działań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania.
- W strukturze przestrzennej strefy ważne znaczenie mają:
  - historyczne układy przestrzenne zarówno z okresu przedwojennego, jak i powojennego, którymi są w szczególności: fortyfikacje XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, cmentarze, zespoły osiedli mieszkaniowych na Starych Bielanach, miasta-ogrody: Stare i Nowe Włochy, Sadyba, Młociny, Boernerowo, a także socrealistyczne osiedla mieszkaniowe takie jak m.in.: Koło, WSM Mokotów, Wierzbno, Osiedle Młodych, jak również osiedla z późniejszych lat 60-tych np. Osiedle Sady Żoliborskie, Szwoleżerów, Przyczółek Grochowski i inne,
  - parki i skwery oraz ogólnomiejska zieleń urządzona, w tym zieleń osiedlowa,
- Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:
  - utrzymanie i rewaloryzacja historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych,
  - utrzymanie i rewaloryzacja historycznych parków i ogrodów oraz tworzenie nowych obszarów ogólnodostępnej zieleni urządzonej; parki skwery, zieleńce;
  - wprowadzanie zróżnicowania funkcjonalnego w monofunkcyjnych wielorodzinnych osiedlach mieszkaniowych;
  - wykształcenie centrów dzielnicowych i lokalnych, a także wprowadzenie zmian zmierzających do poprawy obsługi transportem publicznym;
  - wykształcenie układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązań;
  - przekształcanie zdegradowanych terenów poprzemysłowych w kierunku wytworzenia struktur zabudowy o charakterze miejskim,

Główne kierunki zmian i przekształceń w strefie miejskiej dla obszarów zabudowy wymagają realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:

- rewaloryzacja układów przestrzennych o wartościach zabytkowych i kulturowych, stosownie do wymogów wynikających z ochrony dziedzictwa kulturowego,
- modernizacja zabudowy istniejącej z możliwością jej uzupełnienia zabudową o funkcjach usługowych i mieszkaniowych z uwzględnieniem gabarytów zabudowy istniejącej, z zachowaniem zieleni urządzonej, w tym zieleni osiedlowej;
- zagospodarowanie nieurządzonych terenów pomiędzy zespołami istniejącej zabudowy w sposób pozwalający na wytworzenie struktur urbanistycznych o miejskim charakterze, harmonijnie zintegrowanych z istniejącą zabudową, przede wszystkim poprzez zabudowę wzdłuż ulic i placów;
- przekształcenie terenów poprzemysłowych na funkcje mieszkaniowe i usługowe;
- uzupełnianie zabudową istniejących lub wykształcenie nowych centrów usługowych (dzielnicowych i lokalnych) połączonych układem ciągów wielofunkcyjnych;
- porządkowanie zabudowy i zagospodarowania wokół skrzyżowań ulic i w otoczeniu tras wylotowych z miasta przez wprowadzanie nowych obiektów oraz likwidację zabudowy o charakterze tymczasowym;
- priorytet dla transportu publicznego na głównych trasach dojazdowych do strefy [418]śródmieścia funkcjonalnego oraz rozwój urządzeń dla ruchu pieszego i rowerowego;

[418] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej” zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

– tworzenie rozwiązań przyjaznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;

– ochrona i modernizacja istniejącej zieleni osiedlowej oraz tworzenie nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej;

– ochrona istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym, w tym zieleni towarzyszącej ulicom i placom;

– ochrona funkcji i obszarów tworzących System Przyrodniczy Warszawy,

– główne obszary planowanego rozwoju w strefie to:

- Łuk Siekierkowski wraz rejonem Jeziorka Czerniakowskiego,
- Służewiec Przemysłowy i Wyczółki,
- otoczenie lotniska Okęcie (Zatorze, Zbarż, Załuski – Paluch),
- rejon Alei Wilanowskiej i ul. Sikorskiego,
- Targówek Przemysłowy i Kawęczyn
- Ursus - Skorosze, Czechowice,
- Ursus - Zakłady Mechaniczne,
- rejon huty Lucchini,
- rejon Żerania,
- Port Żerański,
- Dąbrówka Grzybowska i Białołęka Dworska,
- Centrum Białołęki (Nowy Tarchomin),
- Nowodwory,
- Annopol,
- Fort Bema,
- Salomea,
- Wiktoryn
- Tarchomin Fabryczny,
- Rejon „Fabryki Domów” na Białołęce.

3) <u>Strefa przedmieść</u>

Przyjmuje się następujące generalne założenia i kierunki zmian:

– Strefa przedmieść, obejmująca obszary usytuowane na obrzeżach miasta, w dzielnicach: Białołęka, Rembertów, Wawer, Wesoła, Wilanów, Ursynów (Pyry), Bemowo i Bielany – to tereny wymagające podporządkowania sposobu i form zagospodarowania warunkom wynikającym z ochrony wartości przyrodniczych i środowiska. Występujące tu duże powierzchnie terenów użytkowanych rolniczo z rozproszoną zabudową mieszkaniową, zwarte kompleksy leśne z enklawami zabudowy jednorodzinnej – to w przeważającej części tereny ze wskazaniem wspomagania systemu przyrodniczego miasta.

– W strukturze przestrzennej strefy ważne znaczenie mają:

- elementy naturalne krajobrazu: Wisła i tereny zieleni nadwiślańskiej z układem hydrograficznym wraz z krajobrazem przyrodniczym Skarpy Warszawskiej (północny i południowy odcinek), skarpy tarasów nadzalewowych i wzgórza wydmowe - stanowiące zidentyfikowany System Przyrodniczy Warszawy,
- kompleksy leśne i tereny z nimi powiązane, wchodzące w skład Mazowieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, a także otulina Kampinoskiego Parku Narodowego
- obszary i tereny objęte różnymi formami ochrony przyrody w tym rezerwaty przyrody i użytki ekologiczne, oraz tereny proponowane do objęcia ochroną;
- historyczne układy przestrzenne: elementy fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, a także zespoły pałacowo-parkowe związane z krajobrazem kulturowym Skarpy Warszawskiej (północnego i południowego odcinka),

Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:

- ochrona terenów otwartych, leśnych i terenów o wartościach przyrodniczych związanych z układem hydrograficznym cieków wodnych, jezior i stawów, a także obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego;
- powstrzymanie rozproszonych działań inwestycyjnych na terenach nie przewidzianych do zabudowy poprzez wskazanie terenów planowanej zabudowy z warunkiem zapewnienia zgodności między chłonnością i odpornością środowiska, a rodzajem i intensywnością zagospodarowania - ograniczenie intensywności i gabarytów zabudowy,
- wykształcenie centrów dzielnicowych i lokalnych, a także wprowadzenie zmian zmierzających do poprawy obsługi transportem publicznym;

<u>Główne kierunki zmian i przekształceń w strefie przedmieść</u> dla obszarów zabudowy wymagają realizacji w zagospodarowaniu przestrzennym następujących ustaleń:

– podporządkowanie sposobu i form zagospodarowania warunkom wynikającym z ochrony wartości przyrodniczych i środowiska,

– uzupełnienie i modernizacja zabudowy z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych i kulturowych obszaru, z uwzględnianiem parametrów i wskaźników urbanistycznych dla terenów;

– kształtowanie nowych centrów usługowych (dzielnicowych i lokalnych) i zespołów zabudowy o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej połączonych układem ciągów wielofunkcyjnych;

– kształtowanie enklaw zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach leśnych objętych przedwojenną parcelacją budowlaną;

– porządkowanie zabudowy wokół skrzyżowań ulic i w otoczeniu tras wylotowych z miasta przez wprowadzanie nowych obiektów oraz likwidację zabudowy o charakterze tymczasowym;

– rozwijanie obwodowego układu drogowego i uzupełnienie układów drogowych w istniejących i planowanych osiedlach mieszkaniowych;

– tworzenie rozwiązań przyjaznych dla osób starszych i niepełnosprawnych;

– ochrona istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni, towarzyszącej obiektom budowlanym, w tym zieleni towarzyszącej ulicom i placom;

– ochrona funkcji i obszarów tworzących System Przyrodniczy Warszawy,

– główne obszary planowanego rozwoju w strefie przedmieść:

- Białołęka Wschodnia wraz z centrum lokalnym,
- Wawer– pasmo terenów nadwiślańskich,
- Zbójna Góra, Wiśniowa Góra i Aleksandrów,
- Zawady i Kępa Zawadowska,
- Wilanów Zachodni wraz z centrum dzielnicy,
- Pasmo Pyrskie,
- Chrzanów,
- Radiowo,
- Centrum Wawra i centra lokalne,
- Wesoła - Groszówka,
- Centrum Rembertowa.

2. STRUKTURA FUNKCJONALNA – PRZEZNACZENIE TERENÓW (Schemat Nr 65)

Podstawową zasadą dla kierunków zmian w przeznaczaniu terenów jest równoważenie funkcji na całym obszarze miasta i tworzenie wielofunkcyjnych struktur przestrzennych. Przyjmując to założenie wydzielono w strefach funkcjonalnych niewielkie tereny o jednorodnych lub niekolidujących ze sobą rodzajach zainwestowania (o powierzchni powyżej 0,5 ha).

Zasięgi wydzieleń terenowych należy traktować orientacyjnie. Stanowią one wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i należy je w nich uszczegółowić.

Symbole bez nawiasów określają istniejące (zachowane) funkcje terenów w obszarach zurbanizowanych z możliwością uzupełnień.

Symbole podane w nawiasach określają planowane funkcje terenów w obszarach rozwojowych lub wskazanych do przekształceń.

Główne kierunki zmian i przekształceń w zakresie przeznaczenia terenów;

Wyodrębniono następujące tereny:

C…, (C…) – tereny wielofunkcyjne, w tym

C – tereny wielofunkcyjne

C/UH - tereny wielofunkcyjne z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (tereny usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² mniejszej niż 0,5 ha zostały wymienione w Tabeli Nr 18)

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizowania:
  - usług z zakresu: administracji, organizacji społecznych, dyspozycji i współpracy gospodarczej, obrotu finansowego, ubezpieczeń, kultury, nauki, szkolnictwa, handlu, turystyki, hotelarstwa, sportu, transportu, łączności itp. – o charakterze międzynarodowym, krajowym i ogólnomiejskim,
  - funkcji mieszkaniowej wraz z niezbędnymi inwestycjami celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej,
- dopuszcza się lokalizowanie:
  - innych funkcji nie kolidujących z funkcjami preferowanymi
  - na terenach C/UH – obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

[419]Na rysunku Studium nr 14 wskazuje się teren wielofunkcyjny z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² **(C/UH)*** – obszar problemowy o szczególnych uwarunkowaniach wg rozdziału XXIII; Są to:

- teren położony w rejonie Portu Praskiego (zmiana nr 61);
- dwa tereny położone w rejonie ul. Jagiellońskiej i Mostu Krasińskiego (zmiana nr 58.1 i 58.2).

U…., (U…) – tereny usług, w tym tereny:

UA – usług administracji z dopuszczeniem funkcji towarzyszących funkcji podstawowej [420]oraz innych obiektów użyteczności publicznej – profil obiektów użyteczności publicznej zostanie określony w mpzp;

UF – usług w ramach systemu fortecznego XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, których profil zostanie przesądzony w planach miejscowych

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizowania usług z zakresu: kultury, wypoczynku, oświaty, oraz sportu i rekreacji z uwzględnieniem adaptacji i rewaloryzacji zabytkowych budowli i urządzeń obronnych wg wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych.
- dopuszcza się lokalizowanie usług z zakresu gastronomii i innych nie kolidujących z charakterem miejsca na warunkach j.w.

UH – usług handlu wielkopowierzchniowego**,**

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizacji wielofunkcyjnych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m²,
- dopuszcza się lokalizowanie innych funkcji usługowych i zabudowy mieszkaniowej**.**

[421]Na rysunku Studium nr 14 wskazuje się tereny usług handlu wielkopowierzchniowego **(UH)*** – obszar problemowy o szczególnych uwarunkowaniach wg rozdziału XXIII. Są to:

- teren położony w rejonie ul. Jagielońskiej i Trasy Armii Krajowej (zmiana nr 58.1),
- [422]teren położony przy ul. Bartyckiej w rejonie ul. Pod Kopcem (zmiana nr 49),
- teren położony w rejonie ul. Bysławskiej (zmiana nr 96),
- teren położony w rejonie ul. Łopuszańskiej (zmiana nr 105);

Jest to teren położony w rejonie Portu Praskiego (zmiana nr 61);

Tereny usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² mniejszej niż 0,5 ha zostały wymienione w Tabeli Nr 18

UK – usług kultury, z dopuszczeniem funkcji towarzyszących funkcji podstawowej,

UN – usług nauki, z dopuszczeniem funkcji towarzyszących funkcji podstawowej,

US – usług sportu i rekreacji,

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizacji obiektów i urządzeń sportowych, w tym sportu kwalifikowanego, sportu dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych, oraz obiektów i urządzeń dla rekreacji i rehabilitacji ruchowej,
- dopuszcza się lokalizowanie funkcji uzupełniających związanych z podstawową funkcję terenu, w tym przede wszystkim usług z zakresu administracji, centrów kongresowych, wystawienniczych, hoteli, gastronomii, handlu i turystyki, [423]kultury i edukacji, itp.

[424]Na rysunku Studium nr 14 wskazuje się tereny usług sportu i rekreacji **US*PBC** – obszar problemowy o szczególnych uwarunkowaniach wg rozdziału XXIII. Jest to teren KS „Warszawianka” (zmiana nr 48).

UZ – usług zdrowia, z dopuszczeniem funkcji towarzyszących funkcji podstawowej,

U – usług,

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizowania usług z zakresu: obsługi imprez międzynarodowych (obiekty kongresowe i targowo-wystawiennicze), administracji, organizacji społecznych, dyspozycji i współpracy gospodarczej, obrotu finansowego, ubezpieczeń, kultury, nauki, wdrażania wyspecjalizowanych nowoczesnych technologii (parki technologiczne, instytuty badawcze, inkubatory przedsiębiorczości, itp.), szkolnictwa, handlu, oświaty, gastronomii, hotelarstwa, turystyki, sportu (w tym dużych obiektów sportowych dla organizacji imprez międzynarodowych), transportu, łączności, itp. - o charakterze międzynarodowym, krajowym i ogólnomiejskim,
- dopuszcza się lokalizowanie:
  - funkcji mieszkaniowej – z zaleceniem by udział tej funkcji kształtował się do 40% powierzchni zabudowy na terenie,
  - niezbędnych inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej,
  - małych i średnich obiektów produkcyjnych stosujących nowoczesne technologie,
  - funkcji uzupełniających związanych z funkcją podstawową.

Profil usług może zostać uściślony w m.p.z.p.

[419] Treść dot. (C/UH)* ze wskazaniem 1 terenu dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[420] Treść od spójnika „oraz” dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[421] Treść dot. (UH)* ze wskazaniem 3 terenów dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[422] Treść dot. (UH)* ze wskazaniem 3 terenów dodana uchwałą Nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.
[423] Treść: ”kultury i edukacji” dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[424] Treść dot. US * PBC ze wskazaniem 1 terenu dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

M..., (M...) – tereny zabudowy mieszkaniowej, w tym:

M 1 – tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,

M 2 – tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,

M 3 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach leśnych[425],

na których:

- ustala się [426]dla terenów M1, M2 i M3 priorytet dla lokalizowania funkcji mieszkaniowej i niezbędnych inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, [427]terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej i sportu powszechnego oraz usług podstawowych, według standardów określonych w rozdz. XIII,
- dopuszcza się lokalizowanie:
  - na terenach M 1 i M 2 - funkcji usługowej, z zaleceniem by udział tej funkcji kształtował się do 40% powierzchni zabudowy na terenie,
  - na terenach M 3 - funkcji usługowej nieuciążliwej z zaleceniem by udział tej funkcji kształtował się do 20% powierzchni zabudowy na terenie.

PU, (PU) – tereny produkcyjno-usługowe

na których:

- ustala się priorytet dla lokalizowania funkcji produkcyjnych i usługowych**,** magazynowo-składowych, baz i składów, a także parków technologicznych oraz centrów kongresowo-wystawienniczych,
- dopuszcza się lokalizowanie:
  - funkcji mieszkaniowej - z zaleceniem by udział tej funkcji kształtował się na poziomie do 20% powierzchni zabudowy na terenie i pod warunkiem jej ochrony przed ewentualnymi uciążliwościami istniejących, bądź projektowanych obiektów,
  - realizację obiektów handlowych prowadzących sprzedaż hurtową lub półhurtową, w tym wyposażenia dla firm (artykułów i sprzętu biurowego), oraz sprzedaż detaliczną towarów wyspecjalizowanych, wielkogabarytowych, wymagających dużych powierzchni magazynowania i specjalnego transportu, jak np materiały budowlane i ogrodnicze oraz artykuły wyposażenia mieszkań, takie jak np.: meble, sprzęt gospodarstwa domowego itp.

Z..., (Z...) – tereny zieleni, w tym:

ZL – tereny zieleni leśnej[428],

na których:

- ustala się:
  - zakaz zabudowy, [429]z wyjątkiem budowy urządzeń i ciągów infrastruktury technicznej – przy czym w przypadku rezerwatów przyrody obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony przyrody,
  - zasadę zagospodarowania zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony,
  - określenie w planach miejscowych szerokości lizjery leśnej wzdłuż granic lasów, odpowiadającej lokalnym warunkom przyrodniczym, gdzie obowiązywać ma zakaz zabudowy, wprowadzania grodzeń i innych form zagospodarowania ograniczających dostęp do lasów,
  - możliwość rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych.

ZW – tereny zieleni nadwiślańskiej, w tym:

ZW 1 – tereny zieleni nadwiślańskiej w strefie śródmieścia funkcjonalnego,

ZW 2 – tereny zieleni nadwiślańskiej w strefie miejskiej,

ZW 3 – tereny zieleni nadwiślańskiej w strefie przedmieść,

na których:

- ustala się:
  - dla terenów ZW1 obowiązek zachowania min. 70% powierzchni biologicznie czynnej,[430] z wyłączeniem terenów położonych na lewym brzegu Wisły na odcinku od mostu Poniatowskiego do ulicy Boleść, na których dopuszcza się zachowanie istniejącego mniejszego wskaźnika PBC, bez możliwości jego pomniejszania;
  - dla terenów ZW2 i ZW3 obowiązek zachowania min. 90% powierzchni biologicznie czynnej,
  - obowiązek ochrony zieleni nadwodnej,
  - obowiązek ochrony gatunków i siedlisk zgodnie z zaleceniami Europejskiej Sieci Natura 2000,
  - obowiązek utrzymania swobodnego przepływu wód Wisły zgodnie z wytycznymi RZGW.
- dopuszcza się na terenach:

ZW 1 - lokalizowanie:

- po stronie praskiej usług: kultury, sportu i rekreacji wraz z innymi usługami uzupełniającymi funkcję podstawową,
- po stronie śródmiejskiej usług: kultury, sportu i rekreacji oraz nauki wraz innymi usługami uzupełniającymi funkcję podstawową.

ZW 2 – lokalizowanie:

- punktowo, szczególnie w rejonach przepraw mostowych i przystanków tramwaju wodnego, usług sportu i rekreacji oraz usług kultury wraz innymi usługami uzupełniającymi funkcję podstawową oraz terenów zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji;
- terenów zieleni urządzonej, w tym parków edukacyjnych i tematycznych, poprzez adaptację istniejącej zieleni: zadrzewień i roślinności naturalnej,

ZW 3 – lokalizowanie usług sportu i rekreacji, zieleni urządzonej, z adaptacją zadrzewień i roślinności naturalnej.

ZP1 – tereny zieleni urządzonej [431]:

na których:

- ustala się:
  - ochronę i utrzymanie funkcji,
  - zakaz zmniejszania powierzchni terenu,
  - [432] (-)
  - [433]zachowanie powierzchni biologicznie czynnej (PBC) minimum 90% na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody oraz na terenach położonych w ich otulinach;
  - [434]zachowanie powierzchni biologicznie czynnej (PBC) minimum 70% na pozostałych terenach, z wyjątkiem:
    - terenów Pola Mokotowskiego i Parku Skaryszewskiego, dla których określa się minimum 80% PBC,
    - istniejących urządzonych terenów zieleni, na których wskaźnik PBC jest mniejszy niż 70%, gdzie dopuszcza się jego zachowanie bez możliwości pomniejszania;
  - dla parków zabytkowych obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych.
- dopuszcza się:
  - modernizację istniejącej i realizację nowej zabudowy związanej z funkcją terenu o charakterze architektury ogrodowej, przeznaczonej m.in. na funkcję usługową (np.[435] kawiarnie, cukiernie), gospodarczą (np.[436] oranżerie, cieplarnie), dekoracyjną (np.[437] altany,

[425] Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (zgodnie z ewidencją gruntów)
[426] Treść do symbolu „M3" włącznie dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[427] Treść do spójnika „oraz" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wyrokiem sądu
[428] Dla gruntów leśnych nie wyróżnionych na rysunku studium jako zieleń leśna (ZL) – znajdujących się na terenach o innym przeznaczeniu, stosuje się przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
[429] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.w związku z ustawami odrębnymi
[430] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[431] Wg tabeli nr 22 i 23 w Rozdziale XV.
[432] punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[433] punkt z treścią dodany uchwałą jw.
[434] jw.
[435] *np.* dodane uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[436] *np.* dodane uchwałą jw.
[437] jw.

pergole, groty) oraz komunikacyjną (np.[438] schody, ścieżki, mostki), urządzenia wodne (np.[439] fontanny, studnie, stawy), urządzenia związane z placami zabaw dla dzieci, urządzenia sportowe i rekreacyjne (np.[440] boiska), a także obiekty pamiątkowe i ogrodzenia,

- [441]zachowanie, remont i przebudowę istniejących obiektów budowlanych,
- przekształcenie ogrodów działkowych w tereny zieleni urządzonej o charakterze publicznym,

ZP2 – tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji

na których:

– ustala się:
- zachowanie min. 70% powierzchni biologicznie czynnej o charakterze zieleni urządzonej, z adaptacją wartościowych zadrzewień i roślinności naturalnej
- ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych,

– dopuszcza się:
- realizację infrastruktury rekreacyjno – sportowej,
- realizację zabudowy usługowej na potrzeby obsługi podstawowej funkcji terenu do wysokości 12 m,
- realizację obiektów kultury,
- [442]zachowanie, remont i przebudowę istniejących obiektów budowlanych,
- przekształcanie ogrodów działkowych oraz gruntów użytkowanych rolniczo na zieleń urządzoną o charakterze publicznym.

ZP/ZL – tereny parków historycznych na gruntach leśnych[443]

na których:

– zasady ochrony i zagospodarowania terenu, stosownie do przepisów odrębnych[444], określą organy właściwe ds. ochrony.

ZF – tereny zieleni urządzonej w ramach systemu fortecznego XIX - wiecznej Twierdzy Warszawa,

na których:

– ustala się :
- zachowanie min. 90% powierzchni biologicznie czynnej,
- dla zespołów budownictwa obronnego obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych.

– dopuszcza się lokalizowanie funkcji: usługowych związanych z podstawową funkcją terenu, sportu i rekreacji z uwzględnieniem adaptacji istniejących urządzeń i budowli obronnych;

ZC – tereny cmentarzy

na których:

– zachowuje się dotychczasowe przeznaczenie terenu,

– [445] dopuszcza się rozszerzenie istniejących cmentarzy w ramach ZC,

I – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury inżynieryjnej, w tym z zakresu:

IW – zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
IK – kanalizacji,
IH – hydrografii,
IE – elektroenergetyki
[446]IE/IC – elektroenergetyki i energetyki cieplnej,

na których:
- dopuszcza się lokalizowanie funkcji produkcyjno-usługowych nie kolidujących z funkcją podstawową,

(-)[447]

IG – gazownictwa,

IO – składowania i utylizacji odpadów

K – tereny obiektów i urządzeń komunikacji, w tym z zakresu:

KM – komunikacji miejskiej,

KT – transportu samochodowego,

KK – transportu kolejowego,

KC – obsługi ruchu towarowego,

KL – transportu lotniczego,

oraz

KS – wydzielone obszary parkingów dla samochodów osobowych i ciężarowych w ramach systemu parkingów „Parkuj i jedź”.

Tabela Nr 18 – Tereny, na których dopuszcza się funkcję handlową o powierzchni sprzedaży >2000 m^2, nie wskazane na rysunku studium o powierzchni działki poniżej 0,5 ha

Lp.	Lokalizacja	Dzielnica	Uwagi
1.	E.Plater 51	Śródmieście	Pawilon Meblowy „Emilia”
2.	Bracka 21	Śródmieście	„Traffic”
3.	Złota 44/46	Śródmieście	„City Center”
4.	Krucza 50	Śródmieście	„Smyk”
5.	Marszałkowska 126/134	Śródmieście	DH ”Sezam”
[448]5.A	Koszykowa 63**/***	Śródmieście	„Hala Koszyki”
6.	Żelazna 32 (r. Siennej)	Wola	
7.	Młynarska/ Wolska	Wola	d. PDT „Wola”
[449]8.	Żelazna 51/53 (r. Prostej)**/***	Wola	„Norblin”

/* Tereny, na których dopuszcza się funkcję handlową o powierzchni sprzedaży >2000 m^2 − obszar problemowy o szczególnych uwarunkowaniach - wg rozdziału XXIII;

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OKREŚLANIA W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KIERUNKÓW ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ I PRZEZNACZENIU TERENÓW.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów wymagają w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego następujących regulacji:

- **w zakresie kształtowania struktury przestrzennej i krajobrazu miasta, w tym panoramy,** w oparciu o wariantowe (ewentualnie konkursowe) programowo-przestrzenne koncepcje planu, z elementami zasad kształtowania urbanistyczno-architektonicznego, w powiązaniu z bezpośrednim sąsiedztwem obszaru planu lub pośrednim związkiem z obszarem planu (np. punkty widokowe), **ustalenia winny określić:**

438 jw.
439 jw.
440 jw.
441 punkt z treścią dodany uchwałą jw.
442 punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
443 Tereny posiadające obecnie zabytkowy i przyrodniczy status ochrony (wpis do Rejestru Zabytków oraz uznanie za rezerwat) tj.: park w Morysinie i Natolinie oraz dolna część parku przy pałacu Rozkosz (Ursynów)
444 Ustawy: o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o ochronie przyrody
445 Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
446 Zmiana symbolu terenu wraz z treścią wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
447 Punkt skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
448 Punkt w tabeli dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
449 Punkt w tabeli dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
/* Treść wyjaśniająca symbol „* ” dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

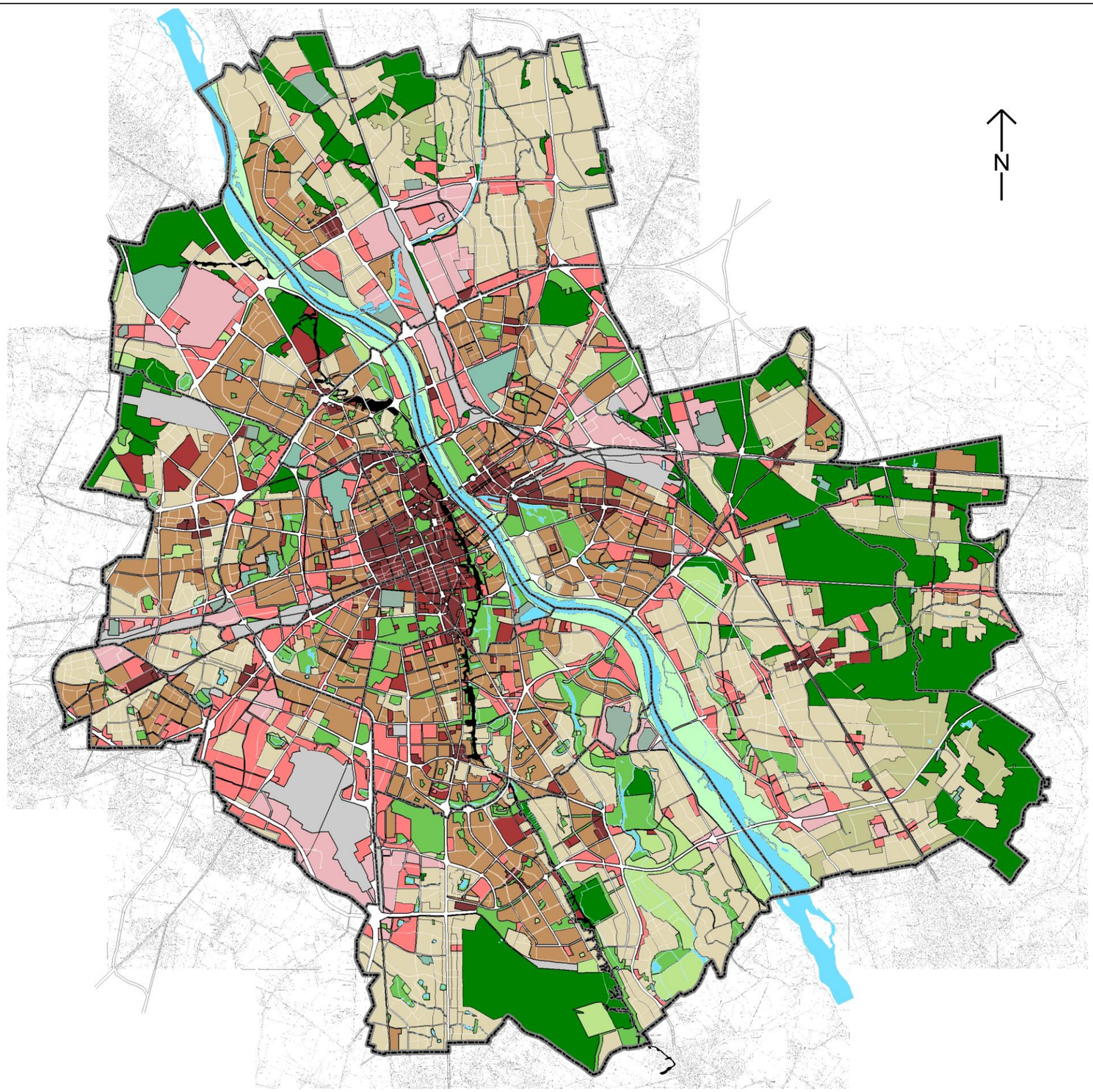
- warunki i zasady kształtowania spójnej kompozycji przestrzennej, urbanistyczno-architektonicznej, w szczególności dla miejsc identyfikacji przestrzennej, takich jak np.: place, ulice, skrzyżowania, stanowiące główne przestrzenie o charakterze reprezentacyjnym, ich powiązania, także centra dzielnicowe i lokalne, wielofunkcyjne centra handlowe oraz ciągi wielofunkcyjne – w zależności od potrzeb:
  - **elementy kompozycji przestrzennej:** pierzeje ciągłe, pierzeje eksponowane, usługi w parterach, dominanty wysokościowe, dominanty przestrzenne, osie kompozycyjne, osie widokowe, otwarcia widokowe;
  - **linie zabudowy:** w kategorii: obowiązujące lub nieprzekraczalne, w podziale na: linie kształtowania pierzei ciągłej, linie dla nadwieszeń lub cofnięć kondygnacji - w powiązaniu z wysokościami, linie zabudowy podziemnej;
  - **parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu,** min. minimalny % udział powierzchni biologicznie czynnej, minimalną wielkość działki, w szczególności dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach leśnych;
  - **charakterystyczne elementy budynków:** przejścia i przejazdy bramowe, kryte pasaże - przekrycia przepuszczające światło, podcienie, główne wejścia do budynków, akcenty architektoniczne, akcenty plastyczne, dostosowanie wysokości fasady nowej zabudowy do wysokości istniejącej fasady sąsiada;
  - [450]**reklamy i inne elementy informacji wizualnej na budynkach i budowlach:** z dostosowaniem do kompozycji architektonicznej elewacji, dachu, proporcji wysokościowych [451]oraz funkcji obiektu;
  - **obiekty małej architektury**: mury oporowe, ogrodzenia trwałe *(wybrane),* pomniki, rzeźby, fontanny, itp.;
  - **elementy zieleni:** tereny zieleni osiedlowej i towarzyszącej, w tym drzewa i szpalery drzew (istniejące – do zachowania i projektowane - do nasadzeń);
  - **elementy kształtowania terenu:** skarpy, nasypy, rowy, cieki wodne, oczka wodne; i in.;
  - **rozwiązania kolorystyki i materiałowe** *(postulowane);*
- warunki i zasady dopuszczalnego zagospodarowania głównych przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązań, a także terenów przylegających bezpośrednio do nich, wzbogacających programowo te przestrzenie, w tym rozwiązań materiałowych dla posadzek placów, ciągów pieszych, ścieżek rowerowych, miejsc sytuowania sezonowej architektury ogrodowej i zieleni, drobnych obiektów handlu i usług *(kiosków),* eksponowania obiektów – iluminacji miejskiej oraz przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także dopuszczalnego sytuowania wolnostojących reklam i informacji wizualnej
- warunki i zasady zagospodarowania terenów o różnym przeznaczeniu, w szczególności terenów zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji, w tym np. alei spacerowych i rowerowych, kompozycji podstawowego układu ścieżek, oczek wodnych, kompleksów boisk sportowo-rekreacyjnych i innych elementów dla rekreacji i wypoczynku, w odniesieniu do potrzeb grup wiekowych,

- **w zakresie przeznaczenia terenu ustalenia winny określić**:
  - zasięgi terenów zabudowy śródmiejskiej - według zasad określonych w rozdz. XII[452],
  - linie rozgraniczające terenów o różnym przeznaczeniu,
  - przeznaczenie terenu z precyzyjnym określeniem funkcji, w tym: funkcji podstawowej lub dopuszczonych funkcji uzupełniających, z uwzględnieniem zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu, wynikających z rodzaju funkcji i warunków zachowania lub przekształceń istniejącej zabudowy.

[450] Treść do słów: „na budynkach” wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[451] Treść do średnika dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[452] Wyrażenie „w strefie śródmieścia funkcjonalnego oraz w centrach dzielnicowych i lokalnych” zastąpione wyrażeniem „według zasad określonych w rozdz. XII” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

Schemat Nr 65[453]

STRUKTURA FUNKCJONALNA

LEGENDA

Przeznaczenie terenów

- Tereny wielofunkcyjne
- Tereny usług,których profil zostanie przesądzony w planach miejscowych
- Tereny usług administracji, nauki, zdrowia, kultury
- Tereny usług sportu i rekreacji oraz tereny usług w ramach systemu fortecznego XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa
- Tereny produkcyjno-usługowe
- Tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- Tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach leśnych
- Tereny zieleni leśnej
- Tereny zieleni nadwiślańskiej
- Tereny zieleni urządzonej oraz tereny zieleni urządzonej w ramach systemu fortecznego XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa
- Tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji
- Tereny cmentarzy
- Tereny obiektów i urządzeń komunikacji
- Tereny obiektów i urząeń infrastruktury technicznej
- Układ hydrograficzny

[453] Zmiana schematu – uchwała Nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

3. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW PLANOWANEGO ROZWOJU (Schemat Nr 66)

Jako obszary rozwojowe w strefie [454]śródmieścia funkcjonalnego i miejskiej wskazano te rejony gdzie wdrożenie wielokierunkowych działań pozwoli na uzyskanie wymiernych efektów poprawy standardu zagospodarowania przestrzeni publicznych miasta. Intensyfikacja działań będzie obejmowała przede wszystkim centrum miasta oraz centra dzielnicowe i lokalne.

Poważnym problemem w strukturze przestrzennej Warszawy jest brak równowagi w zagospodarowaniu przestrzennym pomiędzy jej lewobrzeżną i prawobrzeżną częścią. Znaczenie priorytetowe ma tu ukierunkowanie działań na uzupełnienie i modernizację zabudowy po stronie praskiej oraz stworzenie sytemu sprawnych powiązań komunikacyjnych z częścią lewobrzeżną.

Największe obszary pod nową zabudowę usytuowane są na obrzeżach miasta, w strefie przedmieść. Są to tereny rolne, najczęściej już nie uprawiane, sąsiadujące z terenami zainwestowanymi, głównie w Białołęce, Wawrze, Wilanowie, Ursynowie i na Bemowie. Dla części z nich uchwalono lub opracowano plany miejscowe oraz uzyskano zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele inwestycyjne. Tereny te są jednak gorzej dostępne inwestycyjnie od terenów położonych w strefie [455]śródmieścia funkcjonalnego i miejskiej ze względu na swe peryferyjne położenie oraz niedostateczną obsługę komunikacyjną i inżynieryjną.

Duża część obszarów wskazanych do przekształceń obejmuje tzw. „miejskie nieużytki" z zabudową o charakterze tymczasowym i substandardowym, zdegradowane tereny położone w obszarach przemysłowych, które nie pełnią swej pierwotnej funkcji, a istniejące tam obiekty budowlane uległy znacznej dekapitalizacji oraz tereny kolejowe niepotrzebne kolei na cele statutowe.

W Warszawie będącej centralnym ośrodkiem metropolitalnym kraju istnieje potrzeba wzmacniania i rozwijania funkcji usługowych służących współpracy gospodarczej, naukowej i kulturalnej w ramach sieci metropolii krajowych i europejskich. Funkcje metropolii tworzą: instytucje naukowe, przedstawicielstwa firm i organizacji międzynarodowych, banki i organizacje finansowe, obiekty wystawienniczo – targowe, centra kongresowe, parki technologiczne, hotele i biura podróży, obiekty kultury oraz duże obiekty sportowe, pozwalające na organizację imprez masowych. Od wielu lat istnieje duże zainteresowanie Warszawą jako miejscem organizowania kongresów, targów i wystaw. Corocznie organizuje się tu kilkadziesiąt imprez kongresowych i targowych, wykorzystując nie zawsze przystosowane do tego celu obiekty, których standard i powierzchnia nie odpowiadają międzynarodowym kryteriom. Warszawa nie posiada urządzonych specjalistycznych terenów, pozwalających na organizację dużych imprez kongresowych i wystawienniczo – targowych oraz obiektów służących organizacji międzynarodowych imprez sportowych. Miasto posiada jednak duży potencjał terenów, które mogą być przeznaczone na wzmocnienie jej roli jako metropolii krajowej i europejskiej, i których zagospodarowanie pozwoli osiągnąć zróżnicowanie potencjału gospodarczego, zróżnicowanie funkcjonalne oraz poprawić zwartość struktury przestrzennej miasta.

Potencjalne obszary wskazane dla sytuowania parków technologicznych, centrów kongresowych i wystawienniczo – targowych, obiektów sportowych i kultury to: rejon Stadionu X-Lecia, rejon ul.Kasprzaka – Wolskiej, rejon Łuku Siekierkowskiego, otoczenie Lotniska Okęcie, Targówek Przemysłowy i Kawęczyn, teren Zakładów Mechanicznych – Ursus, rejon Huty Lucchini, rejon Żerania, Port Żerański, rejon Wyczółek w Paśmie Pyrskim oraz rejon Odolan.

Zagospodarowanie planowanych obszarów inwestycyjnych powinno odbywać się w sposób zapewniający kompleksowość i koordynację działań w zakresie zapewnienia obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej. Warunek ten odnosi się w szczególności do dużych obszarów inwestycyjnych położonych na obrzeżach miasta.

Spośród wskazanych obszarów planowanego rozwoju za strategiczne i priorytetowe uznane zostały te, których zagospodarowanie będzie miało największy wpływ na poprawę wizerunku i aktywizacje centrum miasta, poprawę struktury obszaru metropolitalnego oraz obszary położone w zasięgu obsługi infrastrukturalnej (kolektory kanalizacyjne związane z uruchomieniem Oczyszczalni Południe).

Obszarami priorytetowymi z uwagi na kryterium:

- poprawy wizerunku i aktywizację centrum miasta są obszary planowanego rozwoju w strefie [456]śródmieścia funkcjonalnego (poz. 1-12),
- poprawy struktury obszaru metropolitalnego są: Łuk Siekierkowski, Służewiec Przemysłowy i Wyczółki, rejon Huty Lucchini, rejon Portu Żerańskiego wraz z kanałem Żerańskim, otoczenie lotniska Okęcie.

[454] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[455] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[456] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

Obszarami, których zagospodarowanie umożliwia realizacja systemu kanalizacji związanej z uruchomieniem Oczyszczalni Południe jest Łuk Siekierkowski wraz z rejonem Jeziorka Czerniakowskiego, Zawady wraz z Kępą Zawadowską i Wilanów Zachodni.

Obszary planowanego rozwoju w strefie [457]śródmieścia funkcjonalnego

1. **Plac Defilad –** teren położony w ścisłym centrum miasta, w granicach ulic: Marszałkowskiej, Świętokrzyskiej, Emilii Plater i Alej Jerozolimskich. Obecnie wokół PKiN funkcjonuje zabudowa tymczasowa (hala kupiecka i hala Marcpolu) oraz zieleń parkowa od strony ul. Świętokrzyskiej.

   Będzie to rejon koncentracji funkcji usługowych z zakresu: handlu detalicznego, biur, administracji, gastronomii, obsługi finansowej, kultury, wystawiennictwa, obsługi turystycznej, hotelarstwa oraz usług podstawowych dla ludności. Funkcją uzupełniającą będzie wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Na osi głównego wejścia do PKiN, od strony ul. Marszałkowskiej, przewiduje się wykształcenie placu miejskiego. Wokół PKiN planowana jest zabudowa [458]śródmiejska. Wszelkie działania na tym terenie wymagają skoordynowania projektowego i inwestycyjnego.

   Planowane zagospodarowanie obszaru jest uwarunkowane modernizacją i przebudową infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej, która zostanie przeprowadzona na zasadach i warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

2. **Plac Piłsudskiego –** terenem planowanych działań będzie zachodnia pierzeja placu, gdzie przewiduje się odbudowę pałacu Saskiego i pałacu Brüchla oraz zabudowę narożnika przy ul.Królewskiej. Ze względu na kulturowo-historyczne, symboliczne i reprezentacyjne znaczenie placu Piłsudskiego w odbudowanych obiektach przewidziano lokalizację funkcji użyteczności publicznej z zakresu kultury i administracji. Dopuszcza się możliwość włączenia innych funkcji (hotel, usługi turystyki), przy czym realizacja usług komercyjnych jest wykluczona w rejonie Grobu Nieznanego Żołnierza.
   – Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

3. **Powiśle –** Centrum Nauki Kopernik – obejmuje pas terenu położony nad tunelem Wisłostrady, pomiędzy Biblioteką Uniwersytecką a Wisłą. Zagospodarowanie tego obszaru musi być podporządkowane zasadom ochrony panoramy miasta i uwarunkowaniom związanym z zagospodarowaniem doliny Wisły. Priorytet uzyskały inwestycje związane z nauką i kulturą.
   – Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

4. **Rejon Dworca Gdańskiego –** obszar położony na pograniczu dwóch dzielnic Śródmieścia i Żoliborza. Obejmuje tereny ograniczone ulicami: Stawki, Z. Słomińskiego, W. Andersa, Mickiewicza i Popiełuszki. Przez środek obszaru przebiega linia kolejowa. Po stronie śródmiejskiej funkcjonuje dworzec kolejowy Warszawa – Gdańska. Po stronie żoliborskiej obszar sąsiaduje z zabudową mieszkaniową. Od strony zachodniej teren graniczy z centrum handlowo-usługowym „Arkadia". Z uwagi na fakt, że obszar ten stanowi ważny węzeł transportowy (kolej, metro, tramwaj i autobusy) jest wskazany dla funkcji centrotwórczych z bogatym programem usługowym (hotele, handel, administracja, finanse, kultura, turystyka) oraz dla zabudowy mieszkaniowej.

   Ze względu na wprowadzenie bogatego programu usługowego niezbędne jest przekształcenie istniejącego układu drogowego oraz wykształcenie węzła przesiadkowego, w celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej.

5. **Stadion Legii i Cypel Czerniakowski –** obejmuje teren klubu sportowego CWKS „Legia" i Cypel Czerniakowski. Położony jest w sąsiedztwie istniejących terenów zieleni: Parku Łazienkowskiego, Ogrodu Botanicznego i Parku Ujazdowskiego oraz kompleksu sportowego „Torwar". Istniejące zagospodarowanie, sąsiedztwo oraz dogodne powiązania komunikacyjne predestynują obszar dla rozwoju usług sportowo-rekreacyjnych. Planowana jest rozbudowa i modernizacja kompleksu sportowego Legii.
   – Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej. Zwiększone zapotrzebowanie na moc będzie wymagało uruchomienia stacji elektroenegetycznej RPZ „Łazienki". Niezbędne jest wykonanie studiów i analiz możliwości zapewnienia obsługi obszaru komunikacją zbiorową.

[457] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[458] Korekta wg stanu faktycznego - wyrażenie „o charakterze śródmiejskim" zastąpione wyrazem „śródmiejska" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

6. **Port Praski –** obszar położony po stronie praskiej, pomiędzy Wybrzeżem Szczecińskim, ul. Sokolą oraz ul. Kłopotowskiego. Obejmuje tereny zlokalizowane wokół basenów portowych. W większości jest to teren nieuporządkowany z zielenią nieurządzoną i tymczasową zabudową o charakterze magazynowo – składowym. Część północno – wschodnią zajmuje zabudowa mieszkaniowa z usługami. Wokół basenów portowych planowana jest nowa zabudowa usługowo-mieszkaniowa uwzględniająca jednocześnie walory krajobrazowe i przyrodnicze tego terenu. Na pozostałym obszarze planuje się tereny zieleni rekreacyjno – wypoczynkowej z możliwością realizacji urządzeń dla uprawiania sportu.
   – Obsługa nowych terenów inwestycyjnych będzie polegała na budowie drugorzędnych sieci infrastruktury technicznej. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie Portu Praskiego i Stadionu X-Lecia będzie wymagał budowy stacji elektroenergetycznej RPZ „Port" wraz z linią kablową 110kV RPZ „Powiśle" – RPZ „Port" – RPZ „Kamionek" – RPZ „Wschodnia". Prawidłową obsługę transportem publicznym zapewni w przyszłości planowany wariant południowy II linii metra z węzłem przesiadkowym w rejonie przystanku kolejowego Warszawa - stadion. Wymagana koordynacja działań planistycznych z terenami Stadionu X-lecia oraz otoczeniem Dworca Wschodniego.

7. **Stadion X - lecia –** obszar ograniczony: al. Ks. Poniatowskiego, al.Zieleniecką oraz torami kolejowymi i Wałem Miedzeszyńskim. Graniczy z obszarem rozwojowym rejonu Portu Praskiego. Istniejący tu Stadion X-lecia z urządzeniami towarzyszącymi i terenami zieleni od kilkunastu lat użytkowany jest jako targowisko - „Jarmark Europa". Teren stadionu przewidziany jest pod funkcje sportowe i usługowe oraz zieleń parkową i rekreacyjną. W sąsiedztwie przystanku linii kolei średnicowej Warszawa-Stadion planuje się wykształcenie funkcji centralnych, jako kontynuacji zagospodarowania otoczenia Dworca Wschodniego i Portu Praskiego.
   – Obszar znajduje się zasięgu infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej. Standard obsługi transportem publicznym zapewni planowana realizacja południowego wariantu II linii metra oraz III linia metra. Wymagana koordynacja działań planistycznych z terenami Dworca Wschodniego oraz Portu Praskiego.

8. **Centrum Bielan (rejon Dworca Marymont) –** obszar położony wokół węzła trasy Armii Krajowej z ul. Słowackiego. Usytuowanie terenu oraz możliwości zapewnienia dogodnych powiązań transportowych (metro, tramwaj, autobus) stanowią wskazanie dla usytuowania tu ośrodka usługowego, obsługującego obszar dzielnicy i wspomagającego strefę [459]śródmieścia funkcjonalnego. W programie centrum przewiduje się usługi publiczne z zakresu: handlu, kultury, gastronomii, administracji oraz oświaty i zdrowia. W zagospodarowaniu obszaru należy wykorzystać istniejące zespoły zieleni. Przewiduje się utrzymanie funkcji dworca komunikacji podmiejskiej ora realizacja parkingu „Parkuj i jedź". Uzupełnieniem tych funkcji powinna być zabudowa mieszkaniowa. Przewiduje się kontynuację budowy I linii metra ze stacją Marymont oraz realizację parkingu strategicznego w systemie „Parkuj i jedź".
   – Obszar jest wyposażony w podstawowe sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej, docelowo planowana jest budowa stacji elektroenergetycznej RPZ „Marymont".

9. **Centrum Mokotowa –** obejmuje rejon stacji metra Wilanowska oraz węzła komunikacyjnego ul. Puławskiej, Al. Niepodległości i Al. Wilanowskiej. Usytuowanie terenu oraz możliwości zapewnienia dogodnych rozwiązań transportowych (metro, tramwaj, autobus) przesądziły o wskazaniu tego rejonu pod przyszłe centrum dzielnicy. W programie centrum będą przeważały funkcje usługowe z zakresu: handlu, dyspozycji gospodarczej, finansów, administracji, kultury, turystyki, itp. Uzupełnieniem tych funkcji powinna być zabudowa mieszkaniowa.
   – Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej, uruchomienie nowych inwestycji w Centrum Mokotowa i Pod Skocznią wymaga budowy nowej stacji elektroenergetycznej RPZ „Wierzbno" oraz kanału ściekowego w Al. Wilanowskiej. Usprawnienie ruchu w tym rejonie nastąpi po realizacji bezkolizyjnego skrzyżowania ulic: Puławskiej, Al. Niepodległości i Al.W ilanowskiej.

10. **Dworzec Wschodni wraz z otoczeniem –** obejmuje tereny leżące wzdłuż ul. Targowej oraz w otoczeniu dworca Wschodniego, sąsiadujące z Portem Praskim i stadionem X-Lecia. Obszar wymaga intensyfikacji zagospodarowania, porządkowania i przebudowy. Wskazane jest utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru zagospodarowania, z udziałem funkcji mieszkaniowych i usługowych, z wprowadzeniem powierzchni handlowych i biurowych. Porządkowanie zagospodarowania wymaga likwidacji oficyn i wytworzenia otwartych pasaży handlowych. Zabudowa powinna być kształtowana w formie pierzei ulicznych z zachowaniem dotychczasowej wysokości zabudowy.
   – Obszar znajduje się w zasięgu istniejących sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Niezbędne jest przekształcenie istniejącego układu drogowego i wykształcenie węzła przesiadkowego obsługującego podróże o zasięgu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym.
   Wymagana koordynacja działań planistycznych z terenami Stadionu X lecia oraz Portu Praskiego.

11. **Rejon ulic Kasprzaka – Wolska, Czyste-Odolany** obejmuje obszar położony na południe od ciągu ulic Kasprzaka i Wolskiej sięgający do terenów kolejowych PKP oraz od ul. Towarowej do granicy dzielnicy Wola. Obecnie znajdują się tu obiekty produkcyjne, bazy, magazyny i składy. Wzdłuż ul. Kasprzaka zlokalizowane są obiekty biurowe. W obszarze tym występuje również zabudowa mieszkaniowa oraz usługi publiczne (Szpital Wolski, Instytut Matki i Dziecka). Obszar wymaga intensyfikacji zagospodarowania i przekształceń z utrzymaniem wielofunkcyjnego charakteru zabudowy i wiodących funkcji: mieszkaniowej i usługowej. Części wschodnia obszaru (od ul. Towarowej do ul. Brylowskiej) może być rozpatrywana jako potencjalny obszar lokalizacji Centrum Kongresowo – Widowiskowego z zapleczem biurowym, hotelowym, handlowym i gastronomicznym. Uzupełnieniem wiodących funkcji usługowych obszaru powinna być zabudowa mieszkaniowa.
   – Obszar jest wyposażony w podstawowe sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

12. **Żoliborz Przemysłowy –** obejmuje tereny położone w dzielnicy Wola i Żoliborz; po obu stronach ulicy Powązkowskiej od ronda „Radosława" (d. Babka) do ul. Krasińskiego. W części południowo – zachodniej graniczy on z cmentarzami Powązkowskim i Wojskowym. W sąsiedztwie cmentarzy mieszczą są obiekty produkcyjne, bazy transportowe, magazyny i składy. Dużą część terenu stanowią „nieużytki miejskie" oraz zdegradowane tereny poprzemysłowe. Cały obszar wymaga przebudowy i przekształceń. Planowany jest tu rozwój funkcji usługowych i mieszkaniowych.
   – Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

Obszary planowanego rozwoju w strefie miejskiej

13. **Łuk Siekierkowski wraz z rejonem Jeziorka Czerniakowskiego -** obejmuje tereny po obu stronach Trasy Siekierkowskiej, od brzegów Wisły do ul. Czerniakowskiej - bis. W części północnej obszaru obok ogrodów działkowych i Centrum Wystawienniczo-Handlowego Budownictwa znajduje się zabudowa mieszkaniowa, warsztaty i magazyny. W części południowej przeważają grunty rolne i nieużytki. Obszar nie ma ukształtowanej sieci drogowej i jest w większości pozbawiony sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej i energetycznej. Jest to jeden z nielicznych dużych obszarów wolnych od zabudowy, położony w strefie miejskiej. Struktura przestrzenna, lokalizacja obszaru oraz jego dobre położenie komunikacyjne (ul. Czerniakowska, Al. Sikorskiego, Trasa Siekierkowska) stanowią niekwestionowane walory pozwalające na stworzenie dużego współczesnego założenia urbanistycznego. Również możliwości uzbrojenia wynikające z bliskiego położenia urządzeń źródłowych i magistralnych czynią ten teren atrakcyjnym inwestycyjnie. Zagospodarowanie powinno być prowadzone w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej. Planuje się tu funkcje usługowe i mieszkaniowe, ze znacznym udziałem terenów zieleni. Jedną z możliwości byłoby stworzenie w tym rejonie parku technologicznego grupującego instytucje o profilu naukowym np. instytuty badawcze, laboratoria, związane z programem wdrażania nowych technologii). Inną możliwą opcją byłoby stworzenie tam Centrum Olimpijskiego.

   Dla obsługi obszarów rozwojowych Łuku Siekierkowskiego przewiduje się realizację ul. Czerniakowskiej - bis oraz przedłużenie ul. Bartyckiej w kierunku południowym. Dla wzmocnienia relacji z praska częścią miasta przewiduje się realizację Trasy na Zaporze, stanowiącej połączenie ul. Czerniakowskiej z ul. Patriotów w Wawrze. Niezbędne jest wykonanie studiów i analiz możliwości zapewnienia obsługi obszaru komunikacją szynową.
   – Obszar wymaga szeregu inwestycji infrastrukturalnych. Przewiduje się budowę magistrali wodociągowej w ul. Nehru, grawitacyjno – pompowego systemu kanalizacji rozdzielczej z odprowadzeniem ścieków do przewodu transportującego ścieki surowe do oczyszczalni „Południe", sieci cieplnej, gazociągu wysokiego ciśnienia ze stacją redukcyjno – pomiarową I – go stopnia oraz docelowo stacji elektroenergetycznej RPZ „Wolica".

[459] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej" zastąpiono wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

14. **Służewiec Przemysłowy i Wyczółki –** obszar obejmuje tereny przemysłowe położone na południe od ul. Woronicza i na wschód od linii kolei radomskiej. Część dawnej zabudowy przemysłowej została już przekształcona na obiekty biurowe, tworząc obszar koncentracji miejsc pracy o charakterze parku biznesu. Przewiduje się kontynuowanie kierunku dotychczasowych przekształceń tego obszaru. Na wydzielonych obszarach usługowych możliwe jest uzupełnianie tych funkcji o obiekty z zakresu mieszkalnictwa handlu, gastronomii, oświaty i nauki.
   - Obszar położony w zasięgu sieci i urządzeń infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

15. **Otoczenie lotniska Okęcie –** są to dwa obszary sąsiadujące z lotniskiem. Pierwszy obejmuje tereny, położone na południe od lotniska Okęcie, drugi obszar to rejon pomiędzy linią kolei radomskiej, a ul. Żwirki i Wigury. Dużą część obszaru zajmują ogródki działkowe, na pozostałym terenie znajdują się tymczasowe obiekty magazynowe oraz „miejskie nieużytki". W przyszłości obszar będzie bardzo dobrze powiązany komunikacyjnie z centrum miasta i z terenami zewnętrznymi. Planowane jest realizacja włączenia dworca lotniczego w system Szybkiej Kolei Miejskiej - poprzez linię kolei radomskiej. Powiązania drogowe zapewni tym terenom węzeł Południowej Obwodnicy Warszawy z Trasą NS i z Trasą Salomea – Wolica. Warunki komunikacyjne i sąsiedztwo lotniska stwarzają potencjalne możliwości lokalizowania funkcji wystawienniczych, parków technologicznych lub centrów logistycznych.

16. **Rejon Alei Wilanowskiej i ul. Sikorskiego –** obszar położony pomiędzy ul. Sikorskiego, Al. Wilanowską, ul. Beethovena i Skarpą Warszawską. Obecnie są tu nieużytki, tymczasowe warsztaty i komisy sprzedaży używanych samochodów. Ważnym elementem stanu istniejącego jest fort Piłsudskiego z zespołem ogródków działkowych, zespół sportowy „Stegny" oraz siedziba STOEN z rozdzielną energetyczną. Od zachodu obszar sąsiaduje z zespołem zabudowy jednorodzinnej, parkami „Arkadia" i „Królikarnia" oraz obiektami sportowymi Warszawianki. Jest to jeden z większych niezagospodarowanych terenów leżących w zasięgu pełnego uzbrojenia i doskonale skomunikowany z centrum miasta oraz z częścią prawobrzeżną (Wisłostrada, Trasa Siekierkowska). Ze względu na dobre połączenia komunikacyjne i położenie wskazane jest lokalizowanie tu funkcji mieszkaniowych i usługowych o charakterze publicznym, w tym usług sportu. W zagospodarowaniu obszaru należy uwzględnić wymagania ograniczenia wysokości związane z sąsiedztwem Skarpy Warszawskiej oraz znaczny udział zieleni parkowej, szczególnie w rejonie podskarpia.
   - Obsługa nowych terenów inwestycyjnych będzie polegała na budowie drugorzędnych sieci infrastruktury technicznej oraz docelowo stacji elektroenergetycznej RPZ „Wierzbno". Standard obsługi transportem publicznym zapewnia istniejąca linia metra (ze stacją Wilanowska), tramwaj w ul. Puławskiej oraz planowana budowa linii tramwajowej w ul. Sobieskiego. Wymagana koordynacja działań planistycznych z Centrum Mokotowa.

17. **Centrum Grochowska -** obejmuje tereny położone wokół węzła komunikacyjnego - ronda Wiatraczna. Planowane jest wzmocnienie istniejącego ośrodka usługowego poprzez uzupełnienie programu usługowego i mieszkaniowego.
   - Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej, docelowo przewidywana jest budowa stacji elektroenergetycznej RPZ "Kamionek". Przewidywana budowa II linii metra ze stacją w rejonie ronda.

18. **Targówek Przemysłowy i Kawęczyn –** obszar położony pomiędzy linią kolejową do Wołomina i Tłuszcza, a linią biegnącą w kierunku Sulejówka. Obecnie mieszczą się tam obiekty produkcyjne, ośrodki badawczo – rozwojowe, warsztaty, bazy, magazyny, składy oraz enklawy zabudowy mieszkaniowej i ogródki działkowe. Część terenu stanowią „nieużytki miejskie" oraz zdegradowane tereny poprzemysłowe. Na pograniczu obszaru, przy ul. Gwarków funkcjonuje Zakład Unieszkodliwiania Stałych Odpadów Komunalnych. Cały obszar wymaga porządkowania i przebudowy oraz intensyfikacji zagospodarowania z utrzymaniem funkcji produkcyjnych i usługowych. W ramach przekształceń terenów zdegradowanych przewidywana jest lokalizacja multimodalnego centrum obsługi ruchu towarowego. Należy przeanalizować możliwość zlokalizowania na tym obszarze centrum wystawienniczo – targowego lub parku technologicznego.
   - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej, w szczególności sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Pokrycie docelowych potrzeb w zakresie energii elektrycznej nastąpi z projektowanej stacji elektroenergetycznej RPZ „Zacisze". Dla poprawy obsługi komunikacyjnej obszaru niezbędna jest przebudowa istniejącej sieci drogowej oraz budowa nowych ulic: Zabranieckiej, Nowo – Rzecznej i Nowo – Ziemowita.

19. **Ursus - Skorosze, Czechowice –** obszar obejmuje tereny rolne położone po zachodniej stronie Alej Jerozolimskich. Na terenach leżących wzdłuż trasy planowane są funkcje usługowe, w dalszej części kontynuowana będzie zabudowa mieszkaniowa z usługami.
   - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

20. **Ursus - Zakłady Mechaniczne –** północno – zachodnia część terenów zajmowanych przez dawne Zakłady Mechaniczne „Ursus" zainwestowana jest w sposób prowizoryczny; część terenu zajmują nieukończone konstrukcje halowe, na części mieszczą się tymczasowe obiekty magazynowe. Cały obszar wymaga przekształceń, porządkowania i przebudowy oraz intensyfikacji zagospodarowania. Przewiduje się funkcje usługowe i mieszkaniowe, w części pozostają funkcje produkcyjno-usługowe. Możliwość optymalnego wykorzystania i aktywizacji obszaru stwarza zlokalizowanie tam centrum wystawienniczego lub parku technologicznego.
   - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej. Przewidywana jest budowa drugorzędnej sieci wodociągowej w oparciu o magistralę wodociągową DN 400 m w ul. Warszawskiej i rozdzielczego układu sieci kanalizacyjnej z odprowadzeniem ścieków sanitarnych do kolektora „C", a wód deszczowych do kanału Konotopa. Intensyfikacja zainwestowania terenów ZM Ursus wymaga realizacji niezbędnych inwestycji drogowych: ul. Nowo-Lazurowej i Orłów Piastowskich-bis.

21. **Rejon Huty Lucchini –** obejmuje tereny położone na zachód od ul. Pułkowej, pomiędzy ulicami Nocznickiego i Wójcickiego. Jest bardzo dogodnie położony pod względem obsługi transportowej - przy węźle Wisłostrady i projektowanej Trasy Mostu Północnego oraz przy końcowej stacji I linii metra. Część terenu dawnej huty Warszawa wykorzystywana jest przez hutę Luchcini. W rejonie ul. Pułkowej, występuje zabudowa mieszkaniowa, pozostała część to „miejskie nieużytki", bazy i składy. Cały obszar wymaga przebudowy i przekształceń. Planowany jest tu rozwój funkcji usługowych o charakterze centrotwórczym i dużej intensywności zainwestowania. W ramach przekształceń terenów poprzemysłowych należy przeanalizować możliwość zlokalizowania tam centrum wystawienniczo – targowego lub parku technologicznego z zapleczem biurowym, hotelowym, handlowym i gastronomicznym. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa przy ul. Pułkowej przewidziana jest do adaptacji i uzupełnienia. W rejonie usytuowania końcowego przystanku I linii metra, w węźle przesiadkowym, należy wykreować centrum usługowe.
   - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

22. **Rejon Żerania -** obszar położony na północ od trasy Stefana Starzyńskiego i na zachód od linii kolejowej do Legionowa, po obu stronach ul. Jagiellońskiej. Obecnie mieszczą się tu obiekty badawcze, produkcyjne i magazynowe Fabryki Samochodów Osobowych. Cały obszar wymaga porządkowania i przebudowy oraz intensyfikacji zagospodarowania. Przewiduje się utrzymanie funkcji produkcyjnych z uzupełnieniem o funkcje biurowe i inne funkcje usługowe.
   - Obszar jest wyposażony w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

23. **Port Żerański –** obejmuje tereny położone wokół basenów Portu Żerańskiego, na północ od Trasy Armii Krajowej, pomiędzy linią kolejową w kierunku Legionowa, a ul. Modlińską. Teren w większości nieuporządkowany, z zielenią nieurządzoną i z rozproszoną zabudową w większości w złym stanie technicznym. Obszar jest predestynowany dla lokalizacji usług z zakresu sportu i rekreacji oraz obiektów wystawienniczych i kongresowych, uzupełnionych o zaplecze hotelarskie i gastronomiczne. W zagospodarowaniu obszaru należy wykorzystać walory Kanału Żerańskiego stanowiącego powiązanie wodne z Zalewem Zegrzyńskim.

– Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej, w szczególności sieci kanalizacyjnej (wymagana budowa rozdzielczej sieci miejskiej z odprowadzeniem ścieków sanitarnych do istniejących kolektorów w ul. Jagiellońskiej, a wód deszczowych do Kanału Żerańskiego).

24. **Centrum Białołęki (Nowy Tarchomin) –** obszar położony na północ od Trasy Mostu Północnego i na zachód od ul Modlińskiej, ograniczony ulicami: Obrazkową, Światowida i Myśliborską. Na części terenu zlokalizowany jest ratusz dzielnicy, część zajmuje zabudowa mieszkaniowa, pozostały teren nie jest zainwestowany. Położenie obszaru, możliwość zapewnienia w przyszłości dogodnych powiązań transportowych (Trasa Mostu Północnego, Trakt Nadwiślański) oraz dostępność do infrastruktury technicznej, stanowią predyspozycje dla usytuowania tu dzielnicowego centrum usługowego z programem usług publicznych, z zakresu handlu, kultury, oświaty, gastronomii. W opracowaniu koncepcji zagospodarowania obszaru należy zwrócić uwagę na wykształcenie układu lokalnych przestrzeni publicznych. Uzupełnieniem tych funkcji powinna być zabudowa mieszkaniowa.

25. **Nowodwory –** obszar obejmuje osiedla Nowodwory i Winnica, położone na wschód od ul. Modlińskiej i na północ od planowanej Trasy Mostu Północnego. Występują tu zespoły zabudowy mieszkaniowej o charakterze jednorodzinnym i wielorodzinnym. Przewiduje się kontynuowanie zabudowy mieszkaniowej oraz uzupełnienie osiedli o usługi z zakresu użyteczności publicznej i zieleni.
   - Obszar znajduje się w zasięgu infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej, dalszy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną będzie wymagał budowy nowej stacji elektroenergetycznej RPZ „Nowodwory". Intensyfikacja zabudowy w tym rejonie wymaga oprócz realizacji inwestycji drogowych takich jak Trasa Mostu Północnego czy Trakt Nadwiślański zapewnienia obsługi komunikacją szynową. Planowana jest budowa linii tramwajowej łączącej węzeł Młociny z osiedlami Tarchomin i Nowodwory.

26. **Annopol –** obejmuje tereny położone po północnej stronie Trasy Armii Krajowej. Usytuowanie obszaru oraz możliwość zapewnienia dogodnych powiązań transportowych stwarzają warunki dla lokalizowania funkcji usługowych. Obiekty o funkcjach usługowych pozwolą na stworzenie bariery chroniącej tereny zabudowy mieszkaniowej od uciążliwości trasy.
   – Obszar jest wyposażony w podstawowe sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

27. **Fort Bema –** obszar położony pomiędzy: ul. Księcia Bolesława, trasą Armii Krajowej, ul. Obrońców Tobruku i ul. Powązkowską. Na terenach okalających fort realizowane są osiedla mieszkaniowe, a na terenie fortu i na jego przedpolu planowane są funkcje sportu i rekreacji oraz kultury, wystawiennictwa i gastronomii.

28. **Salomea -** obejmuje osiedla Opacz i Salomea, położone na południe od ul. Łopuszańskiej, pomiędzy Alejami Jerozolimskimi i Aleją Krakowską. Istotnym problemem całego obszaru jest uciążliwość hałasowa Lotniska Okęcie. Obecnie występują tu rozproszone zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz bazy transportowe i obiekty magazynowo-składowe. Po realizacji Trasy Mostu Południowego teren uzyska dobre powiązania komunikacyjne z terenami poza miejskimi. Powiązania komunikacyjne obszaru i sąsiedztwo lotniska stwarzają potencjalne możliwości lokalizowania funkcji usługowych, w tym: parków technologicznych i centrów logistycznych. Wzdłuż linii WKD, w rejonie ulic: Jutrzenki, Działkowej, Modularnej, Serwituty przewiduje się utrzymanie i uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej.
   – Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

29. **Wiktoryn -** obejmuje tereny położone po obu stronach Alej Jerozolimskich, pomiędzy ul. Włodarzewską i Kleszczową. W rejonie ul. Popularnej znajdują się wielkopowierzchniowe obiekty handlowe. W rejonie ul. Kleszczowej realizowane jest osiedle wielorodzinne – Floryda. Cały teren wymaga uporządkowania i uzupełnienia zabudowy o funkcje usługowe.
   – Obszar jest wyposażony w podstawowe sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i komunikacyjnej.

30. **Tarchomin Fabryczny** – obejmuje tereny położone: na południe od Trasy Mostu Północnego i na północ od Trasy AK, pomiędzy ulicą Marywilską i ulicą Białołęcką. W części północnej znajdują się tam zabudowania byłej fabryki Faelbet, w części południowej są rozproszone obiekty przemysłowo – magazynowe. Cały obszar wymaga porządkowania i przebudowy oraz intensyfikacji zagospodarowania. Przewiduje się utrzymanie funkcji produkcyjno – magazynowych z uzupełnieniem o funkcje biurowe, i inne funkcje usługowe. Możliwość optymalnego wykorzystania i aktywizacji obszaru stwarza zlokalizowanie tam parku technologicznego.

31. **Teren Fabryki Domów** przy ul. Świderskiej 37 – to zdegradowany obszar poprzemysłowy, który powinien zostać przekształcony na funkcje usługowe z preferencją dla lokalizowania tam centrum wystawienniczo - targowego.

[460]**37. Wilanów Zachodni wraz z centrum dzielnicy –** obejmuje tereny ograniczone: od zachodu podnóżem Skarpy Warszawskiej, od północy Aleją Wilanowską, od wschodu ul.Przyczółkową i ul.Zastruże, od południa granicą miasta. Eksponowane usytuowanie obszaru i jego związki z historycznym wielkoprzestrzennym założeniem wilanowskim nakładają wymóg szczególnego traktowania warunków jego zagospodarowania. Na terenach północnych, obejmujących osie założenia wilanowskiego, realizowane są inwestycje Miasteczka Wilanów, stanowiącego całościowy układ urbanistyczny. Częścią tego układu jest projekt związany z realizacją centrum dzielnicy. Na terenach położonych w południowej części obszaru planowane są funkcje mieszkaniowe i usługowe o niskiej intensywności.

Warunkiem prawidłowego prowadzenia procesów inwestycyjnych jest uzupełnienie infrastruktury inżynieryjnej i drogowej, w szczególności wymagana jest budowa sieci kanalizacyjnej.

<u>Obszary planowanego rozwoju w strefie przedmieść</u>

32. **Białołęka Wschodnia wraz z centrum lokalnym –** obejmuje kompleks terenów położonych na wschód od ul. Białołęckiej. Są to głównie tereny rolne z rozproszoną zabudową mieszkaniową w osiedlach: Szamocin, Tomaszew, Mańki, Wojdy, Kobiałka, Ruskowy Bród, Augustówek, Olesin, Lewandów, Grodzisk, Augustów, Białołęka Wieś, Brzeziny. Obszar przewidziany dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych o niskiej intensywności. Połowa obszaru objęta jest ustaleniami obowiązujących planów miejscowych. W rejonie ulicy Ostródzkiej, na południe od Trasy Mostu Północnego przewiduje się zlokalizowanie lokalnego ośrodka usługowego, stanowiące wzmocnienie centrum dzielnicowego, usytuowanego w zachodniej części Białołęki (Nowy Tarchomin).

Obecnie tylko tereny leżące w sąsiedztwie trasy Armii Krajowej są wyposażone w podstawowe media inżynieryjne i układ drogowy, pozostały teren nie posiada pełnego wyposażenia w tym zakresie.

Warunkiem prawidłowego prowadzenia procesów inwestycyjnych jest uzbrojenie terenu w sieci infrastruktury inżynieryjnej i drogowej. Niezbędna jest budowa rozdzielczego systemu kanalizacji miejskiej, rozbudowa sieci wodociągowej i gazowej, do południowych rejonów istnieje możliwość doprowadzenia ciepła z sieci miejskiej. Niezbędne jest wykonanie studium obsługi komunikacyjnej obszaru.

33. **Dąbrówka Grzybowska i Białołęka Dworska –** obejmuje tereny położone na północ od projektowanej Trasy Mostu Północnego i na wschód od linii kolei legionowskiej. Występują tu rozproszone zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny leśne z przedwojenną parcelacją budowlaną. Przewiduje się uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej i uporządkowanie istniejącej struktury przestrzennej osiedli. Od strony projektowanej Trasy Mostu Północnego planowane są funkcje produkcyjno – usługowe.
   – Uzbrojenie terenu wymaga budowy rozdzielczego systemu kanalizacyjnego, rozbudowy sieci wodociągowej i gazowej. Nie przewiduje się zasilania tego rejonu miasta z miejskiej sieci cieplnej.

[460] Obszar przeniesiony ze strefy przemieść do strefy miejskiej zgodnie z rysunkiem Studium – korekta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

34. **Wawer, pasmo terenów nadwiślańskich –** obejmuje kompleks terenów położonych w zachodniej części dzielnicy. Obecnie występuje tu osiedla z rozproszoną zabudową jednorodzinną: Las, Kuligów, Zastów, Zbytki, Zerzeń, Zagóźdź, Julianów, Skrzypki. Obszar jest przewidziany dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych, z preferencja dla lokalizowania usług wzdłuż tras drogowych (Wał Miedzeszyński, planowana Trasy Olszynki Grochowskiej i planowana Trasa Mostu Południowego). Lokalne centra usługowe - stanowiące wzmocnienie centrum dzielnicy - powinny być usytuowane w rejonie skrzyżowania przedłużenia ul. Bora Komorowskiego z Trasą Mostu Na Zaporze (ul. Zwoleńska) oraz w rejonie skrzyżowania Traktu Lubelskiego z Wałem Miedzeszyńskim.

    Warunkiem prawidłowego prowadzenia procesów inwestycyjnych jest uzupełnienie infrastruktury inżynieryjnej i drogowej. Konieczna jest rozbudowa magistralnej i rozbiorczej sieci wodociągowej, budowa sieci kanalizacyjnej wraz z kolektorem „W", transportującym ścieki od węzła w ul.Patriotów do istniejącego kolektora w ul. Bora Komorowskiego, rozbudowa sieci gazowej, budowa nowych stacji elektroenergetycznych: RPZ „Miedzeszyn", RPZ „Falenica".

35. **Zbójna Góra, Wiśniowa Góra, Aleksandrów –** są to trzy obszary położone w paśmie lasów wawerskich. Na działkach objętych przedwojenną parcelacją budowlaną Zbójnej i Wiśniowej Góry oraz Aleksandrowa zalesionych po 1950 roku istnieją enklawy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Przewiduje się uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej i uporządkowanie istniejącej struktury przestrzennej osiedli. Ze względu na leśny charakter obszaru przewiduje się zwiększenie normatywu działek planowanych do zabudowy oraz niską intensywność zabudowy.

36. **Zawady i Kępa Zawadowska –** obszar Zawad i Kępy Zawadowskiej obejmuje kompleks terenów położonych w południowo wschodniej części Wilanowa. Jest przewidziany dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych o niskiej intensywności. Część obszaru objęta jest ustaleniami obowiązujących planów miejscowych. W rejonie skrzyżowania ulic Vogla i Sytej przewiduje się zlokalizowanie lokalnego ośrodka usługowego, stanowiące wzmocnienie centrum dzielnicowego.

    Warunkiem prawidłowego prowadzenia procesów inwestycyjnych jest uzupełnienie infrastruktury inżynieryjnej i drogowej. Przewiduje się budowę sieci wodociągowej, rozdzielczego systemu kanalizacji miejskiej z odprowadzeniem ścieków sanitarnych do oczyszczalni „Południe", rozbudowę sieci gazowej, cieplnej (w części północnej obszaru), budowę stacji elektroenergetycznej RPZ 'Powsinek". Niezbędna jest realizacja ulic: Czerniakowskiej-Bis, Trasy na Zaporze oraz Trasy mostu Południowego.

37.[461](-)

38. **Pasmo Pyrskie –** obejmuje tereny ograniczone: od północy ul. Poleczki, od wschodu ulicami Poloneza i Farbiarską, od południa i zachodu granicą miasta. Z uwagi na ograniczenia związane z funkcjonowaniem Lotniska Okęcie w południowej części obszaru przewiduje się ekstensywne formy zabudowy mieszkaniowej i usługowej. W rejonie Wyczółek obejmującym północną część obszaru planowane są funkcje produkcyjno- usługowe. Powiązania komunikacyjne obszaru, które zapewnia linia kolejowa i Południowa Obwodnica Warszawy oraz sąsiedztwo lotniska - stwarzają potencjalne możliwości lokalizowania funkcji wystawienniczych, parków technologicznych lub centrów logistycznych.

    Warunkiem prawidłowego prowadzenia procesów inwestycyjnych jest uzupełnienie infrastruktury inżynieryjnej i drogowej. Obsługa inżynieryjna będzie związana z budową drugorzędnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz uzupełnieniem w sieć gazową. Do północno – zach. części obszaru istnieje możliwość doprowadzenia ciepła z sieci miejskiej. Zasilanie w energię elektryczną będzie wymagało docelowo budowy stacji RPZ „Krasnowola".

39. **Chrzanów –** obejmuje tereny ograniczone: od północy ul. Górczewską, od wschodu ul.Lazurową, od południa linią kolejową, od zachodu granicą miasta. Na terenach położonych pomiędzy linią kolejową, a ul.Połczyńską funkcjonuje stacja elektroenergetyczna 220/110kV „Mory" powiązana z elektrownią Kozienice, Konin, Pątnów i stacją 400/220/110/kV „Miłosna". Stanowi ona jeden z podstawowych elementów wiążących Warszawski Węzeł Elektroenergetyczny (WWE) z systemem krajowym. Tereny rolne z rozproszoną zabudową, leżące na północ od ul. Połczyńskiej stanowią potencjał rozwojowy dzielnicy Bemowo. Planowane są tu funkcje mieszkaniowe i usługowe o niskiej intensywności. Standard obsługi transportem zbiorowym zapewni planowana realizacja II linii metra.
    - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

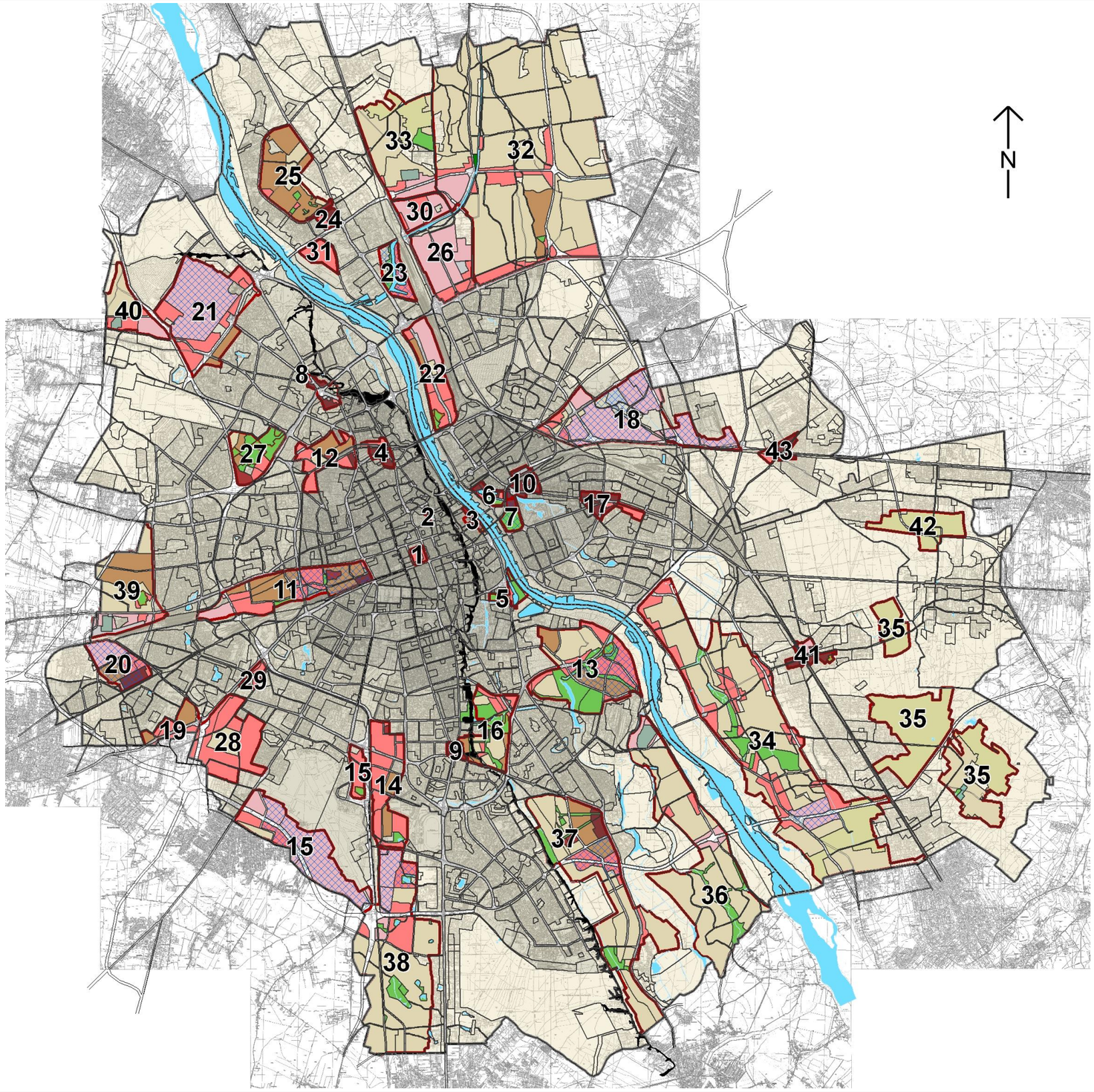
40. **Radiowo -** obejmuje tereny ograniczone: od zachodu granicą miasta, od północy przedłużeniem ul. Wójcickiego, od wschodu projektowaną trasą NS, od południa ul. Arkuszową. Obszar wymaga przebudowy i przekształceń. Planowany jest tu rozwój funkcji usługowych z uzupełniającą zabudową mieszkaniową. Ze względu na peryferyjne położenie oraz sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego wykluczone są intensywne formy zainwestowania.
    - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

41. **Centrum Wawra i centra lokalne –** wykreowanie funkcjonalnego centrum dzielnicy planowane jest na terenach usytuowanych wokół przystanku kolejowego Warszawa Międzylesie, w rejonie ulic: Patriotów, Zwoleńskiej i Żegańskiej. Dla wytworzenia lokalnych centrów usługowych w paśmie osiedli wawerskich wskazano przystanki kolejowe w Radości i Falenicy. W programie centrów usługowych przewiduje się usługi publiczne z zakresu: handlu, kultury, gastronomii, administracji oraz oświaty i zdrowia. Uzupełnieniem tych funkcji powinna być zabudowa mieszkaniowa.
    Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

42. **Wesoła – Groszówka –** obejmuje tereny położone w paśmie lasów wawerskich, ograniczone ulicami: Wspólną, Niemcewicza, Żwirki, Prusa, Narutowicza. Na działkach objętych przedwojenną parcelacją budowlaną, zalesionych po 1950 roku, istnieją enklawy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Przewiduje się uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej i uporządkowanie istniejącej struktury przestrzennej osiedli. Ze względu na leśny charakter obszaru planuje się zwiększenie normatywu działek planowanych do zabudowy oraz wymóg zachowania 80% powierzchni biologicznie czynnej i niską intensywność zabudowy.
    - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

43. **Centrum Rembertowa -** dla stworzenia funkcjonalnego centrum dzielnicy wskazane zostały tereny położone w sąsiedztwie przystanku kolejowego i ulicy gen. Antoniego Chruściela „Montera". Jest to obszar ograniczony ulicami: Kordiana, Gawędziarzy, Komandosów i Cyrulików. W programie centrum przewiduje się usługi publiczne z zakresu: handlu, kultury, gastronomii, administracji oraz oświaty i zdrowia. Uzupełnieniem tych funkcji powinna być zabudowa mieszkaniowa.
    - Obszar wymaga uzupełnienia w sieci i urządzenia infrastruktury inżynieryjnej i drogowej.

[461] Obszar przeniesiony do strefy miejskiej zgodnie z rysunkiem Studium – korekta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Schemat Nr 66

OBSZARY PLANOWANEGO ROZWOJU

LEGENDA

Obszary planowanego rozwoju

- 1. — Zasięg obszarów planowanego rozwoju
- Obszary potencjalnej lokalizacji terenów wystawienniczych, centrów kongresowych oraz parków technologicznych

Przeznaczenie terenów rozwojowych

- Tereny wielofunkcyjne
- Tereny usług, których profil zostanie przesądzony w planie miejscowym
- Tereny usług o profilu przesądzonym
- Tereny usług sportu, rekreacji i wypoczynku
- Tereny produkcyjno-usługowe
- Tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- Tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach leśnych

XIII. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy, to:

1) minimalny % udziału powierzchni biologicznie czynnej, w tym dla terenów położonych w obszarze SPW,

2) wysokość zabudowy i wskaźnik intensywności zabudowy brutto;

3) standardy zagospodarowania dotyczące rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym w zakresie infrastruktury społecznej, [462]terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej i sportu powszechnego oraz usług podstawowych;

4) standardy mieszkaniowe;

5) tereny wyłączone spod zabudowy.

6) zasady rozmieszczenia reklam i informacji wizualnej,

A. USTALENIA DOTYCZĄCE KIERUNKÓW I WSKAŹNIKÓW ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY ORAZ ZASADY ROZMIESZCZENIA REKLAM I INFORMACJI WIZUALNEJ

1. MINIMALNY % UDZIAŁU POWIERZCHNI BIOLOGICZNIE CZYNNEJ (PBC).

- **Studium ustala wskaźniki minimalnego procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej (PBC) dla wydzielonych terenów o różnym przeznaczeniu na Rysunku Studium Nr 14.**
- **Dla terenów zieleni przyjęto następujące wskaźniki PBC:**
  - ZW1 – tereny zieleni nadwiślańskiej – 70 %,[463] z wyłączeniem terenów położonych na lewym brzegu Wisły na odcinku od mostu Poniatowskiego do ulicy Boleść, na których dopuszcza się zachowanie istniejącego mniejszego wskaźnika PBC, bez możliwości jego pomniejszania;
  - ZW2 i ZW3 – tereny zieleni nadwiślańskiej – 90%
  - ZP1 - tereny zieleni urządzonej (-)[464]:
    - [465]min.90% na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody oraz na terenach położonych w ich otulinach;
    - [466] min.70% na pozostałych terenach, z wyjątkiem:
      - terenów Pola Mokotowskiego i Parku Skaryszewskiego, dla których określa się min.80% PBC;
      - istniejących urządzonych terenów zieleni, na których wskaźnik PBC jest mniejszy niż 70%, gdzie dopuszcza się jego zachowanie bez możliwości pomniejszania;
  - ZP2 - tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji – 70 %,
  - ZF – tereny zieleni urządzonej w ramach systemu fortecznego – 90 %
- **Dla terenów położonych w zasięgu Systemu Przyrodniczego Warszawy (SPW) do powierzchni biologicznie czynnej nie wlicza się sumy powierzchni tarasów i stropodachów urządzonych jako stałe trawniki lub kwietniki.**
- **Na terenach zabudowy mieszkaniowej, dla których nie wskazano minimalnego % udziału powierzchni biologicznie czynnej (PBC) na Rysunku Studium Nr 14 zaleca się, aby wskaźnik PBC kształtował się w granicach od 25% - do 40 %.**

2. WYSOKOŚĆ ZABUDOWY I WSKAŹNIKI INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY BRUTTO

- Wysokości i wskaźniki intensywności zabudowy brutto, określa się jako orientacyjne dla różnych rodzajów zabudowy w poszczególnych strefach funkcjonalnych. Służyć one mają do badania chłonności terenów i opracowywania wytycznych programowo-przestrzennych w m.p.z.p.

Przyjęto następujące kategorie wysokości zabudowy:

- powyżej 30 m nad poziom terenu;
- 30 m nad poziom terenu;
- 20 m nad poziom terenu;
- 12 m nad poziom terenu

- Zasięgi terenów o różnych kategoriach wysokości zabudowy wskazano na Rysunku Studium Nr 14.
- [467]Przy określaniu wysokości obiektów uwzględnia się zasady ustalone w rozdz. XIV w zakresie ochrony zabytkowej zabudowy, historycznej sylwety miasta na Skarpie Warszawskiej (panorama miasta) i krajobrazu kulturowego,
- Na obszarach związanych z funkcjonowaniem lotnisk oraz lądowisk na terenie miasta obowiązują szczególne warunki określania wysokości zabudowy. Dotyczą one obszarów położonych w:

  1/ zasięgu ograniczeń wysokościowych związanych z funkcjonowaniem lotniska Okęcie, określonych na Rysunku Studium Nr 19 „Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów - kierunki rozwoju” oraz w tekście studium,

  2/ zasięgu ograniczeń wysokościowych związanych z funkcjonowaniem lotniska Warszawa – Babice, określonych na Rysunku Studium Nr 19 „Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów - kierunki rozwoju” oraz w tekście studium,

  3/ [468] (-)

[469]Zasady zagospodarowania terenów wokół lotnisk dotyczące ograniczeń zabudowy regulują przepisy odrębne.

Projekty planów miejscowych dla terenów wymienionych w pkt 1, 2, 3 należy uzgadniać z Urzędem Lotnictwa Cywilnego.

- Przyjęto następujące kategorie wskaźników intensywności zabudowy brutto:

Funkcja	Strefa śródmieścia funkcjonalnego	Strefa miejska	Strefa przedmieść
M1, (M1)	2,0	1,5	1,2
M2, (M2)	1,2	1,0	0,6
M3, (M3)	-	-	0,3
U …, (U….),	2,0	1,5	1,2
PU, (PU)	-	1,5	0,8
C, (C), C/UH (C/UH)	3,5	2,0	1,5

1) Przez wskaźnik intensywności zabudowy brutto należy rozumieć stosunek powierzchni całkowitej wszystkich kondygnacji nadziemnych budynków liczonej w zewnętrznym obrysie murów do powierzchni terenu.

2) Wskaźnik intensywności zabudowy brutto przyjęto dla terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem dróg o charakterze lokalnym i dojazdowym.

3) [470]W zasięgu zabudowy śródmiejskiej przyjmuje się wskaźnik intensywności zabudowy brutto w zależności od funkcji i położenia w strefie - odpowiednio jak dla funkcji w strefie śródmieścia funkcjonalnego lub w strefie miejskiej, z zastrzeżeniem punktu poniżej.

[471]- Dopuszcza się wskaźnik intensywności brutto powyżej 3,5 dla terenów o kategorii wysokości zabudowy powyżej 30 m nad poziom terenu oraz w przypadku lokalizacji dominanty wysokościowej.

- Wskaźniki intensywności zabudowy brutto i wysokości zabudowy zostały uśrednione dla poszczególnych obszarów i będą uszczegółowione - w tym również wskazane zostaną lokalne dominanty wysokościowe - na podstawie analiz urbanistycznych wykonywanych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem spójności kompozycji przestrzennej.

[462] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wyrokiem sądu
[463] treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[464] treść skreślona dodany dwukropek uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[465] punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[466] punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st.Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[467] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[468] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z przepisami odrębnymi
[469] Treść zdania dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z przepisami odrębnymi
[470] Punkt z treścią dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[471] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

3. STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA DOTYCZĄCE ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, [472] TERENÓW OGÓLNODOSTĘPNEJ ZIELENI URZĄDZONEJ I SPORTU POWSZECHNEGO ORAZ USŁUG PODSTAWOWYCH

Przyjęto [473]na obszarze m.st. Warszawy (-) standardy zagospodarowania dla inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym z zakresu infrastruktury społecznej, [474] terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej i sportu powszechnego oraz usług podstawowych, które odnoszą się [475]w szczególności do obszarów planowanego rozwoju budownictwa mieszkaniowego [476]wskazanych na rysunku 25.
[477]Na terenach, gdzie stan zainwestowania uniemożliwia spełnienie wymaganych standardów dopuszcza się utrzymanie istniejącego wyposażenia w infrastrukturę społeczną, tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej i sportu powszechnego oraz usługi podstawowe.

a/ Oświata

Należy zapewnić dla :
przedszkoli teren o wielkości - 0,92 m^2 na jednego mieszkańca (m^2/mk);

- szkół razem (razem tj. szkoły podstawowe, artystyczne, gimnazja, licea ogólnokształcące i specjalne, szkoły średnie techniczne i dla dorosłych) teren o wielkości - 4,28 powierzchni terenu na mieszkańca, w tym dla:
- szkół podstawowych teren o wielkości 2,0 m^2/mk;

w promieniu dojścia pieszego do placówki nie przekraczającej odległości:

- przedszkola 800 m,
- szkoły podstawowe i gimnazja 800-1000 m,
- licea - 30-40 min.

b/ Zdrowie i opieka społeczna

Należy zapewnić dla :

- usług zdrowia i opieki społecznej razem, tj.: żłobki, przychodnie publiczne, domy opieki społecznej, szpitale, pogotowia noclegownie i działalność weterynaryjna teren o wielkości – 2,32 m^2/mk, w tym dla:
- żłobków: 0,14 m^2 /mk,
- placówek podstawowej służby zdrowia – 0,22 m^2/mk

w promieniu dojścia pieszego do placówek:

- żłobki - 1000 m
- placówki podstawowej służby zdrowia 1800 – 2000 m,

c/ Kultura

Należy zapewnić dla:

- domów i ośrodków kultury teren o wielkości . 0,1 m^2/mk,
- bibliotek teren o wielkości - 0,08 m^2/mk,

w promieniu dojścia pieszego do placówek nie przekraczającej odległości ok. 1000 m.

W odniesieniu do usług kultury stopnia dzielnicowego przyjmuje się wskaźnik o wielkości - 2 m^2 powierzchni terenu na jednego mieszkańca

[472] Treść po przecinku do spójnika „oraz" dodana zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wyrokiem sądu
[473] Zapis zmieniony na: „na obszarze m.st. Warszawy" uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[474] Treść po przecinku do spójnika „oraz" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[475] Słowa: „w szczególności" wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , jw.
[476] Treść na końcu zdania uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. jw.
[477] Treść (całe zdanie) dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.

d/ Tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej i sportu powszechnego

Należy zapewnić dla:

- terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej (w tym [478]m.in. place zabaw i gier sportowych, ogrody jordanowskie, parki spacerowe, zieleńce, [479]skwery, zieleń osiedlowa itp) teren o wielkości – 10 m^2/mk;
- terenów sportu powszechnego (boiska, baseny itp.) teren o wielkości – 4,0 m^2/mk

w promieniu dojścia pieszego do obiektu:
terenów zieleni urządzonej i terenów sportu powszechnego – w granicach ca 10 - 20 min.

e/ Usługi podstawowe

Należy zapewnić dla:

- handlu, gastronomii, obiektów obsługi ludności (w tym punkty usług rzemieślniczych) – teren o wielkości - 0,5 m^2/mk.

w promieniu dojścia pieszego do obiektu ok. 10 min.

4. STANDARDY MIESZKANIOWE

Przyjęto następujące perspektywiczne standardy dla nowej zabudowy mieszkaniowej:

- 1 mieszkanie na 1 gospodarstwo domowe;
- zabudowa wielorodzinna realizowana na terenach wielofunkcyjnych (C) i usługowych (U) - 40m^2 powierzchni mieszkania / osobę;
- zabudowa wielorodzinna na pozostałych terenach – 35 m^2 powierzchni mieszkania / osobę;
- zabudowa jednorodzinna – 80m^2 powierzchni mieszkania / osobę.

Przyjęte standardy będą stanowiły podstawę do badania chłonności terenów w obszarach rozwojowych

5. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Tereny wyłączone spod nowej zabudowy położone są przede wszystkim w granicach obszarów podstawowych Systemu Przyrodniczego Warszawy. Są to:

- istniejące i projektowane obszary ochrony przyrody: rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- tereny zieleni leśnej, [480] za wyjątkiem budowy urządzeń i ciągów infrastruktury technicznej,
- Wisła wraz z terenami zieleni nadwiślańskiej, z wyłączeniem terenów położonych w strefie [481]śródmieścia funkcjonalnego oraz wyznaczonych miejsc;
- inne obszary wód powierzchniowych (cieków i zbiorników);
- zbocza Skarpy Warszawskiej [482], z uwzględnieniem zasad określonych w rozdziale XX pkt.2,

Tereny wyłączone spod nowej zabudowy wskazano na rysunku Studium Nr 28.

6. ZASADY ROZMIESZCZENIA REKLAM I INFORMACJI WIZUALNEJ

[478] „m.in." uzupełnione uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[479] Treść do nawiasu uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[480] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z przepisami odrębnymi
[481] Korekta wg stanu faktycznego - wyrażenie „w śródmiejskiej strefie funkcjonalnej" zastąpione wyrażeniem „w strefie śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[482] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

1. Określa się następujące zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, za wyjątkiem [483] reklam na budynkach oraz elementów Miejskiego Systemu Informacyjnego (MSI) i z zastrzeżeniem ustaleń, [484]o których mowa w pkt. 3, 4, 5, 6 i 7:
   a) Ograniczenie wielkości [485](-) reklam i informacji wizualnej (za wyjątkiem okrągłych słupów [486]ogłoszeniowo-reklamowych zbliżonych wymiarami i proporcjami do tradycyjnych warszawskich słupów ogłoszeniowych z XIX w. [487] tj. o wysokości części ekspozycyjnej od 180 do 360 cm i maksymalnej wysokości nie przekraczającej 470 cm):
      - w pasach drogowych we wszystkich strefach funkcjonalnych do 3 m^2, w przypadkach uzasadnionych względami urbanistycznymi i bezpieczeństwa ruchu możliwe jest określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji reklam i informacji wizualnej o wielkości do 9m^2 w pasach drogowych poza strefą śródmieścia funkcjonalnego,
      - poza pasami drogowymi:
        - w obszarze Centrum miasta (strefy śródmieścia funkcjonalnego) do 3 m^2,
        - w pozostałej części strefy śródmieścia funkcjonalnego do 9 m^2,
        - w strefie miejskiej do 18 m^2.
   b) Ustalenie minimalnych odległości między reklamami i elementami informacji wizualnej, które nie tworzą zorganizowanych zespołów:
      - minimum 100 m między takimi obiektami [488], jeżeli choć jeden nośnik ma powierzchnię > 9 m^2,
      - minimum 50 m między takimi obiektami o powierzchni [489] ≥ 3 m^2 i ≤ 9m^2,
      - [490] minimum 30 m między takimi obiektami, jeżeli choć jeden z nich jest słupem ogłoszeniowo-reklamowym,
      - (-)
      - minimum 20 m między [491] takimi obiektami o powierzchni < 3 m^2,

   [492] c) Ustalenie minimalnych odległości usytuowania reklam i informacji wizualnej od innych obiektów:
      − minimum 50 m od pomników i miejsc pamięci,
      − minimum 20 m od znaków drogowych i znaków MSI dla reklam i informacji wizualnej o powierzchni ≥ 3 m^2
      − minimum 10 m od znaków drogowych i znaków MSI dla reklam i informacji wizualnej o powierzchni <3 m^2 oraz słupów ogłoszeniowo-reklamowych,
   d) Ustalenie minimalnych odległości usytuowania reklam i informacji wizualnej od skrzyżowań (licząc od [493] linii zatrzymania i krawężników):
      − [494] minimum 10 m dla obiektów o powierzchni ≤ 3 m^2 i słupów ogłoszeniowo-reklamowych,
      − minimum 50 m dla pozostałych obiektów, [495]w przypadkach uzasadnionych względami urbanistycznymi i bezpieczeństwa ruchu możliwe jest określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji reklam i informacji wizualnej o wielkości do 9m^2 w mniejszej odległości poza strefą śródmieścia funkcjonalnego,
   e) Ustalenie minimalnej odległości [496](-) usytuowania reklam i informacji wizualnej od krawężników jezdni na 2,5 metra;

[497] 2. Określa się następujące zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej na budynkach:
   a) Ogranicza się umieszczanie na budynkach reklam wystających poza ich obrys do:
      − ścian nieopracowanych architektonicznie, przystosowanych do zabudowy, lub
      − szyldów tj. informacji o podmiocie funkcjonującym na terenie nieruchomości umieszczonej w strefie parteru, lub
      − siatek ochronnych instalowanych na rusztowaniach remontowych – tylko na czas faktycznie prowadzonych prac budowlanych na elewacji budynku lub
      − reklam ażurowych tj. takich, w których elementy informacyjne, jak napis czy znak graficzny, pozbawione są tła, przy czym jest to jedyna dopuszczalna forma umieszczania reklamy nad budynkiem; obowiązuje ustalenie proporcji pomiędzy wysokością budynku a umieszczaną nad nim reklamą w przedziale od 1/6 do 1/10 w zależności od strefy, wysokości budynku i formy reklamy.
   b) Dopuszcza się przesłanianie okien reklamą i informacją wizualną jedynie w strefie parteru, maksymalnie do 30% powierzchni otworu okiennego; ustalenie to nie dotyczy siatek ochronnych, o których mowa w pkt 2a.,

3. W obszarach ochrony dziedzictwa kulturowego określonych w rozdziale XIV, obowiązuje dodatkowe ograniczenie wprowadzania i wielkości reklamy oraz elementów informacji wizualnej (za wyjątkiem elementów MSI) poprzez:
   - dopuszczenie stosowania jedynie elementów o najwyższych standardach estetyczno-technicznych;
   - dopuszczenie stosowania elementów wolnostojących jedynie na podstawie studiów obejmujących obszary i przestrzennie wyodrębnione odcinki ulic;
   - dopuszczenie stosowania elementów wolnostojących jedynie w skali mebla miejskiego, adresowanych do odbiorców pieszych.

[498] 4. Wprowadza się następujące ograniczenia dotyczące umieszczania reklam i informacji wizualnej wśród elementów zieleni:
   a) zakaz umieszczania reklam i szyldów na drzewach, w szpalerach i alejach drzew, w zasięgu koron drzew oraz w sposób mogący spowodować pogorszenie warunków wegetacji lub walorów krajobrazowych układów istniejącej zieleni;
   b) zakaz umieszczania reklam (za wyjątkiem szyldów) oraz ograniczenia w umieszczaniu wolnostojącej informacji wizualnej (za wyjątkiem elementów MSI) na terenach zieleni wchodzących w skład Systemu Przyrodniczego Warszawy, o których mowa w rozdziale XV.
5. Na terenach o funkcji oświatowej, sakralnej oraz wyłącznie mieszkaniowej wprowadza się ograniczenie możliwości umieszczania reklam; dopuszcza się wyłącznie szyldy oraz siatki ochronne instalowane na rusztowaniach remontowych tylko na czas faktycznie prowadzonych prac budowlanych na elewacji budynku.
6. Zasady rozmieszczenia reklam i informacji wizualnej nie dotyczą reklam zintegrowanych z wiatami przystankowymi miejskiej komunikacji publicznej,
7. Podane w Studium wymiary reklam dotyczą ich powierzchni ekspozycyjnej; przy analizie planistycznej powierzchni ekspozycyjnej reklam dwustronnych nie sumuje się.

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OKREŚLANIA W M.P.Z.P USTALEŃ STUDIUM W ZAKRESIE KIERUNKÓW I WSKAŹNIKÓW ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW

1. Stosowanie wskaźników dotyczących powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z ustaleniami w rozdziale XIII pkt A.1. jest wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wskazanych na rysunku studium terenów.
2. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określić granice terenów wyłączonych spod zabudowy.
3. Wskaźniki dotyczące wysokości i intensywności są uśrednione. Uszczegółowienie tych wskaźników oraz wskazanie lokalnych dominant wysokościowych będzie następowało w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przyjętych założeń urbanistycznych uwzględniających zagospodarowanie terenów otaczających i panoramy miasta.
4. Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji infrastruktury społecznej powinny zostać poprzedzone analizą istniejącego i planowanego zagospodarowania terenów [499](-) pod kątem wyposażenia w ww. obiekty oraz wykonaniem koncepcji struktury przestrzennej ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji lokalnych obiektów infrastruktury społecznej niezbędnych dla obsługi obszaru [500](-), w tym terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej (m.in. parków i skwerów) oraz terenów sportu powszechnego.
5. Wskaźniki urbanistyczne i standardy służą przede wszystkim do badania chłonności terenów i opracowywania wytycznych programowo przestrzennych w różnych rejonach miasta. Są podstawą do programowania i projektowania elementów infrastruktury transportowej, inżynieryjnej oraz infrastruktury społecznej.

[483] Treść do słowa „elementów" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[484] Treść do dwukropka dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[485] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[486] Zapis zmieniony na : „ogłoszeniowo-reklamowy" , wprowadzony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[487] Treść do dwukropka oraz 2 punkty z treścią dodane uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[488] Treść do przecinka zmodyfikowana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[489] Zapis do przecinka zmodyfikowana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[490] Tiret z treścią dodany wraz z usunięciem kolejnego tiret, wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[491] Treść do przecinka zmodyfikowana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[492] Nowy punkt c) z treścią i 3 tiret dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[493] Treść do przecinka zmodyfikowana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[494] Treść do przecinka zmodyfikowana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[495] Treść po przecinku dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[496] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[497] Nowy pkt. 2 z 2 podpunktami z treścią dodany wraz ze zmianą numeracji kolejnego punktu na: 3 - zmiany wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[498] Punkty od 4 do 7 z treścią wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,
[499] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wyrokiem sądu
[500] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku z wyrokiem sądu

XIV. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO (Rysunek Studium Nr 15)

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego, realizujących cele strategiczne rozwoju miasta w zakresie budowy tożsamości Warszawy, należy

Ochrona historycznej tożsamości Miasta w kształtowaniu urbanistycznej przyszłości Warszawy.

Celem wprowadzenia ochrony jest:
- zachowanie zidentyfikowanych wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego
- wyeksponowanie obszarów i obiektów o istotnych wartościach zabytkowych i kulturowych, w tym historycznej sylwety miasta na Skarpie Warszawskiej ,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i przeciwdziałanie negatywnym zmianom funkcjonalno-przestrzennym w obszarach posiadających wartości kulturowe, w tym utrzymanie tradycyjnej wysokości historycznych części miasta.

W celu ochrony wartości zabytkowych i kulturowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa się:
- obszary i obiekty, które ze względu na posiadane wartości kulturowe objęte zostały ochroną konserwatorską lub urbanistyczną,
- zasady ochrony wartości zabytkowych i kulturowych obszarów i obiektów, w tym ograniczenia w zagospodarowaniu.

A. USTALENIA W ZAKRESIE ZASAD OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1 . OBSZARY I OBIEKTY - GENERALNE ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1.1. W zidentyfikowanych zasobach dziedzictwa kulturowego Warszawy **wskazuje się obszary i obiekty ochrony dziedzictwa kulturowego,** wg form ochrony, którymi są:

- obszary i obiekty prawnej ochrony konserwatorskiej z mocy ustawy[501]:
  - obszar uznany za pomnik historii, oznaczony na rysunku studium symbolem KZ-PH,
  - obszary wpisane do rejestru zabytków, oznaczone na rysunku studium symbolem KZ-RZ
  - obiekty wpisane do rejestru zabytków
  - stanowiska i obszary archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, wg oznaczeń na rysunku studium,
  - [502]park kulturowy - Wilanowski Park Kulturowy, oznaczony na rysunku studium symbolem KZ-PK
- obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej, oznaczone na rysunku studium symbolem KZ-A, KZ-B, KZ-C, KZ-E, KZ-L, KZ-G, KZ-K,[503]a także zabytki archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków, wg oznaczeń graficznych na rysunku studium, oraz obiekty zabytkowe nie wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej ewidencji zabytków – do ochrony prawem miejscowym,
- obszary stanowiące dobra kultury współczesnej, wg oznaczeń graficznych na rysunku studium oraz obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej – do ochrony prawem miejscowym,
- przewiduje się utworzenie 2* parków kulturowych, wg symboli na rysunku studium, którymi są:
  - (-)[504]
  - Park Kulturowy Zespołu Fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa
  - Park Kulturowy [505] Średniowieczne Grodzisko Bródno Stare

W obszarach prawnej ochrony konserwatorskiej oraz w obszarach objętych strefami ochrony konserwatorskiej obowiązują **generalne zasady ochrony wartości zabytkowych,** określone w pkt 1.2. oraz **zasady ochrony** dla poszczególnych obszarów, określone w pkt 2 i 3. nn. rozdziału.

W obszarach stanowiących dobra kultury współczesnej obowiązują **zasady ochrony wartości dóbr kultury współczesnej** określone w pkt 4 nn. rozdziału.

Dla planowanych parków kulturowych miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo, stosownie do przepisów odrębnych[506], respektujący zasady ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych, w tym zasady określone w pkt 1.2 i 1.3. oraz pkt 2. i 3. nn. rozdziału, dotyczące odpowiednich obiektów i obszarów ochrony konserwatorskiej.

1.2. Generalne zasady ochrony wartości zabytkowych, którym należy podporządkować kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w obszarach dziedzictwa kulturowego to:

- zachowanie i konserwacja zabytkowej substancji,
- zachowanie zabytkowego układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej,
- rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych, zabudowy oraz zabytkowego zagospodarowania terenu, według szczegółowych wytycznych konserwatorskich, opracowanych w oparciu o wyniki prac badawczych i analiz konserwatorskich dla całych założeń przestrzennych lub obszaru,
- podporządkowanie wymogom konserwatorskim dopuszczalnych przekształceń zabytkowej zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe, w tym ograniczenie lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej,
- nowe zagospodarowanie: zabudowa, nawierzchnie ulic i placów, wyposażenie urbanistyczne winno charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i użytkowymi – obowiązuje ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań technicznych, materiałów i kolorystyki, w tym nawierzchni, a także materiału roślinnego oraz ograniczenie wprowadzania reklam i informacji wizualnej,
- uwzględnianie wymogów ochrony archeologicznej,
- wymóg poprzedzenia prac planistycznych oraz rewaloryzacyjnych obszarów szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi oraz kompleksową oceną stanu i funkcjonowania obszaru, opartą na analizach i studiach, łącznie ze studiami krajobrazowymi i panoram,
- dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach odstępstwa od zasad ochrony określonych w pkt 2-4 , wyłącznie w wyniku przeprowadzenia prac badawczych lub szczegółowych zaleceń konserwatorskich uszczegóławiających przedmiot ochrony oraz sposób i zakres ochrony.

1.3. Szczegółowe zasady ochrony, zakazy i ograniczenia dotyczące zagospodarowania, a także granice parku kulturowego i jego nazwę określą stosowne uchwały Rady Miasta, zgodnie z przepisami odrębnymi[507]. Ustalenia ww. uchwał są wiążące dla planów miejscowych, a w odniesieniu do systemu fortyfikacji wiążąco przesądzą o liczbie obiektów (elementów) tworzących park kulturowy.

2. OBSZARY PRAWNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ - POMNIK HISTORII ORAZ OBSZARY I OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW.

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych uznanych za pomnik historii oraz wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich:

- uzgadnianie zamierzeń i działań inwestycyjnych, w trybie ustaw szczególnych, z organem ds. ochrony zabytków, który na wystąpienie właściciela lub posiadacza zabytku przedstawia zalecenia konserwatorskie,
- uzyskanie pozwolenia organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do Rejestru Zabytków.

Określa się **zasady ochrony** dla obszarów i obiektów:

[508]**2.1.1. OBSZAR UZNANY ZA POMNIK HISTORII** (Schemat Nr 68), zarządzeniem Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej (M.P. z 1994 Nr 50 poz.423) – **Warszawa - Historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim i Wilanowem,** w którego skład wchodzą obok **Historycznego Centrum Warszawy,** zróżnicowane założenia i układy urbanistyczne oraz zespoły zabudowy, w tym wpisane

---

501 Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz.1568)

502 Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku z utworzeniem WPK

503 Treść do przecinka zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,, w związku z gminną ewidencją zabytków
* aktualizacja wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,, w związku z utworzeniem WPK

504 Punkt skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z utworzeniem WPK

505 Treść zmieniona na: „ Średniowieczne”, uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r, zgodnie z wpisem do RZ

506 Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz.1568)

507 Ustawa - j.w.

508 Rozszerzenie numeracji w związku z dodaniem kolejnych punktów – wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

do rejestru zabytków, tworzące zabytkowy układ przestrzenny z historyczną sylwetą miasta **na Skarpie Warszawskiej,** oraz tereny otaczające.

a) **Historyczne Centrum Warszawy** - **obszar wpisany do rejestru zabytków oraz na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO** - mające umocowanie ochrony w prawie międzynarodowym – Konwencja o ochronie dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z dnia 16 listopada 1972r., ratyfikowana przez Polskę 29 czerwca 1976r. (Schemat Nr 67).

Obszar obejmuje:

■ Stare Miasto w granicach murów obronnych wraz z fosami od strony ul. Podwale, teren podskarpia do Wisłostrady, południowy kwartał zabudowy ul. Mostowej od strony północnej, kwartał zabudowy z kamienicą Johna, zespół kościoła Św. Anny, teren Zamku Królewskiego.

Jako obiekty uzupełniające wskazane są odrębnie budynki i zespoły architektoniczne poza Starym Miastem: ■ zespół klasztoru Franciszkanów ■ zespół klasztoru Sakramentek ■ Ministerstwo Skarbu i Giełda przy zachodniej pierzei pl. Bankowego (obecnie Urząd Wojewódzki) ■ dom Towarzystwa Dobroczynności Res Sacra Miser ■ Poczta Saska (obecnie Prokuratura) ■ pałac Potockich (obecnie Ministerstwo Kultury) ■ pałac Czapskich (obecnie Akademia Sztuk Pięknych) ■ kościół Św. Krzyża ■ pałac Staszica (obecnie siedziba Polskiej Akademii Nauk) ■ kościół Św. Aleksandra.

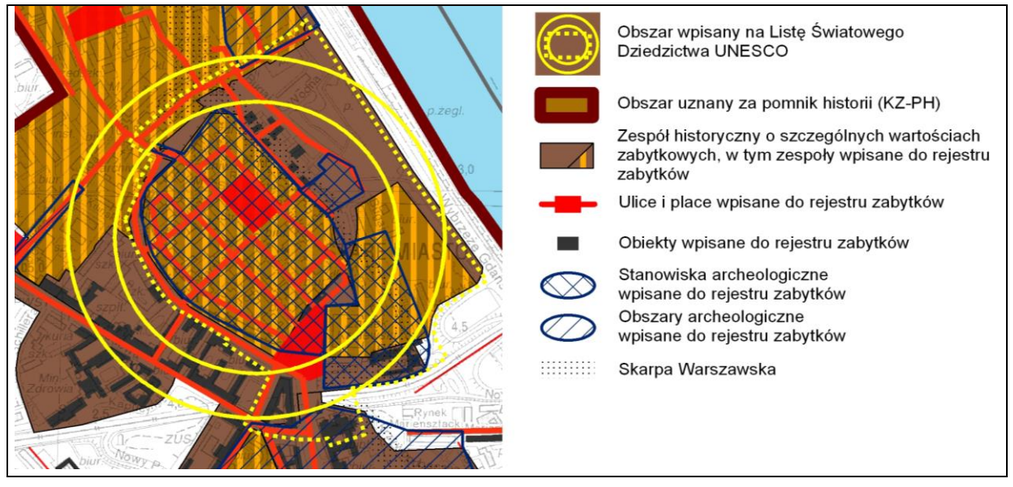
Ze względu na podstawowe kryterium wpisu na listę światowego dziedzictwa, którym jest „niezwykle udany fakt odbudowy", ochrona wartości zabytkowych wymaga respektowania zasad odbudowy.

W zagospodarowaniu przestrzennym należy przestrzegać w szczególności następujących zasad ochrony:

- bezwzględne zachowanie i konserwacja zachowanych oryginalnych reliktów sprzed odbudowy oraz zabytkowej substancji ukształtowanej w trakcie odbudowy w latach powojennych,
- zachowanie i konserwacja zabytkowego układu urbanistycznego, w tym zachowanie wszystkich parametrów urbanistycznych zabudowy, układu placów i ulic z zachowaniem ich przebiegu, przekrojów, linii rozgraniczających i linii zabudowy, podziałów parcelacyjnych, a także kompozycji układów zieleni,
- zachowanie układu przestrzennego i kontrolowanie zieleni kształtujących sylwetę miasta historycznego (panorama miasta),
- niedopuszczalne są nadbudowy istniejących obiektów, ewentualne rozbudowy nie mogą naruszać zasadniczej struktury układu urbanistycznego, obowiązuje respektowanie zasad odbudowy miasta.

[509] Ponadto na mocy Konwencji, o której mowa w pkt 2.1. lit.a) zostaje wskazana strefa buforowa dla obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (rysunek Studium Nr 15)

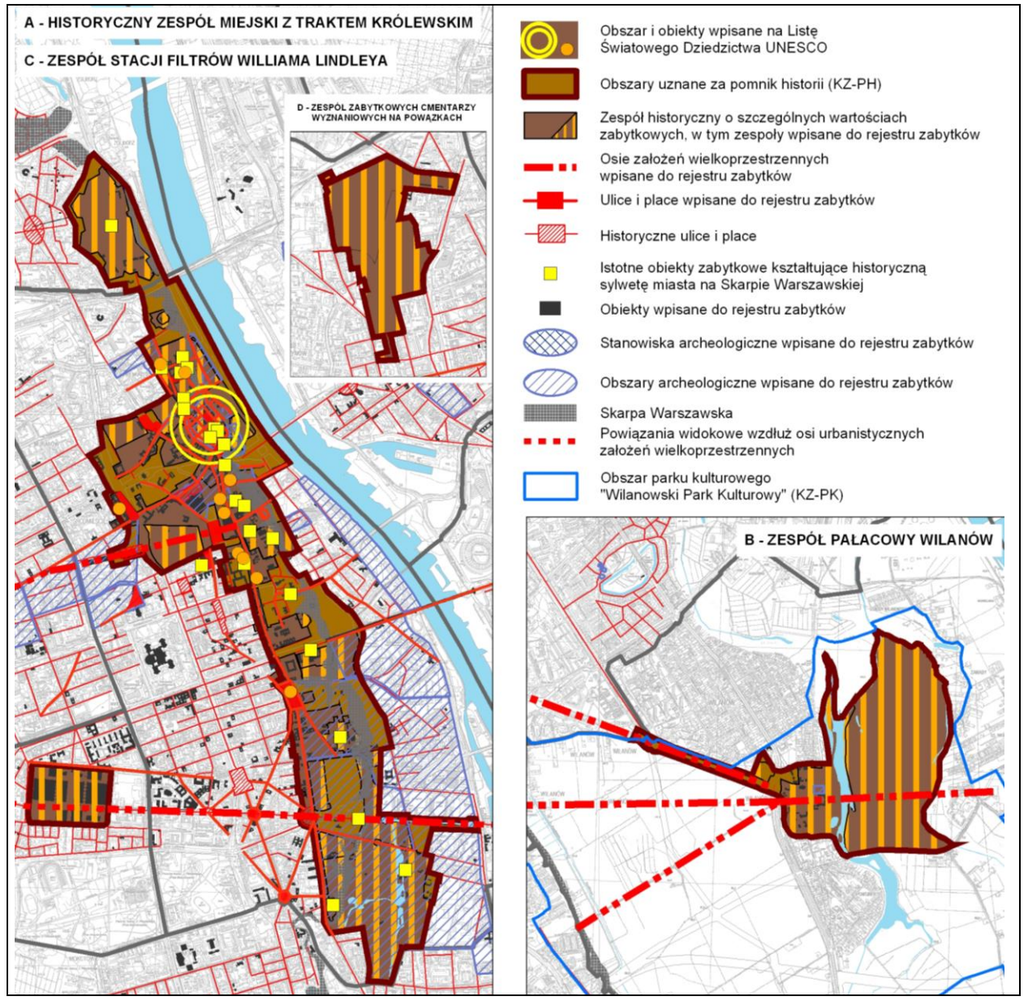
Schemat Nr 67 - Historyczne Centrum Warszawy[510]

Strefa ta jest obszarem ochrony konserwatorskiej, wyznaczanym w celu zabezpieczenia miejsca wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO przed czynnikami zewnętrznymi, które mogłyby mieć negatywny wpływ na jego wartość. W obszarze strefy, kontroli poddawane są w szczególności przekształcenia przestrzenne w skali urbanistycznej i krajobrazowej mogące naruszyć integralność z miejscem światowego dziedzictwa UNESCO.

b) **Historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim i Wilanowem** (Pomnik Historii) – obejmuje obszar skupiający najcenniejsze zasoby dziedzictwa kulturowego Warszawy, w tym zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych rozciągający się wzdłuż **Skarpy Warszawskiej** od Cytadeli do Belwederu oraz królewską rezydencję Wilanów leżącą poza obszarem historycznego miasta.

Schemat Nr 68 - Pomnik Historii[511]

Zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych tworzą w szczególności:

■ Stare i Nowe Miasto, z podskarpiem i Wisłą ■ Trakt Królewski położony na skarpie z historycznymi rezydencjami ■ Mariensztat ■ układy przestrzenne: ulic - Krakowskiego Przedmieścia, Nowego Światu, Al. Ujazdowskich, Miodowej, Długiej i Senatorskiej; placów - Teatralnego, Bankowego, Za Żelazną Bramą, Piłsudskiego, Trzech Krzyży i Na Rozdrożu ■ historyczne ogrody i parki: Saski, Krasińskich, Na Książęcem, Ogród Botaniczny, Park Ujazdowski, Łazienki, w tym Park Sobieskiego z Kanałem

[509] Treść do końca pkt a/ dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z decyzją UNESCO

[510] Zmiana schematu, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

[511] Zmiana schematu, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

Piaseczyńskim (Łazienki Północne) i park Rydza Śmigłego (częściowo poza Pomnikiem Historii) ■ dzieła architektury obronnej: Cytadela oraz fort Legionów.

Ochrona wartości zabytkowych i kulturowych obszaru polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- bezwzględne zachowanie i rewaloryzacja zabytkowego układu i kompozycji przestrzennej historycznego zespołu miasta, w tym zachowanie osi urbanistycznych i powiązań widokowych, zachowanie zespołów zabudowy i zespołów zieleni,
- zachowanie i konserwacja obiektów tworzących zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych, z ograniczeniem ich nadbudowy i rozbudowy,
- zachowanie i konserwacja obiektów tworzących zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych, z ograniczeniem ich nadbudowy i rozbudowy,
- utrzymanie historycznego układu placów i ulic z zachowaniem przebiegu, przekrojów, linii rozgraniczających i linii zabudowy, utrzymanie istniejących podziałów parcelacyjnych, odtworzenie w miarę możliwości działek wynikających z uwarunkowań historycznych (funkcjonalno-przestrzennych), uczytelnienie ich w terenie (ogrodzenia, specjalne ukształtowanie wnętrz kwartałów, mała architektura)
- dopuszczenie uzupełniania układu urbanistycznego miasta historycznego – w przypadkach historycznie uzasadnionych - w oparciu o wyniki analiz historycznych i widokowych,
- ograniczenie gabarytów ewentualnej nowej zabudowy – dostosowanie gabarytów i proporcji wysokościowych zabudowy oraz charakteru wnętrz urbanistycznych do istniejącego historycznego sąsiedztwa,
- zachowanie układu przestrzennego kształtującego sylwetę miasta historycznego (panorama miasta),

W obszarze Pomnika Historii wymagane jest respektowanie zasad ochrony dla założeń i zespołów przestrzennych oraz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, określonych w pkt. 2.2-3.

c) Ochronie poddaje się **historyczną sylwetę miasta na Skarpie Warszawskiej** (panorama miasta), kształtowaną przez obiekty zabytkowe zlokalizowane na Skarpie w obszarze Pomnika Historii, którymi są w szczególności: ■ Cytadela ■ Kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny ■ Kościół Św. Kazimierza i Klasztor Sakramentek ■ Kościół Paulinów ■ Kościół Dominikanów ■ Katedra Św. Jana ■ Zamek Królewski ■ Arkady Kubickiego ■ Kościół Jezuitów ■ Kościół Św. Anny ■ Kościół Św. Józefa (Pokarmelicki) ■ Pałac Namiestnikowski ■ Kościół i Klasztor Wizytek ■ Pałac Kazimierzowski ■ Kościół Św. Krzyża ■ Zamek Ostrogskich ■ Pałac Zamoyskich ■ Muzeum Narodowe ■Zespół Parlamentu ■ Zamek Ujazdowski ■ Belweder i Łazienki

poza Pomnikiem Historii: ■ zespół klasztorny Kamedułów na Bielanach ■ zespół AWF ■ Pałac i Park Brühla (Młociny) ■ park Młociny ■ Kościół Ewangelicki ■ Pałac i Park Szustra ■ Kościół Św. Michała ■ Pałac i Park Królikarnia ■ Park Arkadia ■ Kościół Św. Katarzyny i Gucin Gaj ■ Pałac i Park Rozkosz (Ursynów) ■ Pałac i Park Natoliński

Ochrona historycznej panoramy miasta na Skarpie Warszawskiej wymaga respektowania w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad:

- ograniczenie wysokości zabudowy dolnego tarasu Wisły do wysokości Skarpy na poszczególnych jej odcinkach – ewentualne zwiększenie wysokości zabudowy dopuszczalne jedynie w sytuacjach popartych analizą zmian widoku z i na skarpę wraz ze stanowiskiem organu konserwatorskiego,
- kontrolowanie kreacji współczesnej panoramy miasta, zarówno jej pierwszego, jak i dalszych planów,
- wykluczenie lokalizowania obiektów i urządzeń wysokościowych oraz obiektów wysokich jako konkurujących z istniejącymi dominantami zespołu zabytkowego oraz ograniczenie ich lokalizacji w tle panoramy miasta w oparciu o analizy widokowe panoram,
- kontrolowanie zieleni kształtującej sylwetę miasta historycznego.

[512]**2.1.2. OBSZAR UZNANY ZA POMNIK HISTORII** (Schemat Nr 68) rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 4.01. 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz.64) **– Warszawa – Zespół Stacji Filtrów Williama Lindleya.**

Zasady ochrony wg pkt.2.2. *Zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych KZ-RZ/3*

[513]**2.1.3. OBSZAR UZNANY ZA POMNIK HISTORII** (schemat nr 68) rozporządzeniem Prezydenta RP z dn.3.07.2014r. (Dz.U. z 2014r. poz.956) **– Warszawa – Zespół zabytkowych cmentarzy wyznaniowych na Powązkach.**

Zasady ochrony wg pkt.2.2. *Cmentarze KZ-RZ/5*

2.2. OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW, oznaczone na rysunku studium symbolem KZ-RZ (Schemat Nr 69)

Dla obszarów[514] wpisanych do rejestru zabytków określa się zasady ich ochrony do uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym:

Układy urbanistyczne, zespoły budowlane (w tym w ramach P-H, UNESCO)
KZ-RZ/1

a) wielkoprzestrzenne założenia urbanistyczne:

■ Oś i założenie Saskie (cz. P-H) ■ Oś i założenie Stanisławowskie (cz. P-H) ■ Osie i założenie Wilanowskie (cz. P-H)

Ochrona wielkoprzestrzennych założeń urbanistycznych wymaga respektowania zasad ochrony określonych dla Pomnika Historii w pkt 2.1. oraz polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad:

- ochrona relacji przestrzennych w ramach założeń wielkoprzestrzennych oraz pomiędzy poszczególnymi zespołami budowlanymi, obiektami architektury, układami zaprojektowanej zieleni kształtującymi założenie, z uwzględnieniem perspektyw widokowych wzdłuż osi urbanistycznych,
- ochrona zachowanych elementów założeń oraz historycznych podziałów funkcjonalnych założenia,
- kształtowanie kompozycyjne układu wielkoprzestrzennego, wg wskazań konserwatorskich dla całego założenia, określających zasady wiążące dla zespołów wchodzących w jego skład, w tym perspektyw widokowych.

b) założenia urbanistyczne ulic i placów:

■ ulice: Boleść, Brzozowa, Bugaj, Dziekania, Jezuicka, Kamienne Schodki, Kapitulna, Krzywe Koło, Nowomiejska, Piekarska, Piwna, Rybaki, Rycerska, Szeroki Dunaj, Wąski Dunaj – (UNESCO); Agrykola, Bednarska, Bielańska, Długa, Franciszkańska, Freta, Kopernika, Kościelna, Kozia, Koźla, Krakowskie Przedmieście, Mariensztat, Miodowa, Mostowa, Nowy Świat, Podwale, Senatorska, Tamka, Wiejska, Wierzbowa, Zakroczymska – (P-H); Bracka, Chłodna, Elektoralna, Leszno, Mazowiecka, Mokotowska, Solec, Stara, Szpitalna, Twarda ■ place: Rynek Starego Miasta (UNESCO), Rynek Nowego Miasta, pl. Bankowy, Krasińskich, Marszałka Piłsudskiego, Trzech Krzyży – (P-H); Grzybowski, Małachowskiego, Unii Lubelskiej, Zbawiciela

Dla założeń urbanistycznych ulic i placów znajdujących się w ramach obszaru UNESCO lub Pomnika Historii wymagane jest respektowanie zasad ochrony określonych w pkt 2.1. dla tych obszarów.

Ochrona wartości zabytkowych i kulturowych ulic i placów wymaga przestrzegania w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad:

- zachowanie i konserwacja obiektów zabytkowych kształtujących pierzeje ulic i placów,
- uczytelnienie i wyeksponowanie w strukturze przestrzennej wzajemnych powiązań placów i ulic ze szczególnym uwzględnieniem zespołu siedmiu placów Warszawy: Piłsudskiego, Teatralnego, Bankowego, Małachowskiego, Dąbrowskiego, Grzybowskiego, Za Żelazną Bramą,
- utrzymanie i uzupełnianie zieleni przyulicznej,
- zachowanie zabytkowych elementów zagospodarowania takich jak: nawierzchnie, zieleń, mała architektura (oświetlenie, pomniki, kapliczki), powiązanie ulicy z przejazdami bramowymi w budynkach itp.
- dopuszczenie uzupełnienia historycznego układu urbanistycznego – w przypadkach historycznie uzasadnionych, w oparciu o wyniki konserwatorskich prac badawczych oraz analiz historycznych i widokowych (wysokość, gabaryty, rozwiązania architektoniczne)

[512] Punkt 2.1.2. z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

[513] Punkt 2.1.3. z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,

[514] wg aktualizowanego wykazu Konserwatora Zabytków – stan na listopad 2005r. w tabeli nr 19 oraz w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe wykaz nr 1 (wg dzielnic).

c) układy urbanistyczne zabudowy miejskiej:

[515]■ Stare Miasto ■Nowe Miasto, ■ Kolonia Lubeckiego ■ Kolonia Staszica ■ Żoliborz Historyczny, w tym Kolonia Dziennikarska, Żoliborz Oficerski, Żoliborz WSM [516]■Kolonia Profesorska, ■ Miasto - Ogród Sadyba (Czerniaków) ■ Saska Kępa ■ Osiedle Praga I ■ Osiedle Koło WSM [517]■Osiedle Praga II – zespół pl. Hallera, ■ Osiedle „Nowy Świat Zachód”,

Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- zachowanie i rewaloryzacja zabytkowego układu i kompozycji urbanistycznej, w tym zachowanie rozplanowania układu ulic, placów (ich przebieg, przekrój, linie rozgraniczające i linie zabudowy) i budynków, zachowanie komponowanych układów zieleni, w tym zieleni przyulicznej,
- utrzymanie i kontynuacja zagospodarowania terenu o walorach kulturowych oraz utrzymanie zasady historycznych podziałów parcelacyjnych – odtworzenie w miarę możliwości podziałów geodezyjnych, uczytelnienie ich w terenie (ogrodzenia, specjalne ukształtowanie wnętrz kwartałów, mała architektura),
- dopuszczenie ewentualnej przebudowy i uzupełnienia o nowe elementy zgodnie z zachowaniem specyficznych cech układu i zabudowy, w oparciu o wyniki analiz konserwatorskich (wysokość, gabaryty, rozwiązania architektoniczne)
- ograniczenie gabarytów ewentualnej nowej zabudowy – dostosowanie gabarytów zabudowy do historycznego sąsiedztwa oraz nawiązanie do charakteru zespołu (kształt dachu i zwieńczenia, materiały wykończeniowe, zieleń, udział % terenów nie zabudowanych).

d) zespoły urbanistyczno-architektoniczne (z terenem wpisane do rejestru zabytków):

■ Zespół Uniwersytetu Warszawskiego (P-H) ■ Zespół Parlamentu (P-H) ■ Zespół Muzeum Narodowego (P-H) ■ Zespół Politechniki Warszawskiej ■ d. Korpus Kadetów im. Suworowa ■ Reduta Wawelska ■ „Szare Domy” ■ Zespół urbanistyczny pomiędzy: ul. Różaną, al. Niepodległości, Odolańską, Kazimierzowską ■ Zespół budynków mieszkalnych SBM „Ognisko” ■ Zespół budynków mieszkalnych przy Boya-Żeleńskiego ■ Zespół budynków mieszkalnych przy Targowej ■ Akademia Wychowania Fizycznego ■ Zespół torów wyścigów konnych ■ Muzeum – Więzienie „Pawiak” ■ Zespół klasztorny Kamedułów ■ Zespół kościelny Św. Katarzyny na Wzgórzu Gucińskim ■ Kościół p.w. Matki Boskiej Zwycięskiej z cmentarzem przykościelnym ■ Zespół kościelny przy ul. Ks. Ziemowita ■ Kościół p.w. Św. Antoniego Padewskiego z cmentarzem przykościelnym, w Starej Miłosnej ■ Kościół p.w. Św. Michała Archanioła z cmentarzem przykościelnym w Białołęce [518]■Szkoła Główna Handlowa - zespół. ■ Dom Małego Dziecka z otoczeniem ■ Instytut Weterynaryjny - zespół ■ Teren pamięci martyrologii Żydów Warszawskich – Umschlagplatz■ Układ urbanistyczny i zespół budowlany Szpitala Dzieciątka Jezus ■ Zespół Akademii Obrony Narodowej z osiedlem oficerskim z otoczeniem■ ul. Brzeska - zespół ■ ul. Targowa - zespół ■ ul. Ząbkowska - zespół.

Ochrona zabytkowych zespołów polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- zachowanie rozplanowania zespołu zabytkowego, w tym zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych, komponowanych układów zieleni, relacji przestrzennych pomiędzy obiektami zabytkowymi,
- zachowanie jednorodności funkcjonalnej i stylistycznej zespołu,
- zachowanie i konserwacja w zespołach sakralnych cmentarzy przykościelnych oraz zabytkowych elementów architektury nagrobnej,
- uzupełnienia kompozycji lub inna ingerencja przestrzenna – w oparciu o wyniki analiz konserwatorskich, zgodnie z zachowaniem swoistych cech zespołu.

<u>Zespoły pałacowo–parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody</u> (w tym w ramach P-H)

KZ-RZ/2

■ Łazienki Królewskie (P-H) ■ Belweder z parkiem (P-H) ■ Zamek Ujazdowski z Parkiem Agrykola i Kanał Piaseczyński (P-H) ■ Park Ujazdowski (P-H) ■ Ogród Botaniczny (P-H) ■ Ogród Saski (P-H) ■ Ogród i pałac Krasińskich (P-H) ■ Pałac Prymasowski z ogrodem (P-H) ■ Pałac Zamoyskich z parkiem (P-H) ■ Pałac Sobańskich z ogrodem (P-H) ■ Park „Na Książęcem” i groty d. ogrodu ks. K. Poniatowskiego (P-H) ■ Zespół pałacowo-parkowy Wilanów (P-H) ■ Park Morysin (P-H) ■ Zespół pałacowo-parkowy Królikarnia ■ Zespół pałacowo-parkowy w Tarchominie (Mostowskich) ■ Zespół pałacowo-parkowy Młociny (pałac Brühla) ■ Zespół pałacowo-parkowy „Sielce” ■ Zespół pałacowo-parkowy Szustra (ob. Park Promenada-Morskie Oko) ■ Zespół pałacowo-parkowy Natolin ■ Zespół pałacowo-parkowy Ursynów ■ Park Praski oraz Ogród Zoologiczny ■ Park Dreszera ■ Zieleniec Wielkopolski ■ Park Skaryszewski ■ Skwer o charakterze parkowym im. Jana „Jura” Gorzechowskiego ■ Dwór i park w Wyczółkach oraz willa z parkiem, przy ul. Łączyny ■ Budynek dworkowy z parkiem przy ul. Dębowej ■ Dwór i park krajobrazowy przy ul. Ksawerów ■ Zieleniec przy ul. Stanisława Augusta ■ Park i dom Ulrichów z fragmentem zespołu szklarni ■ Zespół dawnego gumna z dworem, przy ul.1-go Sierpnia [519]■Pałacyk Henryków – otoczenie.

Ochrona wartości zabytkowych zespołów polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- zachowanie rozplanowania założenia, historycznych osi kompozycyjnych i powiązań widokowych,
- zachowanie zabytkowego układu parków i ogrodów oraz kompozycji układów zieleni,
- uczytelnienie wnętrz parkowych i powiązań widokowych pomiędzy nimi, wyeksponowanie głównych osi kompozycyjnych
- indywidualne projektowanie nawierzchni utwardzonych z użyciem materiałów naturalnych, lub innych nawierzchniowych o wysokich walorach estetycznych i użytkowych,
- uzupełnienia kompozycji lub inna ingerencja przestrzenna – w oparciu o wyniki analiz konserwatorskich, zgodnie z zachowaniem swoistych cech zespołu.

<u>Zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych</u>

KZ-RZ/3

■ Warszawska Wytwórnia Wódek "Koneser" ■ Zespół zabudowań d. Fabryki Lamp Towarzystwa Akcyjnego oraz Fabryki Produktów Chemicznych „Praga” ■ Zespół Stalowni Praskiej ■ Zespół d. Elektrowni Warszawskiej Powiśle ■ Stacja Filtrów i Wodociągów ■ Zakłady Norblina ■ Fabryka Maszyn „Duschik i Scholce" ■ Elektrownia Tramwajowa przy Przyokopowej ■ zespół Gazowni Warszawskiej ■ Zespół d. Fabryki Wyrobów Metalowych „Wawer” (późn. FAE K. Szpotańskiego) [520]■Zajezdnia tramwajowa „Kawęczyńska” - otoczenie.

Ochronę wartości zabytkowych zespołów polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

- zachowanie zabudowy zabytkowej z możliwością adaptacji jej do nowych funkcji;
- zachowanie i rewaloryzacja rozplanowania zespołu i jego charakteru (wysokość zabudowy, gabaryty obiektów, kształt dachu i zwieńczenia, materiały wykończeniowe, udział % zieleni lub terenów nie zabudowanych),
- dopuszczenie uzupełniania układu przestrzennego – w przypadkach historycznie uzasadnionych, w oparciu o wyniki analiz historycznych i widokowych, z ograniczeniem gabarytów oraz nawiązaniem do charakteru zespołu (materiały wykończeniowe, zieleń, udział % zieleni lub terenów nie zabudowanych).

<u>Zespoły budownictwa obronnego - forty i koszary</u>

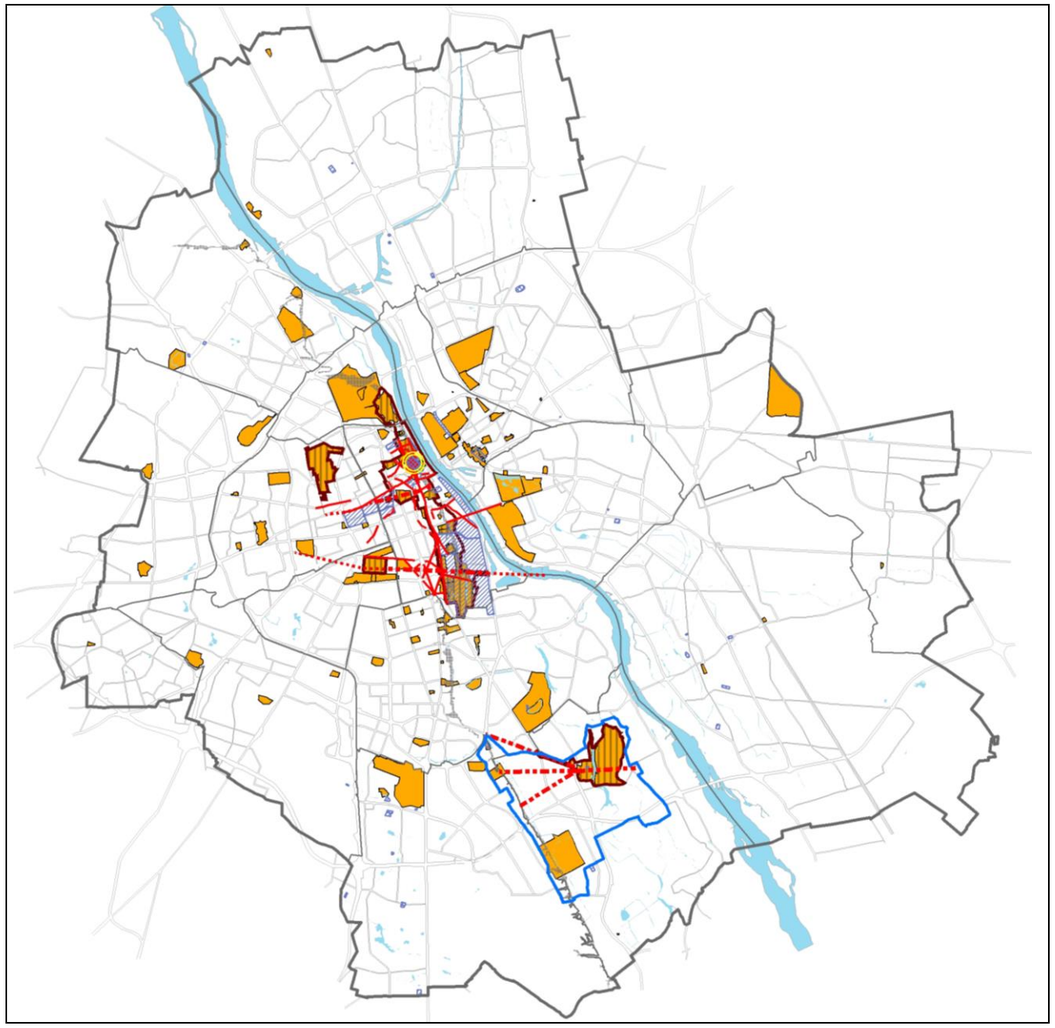
KZ-RZ/4

■ Kompleks Cytadeli łącznie z Fortami: Legionów z otoczeniem (P-H), Traugutta i Sokolnickiego wraz tunelem łączącym Cytadelę z placem Inwalidów ■ Fort Śliwickiego ■ Fort M-Mokotów ■[521] Fort P (Parysów, Bema, Powązkowski) z wałem fortecznym i otoczeniem ■Fort V (Włochy) z otoczeniem ■Fort IV (Chrzanów)■ Fort Cze-Czerniaków ■ Fort II (Wawrzyszew) ■ Fort III (Blizne) ■ Fort V (Okęcie) ■ Fort VII-A „Służewiec” ■ Fort VIII „Służew" ■ Fort IX (Fosa Dąbrowskiego) ■ Zespół budynków koszarowych przy ul. 11-go Listopada.

Ochrona wartości zabytkowych zespołów polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad ochrony:

[515] 2 punkty z treścią dodane uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., vide tabela nr 19 poz. 1 i 1A
[516] 1 punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., vide tabela nr 19 poz. 3A
[517] 2 punkty z treścią dodane uchwałą, Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., vide tabela nr 19 poz. 8A i 8B
[518] 9 punktów z treścią dodanych uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., vide tabela nr 19 poz. 29A – 29I
[519] 1 punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., vide tabela nr 19 poz.61A
[520] 1 punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,vide tabela nr 19 poz.71A
[521] 3 punkty z treścią dodane uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.,vide tabela nr 19 poz. 85A,B i C

Schemat Nr 69 - Obszary prawnej ochrony konserwatorskiej[522]

- restauracja istniejącej substancji zabytkowej w obszarach zawartych w pierwotnym narysie dzieła, przywrócenie profili i narysów form ziemnych, w celu ich uczytelnienia i podkreślenia powiązań historycznymi ciągami komunikacyjnymi (system dróg rokadowych) oraz adaptacja historycznych obiektów i urządzeń fortecznych do nowych funkcji,
- utrzymanie zagospodarowania terenu związanego z typem zabudowy, w tym likwidacja zieleni zagrażającej substancji zabytkowej i ograniczającej czytelność historycznej struktury obiektów oraz likwidacja podziałów obszaru fortu grodzeniami z jednoczesnym zakazem wprowadzania nowych grodzeń
- zapewnienie widokowej ekspozycji zabytków oraz przestrzenne kształtowanie wjazdów i wyjazdów w sposób nawiązujący do historycznego układu komunikacyjnego (drogi rokadowe)
- w uzasadnionych przypadkach likwidacja współczesnych obiektów, kolidujących z historycznym rozplanowaniem, charakterem i ekspozycją zabytkowego obiektu lub zespołu
- dla ewentualnej nowej zabudowy – dopuszczonej w uzasadnionych przypadkach w oparciu o wyniki analiz historycznych – w miejscach nie zachowanych elementów i urządzeń obronnych, obiektów murowych lub form ziemnych - ograniczenie gabarytów jako wynik nawiązania do charakteru zespołu (materiały wykończeniowe, zieleń, udział % zieleni lub terenów nie zabudowanych).

Cmentarze

KZ-RZ/ 5

■ Zespół cmentarzy powązkowskich: Powązki, Żydowski, Ewangelicko-Augsburski, Ewangelicko-Reformowany ■ Cmentarz Bródzieński ■ Cmentarz Muzułmański Tatarski przy Tatarskiej ■ Reduta Wolska i Cmentarz Prawosławny ■ Cmentarz Karaimski przy Redutowej ■ Cmentarz Rzymsko-Katolicki przy Cylichowskiej ■ Cmentarz Rzymsko-Katolicki w Wilanowie ■ Cmentarz Rzymsko - Katolicki przy Żołądkowskiego ■ Cmentarz wojenny z II-giej wojny światowej przy Przyczółkowej [523]■ Cmentarz Żydowski – Mauzoleum na Bródnie ■ Cmentarz Powstańców Warszawy ■ Cmentarz choleryczny na Pradze Północ.

Ochrona wartości zabytkowych cmentarzy polega w szczególności na uwzględnianiu w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad:

- zachowanie i konserwacja zabytków architektury oraz sztuki sakralnej i nagrobnej,
- zachowanie i rewaloryzacja historycznej kompozycji, w tym osi kompozycyjnych oraz skomponowanych układów zieleni.

2.3. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW (nie wyodrębnione na rysunku studium)

W celu ochrony wartości zabytkowych indywidualnych obiektów[524] wpisanych do rejestru zabytków należy respektować w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujące zasady:

- zachowanie i konserwacja formy architektonicznej i stylistycznej pojedynczych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w tym tworzących zespoły: zabudowy sakralnej – kościoły, klasztory, plebanie; zabudowy rezydencjonalnej i mieszkalnej – kamienice, budynki, domy i wille; zabudowy użyteczności publicznej oraz budowle inżynierskie i elementy architektoniczne jak np. pomniki, rzeźby, zegary
- ochrona perspektyw widokowych i gabarytów dla indywidualnych obiektów znajdujących się poza zasięgiem stref ochrony konserwatorskiej,
- obiekty wpisane do rejestru zabytków winny:
  - być wskazywane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - posiadać zapisane warunki i zakres ochrony gabarytu, formy, detalu, w tym wnętrza, oraz zagospodarowania bezpośredniego otoczenia z uwzględnieniem linii zabudowy lub tradycyjnego usytuowania oraz gabarytu i szerokości frontu zabudowy.

2.4. OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW – ARCHEOLOGIA, wg oznaczeń graficznych na rysunku studium.

[522] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r

[523] 3 punkty z treścią dodane uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r, vide tabela nr 19 poz. 95A,B i C

[524] wg aktualizowanego wykazu Konserwatora Zabytków – stan na listopad 2005 r. w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe – wykaz nr 2.

Stanowiska archeologiczne

a) stanowiska naziemne z własną formą krajobrazową:

■ Bródno Stare – grodzisko ■ Góra Gnojowa

Zasady ochrony:

- obowiązuje warunek trwałego zachowania w przestrzeni przy ścisłym zakazie zabudowy.

b) stanowiska z nawarstwieniami kulturowymi:

■ Stare Miasto w obrębie murów obronnych ■ Teren Zamku Królewskiego

Zasady ochrony:

- obowiązuje prowadzenie wszelkich działań inwestycyjnych po przeprowadzeniu badań wykopaliskowych, bądź przy udziale archeologa, z możliwością zmiany nadzoru archeologicznego na badania archeologiczne w przypadku odkrycia zachowanych obiektów archeologicznych i architektonicznych.

Obszary archeologiczne (w tym w ramach P-H)

a) tereny związane z historycznym rozwojem miasta:

■ Plac Teatralny (P-H) ■ teren między ul. Grzybowską, Jana Pawła II, Twardą, Pl. Grzybowski ■ teren między Sowią, Mariensztat, Moliera i Wierzbową (P-H) ■ teren między Konwiktorską, Zakroczymską, Sapieżyńską, Bonifraterską (cz.P-H) ■ teren objęty ul. Podchorążych, Czerniakowską, B. Prusa, Książęcą, Al. Ujazdowskie (P-H) ■ teren między Browarną, Lipową, Dobrą, Gęstą (P-H) ■ teren między Al. Ujazdowskimi, Agrykola, Myśliwiecką, Piękną (P-H) ■ teren między Targową, Kijowską, Brzeską, Ząbkowską ■ teren między B. Prusa, Czerniakowską, Smolną, Al. 3-go Maja, Wioślarską, Solec ■ teren objęty Chłodną, Żelazną, Łucką, Wronią, Krochmalną, Towarową ■ teren między Jana Pawła II, Elektoralną, Żabią, Graniczną, Grzybowską,

Zasady ochrony:

- wszelkie roboty ziemne należy prowadzić przy udziale archeologa.

b) tereny zabytków archeologicznych:

■ ul. Krasnowolska ■ ul. Wyczółki, Poleczki, Puławska ■ Dawidy ■ Miedzeszyn Wieś ul. Odrębna ■ ul. Łagiewnicka (między Sporną) ■ ul. Zwoleńska ■ teren między ul. Poloneza i Hołubcową ■ ul. Przygodna ■ Trakt Lubelski ul. Bronowska ■ ul. Południowa ■ ul. Puławska ■ ul. Annopol k/ul. Marywilskiej ■ ul. Łagiewnicka przy ul. Jeziorki ■ ul. Srebrnogórska ■ Wilanów – Zespół Pałacowy – cmentarzysko wczesnośredniowieczne ■ ul. Ks. Anny ■ ul. Przyczółkowa-cmentarzysko lateńskie ■ ul. Marywilska ■ ul. Okrężna przy Klarysewskiej ■ ul. Marywilska przy Kanale Żerańskim ■ Henryków ul. Podróżnicza/Skuterowa ■ ul. Długa od ul. Kilińskiego do ul. Miodowej ■ Gorzkiewki, ul. Wirażowa ■ ul. Jagiellońska od Pl. Hallera do Ratuszowej ■ ul. Zamieniecka przy ul. Zagójskiej ■ Wybrzeże Kościuszkowskie od Al. 3-go Maja do ul. Karowej ■ ul. Ostrobramska przy ul. Fotografików ■ ul. Okrężna 78 i 101■ ul. Lasocińska ■ ul. Morszyńska 71 ■ ul. Wólczyńska 26 ■ ul. Fosa – teren wzgórza służewskiego (teren parafii Św. Katarzyny).

Zasady ochrony:

- obowiązuje nakaz przeprowadzenia badań archeologicznych poprzedzających zmianę sposobu użytkowania gruntu dla inwestycji liniowych, drogowych i kubaturowych.

Tabela Nr 19 - OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW – zestawienie ogólne – Rysunek studium nr 15

Układy urbanistyczne, zespoły urbanistyczno – architektoniczne KZ-RZ/1

Układy urbanistyczne zabudowy miejskiej

1.	Stare Miasto	5.	Miasto - Ogród Sadyba (Czerniaków)
[525]1.A	Nowe Miasto	6.	Saska Kępa
2.	Kolonia Lubeckiego	7.	Osiedle Praga I
3.	Kolonia Staszica	8.	Osiedle Koło WSM
[526]3.A	Kolonia Profesorska	[527]8A.	Osiedle Praga II – zespół pl. Hallera
4.	Żoliborz Historyczny	[528] 8B	Osiedle „Nowy Świat Zachód”,

Zespoły urbanistyczno – architektoniczne (budowlane)

9.	Zespół Uniwersytetu Warszawskiego	26.	Kościół p.w. Matki Boskiej Zwycięskiej z cmentarzem przykościelnym, ul. Grochowska
10.	Zespół Muzeum Narodowego		
11.	Zespół Parlamentu	27.	Zespół kościelny, ul. Ks. Ziemowita
12.	Zespół Politechniki Warszawskiej	28.	Kościół p.w. Św. Antoniego Padewskiego z cmentarzem przykościelnym, ul. Borkowska w Starej Miłośnie
13.	Reduta Wawelska		
14.	Zespół budynków mieszkalnych SBM ‘Ognisko”	29.	Kościół p.w. Św. Michała Archanioła z cmentarzem przykościelnym, ul. Głębocka
15.	d.Korpus Kadetów im. Suworowa		
16.	Zespół budynków mieszkalnych, ul.Boya-Żeleńskiego 4/6	[529]29A.	Szkoła Główna Handlowa - zespół
		[530]29B.	Dom Małego Dziecka z otoczeniem
17.	Zespół urbanistyczny pomiędzy: ul.Różaną, al.Niepodległości, Odolańską, Kazimierzowską	[531]29C.	Instytut Weterynaryjny - zespół
18.	„Szare Domy”	[532]29D.	Teren pamięci martyrologii Żydów Warszawskich – Umschlagplatz
19.	Zespół budynków mieszkalnych, ul.Targowa		
20.	Zespół Szpitala Praskiego p.w. Przemienienia Pańskiego	[533]29E.	Układ urbanistyczny i zespół budowlany Szpitala Dzieciątka Jezus
21.	Zespół Akademii Wychowania Fizycznego	[534]29F.	Zespół Akademii Obrony Narodowej z osiedlem oficerskim z otoczeniem
22.	Zespół torów wyścigów konnych		
23.	Muzeum – Więzienie „Pawiak”	[535]29G.	ul. Brzeska - zespół
24.	Zespół klasztorny Kamedułów, ul. Dewajtis [536]	[537]29H.	ul. Targowa - zespół
25.	Zespół kościelny Św. Katarzyny na Wzgórzu Gucińskim	[538]29I.	ul. Ząbkowska - zespół

Zespoły pałacowo-parkowe, dwory z parkami, parki i ogrody KZ-RZ/2

30.	Zamek Królewski z tarasem i ogrodem	46.	Park „Na Książęcem” i groty d. ogrodu ks.K.Poniatowskiego
31.	Łazienki Królewskie	47.	Pałac Zamoyskich z parkiem
32.	Belweder z parkiem	48.	Pałac Prymasowski z ogrodem
33.	Zamek Ujazdowski z Parkiem Sobieskiego i Kanałem Piaseczyńskim	49.	Zespół pałacowo-parkowy w Tarchominie
		50.	Zespół pałacowo-parkowy Młociny [539](Brühla)
34.	Park Ujazdowski	51.	Zieleniec Wielkopolski
35.	Ogród Botaniczny	52.	Park Dreszera
36.	Ogród Saski	53.	Park Praski oraz Ogród Zoologiczny
37.	Ogród i pałac Krasińskich	54.	Park Skaryszewski
38.	Zespół pałacowo-parkowy Wilanów	55.	Zieleniec przy ul.Stanisława Augusta
39.	Park Morysin	56.	Skwer parkowy im. Jana „Jura” Gorzechowskiego
40.	Zespół pałacowo-parkowy Natolin	57.	Park i dom Ulrichów
41.	Zespół pałacowo-parkowy Ursynów	58.	Budynek dworkowy z parkiem, ul.Dębowa 12
42.	Zespół pałacowo-parkowy Królikarnia	59.	Dwór z parkiem krajobrazowym, ul.Ksawerów 13
43.	Zespół pałacowo-parkowy „Sielce”	60.	Dwór i park w Wyczółkach oraz willa z parkiem, ul. Łączyny 53
44.	Zespół pałacowo-parkowy Szustra (ob. Park Promenada-Morskie Oko)	61.	Zespół d. gumna i dworu, ul.1- go Sierpnia 11
		[540]61A	Pałacyk Henryków - otoczenie
45.	Pałac Sobańskich z ogrodem		

Zespoły zabudowy przemysłowej i urządzeń komunalnych KZ-RZ/3

62.	Stacja Filtrów i Wodociągów	68.	Zespół Stalowni Praskiej
63.	Gazownia Warszawska	69.	Fabryka Lamp (Fabryka Kosmetyków „Pollena”), ul. Szwedzka
64.	Zakłady Norblina	70.	Zespół zabudowań d. Fabryki Wyrobów Metalowych „Wawer” (późn. Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpotańskiego)
65.	d. Elektrownia Tramwajowa, ul. Przyokopowa		
66.	d. Fabryka Maszyn Rolniczych „Duschik i Szolce’’	71.	Zespół d. Elektrowni Warszawskiej POWIŚLE
67.	Warszawska Wytwórnia Wódek „Koneser”	[541]71A.	Zajezdnia tramwajowa „Kawęczyńska” - otoczenie

[525] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[526] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[527] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 4 - uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r
[528] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[529] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 1 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r
[530] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 2 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r
[531] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 3 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r
[532] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[533] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[534] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[535] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[536] Przypis wprowadzony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. część d. obszaru otoczenia objęta wpisem do RZ,
[537] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[538] Punkt w związku z wpisem do RZ dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[539] Zapis w związku z wpisem do RZ uzupełniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. przeniesienie z tab. Nr 20 poz. 149
[540] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 8 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Zespoły budownictwa obronnego – forty i koszary KZ-RZ/4

72.	Cytadela	82.	Fort VI Okęcie, przy ul.Lipowczana
73.	Cytadela-Fort Legionów z otoczeniem	83.	Fort VII-A Służewiec
74.	Cytadela-Fort Traugutta	84.	Fort VIII – „Służew”
75.	Cytadela-Fort Sokolnickiego	85.	Fort IX przy ul.Powsińskiej
76.	Cytadela-Tunel łączący Cytadelę do pl. Inwalidów	86.	Zespół budynków koszarowych przy ul.11-go Listopada
77.	Fort Śliwickiego	[542]86A.	Fort P (Parysów, Bema, Powązkowski) z wałem fortecznym i otoczeniem
78.	Fort M-Mokotów		
79.	Fort Cze-Czerniaków	[543]86B.	Fort V (Włochy) z otoczeniem
80.	Fort II przy ul. Księżycowej	[544]86C.	Fort IV (Chrzanów)
81.	Fort III (Blizne)		

Cmentarze KZ-RZ/5

87.	Cmentarz Bródnowski	93.	Cmentarz wojenny, ul.Przyczółkowa (Powsin)
88.	Zespół cmentarzy powązkowskich	94.	Cmentarz Rzymsko-Katolicki – ul.Cylichowska
89.	Cmentarz Muzułmański Tatarski, ul.Tatarska	95.	Cmentarz Rzymsko-Katolicki, ul.Żołądkowskiego
90.	Reduta Wolska	[545]95A.	Cmentarz Żydowski – Mauzoleum na Bródnie
91.	Cmentarz Karaimski, ul. Redutowa	[546]95B.	Cmentarz Powstańców Warszawy
92.	Cmentarz Rzymsko-Katolicki, al. Wilanowska	[547]95C.	Cmentarz choleryczny na Pradze Północ

Wielkoprzestrzenne założenia urbanistyczne (na rys.- bez numeracji)

1.	Oś Saska – Saskie założenie urbanistyczne
2.	Oś Stanisławowska – Stanisławowskie założenie urbanistyczne: ul. Bagatela, Koszykowa, Marszałkowska (od pl. Unii Lubelskiej do Koszykowej), Nowowiejska, Polna, I Armii Wojska Polskiego, Śniadeckich, al. Ujazdowskie, pl. Zbawiciela
3.	Wilanowskie założenie urbanistyczne

Założenia urbanistyczne ulic i placów (na rys.- bez numeracji)

1.	ul. Agrykola	16.	ul. Kanonia	31.	ul. Nowy Świat	46.	ul. Wiejska
2.	ul. Bednarska	17.	ul. Kapitulna	32.	ul. Piekarska	47.	ul. Wierzbowa
3.	ul. Bielańska	18.	ul. Kopernika	33.	ul. Piwna	48.	ul. Zakroczymska
4.	ul. Boleść	19.	ul. Kościelna	34.	ul. Podwale		**Place:**
5.	ul. Bracka	20.	ul. Kozia	35.	ul. Rybaki	1.	Rynek Starego Miasta
6.	ul. Brzozowa	21.	ul. Kozła	36.	ul. Rycerska	2.	Rynek Nowego Miasta
7.	ul. Bugaj	22.	ul. Krakowskie Przedmieście	37.	ul. Senatorska	3.	pl. Bankowy
8.	ul. Chłodna	23.	ul. Krzywe Koło	38.	ul. Solec	4.	pl. Grzybowski
9.	ul. Długa	24.	ul. Leszno	39.	ul. Stara	5.	pl. Krasińskich
10.	ul. Dziekania	25.	ul. Mariensztat	40.	ul. Szeroki Dunaj	6.	pl. Małachowskiego
11.	ul. Elektoralna	26.	ul. Mazowiecka	41.	ul. Szpitalna	7.	pl. Marszałka Piłsudskiego
12.	ul. Franciszkańska	27.	ul. Miodowa	42.	ul. Świętojańska	8.	pl. Trzech Krzyży
13.	ul. Freta	28.	ul. Mokotowska	43.	ul. Tamka	9.	pl. Unii Lubelskiej
14.	ul. Jezuicka	29.	ul. Mostowa	44.	ul. Twarda	10.	pl. Zamkowy
15.	ul. Kamienne Schodki	30.	ul. Nowomiejska	45.	ul. Wąski Dunaj		

Stanowiska archeologiczne (na rys.- bez numeracji)

1.	Bródno Stare–grodzisko	2.	Góra Gnojowa	[548]3.A	Stare Miasto w obrębie murów obronnych (-)
				[549]3.B	Teren Zamku Królewskiego

Obszary archeologiczne (na rys.- bez numeracji)

4.	Plac Teatralny	7.	teren: Sowia, Mariensztat do Moliera	[550] 8B.	teren: Chłodna, Elektoralna, Al. Jana Pawła II, Grzybowska, Żelazna
5.	teren: Konwiktorska, Zakroczymska, Sapieżyńska, do Bonifraterskiej	[551] 8A.	teren: Chłodna, Żelazna, Łucka, Towarowa	[552] 8C.	teren: Elektoralna, Żabia, Graniczna, Grzybowska, Al. Jana Pawła II
6.	teren: Boleść, Rybaki, Wybrzeże Gdańskie				

[541] Zapis w związku z wpisem do RZ przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 46 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[542] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 12 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[543] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 13 -uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[544] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 53 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[545] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 18 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[546] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 19 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[547] Zapis przeniesiony z tabeli Nr 20 poz. 133 - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[548] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[549] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[550] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[551] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[551] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[552] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ

[553] 8D.	teren: Grzybowska, Pl. Grzybowski, Twarda, Al. Jana Pawła II	17.	Puławska	[554] 30B	ul.Okrężna 101
9.	teren: Browarna, Lipowa, Dobra do Gęstej	18.	ul.Południowa	31.	ul. Jagiellońska od Pl. Hallera do Ratuszowej
[555] 10A.	teren: Piękna, Myśliwiecka, Agrykola, Aleje Ujazdowskie.	[556] 19A.	rejon ul. Hołubcowa, Poloneza	32	ul.Ks.Anny
[557] 10B.	teren: Al. Jerozolimskie, Wioślarska, Solec, Al. Ks. Józefa Stanka, Czerniakowska, Ludna, Książeca, terenem parku do Alei Jerozolimskich.	[558] 19B	rejon ul. Hołubcowa, Poloneza	33	ul.Okrężna przy Klarysewskiej
		20	ul.Marywilska przy Kanale Żerańskim	34	ul.Krasnowolska
[559] 10C.	teren: Książęca, Ludna, Czerniakowska, Al. Ks. Józefa Stanka, Solec, Czerniakowska, Nowosielecka, Podchorążych, Gagarina, Parkowa, Belwederska, Aleje Ujazdowskie, Agrykola, Myśliwiecka, Piękna, Aleje Ujazdowskie	21.	ul.Przygodna	35	Gorzkiewki, ul Wirażowa
		22.	ul.Annopol k/ul. Marywilskiej	36	ul. Morszyńska 71
		23.	ul.Łagiewnicka przy ul.Jeziorki	37	Henryków ul. Podróżnicza/Skuterowa
11.	teren: Targowa, Kijowska, Brzeska, Ząbkowska	24	Wilanów–cmentarzysko	38	ul.Wólczyńska 26
12.	ul.Zwoleńska	25.	Trakt Lubelski ul. Bronowska	39	ul.Fosa – wzgórze (teren parafii Św. Katarzyny
13.	Dawidy	26.	ul.Srebrnogórska	40	ul.Długa od ul. Kilińskiego do ul. Miodowej
14.	ul.Marywilska	27.	Wyb. Kościuszkowskie od Al. 3Maja do Karowej	41	
15.	ul.Łagiewnicka (między Sporną)	28.	ul.Przyczółkowa-cmentarzysko	42	ul.Zamieniecka przy ul Zagójskiej ul.Lasocińska
[560] 16.A	ul. Wyczółki.	29.	Miedzeszyn Wieś ul.Odrębna	43	ul.Ostrobramska przy ul.Fotografików
[561] 16.B	ul. Poleczki	[562] 30A.	ul.Okrężna 78	1	

3. OBSZARY OBJĘTE STREFAMI OCHRONY KONSERWATORSKIEJ I OBIEKTY UJĘTE W EWIDENCJI ZABYTKÓW WSKAZANE DO OCHRONY PRAWEM MIEJSCOWYM

Wskazuje się obiekty i obszary[563] zabytkowe, stanowiące historyczne układy i zespoły przestrzenne oraz krajobraz kulturowy Skarpy Warszawskiej do ochrony prawem miejscowym poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej, w których **uwzględnia się zalecenia konserwatorskie** (Schemat Nr 70).[564] Jednocześnie na rysunku Studium 15 wskazuje się obszary ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

3.1. OBSZARY ZABYTKOWE I KRAJOBRAZ KULTUROWY OBJĘTE STREFAMI OCHRONY KONSERWATORSKIEJ, oznaczone na rysunku studium symbolem KZ- ..A, B, C, E, L, G i K

Ustala się **strefy ochrony konserwatorskiej** o zróżnicowanych zasadach ochrony - strefa A, B, C, E, L, G i K - obejmujące następujące obszary o wartościach zabytkowych i kulturowych:

STREFA A – strefa ochrony wszystkich parametrów historycznego układu urbanistycznego
KZ-A

Strefą objęte są zabytki:

układy urbanistyczne, zespoły zabudowy: (-)[565] ■ Teren pamięci martyrologii Żydów Warszawskich

zespoły pałacowo-parkowe, parki i ogrody: ■ zespół dworu z parkiem w Buchniku ■ Księży Staw (Gucin Gaj) [566](-) ■ Park Arkadia ■ Park im. Rydza Śmigłego

[553] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[554] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[555] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[556] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[557] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[558] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[559] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., zgodnie z wpisem do RZ
[560] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[561] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[562] Zapis zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. zgodnie z wpisem do RZ
[563] wg aktualizowanego wykazu Konserwatora Zabytków –- stan na listopad 2005 r. –w tabeli nr 20 oraz w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe – wykaz nr 3 (wg dzielnic)
[564] Treść (ostatnie zdanie) dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.w związku z ewidencją zabytków
[565] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20, poz. 1-4 i tab. nr 19 poz. 29A-C i 8A

zespoły budownictwa obronnego- forty: ■ Fort II A (Babice, Radiowo, Fosa Babicka), (-)[567] ■ Fort VII (Zbarż)

cmentarze: ■ Cmentarz – Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich ■ Cmentarz Komunalny Wojskowy ■ Cmentarz Żołnierzy Włoskich, (-)[568]

Ustala się ochronę wartości kulturowych zespołów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad określonych dla strefy:

- pełna ochrona rozplanowania (przebiegu i ukształtowania sieci ulic i placów, podziałów działek), zabudowy (gabarytów, ukształtowania brył, charakterystycznych cech architektury), sposobu użytkowania zespołu i obiektów,
- pełna ochrona fortu: rozplanowania, ukształtowania elementów ziemnych i obiektów murowych oraz otuliny (przedpola), ustalenie warunków sposobu użytkowania zespołu i obiektów,
- rekomendacja do wpisu do rejestru zabytków zespołu lub jego części,
- dla obszarów stosuje się analogiczne zasady ochrony jak dla odpowiednich obszarów wpisanych do rejestru zabytków.

STREFA B – strefa ochrony istotnych parametrów historycznego układu urbanistycznego
KZ-B

Strefą objęte są zabytki:

układy urbanistyczne, zespoły zabudowy: ■ Praga Historyczna–Stara Praga (cz. wschodnia i zachodnia) ■ Praga Historyczna – Nowa Praga ■ Praga II (-)[569] obszar północny ■ Śródmieście – zespół zabudowy śródmiejskiej ■ Muranów Południowy ■ Muranów Północny - zespół ulicy Gen. Andersa ■ Dzielnica Rządowa – Belwederska/Parkowa ■ Kolonia SM „Temida" pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości ■ ulica Chocimska – zespół ■ Mokotów - Zespoły willowe Górnego Mokotowa ■ Osiedle Sielce ■ Stare Bielany Zespoły Osiedli Mieszkaniowych na Bielanach ■ Boernerowo – Osiedle Łączności (część) ■ Wojskowa Akademia Techniczna ■ Miasto-ogród Młociny ■ Miasto-ogród Nowe Włochy (cz. zachodnia) ■ Osiedle Funduszu Kwaterunku Wojskowego ■ Osiedle Posłów i Senatorów PPS ■ Szpital Dzieciątka Jezus ■ Szpital Starozakonnych na Czystem (Szpital Wolski) ■ Akademia Obrony Narodowej wraz z osiedlem oficerskim ■ Osiedle Tysiąclecia ■ Osiedle ZM Ursus

zespoły pałacowo-parkowe, parki i ogrody: ■ dwór Osteroffów i Park im.13.09.1944 ■ Park Młociński ■ Park im. Traugutta ■ Park Sowińskiego ■ Założenie pałacowo-parkowe Mostowskich (Koelichenów) – Park Kombatantów

zespoły zabudowy przemysłowej: (-)[570]

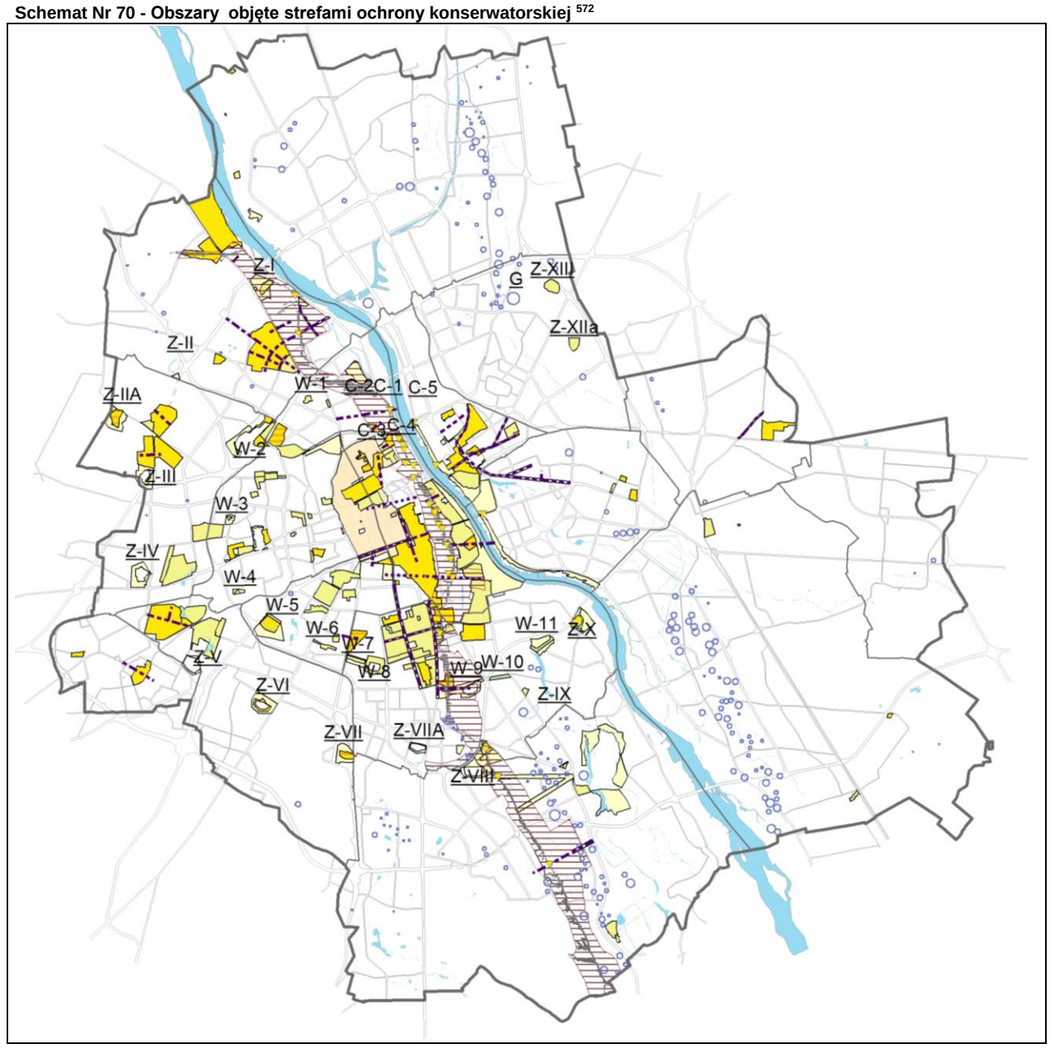
zespoły budownictwa obronnego - forty i koszary: ■ Fort – Bateria X Augustówka (część), (-)[571] ■ Fort Szczęśliwice ■ Zespół Sportowy CWKS Legia – wał przyfortowy Bema ■ Fort VI Okęcie (część niewpisana do rej. zab.)

cmentarze: ■ Cmentarz Wawrzyszewski przy Wólczyńskiej ■ Cmentarz Wolski ■ Cmentarz Żydowski, ul. Izbicka

Ustala się ochronę wartości kulturowych zespołów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad określonych dla strefy:

- ochrona rozplanowania (przebiegu i ukształtowania sieci ulic i placów) i obiektów o wartościach kulturowych, ograniczenie gabarytów, ograniczenie sposobu użytkowania zespołu,
- ochrona fortu: rozplanowania, ukształtowania elementów ziemnych i obiektów murowych, oraz otuliny (przedpola), ograniczenia sposobu użytkowania zespołu i obiektów,
- dla obszarów stosuje się analogiczne zasady ochrony jak dla obszarów wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do wybranych parametrów historycznego układu urbanistycznego określonych na podstawie odrębnych opracowań.

Schemat Nr 70 - Obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej [572]

[566] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 8 i tab. nr 19 poz. 61A
[567] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 12 i 13 i tab. Nr 19 poz. 86 A i B
[568] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20, poz. 18 i 19 i tab. Nr 19 poz. 95 A i B
[569] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 34 i tab. nr 19 poz. 8A.
[570] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 46 i tab. nr 19 poz. 71A
[571] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 53 i tab. nr 19 poz. 86C

[572] Zmiana schematu uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

STREFA C – strefa ochrony wybranych parametrów historycznego układu urbanistycznego

KZ-C

Strefą objęte są zabytki:

układy urbanistyczne, zespoły zabudowy: ■ Boernerowo Osiedle Łączności (fragm.) ■ Miasto – ogród Jelonek (cz. północna i południowa) ■ Bielany II – Podczaszyńskiego, Żeromskiego, Marymoncka tzw. Serek Bielański ■ Miasto - ogród – Nowe Włochy (cz. wsch.) ■ Miasto-ogród – Stare Włochy ■ Powiśle Północne i Południowe ■ Powiśle–Solec ■ Ujazdów/Czerniaków ■ Zespół obiektów sportu „Legia" przy Łazienkowskiej ■ ulica Próżna – zespół ■ Plac Starynkiewicza (Skwer A. Grotowskiego), (-)[573] ■ Stary Mokotów - układ urbanistyczny ■ ulica Grottgera – zespół ■ Zespół Belgijska, Wygoda ■ Wejnerta/al.Niepodległości – zespół ■ Racławicka Zachodnia i Wschodnia ■ Osiedle Dąbrowskiego – WSM Mokotów ■ Osiedle Wierzbno I ■ Ochota – Grójecka I ■ Ochota – Wawelska ■ Ochota – Grójecka II ■ Osiedle WSM Rakowiec ■ Mirów ■ Osiedle Nowe Miasto – Nowiniarska/Bonifraterska ■ Osiedle Wawelbergów I ■ Osiedle „Tanich Domów" ■ Zespół Koło – Wystawa BGK ■ WSM Koło Wschód III Kolonia (fragm. niewpisany do rej. zab.) ■ Osiedle Koło I TOR (wraz z WSM Koło Wschód II Kolonia) ■ WSM Koło Zachód ■ Młynów – zespoły zabudowy ■ Płocka/Górczewska – zespół zabudowy ■ Krasińskiego/Popiełuszki – zespół ■ Praga - Ratuszowa (część) ■ Szmulki (cz. wschodnia) ■ Zespół Asfaltowa, Kielecka, Opoczyńska ■ Zespoły zabudowy pomiędzy Św. A. Boboli – al. Niepodległości ■ Zespół zabudowy wokół Fortu M-Mokotów ■ Zespół Popularna, Mikołajska ■ Zespół Opaczewska, Piotrkowska, Dunajecka ■ Kolejowy Klub Sportowy „Polonia" („Kolejarz") ■ Nowy Chrzanów – kolonia ■ ulica Młoda w Falenicy – zespół ■ Powsin – wieś

zespoły dworsko-parkowe, parki i ogrody: ■ Folwark Wilanów ■ Nowodwory folwark ■ Skwer im. A. Pawełka ■ Park Powstańców Warszawy ■ Park im. Matki Mojej (Fort Wawer)

zespoły zabudowy przemysłowej: ■ Port Praski

zespoły budownictwa obronnego - forty i koszary: ■ Fort I (Bielany) ■ Fort M-Mokotów – wał międzyfortowy ■ Fort – Bateria X Augustówka (część) ■ Fort XIII (Lewiepol, Zacisze) ■ Punkt oporu Cze – Czyste ■ Punkt Oporu Rakowiec ■ Punkt oporu Zacisze (Fort XIIa - Lewinów) ■ wał międzyfortowy na wschód od Fortu Cze (Czerniaków) ■ wał międzyfortowy pomiędzy jez. Czerniakowskim, a Fortem-Bateria X ■ Zespół Kozielska – koszary Kozaków Dońskich ■ Zespół sportowy – wał przyfortowy Bema (część) ■ dzieło flankujące pośrednie Buraków ■ dzieło flankujące pośrednie, przy ul. Olbrachta

cmentarze: ■ Cmentarz Ofiar Wojny 1939 – 1945 w Wawrze ■ Cmentarz w Powsinie ■ Cmentarz Mariawicki, ul. Wolska ■ Cmentarz Rzymsko-Katolicki przy Powsińskiej ■ Cmentarz Rzymsko-Katolicki przy ul. Fosa ■ Cmentarz Ewangelicki w Białołęce, (-)[574]

Ustala się ochronę wartości kulturowych zespołów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad określonych dla strefy:

- ochronę rozplanowania, ograniczenie gabarytów,
- ochronę stanu istniejącego fortu, ograniczenie sposobu użytkowania miejsca,
- dla obszarów stosuje się analogiczne zasady ochrony jak dla obszarów wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do wybranych parametrów historycznego układu urbanistycznego określonych na podstawie odrębnych opracowań.

STREFA E – strefa ochrony otoczenia i ekspozycji zabytku

KZ-E

Strefą objęte są:

■ Elektrownia Tramwajowa – otulina ■ Filtry – otoczenie ■ zespół szkolny przy Bema – otoczenie (teren zespołu) ■ Instytut Geologiczny – otoczenie (teren) ■ Zespół Bazyliki Najświętszego Serca Jezusowego – otoczenie (teren zespołu) ■ Kościół p.w. M.B.Loretańskiej – otoczenie (teren zespołu) (-)[575] ■ Kościół Najświętszego Serca Maryji wraz z placem ■ Nadbrzeże Prawobrzeżne i Lewobrzeżne ■ Żoliborz Historyczny – projektowany park na Podskarpiu ■ Park Królikarnia – otoczenie ■ Gucin Gaj – otoczenie ■Zakopane ■Klasztor Kamedułów - otoczenie, (-)[576] ■ Nowe Świdry (Zespół Mostowskich – Tarchomin) – otoczenie ■ zespół pałacowo-parkowy Szustra – otoczenie ■ Zespół parków Wilanów – Morysin – otoczenie ■ Przedpole Parku w Wilanowie ■ Fort Traugutta (Aleksiej) – otoczenie ■ Fort I (Bielany) – otoczenie ■ Fort II (Wawrzyszew, Chomiczówka) – otoczenie ■ Fort II A (Babice, Radiowo, Fosa Babicka) – otoczenie ■ Fort III (Blizne, Groty, Fosa Groty) – otoczenie ■ Fort P (Parysów, Bema, Powązki) – otoczenie ■ dzieło flankujące pośrednie przy ul. Olbrachta – otoczenie ■ Fort IV (Chrzanów) – otoczenie ■ Fort V (Włochy) – otoczenie ■ Fort VI (Okęcie) – otoczenie ■ Fort VII (Zbarż) – otoczenie ■ Fort M-Mokotów z wałem międzyfortecznym – otoczenie ■ Punkt oporu Cze-Czyste - otoczenie ■ Fort Służewiec – otoczenie ■ Fort Szcze – Szczęśliwice – otoczenie ■ Fort Cze – Czerniaków (Piłsudskiego) – otoczenie ■ Fort VIII Służew – otoczenie ■ Fort-Bateria X (Augustówka, Fosa Siekierkowska) – otoczenie ■ wał międzyfortowy pomiędzy jeziorkiem Czerniakowskim, a Fortem-Bateria X – otoczenie ■ Cmentarz przy Wałbrzyskiej – otoczenie mogił zbiorowych ofiar wojny i reżimu ■ Cmentarz Wilanowski (nowa część) ■ Cmentarz Wilanowski – otoczenie ■ zespół cmentarzy powązkowskich – otoczenie ■ Reduta Wolska z Cmentarzem Prawosławnym – otoczenie.

Ustala się ochronę wartości kulturowych obszarów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad określonych dla strefy:

- ochrona perspektyw widokowych i gabarytów
- dla obszarów stosuje się zasady ochrony na podstawie odrębnych opracowań.

STREFA L – strefa ochrony liniowych parametrów historycznego układu urbanistycznego

KZ-L

Strefą objęte są zabytki:

Założenia urbanistyczne ulic: ■ Aleje Jerozolimskie ■ Aleja Niepodległości ■ ulica Marszałkowska ■ ulica Puławska ■ ulica Madalińskiego ■ ulica Targowa ■ ulica Grochowska ■ ulica Mińska ■ ulica 11 Listopada ■ ulica Okrzei ■ ulica Ząbkowska ■ ulica Kawęczyńska ■ ulica Radzymińska ■ Klasztor Kamedułów – droga dojazdowa ■ aleja dojazdowa do Akademii Obrony Narodowej – ul. Gen.Chruściela „Montera".

Ustala się ochronę wartości kulturowych zespołów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad określonych dla strefy:

- ochrona fragmentów rozplanowania, przebiegu tras komunikacyjnych, podziałów działek, obiektów o wartościach kulturowych, ograniczenia gabarytów,
- dla obszarów stosuje się analogiczne zasady ochrony jak dla obszarów wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do wybranych parametrów układów przestrzennych ulic określonych na podstawie odrębnych opracowań.

STREFA G – strefa ochrony elementów rozplanowania sprzed 1939r. oraz związanych z nimi zespołów budowlanych

KZ-G

Strefą objęty jest obszar miasta w historycznych granicach Wałów (Okopów) Lubomirskiego, nie objęty ww. strefami KZ-A – L.

Ustala się ochronę wartości kulturowych układu i zespołów poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad określonych dla strefy:

- ochrona dawnego rozplanowania i towarzyszących gabarytów,
- ograniczenie gabarytów nowych inwestycji
- dla obszarów stosuje się analogiczne zasady ochrony jak dla obszarów wpisanych do rejestru zabytków w stosunku do wybranych parametrów historycznego układu urbanistycznego określonych na podstawie odrębnych opracowań

STREFA K – strefa ochrony krajobrazu kulturowego

KZ-K

Strefą objęty jest obszar Skarpy Warszawskiej w granicach miasta oraz wielkoprzestrzennego założenia Wilanowskiego, stanowiący przestrzeń historycznie kształtowaną przez działalność człowieka, łączącą cenne wartości przyrodnicze i kulturowe.

Ochrona krajobrazu kulturowego Skarpy Warszawskiej wymaga respektowania w zagospodarowaniu przestrzennym w szczególności następujących zasad:

[573] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 73 i tab. nr 19 poz. 29E
[574] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 133 i tab. nr 19 poz. 95C
[575] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 1403 i tab. nr 19 poz. 29F
[576] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 20 poz. 146 i149 i tab. nr 19 poz. 50 i 24

- ograniczenie zabudowy z wykluczeniem obiektów i urządzeń wysokich jako konkurujących z zabytkowymi dominantami historycznej sylwety miasta na Skarpie Warszawskiej (panorama miasta) – dopuszczenie lokalizowania zabudowy w oparciu o analizy widokowe i panoram,
- ochrona przed zabudową punktów i osi widokowych oraz kontrolowanie zieleni kształtującej sylwetę miasta historycznego,
- ograniczenie wysokości zabudowy dolnego tarasu Wisły do wysokości 2/3 skarpy na poszczególnych jej odcinkach – w szczególnych przypadkach dopuszczenie ewentualnych dominant według szczegółowych zaleceń konserwatorskich,
- Dla zabytkowych układów i zespołów urbanistycznych znajdujących się w strefie, a jednocześnie w ramach obszarów: UNESCO, Pomnika Historii lub wpisanych do rejestru zabytków wymagane jest respektowanie zasad ochrony określonych dla tych obszarów oraz obiektów w pkt 2.1– 2.4. nn. rozdziału.

[577]**Zabytki archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków** (wg oznaczeń graf. na rys. studium)

[578] Rejony lokalizacji tych zabytków wg rysunku studium.

Ustala się ochronę wartości kulturowych poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad (-)[579]:

- prowadzenie wszelkich działań inwestycyjnych przy udziale archeologa z możliwością zmiany nadzoru na badania archeologiczne w przypadku odkrycia zachowanych obiektów archeologicznych i architektonicznych.

3.2. OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW, NIE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW (nie wyodrębnione na rysunku studium)

W celu umożliwienia prowadzenia ochrony zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków - ustala się podstawowe zasady ochrony tych obiektów - do jednoznacznego ustalenia zakresu ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- zabytki nie wpisane do rejestru zabytków, [580]ujęte w gminnej ewidencji zabytków[581], powinny:
  - być utrzymane w dobrym stanie technicznym, bez naruszania ich wartości zabytkowej,
  - być wskazane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - posiadać zapisane w planie miejscowym warunki i zakres ochrony w zależności od potrzeb: gabarytu, formy, detalu oraz zagospodarowania bezpośredniego otoczenia.

Tabela Nr 20 – OBSZARY OBJĘTE STREFAMI OCHRONY KONSERWATORSKIEJ – zestawienie ogólne – Rysunek studium nr 15

STREFA A – strefa ochrony wszystkich parametrów historycznego układu urbanistycznego			**KZ-A**
1.[582]	(-)	11.	Fort II A (Babice, Radiowo, Fosa Babicka)
2.[583]	(-)	12.[584]	(-)
3.[585]	(-)	13.[586]	(-)
4.[587]	(-)	14.	Fort VII (Zbarż)
5.	Teren pamięci martyrologii Żydów Warszawskich	15.	Cmentarz – Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich
6.	Dwór z parkiem w Buchniku	16.	Cmentarz Komunalny Wojskowy
7.	Księży Staw – Gucin Gaj	17.	Cmentarz Żołnierzy Włoskich
8.[588]	(-)	18.[589]	(-)
9.	Park Arkadia	19.[590]	(-)
10.	Park im. Rydza Śmigłego (fragm. część na podskarpiu)		

STREFA B - strefa ochrony istotnych parametrów historycznego układu urbanistycznego			**KZ-B**
20.	Praga Historyczna – Stara Praga (cz. wschodnia)	40.	Osiedle ZM Ursus
21.	Praga Historyczna – Stara Praga (cz. zachodnia)	41.	Zespół Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
22.	Praga Historyczna – Nowa Praga	42.	Zespół Szpitala Dzieciątka Jezus
23.	Śródmieście – zespół zabudowy śródmiejskiej	43.	Zespół Szpitala Starozakonnych na Czystem
24.	Dzielnica Rządowa - Belwederska/Parkowa	44.	Zespół Wojskowej Akademii Technicznej
25.	Kolonia SM „Temida" pracowników Min. Sprawiedliwości	45.	Zespół Akademii Obrony Narodowej z osiedlem oficerskim
26.	Mokotów – zespół ul.Chocimskiej	46.[591]	(-)
27.	Mokotów – zespoły willowe Górnego Mokotowa	47.	Dwór Osteloffów i park im. 13.09.1944
28.	Miasto – ogród Młociny	48.	Park im. Traugutta
29.	Miasto – ogród Nowe Włochy (cz. zachodnia)	49.	Park Młociński
30.	Osiedle Boernerowo – Osiedle Łączności (część)	50.	Park Sowińskiego
31.	Stare Bielany – zespół osiedli mieszkaniowych	51.	Założenie pałacowo-parkowe Mostowskich (Koelichenów) - Park Kombatantów
32.	Osiedle Funduszu Kwaterunku Wojskowego	52.	Fort Szczęśliwice
33.	Osiedle Posłów i Senatorów PPS	53.[592]	(-)
34.[593]	(-)	54.	Fort VI – Okęcie (część niewpisana do rej. zab.)
35.	Osiedle Praga II – obszar północny	55.	Fort X (Augustówka)
36.	Osiedle Muranów Południowy	56.	Wał przyfortowy Bema – Zespół Sportowy CWKS Legia
37.	Muranów Północny – zespół ulicy Gen. Andersa	57.	Cmentarz Wawrzyszewski na Wólczyńskiej
38.	Osiedle Sielce	58.	Cmentarz Wolski
39.	Osiedle Tysiąclecia	59.	Cmentarz Żydowski, ul.Izbicka

STREFA C - strefa ochrony wybranych parametrów historycznego układu urbanistycznego			**KZ-C**
60.	Boernerowo - Osiedle Łączności (część)	92.	Osiedle Koło I TOR (wraz z WSM Koło Wschód II Kolonia)
61.	Miasto-ogród Jelonek (część północna)	93.	WSM Koło Zachód
62.	Miasto-ogród Jelonek (część południowa)	94.	Młynów – zespoły zabudowy
63.	Bielany II – tzw.Serek Bielański	95.	Płocka/Górczewska – zespół zabudowy
64.	Miasto-ogród Nowe Włochy (część wsch.)	96.	Zespół Krasińskiego/Popiełuszki
65.	Miasto-ogród Stare Włochy	97.	Praga – Ratuszowa
66.	Powiśle Północne	98.	Szmulki (cz. wschodnia)
67.	Powiśle Południowe	99.	Zespół Asfaltowa, Opoczyńska, Kielecka
68.	Powiśle – Solec	100.	Zespoły zabudowy pomiędzy Św.A.Boboli-Niepodległości
69.	Ujazdów/Czerniaków	101.	Zespół zabudowy wokół Fortu M-Mokotów
70.	„Legia" - zespół obiektów sportu, ul.Łazienkowska	102.	Zespół Popularna, Mikołajska
71.	Ul.Próżna – zespół	103.	Zespół Opaczewska, Piotrkowska, Dunajecka
72.	Plac Starynkiewicza (Skwer A. Grotowskiego)	104.	Zespół Kolejowy Klub Sportowy „Polonia" („Kolejarz")
73.[594]	(-)	105.	Nowy Chrzanów – kolonia
74.	Stary Mokotów – układ urbanistyczny	106.	ulica Młoda – zespół (Falenica)
75.	Mokotów - ul.Grottgera	107.	Powsin – wieś
76.	Mokotów - ul.Belgijska, Wygoda	108.	Port Praski
77.	Al.Niepodległości/ Wejnerta - zespół	109.	Folwark Wilanów
78.	Racławicka Zachodnia	110.	Nowodwory folwark
79.	Racławicka Wschodnia	111.	Park im. Matki Mojej (Fort Wawer)
80.	Osiedle Dąbrowskiego - WSM Mokotów	112.	Park Powstańców Warszawy
81.	Osiedle Wierzbno I	113.	Skwer im. A. Pawełka
82.	Ochota – Grójecka I	114.	Punkt oporu Cze-Czyste
83.	Ochota – Wawelska	115.	Dzieło flankujące pośrednie, przy ul.Olbrachta
84.	Ochota – Grójecka II	116.	Dzieło flankujące pośrednie Buraków
85.	Osiedle WSM Rakowiec	117.	Fort I (Bielany)
86.	Mirów	118.	Fort M-Mokotów – wał międzyfortowy
87.	Osiedle Nowe Miasto - Nowiniarska/Bonifraterska	119.	Fort X – Bateria X, Augustówka (część)
88.	Osiedle Wawelbergów I	120.	Fort XIII (Lewiepol, Zacisze)
89.	Osiedle „Tanich Domów"	121.	Punkt oporu Rakowiec
90.	Koło – Wystawa BGK	122.	Punkt oporu Zacisze (Fort XIIa – Lewinów)
91.	WSM Koło Wschód III Kolonia (fragm. niewpisany do RZ)	123.	Wał międzyfortowy na wschód od Fortu Cze (Czerniaków)

[577] Treść do nawiasu zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.w związku z utworzeniem GEZ
[578] Treść do „wg" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z utworzeniem GEZ
[579] Treść skreślona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z utworzeniem GEZ
[580] Zmiana treści na: „ujęte" wprowadzona uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku utworzeniem GEZ
[581] wg aktualizowanego wykazu Konserwatora Zabytków.
[582] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 29A - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[583] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 29B- uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[584] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 86A- uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[585] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 29C - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[586] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 86B- uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[587] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 8A – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ
[588] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 61A - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ
[589] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 95A - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[590] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 95B - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[591] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 71A – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ
[592] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 86C- uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wpisem do RZ
[593] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 8A – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ
[594] Zapis przeniesiony do tabeli Nr 19 poz. 29E - uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ

124.	Wał miedzyfortowy pomiędzy jez.Czerniakowskim, a Baterią X	129.	Cmentarz Ofiar Wojny 1939 – 1945 w Wawrze
125.	Zespół Kozielska – koszary Kozaków Dońskich	130.	Cmentarz Rzymsko-Katolicki, ul.Powsińska
126.	Zespół sportowy – wał przyfortowy Bema (część)	131.	Cmentarz w Powsinie
127.	Cmentarz Mariawicki, ul.Wolska	132.	Cmentarz Ewangelicki w Białołęce
128.	Cmentarz Rzymsko-Katolicki, ul.Fosy	133[595]	(-)

STREFA E – strefa ochrony otoczenia i ekspozycji zabytku **KZ-E**

134.	Elektrownia Tramwajowa – otulina	156.	Fort IIA (Babice, Radiowo, Fosa Babicka) – otoczenie
135.	Filtry – otoczenie	157.	Fort III (Blizne, Groty, Fosa Groty) – otoczenie
136.	Zespół szkolny, ul.Bema	158.	Fort P (Parysów, Bema, Powązki) – otoczenie
137.	Instytut Geologiczny – otoczenie (teren)	159.	Fort Traugutta (Aleksiej) – otoczenie
138.	Zespół Bazyliki Najświętszego Serca Jezusowego	160.	Dzieło flankujące pośrednie przy ul.Olbrachta – otoczenie
139.	Kościół M.B.Loretańskiej – otoczenie	161.	Fort IV (Chrzanów) – otoczenie
140. [596]	(-)	162.	Fort V (Włochy) – otoczenie
141.	Kościół Najświętszego Serca Maryji wraz z placem	163.	Fort VI (Okęcie) – otoczenie
142.	Nadbrzeże Lewobrzeżne	164.	Fort VII (Zbarż) – otoczenie
143.	Nadbrzeże Prawobrzeżne	165.	Fort M-Mokotów z wałem międzyfortecznym – otoczenie
144.	Żoliborz Historyczny – projektowany park na Podskarpiu	166.	Punkt oporu Cze-Czyste - otoczenie
145.	Zakopane	167.	Fort Służewiec – otoczenie
146.	Klasztor Kamedułów – otoczenie[597]	168.	Fort Szcze – Szczęśliwice – otoczenie
147.	Park Królikarnia – otoczenie	169.	Fort Cze – Czerniaków (Piłsudskiego) – otoczenie
148.	Gucin Gaj – otoczenie	170.	Fort VIII (Służew) – otoczenie
149. [598]	(-)	171.	Fort X - Bateria (Augustówka) – otoczenie
150.	Zespół Mostowskich-Tarchomin (Nowe Świdry)– otoczenie	172.	Wał międzyfortowy pomiędzy jeziorkiem Czerniakowskim a Baterią X – otoczenie
151.	Zespół pałacowo-parkowy Szustra – otoczenie	173.	Cmentarz parafialny przy ul.Wałbrzyskiej – otoczenie mogił zbiorowych ofiar wojny i reżimu
152.	Zespół parków Wilanów – Morysin – otoczenie	174.	Cmentarz Wilanowski (nowa część)
153.	Przedpole Parku w Wilanowie	175.	Cmentarz Wilanowski – otoczenie
154.	Fort I (Bielany) – otoczenie	176.	Reduta Wolska z Cmentarzem Prawosławnym – otoczenie
155.	Fort II (Wawrzyszew, Chomiczówka) – otoczenie	177.	Cmentarz Powązki – otoczenie

STREFA L- strefa ochrony liniowych parametrów historycznego układu urbanistycznego **KZ-L**

1.	ulica Marszałkowska	9.	ulica Ząbkowska
2.	ulica Puławska	10.	ulica Okrzei
3.	Aleje Jerozolimskie	11.	ulica Kawęczyńska
4.	Aleja Niepodległości	12.	ulica Radzymińska
5.	ulica Puławska	13.	ulica Grochowska
6.	Ulica Madalińskiego	14.	ulica Mińska
7.	ulica 11 Listopada	15.	droga dojazdowa do Klasztoru Kamedułów
8.	ulica Targowa	16.	aleja dojazdowa do AON – ul.Gen.Chruściela „Montera"

STREFA G- strefa ochrony elementów rozplanowania sprzed 1939r. oraz związanych z nimi zespołów budowlanych **KZ-G**

- Tkanka miejska lewobrzeżnej Warszawy do granicy wyznaczonej historycznym przebiegiem Wałów Lubomirskiego

STREFA K - strefa ochrony krajobrazu kulturowego **KZ-K**

- Obszar Skarpy Warszawskiej w granicach miasta oraz wielkoprzestrzennego założenia Wilanowskiego, stanowiący przestrzeń historycznie kształtowaną przez działalność człowieka, łączący cenne wartości przyrodnicze i kulturowe.

4. OBSZARY I OBIEKTY STANOWIĄCE DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ, WSKAZANE DO OCHRONY PRAWEM MIEJSCOWYM

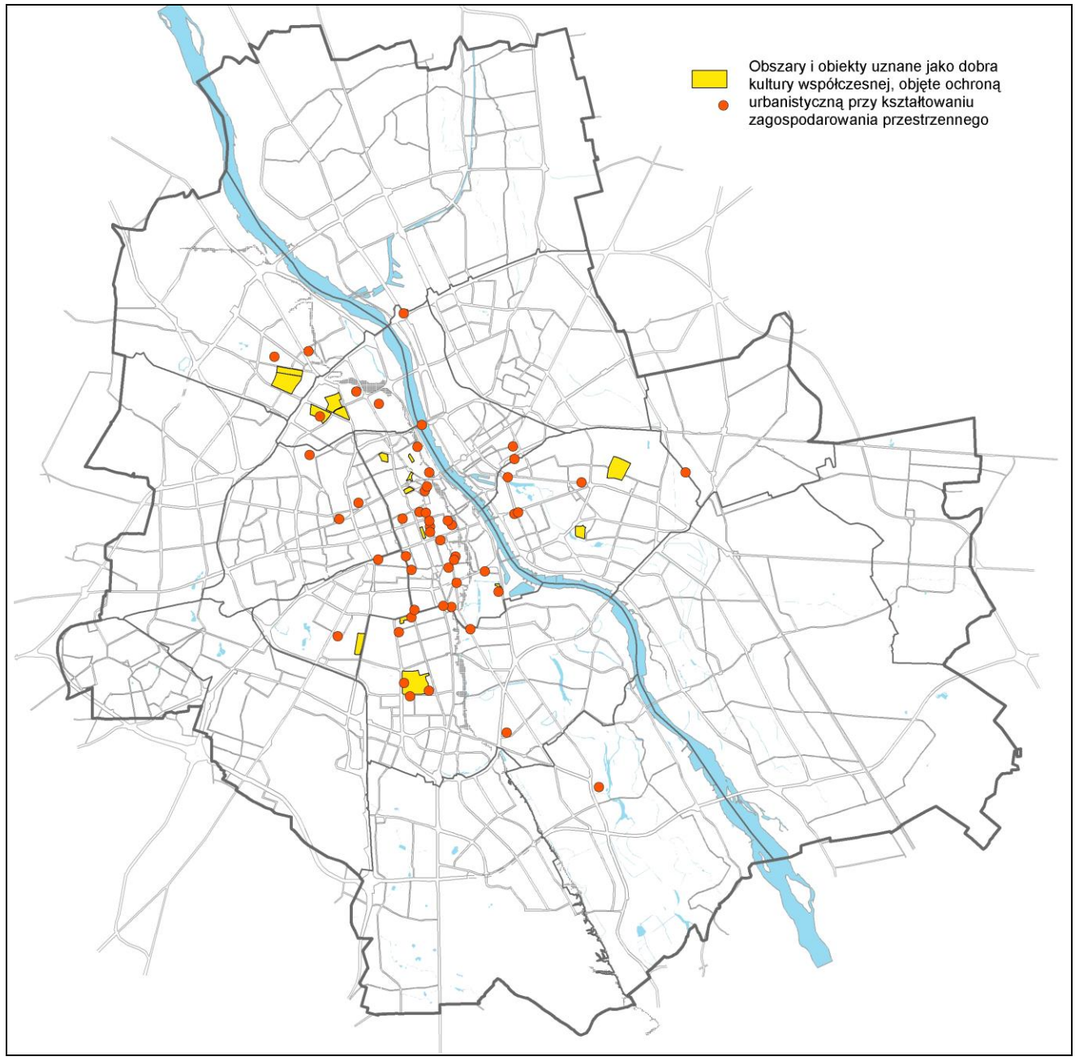
Wśród uznanych obiektów urbanistyki i architektury XX wieku z lat 1948-1989 wskazuje się do ochrony urbanistycznej prawem miejscowym, nie będące zabytkami obszary i obiekty, stanowiące dobra kultury współczesnej oraz Miejsca Pamięci Narodowej.

4.1. OBSZARY STANOWIĄCE DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ, wg oznaczeń graf. na rysunku studium Nr 15 (Schemat Nr 71)

Dla obszarów[599] stanowiących dobra kultury współczesnej, uznanych jako wartościowe historyczne układy urbanistyczne zabudowy miejskiej, określa się podstawowe zasady ich ochrony do uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym.

[595] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 19 poz. 95C
[596] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 19 poz. 29F
[597] Przypis wprowadzony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., część d. obszaru otoczenia objęta wpisem do RZ vide tab. nr 19 poz. 24
[598] Zapis przeniesiony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku z wpisem do RZ vide tab. nr 19 poz. 50

Schemat Nr 71 - Obszary i obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej

Układy urbanistyczne zabudowy miejskiej: (w tym znajdujące się w ramach P-H)

■ Osiedle Sady Żoliborskie: „Sady I", „Sady II" ■ Osiedle „Serek Żoliborski" ■ Osiedle „Zatrasie" ■ Bielany – Nałkowskiej (Bielany II) ■ Bielany-Magiera (Bielany III) ■ Osiedle Świętojerska/Koźla ■ osiedle Długa/Schillera (w PH) ■ osiedle Bielańska (w PH) ■ Muranów Północny fragm. ■ „Ściana Wschodnia" ■ osiedle „Wierzbno" ■ WSM Rakowiec-Sanocka/Pruszkowska ■ Osiedle „Bruna" ■ Osiedle Szwoleżerów ■ „Osiedle Młodych" ■ osiedle „Przyczółek Grochowski".

Ustala się ochronę wartości kulturowych układów urbanistycznych zabudowy miejskiej, stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym w zależności od potrzeb następujących zasad:

- zachowanie istotnych parametrów układu urbanistycznego lub kompozycji przestrzennej oraz formy stylistycznej zespołu,
- wymóg poprzedzenia prac planistycznych oceną stanu i funkcjonowania obszaru, opartą na analizach wartości kulturowych i studiach przestrzennych oraz w miarę potrzeb z analizami widokowymi, z uściśleniem zasięgu obszaru ochrony, w oparciu o materiały źródłowe i dokumentacyjne,

[599] wg tabeli nr 21

- rewaloryzacja układów urbanistycznych, zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w oparciu o wyniki analiz wartości kulturowych, prac studialnych i analiz przestrzennych dla całego obszaru,
- uzupełnienia kompozycji lub inna ingerencja przestrzenna – w oparciu o wyniki analiz wartości kulturowych i przestrzennych, zgodnie z zachowaniem swoistych cech zespołu i tradycją miejsca,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z sąsiedztwem, niezgodnych z tradycją miejsca,
- ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań materiałowych i kolorystyki,
- ograniczenie wprowadzania reklam i informacji wizualnej.

4.2. OBIEKTY STANOWIĄCE DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ (nie wyodrębnione na rysunku studium)

Ustala się ochronę **obiektów**[600]**,** stanowiących dobra kultury współczesnej, poprzez uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad :

- obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej powinny:
  - być utrzymane w dobrym stanie technicznym, bez naruszania wartości kulturowej,
  - być wskazane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - posiadać zapisane w planie miejscowym warunki i zakres ochrony: gabarytu, formy, detalu oraz zagospodarowania bezpośredniego otoczenia, warunki przebudowy, rozbudowy, odbudowy i dopuszczalne przekształcenia przestrzenne.

Tabela Nr 21 – OBSZARY DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ – zestawienie ogólne – Rysunek studium nr 15

Układy urbanistyczne		wg oznaczeń graf. na rysunku studium	
1.	Bielany-Nałkowskiej (Bielany II)	9.	Osiedle Bielańska (w PH)
2.	Bielany-Magiera (Bielany III)	10.	„Ściana Wschodnia”
3.	Osiedle Sady Żoliborskie: „Sady I”, „Sady II”	11.	Osiedle Szwoleżerów
4.	Osiedle „Zatrasie”	12.	WSM Rakowiec-Sanocka/Pruszkowska
5.	Osiedle „Serek Żoliborski”	13.	Osiedle „Bruna”
6.	Muranów Północny fragm.	14.	Osiedle „Wierzbno”
7.	Osiedle Świetojerska/Koźla	15.	Osiedle „Przyczółek Grochowski
8.	Osiedle Długa/Schillera (w PH)	16.	„Osiedle Młodych”
Obiekty architektoniczne		nie wyodrębnione na rysunku studium	
1.	Kościół p.w.Św. Jadwigi, Modlińska 4	24.	dom Nauczycielskej SM, Matejki 4
2.	Kościół p.w. św.Zygmunta (Bielany I), Pl.Konfederacji 55	25.	Dom plastyków ZPAP, Mazowiecka 11a
3.	Zajezdnia Służby Zdrowia -garaż wielopoziomowy, Woronicza 19	26.	Akademia Muzyczna, Okólnik 8
4.	Dom Książki "Uniwersus"	27.	"Dom Chłopa"- hotel, Pl.Powstańców Warszawy
5.	"Supersam", Puławska / Pl.Puławski	28.	NBP- rozbudowa (sala operacyjna banku), Pl.Powstańców Warszawy 4
6.	Dom, Bruna 2	29.	Węgierska Ekspozytura Handlowa, Szwoleżerów 2a
7.	Kościół i klasztor MB Anielskiej Franciszkanów Reformatów, Modzelewskiego 98a	30.	kawiarnia "Rozdroże", Al.Ujazdowskie 6
8.	Kościół Św. Andrzeja Boboli, Rakowiecka 61	31.	Pensjonat "Zgoda", Zgoda 1
9.	Instytut Siatkobetonu PW, Bytnera 25	32.	dom Nauczycielskej SM, Matejki 4
10.	Kościół Marianów, Stegny - Bonifacego	33.	Intraco 2 (Bank Handlowy S.A. i Elektrim), Chałbińskiego
11.	domy zwane "Kombajn", Al.Jerozolimskie 121	34.	Dom wielorodzinny, Kozia 9
12.	Kościół Opatrzności Bożej, Dickensa 5	35.	Dom, tzw. "Ochabówka", Rajców
13.	Teatr Powrzechny im. Zygmunta Hubnera (przebudowa)	36.	Pawilon Badawczy Technologii Chemicznej PW, Koszykowa
14.	Dworzec Wschodni (stacja PKP)	37.	Kościół Rodziny Rodzin MB Jasnogórskiej, Łazienkowska 14
15.	Dom wielorodzinny, Grochowska 244	38.	Ambasada Finlandii, Chopina 4/8
16.	Most Gdański	39.	Ośrodek Obliczeniowy ZETO, Al.Niepodległości 190
17.	Dom Pomocy Społecznej im. Brata Alberta, Kawęczyńska 4a	40.	Bar "Pod Zamkiem", Pl.Zamkowy 10
18.	Dom, Szeroka 50	41.	Muzeum Plakatu, Wiertnicza
19.	Pawilon "Chemia", Bracka 9	42.	Bar "Wenecja", Al.Solidarności 128
20.	Hotel URM, Flory / Klonowa 1	43.	Kościół Nawrócenia Św. Pawła, Kozielska 10
21.	Siedziba SARP-pawilon wystawowy, Foksal 2	44.	Spółdzielczy Dom Towarowy "Merkury", Słowackiego 16/18
22.	Teatr Żydowski, Pl.Grzybowski 12/16	45.	Dom, Przasnyska 14
23.	Dom, Kredytowa 8	46.	Dom dwurodzinny, Szaniawskiego 3

4.3. MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

Ustala się ochronę **Miejsc Pamięci Narodowej**[601] poprzez respektowanie w zagospodarowaniu przestrzennym następujących zasad:

- lokalizacja i forma Miejsc Pamięci Narodowej winna być uwzględniana przy kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego,
- ewentualna translokacja lub zmiana formy Miejsc Pamięci Walk i Męczeństwa wymaga opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE OKREŚLANIA ZASAD OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ochronę dziedzictwa kulturowego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w zależności od potrzeb[602] poprzez:

1) uściślenie granic obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego wg form ochrony oraz wyodrębnienie obiektów zabytkowych, (-)[603]

2) wskazanie elementów zabytkowego lub współczesnego układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej, będących przedmiotem ochrony – zidentyfikowanych w wyniku przeprowadzonej kompleksowej oceny stanu i funkcjonowania obszaru opartej na analizach i studiach, a w miarę potrzeb łącznie ze studiami krajobrazowymi i panoram oraz w oparciu o szczegółowe wytyczne konserwatorskie – w szczególności elementów takich jak:
   - historyczne osie urbanistyczne, kompozycyjne i widokowe, z uwzględnieniem relacji przestrzennych - perspektyw i powiązań widokowych, punktów widokowych i otwarć widokowych,
   - historyczne rozplanowanie: przebieg ulic (osie, linie zabudowy), układ ulic i placów (pierzeje, przekroje, wysokość zabudowy, gabaryty), parcelacja (wielkość działek),
   - obiekty zabytkowe i historyczne miejsca oraz obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej,

3) określenie warunków i zakresu ochrony, które w odniesieniu do elementów stanowiących przedmiot ochrony, obejmować winny:
   - nakazy w zakresie:
     - zachowania obiektów zabytkowych ze wskazaniem rodzaju ewentualnej substancji zabytkowej do konserwacji oraz obiektów dóbr kultury współczesnej,
     - zachowania lub odtworzenia elementów zabytkowego lub współczesnego układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej,
     - zachowania lub odtworzenia relacji przestrzennych,
     - rewaloryzacji historycznych układów urbanistycznych, zabudowy oraz zabytkowego zagospodarowania terenu,
     - uwzględniania wymogów ochrony archeologicznej,
   - zakazy i ograniczenia w zakresie:
     - rozbudowy, nadbudowy i innych przekształceń obiektów zabytkowych i stanowiących dobra kultury współczesnej,
     - lokalizowania obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe, w tym ograniczenia lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej,
     - dowolności w stosowaniu rozwiązań technicznych, materiałów i kolorystyki, w tym nawierzchni, a także materiału roślinnego,
     - wprowadzania reklam i informacji wizualnej,

Wskazane w części A ustaleń obszary dziedzictwa kulturowego, obejmujące historyczne założenia wielkoprzestrzenne, zabytkowe układy i zespoły przestrzenne, krajobraz kulturowy, dobra kultury współczesnej oraz obiekty zostały określone w oparciu o obecny stan wiedzy.

Wobec postępu prac badawczych, dokumentacyjnych oraz prowadzonych studiów i analiz historyczno-konserwatorskich dopuszcza się odstępstwa od zasad ochrony określonych w pkt 2-4 części A ustaleń, na podstawie przeprowadzonych prac badawczych lub szczegółowych zaleceń konserwatorskich uszczegóławiających przedmiot ochrony oraz sposób i zakres ochrony.

[600] Wg tabeli nr 21

[601] wg aktualizowanego wykazu Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa – stan na listopad 2005r. w rozdziale XXV cz. Dziedzictwo kulturowe – wykaz nr 4

[602] Decyduje Konserwator Zabytków

[603] Treść skreślona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., w związku z utworzeniem GEZ

XV. OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW (Rysunek Studium Nr 16)

Perspektywa rozwoju Warszawy wiąże się z koniecznością harmonizowania rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego z ochroną środowiska przyrodniczego. Oznacza to zachowanie zasobów i ochronę jakości środowiska poprzez określenie zasad korzystania z przestrzeni Warszawy. Zasady te łączą interes publiczny i prywatny z funkcjami przyrodniczymi. Jest to szczególnie ważne w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Zobowiązania w sferze ochrony środowiska stanowią istotną część zapisów Traktatu o Przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, do których odwołują się dokumenty strategiczne, plany i programy w zakresie ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego.

Program ochrony środowiska Warszawy opierający się na Polityce Ekologicznej Państwa i Programie Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego, wyznacza cele, priorytety i zadania, których realizacji służą m.in. instrumenty prawne. Wśród nich szczególne miejsce zajmuje planowanie przestrzenne. Kierunki polityki przestrzennej Warszawy uwzględniają obowiązek działań w zakresie ochrony środowiska wynikających z innych dokumentów.

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego miasta w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów należy :

- Ochrona walorów środowiska, przyrody i krajobrazu;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów wodnych;
- Ochrona przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym;
- Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska na skutek wystąpienia awarii przemysłowych oraz awarii wynikających z transportu materiałów niebezpiecznych.

Kierunkami ochrony środowiska i kształtowania funkcji przyrodniczych są:

utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, pełniących ważne funkcje klimatyczne (wymiany i regeneracji powietrza), biologiczne (siedliskotwórcze) i hydrologiczne (zasilania i retencji wód powierzchniowych i podziemnych) jako Systemu Przyrodniczego Warszawy oraz zapewnienie jego ciągłości w ramach ekologicznych powiązań ponadregionalnych i regionalnych,

wyeksponowanie w strukturze miasta obszarów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;

zahamowanie degradacji terenów zieleni;

poprawa jakości środowiska,

W celu ochrony środowiska i jego zasobów w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa się: :

1. System Przyrodniczy Warszawy (SPW);
2. Obszary i obiekty ochrony przyrody;
3. Zasady ochrony powierzchni ziemi;
4. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości;
5. Zasady ochrony przed zagrożeniami;

A. USTALENIA W ZAKRESIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

1. SYSTEM PRZYRODNICZNY WARSZAWY (SPW) (Schemat Nr 72)

1.1. System Przyrodniczy Warszawy (SPW) jest zidentyfikowaną i wyodrębnioną częścią miasta, pełniącą nadrzędne funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) oraz podporządkowane jej funkcje pozaprzyrodnicze, m.in. mieszkaniową, rekreacyjną i wypoczynkową oraz estetyczną. SPW tworzą obszary o różnym charakterze, sposobach zagospodarowania i zainwestowania, a także o różnych cechach i walorach środowiska przyrodniczego.

System Przyrodniczy Warszawy (SPW) tworzą wzajemnie powiązane obszary, wskazane Rysunku Studium Nr 16:

a) Obszary podstawowe SPW, na które składają się tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, wchodzące w skład ponadregionalnych powiązań przyrodniczych, jak: tarasy zalewowe Wisły wraz z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinnymi zbiorowiskami roślinnymi, duże i zwarte kompleksy leśne, cenne zbiorowiska łąk i muraw, północny i południowy odcinek Skarby Warszawskiej, najcenniejsze tereny zieleni urządzonej, a także tereny zurbanizowane, o udziale powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszym niż 70%.

b) Obszary wspomagające SPW, na które składają się tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, uzupełniające strukturę obszarów podstawowych i zachowujące ich ciągłość przestrzenno-funkcjonalną, jak: wybrane tereny zieleni urządzonej i leśnej, a także wybrane tereny zurbanizowane, o udziale powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszej niż 60%.

c) Obszary korytarzy wymiany powietrza, wyróżnione w ramach obszarów podstawowych i wspomagających SPW. Są to:

- korytarz Wisły
- korytarz podskarpowy
- korytarz mokotowski
- korytarz Al. Jerozolimskich
- korytarz kolejowy zachodni
- korytarz bemowski
- korytarz kolejowy północny
- korytarz kolejowy wschodni.

d) Układ powiązań przyrodniczych o charakterze:

- powiązań głównych, złożonych ze wskazanych:
  - terenów zieleni,
  - terenów eksponowanych form rzeźby,
  - terenów położonych wzdłuż obu brzegów cieków naturalnych, kanałów, rowów oraz wokół zbiorników wodnych,
  - terenów wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- powiązań lokalnych, mających zachować ciągłość z obszarami SPW i powiązaniami głównymi – do ustalenia w planach miejscowych.

1.2. Generalne zasady ochrony na obszarach wchodzących w skład SPW;

W celu wzmocnienia ochrony funkcji przyrodniczych i stworzenia optymalnych warunków zamieszkania, pracy i wypoczynku określono zasady zagospodarowania SPW, zapewniające jego ciągłość przestrzenną i funkcjonalną w relacji z ponadregionalnym i regionalnym układem powiązań przyrodniczych, przy planowanym przeznaczeniu terenów.

Na obszarach SPW – za wyjątkiem [604]kolejowych korytarzy wymiany powietrza – ustala się:

- zakaz lokalizacji (-)[605] przedsięwzięć mogących [606]zawsze znacząco oddziaływać na środowisko [607] lub przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, poza przedsięwzięciami infrastrukturalnymi służącymi poprawie stanu środowiska i obsłudze mieszkańców, pod warunkiem zastosowania najkorzystniejszych rozwiązań z punktu widzenia ochrony środowiska i ochrony przyrody;
- zakaz dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych, a w szczególności prowadzenia odwodnień i innych robót powodujących trwałe obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i racjonalna gospodarka wodna;

[604] „kolejowych" uzupełnienie (redakcja) uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[605] Treść skreślona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów (nomenklatura)
[606] „zawsze" wprowadzone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów (nomenklatura)
[607] Zmiana treści do przecinka wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.w związku ze zmianą przepisów (nomenklatura)

- zakaz wydobywania kopalin dla celów gospodarczych, za wyjątkiem koryta Wisły
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, za wyjątkiem prac związanych z:[608]
  - zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym,
  - utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją [609]obiektów zabytkowych, a w odniesieniu do Skarpy Warszawskiej - także innych wynikających z zasad określonych w rozdziale XX pkt.2,
  - [610]utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców,
- sukcesywną wymianę urządzeń grzewczych w obiektach istniejących na urządzenia stosujące niskoemisyjne paliwa i technologie – w tym niekonwencjonalne źródła energii - lub podłączenie do sieci ciepłowniczej;
- prowadzenie gospodarki leśnej na warunkach określonych w planach urządzania lasów lub w planach ochrony;
- zachowanie i modernizacja istniejących oraz zagospodarowanie nowych terenów zieleni według zasad określonych w rozdziale XII – Kierunki zmian w strukturze przestrzenne oraz w przeznaczeniu terenów;
- wyposażenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w sieci wodociągowe i kanalizacyjne, z możliwością zastosowania systemów indywidualnych do odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach zabudowy jednorodzinnej w strefie przedmieść wyposażonych w sieć wodociągową;
- zagospodarowanie głównych powiązań przyrodniczych w zależności od warunków lokalnych jako:
  - tereny zieleni urządzonej z zachowaniem i adaptacją zieleni istniejącej,
  - pasy zieleni urządzonej bądź naturalnej w miarę możliwości realizacyjnych o zalecanej szerokości min. 10 m.

Na obszarach korytarzy wymiany powietrza ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- zakaz lokalizowania urządzeń i instalacji mogących niekorzystnie wpływać na jakość powietrza,
- zakaz lokalizowania zabudowy ograniczającej swobodny przepływ mas powietrza,
- obowiązek zagospodarowania obszaru w sposób sprzyjający wymianie powietrza,
- zagospodarowanie obszarów na warunkach określonych w Studium.

Tabela nr 22 – Tereny zieleni urządzonej - Parki

Istniejące parki

Lp.	Nazwa Parku	Położenie
1.	Park „Górczewska”	Bemowo
[611]1A	Park „Fort Bema”	Bemowo
2.	Park „Picassa”	Białołęka
[612]2.A	Park „Henrykowski”	Białołęka
3.	Park *Z.Herberta**	Bielany
4.[613]	(-)	
5.	Park *Stawy Kellera**	Bielany
6.	Park Kępa Potocka	Bielany/ Żoliborz
7.	Park Olszyna	Bielany
8	Park osiedlowy ‘Wawrzyszew’	Bielany
9.	Park osiedlowy przy ul. Perzyńskiego	Bielany
10.	Park przy ul. Conrada *zw Park Chomicza**	Bielany
11.	Cmentarz – Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich	Mokotów
12.	*Park Akcji Burza wraz z Kopcem Powstania Warszawskiego** (Kopiec Czerniakowski)	Mokotów
13.	Park Arkadia	Mokotów
14.	Park Dolinka *Służewska**	Mokotów
15.	Park *gen. G. Orlicz*-Dreszera*	Mokotów
16.	Park Królikarnia	Mokotów
17.	Park Morskie Oko	Mokotów
18.	Park Sielecki	Mokotów
19.	Park *C.* Szczubełka * (ZF)	Mokotów
20.	Park *przy ul.* Bartłomieja*	Mokotów
21.	Park przy ul. Śniardwy	Mokotów
[614]21A	*Park S. Dygata**	Mokotów
22.	Park *przy ul.Korotyńskiego wraz z fortem** (ZF)	Ochota
23.	Park Z. Malickiego d. Nowickiego*	Ochota
24.[616]	*(-)*	Ochota
25.	Park M. Skłodowskiej - Curie*	Ochota
26.	Park Pole Mokotowskie im. J. Piłsudskiego	Ochota/ Mokotów/ Śródmieście
27.	Park Szczęśliwicki	Ochota
28.	Zieleniec Wielkopolski	Ochota
29.	Park "OWS Waszyngtona"	Praga Płd.
30.	Park płk. *J.* Szypowskiego „Leśnika” d. "13 września 1864" (Olszynka Grochowska)*	Praga Płd.
31.	Park *Nad Balatonem**	Praga Płd.
32.	Park „OWS Jeziorko Gocławskie”	Praga Płd.
33.	Park przy ul. Znicza	Praga Płd.
34.	Park *J. Polińskiego**	Praga Płd.
35.	Park Obwodu Praga Armii Krajowej d. Hanki Sawickiej, później Dmowskiego	Praga Płd.
36.	Park Skaryszewski *im. I.J. Paderewskiego**	Praga Płd.
37.	Park Praski *im. Żołnierzy I Armii WP**	Praga Pn.
38.	Ogród Krasińskich	Śródmieście
39.	Ogród Saski	Śródmieście
40.[622]	(-)	
41.[623]	(-)	
42.	Park „Łazienki Królewskie”	Śródmieście
43.	Park Agrykola „Łazienki Północne”	Śródmieście
44.	Park Dolinka Szwajcarska	Śródmieście
45.	Park Jazdów	Śródmieście
46.	Park Kazimierzowski	Śródmieście
47.	Park *J.* Kusocińskiego*	Śródmieście
48.[624]	(-)	Śródmieście
49.	Park Mirowski*	Śródmieście
50.	Park przy PKiN zw. Park Świętokrzyski*	Śródmieście
51.	Park przy ul. Dynasy	Śródmieście
52.	Park E. Rydza-Śmigłego wraz z terenem parkowym przy ul. Książęcej*	Śródmieście
53	Park R. Traugutta wraz z Fortem Legionów*	Śródmieście
54.	Park Ujazdowski	Śródmieście
55.	Park Okólnik wraz z terenem parkowym za Pałacem Zamoyskich*	Śródmieście
56.	*Park K. Beyera**	Śródmieście
57.	*Park J. Porazińskiej **	Śródmieście
58.	Park Bródnowski	Targówek
[615]58A	(-)	
59.	Park *F.A.* Achera*	Ursus
60.	Park Czechowicki	Ursus
[617]60A	Park *Hassów**	Ursus
61.[618]	(-)	
62.	*Park R. Kozłowskiego**	Ursynów
63.[619]	(-)	
64.	Park *przy ul.* Łączyny*	Ursynów
65.[620]	(-)	
66.	*Park Jana Pawła II d.Romera**	Ursynów
67.	Park „Lasek Brzozowy”	Ursynów
[621]67A	Park „Jeziorko Imielińskie”	Ursynów
68.	Park *Natolin* * (Natoliński) (ZP, ZL)	Ursynów/ Wilanów
69.	Park *Wilanowski**	Wilanów
70.	Park „Staw Koziorożca”	Włochy
71.	Park Kombatantów	Włochy
72.	Park *„Stawy Cietrzewia”**	Włochy
73.	Park „Ulrychów”	Wola
75.	Park Moczydło	Wola
76.	Park Powstańców Warszawy	Wola
77.	Park J. Sowińskiego*	Wola
78.	Park E. Szymańskiego	Wola
79.	Park Fosa i Stoki Cytadeli	Żoliborz
80.	Park Kaskada	Żoliborz
81.	Park Sady Żoliborskie	Żoliborz
82.	Park S. Żeromskiego*	Żoliborz
83.	Park Żołnierzy Żywiciela	Żoliborz

608 Zmiana redakcji – rozbicie treści zdania na punkty, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

609 Treść do końca punktu dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

610 Treść do słowa „urządzeń” powtórzona wg punktu poprzedniego, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

611 Zapis dodany - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r. (istniejący w dotychczasowym Studium na rys. nr 14)

612 Zapis dodany uchwałą Nr Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

* Zmiana, uzupełnienie nazwy lub opisu *(pochyła czcionka)* - uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

613 Zapis przeniesiony do tabeli "Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP" do poz. nr 16. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

614 Zapis przeniesiony z tabeli "Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP" z poz. nr 30. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

615 Zapis przeniesiony do tabeli „ tereny zieleni urządzonej – skwery” pod numer 45a – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

616 Zapis przeniesiony do tabeli „tereny zieleni urządzonej – skwery” pod nr 15a – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

617 Zapis wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

618 Zapis przeniesiony do tabeli "Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP" do poz. 72A. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

619 Zapis przeniesiony do tabeli "Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP" do poz. 72B. - uchwałą jw.

620 Zapis przeniesiony do tabeli "Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP" do poz. 72C. - uchwałą jw.

621 Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

622 Zapis przeniesiony do pozycji 55. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

623 Zapis przeniesiony do pozycji 53. - uchwałą jw.

624 Zapis przeniesiony do pozycji 52. - uchwałą jw.

Schemat Nr 72[625]

SYSTEM PRZYRODNICZY WARSZAWY (SPW)

LEGENDA

System Przyrodniczy Warszawy

- Obszary podstawowe
- Obszary wspomagające
- Granice obszarów korytarzy wymiany powietrza

Układ powiązań przyrodniczych pomiedzy obszarami SPW

- Główne powiązania przyrodnicze
- Tereny zieleni

[625] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Nowe tereny zieleni urządzonej – ZP

Lp.	Nazwa, lokalizacja
	Bemowo
1.	W rejonie ul. Synów Pułku, ul. A.Krzywoń, do torów kolejowych
2.	Wokół fortu Bema – między ul.Obrońców Tobruku a ul.Powązkowską
3.	*ROD* Kasprzaka – pomiędzy os.Groty, ul.Kocjana i torami kolejowymi*
4.	Wokół Fortu *Babice*, od strony południowej*
5.	*ROD* „Wirnik” – ul.Kampinoska, lotnisko Bemowo, Park Leśny Bemowo*
6.	*ROD* „Bemowo II” – ul.Księżycowa, ul.Powstańców Śląskich*
7.	*ROD* „Phaton”, „Piaski”, „Lotnisko” – ul.Powstańców Śląskich, ul.Gen.Maczka, ul.Powązkowska*
	Białołęka
8.	Okolica ul. Ostródzkiej i ul. Berensona, na południe od Trasy Mostu Północnego
9.	Nowe Świdry – ul. Płudowska, ścieżka nad Wisłą
[629]9A.	W rejonie ul. Gościnnej pomiędzy projektowaną Trasą Olszynki Grochowskiej, a ciekiem wodnym „Rów z Lewandowa”
10.	cztery tereny wzdłuż kanału Żerańskiego
11.	*ROD* „Białołęka Dworska”, ul. Ornecka/ nieformalny ogród działkowy*
12.	*ROD* „Las”, ul. *Cieślewskich**
13[630].	(-)
[631]13 A	Teren pomiędzy ulicami Modlińską, Sąsiedzką, Podróżniczą i kanałem Henrykowskim tzw, Park Wiśniewo
14.	Pomiędzy ulicami” Ćmielowską, Botewa i Myśliborską
	Bielany
15.	*ROD* Huta Warszawa – ul. Nocznickiego i ul. Pstrowskiego*
16.	Park „Ogród Kaskada” – pomiędzy ulicami: Marymoncką, Chlewińską, Kolektorską i Opatowską
	Mokotów
17.	*ROD* „Rakowiec” - między ulicami: Żwirki i Wigury, Rostafińskich i Parkiem Żołnierzy Radzieckich*
18.	Między Cmentarzem Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich a stadionem KS Gwardia
19.	*ROD* „Augustówka II” – miedzy ul.Goczałkowicką, ul. Santocką a ul. Augustówka*
20.	Na północ i na południe wzdłuż Trasy Siekierkowskiej i na pł.-zach. od niej pasem o szer.ok.100 m do ul. Spiralnej
21.	Rezerwat Jez. Czerniakowskie wraz z *ROD* na zachód i południe od jeziorka*
22.	Między ulicami: Sikorskiego, *Śródziemnomorską* i Sobieskiego – wśród zabudowy mieszkaniowej*
23.	Między ulicami: Puławską, Wilanowską i Sikorskiego – fragment *ROD**
24.	Miedzy ul.Piaseczyńską a proj. Nowo-Racławicką (*ROD* „Piwonia” i „Sobieskiego”)*
25.	Vis a vis fortu Piłsudskiego (Mokotów II) – fragment *ROD**
26.	W rejonie ul.Batuty – powiększenie parku Służew Nad Dolinką
27.	Przy skrzyżowaniu ul. Puławskiej i ul. Rzymowskiego
28.	Wzdłuż ul.Woronicza, na odcinku *ul. Wielicka ul. Modzelewskiego**
29.	Między ul. Paszkowskiego a ul. Chodkiewicza – *ROD* „CPN”*
30.[626]	(-)
31.	Powiększenie Kopca Czerniakowskiego na wschód i południe
32.[627]	(-)
33.	*ROD* „Obrońców Pokoju”, Al. Niepodległości 113/115*
34.[628]	(-)
	Ochota
35.	*ROD* ”Reduta” – ul. Włochowska*
36.	*ROD* „Jutrzenka” –ul. Wawelska, ul. Ondraszka, ul. Leszowa*
37.	Między Al. Jerozolimskimi, ul. Bitwy Warszawskiej a ul. Szczęśliwicką*
38.	Pas wzdłuż ul.Dickensa i ul. Nowickiego, na odcinku od ul. Pawińskiego do ul.Szczęśliwickiej
39.	Powiększenie Parku Szczęśliwickiego, na południe od ul. Włodzarzewskiej
40.	Powiększenie istniejącego Parku J. Piłsudskiego (Pole Mokotowskie) *wzdłuż al. Niepodległości i ul. Wawelskiej**
	Praga Południe
41.	Część *ROD* „Wilga” – ul.Ostrobramska, kanał Nowa Ulga*
42.	*ROD* „Waszyngtona”, „Górnik”, „Energetyk”, „Nauczyciel”, „Kolejarz”, „Kinowa”, „XXV-lecia PRL” – ulice: Waszyngtona, Al.Stanów Zjednoczonych, Kinowa i Kanał Wystawowy*
43.	*ROD* „Bora Komorowskiego”, „Mandragora” – ulice: Międzynarodowa, Al.Stanów Zjednoczonych i kanał wystawowy*
44.[632]	(-)
45.	Wzdłuż kanału Gocławskiego, na odcinku od jez.Balaton do Trasy Siekierkowskiej (w tym nieformalne ogrody działkowe przy ul.Nasypowej i ul.Cyrklowej)
46.	Rejon os. Wilga VII, przy Trasie Siekierkowskiej, ul.Witwickiego
47.	Wzdłuż kanału Kawęczyńskiego na odcinku od ul.Ostrobramskiej do torów kolejowych (w tym nieformalne ogrody działkowe przy ul.Biskupiej)
48.	Nieformalne ogrody działkowe w rejonie ul.Dudziarskiej, ul.Łaziebnej, ul.Paśników i torów kolejowych
	Praga Północ
49.	ul.Starzyńskiego i ul.Darwina
50.	*ROD* „Pod Lasem” – ul.Puszkarzy, ul. Czwartaków*
51.	Między ul.Roty a ul. Kordiana
52.	*ROD* „Słowa Polskiego”– ul. Chełmżyńska, granica miasta*
53	Połączenie Parku Kazimierzowskiego ze skwerem Wodiczki wzdłuż ul.*Bartoszewicza**
	Śródmieście
54.	Powiększenie istniejącego Parku J.Piłsudskiego (Pola Mokotowskie) na południe do ul.St.Batorego
55.	Przy ul.Krzywopobocznej i ul.Bednarskiej
56.	Powiększenie Parku Kazimierzowskiego wzdłuż ul.Gęstej w kierunku Wisły
57.	Powiększenie Parku Łazienkowskiego na wschodzie, przy ul. 29 Listopada
58.[633]	(-)
59.	Pas o szer. ok. 35 m okalający zach. część Placu na Rozdrożu
	Targówek
60.	Między linią kolejową, terenami Zakładów Telewizyjnych i kanałem Bródnowskim
61.	Na południe, przy forcie Lewicpol
62.	ROD „Malborska” – między Trasą AK i Olszynki Grochowskiej i ul. Głębocką
63.	Nieformalne ogrody działk. na pn. od linii kolej. (ogrody działk. na pn. od ul.Klukowskiej, *ROD* „Pompa”, „Awia”, „Wypoczynek”, „Zachęta”, „Zręb”, „Elektromontaż)*
64.	*ROD* „Starzyńskiego” - ul. Bystra, między ul.Radzymińską a granicą miasta*
65.	Nieformalne ogrody działkowe na południe od linii kolejowej (*ROD* „Gaj”, ”Raj”, „Zwarynek”, „Irys”, „Danusin” i OD przy ul.Bardowskiej)*
66.	Przy ul. Św.Wincentego, w sąsiedztwie cmentarza (*ROD* „Pokój”)*
67.	Między linią kolejową a ul. Księcia Ziemowita (*ROD* „Mieszka I”)*
	Ursus
68.	W rejonie ul.Skoroszewskiej
69.	Nieformalne ogrody działkowe między ul.Warszawską, ul.Orląt Lwowskich a torami kolejowymi
70.[634]	(-)
71.	Wzdłuż ul. Gierdziejewskiego, sąsiadując od zachodu z terenem Zakładów Mechanicznych
	Ursynów
72.	Część *ROD* „Ursynów”, ul.Nowoursynowska*
72A.[635]	Park „Gucin Gaj”
72B.[636]	Park przy Bażantarni
72C.[637]	Park przy ul. Rosoła (zagajnik przy ul. Szolc-Rogozińskiego)
73.	*ROD* – ul.Bażancia, ul.Karmazynowa, ul.Indycza*
74.	Wokół jez. Zgorzała
75.	Wokół stawu Nowe Ługi i stawu Czyste
76.	Wokół jez. Wingerta
77.	Wokół stawu Krzewiny
78.	Wokół stawu Kądziołeczka i wzdłuż kanału
79.	Wokół stawów Glinianki
80.	Wokół stawu Pozytywka i Wąsal
81.	Wokół stawu Głębokiego
82.	Wokół stawu Zabłockiego
83.	Wokół jez.Grabowskiego i wzdłuż kanałów Imielińskiego i Grabowskiego
84.	między ul.Muchomora i południową oraz wschodnią granicą lasu *przy Parku Kultury Powsin**
85.	Wokół stawów Berensewicza i Łączyny
86.	Ul. Dolina Służewiecka, Zaolziańska, Park Kozłowskiego
87.	Wokół fortu Służew
88.	Pomiędzy ulicami: *Surowieckiego, Pięciolinii, Wiolinowa**
89.	Pas od ul.Płaskowickiej, przecinając ulice: Pileckiego, KRN, Rosoła do wschodniej granicy dzielnicy
90.	Pas o szer. ok. 60m wzdłuż ul.Płaskowickiej
91.	Między KRN a ul.Belgradzką
92.	Ul.Pietraszewicza -„Lota”, ul.Nowoursynowska
93.	Po wschodniej stronie Parku kultury
94.	"*Park Wyżyny*" na północ od lasu Kabackiego – między ul.Stryjeńską a proj. Trasą Mostu Południowego*
95.	Miedzy ulicami: Szajnowicza, Dembego, Zaruby i Kabacką
96.	„Lasek” w rej. ul. Karczunkowskiej (kol. Lucówka)
97.	Między ulicami: Małcużyńskiego, Belgradzką i Żabińskiego
	Wawer
98.	W okolicy ul.Kajki i ul.Zorzy, przy kanale Wawerskim
99.	Okolice ul.Odrodzenia i ul.Szoferskiej (Góra Delmacha)
100.	Ul. Wisełki, ul. Wilgi, ul.Ostrzewy, ul. Szreniawska
101.	Na zach. od Traktu Lubelskiego, wzdłuż kanału na odcinku od ul.Jeziorowej do OD przy ul. Skalnicowej
102.	*ROD* „Śnieguliczki” – ul. Śnieguliczki, ul. Odrębna, Wał Miedzeszyński*
103.	*ROD* „Zdrowie”- ul.Lebiodowa, ul.Węglarska, Trakt Lubelski*
104.	Ul. Borowiecka, Trakt Lubelski
105.	Ul. Skalnicowa, ul.Cyklamanów, Trakt Lubelski
	Wesoła
106.	Między ul. Jana Pawła II a ul. Jeździecką
	Wilanów
107.	*ROD* – ul.Trójpolowa, ul. Augustówka, ul. Zawodzie i granica dzielnicy*
108.	*ROD* „Morysin” ul. Łucznicza*
109.	Część *ROD* pracowników SGGW – ul. Klimczaka*
110.	Pomiędzy al.Wilanowską a ul.Klimczaka – wzdłuż drogi
111.	Na zachód od skrzyżowania al.Wilanowskiej i ul.Przyczółkowej (wzdłuż ul.Klimczaka)
112.	Podskarpie w pasie szer. od ok.150 do ok. 300 m
113.	Wokół lasu Natolińskiego
114.	Na wschód od ul. Waflowej (w obniżeniu)
115.	Dolina Wilanówki – na odcinku od granicy miasta do Lasu Morysin
116.	Wokół Jez.Torfowisko (Staw Powsiński)
117.	Kępa Zawadowska – po obu stronach ul.Bruzdowej
118.	*ROD* „Wilanów” ul. Łucznicza 34*
	Włochy
119.	Przy ul. Fajansowej – Glinianki Fajansowe
120.	*ROD* im. Żwirki i Wigury – ul. Hynka, ul.17 Stycznia, ul. Radarowa, ul. Astronautów*

[626] Zapis przeniesiony do tabeli „Istniejące parki” do poz. nr 21A. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

* Zmiana, uzupełnienie nazwy lub opisu *(pochyła czcionka)* - uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[627] Zapis przeniesiony do pozycji 29 - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

[628] Zapis skreślony - zgodnie ze zmianą obszarową nr 8 - uchwałą jw.

[629] Zapis dodany - zgodnie ze zmianą nr 2 - uchwałą jw.

[630] Zapis skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[631] Punkt dodany uchwałą Nr Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[632] Zapis skreślony - zgodnie ze zmianą obszarową nr 15 - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

[633] Zapis przeniesiony do tabeli „tereny zieleni urządzonej - Skwery” do poz. nr 27A. - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

[634] Zapis przeniesiony do tabeli „skwery” pod nr 51A i tabeli „parki” – 60A – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[635] Zapis przeniesiony z tabeli „Istniejące parki" z poz. 61 – uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.

[636] Zapis przeniesiony z tabeli „Istniejące parki" z poz. 63 – uchwałą jw.

[637] Zapis przeniesiony z tabeli „Istniejące parki" z poz. 65 – uchwałą jw.

Lp.	Nazwa, lokalizacja
121.	Między ul.17 Stycznia a terenami lotniska
122.	Nieformalne ogrody działkowe - ul.Żwirki i Wigury, ul. Sasanki, ul. Wirażowa i ul.17 Stycznia
123.	*ROD* „Sasanka", „Owoc", „Dalia" – ul.17 Stycznia, ul.Zwirki i Wigury, ul.Sasanki i ul.Iłżecka*
	Wola
124.	*ROD* „Generała Sowińskiego" – ul.Olbrachta i ul.Krępowickiego*

Lp.	Nazwa, lokalizacja
125.	*ROD* – ul.Redutowa, przy cm. prawosławnym*
126.	*ROD* – ul.Sowińskiego, (-)[638] ul.Jana Kazimierza
127.	Na półn. od skrzyżowania ul. Górczewskiej i ul.Mrocznej *w rejonie ul. Dywizjonu 303/Księcia Janusza**
128.	Powiększenie parku Powstańców W-wy przy skrzyżowaniu ul.Wolskiej i ul.Redutowej
129.	*ROD* – Kępa Potocka, ul.Gwiaździsta,ul.Armii Krajowej i Wisłostrada*

Tabela nr 23 – Tereny zieleni urządzonej – Skwery

L.p.	Nazwa skweru	Położenie	Dzielnica
[639]0.A	płk. I.Boernera	T.Kutrzeby i gen.S.kaliskiego	Bemowo
[640]0.B	mjr Decowskiego	Kaliskiego	Bemowo
1.	Przyjaciół Węgierskich	Porazińskiej /Myśliborska	Białołęka
2.	30 Pułku Strzelców Kaniowskich	W. Pstrowskiego	Bielany
3.	Grupy *AK* „Granat"*	Broniwoja /Puławska	Mokotów
4.	*O. i A.* Małkowskich*	Okolska /Puławska	Mokotów
5.	*A.* Słonimskiego*	Narbutta/Al. Niepodległości	Mokotów
6.	*Gwiazda Polski**	Konduktorska/ Ludowa	Mokotów
7	*T.* Szewczenki*	Skolimowska /Spacerowa	Mokotów
8.	*J.K. Skanderbega**	*Spiska/Niemcewicza**	Ochota*
9.	*Skwer Słoweński **	Wiśniowa/ Komedy/ Kazimierzowska	Mokotów
10.[641]	(-)	(-)	(-)
11.	Bez nazwy	Wzdłuż Zakrzewskiej między Iwicką a Sielecką	Mokotów
12.	*Skwer Chorwacki **	Stępińska/ Nowotarska	Mokotów
13.	*Starszych Panów**	Goraszewska/ Zakręt/ Jodłowa	Mokotów
14.	*S. Broniewskiego „Orszy"**	Puławska/ Dąbrowskiego/ Różana	Mokotów
[642]14.A	J.Kaczmarskiego	Puiławska/Chocimska/Klonowa	Mokotów
[643]14,B	Skwer Ormiański	Powsińska/Okrężna	Mokotów
15.	*A.* Grotowskiego*	Lindleya /Koszykowa	Ochota
[644]15.A	Skwer Dobrego Maharadży	Opaczewska	Ochota
[645]15.B	ks. J.Salamuchy	Raszyńska/Wawelska	Ochota
[646]15.C	Sue Ryder	Reja/Górnickiego/Krzyckiego/Dantyszka	Ochota
15.D[647]	Reduty Kaliskiej	Kaliska/Grójecka	Ochota
[648]15.E	1.Dyw.Grenadierów – Francja 1940	Stanów Zjednoczonych/Grenadierów	Praga Południe
[649]15.F	Ryski	Wał Miedzeszyński/Stanów Zjednoczonych	Praga Południe
[650]15.G	Skwerek Berek	Turbinowa/Rozłupka/ Sygietyńskiego	Praga Południe
16.	*płk. A.* Żurowskiego*	11-go Listopada /Ratuszowa	Praga Północ
17.	Bez nazwy	Łochowska/ Grajewska/ Siedlecka	Praga Północ
[651]17.A	ks. S.Niedzielaka	Jagiellońska/Ratuszowa	Praga Północ
18.	Bez nazwy	Chruściela „Montera"/ Cyrulików (str. zachodnia)	Rembertów
19.	Bez nazwy	Chruściela „Montera"/ Cyrulików (str. wschodnia)	Rembertów
20.	Bez nazwy	Przy ratuszu Gawędziarzy/ Chruściela „Montera"	Rembertów
21.	Baonu AK „Zaremba – Piorun"	Św. Barbara/ Plater/ Wspólna	Śródmieście
22.	Batalionu AK „Miłosz"	Frascat /Konopnickiej	Śródmieście
23.	Batalionu *AK* „Czata *49*"*	Słonimskiego /Andersa	Śródmieście
24.	Batalionu Harcerskiego AK „Wigry"*	Solidarności /Andersa	Śródmieście
25.	*płk.*dr *L.* Strehla*	Jazdów /Lennona	Śródmieście
26.	*H. C.*Hoovera*	Krakowskie Przedmieście	Śródmieście
L.p.	*Nazwa skweru*	Położenie	Dzielnica
27.	I Dywizji Pancernej Wojska Polskiego (*Park*	Boleść/ Wyb.Gdańskie/ Rybaki	Śródmieście
	Podzamcze)*		
27A[652]	Bez nazwy	Plac Dąbrowskiego	Śródmieście
28.	*W.* Brandta*	Karmelicka /Anielewicza	Śródmieście
29.	*S.* Kisielewskiego „*Kisiela*"*	Przy Zamku Ujazdowskim	Śródmieście
30.	*kpt. S. Skibniewskiego* „Cubryny"*	Wybrzeże Kościuszkowskie	Śródmieście
31.	T. Kahla	Wybrz. Kościuszkowskie	Śródmieście
32.	Więźniów Politycznych Stalinizmu	Anielewicza /Andersa	Śródmieście
33.	*B. Wodiczko**	Kopernika /Ordynacka	Śródmieście
34.	Zgrupowania AK „Róg"	Bednarska /Furmańska	Śródmieście
35.	Oleandrów	Marszałkowska/Polna	Śródmieście
36.	*3 Pancernego Batalionu* AK „Golski"*	Noakowskiego/ Koszykowa	Śródmieście
37.	*mjr B*. Kontryma „Żmudzina"*	Zielna /Świętokrzyska	Śródmieście
38.	Bez nazwy	Pl. Grzybowski	Śródmieście
39.	*S. Wisłockiego**	Smolna/ Nowy Świat/ Al. Jerozolimskie	Śródmieście
40.	Bez nazwy	Świętokrzyska/ Tamka	Śródmieście
[653]40.A	A.M.Bocheńskiego	Nowy Przejazd	Śródmieście
[654]40.B	Batalionu AK „Gozdawa"	Konwiktorska/Zakroczymska	Śródmieście
[655]40.C	Batalionu AK „Ruczaj"	Mokotowska/Piękna	Śródmieście
[656]40.D	M. Fogga	Boya-Żeleńskiego	Śródmieście
[657]40.E	M. Iringha	Czerniakowska	Śródmieście
[658]40.F	płk. S. Jankowskiego „Agatona"	Browarna,Gęsta,Dobra,Karowa	Śródmieście
[659]40.G	D. Trafankowskiej	Orla/Solidarności	Śródmieście
[660]40.H	S. Orgelbranda	Sowia/Krzywopoboczna	Śródmieście
[661]40.I	T. Bądarzewskiej	Zamenhofa,Nowolipki,Anieliewicza,Andersa	Śródmieście
[662]40.J	A. Mickiewicza	Krakowskie Przedmieście	Śródmieście
[663]40.K	ks. J. Twardowskiego	Krakowskie Przedmieście/Karowa	Śródmieście
[664]40.L	Książąt Czartoryskich	Senatorska	Śródmieście
[665]40.M	Wolnego Słowa	Bracka/Mysia/Nowy Świat	Śródmieście
[666]40.N	J. Giedroycia	Al. Ujazdowskie/Belwederska	Śródmieście
[667]40.O	Radiowej Rodziny Matysiaków	Bednarska/Dobra	Śródmieście
[668]40.P	Bez nazwy	S.Dubois/Miła (Kopiec Anielewicza)	Śródmieście
41.	Bez nazwy	Przy Domu Kultury „Świt"	Targówek
42.	Bez nazwy	Siarczana/ Zabraniecka	Targówek
43.	Bez nazwy	Tokarza/ Krasiczyńska	Targówek
44.[669]	(-)	(-)	(-)
45.	Bez nazwy	Rembielińska/ Bartnicza/ Pomorzańska	Targówek
45.[670]	*S. Wiecheckiego „Wiecha"**	Kołowa/ Remiszewska/ Ossowskiego/ Handlowa	Targówek
[671]45A	Skwer G.Ciechowskiego	Kondratowicza	Targówek
46.	Bez nazwy	Bony/ Koronacyjna	Ursus
47.	Bez nazwy	Rakuszanki	Ursus
48.	Bez nazwy	Wojciechowskiego/ Cierlicka	Ursus
49.	Bez nazwy	Czerwona Droga	Ursus
50.	Bez nazwy	Zagłoby	Ursus
51.	*ks.K.Szklarczyka**	Cierlicka/ Kościuszki	Ursus

[638] Zmiana wprowadzona uchwałą. Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[639] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[640] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[641] Zapis skreślony - uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[642] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[643] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[644] Zapis przeniesiony z tabeli tereny zieleni urządzonej - parki z poz. 24 – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[645] Zapis dodany Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[646] Zapis dodany Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[647] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[648] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[649] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[650] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[651] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[652] Zapis przeniesiony z tabeli „nowe tereny zieleni urządzonej - ZP " z poz. 58 – uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[653] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[654] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[655] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[656] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[657] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[658] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[659] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[660] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[661] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[662] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[663] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[664] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[665] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[666] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[667] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[668] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[669] Zapis przeniesiony do tabeli „Istniejące parki" do poz. 58A – uchwałą Nr XCII/2689/2010 Rady m.st. Warszawy z dnia 7.10.2010r.
[670] Zapis przeniesiony z tabeli „Istniejące parki" z poz. 58A – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[671] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

L.p.	*Nazwa skweru*	Położenie	Dzielnica
[672]51.A	„Hasanka”	Wojciechowskiego/Orląt Lwowskich	Ursus
52.	Skwerek Złotówki*	Ekologiczna/ Polnej Róży	Ursynów
53.	Bez nazwy	Sępa-Sarzyńskiego	Ursynów
[673]53.A	Muzyki Węgierskiej	w rejonie ul. Symfonii i ul. Beli Bartoka	Ursynów
[674]53.B	kpt. Z. Pawlaczyka	Płaskowickiej/ Nowoursynowska	Ursynów
53.[675]	Prymasowski	St.Kostki Potockiego/Przyczółkowa/Biedronki	Wilanów
54.	7 pp AK „Garłuch”	17 Stycznia /Żwirki i Wigury	Włochy
55.	Bazy Lotniczej „Łużyce”	17 Stycznia /Żwirki i Wigury	Włochy
[676]55.A	16 września 1944 r.	Chrościckiego/ Rybnicka	Włochy
56[677].	*(-)*		
57.	*A*. Pawełka*	Brylowska/ Prądzyńskiego	Wola
58.	*Księdza* Jerzego*	Chłodna/ Elektoralna	Wola
59.	Sybiraków	Krochmalna	Wola
60.	*gen. J.* Jura-Gorzechowskiego*	Dzielna/ Smocza	Wola
61.	Zgrupowania *AK* „Chrobry II”*	Twarda /Miedziana/ Chmielna	Wola
62.	M. Apfelbauma	Dzielna/ Smocza	Wola
[678]*62.A*	Pamięci	u zbiegu ul.Leszno i al.Solidarnosci	Wola
[679]*62.B*	W. Lurie	Działdowska	Wola
[680]62.C	płk. Z. Kuźmierskiego-Pacaka	u zbiegu ulic: Wolskiej i Kasprzaka	Wola
[681]62.D	Rodziny Lilpopów	Grenady/Żytnia	Wola
63.	Kompanii *AK* „Żniwiarz”*	Tucholska/ Bohomolca	Żoliborz
64.	Bez nazwy	Kozietulskiego/Felińskiego/Niegolewskiego	Żoliborz
65.	Zieleniec	Krasińskiego/ Przasnyska/ Elbląska przed WIML	Żoliborz
66.	Bulwar Nadwiślański	Most Gdański – KS Spójnia	Żoliborz
67.	A. Woyciechowskiego	pl. Lelewela	Żoliborz
[682]67.A	Wołyński	Armii Krajowej/Gdańska	Żoliborz
[683]67.B	L. Bergera "Goliata"	Zajączka/Śmiała	Żoliborz

Uwaga: na mapie „Struktury funkcjonalno-przestrzennej” wydzielono skwery o powierzchni powyżej 0,5 ha jako ZP1.

2. OBSZARY I OBIEKTY OCHRONY PRZYRODY (Schemat Nr 73)

Kierunki polityki przestrzennej Warszawy w zakresie ochrony obiektów i obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody zmierzają do tworzenia i zachowania systemu obszarów chronionych zgodnie ze standardami europejskimi. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta istotne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, kształtowania warunków klimatycznych i hydrologicznych ma układ przestrzenny wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody. Na tych terenach funkcje gospodarcze i sposób zagospodarowania podporządkowane są zasadom ochrony ustanowionym na podstawie przepisów szczególnych. Działania służące ochronie dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego zmierzają do zahamowania procesów degradacji terenów objętych ochroną oraz ustanowienie form ochrony dla terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.

2.1 Formy ochrony przyrody

Obszary i obiekty objęte ochroną[684]:

- istniejące:
  - Mazowiecki Park Krajobrazowy;
  - Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu – w tym strefa szczególnej ochrony ekologicznej i strefa ochrony urbanistycznej;
  - rezerwaty przyrody,
  - pomniki przyrody[685],
  - [686] obszary Natura 2000: Dolina Środkowej Wisły (PLB 140004), Kampinoska Dolina Wisły (PLH 140029), Poligon Rembertów (PLH 140034), Las Jana III Sobieskiego (PLH 140031), Las Bielański (PLH 140041), Las Natoliński (PLH 140042),
  - użytki ekologiczne,
  - zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- projektowane:
  - powiększenie Rezerwatu „Las im. Króla Jana III Sobieskiego”
  - Rezerwat „Biały Ług”,
  - użytek ekologiczny „Modraszek telejus”,

Dla niektórych obszarów i obiektów objętych ochroną ustanowione zostały otuliny. Są to:

- otulina Kampinoskiego Parku Narodowego,
- otulina Mazowieckiego Parku Krajobrazowego,
- [687] otuliny Rezerwatów: Jeziorko Czerniakowskie, Morysin, Olszynka Grochowska, Skarpa Ursynowska, Las Natoliński, Las im. Jana III Sobieskiego,
- [688](-)
- (-)

Ponadto za celowe uznaje się objęcie ochroną obszarów:

- „Macierowe Bagno”,
- „Skarpa Warszawska”,
- Jezioro Zgorzała,
- Białołęka Dworska,
- dolina Wilanówki

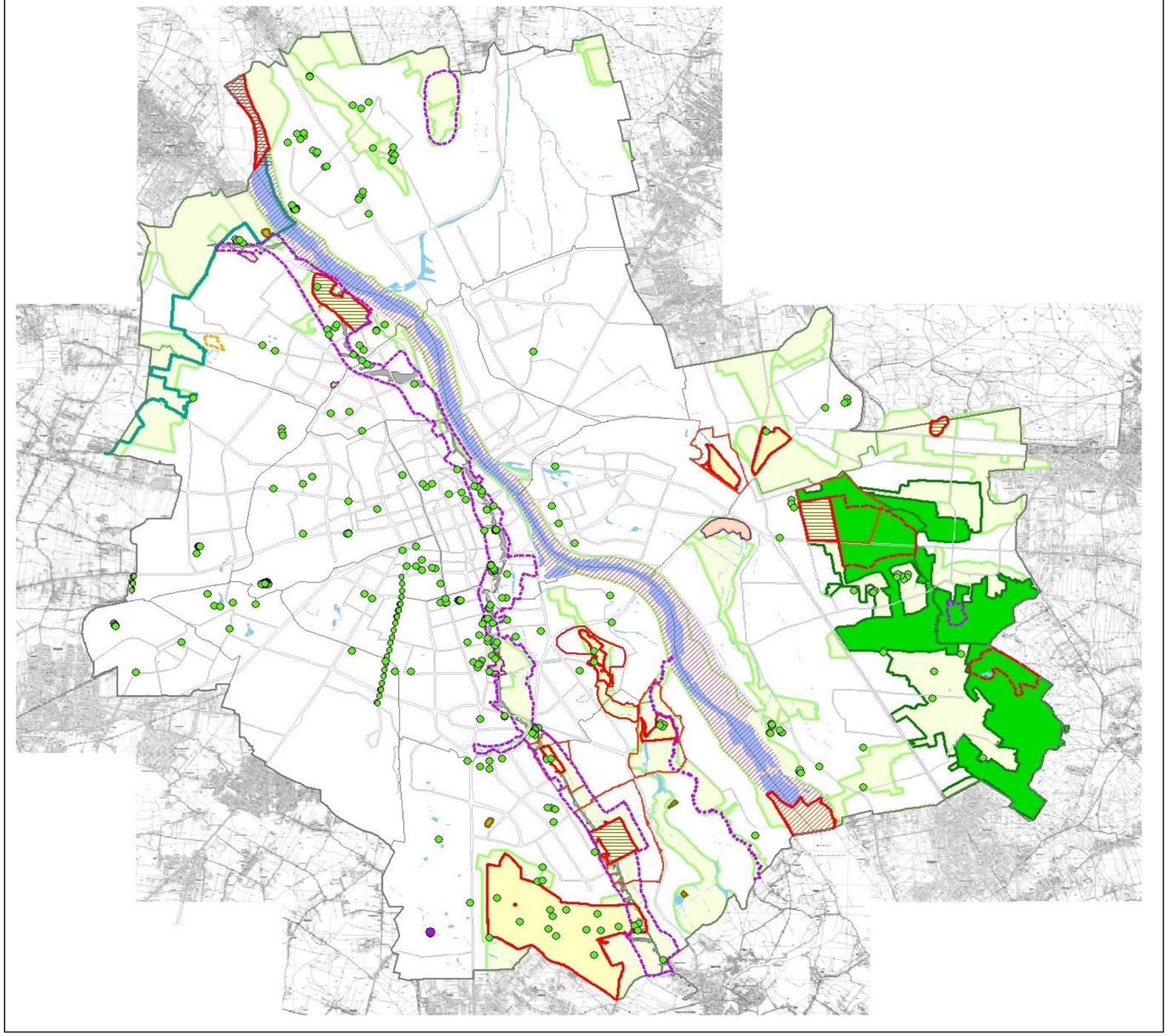
2.2. Generalne zasady ochrony obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody:

- utrzymanie i wzmocnienie ciągłości powiązań przyrodniczych pomiędzy obszarami objętymi różnymi formami ochrony przyrody;
- zapewnienie selektywnego dostępu do terenów wyjątkowo cennych przyrodniczo;
- ograniczenie zagospodarowania zapewniające ochronę wartości przyrodniczych terenów położonych w sąsiedztwie rezerwatów przyrody,
- zakaz prowadzenia prac trwale zniekształcających rzeźbę terenu i stosunki wodne w sąsiedztwie rezerwatów przyrody,
- zakaz, w strefie o promieniu 15 m od pomnika przyrody, prowadzenia:
  - działalności powodującej uszkodzenia mechaniczne obiektu oraz uszkadzanie i zanieczyszczanie gleb,
  - prowadzenia prac trwale zniekształcających rzeźbę terenu i stosunki wodne,
  - składowania odpadów.

[672] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[673] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[674] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[675] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[676] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[677] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[678] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[679] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[680] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[681]Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[682] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[683] Zapis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
* zmiana, uzupełnienie nazwy lub opisu (pochyła czcionka) – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[684] Wg wykazu nr 7 w rozdziale XXV cz. Ochrona środowiska i jego zasobów (stan 2005r.)

[685] Przypis dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.- aktualny wykaz pomników dostępny jest w BOŚ Urzędu m.st. Warszawy ;
[686] Treść punktu zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z utworzeniem nowych obszarów Natura 2000
[687] Treść punktu zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z utworzeniem nowych otulin
[688] 2 punkty usunięte uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów

[689]Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Schemat Nr 73

FORMY OCHRONY PRZYRODY

LEGENDA

Obszary i obiekty objęte formami ochrony przyrody

- Mazowiecki Park Krajobrazowy
- Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Rezerwaty
- Pomniki przyrody*
- Aleje pomnikowe*
- Orientacyjny zasięg obszarów Natura 2000:
  - SpecjalneObszaryOchrony
  - ObszarySpecjalnejOchrony
- Użytki ekologiczne
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowy

Otuliny form ochrony przyrody

- Otulina Kampinoskiego Parku Narodowego
- Otulina Mazowieckiego Parku Krajobrazowego
- Otuliny rezerwatów

Projektowane formy ochrony przyrody

- Rezerwaty
- Użytki ekologiczne

Obszary proponowane do objęcia ochroną

- Skarpa Warszawska
- Jez. Zgorzala
- "Macierowe Bagno"
- Białołęka Dworska
- Dolina Wilanówki

Skarpa Warszawska

* Pomniki przyrody wg stanu na dzień sporządzania Studium.
Aktualizowany rejestr prowadzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

[689] Zmiana schematu uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

3. ZASADY OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI (Schemat Nr 74)

3.1 Tereny eksponowane w krajobrazie miasta

Wskazuje się następujące tereny eksponowane w krajobrazie miasta:

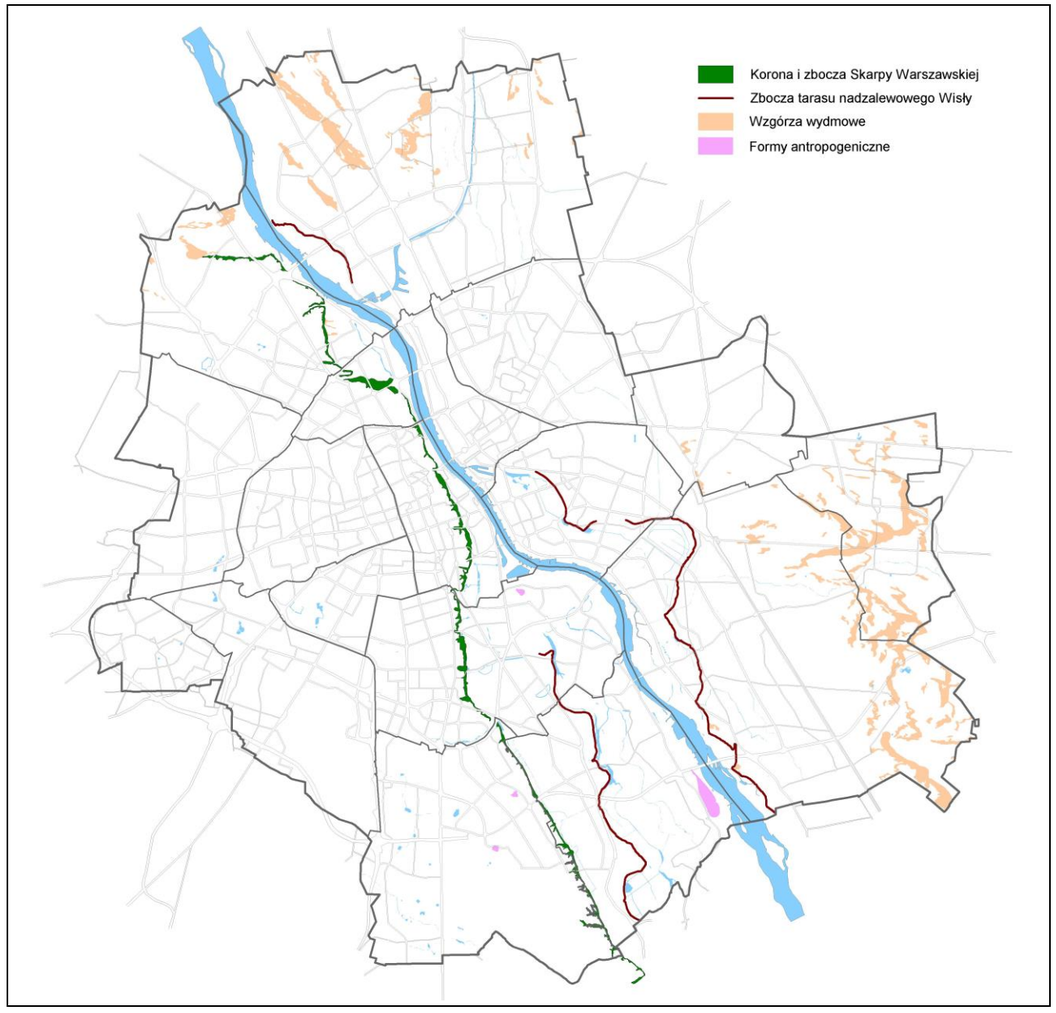
a) naturalne formy rzeźby terenu:
- korona i zbocza Skarpy Warszawskiej,
- zbocza tarasu nadzalewowego Wisły,
- zbocza doliny: Potoku Służewieckiego i Potoku Bielańskiego,
- wzgórza wydmowe.

b) formy antropogeniczne:
- Kopiec Czerniakowski,
- Kopa Cwyla,
- Wzgórze Moczydłowskie (Park Moczydło),
- Wzgórze Szczęśliwickie (Parku Szczęśliwickim),
- Góra Trzech Szczytów (na Wyżynach),
- Wzgórze wysypiska popiołów EC Siekierki.

3.2. Generalne zasady ochrony powierzchni ziemi i terenów eksponowanych w krajobrazie miasta.

- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, za wyjątkiem prac związanych z[690]:
  - zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym,
  - utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją [691]obiektów zabytkowych, a w odniesieniu do Skarpy Warszawskiej - także innych wynikających z zasad określonych w rozdziale XX pkt.2,
  - [692] utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców,
- zachowanie ukształtowania naturalnych form rzeźby terenu za wyjątkiem potrzeb wynikających z realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców;
- zachowanie i ochrona roślinności utrwalającej zbocza skarp i wzgórz oraz kształtowanie powiązań przyrodniczych w oparciu o formy rzeźby terenu;
- rekultywacja wskazanych terenów form antropogenicznych i przeznaczenie ich na tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji lub ogólnodostępne tereny zieleni urządzonej.
- zapewnienie ochrony środowiska gruntowo-wodnego i powierzchni ziemi.
- realizacja zagospodarowania zgodnie z linearnym układem krajobrazu oraz z zachowaniem i wyeksponowaniem jego naturalnych elementów w kompozycjach urbanistycznych i przestrzennych.
- określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobu zagospodarowania mas ziemnych powstających w wyniku prac budowlanych.

Schemat Nr 74 - Ochrona terenów eksponowanych w krajobrazie miasta

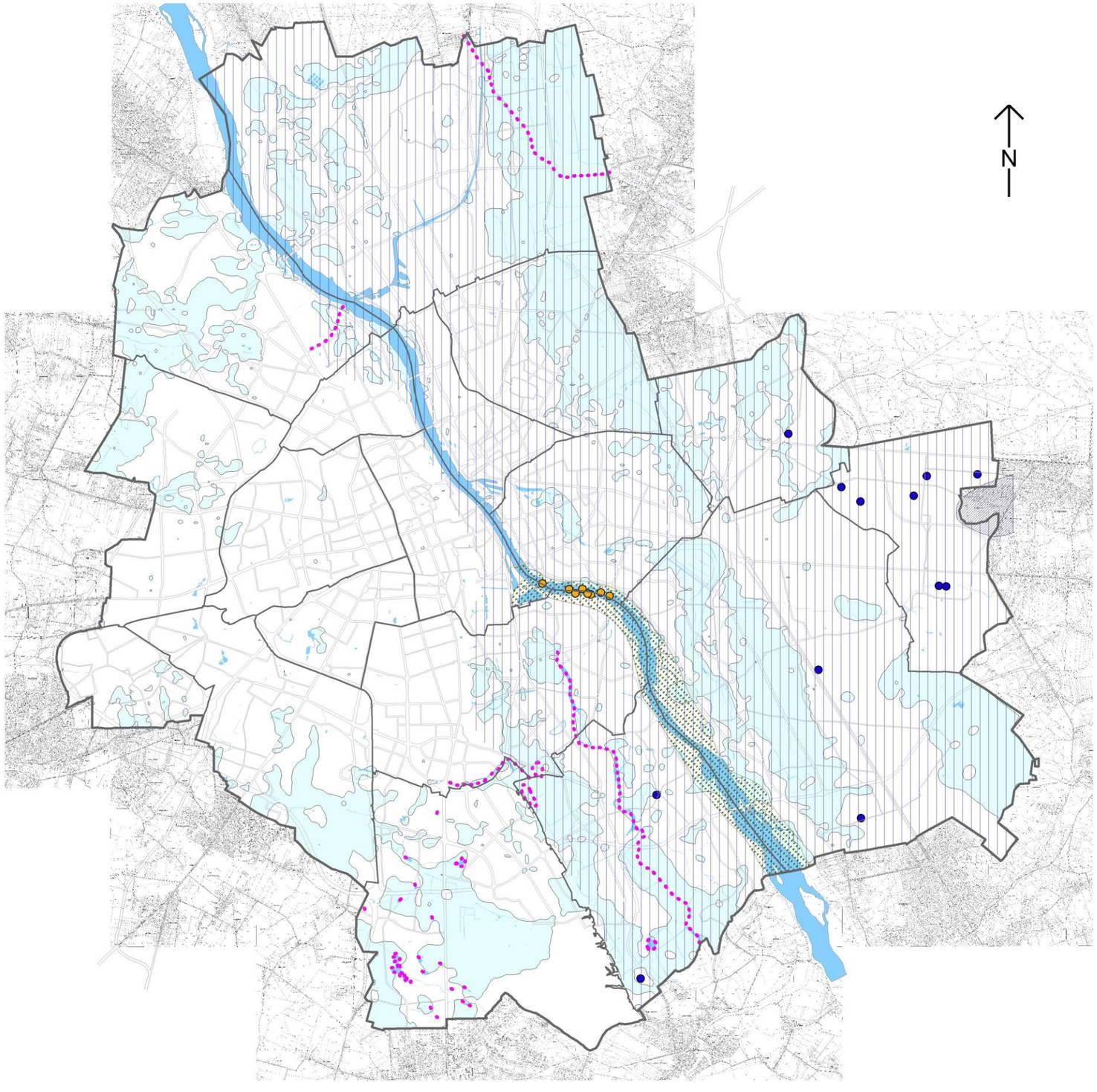

4. ZASADY OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH I ICH JAKOŚCI (Schemat Nr 75)

4.1. Zasoby wodne

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony zasobów wodnych i ich jakości zmierzają do: doprowadzenia jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów ekologicznych, racjonalizacji użytkowania wody oraz zapewnienia mieszkańcom wody odpowiedniej jakości, zwiększenia retencji wodnej oraz ograniczenia spływu powierzchniowego wód, zachowania naturalnego charakteru cieków i zbiorników wodnych i ochronę ekosystemów wodnych.

[690] Zmiana redakcji – rozbicie treści zdania na punkty, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[691] Treść do końca punktu dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[692] Treść do słowa „urządzeń" powtórzona wg punktu poprzedniego, wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Schemat Nr 75

OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH I ICH JAKOŚCI

LEGENDA

- Wody powierzchniowe
- Systemy wodne do odtworzenia w pierwszej kolejności
- Obszary w strefie ochronnej zbiornika doliny środkowej Wisły
- Zatwierdzone strefy ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych
- Komunalne ujęcia wód podziemnych wymagające wyznaczenia strefy ochrony pośredniej
- Komunalne ujęcia wód powierzchniowych
- Projektowana strefa ochrony pośredniej komunalnych ujęć wód powierzchniowych
- Rejony występowania płytkich wód gruntowych (płycej niż 2 m p.p.t.) - do objęcia siecią kanalizacyjną w pierwszej kolejności

4.2. Generalne zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości.

a) Strefa ochrony głównego zbiornika wód czwartorzędowych doliny środkowej Wisły;

- wyprzedzające wyposażenie w sieć kanalizacyjną projektowanego zainwestowania oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenach zainwestowanych wyposażonych wyłącznie w sieć wodociągową – w pierwszej kolejności w rejonach występowania płytkich wód gruntowych;
- wyznaczenie stref ochrony pośredniej komunalnych ujęć wód podziemnych;
- zaopatrzenie w wodę z wodociągu na terenach wyposażonych w sieć wodociągową.

b) cieki oraz zbiorniki wodne;

- zapewnienie optymalnych warunków zasilania cieków;
- zakaz lokalizacji zabudowy w odległości mniejszej niż 10 m oraz grodzeń w odległości mniejszej niż 5 m od górnej krawędzi skarpy, cieków i zbiorników wodnych;
- odtworzenie systemów wodnych cieków i zbiorników wodnych, w tym w pierwszej kolejności: Potoku Służewieckiego, Potoku Bielańskiego, rzeki Długiej, ciągu starorzeczy w Wilanowie, stawu Powsińskiego, Jeziorka Imielińskiego, Jeziorka Zgorzała oraz stawów i jeziorek na terenie Ursynowa, z uwzględnieniem ich funkcji przyrodniczych, retencyjnych i przeciwpowodziowych.

c) Wody podziemne poziomu oligoceńskiego,

- ograniczenie zużycia wód poziomu oligoceńskiego do zaopatrzenia: ludności w wodę pitną, zakładów służby zdrowia i opieki zdrowotnej, do produkcji napojów i innych produktów oraz do celów badawczych, o ile ich rodzaj wymaga używania wody o szczególnie wysokiej jakości,
- uwzględnienie w mpzp możliwości wykonania ujęć wód poziomu oligoceńskiego i czwartorzędowego na potrzeby punktów czerpalnych dla ludności.

d) Retencja wodna;

- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do gruntu w granicach poszczególnych działek, na terenach zabudowy mieszkaniowej o niskim i średnim wskaźniku intensywności w zależności od warunków gruntowo-wodnych;
- określenie w planach miejscowych zasad zagospodarowania zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych;
- ochrona i wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu, zwłaszcza podmokłych, istniejących stawów, starorzeczy i glinianek oraz budowanie lokalnych sztucznych zbiorników wodnych do magazynowania (retencjonowania) części podczyszczonych ścieków opadowych i roztopowych;
- ograniczanie wielkości terenów pokrytych sztuczną, nieprzepuszczalną nawierzchnią (placów, ścieżek, parkingów, składów i innych) przez wprowadzanie - tam gdzie to możliwe - nawierzchni perforowanych lub innych indywidualnych rozwiązań;
- przekształcanie urządzeń melioracji podstawowych w kanały miejskie;
- zachowanie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do urbanizacji.

5. ZASADY OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI

5.1. Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Wśród zagrożeń środowiska przyrodniczego na obszarze miasta wyróżnia się:

a) hałas komunikacyjny,

b) hałas lotniczy, związany z funkcjonowaniem Portu Lotniczego Warszawa – Okęcie im. Fryderyka Chopina i lotniska Babice na Bemowie;

c) zanieczyszczenia powietrza, wynikające przede wszystkim z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10, pochodzącego ze źródeł powierzchniowych i liniowych związanych z ruchem samochodowym;

d) pola elektromagnetyczne;

e) występowanie poważnych awarii;

5.2. Generalne zasady ochrony przed zagrożeniami

a) Ochrona przed hałasem komunikacyjnym

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego należy dążyć do poprawy stanu zgodnie z obowiązującymi standardami, na etapie:

- planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego, a w szczególności poprzez :
  - rozbudowywanie sieci drogowo ulicznej głównie w układzie obwodnicowym, dla rozładowania ruchu w centrum miasta poprawiając tym samym klimat akustyczny w strefie [693]śródmieścia funkcjonalnego i miejskiej;
  - modernizowanie i budowę ulic przy zastosowaniu rozwiązań ograniczających poziom emisji hałasu i jego rozprzestrzenianie się w środowisku;
  - zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do samochodu osobowego np. poprzez, modernizowanie i rozbudowę komunikacji tramwajowej, rewitalizację transportu kolejowego i rozwój metra;
  - powszechniejsze stosowanie nowoczesnych środków inżynierii ruchu dla lepszego upłynnienia ruchu drogowego i uprzywilejowania pojazdów transportu publicznego,
  - rozszerzanie stref miasta wolnych od ruchu samochodowego, lub stref z ograniczeniami dla tego typu ruchu,
  - rozwijanie transportu rowerowego i pieszego,
  - stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych gwarantujących dotrzymanie standardów ochrony przed hałasem w środowisku oraz w pomieszczeniach budynków.
- planowania funkcji terenów oraz zasad zabudowy w planach miejscowych, w szczególności poprzez:
  - określenie rodzaju terenu i jego przeznaczenia;
  - wskazanie sposobu rozmieszczenia zabudowy lub jej układu a także rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapewniających właściwy klimat akustyczny.

b) Ochrona przed hałasem lotniczym (Schemat Nr 76)

Wskazuje się obszary [694]zagrożenia hałasem lotniczym wokół:

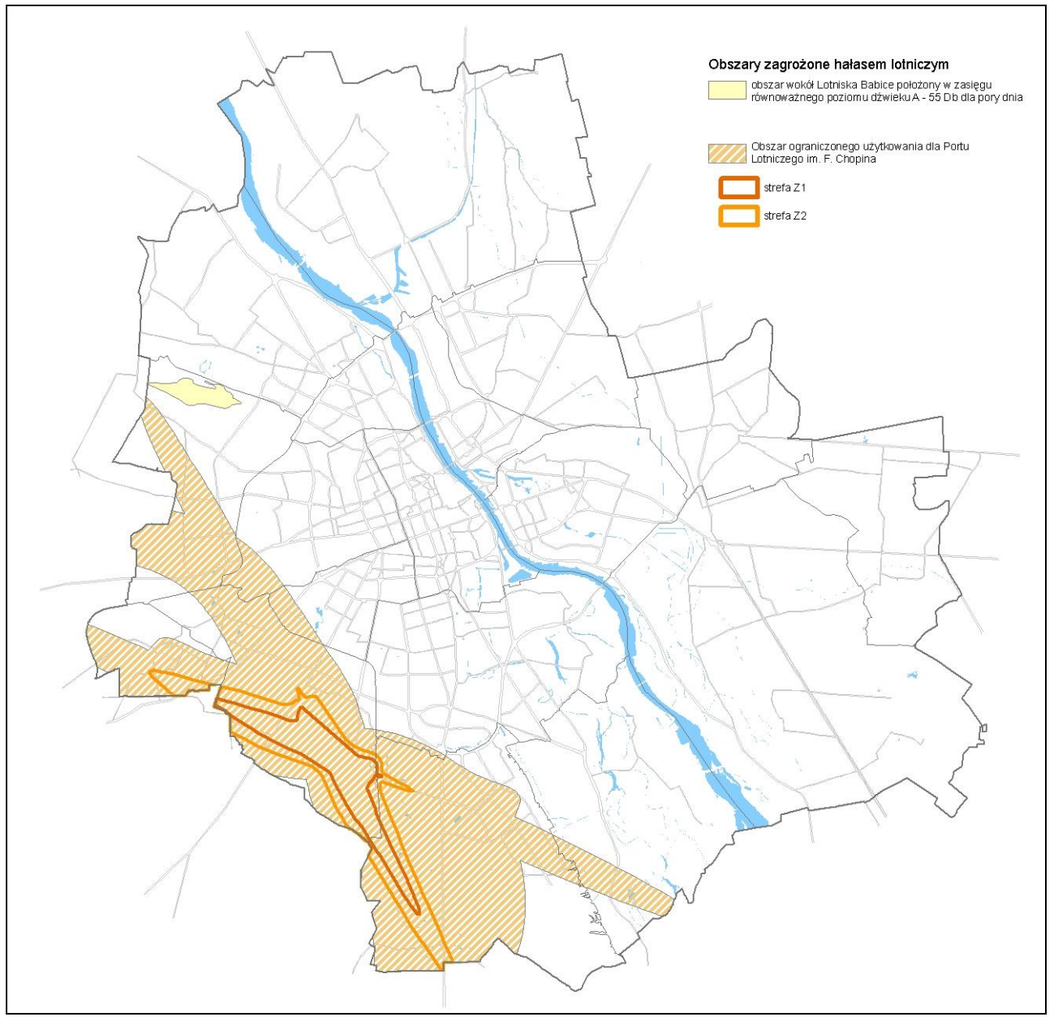
- Portu Lotniczego Warszawa Okęcie im. Fryderyka Chopina, gdzie [695] uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego utworzony został obszar ograniczonego użytkowania, w którym wyróżniona została strefa Z1 i Z2.
  - [696] (-)
  - [697] (-)

W obszarze obowiązują [698]określone ww. uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów oraz wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem.

[693] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiej” zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[694] Treść dodana uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku z uchwałą Sejmiku
[695] Treść po słowie „gdzie” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[696] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[697] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.

- lotniska Babice na Bemowie - obszar położony w zasięgu linii równoważnego poziomu dźwięku A ($L_{Aeq\ 16h}$) o wartości 55 dB dla pory dnia, w którym nie powinna być dokonywana zmiana przeznaczenia terenu.

Schemat Nr 76 - Zagrożenia hałasem lotniczym[699]

c) Ochrona przed zanieczyszczeniami powietrza

W celu poprawyjakości powietrza w mieście, którego stan wynika przede wszystkim z przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10[700] i PM2.5, pochodzącego ze źródeł powierzchniowych oraz liniowych (związanych z ruchem samochodowym), należy:

- ograniczać emisję ze źródeł komunikacyjnych – stosowanie zintegrowanego systemu transportowego w zakresie: budowy obwodnic, tworzenia stref z zakazem ruchu samochodowego, rozwoju ścieżek rowerowych, wprowadzanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pasa zieleni izolacyjnej oraz modernizację i budowę dróg i parkingów w oparciu o materiały i technologie ograniczające emisję pyłu;
- ograniczać emisję powierzchniową i niską emisję rozproszoną komunalno-bytową poprzez stosowanie niskoemisyjnych paliw i technologii na terenach nie wyposażonych w sieć ciepłowniczą (np. gazowe kotłownie lokalne), stosowanie niekonwencjonalnych [701]i odnawialnych źródeł energii [702](OZE) rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię (oraz zakaz lokalizowania nowych energetycznych źródeł emisji na terenach wyposażonych w sieć ciepłowniczą;
- ograniczać emisję ze źródeł technologicznych i komunalno-bytowych poprzez zakaz stosowania instalacji i urządzeń wymagających pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza, na terenach o przewadze zabudowy mieszkaniowej oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

d) Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

w celu ograniczenia wpływu pół [703] elektromagnetycznych należy stosować następujące zasady ochrony:

- nie przekraczanie standardów ochrony środowiska przy lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne,
- na terenach o przewadze zabudowy mieszkaniowej zaleca się lokalizowanie stacji telefonii komórkowej obsługiwanych przez różnych operatorów na jednej konstrukcji masztowej w miejscu niedostępnym dla ludzi,
- zakaz wprowadzania nowych i nadbudowy istniejących budynków, których wysokość przekraczać będzie poziom podstawy istniejącego masztu telefonii komórkowej, usytuowanego na budynku sąsiednim.
- zakaz lokalizowania stacji telefonii komórkowej z antenami sektorowymi i antenami radiolinii na obszarach objętych ochroną [704] zgodnie z przepisami odrębnymi (Rysunek Studium Nr 16).

e) Ochrona przed poważnymi awariami (Schemat Nr 77)

W celu ochrony przed poważnymi awariami należy stosować:

- zakaz budowy nowych i rozbudowy istniejących zakładów stwarzających zagrożenie dla terenów sąsiednich, dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii,
- sukcesywne przenoszenie poza granice miasta istniejących zakładów, stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;
- wyznaczenie miejsc parkowania pojazdów przewożących materiały niebezpieczne przy drogach ekspresowych, szybkiego ruchu i autostradach oraz przy głównych istniejących drogach wjazdowych do Warszawy, na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE OKREŚLANIA W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA

Realizacja ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów wymaga w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:

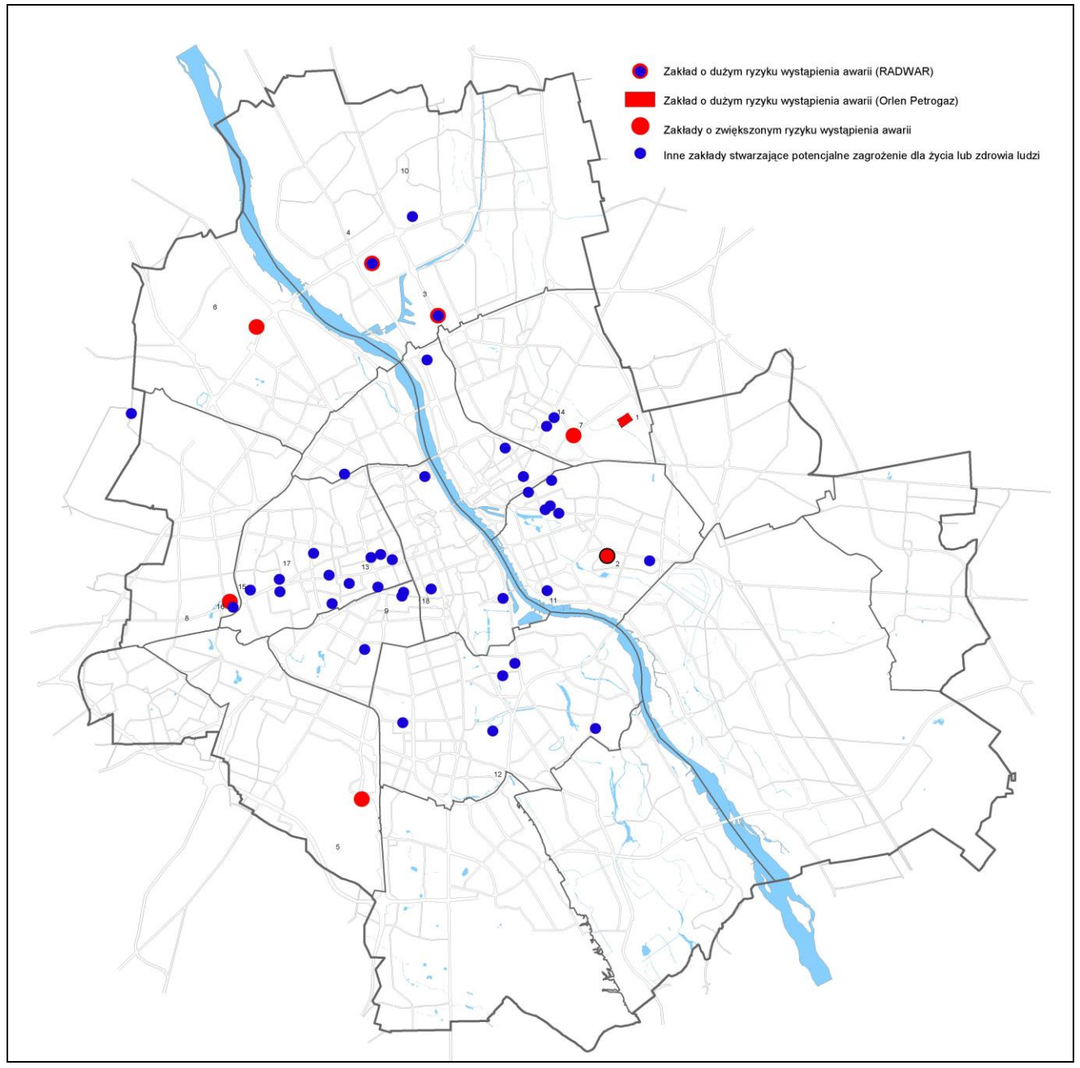
1) Określenia granic:

- **poszczególnych obszarów wchodzących w skład SPW, w tym uszczegółowienia granic nowych obszarów zieleni wskazanych w Studium;**
- **obszarów i obiektów ochrony przyrody istniejących, projektowanych i proponowanych do ochrony;**

[698] Treść po słowie „obowiązują” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r., jw.
[699] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[700] Zapis do przecinka zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. , w związku ze zmianą przepisów odrębnych
[701] Tekst zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[702] Treść w nawiasie uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[703] Treść zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[704] Treść zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- **obszarów ochrony powierzchni ziemi, zasobów wodnych i ich jakości;**
- **obszarów zagrożeń dla środowiska przyrodniczego;**

Schemat Nr 77 - Ochrona przed poważnymi awariami (zakłady stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi – wg stanu na 30.07.2004 r.).

2) Określenia warunków i zakresu ochrony ww. obszarów, dla:

- **<u>Obszarów SPW , które obejmować powinny:</u>**
  - **nakazy w zakresie:**
    - **obowiązującego na danym obszarze wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej,**
    - **zachowania istniejących terenów zieleni,**
  - **zakazy i ograniczenia zabudowy, rozbudowy, nadbudowy.**

- **<u>Obszarów i obiektów ochrony przyrody, które obejmować powinny:</u>**
  - **ograniczenia zagospodarowania dla terenów położonych w sąsiedztwie terenów i obiektów objętych ochroną,**
  - **powiązania przyrodnicze pomiędzy obszarami objętymi różnymi formami ochrony przyrody,**

- **<u>Obszarów ochrony powierzchni ziemi, zasobów wodnych i ich jakości, które obejmować powinny:</u>**
  - **nakazy w zakresie:**
    - **ochrony brzegów cieków i zbiorników wodnych,**
    - **zachowania i ochrony istniejącej roślinności oraz ukształtowania terenu,**
    - **rekultywacji terenów form antropogenicznych,**
    - **ochrony retencji powierzchniowej,**
  - **zakazy w zakresie:**
    - **zmian zagospodarowania lub zabudowy,**
    - **przekształceń form powierzchni ziemi,**
    - **lokalizowania składowisk odpadów,**

3) <u>Określenie zasad zagospodarowania obszarów zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, i terenów sąsiednich które obejmować powinny:</u>

- **nakazy w zakresie:**
  - **ograniczenia lokalizacji wskazanych funkcji i urządzeń i lub zakazu zabudowy,**
  - **wprowadzania zieleni izolacyjnej,**
  - **wskazania dróg i ulic do zastosowania tak zwanych cichych nawierzchni oraz ekranów akustycznych,**
- **zakazy w zakresie:**
  - **lokalizowania nowych energetycznych źródeł emisji na terenach wyposażonych w sieć ciepłowniczą.**

XVI. ROZWÓJ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

Rozwój nowoczesnego systemu transportowego warunkuje harmonijny rozwój Warszawy. Jest to szczególnie ważne w kontekście wejścia Polski do Unii Europejskiej. Warszawa, która jest najważniejszym ośrodkiem politycznym, gospodarczym, ekonomicznym, naukowym i kulturalnym kraju, musi rozwiązać problemy zewnętrznych połączeń komunikacyjnych Warszawy z największymi ośrodkami Europy. Jednoczenie konieczne jest odpowiednie ukształtowanie systemu ulicznego i usprawnienie komunikacji miejskiej, tak, aby warunki życia w Warszawie były porównywalne ze standardami oferowanymi przez inne miasta europejskie.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji Warszawy zostały określone na podstawie analizy uwarunkowań transportowych wynikających z diagnozy stanu istniejącego, oraz zgodnie z przyjętymi celami Polityki Transportowej dla Warszawy.

Generalnym celem polityki transportowej Warszawy jest takie usprawnienie i rozwój systemu transportowego, aby stworzyć warunki dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko naturalne i cywilizacyjne.

Realizacja celu generalnego wymaga szeregu skoordynowanych działań o różnym charakterze: inwestycyjnych, modernizacyjnych, organizacyjnych, prawnych, fiskalnych, komunikacji społecznej, itp.

Zgodnie z tendencjami europejskimi przyjęto politykę zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako zapewnienie równowagi miedzy rozwojem gospodarczym, osiągnięciem celów społecznych i ochroną środowiska. W polityce tej środki przeciwdziałania negatywnym skutkom motoryzacji obejmują:

- środki ekonomiczne – fiskalne (zachęcające i zniechęcające),
- planowanie przestrzenne,
- zarządzanie ruchem z priorytetowym traktowaniem transportu publicznego,
- środki poprawy atrakcyjności transportu publicznego (jakość, marketing itp.),
- telematykę i inne innowacje.

Szczególne znaczenie przypisuje się wzmocnieniu roli i zasięgu działania transportu publicznego, ponieważ zapewnia to:

- oszczędność środowiska w skali lokalnej i globalnej, głównie jako rezultat niższej energochłonności i emisji spalin w przeliczeniu na jednego pasażera,
- oszczędność terenów miejskich, ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na powierzchnie ulic, skrzyżowań i miejsc przechowywania pojazdów,
- oszczędność środków na inwestycje transportowe, służące zaspokojeniu potrzeb użytkowników komunikacji indywidualnej (tzn. na rozbudowę dróg i parkingów),
- poprawę bezpieczeństwa ruchu, poprzez zmniejszenie liczby ofiar i pozostałych skutków wypadków drogowych,
- lepszą ochronę wartości naturalnych i kulturowych.

W celu realizacji priorytetu dla komunikacji zbiorowej przewiduje się możliwość realizacji kosztem pasów drogowych tras komunikacji zbiorowej zwłaszcza szynowej.

Kierunki rozwoju komunikacji przedstawiono w podziale na trzy generalne zagadnienia:

- układ drogowo-uliczny Warszawy, wraz z siecią dróg rowerowych,
- układ komunikacji zbiorowej,
- strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów.

A. USTALENIA STUDIUM W ZAKRESIE SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

1. UKŁAD DROGOWO-ULICZNY (Rysunek Studium Nr 17)

Układ drogowo-uliczny powinien zapewniać:

- sprawne powiązanie z trasami zewnętrznymi (autostradą i krajowymi drogami ekspresowymi), które będą na obszarze miasta i w jego bezpośredniej bliskości spełniać rolę systemu obwodowego w stosunku do terenów zurbanizowanych;
- obwodowe połączenia międzydzielnicowe oraz trasy mostowe, omijające obszary centralne i silnie zurbanizowane;
- sprawną obsługę terenów zainwestowanych z zachowaniem hierarchiczności systemu ulicznego;
- bezpośrednią obsługę otaczającego zagospodarowania kosztem funkcji szybkiego tranzytu międzyobszarowego w obszarze centralnym miasta.
- możliwość prowadzenia dróg rowerowych obsługujących miasto.

Rozwijanie układu drogowo-ulicznego będzie prowadzone poprzez działania zarówno o charakterze inwestycyjnym jak i z wykorzystaniem środków organizacji ruchu, umożliwiające segregację ruchu o różnym charakterze, przy czym szczególnie ważne będzie rozdzielenie: ruchu lokalnego od ruchu o większym zasięgu (o charakterze tranzytowym) oraz ruchu osobowego od ruchu towarowego (samochody ciężarowe i dostawcze).

<u>Powiązania z trasami zewnętrznymi</u>

W celu realizacji powiązań z trasami zewnętrznymi przewiduje się realizację układu dróg wyższego rzędu (autostrad i dróg ekspresowych) bezpośrednio związanych z obszarem miasta.

Do tras tych należą:

- projektowana autostrada A-2 z kierunku zachodniego do węzła „Konotopa” [705]– inwestycja zrealizowana w 2012r.;
- projektowana droga ekspresowa od węzła „Konotopa” do istniejącej trasy AK [706]– inwestycja na odcinku al. Prymasa Tysiąclecia – Połczyńska zrealizowana w 2011r.;
- istniejący ciąg: trasa AK – trasa Toruńska, zmodernizowany do klasy ekspresowej [707]– inwestycja zrealizowana w 2015r.;
- projektowana trasa NS (droga ekspresowa) na północ od trasy AK – wylot w kierunku Gdańska;
- projektowana Wschodnia Obwodnica Warszawy (droga ekspresowa) do węzła „Zakręt” – wylot w kierunku Terespola i Lublina;
- projektowana Trasa Mostu Południowego (droga ekspresowa) od węzła „Konotopa” do drogi ekspresowej nr S 17, wraz z tunelem na odcinku od rejonu ulicy Pileckiego do rejonu ulicy Rosoła na Ursynowie o długości około 2,5 km [708]– inwestycja na odcinku od węzła „Konotopa” do węzła „Puławska” zrealizowana w 2013r.;
- projektowana trasa NS (droga ekspresowa) od węzła „Lotnisko” z Trasą Mostu Południowego do węzła „Marynarska” (z ulicą Marynarską) [709]– inwestycja zrealizowana w 2013r.;
- przedłużenie trasy NS na południe, od węzła „Lotnisko” z Trasą Mostu Południowego jako drogi ekspresowej;
- projektowana droga ekspresowa Salomea – Wolica - wylot w kierunku Katowic i Krakowa [710]– inwestycja zrealizowana w 2015r.

[705] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[706] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[707] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r. – jw.

[708] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[709] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[710] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

Budowa powyższego układu umożliwi wytworzenie Obwodnicy Ekspresowej (Trasa AK – Toruńska – WOW na północy, Trasa Mostu Południowego na południu), za pośrednictwem której wyprowadzony będzie ruch z Warszawy na zewnątrz – w powiązaniach z trasami międzynarodowymi i krajowymi; między innymi

wzmocnione zostanie połączenie komunikacyjne z aglomeracja łódzką. Istotnie poprawione zostaną relacje z układem dróg aglomeracyjnych.

Realizacja sieci dróg ekspresowych-krajowych planowana jest przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Inwestycje w zakresie ulic miejskich muszą być skoordynowane w czasie z planowaną realizacją krajowych dróg ekspresowych.

Między innymi niezbędne jest:

- zmodernizowanie do klasy drogi GP odcinka Al. Jerozolimskich od ul. Łopuszańskiej do węzła „Salomea";
- zmodernizowanie odcinka Al. Jerozolimskich od Ronda Zesłańców Syberyjskich do ul. Łopuszańskiej;
- zmodernizowanie ciągu ulic Marsa – Żołnierska;
- dokończenie budowy Trasy Siekierkowskiej;
- budowa ul. Nowo-Lazurowej;
- budowa dojazdów do portu lotniczego im. F. Chopina.

Obwodowe połączenia międzydzielnicowe.

Realizację obwodowych połączeń międzydzielnicowych zapewni Obwodnica Ekspresowa oraz dwie główne wewnętrzne obwodnice miejskie:

Obwodnica Śródmiejska, na którą składają się następujące odcinki ulic:

- wzdłuż zachodniej granicy obszaru śródmiejskiego - ciąg istniejących ulic GP: Okopowa – Towarowa - Raszyńska,
- na południu- ciąg istniejących ulic: Trasa Łazienkowska – Al. Stanów Zjednoczonych (GP),
- na wschodzie – ciąg istniejących ulic: Al. Stanów Zjednoczonych – Wiatraczna, oraz projektowanych: Nowo Wiatraczna - Zabraniecka i jej przedłużenie wzdłuż torów PKP do węzła Żaba,
- od północy - ciąg istniejących ulic GP: Starzyńskiego – Słomińskiego.

Obwodnica Miejska, na którą składają się następujące trasy:

- od zachodu - projektowana trasa NS (S/GP) na odcinku na południe od Trasy Mostu Północnego do węzła „Marynarska",
- od południa: ciąg ulic GP: Marynarska – Rzymowskiego – Sikorskiego – Witosa oraz Trasa Siekierkowska,
- od wschodu: Trasa Olszynki Grochowskiej - GP,
- od północy: projektowana Trasa Mostu Północnego - GP[711](-).

Do czasu realizacji tras: NS, Olszynki Grochowskiej i Mostu Północnego funkcjonować będzie tzw. Etapowa Obwodnica Miejska, składająca się z następujących ciągów ulic:

- Al. Prymasa Tysiąclecia na odcinku od trasy AK do ronda Zesłańców Syberyjskich, Al. Jerozolimskie do ul. Łopuszańskiej (GP),
- ciąg ulic Łopuszańska –- Marynarska – Rzymowskiego – Sikorskiego – Witosa – Trasa Siekierkowska (GP),
- ul. Marsa - ul Żołnierska (GP),
- Trasa Toruńska – Trasa AK (E).

Rozwój planowanych połączeń międzydzielnicowych stworzy ułatwienia w poruszaniu się wewnątrz miasta i ograniczy uciążliwości komunikacyjne w jego części centralnej. Skuteczność planowanych działań wymaga równocześnie stosowania restrykcyjnego przestrzegania kontroli dostępności w tym limitowania:

- liczby skrzyżowań z drogami niższych klas,
- liczby zjazdów publicznych i indywidualnych, w tym bezpośredniego powiązania z dużymi generatorami ruchu,
- możliwości zatrzymywania i parkowania pojazdów.

Takie postępowanie będzie gwarantować drożność ruchu i ograniczenie możliwości występowania zakłóceń w ruchu.

Połączenia mostowe

Dążenie do ograniczenia transportochłonności układu drogowego wymaga zwiększenia liczby przepraw mostowych i tras drogowych łączących układy uliczne po obu stronach Wisły. W znaczący sposób zmniejszy to średnie długości podróży, a tym samym przyczyni się do ograniczenia natężenia ruchu, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i kosztów eksploatacyjnych.

Połączenia przez Wisłę zapewnią mosty:

- istniejące: Grota-Roweckiego, Gdański, Śląsko-Dąbrowski, Świętokrzyski, Poniatowskiego, Łazienkowski i Siekierkowski.
- projektowane :
  - most Północny, w ciągu projektowanej trasy o charakterze międzydzielnicowym i międzyregionalnym,
  - most w ciągu ulic Budowlanej – Krasińskiego tworzących połączenie o charakterze międzydzielnicowym,
  - most na Zaporze w ciągu trasy stanowiącej połączenie międzydzielnicowe,
  - most Południowy w ciągu Trasy Mostu Południowego w klasie drogi ekspresowej.

Dodatkowo przewiduje się także realizację w strefie staromiejskiej dwóch lokalnych powiązań łączących obszar Starego Miasta i Pragi (na przedłużeniu ul. Ratuszowej i ul. Okrzei).

Układ uliczny

Układ uliczny miasta ukształtowano z uwzględnieniem struktury hierarchicznej. Sieć dróg ekspresowych (S) wraz z systemem dróg głównych ruchu przyspieszonego (GP) i głównych (G) współpracować będzie z ulicami zbiorczymi lokalnymi obsługujących bezpośrednio tereny zurbanizowane,

W obszarze śródmieścia obsługę ruchu dojazdowego i wewnętrznego zapewni układ ulic zbiorczych i lokalnych. Wyjątkiem są klasy ciągu Wisłostrady lewobrzeżnej – GP, oraz ciągu ulic: Wybrzeże Helskie – Wybrzeże Szczecińskie – Wał Miedzeszyński – klasy G, których znaczenie w obsłudze dojazdów do obszaru wymaga utrzymania wyższych parametrów funkcjonalnych. Rozwiązanie kolizji tych tras z otaczającym zagospodarowaniem przestrzennym wymaga specjalnych działań zabezpieczających (np. prowadzenia w tunelu).

W obszarze ścisłego centrum miasta przewiduje się takie ukształtowanie układu ulicznego, które preferować będzie ruch pieszy i zapewni przejazd rowerom. Jednocześnie zagwarantowane będą warunki dla prowadzenia komunikacji zbiorowej, oraz obsługi ruchu dojazdowego i wewnętrznego. Na obszarze całego miasta, w rejonie skrzyżowań podstawowego układu drogowo - ulicznego z liniami kolejowymi (zwłaszcza

[711] Korekta wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

magistralnymi i znaczenia krajowego) przewiduje się bezkolizyjne powiązania w ciągu tych ulic nad lub pod liniami kolejowymi

Na terenach nowego zainwestowania miejskiego układ drogowo-uliczny powinien umożliwić wprowadzenia linii autobusowych i realizacji pętli.

Obsługa obszaru [712] śródmieścia funkcjonalnego, strefy ruchu uspokojonego i pieszego

Przyjmuje się, że układ ulic wewnątrz Obwodnicy Śródmiejskiej (za wyjątkiem Wisłostrady lewobrzeżnej i ciągu ulic Wybrzeże Helskie – Wybrzeże Szczecińskie – Wał Miedzeszyński) będzie pełnić funkcje ulic zbiorczych i lokalnych mających za zadanie bezpośrednią obsługę przyległego zagospodarowania. Promowany tu będzie ruch pieszy i rowerowy, z jednoczesnym wprowadzaniem ograniczenia dla samochodów osobowych i, zwłaszcza, ciężarowych. Organizacja ruchu w tym obszarze przewidywać będzie środki redukujące prędkość ruchu. Równocześnie dążyć się będzie do tworzenia dogodnych, krótkich powiązań pieszych do przystanków i dworców komunikacji zbiorowej.

W obszarze [713]śródmieścia funkcjonalnego tworzone będą strefy ruchu uspokojonego, gdzie obowiązywał będzie zakaz ruchu indywidualnego i samochodów ciężarowych oraz strefy ruchu pieszego i rowerowego, w których występować będzie bezwzględny zakaz ruchu zmotoryzowanego.

Przyjmuje się, że podstawą funkcjonowania strefy ruchu uspokojonego będą w pierwszej kolejności:

- ulice: Nowy Świat, Krakowskie Przedmieście i Królewska pomiędzy ul. Marszałkowską i Krakowskim Przedmieściem,
- ulica Świętokrzyska pomiędzy ul. Marszałkowską i ul. Nowym Światem,
- ul Marszałkowska pomiędzy: Pl. Konstytucji i Pl. Unii Lubelskiej,
- ulica Słowackiego pomiędzy: Placem Wilsona i ul. Potocką,

natomiast podstawą funkcjonowania strefy ruchu pieszego i rowerowego będą w pierwszej kolejności:

- obszar Starego i Nowego Miasta,
- ul. Chmielna,
- dwa lokalne powiązania łączące obszar Starego Miasta i Pragi.

Potrzeba tworzenia stref ruchu uspokojonego i stref ruchu pieszego i rowerowego wydaje się celowa nie tylko w śródmieściu [714]funkcjonalnym, ale także w innych dzielnicach na obszarach intensywnej zabudowy mieszkaniowej.

Drogi rowerowe

Dla istotnego zwiększenia liczby podróży odbywanych z wykorzystaniem roweru obecny układ dróg rowerowych, który liczy ok. [715] 550 km długości, będzie docelowo uzupełniony o następne ok. 900 km. Umożliwi to osiągnięcie wskaźnika gęstości sieci na poziomie 0,65 km/1000 mieszkańców. Budowa infrastruktury rowerowej wymaga planowania sieci dróg rowerowych zarówno na poziomie centralnym jaki lokalnym. System rowerowy powinien spełniać kryteria spójności, bezpośredniości, bezpieczeństwa, wygody i atrakcyjności. Wymaga to określenia sieci w ujęciu hierarchicznym obejmującym trasy główne (obsługa ruchu międzyobszarowego), lokalne (obsługa ruchu docelowo-źródłowego) a także trasy rekreacyjne.

Rozwój systemu dróg dla ruchu rowerowego będzie następować poprzez:

- tworzenie dróg dla rowerów w obrębie pasa drogowego, odizolowanych od jezdni; umożliwi to ograniczenie do minimum możliwości kolizji między rowerzystami a samochodami i pieszymi;
- przystosowywanie ulic do wspólnego ruchu pieszych, rowerzystów i pojazdów samochodowych, na których obowiązywać będzie ograniczenie prędkości pojazdów silnikowych do 30 km/h;
- budowę samodzielnych dróg rowerowych, prowadzonych w terenie niezależnie od układu drogowego;
- tworzenie stref ruchu uspokojonego z ograniczeniem prędkości do 30 km/h i wyposażeniem w techniczne środki uspokojenia ruchu, na wszystkich obszarach, na których musi odbywać się ruch pojazdów, w szczególności w strefach zamieszkania, w dzielnicach willowych oraz na terenach zabytkowych.

Przewiduje się także dopuszczanie ruchu rowerowego na ulicach zamkniętych dla ruchu samochodowego.

Ponadto przewiduje się możliwość lokalizowania innych niż ustalone w Studium dróg dla rowerów, dla których opracowania studialne wykażą, iż jest to uzasadnione funkcjonalnie i technicznie.

2. TRANSPORT ZBIOROWY (Rysunek Studium Nr 18)

Pomimo rozwijającej się motoryzacji indywidualnej, podstawę systemu transportowego Warszawy będzie stanowić transport publiczny, a jego jakość będzie decydować o sprawnym funkcjonowaniu metropolii, a zwłaszcza jej części [716]obejmującej obszar strefy śródmieścia funkcjonalnego.

Warszawa już obecnie dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią transportu szynowego. Największe potoki pasażerskie obserwowane są na kierunkach do centrum miasta, tam gdzie stworzono bogaty system połączeń tramwajowych (3 trasy na kierunku wschód-zachód i 4 trasy na kierunku północ-południe), metro i kolej.

W kierunkach rozwoju systemu komunikacji publicznej priorytetem jest zintegrowanie szynowych systemów transportu zbiorowego. Współpracujące systemy: kolejowy, tramwajowy, metro – zapewnią możliwość komunikacji wewnątrzmiejskiej i dojazdy ze strefy podmiejskiej.

Uzupełnieniem systemów szynowych jest sieć komunikacji autobusowej, której podstawowym zadaniem jest obsługa obszarów oddalonych od podsystemów bazujących na trakcji szynowej. Autobusy dowozić będą pasażerów do najbliższych multimodalnych węzłów przesiadkowych zlokalizowanych na trasach linii kolejowych, metra lub pętlach tramwajowych i dużych przystankach tramwajowych.

Rozwój systemu komunikacji publicznej powinien być zapewniony poprzez:

- podniesienie standardu systemu kolejowego związanego z obszarem miasta i aglomeracji do poziomu szybkiej kolei miejskiej (SKM), gwarantującego szybką, komfortową, bezpieczną i niezawodną obsługę pasażerską,
- podniesienie standardu Tramwajów Warszawskich poprzez uproszczenie układu linii, wprowadzenie taboru niskopodłogowego, modernizację infrastruktury torów, zasilania, przystanków i prawidłową organizację węzłów przesiadkowych, zainstalowanie systemów informacji dla pasażerów – na przystankach i wewnątrz taboru; niezbędny jest także rozwój systemu na wybranych trasach,
- zapewnienie priorytetu w ruchu ulicznym dla tramwajów i autobusów; konieczne są przede wszystkim działania z dziedziny organizacji ruchu ulicznego i zarządzania transportem publicznym (system sterowania ruchem zintegrowany z systemem zarządzania taborem); możliwe jest zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających usprawnienie ruchu na skrzyżowaniach i odcinkach tras, np. wspólne pasy tramwajowo-autobusowe, drugi poziom, śluzy na skrzyżowaniach, itp.
- jak najszybsze doprowadzenie I linii do Młocin [717](zrealizowano w 2008r.), a następnie rozbudowę systemu metra w zależności od tempa wzrostu potrzeb ruchowych i możliwości finansowych miasta (trwa realizacja II linii metra);

W zakresie integracji systemów transportu przewiduje się:

[712] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „śródmiejskiego" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[713] Korekta wg stanu faktycznego - wyraz „Śródmiejskim" zastąpiony wyrażeniem „śródmieścia funkcjonalnego" uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[714] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „funkcjonalnym" dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[715] Liczbę 200 zastąpiono liczbą 550 w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[716] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „śródmiejskiej" usunięty i treść zdania po przecinku dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[717] Treść w 2 nawiasach dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

- budowę systemu parkingów „Parkuj i Jedź” (P+R), stwarzającego możliwość odbywania podróży transportem publicznym i ograniczenia natężenia ruchu samochodowego na ulicach miasta;
- budowę, modernizację i przebudowę węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu, niezbędne jest zwiększenie zwartości węzłów, skrócenia długości i czasów dojść, weryfikacja usytuowania przystanków, remonty i korekty infrastruktury;
- uruchamiania dynamicznych systemów informacji pasażerskiej (wizualnej i głosowej) ułatwiających dokonywanie przesiadek;
- podejmowania innych działań technicznych z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej, mających na celu poprawę jakości obsługi podróżnych (monitoring bezpieczeństwa, koordynacja układu oraz synchronizacja rozkładów jazdy).

Ważnymi aspektami integracji systemów transportu jest także:

- dostosowanie węzłów przesiadkowych do potrzeb niepełnosprawnych użytkowników;
- doprowadzenie do wykorzystywania jednego biletu na wszystkie środki komunikacji publicznej w aglomeracji;
- ułatwienie sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem osobistym podróżujących (monitoring, patrole).

System kolejowy

System kolejowy wymaga, przede wszystkim, zasadniczego podniesienia standardu obsługi pasażerskiej. Nacisk powinien zostać położony na działania modernizacyjne i organizacyjne podnoszące funkcjonalność i sprawność systemu, szczególnie dla powiązań podmiejskich i wewnątrzmiejskich.

Najważniejsze działania to:

- przebudowa i modernizacja istniejących dworców kolejowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli jako węzłów przesiadkowych;
- uzupełnienie sieci o odcinek linii kolejowej od rejonu istniejącego przystanku osobowego Warszawa-Wola do przystanku końcowego zlokalizowanego w rejonie dawnego Dworca Głównego;
- adaptacja i modernizacja istniejących linii i łącznic z budową dodatkowych przystanków osobowych – między innymi należy zbadać następujące lokalizacje: Niedźwiadek ([718]otwarta w 2014r.); Bracka, Zacisze ([719]otwarta w 2014r.), Utrata, Wiatraczna, Obozowa ([720]w trakcie realizacji), Radzymińska, Targówek, Św. Wincentego, Bródno, możliwe są także dodatkowe lokalizację przystanków,
- uzupełnienie sieci o łącznicę kolejową od linii nr 8 Warszawa - Kraków do podziemnego dworca kolejowego zlokalizowanego w rejonie terminali pasażerskich w Porcie Lotniczym im. Fryderyka Chopina [721]– inwestycja zrealizowana w 2012r.;
- skrócenie czasu dotarcia do przystanków kolejowych poprzez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym**.**

System metra

System metra wymaga działań inwestycyjnych. Najważniejsze z nich to:

- dokończenie I linii metra wraz ze stacjami, prowadzonej wzdłuż ul. Kasprowicza do węzła „Młociny” (stacja A-23) [722]– inwestycja zrealizowana w 2008r.;
- uzupełnienie I linii metra o następujące stacje: Plac Konstytucji (A-12), Muranów (A-16);
- budowa II linii metra wraz ze stacjami, na odcinku Bemowo – Śródmieście – Targówek – Bródno, przy generalnym założeniu, że powstanie stacja przesiadkowa zapewniająca sprawną przesiadkę na I linię [723]– centralny odcinek II linii metra zrealizowany w 2015r., w trakcie realizacji kolejny etap inwestycji (3 stacje w kierunku Bemowa + 3 stacje w kierunku Bródna);
- budowa trzeciej linii metra wraz ze stacjami, na odcinku Dworzec PKP Warszawa Zachodnia – Gocław, z przejściem przez obszar Śródmieścia w taki sposób, aby mogły powstać zintegrowane stacje na pierwszej i na trzeciej linii;
- realizacja, w miarę potrzeb ruchowo - eksploatacyjnych, następnej, po Kabatach, stacji techniczno-postojowej metra w rejonie Koziej Górki.

Przewiduje się możliwość lokalizowania innych niż pokazane na rysunku stacji metra na II i III linii metra.

System tramwajowy

System tramwajowy wymaga przede wszystkim modernizacji tras wraz z budową pętli w 4 korytarzach:

- Pętla Gocławek – Rondo Wiatraczna – Al. Jerozolimskie – Pętla Banacha,
- Rondo Starzyńskiego – Okopowa – Towarowa – Pl. Zawiszy,
- Pętla Piaski – Pl. Grunwaldzki – Al. Jana Pawła II-Pętla Rakowiecka z odgałęzieniem Pętla Potocka – Pl. Grunwaldzki,
- Pętla Cm. Wolski – Wolska – Al. Solidarności – Dw. Wileński.

W związku z nowymi potrzebami wynikającymi ze zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i lokowaniem nowych miejsc zamieszkania i zatrudnienia, układ tras oraz zaplecze techniczne Tramwajów Warszawskich wymaga także uzupełnienia.

Najważniejsze inwestycje to:

- budowa trasy tramwajowej w ul. Powstańców Śląskich – od ul. Górczewskiej do ul. Radiowej [724]– inwestycja zrealizowana w 2016r.;
- budowa trasy tramwajowej wzdłuż projektowanej trasy Mostu Północnego, od multimodalnego węzła przesiadkowego „Młociny” ze stacją metra A-23, do obszaru osiedla Tarchomin i pętli w Winnicy [725]– inwestycja zrealizowana na odcinku od węzła przesiadkowego „Młociny” do pętli w rejonie ul. H. Ordonówny na Białołęce (Winnica);
- budowa trasy tramwajowej Banacha - Wilanów; o przebiegu: Banacha – Żwirki i Wigury – Rostafińskich – Boboli – Rakowiecka – Puławska – Goworka – Spacerowa – Belwederska – Sobieskiego – Sobieskiego Bis – Pętla Pałacowa,
- budowa trasy tramwajowej Bemowo – Banacha; należy zbadać możliwość przejścia pod terenami Dworca Zachodniego, w kierunku ul. Bitwy Warszawskiej 1920r. i ul. Banacha;
- budowa trasy wzdłuż ul. Gagarina, Czerniakowskiej-bis do Łuku Siekierkowskiego;
- budowa trasy w ciągu ulic Krasińskiego-Budowlana i Św. Wincentego od Placu Wilsona do centrum handlowego w rejonie węzła Trasy AK z ul. Głębocką;
- budowa przedłużenia trasy tramwajowej wzdłuż ulicy Modlińskiej, od pętli na Żeraniu do skrzyżowania z ul. Światowida i połączenie z trasą prowadzoną od strony trasy Mostu Północnego;
- budowa trasy w ciągu Trasy Mostu Północnego od Traktu Nadwiślańskiego do wschodniej granicy miasta.
- budowa, w miarę potrzeb ruchowo - eksploatacyjnych, nowej zajezdni w rejonie Żerania Wschodniego - Annopola; lokalizacje istniejących zajezdni: Żoliborz - przy ul. Pstrowskiego, Wola – przy ul. Młynarskiej, Mokotów – przy ul. Woronicza, Praga – przy ul. Kawęczyńskiej, oraz Zakładu Energetyki Trakcyjnej i Torów przy Al. Prymasa Tysiąclecia – pozostają według stanu istniejącego.

Ponadto przewiduje się możliwość lokalizowania innych niż wymienione powyżej tras tramwajowych, dla których opracowania studialne wykażą, iż jest to uzasadnione ruchowo i ekonomicznie.

Komunikacja autobusowa

[718] Treść w nawiasie dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[719] Treść w nawiasie dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[720] Treść w nawiasie dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[721] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[722] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[723] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[724] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[725] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

Modernizacja i rozwój systemu komunikacji zbiorowej wymaga także uwzględnienia potrzeb komunikacji autobusowej.

Poprawa warunków funkcjonowania miejskiej komunikacji autobusowej, oprócz wymiany taboru oraz usprawnienia węzłów przesiadkowych i zarządzania dyspozytorskiego, będzie realizowana poprzez:

- wprowadzanie, w większym niż dotychczas stopniu, wydzielonych pasów ruchu dla autobusów, a także innych środków organizacji ruchu (np. pasy ruchu pod prąd) na odcinkach ulic obciążonych dużym ruchem pasażerskim;
- stosowanie priorytetów dla autobusów w sygnalizacji świetlnej, w tym także śluz sygnalizacyjnych umożliwiających autobusom łatwe wykonanie manewrów skrętu;
- rozszerzanie w ścisłym centrum miasta strefy ulic z ograniczeniami dla ruchu indywidualnego i dopuszczonym ruchem autobusowym (np. Krakowskie Przedmieście);
- budowę, w miarę potrzeb ruchowo - eksploatacyjnych, nowych zajezdni autobusowych: na Woli, w rejonie ul. Olbrachta (w wypadku z rezygnacji z istniejącej zajezdni Redutowa), w rejonie Oczyszczalni Ścieków Południe przy Trasie na Zaporze (w wypadku rezygnacji z istniejącej zajezdni Chełmska), oraz w rejonie ul. Wólczyńskiej w zamian za zajezdnię Inflancka; lokalizacje istniejących zajezdni: Kleszczowa, Woronicza, Ostrobramska, Stalowa, oraz Zakłady Naprawcze Autobusów Włościańska – pozostają według stanu istniejącego.

Poprawa funkcjonowania komunikacji autobusowej międzynarodowej, dalekobieżnej i regionalnej wymaga modernizacji i budowy nowych dworców autobusowych, spełniających także rolę zintegrowanych węzłów przesiadkowych.

Modernizacji wymagają:

- Dworzec Zachodni – obsługujący ruch międzynarodowy i krajowy; dworzec ten powinien zostać zintegrowany z dworcem kolejowym i komunikacją miejską;
- Dworzec Południowy przy Al. Wilanowskiej – zintegrowany z węzłem przesiadkowym umożliwiającym wymianę pasażerską między stacją metra, przystankami tramwajowymi i autobusów miejskich oraz parkingiem P+R.

Nowe inwestycje są niezbędne dla:

- Dworca Północnego, obsługującego ruch podmiejski, który powstanie w zintegrowanym węźle przesiadkowym „Młociny", obok stacji metra, pętli tramwajowej i autobusów miejskich, parkingu P+R. Dworzec ten przejmie funkcje istniejącego dworca Marymont;
- Dworca Wschodniego, obsługującego połączenia krajowe przeniesione z istniejącego dworca Stadion; konieczna jest przebudowa całego kompleksu tworzącego zintegrowany węzeł komunikacyjny jakim jest dworzec kolejowy i autobusowy Warszawa – Wschodnia.

System lotniczy

W dziedzinie kształtowania infrastruktury transportu lotniczego nadrzędnym celem jest zminimalizowanie uciążliwości związanych z działaniem portu lotniczego w Warszawie, szczególnie w sytuacji rozpoczętej realizacji drugiego terminala Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina na Okęciu.

Przyjmuje się, że:

- maksymalna docelowa wielkość Portu Lotniczego jest limitowana deklarowaną przez Państwowe Przedsiębiorstwo „Porty Lotnicze" przepustowością terminali: Terminal 1 – 3,5 mln pas./rok, Terminal 2 – 6,5 mln pas./rok.
- obsługa komunikacyjna lotniska zapewniona będzie poprzez realizację układu dróg wyższego rzędu oraz połączenia kolejowego w formie łącznicy od linii nr 8 Warszawa - Kraków do podziemnego dworca kolejowego zlokalizowanego w rejonie terminali pasażerskich.

Ponieważ możliwości operacyjne portu im. F. Chopina wyczerpią się ok. 2012 r. na poziomie 10 mln pasażerów/rok, konieczne jest przygotowanie układu transportowego miasta do komunikacji z nowym, centralnym portem lotniczym dla Warszawy i kraju. W tym kontekście kluczowa jest decyzja o lokalizacji portu. Ocenia się, że planowany w ramach Studium system dróg ekspresowych wyprowadzających ruch z Warszawy umożliwi stosunkowo łatwe ukształtowanie dojazdu do wszystkich potencjalnych lokalizacji lotniska. Mniej jasna sytuacja jest z możliwością połączenia linią kolejową. Należy się spodziewać, że połączenia drogowe i kolejowe znajdą się w zakresie inwestycji nowego portu lotniczego.

3. STREFY ZRÓŻNICOWANYCH WARUNKÓW OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ I PARKOWANIA POJAZDÓW (Rysunek Studium Nr 19)

Planowane uprzywilejowanie komunikacji publicznej i ograniczenie dostępności obszaru centrum Warszawy dla ruchu samochodowego oznacza potrzebę zróżnicowania środków realizacji polityki transportowej w zależności od charakteru obszaru, dla którego będą zastosowane.

Podział obszaru miasta na strefy pozwoli na zidentyfikowanie standardów obsługi komunikacją publiczną oraz norm i wskaźników parkingowych.

W związku z tym dokonano podziału miasta na 3 główne strefy różniące się:

- stopniem uprzywilejowania transportu publicznego;
- stopniem ograniczenia ruchu samochodów osobowych i ciężarowych;
- wymaganiami dotyczącymi liczby miejsc parkingowych.

Charakterystyka stref

strefa I – śródmiejska, w tym:

- podstrefa Ia – obejmująca obszar ścisłego śródmieścia [726]funkcjonalnego lewo- i prawobrzeżnego z obszarami istniejącej intensywnej zabudowy;
- podstrefa Ib – obejmującą obszary ścisłego śródmieścia [727]funkcjonalnego lewo- i prawobrzeżnego przewidziane do przekształceń i intensyfikacji istniejącej zabudowy;
- podstrefa Ic – obejmująca pozostałe obszary śródmieścia [728]funkcjonalnego oraz tereny wielofunkcyjne w ramach centrów dzielnicowych,

strefa II – miejska – obejmująca pozostałe obszary zwartej zabudowy oraz obszary wielofunkcyjne w ramach centrów dzielnicowych i lokalnych;

strefa III – przedmieść – obejmująca pozostałe tereny w granicach administracyjnych miasta.

W strefie I przewiduje się:

- priorytet dla obsługi obszaru transportem zbiorowym poprzez zapewnienie najwyższej w mieście gęstości sieci i przystanków oraz organizację ruchu preferującą pojazdy komunikacji zbiorowej - odległość dojścia pieszego do przystanków komunikacji zbiorowej nie powinna przekraczać 300 metrów;
- ograniczenie ruchu samochodowego poprzez odpowiednią organizację ruchu oraz utrzymanie stref płatnego parkowania niestrzeżonego;
- zrównoważoną politykę parkingową polegającą na dostosowaniu ilości miejsc parkingowych do wielkości wynikającej z przepustowości ulic;

W następnych strefach dopuszczona jest większa swoboda użytkowania samochodu i parkowania.

W strefach tych należy zapewnić odległość dojścia pieszego do przystanków komunikacji zbiorowej:

a) dla strefy II [729]≤ 400 m,

b) dla strefy III [730]≤ 500 m.

Działania zmierzające do uporządkowania parkowania służyć będą zachowaniu równowagi pomiędzy dostępnością i przepustowością układu drogowego, a chłonnością parkingową. Umożliwią one także uzyskanie oszczędności w przestrzeni ulic z możliwością ich wykorzystania na potrzeby transportu publicznego i rowerowego, utrzymanie koncentracji przewozów transportem publicznym (zwiększenie efektywności jej funkcjonowania) oraz przeciwdziałanie degradacji przestrzeni.

[726] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „funkcjonalnego" dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[727] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „funkcjonalnego" dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[728] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „funkcjonalnego" dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.
[729] Korekta techniczna uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[730] Korekta techniczna uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Podstawowe działania w zakresie uporządkowania systemu parkowania będą polegać na:

- rozszerzeniu strefy płatnego parkowania w strefie I,
- budowie systemu strategicznych parkingów typu Parkuj i Jedź (P+R),
- stosowaniu limitów budowy nowych miejsc parkingowych w zależności od strefy miasta – w obszarze centralnym miasta niezbędne jest wprowadzenie górnego limitu dopuszczalnej liczby miejsc parkingowych realizowanych wraz z nową zabudową,
- uporządkowaniu parkowania w liniach rozgraniczających ciągów ulicznych, w tym w szczególności ograniczenie możliwości parkowania wzdłuż ciągów ulic klasy GP i G, przy jednoczesnym wprowadzaniu pasów postojowych dla samochodów na ulicach klasy Z i L,
- porządkowaniu parkowania w strefach mieszkaniowych, w tym w szczególności w obszarach zabudowy wysokiej.
- ograniczeniu możliwości parkowania na chodnikach i placach miejskich poza wyznaczonymi miejscami postojowymi.

Dla poszczególnych stref konieczne jest opracowanie szczegółowych norm parkingowych; podstawą do określenia normatywu parkingowego są ogólne wskaźniki określone w tabeli Nr 24:

Tabela Nr 24 Wskaźniki parkingowe:

Wskaźniki parkingowe			
	dla biur i urzędów	**dla handlu i usługi**	**dla mieszkańców**
strefa I			
podstrefa Ia	nie więcej niż 5 miejsc/ 1000 m^2 pow. użyt. biur i urzędów	nie więcej niż 10 miejsc /1000 m^2 pow. użyt. handlu i usług	1 miejsce /1 mieszkanie/ lub mniej
podstrefa Ib	nie więcej niż 10 miejsc/ 1000 m^2 pow. użyt. biur i urzędów	nie więcej niż 15 miejsc /1000 m^2 pow. użyt. handlu i usług	1 miejsce/1 mieszkanie/ lub mniej
podstrefa Ic	10-18 miejsc/1000 m^2 pow. użyt. biur i urzędów	15 – 25 miejsc /1000 m^2 pow. użyt. handlu i usług	1 miejsce/1 mieszkanie
strefa II	18-30 miejsc/ 1000 m^2 pow. użyt. biur i urzędów	25-38 miejsc /1000 m^2 pow. użyt. handlu i usług	1 miejsce/1 mieszkanie, nie mniej jednak niż 1 miejsce/60 m^2 pow. użyt. mieszkania
strefa III	25-30 miejsc/ 1000 m^2 pow. użyt. biur i urzędów	30-60 miejsc/ 1000 m^2 pow. użyt. handlu i usług	min. 1 miejsce/1 mieszkanie, nie mniej jednak niż 1 miejsce/60 m^2 pow. użyt. mieszkania

Należy przewidzieć miejsca postojowe dla rowerów w ilości min. 10 miejsc/100 miejsc postojowych dla samochodów.

Program parkingowy dla poszczególnych inwestycji powinien być realizowany na terenie działek własnych poszczególnych inwestycji.

Dopuszcza się możliwość stosowania innych niż zalecane wskaźników parkingowych dla budownictwa o charakterze socjalnym, w zależności od specyfiki i struktury zabudowy.

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OKREŚLANIA W MPZP USTALEŃ STUDIUM W ZAKRESIE SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy określić:

- **zasady budowy i przebudowy dróg i ulic ze szczególnym uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy i przebudowy infrastruktury technicznej,**
- **linie rozgraniczające istniejących i planowanych dróg i ulic z uwzględnieniem klasyfikacji określającej ich wymagania techniczne i użytkowe, ustalonych w Studium i oznaczonych na Rysunku Studium Nr 17 - Układ drogowo-uliczny. Klasyfikacja - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego,**
- **zasady budowy i przebudowy istniejących i planowanych elementów transportu zbiorowego znajdujących się w liniach rozgraniczających dróg i ulic, ustalonych w Studium i oznaczonych na Rysunku Studium Nr 18 Komunikacja zbiorowa – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, takich jak:**
  - **linie i stacje metra,**
  - **trasy i pętle tramwajowe,**
  - **systemu dróg dla ruchu rowerowego wraz z infrastrukturą (parkingi i garaże dla rowerów),**
- **linie rozgraniczające oraz zasady budowy i przebudowy istniejących i planowanych elementów transportu zbiorowego znajdującego się poza liniami rozgraniczającymi dróg i ulic, ustalonych w Studium i oznaczonych na Rysunku Studium Nr 18 Komunikacja zbiorowa – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, takich jak:**
  - **tereny obiektów i urządzeń transportu lotniczego,**
  - **linie, łącznice i bocznice kolejowe oraz dworce i przystanki kolejowe,**
  - **tereny multimodalnych centrów obsługi ruchu towarowego,**
  - **tereny dworców autobusowych komunikacji dalekobieżnej i regionalnej,**
  - **linie i stacje metra oraz tereny stacji techniczno-postojowych metra,**
  - **trasy tramwajowe oraz tereny zajezdni tramwajowych,**
  - **zajezdnie autobusowe i zakłady napraw autobusów,**
  - **systemu dróg dla ruchu rowerowego,**
  - **lokalizacje parkingów strategicznych w systemie „Parkuj i jedź” dla samochodów osobowych i ciężarowych,**
  - **lokalizacje ważniejszych węzłów przesiadkowych.**
- **zasady dostępności dla ruchu samochodowego poszczególnych obszarów miasta, standardów obsługi komunikacją publiczną oraz wskaźników parkingowych w zależności od strefy warunków obsługi komunikacyjnej, ustalone w Studium i oznaczone na Rysunku Studium Nr 19 Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, takie jak:**
  - **stopień uprzywilejowania transportu publicznego,**
  - **stopień ograniczenia ruchu samochodów osobowych i ciężarowych,**
  - **[731]wymagania dotyczące liczby miejsc parkingowych**

Na Rysunkach Studium w zakresie systemu transportowego:

- **Rysunek Nr 17 - Układ drogowo-uliczny. Klasyfikacja - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego,**
- **Rysunek Nr 18 - Komunikacja zbiorowa – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego,**
- **Rysunek Nr 19 - Strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów – Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego,**

zaznaczono orientacyjnie przebiegi układu drogowo-ulicznego i transportu zbiorowego, orientacyjne lokalizacje obiektów obsługi ruchu oraz orientacyjne granice stref zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej dla których linie rozgraniczające oraz rozwiązania techniczne dróg (tunele, estakady) muszą być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

[731] Korekta redakcyjna – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

XVII. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego, obowiązujących aktów prawnych oraz ustaleń zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego i Strategii Rozwoju Warszawy sformułowano główne cele rozwoju, którymi są:

- W zakresie zaopatrzenia w wodę: zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta wody na cele bytowo – socjalne o jakości akceptowanej przez odbiorców i spełniającej wymagane przepisami normy i standardy, utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach zagrożenia kryzysowego, poprawa stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia.

- W zakresie kanalizacji: oczyszczanie wszystkich ścieków odbieranych przez system kanalizacyjny miasta, zwiększenie zasięgu istniejącej sieci kanalizacyjnej (wyprzedzanie inwestycjami kanalizacyjnymi przedsięwzięć związanych z rozwojem miasta), stosowanie rozwiązań indywidualnych odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy, jeżeli względy ochrony środowiska oraz ekonomiczne i finansowe nie będą stanowiły przeciwwskazań, stworzenie nowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodami opadowymi.

- W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną - poprawa bezpieczeństwa zasilania, [732]modernizacja istniejących źródeł oraz zwiększenie mocy zainstalowanej poprzez budowę nowych jednostek produkcyjnych.

- W zakresie zaopatrzenia w ciepło: dostosowanie źródeł energii do wymagań ochrony środowiska, zapewnienie poprawy niezawodności i właściwych parametrów jakościowych dostaw energii cieplnej dla obecnych i przyszłych odbiorców, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) jako czynników wspomagających podstawowe nośniki energetyczne, [733] rozbudowa sieci ciepłowniczej.

- W zakresie zaopatrzenia w gaz - zwiększenie udziału paliwa gazowego w bilansie energetycznym miasta, wykorzystanie gazu jako podstawowego źródła ciepła na terenach o niskiej intensywności zabudowy,[734]wykorzystanie gazu ziemnego do produkcji ciepła sieciowego i energii elektrycznej.

- W zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów – objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów, zwiększenie recyklingu, ograniczenie transportu odpadów na dalekie odległości oraz ilości odpadów deponowanych na wysypiskach.

A. USTALENIA STUDIUM W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. WODOCIĄGI (Rysunek Studium Nr 20)

- Kontynuacja programu MPWiK poprawy jakości wody w poszczególnych Zakładach Wodociągowych:

– Wodociąg Centralny: budowa urządzeń do ozonowania pośredniego i filtracji na węglu aktywnym ■montaż systemu stałego monitoringu procesów produkcyjnych ■ wprowadzenie pełnej automatyzacji sterowania procesami technologicznymi i dystrybucją wody ze Stacji Filtrów.

– Wodociąg Praski: rozbudowa o nowe urządzenia technologiczne do prowadzenia procesów ozonowania pośredniego i filtracji na filtrach węglowych ■ wprowadzenie monitoringu procesów technologicznych w systemie ciągłym i pełnej automatyzacji ciągu produkcyjnego i dystrybucji wody.

- Wodociąg Północny: budowa filtrów węglowych wraz ze stacją ozonowania pośredniego, ■wprowadzenie ciągłego monitoringu jakości wody i automatycznego sterowania procesami technologicznymi oraz przesyłem wody do Stacji Strefowej „Białołęka”.

- Budowa II nitki magistrali przesyłowej z Wodociągu Północnego do Stacji Strefowej „Białołęka” (po 2020r).

- Budowa Stacji Strefowej „Bemowo” z układem przewodów doprowadzających i wyprowadzających wodę (po 2020r.).

- Rozbudowa sieci dosyłającej wodę w kierunku miejscowości podwarszawskich: Raszyna, Michałowic i Pasma Pruszkowskiego oraz Ząbek (budowa nowych magistral w ciągu ulic: 17-go Stycznia-Radarowa-al.Krakowska oraz Łopuszańska – Al.Jerozolimskie, a do Ząbek w ul.Chełmżyńskiej).

- Budowa nowych odcinków sieci magistralnej w ramach rozbudowy istniejącego systemu dystrybucji wody:

– ul. Projektowana w Porcie Żerańskim, odc. ul. Marywilska i ul. Modlińska
– ul. Strażacka, odc. ul. Zabraniecka - ul. Kordiana
– pierścieniowe zamknięcie ul. Kordiana
– ul. Radarowa, odc. ul. Hynka – ul.17 – go Stycznia
– ul.17 – go Stycznia, odc. ul. Radarowa – ul. Krakowska
– Al. Krakowska, odc. ul.17 – go Stycznia – granica miasta
– ul.17 – go Stycznia, odc. ul. Radarowa – al. Żwirki i Wigury
– ul. Nehru, odc. ul. Czerniakowska – ul. Bluszczańska
– ul. Bora Komorowskiego, odc. końcówka istniejącej magistrali – ul. Nowo – Zabielska
– ul. Błękitna i Mrówcza do ul. Zwoleńskiej
– ul. Nowo – Zwoleńska , odc. Nowo Zabielska – ul. Trakt Lubelski
– ul. Nowo – Zabielska, odc. Trasa Siekierkowska – ul. Nowo – Zwoleńska
– Trasa Siekierkowska, odc. ul. Nowo – Zabielska – ul. Ostrobramska
– ul. Modlińska, odc. ul. Kątskiego – most Grota Roweckiego
– ul. Łopuszańska, odc. istn. magistrala przy ul. Krakowskiej – Al. Jerozolimskie
– Al. Jerozolimskie, odc. ul. Łopuszańska – ul .Prawnicza
– Al. Jerozolimskie, odc. ul. Prawnicza – Pruszków
– ul. Czerniakowska, odc. między istn. magistralami DN 300 mm i DN 800 mm
– ul. Mrówcza, odc. ul. Zwoleńska – ul. Panny Wodnej
– ul. Trakt Lubelski, odc. ul. Panny Wodnej – ul. Zwoleńska
– ul. Wilanowska, odc. ul. Dolina Służewiecka – ul. Sobieskiego
– [735]rejon Trasy Mostu Północnego, odc. ul.Jeżowa – proj. Trasa Olszynki Grochowskiej
– [736]ul. Daniszewska – do ul.Ostródzkiej.

- Budowa nowych odcinków sieci rozbiorczej oraz remonty, przebudowa i modernizacje sieci istniejącej przy zastosowaniu nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych.

- Zachowanie istniejącego systemu studni publicznych wykorzystujących głębokie poziomy wód podziemnych dla zaopatrzenia ludności w sytuacjach nadzwyczajnych i jego rozbudowa tylko dla takich potrzeb.

- Ograniczenie wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe.

[732] Treść do kropki dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[733] Treść do kropki dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[734] Treść do kropki dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[735] Tiret z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[736] Tiret z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

2. KANALIZACJA (Rysunek Studium Nr 21)

- **Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni „Czajka" do wydajności 435 tys.m³/dn,** budowa układu przerzutowego, przesyłającego ścieki z lewego brzegu Wisły na prawy, rozwiązanie problemu gospodarki osadami ściekowymi.

- Zakończenie budowy oczyszczalni ścieków „Południe" wraz z układem dosyłowym i zrzutowym (kolektor doprowadzający ścieki surowe z dotychczasowego Kolektora Nadbrzeżnego „N" w rejonie ulicy Czerniakowskiej róg ul.Witosa i kolektor odprowadzający ścieki oczyszczone do Wisły poniżej ujęcia wody pitnej).

- Modernizację systemu kanalizacji ogólnospławnej Warszawy lewo i prawobrzeżnej tak, aby wszystkie ścieki komunalne w czasie pogody bezdeszczowej i opadów o niskiej intensywności kierowane były do oczyszczalni „Czajka" oraz została poprawiona niezawodność systemu transportu ścieków jak również rozbudowę systemu rozdzielczego (z udziałem kanalizacji ciśnieniowej) w dzielnicach obrzeżnych, w tym: ■pompownia Saska Kępa II z przewodami tłocznymi do kolektora „Tranzytowego" ■ [737](-) ■ II nitka kolektora Burakowskiego ■pompownia ścieków na kolektorze Bielańskim ■ kolektor w ul. Modlińskiej odc. ul.Kołacińskia - ul.Pomorska ■kolektor w Trasie Toruńskiej ■przewód tłoczny w ul. Wałuszewskiej ■ kolektor E – 1 ■ przewód tłoczny i kolektor grawitacyjny z pompowni Radość do Al. Bora Komorowskiego (kolektor „W") ■ budowa kolektora łączącego układ kanalizacyjny w Starej Miłosnej z kolektorem „W" w Wawrze (likwidacja oczyszczalni ścieków „Cyraneczka" ■ kolektor „W" Wilanów ■ kolektor w Al. Krakowskiej ■ kolektor w ul.Noteckiej odc. ul. Kraszewskiego – ul. Jana Kazimierza ■ kolektor „F" w ul. Połczyńskiej ■ kanał w ul. Poloneza ■ kolektor „Zawadowski" ■ kolektor w ul.Bohaterów Września ■modernizacja przelewów burzowych.

- Zastosowanie systemów indywidualnych do odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy (gęstość zaludnienia < 30 M/ha terenów zabudowy netto), terenach zabudowy rozproszonej i peryferyjnej oraz na działkach leśnych przy sprzyjających warunkach hydrogeologicznych i wyposażeniu terenu w sieci wodociągowe.

- Na terenach o niskiej intensywności zabudowy i terenach zabudowy rozproszonej, gdzie sieciowe odprowadzanie ścieków będzie uzasadnione ekonomicznie i wymogami ochrony środowiska do czasu budowy kanalizacji stosowanie szczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków i ich kontrolowany wywóz do stacji zlewnych.

- Uporządkowanie gospodarki wodno ściekowej w zlewni kanalizacji rozdzielczej, ze szczególnym uwzględnieniem zlewni Potoku Służewieckiego, kanału Bródnowskiego i kanału Opaczewskiego poprzez: budowę kanalizacji półrozdzielczej (odprowadzanie zanieczyszczonych wód deszczowych poprzez układ kanalizacji do oczyszczalni, pozostałych wód opadowych poprzez układy retencyjno – infiltracyjne do gruntu) ■ stosowanie indywidualnych rozwiązań do odprowadzania wód deszczowych, zapobiegających degradacji środowiska, na terenach o niskiej intensywności zabudowy i terenach zabudowy rozproszonej ■ zapobieganie i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom cieków u źródła ich powstawania (podczyszczanie ścieków z terenów zanieczyszczonych) ■ stosowanie systemów retencyjno – infiltracyjnych, zmniejszających i opóźniających odpływ wód deszczowych ze zlewni ■ stosowanie retencji, infiltracji, rozsączania dla odprowadzania wód deszczowych nie wymagających oczyszczania (na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych i słabo przepuszczalnych woda powinna być odprowadzana siecią kanalizacyjną) ■ kształtowanie terenów obecnie zagospodarowywanych z zabudową o niskiej intensywności tak, aby możliwe było pozostawienie wód deszczowych na działkach i nie odprowadzanie ich do sieci kanalizacyjnej ■ wykorzystanie pojemności retencyjnej istniejących jeziorek, oczek wodnych i zagłębień terenowych ■sporządzenie koncepcji odprowadzania wód opadowych z całej zlewni kanalizacji rozdzielczej**.**

- Przebudowa i modernizacja głównych odbiorników wód opadowych z terenów kanalizacji rozdzielczej: kanał Bródnowski ■ kanał Konotopa ■ Rów Reguły – Malichy ■ Potok Służewiecki ■ Kanał Grabowski ■ Kanał Czerniakowski ■ Rów Opaczewski ■ Kanał Jeziorki ■ Kanał Wawerski.

- Odtworzenie, przebudowa, rewitalizacja naturalnych stawów, jezior, zbiorników i zagłębień terenowych dla celów retencjonowania wód deszczowych.

[737] Zapis usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

3. ELEKTROENERGETYKA (Rysunek Studium Nr 22)

- Poprawa powiązania Warszawskiego Węzła Energetycznego (WWE) z Krajowym Systemem Energetycznym (KSE) poprzez realizację południowego półpierścienia [738] (-) najwyższych napięć poza obszarem Warszawy.

- [739]Budowa stacji elektroenergetycznej 220/110 kV na terenie EC Siekierki

- [740]Budowa stacji elektroenergetycznej 220/110 kV na terenie EC Żerań

- [741]Budowa kablowych linii elektroenergetycznych 220 kV relacji:

– EC Siekierki - GPZ Piaseczno
– EC Siekierki - GPZ Miłosna
– EC Siekierki - GPZ Towarowa (trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych)
– EC Żerań - istniejąca linia 220kV relacji Mory-Miłosna

- modernizacja stacji: GPZ „Mościska", GPZ „Towarowa", [742](-)

- włączenie GPZ „Towarowa" w pierścień 220 kV Miłosna-Towarowa-Mory.

- budowa nowych stacji elektroenergetycznych 110/15 kV i linii elektroenergetycznych 110 kV, [743]w tym:

– [744](-)
– [745](-)
– [746](-)
– linia kablowa RPZ Kaliszówka – RPZ Słodowiec - [747]RPZ Gdańska (wprowadzenie mocy z GPZ Mościska do węzła Gdańska)
– [748]linia kablowa RPZ Bemowo - RPZ Gdańska
– [749]podwójny ciąg kablowy GPZ Mory - RPZ Wiktoryn - RPZ Krakowska - RPZ Południowa
– [750]podwójna linia kablowa relacji RPZ Młociny - RPZ Tarchomin - RPZ Białołęka
– [751]pojedyncza linia kablowa z GPZ Towarowa do istniejącej linii relacji GPZ Mory RPZ Ochota
– [752]podwójna linia kablowa z GPZ Piaseczno do linii relacji RPZ Krasnowowola - RPZ Południowa
– [753]podwójna linia kablowa relacji EC Siekierki - RPZ Wilanów
– [754](-)
– [755](-) wyprowadzenie linii kablowych z GPZ Mościska
– RPZ Falenica i linie zasilające
– [756](-)

[738] Tekst zmieniony uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[739] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[740] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[741] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[742] Treść usunięta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[743] Treść do nawiasu dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[744] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[745] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[746] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[747] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[748] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[749] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[750] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[751] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[752] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[753] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[754] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[755] Treść do słów „GPZ Mościska" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- RPZ Kamionek i linie zasilające
- [757](-)
- RPZ Włochy (Wiktoryn) i dwie linie zasilające [758] (-)
- RPZ Centrum i [759](-) linie zasilające
- [760](-)
- RPZ Wolica i linie zasilające
- RPZ Średnicowa i linie zasilające
- RPZ Krasnowola i linie zasilające
- RPZ Muranów i linie zasilające
- RPZ Nowodwory i linie zasilające
- [761](-)
- RPZ Marymont i [762](-) linie zasilające
- RPZ Lewandów i linie zasilające
- [763](-)
- RPZ Wygoda i linie zasilające
- RPZ Wierzbno i linie zasilające
- [764](-)
- [765](-)
- [766]RPZ Cybernetyki i linie zasilające
- [767]RPZ Filtry i linie zasilające
- [768]RPZ Grodzieńska i linie zasilające
- [769]RPZ Krakowska i linie zasilające
- [770]RPZ Orzeszkowej i linie zasilające
- [771]RPZ Pałac II i linie zasilające
- [772]RPZ Strażacka i linie zasilające
- [773]RPZ Śliwice i linie zasilające
- [774]RPZ Tyszkiewicza i linie zasilające
- [775]RPZ Wólka i linie zasilające
- RPZ Miedzeszyn [776]i linie zasilające (-)
- [777](-)
- [778] (-) RPZ Łazienki [779]i linie zasilające
- [780](-)

- [781]możliwość realizacji linii i stacji elektroenergetycznych nie wskazanych w studium, jeśli będzie to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego miasta lub pokrycia wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną;

- [782]modernizacja istniejących urządzeń energetycznych oraz zwiększanie mocy zainstalowanej poprzez budowę nowoczesnych jednostek produkcyjnych zgodnych z wymogami Najlepszych Dostępnych Technik.

  - sukcesywne kablowanie istniejącej sieci napowietrznej oraz ograniczenie budowy nowych linii nadziemnych, celem zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na mieszkańców oraz poprawy estetyki miasta i lepszego wykorzystania istniejących terenów.

  - dopuszczenie przebudowy istniejących linii elektroenergetycznych o napięciu 220kV na linie o napięciu 400 kV, względnie na linie wielotorowe, wielonapięciowe.

  - zapewnienie bezpieczeństwa zasilania oraz zminimalizowanie skutków ewentualnych awarii, powodujących przerwy w dostawie energii.

4.TELEKOMUNIKACJA

Należy dążyć do pokrycia całego obszaru miasta siecią telekomunikacyjną kablową i radiową, spełniającą wymogi współczesnej teletransmisji cyfrowej i warunki ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym (zgodnie z rozdziałem XIV, pkt.5.3).

5. CIEPŁOWNICTWO (Rysunek Studium Nr [783]24)

- W zakresie pracy źródeł ciepła:

– działania modernizacyjne i rozwojowe, mające na celu odnowienie istniejących urządzeń (często przestarzałych) takich jak: kotły parowe, kotły wodne, turbozespoły, a także budowa nowych jednostek wytwórczych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń i spełnienie norm ochrony środowiska.
– zapewnienie poprawy niezawodności i właściwych parametrów jakościowych dostaw energii cieplnej dla obecnych i przyszłych odbiorców.
– dopuszczenie budowy nowych jednostek produkujących ciepło o charakterze rozproszonym - decentralizacja mocy ciepłowniczej.
– poprawa współczynnika skojarzenia w źródłach ciepła, dzięki budowie nowych jednostek kogeneracyjnych.

- W zakresie zasilania elektrociepłowni – możliwość dywersyfikacji paliw poprzez doprowadzenie gazociągów wysokiego ciśnienia do źródeł.

- W zakresie układu przesyłowego:

– zakończenie budowy magistrali „Południowej Bis”

[756] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[757] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[758] Treść po słowach „zasilające” usunięta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[759] Treść po „i” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[760] Punkt usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[761] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[762] Treść zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[763] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[764] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[765] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[766] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[767] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[768] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[769] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[770] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[771] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[772] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[773] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[774] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[775] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[776] Treść po słowie ‘Miedzeszyn” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[777] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[778] Treść przed „RPZ Łazienki” usunięta uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[779] Treść po słowach „RPZ Łazienki” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[780] Punkt z treścią skreślony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[781] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[782] Punkt z treścią dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[783] Korekta numeru rysunku Studium uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

– zakończenie budowy magistrali „Marynarska”
– spięcie magistrali „Anińskiej” z magistralą „Nadwiślańską”
– budowa sieci cieplnej na terenie Wilanowa Zachodniego (Miasteczko Wilanów, Przedpole Pałacu)
– budowa spięcia „Płaskowicka”
– budowa sieci cieplnej na Łuku Siekierkowskim
– przebudowa magistrali „Cz”
– przebudowa magistrali „Świętokrzyska”
– budowa magistrali „PG” i spięcia z magistralą „Anińską”, „Nadwiślańską” i „Łukowską” (uzależniona od decyzji EW S.A. odnośnie rozbudowy EC Kawęczyn).
– przebudowa magistrali „F” (uzależniona od decyzji EW S.A. odnośnie C Wola).
– budowa magistrali „PD” w przypadku rozbudowy C Kawęczyn na duże źródło ciepła
– budowa magistrali „Hynka” w przypadku pojawienia się większych potrzeb cieplnych w rejonie ulicy.
– przedłużenie istniejących sieci cieplnych w kierunku terenów o dużej intensywności zabudowy.
– zmniejszenie strat przesyłu ciepła poprzez sukcesywną modernizację sieci i węzłów cieplnych.

- wykorzystywanie do produkcji ciepła niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł energii, w tym: ■energii ze spalania odpadów komunalnych w ZUSOK ■biogazu w oczyszczalniach ścieków ■gazu wysypiskowego z wysypisk śmieci (kompostownia Radiowo w dzielnicy Bielany) ■biomasy, zwłaszcza drzewnej w kotłowniach lokalnych.

6. GAZOWNICTWO [784]**I PALIWA CIEKŁE** (Rysunek Studium Nr [785]23)

- Zwiększenie wydajności technicznej systemu gazowniczego poprzez budowę gazociągu DN 700 Rembelszczyzna – Kawęczyn i DN 700 Kawęczyn – Świerk.

- Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 mm relacji Rembelszczyzna – Huta Mory.

- [786]Budowa gazociągów do elektrociepłowni i ciepłowni.

- Budowa stacji redukcyjno – pomiarowych: I stopnia przy Trasie Siekierkowskiej oraz na terenie Zawad w dzielnicy Wilanów ■ II stopnia: Olszynka Grochowska, Franciszkańska, Anielewicza, Jagiellońska, Gagarina, Płaskowickiej I, Płackowickiej II , Rakowiecka.

- [787]Możliwość realizacji stacji redukcyjnych I stopnia na terenach elektrociepłowni i ciepłowni.

- Budowa sieci [788] (-) dystrybucyjnej, w tym:

– gazociągu średniego ciśnienia DN 90 mm w ul. Ks. Olbrachta, odcinek ul .Kruszyńska – ul. Znana.
– gazociągu średniego ciśnienia φ 315/225/160 mm w dzielnicy Wawer, od Błot wzdłuż Wału Miedzeszyńskiego, Traktu Lubelskiego do ul. Wydawniczej.
– gazociągu średniego ciśnienia w Al. Jerozolimskich na odcinku od Ronda Zesłańców Syberyjskich do ul .Emilii Plater i φ 315 mm w ul. Emilii Plater.
– gazociągu średniego ciśnienia φ 400 mm w Al. Jerozolimskich na odcinku od ul. Ryżowej do ul. Kleszczowej.
– gazociągu średniego ciśnienia φ 160 mm w ul. Warszawskiej na odcinku od ul. Hermana do granicy miasta Piastowa (wzmocnienie zasilania miast Piastów i Pruszków od strony Warszawy).
– gazociągu średniego ciśnienia φ 225 mm w ulicach: 17-go Stycznia oraz Żwirki i Wigury dla zasilania obiektów Portu Lotniczego.
– gazociągu średniego ciśnienia φ 315 mm wzdłuż torów linii radomskiej.
– gazociągów średniego ciśnienia w dzielnicy Bemowo φ 225 mm w ulicach: Piastów Śląskich, Obrońców Tobruku; φ 180 mm w ul. Księcia Bolesława; φ 125 mm w osiedlu Parkowym i ul. Księcia Janusza; φ 110 mm w ul. Obrońców Tobruku dla umożliwienia dostaw gazu do północno – wschodnich rejonów Bemowa.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 180 mm w ul. Klimczaka, odcinek ul. Przyczółkowa – ul. Zdrowa.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 110 mm w ul. Wał Miedzeszyński, odcinek ul. Trakt Lubelski – ul. Chodzieska.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 255 mm w ul. Bysławaskiej (odc. Rafałowska – Wał Miedzeszyński) i Wał Miedzeszyński (odc. Bysławska – Trakt Lubelski).
– gazociągu średniego ciśnienia DN 225 mm w ul. Powstańców Śląskich, odc. Dywizjonu 303 – końcówka DN 225PE.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 160 mm w ul. Warszawskiej, odc. Hermana – gr. Piastowa.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 90 mm w ul. Ks. Olbrachta, odcinek ul.Kruszyńska – ul. Znana.
– gazociągu średniego ciśnienia DN 110 mm w ul. Chełmżyńskiej, odc. ul. Strażacka – ul. Chłopickiego.
– budowa podziemnej stacji redukcyjno – pomiarowej II stopnia przy ul. Rakowieckiej.

7. GOSPODARKA ODPADAMI (Rysunek Studium Nr 21)

- objęcie wszystkich mieszkańców miasta zorganizowaną zbiórką odpadów.

- podział odpadów „u źródła” na strumienie dostosowane do systemu ich odzysku i unieszkodliwiania,

- budowa niezbędnych obiektów do odzysku i unieszkodliwiania odpadów:

– zakończenie rekultywacji składowiska odpadów „Radiowo” oraz rozbudowa kompostowni o sortownię odpadów zmieszanych, linię do demontażu odpadów wielkogabarytowych i magazyn do czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych.
– modernizacja ZUSOK – unowocześnienie instalacji pod kątem zwiększenia przepustowości do 200 tys.ton/rok, podłączenie obiektu do miejskiej sieci ciepłowniczej.
– budowa dodatkowej instalacji do [789]termicznego unieszkodliwiania odpadów o przepustowości [790]300 tys.ton/rok, z możliwością unieszkodliwiania osadów ściekowych (lokalizacja na terenie EC Siekierki).
– budowa poza granicami miasta zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych (przewidywana lokalizacja w Mszczonowie lub Górze Kalwarii – Łubna II).

[784] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[785] Korekta numeru rysunku Studium uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[786] Punkt dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[787] Punkt dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[788] Treść po słowie „sieci” zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[789] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[790] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- budowa na terenie oczyszczalni „Czajka", węzła termicznego do unieszkodliwiania osadów ściekowych (dowożone tu będą również przefermentowane i wysuszone osady z oczyszczalni „Południe").
- budowa stacji przeładunkowej z sortownią przy ul.Kłobuckiej i Marsa.

- rozbudowa sieci selektywnej zbiórki odpadów.
- realizacja obiektów uzupełniających dla systemu wywozowego, celem prowadzenia dodatkowej segregacji i konfekcjonowania surowców wtórnych, tymczasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych, poawaryjnych, demontażu i rozdrabniania odpadów problemowych i wielkogabarytowych, zmniejszenie uciążliwości stacji zlewnych poprzez instalowanie systemów hermetycznego odbierania odpadów ciekłych.
- zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na wysypiskach.
- rozbudowa systemu stacji zlewnych z hermetycznym zbieraniem odpadów ciekłych, ograniczenie transportu tych odpadów oraz wprowadzenie kontroli funkcjonowania wywozu odpadów ciekłych.

B. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OKREŚLANIA W MPZP USTALEŃ STUDIUM W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY INŻYNIERYJNEJ

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy określić:

- **zasady budowy sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg i ulic, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości równoległej budowy sieci infrastrukturalnych z budową i przebudową dróg i ulic,**
- **linie rozgraniczające elementów infrastruktury technicznej znaczenia podstawowego, jeśli przebiegają poza liniami rozgraniczającymi ulic,**
- **granice stref ograniczonego użytkowania, jeżeli wymagają tego przepisy szczególne,**
- **linie rozgraniczające i zasady zagospodarowania terenów dla obiektów infrastruktury technicznej,**
- **warunki podłączenia sieci drugorzędnej do podstawowego układu infrastruktury technicznej.**
- **zasady realizacji obiektów obsługi technicznej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki opadami.**

Na Rysunku Studium Nr 20, 21, 22, 23 i 24 określono orientacyjne przebiegi istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej oraz rejony lokalizacji obiektów inżynieryjnych.

XVIII. ZASADY ROZMIESZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM I PONADLOKALNYM

1. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM (Rysunek Studium Nr 25)

1.1. **W zakresie sytemu transportowego**:

Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego są:

- **Inwestycje z zakresu układu drogowo-ulicznego tworzące**:
  - **Obwodnicę ekspresową,** za pośrednictwem, której będzie wyprowadzony ruch z Warszawy: Trasa Armii Krajowej, Trasa Toruńska, Wschodnia Obwodnica Warszawy, Trasa Mostu Południowego;
  - **Obwodnicę miejską** stanowiącą połączenie obwodowe wokół dzielnic centralnych: Trasa N-S (odc. Trasa Mostu Północnego – ul. Marynarska), Trasa Siekierkowska (odc. Wał Miedzeszyński – ul. Ostrobramska), Trasa Olszynki Grochowskiej (odc. Trasa Siekierkowska – Trasa Mostu Północnego), Trasa Mostu Północnego (odc. Trasa Olszynki Grochowskiej – Trasa N-S);
  - **Obwodnicę śródmiejską** stanowiącą pierścień wokół śródmieścia [791]funkcjonalnego Warszawy: Nowo-Wincentego, ul. Zabraniecka i jej przedłużenie wzdłuż torów PKP do węzła Żaba;

Pozostałe inwestycje z zakresu układu drogowo-ulicznego to: Trasa N-S (odc. Trasy Mostu Północnego – płn. granica miasta), Trasa Salomea-Wolica, Trasa N-S (odc. ul. Marynarska – płd. granica miasta), Trasa Olszynki Grochowskiej (odc. Trasa Siekierkowska – Trasa Mostu Południowego i odc. Trasa Mostu Północnego – płn. granica miasta),

- **Inwestycje z zakresu komunikacji zbiorowej to**:
  - przebudowa magistralnych linii kolejowych E20, E65, E75 , postulowana E28;
  - budowa połączenia kolejowego z lotniskiem „Okęcie" [792]– inwestycja zrealizowana w 2012r.;
  - wzmocnienie funkcji portu lotniczego im. Fryderyka Chopina, polegające na budowie II terminalu [793]– inwestycja zrealizowana w 2015r.;

1.2. W zakresie sytemu infrastruktury inżynieryjnej

Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego są:

- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 relacji Rembelszczyzna – Kawęczyn – Świerk (przewidywany wzdłuż istniejącego gazociągu DN 500).

Ponadto, Plan przewiduje zamknięcie dwutorowego pierścienia linii 400 kV wokół Warszawy, którego lokalizacja zostanie określona w oparciu o studium przebiegu w obszarze aglomeracji warszawskiej.

[794]Inwestycjami celu publicznego, o znaczeniu ponadlokalnym będą również linie elektroenergetyczne 220kV relacji: EC Siekierki - GPZ Piaseczno, EC Siekierki - GPZ Miłosna, EC Siekierki - GPZ Towarowa (trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych), EC Żerań - istniejąca linia 220kV relacji Mory-Miłosna oraz stacje elektroenergetyczne 220/110kV na terenie EC Żerań i EC Siekierki.

1.3. W zakresie infrastruktury społecznej

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego nie wskazuje inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury społecznej na obszarze m.st. Warszawy .

Obszary rozmieszczenia Inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazano na Rysunku Studium Nr 25.

[791] Korekta wg stanu faktycznego – wyraz „funkcjonalnego" dodany uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

[792] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust. 5-7 ustawy o pizp

[793] Treść po myślniku dodana w wyniku zmiany stanu istniejącego uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r – jw.

[794] Tekst do kropki dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

2. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Do Inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla m.st. Warszawy należą inwestycje gminne i powiatowe:

2.1. W zakresie sytemu transportowego

- Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym są to planowane inwestycje dotyczące układu drogowo-ulicznego i komunikacji zbiorowej określone w rozdziale XVI, z wyłączeniem inwestycji, o których mowa w punkcie 1.1. niniejszego rozdziału. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego w zakresie systemu transportowego o znaczeniu lokalnym wskazano na Rysunku Studium Nr 25.

2.2 W zakresie infrastruktury inżynieryjnej

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym są to planowane inwestycje z zakresu infrastruktury inżynieryjnej określone w rozdziale XVII, z wyłączeniem inwestycji, o których mowa w punkcie 1.2. niniejszego rozdziału. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury inżynieryjnej o znaczeniu lokalnym wskazano na Rysunku Studium Nr 20, 21, 22, 23 i 24.

2.3. W zakresie infrastruktury społecznej

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym w zakresie infrastruktury społecznej rozmieszczone zostaną [795]w szczególności w obszarach planowanego rozwoju budownictwa mieszkaniowego ,[796] które zostały wskazane na Rysunku Studium Nr 25.

Zasady rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym z zakresu infrastruktury społecznej określono w rozdziale XIII i XII.

2.4. W zakresie ochrony środowiska

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym w zakresie ochrony przyrody dotyczą utworzenia lub powiększenia rezerwatu przyrody na obszarach wskazanych w rozdziale XV.2.. Forma ochrony przyrody dla obszarów projektowanych i proponowanych do objęcia ochroną określona zostanie na podstawie odpowiednich studiów krajobrazowo-przyrodniczych.

3. PROGRAMY ZAWIERAJĄCE ZADANIA RZĄDOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH:

Program Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP) zgłoszony przez Ministra Obrony Narodowej, zawierający zadanie wpisane do centralnego rejestru zadań rządowych, które obejmuje na obszarze m. st. Warszawy:

- modernizację infrastruktury dla systemu dowodzenia i kontroli w Pyrach

* * *

Inwestycje celu publicznego, o których mowa w art.6 ustawy z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami ze zm. (Dz. U. z 2000 r. Nr 46 poz.543), nie wymienione w niniejszym rozdziale należy lokalizować stosownie do potrzeb zgodnie zasadami określonymi w Studium.

XIX. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W związku z faktem, że **rolnicza przestrzeń produkcyjna** występująca na terenie Warszawy nie ma znaczenia gospodarczego i jest w zaniku (ponad 60% gruntów rolnych jest wyłączona z produkcji, lub odłogowana) przyjęto jako zasadę przekształcanie istniejących terenów rolnych na cele zabudowy mieszkaniowej lub zieleni urządzonej z terenami sportu i rekreacji.

Na terenie Warszawy wszystkie obszary zaliczone do terenów leśnych mają status lasów ochronnych. W związku z tym, **gospodarka leśna** powinna być prowadzona na warunkach określonych w planach urządzania lasów lub terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody na warunkach określonych w planach ochrony albo w przepisach odrębnych. Na terenach leśnych dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów [797](-) leśnych na cele [798](-) nieleśne wskazano na Rysunku Studium Nr 28.

[795] Treść uzupełniona słowami „w szczególności" uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku z wyrokiem sądu

[796] Treść uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

XX. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH (Rysunek Studium Nr 26)

1. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

[799]*W wyniku nowelizacji w 2011 r. ustawy Prawo wodne (ustawa z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw), nastąpiła zmiana nazewnictwa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi tj. „obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią" zastąpiono „obszarami szczególnego zagrożenia powodzią", a „obszary potencjalnego zagrożenia powodzią" stały się „obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi w wyniku przelania się wód powodziowych przez koronę wału powodziowego lub jego zniszczenia lub uszkodzenia wału".*

W zakresie ochrony przed powodzią wskazano obszary, [800]których granice będą korygowane zgodnie z ustawą Prawo wodne po przekazaniu map zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej:

- [801]szczególnego zagrożenia powodzią[802](..), na którym obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo wodne;
- [803](..) narażone na niebezpieczeństwo powodzi w przypadku przelania się wód powodziowych przez koronę wału powodziowego lub jego zniszczenia lub uszkodzenia wału dla których ustala się:
  - poprzedzenie prognozą skali [804]prawdopodobnego zagrożenia oraz skutków finansowych wraz z propozycją rozwiązań technicznych i przestrzennych minimalizujących skutki ewentualnego zalewu bądź podtopienia dla nowych obiektów o szczególnym znaczeniu dla kultury i nauki oraz obiektów o utrudnionej ewakuacji,
  - zakaz lokalizowania nowych i rozbudowy istniejących zakładów wykorzystujących lub magazynujących substancje niebezpieczne, składowisk odpadów i cmentarzy - z wyjątkiem inwestycji miejskich infrastrukturalnych i komunikacyjnych, których konieczność realizacji wynika ze Studium.
  - zakaz wprowadzania nowej i rozbudowy istniejącej zabudowy, kopania studni i innych prac mogących osłabić stabilność wałów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.

[805]Ponadto

- na rysunku Studium nr 26 wskazuje się tereny zmian położone w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, na których obowiązują przepisy odrębne. Są to:
  - cztery tereny na Powiślu (zmiany nr 68, 69, 70, 71),
  - teren przy ulicy Rozbrat na Solcu (zmiana nr 73),
  - fragment terenu w rejonie EC Siekierki (zmiana nr 117)
- na rysunku Studium nr 26 przedstawia się informację o zasięgu przestrzennym zalewu wód wielkich rzeki Wilanówki, zgodnie ze „Studium dla terenów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi . Rzeka Wilanówka"

[806](-)

2. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenach występowania ruchów masowych ziemi oraz terenach zagrożonych ruchami masowymi, wskazuje się obszary:

1. bezpośredniej ochrony stoku, obejmujący zbocza Skarpy Warszawskiej na całej jej długości wraz z terenami położonymi w odległości 30 m od korony i 20 m od dolnej krawędzi stoku;
2. pośredniej ochrony stoku, obejmujący tereny położone w pasie o minimalnej szerokości 100 m od korony Skarpy Warszawskiej i 50m od jej dolnej krawędzi,

dla których ustala się:

- obowiązek wykonywania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej[807] dla wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych, zawierającej min. ocenę stabilności skarpy oraz wpływu projektowanej inwestycji na jej stabilność, określającej warunki geotechniczne posadowienia obiektów budowlanych, sposoby przeciwdziałania procesom osuwiskowym i preferowane zabezpieczenia techniczne chroniące przed ich uruchomieniem;
- obowiązek [808] określenia (-) w mpzp[809] zasad ich zagospodarowania, w szczególności wyznaczenia terenów wyłączonych spod zabudowy,
- obowiązek stosowania rozwiązań technicznych zapewniających stabilność zboczy;
- zakaz odprowadzania na zbocza skarpy wód opadowych i roztopowych ujętych w system kanalizacyjny;
- obowiązek zachowania, pielęgnacji i uzupełniania roślinności ograniczającej erozję zboczy oraz utrzymującej ich stabilność.

W obszarze bezpośredniej ochrony stoku ponadto [810],w przypadku zagrożenia stabilności skarpy, ustala się:

- zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych, nadbudowy i rozbudowy obiektów istniejących,[811] (-), a także realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie układu drogowo-ulicznego i infrastruktury inżynieryjnej[812](-),
- zakaz grodzenia.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych zostały wskazane na Rysunku Studium Nr 26.

* * *

[813]Obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy, wskazuje aktualizowany rejestr, o którym mowa w art. 110a ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r. Nr 62 poz. 627 z późn zm.)

XXI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ ORAZ REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI (Rysunek Studium Nr 27)

1. **Do obszarów wymagających przekształceń po przeprowadzeniu rekultywacji zaliczone zostały**:
   - tereny składowania odpadów przemysłowych pochodzące z: EC Żerań ■ Huta Lucchini, wskazane w Studium do zmiany funkcji;
   - tereny dzikich wysypisk położone w strefie ochrony głównego zbiornika wód czwartorzędowych doliny środkowej Wisły;
2. **Do obszarów wymagających przekształceń przestrzenno - funkcjonalnych zaliczone zostały**:
   - zdegradowane tereny położone w obszarach przemysłowych, które nie pełnią swej pierwotnej funkcji, a istniejące tam obiekty budowlane uległy znacznej dekapitalizacji.

     Największe powierzchnie terenów zdegradowane znajdują się w rejonach: ■ Żerania (Praga Północ i Białołęka), ■ Huty Lucchinii (Bielany), ■ Zakładów Mechanicznych „Ursus", ■ Żoliborza

---

[797] Słowa „rolnych i" skreślone uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[798] Słowa „nierolne i" skreślone uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[799] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[800] Treść po słowie „obszary" dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[801] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.w związku ze zmianą przepisów
[802] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[803] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. w związku ze zmianą przepisów
[804] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[805] Dodano dwa punkty z treścią od słowa „Ponadto" w związku ze zmianą przepisów – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[806] Tekst usunięty uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[807] Wg wymogów wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. – zmiana treści przypisu uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[808] Treść do słów „ w mpzp" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[809] Treść do przecinka dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[810] Treść do dwukropka dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[811] Treść do słowa „inwestycji" zmieniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[812] Treść po słowie „inżynieryjnej" skreślona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[813] Po gwiazdkach treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

Przemysłowego, ■ Czystego i Odolan (Wola), ■ Targówka Przemysłowego, ■ Służewca Przemysłowego,

– tereny kolejowe niepotrzebne kolei na cele statutowe - zasięg terytorialny zostanie określony w osobnym opracowaniu studialnym, w porozumieniu z PKP.

3. **Do terenów wymagających rehabilitacji, w tym szczególnie wymagających rewaloryzacji zabytkowych układów urbanistycznych oraz dóbr kultury współczesnej, zaliczone zostały**:

– obszary ochrony dziedzictwa kulturowego (wyszczególnione w rozdziale XIV), a w szczególności: ■ Zespół Staromiejski z podskarpiem oraz Trakt Królewski z historycznymi rezydencjami i zespołami sakralnymi ■ wieloprzestrzenne założenia urbanistyczne: Oś i założenie Saskie, Oś i założenie Stanisławowskie ■ przestrzenie publiczne ulic – m.in. Krakowskiego Przedmieścia, Nowego Światu, Al. Ujazdowskich, Miodowej, Długiej i Senatorskiej, Marszałkowskiej, Al. Jerozolimskich i Al. Niepodległości, Puławskiej, Targowej, Ząbkowskiej i Okrzei, Kawęczyńskiej, 11 Listopada; placów – Teatralnego, Bankowego, Za Żelazną Bramą, Piłsudskiego, Trzech Krzyży, Na Rozdrożu, Grzybowskiego, Małachowskiego, Unii Lubelskiej, Zbawiciela, a także Inwalidów, Wilsona, Grunwaldzkiego, Zawiszy, Narutowicza, Weteranów 1868r i inne ■ układ urbanistyczny miasta tradycyjnego wraz z kwartałami XIX-wiecznej zabudowy Śródmieścia i Pragi ■ historyczne części miasta takie jak np: Żoliborz Historyczny, Stary Mokotów, Stare Bielany oraz miasta-ogrody ■ historyczne ogrody i parki: Saski, Krasińskich, Na Książęcem, Ogród Botaniczny, Łazienki, w tym Park Sobieskiego z Kanałem Piaseczyńskim, park Rydza Śmigłego i inne ■ osiedla mieszkaniowe z okresu socrealizmu takie jak m.in.: Marienszstat, Muranów, Praga I i Praga II z Placem Hallera, Koło, Młynów, Sielce, WSM Mokotów ■ dzieła architektury obronnej: Cytadela z jej fortami, dwa pierścienie fortów wokół miasta, szańce i wały międzyfortowe systemu fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa.

4. **Inne obszary przekształceń to:**

– osiedla mieszkaniowe nie spełniające współczesnych standardów funkcjonalnych i przestrzennych oraz osiedla zdegradowane lub zagrożone degradacją z uwagi na niskie parametry użytkowe mieszkań,

– wielofunkcyjne centra handlowe, charakteryzujące się niskimi walorami architektonicznymi, parterowe z dużymi powierzchniami parkingowymi usytuowanymi na powierzchni terenu, z programem ograniczającym się do funkcji handlowych,

– obiekty handlowe, o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, położone w rejonie obszarów wskazanych do kształtowania centrów dzielnicowych i lokalnych.

Obszary wymagające przekształceń oraz rehabilitacji lub rekultywacji wskazano na Rysunku Studium Nr 27.

* * *

Zdegradowane przestrzennie tereny miejskie, a w szczególności historyczne struktury urbanistyczne, wymagają wdrożenia działań służących zahamowaniu i przeciwdziałaniu postępującej na ich obszarze degradacji. Wg tego kryterium są predestynowane do prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych, mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze, poprawę jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, podnoszenie jakości i estetyki przestrzeni publicznych, a szczególnie przywracanie obiektom i układom zabytkowym utraconych wartości. Działania te, ukierunkowane na wzmocnienie tożsamości przestrzeni lokalnej i podnoszenie prestiżu zamieszkiwania w historycznych częściach miasta, w szczególności w Śródmieściu i na Pradze, powinny przyczynić się do zmiany wizerunku najważniejszych dla miasta obszarów centrum.

Problemem wpływającym negatywnie na środowisko w mieście są dzikie wysypiska śmieci, których liczba stale wzrasta. Zjawisko to, tym bardziej niepokojące, że wiele tych wysypisk znajduje się na terenach leśnych i łęgowych, powodując ich degradację i zanieczyszczenie – dotyczy terenów: ■ Las Młociński (150 m^2) ■ pas nadwiślański przy Wybrzeżu Gdyńskim (500 m^2) ■ tereny wokół jeziorka przy ul. Dudzińskiej (125.000 m^2) ■ Rezerwat Olszynka Grochowska (600.000 m^2) ■ tereny położone w dolinie rzeki Wilanówki i wokół Jeziorka Czerniakowskiego ■ tereny położone w lasach prywatnych oraz wzdłuż tras dojazdowych do miasta. Tereny te wymagają stałego nadzoru i prowadzenia działań związanych z usuwaniem zanieczyszczeń.

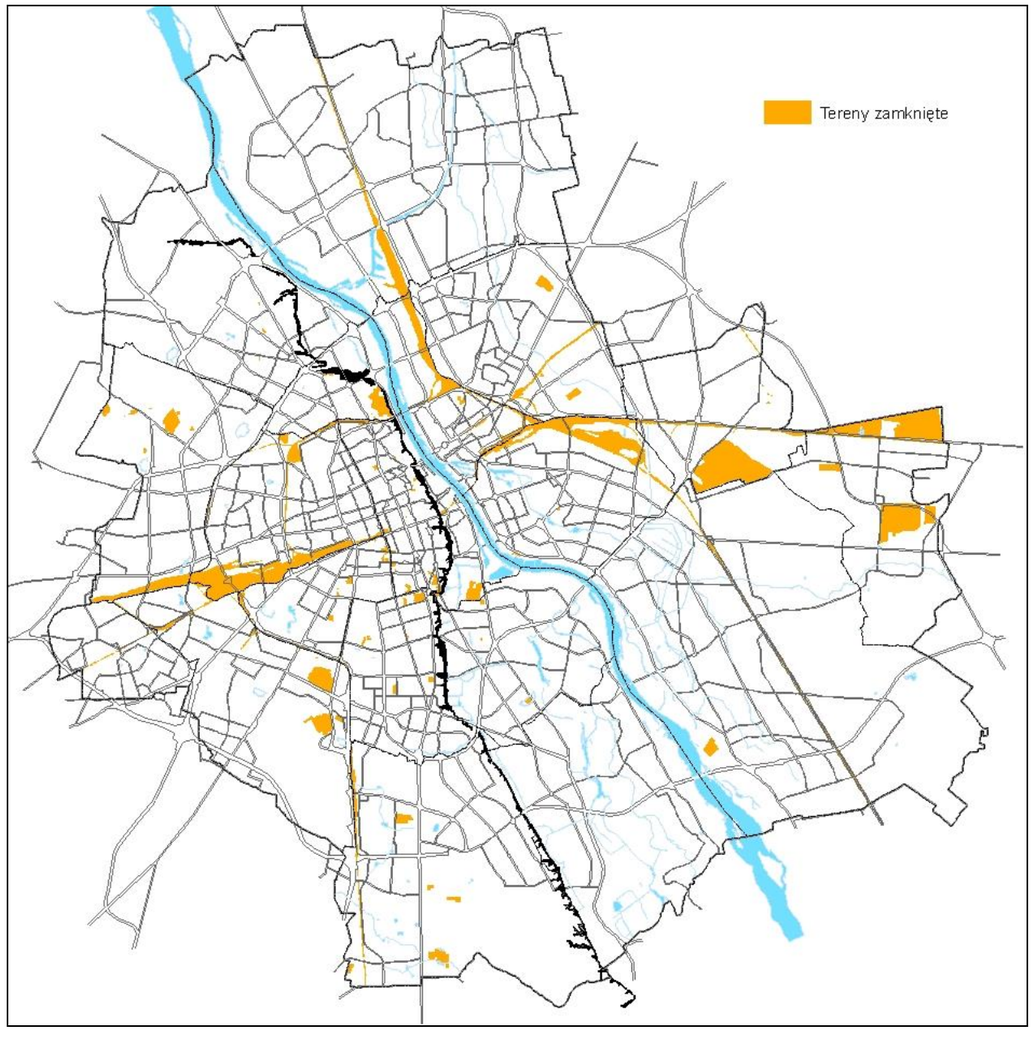
XXII. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE (Schemat Nr 78)

Zasięg i granice terenów zamkniętych na terenie Warszawy zostały określone na podstawie danych dostarczonych przez [814]właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, w tym m.in.: Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Warszawie, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Polskich Kolei Państwowych oraz Komendy Stołecznej Policji.

Zgodnie z przepisami odnoszącymi się do terenów zamkniętych, w studium wyznaczono granice tych obszarów[815]oraz ustanowione strefy ochronne. Jednocześnie wskazano postulowane przeznaczenie i wskaźniki zagospodarowania. Warunkiem wszczęcia działań zmierzających do przekształcenia i zagospodarowania tych obszarów jest podjęcie przez właściwe jednostki organizacyjne decyzji o ich otwarciu. Szczegółowe warunki i zasady zagospodarowania zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Granice terenów zamkniętych wskazano na Rysunku Studium Nr 14.

Schemat Nr 78 - Tereny zamknięte [816]

[814] Treść do przecinka uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[815] Treść do kropki uzupełniona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[816] Schemat zmieniony uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

XXIII. OBSZARY PROBLEMOWE (Rysunek Studium Nr 26)

Kompleksowa analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, materiałów planistycznych i analitycznych oraz wniosków składanych na etapie przystąpienia do prac nad Studium przez organy administracji lub nadzoru, a także przez społeczność gminy, wykazała występowanie w zagospodarowaniu przestrzennym m.st. Warszawy szeregu problemów. Części problemów nie można było jednak rozwiązać na etapie sporządzana studium. Dlatego też wskazano w ramach poszczególnych dziedzin obszary problemowe, dla których zaproponowano niezbędne do wykonania studia i analizy – rozdział XXIV pkt.2. W oparciu o nie będzie można w przyszłości dokonać w Studium stosownych zmian, bądź uszczegółowień.

W ramach obszarów problemowych wskazuje się obszary konfliktów przestrzennych związanych z:

1) projektowanymi trasami komunikacyjnymi (Trasa Olszynki Grochowskiej, Trasa Tysiąclecia, Wschodnia Obwodnica Warszawy, Trasa Mostu Północnego w rejonie Bemowa i Trasa N-S),

2) presją inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo – Skarpa Warszawska,

3) lokalizacją obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,

4) uciążliwością hałasową lotniska „Okęcie”,

5) lokalizacją zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej oraz zakładów magazynujących duże ilości substancji niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska na terenach potencjalnego zagrożenia powodzią,

6) lokalizacją wysypisk śmieci oraz składowisk przemysłowych – Zawady, Radiowo. EC Żerań.

7) [817]lokalizacją usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m^2 na terenach położonych:

   - w rejonie ul. Jagiellońskiej i Trasy Armii Krajowej (zmiana nr 58.1),
   - w rejonie ul. Jagiellońskiej i Mostu Krasińskiego – dwa tereny (zmiana nr 58.1 i 58.2),
   - w rejonie Portu Praskiego (zmiana nr 61),
   - przy ul.Koszykowej 63 (tabela Nr 18 poz. 5a),
   - przy ul.Żelaznej 51/53 (tabela Nr 18 poz. 8);
   - [818]teren położony przy ul. Bartyckiej w rejonie ul. Pod Kopcem (zmiana nr 49),
   - teren położony w rejonie ul. Bysławskiej (zmiana nr 96),
   - teren położony w rejonie ul. Łopuszańskiej (zmiana nr 105);

   Tereny te, ze względu na szczególne uwarunkowania, między innymi przyrodnicze, kulturowe i komunikacyjne, wymagają określenia dopuszczalnej powierzchni sprzedaży w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

8) zagospodarowaniem terenu KS”Warszawianka”, na którym należy zachować min. udział PBC – 30%, w związku z uwarunkowaniami przyrodniczymi i kulturowymi (zmiana nr 48);

Obszary problemowe zostały wskazane na Rysunku Studium Nr 26.

[817] Dodano punkty 7) i 8) z treścią – uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[818] Treść dot. (UH)* ze wskazaniem 3 terenów dodana uchwałą nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r

XXIV. PLANOWANIE PRZETRZENNE (Rysunek Studium Nr 28)

1. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie Warszawy obowiązuje 116 planów miejscowych, uchwalonych po 1 stycznia 1995 r. w trybie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz jeden plan miejscowy sporządzony na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Tereny z uchwalonymi planami zajmują 15% ogólnej powierzchni miasta. Na podstawie przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r. kontynuowane są procedury sporządzania kilkunastu planów miejscowych, które spełniły warunki określone w art. 85 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Równocześnie Rada m.st. Warszawy w latach 2002–2006 podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzania 97 planów miejscowych w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Zarówno rozstrzygnięcia planów obowiązujących jak też dokumentacja projektów i koncepcji planów będących w trakcie opracowania stanowiły istotne, z punktu widzenia formalnego i merytorycznego, przesłanki dla określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy.

Główne założenia polityki sporządzania planów miejscowych obejmują docelowo sporządzenie i uchwalenie planów miejscowych dla całego obszaru miasta. Polityka sporządzania planów miejscowych obejmuje:

1.1. Kontynuowanie rozpoczętych procedur sporządzania planów miejscowych, w tym:

1.1.1. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzanych w trybie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zm.), na podstawie uchwał rad gmin warszawskich z lat 1995 - 2002.

1.1.2. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.) na podstawie uchwał Rady m.st. Warszawy podjętych w latach 2003 - 2006.

1.2. Zamierzenia związane ze sporządzaniem planów miejscowych na podstawie kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze wskazaniem obszarów priorytetowych.

Zgodnie z art. 32, ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.) przedstawione założenia polityki przestrzennej będą podstawę do opracowania wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67, oraz wniosków w sprawie sporządzania lub zmiany planu miejscowego.

1.1. Kontynuowanie rozpoczętych procedur sporządzania planów miejscowych

1.1.1. Plany w trakcie opracowania – kontynuacja procedur w trybie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zm.), na podstawie uchwał rad gmin warszawskich z lat 1995 - 2002.

Plany, których opracowanie podjęto przed przystąpieniem do sporządzania studium stanowią jedno z istotnych uwarunkowań dla dalszych działań planistycznych. Warunki formalne związane z wyłożeniem do publicznego wglądu spełniło około 70 projektów planów, wszczętych przed wejściem w życie nowej ustawy. Część planów z podanej wyżej liczby nie mogła być jednak kontynuowana z przyczyn formalnych i merytorycznych. Na przyczyny formalne składają się najczęściej rozstrzygnięcia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, które mają wpływ na dezaktualizację ustaleń planów i wywołują konieczność podejmowania procedur od nowa. Przyczyny merytoryczne wiążą się z koniecznością weryfikacji lokalnych rozwiązań przestrzennych, w tym np. parametrów wysokościowych lub układu drogowego.

W celu wytypowania planów, których opracowanie powinno być nadal prowadzone na podstawie przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., dokonano analizy wszystkich projektów planów miejscowych, spełniających warunki ustawowe wynikające z art. 85 ust.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., pod kątem ich zgodności z przyjętymi w studium kierunkami zagospodarowania przestrzennego. Kontynuowane są procedury sporządzania kilkunastu planów miejscowych.

1.1.2. Plany miejscowe sporządzane w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.) na podstawie uchwał Rady m.st. Warszawy podjętych w latach 2003 - 2005.

W latach 2003 -2006 Rada m.st. Warszawy podjęła 97 uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uchwałami objęto wytypowane tereny o istotnym znaczeniu dla struktury funkcjonalnej i społecznej oraz dla tożsamości miasta. Plany te obejmują 15 % powierzchni miasta.

Wykaz planów miejscowych kontynuowanych w trybie ustawy z 1994 r. oraz w trybie ustawy z 2003 r. został przedstawiony w aneksie do ustaleń studium – tabela nr 8.

Projekty planów będą przedstawiane do uchwalenia Radzie m.st. Warszawy sukcesywnie, po zakończeniu procedur formalnych.

1.2. Zamierzenia związane ze sporządzaniem planów miejscowych na podstawie kierunków zagospodarowania przestrzennego ze wskazaniem obszarów priorytetowych

Określone w studium kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów stanowiły podstawę do wyboru obszarów o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta.

Podstawowymi kryteriami do wyboru tych obszarów były:

- poprawa wizerunku i aktywizacja centrum miasta
- obszary o znaczeniu metropolitalnym
- zapewnienie ochrony wartości zabytkowych i kulturowych
- zapewnienie ochrony wartości środowiska przyrodniczego
- planowana skala i dynamika rozwoju

Na Rysunku Studium Nr 28 oznaczono wybrane obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta, dla których sporządzenie planów miejscowych uznaje się za priorytetowe.

Na rysunku tym wyróżniono także tereny wyłączone spod zabudowy oraz tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Przy czym dopuszcza się, że wszystkie tereny w mieście mogą stopniowo zostać przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne.

W studium nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości.

1.2.1. Obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta z uwagi na poprawę wizerunku i aktywizację centrum miasta to:

- Plac Defilad
- Plac Piłsudskiego
- Powiśle
- Rejon Dworca Gdańskiego
- Port Praski
- Stadion X-lecia
- Centrum Bielan (rejon dworca Marymont)
- Centrum Mokotowa
- Dworzec Wschodni wraz z otoczeniem
- Rejon ulic Kasprzaka, Wolska, Czyste –Odolany
- Żoliborz Przemysłowy.

1.2.2. Obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta z uwagi na ich rangę metropolitalną:

- Łuk Siekierkowski
- Służewiec Przemysłowy i Wyczółki
- Rejon Huty Lucchinii
- Rejon Portu Żerańskiego wraz z kanałem Żerańskim
- Otoczenie Lotniska Okęcie
- Obszar projektowanej ul. Czerniakowskiej-bis od węzła z Trasą Mostu Płd. do obwodnicy Konstancina (droga Nr 724).

1.2.3. Obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta z uwagi na zapewnienie ochrony wartości zabytkowych i kulturowych – obszary ochrony dziedzictwa kulturowego (według rozdz. XIV) – w szczególności:

- Stare Miasto wraz z otuliną,
- Historyczny zespół miasta z traktem królewskim i Wilanowem, w tym:
  - Nowe Miasto z otoczeniem,
  - Mariensztat,
  - krajobraz Skarpy Warszawskiej jako element budujący panoramę Warszawy i wiążący Trakt Królewski z podskarpiem i Wisłą
  - historyczne ogrody i parki: Saski, Krasińskich, Na Książęcem, Łazienki Północne i Park Rydza Śmigłego,
  - dzieła obronne: Cytadela i forty Legionów i Traugutta,
  - zespół historyczny Wilanów,
- Oś i założenie Saskie, 7 placów Warszawy wokół Osi Saskiej – Bankowy, Teatralny, Piłsudskiego, Za Żelazną Bramą, Grzybowski, Małachowskiego oraz Dąbrowskiego.,
- Oś i założenie Stanisławowskie - Latawiec, Plac Na Rozdrożu, Plac Unii Lubelskiej,
- rejon południowego Śródmieścia oraz Powiśla,
- Historyczna Praga,
- zespoły poprzemysłowe – np. zespół Norblina, Gazowni Warszawskiej z otoczeniem, Stalowni Praskiej,
- zespoły forteczne, w tym forty Twierdzy Warszawa z otoczeniem np. Fort Bema, Fort Blizne, Fort Piłsudskiego, Fort Cze-Czerniaków z powiązaniami,
- osiedla i zespoły z okresu międzywojennego, w tym: osiedle Boernerowo, Miasto Ogród Młociny, Miasto-Ogród Stare i Nowe Włochy oraz Stare Bielany,
- osiedla i zespoły powojenne, w tym m.in.: Praga I i Praga II z Placem Hallera, Muranów Północny i Południowy, Mirów, MDM, park Rydza Śmigłego, osiedle WSM Dąbrowskiego, Sielce, rejony Górczewska/Płocka, Leszno/Długosza, Stara Ochota – ze względu na posiadane wartości zabytkowe i kulturowe oraz niedocenianie roli konieczne jest opracowanie szczegółowych zasad zagospodarowania
- dobra kultury współczesnej m. in: na Mokotowie – osiedle Wierzbno, na Pradze Południe – Osiedle Młodych, na Bielanach – Bielany II i III, na Żoliborzu: osiedle Zatrasie, Sady Żoliborskie
- Żoliborz Historyczny i Saska Kępa, Stary Mokotów – ze względu na istniejące wartości zabytkowe oraz intensywną presję inwestorską,
- Sadyba – ze względu na zacieranie istniejących wartości zabytkowych w wyniku intensywnej presji inwestorskiej,
- Osiedle Koło z otoczeniem – ze względu na zabytkowy układ zabudowy i zieleni.

1.2.4. Obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta z uwagi na zapewnienie ochrony wartości środowiska przyrodniczego:

- Obszar otoczenia rezerwatu Las Kabacki od strony zachodniej i północnej,
- Obszar Parku Kultury i wsi Łęczyca (pomiędzy rezerwatem Las Kabacki a Skarpą Warszawską od strony wschodniej)
- Obszar Jeziorki Polskie
- Obszar Mańki-Wojdy
- Obszar Kobiałka-Augustów
- Obszar Dabrówki Szlacheckiej i Choszczówki
- Obszar otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego (Wólka Radiowa wraz z obszarami „bemowskiego korytarza wymiany powietrza")
- Obszar położony wzdłuż Alei Żwirki i Wigury
- Obszar Doliny Wisły w międzywalu
- Wschodni obszar tarasu zalewowego Wisły na zawalu z zakolem wawerskim
- Zachodni obszar tarasu zalewowego Wisły na zawalu z systemem wodnym Jez. Czerniakowskiego,
- Obszar Skarpy Warszawskiej (na całym odcinku w mieście, w granicach proponowanego Zespołu przyrodniczo- krajobrazowego),

1.2.5. Obszary o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta z uwagi na planowaną skalę i dynamikę rozwoju:

- rejon Alei Wilanowskiej i ul. Sikorskiego
- Centrum Grochowska,
- Targówek Przemysłowy i Kawęczyn
- Ursus - Skorosze, Czechowice,
- Ursus - Zakłady Mechaniczne,
- rejon huty Lucchini,
- rejon Żerania,
- Port Żerański,
- Dąbrówka Grzybowska i Białołęka Dworska,
- Centrum Białołęki (Nowy Tarchomin),
- Nowodwory
- Annopol,
- Centrum Żoliborza (rejon Dworca Marymont),
- Fort Bema,
- Żoliborz Przemysłowy,
- Salomea,
- Wiktoryn,
- Białołęka Wschodnia wraz z centrum lokalnym,
- Wawer– pasmo terenów nadwiślańskich,
- Zbójna Góra, Wiśniowa Góra i Aleksandrów,
- Zawady i Kępa Zawadowska,
- Wilanów Zachodni wraz z centrum dzielnicy,
- Pasmo Pyrskie,
- Chrzanów,
- Radiowo,
- Centrum Wawra i centra lokalne,
- Wesoła - Groszówka,
- Centrum Rembertowa.

2. STUDIA I ANALIZY

Ze względu różnorodność obszarów wskazanych dla sporządzenia planów miejscowych, ich specyfiki i problemów do rozwiązania - proponuje się sporządzenie następujących studiów i analiz urbanistycznych, które pozwolą ustalić kryteria dla określenia waloryzacji obszarów i szczegółowego harmonogramu sporządzania planów miejscowych:

2.1. Analizy programowo-przestrzenne:

- Studium kształtowania panoramy miasta,
- Koncepcja kształtowania struktury przestrzennej obszarów rozwojowych i ich obsługi w zakresie lokalnej infrastruktury drogowej, transportowej, inżynieryjnej oraz infrastruktury społecznej.
- Studium zasad zagospodarowania i urządzania przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym oraz ciągów wielofunkcyjnych w obszarze śródmieścia funkcjonalnego, w tym studia rewaloryzacji wybranych ulic i placów miejskich,
- Studium potrzeb modernizacyjnych osiedli mieszkaniowych wybudowanych w latach 60, i 70. z uwzględnieniem zmian wartości w sferze społecznej i rynkowej w efekcie przekształceń,
- Studium wartości gruntów warszawskich z określeniem wyróżniających się stref cenności. Analiza czynników wpływających na zmiany wartości gruntów. Analiza zmian cenności gruntów pod wpływem przekształceń funkcjonalnych w strukturze przestrzennej w obszarach objętych M.P.ZP.
- Analiza możliwości urbanistycznych przekształceń terenu ZPC URSUS
- Analizy koordynacyjne i wytyczne dla centralnych terenów Pragi,
- Analizy koordynacyjne i wytyczne dla terenów otoczenia ronda zgrupowania „Radosław" (Rondo Babka)
- Analizy koordynacyjne i wytyczne dla terenów Pelcowizny i Śliwic,
- Analizy uwarunkowań wynikających z uciążliwości hałasowej Lotniska Okęcie,
- Analizy koordynacyjne i wytyczne dla planowania rejonu Ulrychowa,
- Analizy koordynacyjne i wytyczne dla planowania rejonu Rakowa,
- Studia zagospodarowania ciągu ul. Kasprowicza,
- Analiza możliwości modernizacji osiedli mieszkaniowych,

2.2. Studia historyczno-konserwatorskie

- Studium uwarunkowań konserwatorskich dla obszaru uznanego za Pomnik Historii tj. dla Historycznego zespołu miasta z Traktem Królewskim oraz Zespołu pałacowego Wilanów – z historycznymi powiązaniami przestrzennymi,

- Specjalistyczne studia historyczno-urbanistyczne dla obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków i wskazanych do objęcia ochroną prawem miejscowym (wyszczególnionych w rozdziale XIV), w tym szczegółowe zasady ochrony konserwatorskiej opracowywane w oparciu o wyniki prac badawczych i analiz konserwatorskich dla całych założeń przestrzennych lub obszaru oraz kompleksowa ocena stanu i funkcjonowania obszaru, oparta na analizach i studiach, łącznie ze studiami krajobrazowymi i panoram – w szczególności dla układów urbanistycznych, których istniejące wartości zabytkowe ulegają zatarciu w wyniku intensywnej presji inwestorskiej, takich jak np.: Miasto-ogród Sadyba, Stare Bielany, Żoliborz Historyczny i inne.

2.3. Studia krajobrazowo-przestrzenne

- Studium krajobrazowo-przestrzenne „Skarpy Warszawskiej" na całym obszarze jej przebiegu w granicach miasta oraz panoramy miasta.
- Studia krajobrazowo-przyrodnicze dla obszarów proponowanych do objęcia formami ochrony przyrody.
- Studium kolorystyki Warszawy
- Studium możliwości rozwoju funkcji cmentarnictwa na terenie Warszawy z uwzględnieniem pozyskania lokalizacji dla nowych, bądź rozbudowywanych obiektów w oparciu o istniejące parafie, wraz z określeniem możliwości lokalizacji miejsc grzebowisk i utylizacji zwłok zwierzęcych,
- Studium krajobrazowo-przestrzenne zagospodarowania centralnego odcinka Doliny Wisły w Warszawie,
- Studia krajobrazowo-przyrodnicze pod kątem wyznaczenia stref z dopuszczeniem zabudowy na terenach leśnych oznaczonych w Studium symbolem M 3 – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna na gruntach leśnych.
- Studia krajobrazowo-przestrzenne otoczenia głównych tras wjazdowych do Warszawy,
- Studia klimatyczne wskazujące tereny o najlepszych warunkach dla wymiany powietrza oraz tereny o najgorszych warunkach bioklimatycznych,
- Studium ekofizjograficzne dla Zakola Wawerskiego wraz z układem hydrograficznym Rowu Zerzeńskiego w celu wyznaczenia terenów predysponowanych do zabudowy mieszkaniowej.

2.4. Analizy i wytyczne komunikacyjne

- Studium techniczno-ekonomiczne wraz z wytycznymi urbanistycznymi dla ulicy Patriotów,
- Studium techniczno-ekonomiczne Traktu Nadwiślańskiego od mostu Gdańskiego do Węzła Trasy Tysiąclecia z Wałem Miedzeszyńskim,
- Studium techniczno-ekonomiczne Traktu Nadwiślańskiego od mostu Gdańskiego do Trasy mostu Północnego,
- Studium techniczne przebiegu III linii metra na odcinku Dworzec Zachodni – Port Praski,
- Studium techniczno-ekonomiczne ul. Orłów Piastowskich-bis – Nowo-Mory na odcinku od ul. Warszawskiej do ul. Połczyńskiej,
- Studium obsługi komunikacyjnej wschodniego obszaru dzielnicy Białołęka (między linią kolejową, wschodnią granicą miasta i trasą AK)
- Wytyczne komunikacyjno-urbanistyczne węzłów przesiadkowych wskazanych w projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy,
- Analiza możliwości lokalizacji wskazanych w Studium parkingów strategicznych w systemie „Parkuj i jedź".
- Studium techniczno-ekonomiczne przedłużenia ul. Czerniakowskiej-bis od węzła z Trasą Mostu Płd. do obwodnicy Konstancina (droga Nr 724).

2.5. Analizy z zakresu infrastruktury technicznej

- Koncepcja gospodarki wodami opadowymi w zlewni kanalizacji rozdzielczej na podstawie bilansów zlewni oraz program adaptacji istniejącego układu hydrograficznego do odbioru i retencjonowania wód.
- Koncepcja zamknięcia dwutorowego pierścienia linii 400 kV wokół Warszawy w celu powiązania Warszawskiego Węzła Energetycznego z Krajowym Systemem Energetycznym.
- Studium lokalizacji obiektów utylizacji odpadów (w tym analiza możliwości likwidacji ZUOK „Radiowo") oraz obiektów wspomagających system gospodarki odpadami (punkty segregacji, konfekcjonowania surowców wtórnych, tymczasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych).
- Optymalizacja zaopatrzenia obszarów rozwojowych w media energetyczne (energia elektryczna, energia cieplna, gaz).
- Opracowanie koncepcji kanalizacji lub aktualizacji koncepcji już istniejących dla terenów dotychczas nie objętych systemem kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
- Opracowanie koncepcji rozwoju poszczególnych systemów infrastruktury technicznej dla przewidywanego docelowego rozwoju miasta.

2.6. Monitoring i diagnozowanie środowiska miejskiego

- Obserwacja i analiza zmian demograficznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych.
- Tworzenie, uzupełnianie i aktualizowanie „systemu diagnozowania środowiska miejskiego" w oparciu o bazę danych przestrzennych i wskaźniki.
- Wspieranie działań na rzecz usprawnienia i rozbudowy systemu monitoringu wód powierzchniowych, zanieczyszczeń powietrza, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego oraz zbierania, analizowania i udostępniania informacji na temat stanu środowiska
- Wykonanie mapy akustycznej aglomeracji warszawskiej oraz programu ochrony przed hałasem z uwzględnieniem zagospodarowania terenu.

Powyższe studia analizy będą wykonywane lub zlecane przez te jednostki organizacyjne Urzędu m.st. Warszawy, które odpowiadają za właściwe merytorycznie dziedziny funkcjonowania miasta.

XXV. WYKAZY OBIEKTÓW I OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ Z ZAKRESU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ INWENTARYZACJE PLANISTYCZNE NA TERENIE M.ST. WARSZAWY

Rozdział zawiera dodatkowe informacje, które stanowiły podstawę do formułowania uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Informacje te zostały zebrane wg stanu na dzień sporządzania studium. Aktualizacji dokonują właściwe organy odpowiedzialne za wymienione wykazy, rejestry i ewidencje w zakresie dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska i jego zasobów oraz za sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

DZIEDZICTWO KULTUROWE

WYKAZ NR 1 - OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW - wg dzielnic (stan na listopad 2005 r.)

a) Obszary wpisane do rejestru zabytków – urbanistyka i architektura

UKŁADY URBANISTYCZNE: (wg dzielnic)

UKŁADY URBANISTYCZNE ZABUDOWY MIEJSKIEJ (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	**Stare Miasto** – układ przestrzenny, Mury obronne Starego Miasta, Barbakan		546 336/1	65-07-01 65-07-01	Śródmieście
2.	**Kolonia Lubeckiego** – Układ urbanistyczny i zespół budowlany z zielenią		1535	93-12-20	Ochota
3.	**Kolonia Staszica** – Układ urbanistyczny i zespół budowlany z zielenią		1536	93-12-20	
4.	**Sadyba Miasto-Ogród** – zespół urbanistyczny i budowlany z zielenią		1559	93-12-02	Mokotów
5.	**Osiedle Praga I** – Zespół budynków wraz z zielenią	Jagiellońska, Cyryla i Metodego, Ratuszowa	1558	93-11-05	Praga Płn.
6.	**Saska Kępa**		942	79-04-02	Praga Płd.
7.	**Osiedle Koło** – Układ urbanistyczny i zespół budowlany z zielenią		1537	92-11-09	Wola
8.	**Żoliborz Historyczny –** układ ulic i zabudowa oraz Kolonia Dziennikarska, Żoliborz Oficerski, Żoliborz WSM		994 1577 812 1502	80-09-30 94-04-22 73-03-20 92-07-15	Żoliborz

ZESPOŁY URBANISTYCZNO – ARCHITEKTONICZNE (BUDOWLANE) (wg dzielnic)

9.	**Kościół pw. św. Michała Archanioła** z cmentarzem przykościelnym,	Głębocka 59/60	1250	84-10-16	Białołęka
10.	**Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP**, klasztor kamedułów, eremy kamedulskie (13 obiektów), budynki poklasztorne, Grób St. Staszica, źródło	Dewajtis 3 / Gwiaździsta	18/1-5	65-07-01	Bielany
11.	**Akademia Wychowania Fizycznego** z terenem i historyczną zabudową	ul. Marymoncka 34	A-69	01-05-24	
12.	**„Szare Domy”**	Akacjowa 2, 4, 6, 8 Fałata 2, 4, 7, 9,11, 13, 15, Narbutta 82-84, Rakowiecka 59, 59A	1530	92-09-07	Mokotów
13.	**Układ urbanistyczny i zespół budowlany wraz z zielenią, między ulicami: Różaną, al. Niepodległości, Odolańską**		1435	90-07-04	
14.	**„Reduta Wawelska”** – zespół kamienic	Mianowskiego 15, Uniwersytecka 1 Wawelska 60	1350	88-05-16	Ochota
15.	**Zespół budynków mieszkalnych przy ul. Targowej**	Targowa 70	1310 81/2002	87-12-03	Praga Płn.
16.	**Zespół Szpitala Praskiego pw. Przemienienia Pańskiego** wraz z terenem i zielenią	al. Solidarności 67	1305/ 05	05-07-11	
17.	**Kościół p.w. Matki Boski Zwycięskiej**, Cmentarz przykościelny, dzwonnica,	Grochowska 365	983	79-06-23	Praga Płd.
18.	**Uniwersytet Warszawski** – Audytorium Maximum, Biblioteka, Gmach audytoryjny, Gmach pedagogiki, Gmach polonistyki, Gmach pomuzealny, Gmach porektorski, Gmach poseminaryjny, Pałac Kazimierzowski, Pałac Tyszkiewiczów, Pałac Uruskich, Szkoła Główna, Szpital św. Rocha, Układ dróg z zielenią	Krakowskie Przedmieście 26/28	242 243/1-2 995 1244	65-07-01 65-07-01 80-11-10 84-07-27	Śródmieście
19.	**Politechnika Warszawska** – Gmach główny, Gmach aerodynamiki, Gmach chemii, Gmach elektrotechniki, Gmach fizyki z obserwatorium astronomicznym, Gmach mechaniki z halą warsztatową i kominem, Gmach technologii chemicznej, Gmach kreślarni, Budynek mieszkalny I, Budynek mieszkalny II, Fontanna, Układ dróg z zielenią i dawną nawierzchnią, Ogrodzenie	Politechniki pl. 1	921	77-12-01	
20.	**Zespół historycznej zabudowy Parlamentu** Gmach G, Gmach I, J, K, oraz Gmachy A, B, C, D	Wiejska 4/6/8	454/03	03-06-02	
21.	**d. Korpus Kadetów im. Suworowa**	Al. Ujazdowskie 1/3,5,7,9 al. Szucha 14	1597	95-09-15	
22.	**Zespół budynków Muzeum Narodowego** wraz z terenem d. ogrodu K. Poniatowskiego	Al. Jerozolimskie 3	1379	89-11-07	
23.	**Zespół budynków mieszkalnych SBM „Ognisko”**	al. Niepodległości 210/212/214	A-1620	97-01-30	
24.	**Zespół budynków mieszkalnych d. Towarzystwa Kredytowego Miejskiego**	Boya-Żeleńskiego 4/6	1269-A	85-07-24	
25.	**Muzeum – Więzienie Pawiak**	Dzielna 24/26	72	01-05-15	
26.	**Zespół kościelny – kościół p.w. Zmartwychwstania Pańskiego** z dzwonnicą, plebanią, terenem i zielenią	Ks. Ziemowita 39	2	99-03-29	Targówek
27.	**Zespół kościelny p.w. św. Katarzyny** na Wzgórzu Gucińskim – kościół, dzwonnica, plebania, wikarówka, cmentarz kościelny z ogrodzeniem i tzw. „Grobami Masońskimi”	Fosa 17	532 1383	65-07-01 89-07-10	Ursynów
28.	**Tory Wyścigów Konnych** wraz z architekturą i zielenią	Puławska 266 Służewiec	138	89-06-07	
29.	**Kościół p.w. Św. Antoniego Padewskiego** z cmentarzem i zielenią w granicach ogrodzenia	Stara Miłosna, ul. Borkowska 1	1249-A	84-10-15	Wesoła

ZESPOŁY PAŁACOWO-PARKOWE, DWORY Z PARKAMI, PARKI I OGRODY (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	**Założenie pałacowo-parkowe w Tarchominie** – Dworek (pałac Mostowskich), Park, Oficyna, Budynek gospodarczy,	Mehoffera 2	644/1-5	65-07-01 73-07-01	Białołęka
2.	**Budynek dworkowy z parkiem**	Dębowa 12	1417	90-04-12	
3.	**Zespół pałacowo-parkowy Młociny -** Park w Młocinach, Pałac, Oficyna I i II, dom dozorcy	Muzealna 1/ Pułkowa	646/1-2	65-07-01	Bielany
4.	**Pałac Szustra**, teren d. parku Szustra i parku Promenada (obecnie park Promenada –Morskie Oko), Domek Mauretański, Gołębnik z bramą, Domek Burgrabiego, Mauzoleum Szustrów	Puławska 55/59	454/1-6 zm. 915/ 2002	65-07-01 02-12-30	Mokotów
5.	**Pałac tzw. Łaźnie Stanisława Augusta**, Park (resztki założenia), Pawilon II	Chełmska 21	50	77-09-12	
6.	**Pałac Królikarnia**, Park, Kuchnia tzw. Rotunda, Budynki gospodarcze	Puławska 113AiB	456/1-4	65-07-01	
7.	**Dwór**, Park krajobrazowy, otoczenie dworu	Ksawerów 13	23, 83	01-10-22	
8.	**Park Dreszera**	Puławska	1238	83-12-12	
9.	**Zieleniec Wielkopolski**	Filtrowa	1237	83-12-12	Ochota
10.	**Park Praski i Ogród Zoologiczny**	Solidarności al.	1434	90-07-03	Praga Płn.
11.	**Park Skaryszewski**	Zieleniecka	875, 1545	73-12-13	
12.	**Zieleniec** przy ul. Stanisława Augusta	Stanisława Augusta	1545	93-06-21	
13.	**Zamek Królewski** z tarasem i ogrodem, Biblioteka Królewska, Stajnie i wozownie (arkady Kubickiego)	Zamkowy pl.	620/1-3	65-07-01	Śródmieście

14.	**Łazienki** – Pałac, Park, Biały Dom (Biały Domek), Pałac Myślewicki, Amfiteatr, Pomarańczarnia, Szkoła Podchorążych, Stara Kordegarda, Nowa Kordegarda, Wodozbiór, Zdrój z rzeźbami, Palmiarnia, Zajazd, Budynek gospodarczy, Stajnie i wozownie, Dom inwalidów, Dom ogrodników		2/1-17	65-07-01	
15.	**Belweder** – Pałac, Park, Świątynia Diany, Most Egipski, źródło i rzeźby parkowe	Belwederska 54/56	13/1-5	65-07-01	
16.	**Ogród Saski**, Rzeźby i zegar słoneczny, Wodozbiór		512/1-3	65-07-01	
17.	**Ogród Krasińskich**, Pałac Jana Dobrogosta Krasińskiego,	Krasińskich pl. 5	256/2	65-07-01	
18.	**Zamek Ujazdowski, Park Agrykola, Kanał Piaseczyński**	Aleje Ujazdowskie 6 / Myśliwiecka 9	168/1-4	65-07-01	
19.	**Park Ujazdowski**		169/3	65-07-01	
20.	**Ogród Botaniczny**, Świątynia Opatrzności (ruiny)	Aleje Ujazdowskie 4	602	65-07-01	
21.	**Pałac Sobańskich**, ogród (2 pawilony),	Aleje Ujazdowskie 13	12	99-05-25	
22.	**Park i groty ogrodu K. Poniatowskiego**	Książęca 2	278	65-07-01	
23.	**Pałac Zamoyskich** (SARP), Park, oficyny, dom dozorcy	Foksal 1/2/4	659/1 658	65-07-01	
24.	**Pałac Prymasowski**, Ogród	Senatorska 13/15	520	65-07-01	
25.	**Skwer im. Jana „Jura" Gorzechowskiego**;	al. Jana Pawła II – Dzielna – Smocza;	25	99-11-15	
26.	**Natolin** – Pałac, Park, Oficyna, Świątynia dorycka, Holendernia, Domy dozorców, Most mauretański, Pomnik Sanguszki, Brama, Gajówka, Sarkofag, Akwedukt, Brama Mauretańska	Nowoursynowska Natolin	647/1-12	65-07-01	Ursynów
27.	**Rozkosz** – Pałac z oficynami, Park, Taras ze schodami	Nowoursynowska 166 Ursynów-Rozkosz	642/1-3	65-07-01	
28.	**Wyczółki** – Dwór, Park, Rzeźby	Wyczółki, ul. Łączyny	643/1-2	65-07-01	
29.	**Założenie dworsko-parkowe**	ul. Łączyny	1280-A	87-12-01	
30.	**Wilanów** – Założenie pałacowe	Wilanów	639/1	73-01-02	Wilanów
	– Pałac, Studnia na dziedzińcu pałacowym,	Wilanów	639/ 2a,b	73-01-02	
	– Brama wjazdowa na dziedziniec pałacowy, Dom dozorcy, Mauzoleum Potockich, Pompownia, Altana chińska, Most rzymski, Pomnik bitwy pod Raszynem, Sarkofag ku czci St. Kostki Potockiego, Kolumna z krzyżem maltańskim, Kolumna z orłem,	Wilanów	639/ 3a-j	73-01-02	
	– Balustrada ogrodowa, Posągi kamienne i ceramiczne, Rzeźby terakotowe w pergoli	Wilanów	639/ 3k	73-01-02	
	– Kordegarda, Oficyna kuchenna, Stajnia z wiatą, Oranżeria, Figarnia z bramą, Ujeżdżalnia,	Wiertnicza 1	639/ 4-9	73-01-02	
	– Wozownia, Psiarnia, Dom ogrodnika, Kuźnia, Komisaria, ślusarnia i areszt, Kościół, Plebania, Dom dla służby kościelnej	Wiertnicza, Biedronki	639/10-18	73-02-02	
	– Kaplica cmentarna, Szpital św. Aleksandra, Dom Doktora, Szkoła, Jatki, Kuźnia, Zajazd, Karczma	Biedronki, Wiertnicza, Przyczółkowa	639/ 20-27	73-04-01	
	– Holendernia, Dom Podstarościego,	Wilanów	639/ 28-29	73-07-01	
	– Spichlerz I, Spichlerz II	Wiertnicza	639/30	73-02-01	
	– Fabryka	Wiertnicza 1	639/31	73-04-01	
	– Mostek	Przyczółkowa, Wiertnicza	639/ 32-33	73-02-01	
	– 2 oficyny, brama wjazdowa, domek dozorcy	Wilanów	646/2	65-07-01	
31.	**Morysin** – Park, Pałac (ruina), Dom stróża (ruina), Gajówka, Oraculum (pozost.), Brama pseudośredniowieczna z budynkiem	Wilanów – Morysin	640/1-6	73-04-01	
32.	**Dwór i zespół gumna**, zabudowania gospodarcze	1 Sierpnia 11	888	76-04-15	Włochy
33.	**Park i dom Ulrichów,** z budynkiem drewnianym, fragmentem zespołu szklarni	Górczewska 124	891 70	76-08-31 01-04-12	Wola

ZESPOŁY ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ I URZĄDZEŃ KOMUNALNYCH (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA.
1.	**Zespół Stacji Filtrów W. Lindleya**	Koszykowa 81	813	73-03-31	Ochota
2.	**Zespół zabudowań Warszawskiej Wytwórni Wódek „Koneser"**	Ząbkowska 27/31	1320 1754/97	88-03-31 97-10-21	Praga Płn.
3.	**Zespół budynków Stalowni Praskiej** i system podziemny	Szwedzka 2/4	1-A	00-12-28	
4.	**Zespół zabudowy fabrycznej,** w zasadniczej części **d. Fabryka Lamp Towarzystwa Akcyjnego Braci Brunner, Hugo Schneidera i R. Dietmara** oraz **Fabryka Produktów Chemicznych „Praga",** wraz z otoczeniem	Szwedzka 20	498/05	05-03-30	
5.	**Zespół budowlany d. Elektrowni Warszawskiej Powiśle** wraz z otoczeniem	Elektryczna 2a	993/05	05-06-06	Śródmieście
6.	**Zespół zabudowań poprzemysłowych d. Fabryki Wyrobów Metalowych „Wawer"** (późn. Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpotańskiego)	Żagańska 1	1296	05-07-08	Wawer
7.	**Zespół Gazowni Warszawskiej**	Kasprzaka	884	75-05-13	Wola
8.	**Zespół zabudowy d. Elektrowni Tramwajów Miejskich** wraz z terenem	Przyokopowa 28	20	01-09-10	
9.	**Zespół Norblina** – Budynek administracyjny I, Budynek administracyjny II, Budynek z halami pieców żarowych, Cięgarnia, Czyszczarnia, Hartownia, Kuźnia, Laboratorium, Magazyn surowców, Warsztat mechaniczny, Wykańczalnia	Żelazna 51/53	1195	82-04-22	
10.	**Zespół budynków d. Fabryki Maszyn Rolniczych „Duschik i Szolce"** – Hala fabryczna (fragm.), Brama fabryczna, Budynek mieszkalny	Żelazna 63	1504	92-02-03	

ZESPOŁY BUDOWNICTWA OBRONNEGO – FORTY I KOSZARY (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	**Fort II „Wawrzyszew"** z budynkiem dawnych koszar szyjowych i zielenią	Księżycowa	1560	93-11-30	Bielany
2.	**Fort III (Blizne, Groty}**	Lazurowa	10-A	01-05-24	Bemowo
3.	**Fort M-Mokotów**	Racławicka	808	73-03-12	Mokotów
4.	**Fort Cze-Czerniaków**	Idzikowskiego	806	73-03-12	
5.	**Fort IX**	Powsińska	807	73-03-12	
6.	**Fort VII-A „Służewiec"**	Lotników al. 1	1478	92-01-27	
7.	**Fort Śliwickiego**	Jagiellońska 5 (d. Stalingradzka)	882	75-03-19	Praga Płn.
8.	**Zespół budynków koszarowych** z zielenią i ogrodzeniem	11 Listopada 17/19	1554	93-09-14	
9.	**Fort VIII „Służew"**	Nowoursynowska	1427	90-05-25	Ursynów
10.	**Fort VI „Okęcie"**	Lipowczana 6	13	99-06-08	Włochy
11.	**Kompleks - Cytadela** z murami, bramami i umocnieniami, X Pawilon, d. Kaplica św. Ducha, budynki poklasztorne, budynek przy ul. Gwardii, budynek przy ul. Fawory oraz forty:	Kompleks Cytadeli	59/1-9	65-07-01	Żoliborz/ Śródmieście
			w tym:		
	• Fort Legionów	Zakroczymska (Śródm)	59/9		
	• Fort Traugutta	Międzyparkowa (Śródm.)	59/7		
	• Fort Sokolnickiego		59/8		
	Tunel łączący Cytadelę z pl. Inwalidów		A-58	00-08-01	

CMENTARZE
(wg dzielnic)

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	**Cmentarz Bródnowski**	Wincentego św. 83	803	65-07-01	Targówek
2.	**Cmentarz parafialny**	Żołądkowskiego	1341	88-09-05	Ursus
3.	**Cmentarz parafialny**	Cylichowska	1470	91-02-20	Wawer
4.	**Cmentarz** z ogrodzeniem i bramą, kaplica cmentarna	Wilanów	39/16-20	73-04-01	Wilanów
5.	**Cmentarz wojenny z II wojny światowej**, z mogiłami, pomnikiem i tablicami	Przyczółkowa	1584	96-02-27	
6.	**Zespół cmentarzy powązkowskich**: Cmentarz Powązkowski, Kościół, Katakumby, Karawaniarnia	Powązkowska	445/1-3 890	65-07-01 76-06-02	Wola
	Cmentarz ewangelicko-reformowany	Młynarska 38/40	310	65-07-01	
	Cmentarz ewangelicko-augsburski	Młynarska 54/58	311	65-07-01	
	Cmentarz muzułmański (kaukaski)	Młynarska 60	1523	92-06-22	
	Cmentarz żydowski	Okopowa 49/51	874	73-12-01	
7.	**Cmentarz muzułmański tatarski**	Tatarska	1254	84-12-07	
8.	**Reduta Wolska** – szańce ziemne, fosa, pole Reduty, cerkiew p.w. św. Jana Klimaka, Kościół p.w. św. Wawrzyńca wraz z terenem przykościelnym	Wolska 140/140a	804/03	03-08-20	
9.	**Cmentarz karaimski**	Redutowa	1412	91-02-02	

WIELKOPRZESTRZENNE ZAŁOŻENIA URBANISTYCZNE

LP	OBSZAR – OBIEKTY REJ.	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	**Oś Saska**	510	65-07-01	Śródmieście
2.	**Oś Stanisławowska** Stanisławowskie założenie urbanistyczne: ul. Bagatela, Koszykowa, Marszałkowska (od pl. Unii Lubelskiej do Koszykowej), Nowowiejska, Polna, Pierwszej Armii Wojska Polskiego, Śniadeckich, al. Ujazdowskie, pl. Zbawiciela	543	65-07-01	
3.	**Wilanowskie założenie urbanistyczne**	639	73-01-02	Wilanów

ZAŁOŻENIA URBANISTYCZNE ULIC I PLACÓW

ULICE

1.	Agrykola	1/2	73-12-11	25.	Mazowiecka	296	65-07-01	Śródmieście
2.	Bednarska	5	65-07-01	26.	Miodowa	297	65-07-01	
3.	Bielańska	15	65-07-01	27.	Mokotowska	312	65-07-01	
4.	Boleść	19	65-07-01	28.	Mostowa	315	65-07-01	
5.	Bracka	24	65-07-01	29.	Nowomiejska	339	65-07-01	
6.	Brzozowa	25	65-07-01	30.	Nowy Świat	353	65-07-01	
7.	Bugaj	46	65-07-01	31.	Piekarska	372	65-07-01	
8.	Długa	63	65-07-01	32.	Piwna	388	65-07-01	
9.	Dziekania	112/1	65-07-01	33.	Podwale	435	65-07-01	
10.	Elektoralna	115	65-07-01	34.	Rybaki	459	65-07-01	
11.	Franciszkańska	119	65-07-01	35.	Rycerska	462	65-07-01	
12.	Freta	121	65-07-01	36.	Senatorska	514	65-07-01	
13.	Jezuicka	173	65-07-01	37.	Solec	536	65-07-01	
14.	Kamienne Schodki	179	65-07-01	38.	Stara	545	65-07-01	
15.	Kanonia	180/1-3	65-07-01	39.	Szeroki Dunaj	88/1	65-07-01	
16.	Kapitulna	192	65-07-01	40.	Szpitalna	548	65-07-01	
17.	Kopernika	195	65-07-01	41.	Świętojańska	550	65-07-01	
18.	Kościelna	196	65-07-01	42.	Tamka	579	65-07-01	
19.	Kozia	203	65-07-01	43.	Twarda	592	65-07-01	
20.	Koźla	688	65-07-01	44.	Wąski Dunaj	99	65-07-01	cd.
21.	Krakowskie Przedmieście	205	65-07-01	45.	Wiejska	606	65-07-01	Śródmieście
22.	Krzywe Koło	261/1	65-07-01	46.	Wierzbowa	608	65-07-01	
23.	Leszno	279	65-07-01	47.	Zakroczymska	613	65-07-01	
24.	Mariensztat	291/1	65-07-01	48.	Chłodna (dz. Wola)	51	65-07-01	

PLACE

1.	Rynek Starego Miasta	475/1	65-07-01	6.	pl. Małachowskiego	289/1	65-07-01	Śródmieście
2.	Rynek Nowego Miasta	472	65-07-01	7.	pl. Marszałka Piłsudskiego	511/1-3	65-07-01	
3.	pl. Bankowy	4/1	65-07-01	8.	pl. Trzech Krzyży	586	65-07-01	
4.	pl. Grzybowski	169	65-07-01	9.	pl. Unii Lubelskiej	605/1-3	65-07-01	
5.	pl. Krasińskich	256/1	65-07-01	10.	pl. Zamkowy	619	65-07-01	

b) <u>Obszary wpisane do rejestru zabytków – archeologia</u>

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

LP	NR REJ - OBIEKT
1.	nr rej. 821 - Bródno Stare – grodzisko wczesnośredniowieczne
2.	nr rej. 822 - Góra Gnojowa – utworzone usypisko śmieci powstałe od założenia miasta do poł. XVIII w.
3.	nr rej. 825 - Stare Miasto w obrębie murów (nawarstwienia kulturowe)
4.	nr rej. 826 - Teren Zamku Królewskiego (nawarstwienia kulturowe od czasów funkcjonowania grodu książęcego do pobudowania zamku)

OBSZARY ARCHEOLOGICZNE

LP	NR REJ - OBIEKT REJ.
1.	nr rej. 826 - Teren Zamku Królewskiego (nawarstwienia kulturowe od czasów funkcjonowania grodu książęcego do pobudowania zamku)
2.	nr rej.823 - Plac Teatralny osada średniowieczna i nowożytna
3.	nr rej.824 - Teren między ul. Sowią, Mariensztat, Moliera i Wierzbową
4.	nr rej.827 - Teren między ul. Konwiktorską, Zakroczymską, Sapieżyńską i Bonifraterską – osadnictwo z wieków XV-XVIII
5.	nr rej.828 - Teren między ul. Boleść, Rybaki, Wybrzeże Gdańskie - osadnictwo z XV-XVIII w.
6.	nr rej.829 - Teren między ul. Jana Pawła II, Elektoralną, Żabią, Graniczną, Grzybowską - osadnictwo z XV-XVIII w.
7.	nr re.830 - Teren między ul. Jana Pawła II, Elektoralną, Żelazną, Grzybowską - osadnictwo z XV-XVIII w.
8.	nr rej.859 - Teren między ul. Browarną, Lipową, Dobrą, Gęstą – osadnictwo średniowieczne i nowożytne
9.	nr rej.860 - Teren między ul. Al. Ujazdowskimi, ul. Agrykola, Myśliwiecką, Piękną – osadnictwo wczesnośredniowieczne i średniowieczne
10.	nr rej.861 - Teren między ul. Grzybowską, Jana Pawła II, Twardą, pl. Grzybowski - osadnictwo średniowieczne i nowożytne
11.	nr rej.863 - Teren objęty ul. Targową, Kijowską, Brzeską, Ząbkowską – osadnictwo średniowieczne
12.	nr rej.865 - Teren między ul. B. Prusa, Czerniakowską, Smolną, al. 3 Maja, Wioślarską, Solec – osadnictwo średniowieczne i nowożytne
13.	nr rej.866 - Teren objęty ul. Chłodną, Żelazną, Łucką, Wronią, Krochmalną, Towarową – osadnictwo nowożytne
14.	nr rej.868 - Teren objęty ul. Podchorążych, Czerniakowską, B. Prusa, Książęcą, Al. Ujazdowskimi – osadnictwo z okresu epoki brązu, wczesnego średniowiecza, średniowiecza

WYKAZ NR 2 – OBIEKTY INDYWIDUALNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW - wg dzielnic
(obiekty zlokalizowane poza obszarami wpisanymi do rejestru zabytków)
(stan na listopad 2005 r.)

OBIEKTY SAKRALNE (wg dzielnic)

LP	OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
1.	Kościół, Dzwonnica	Mehoffera 2	644/6	65-07-01	Białołęka
2.	Kościół	Wólczyńska 4	650	65-07-01	Bielany
3.	Ogrodzenie	Wólczyńska 4	650	65-07-01	
4.	Kościół	Czerniakowska 2/4	60	65-07-01	Mokotów
5.	Klasztor	Czerniakowska 2/4	60	65-07-01	
6.	Ogrodzenie	Czerniakowska 2/4	60	65-07-01	
7.	Zakład SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu	Czerniakowska 137	759	65-07-01	
8.	Kościół	Grójecka 38	670	65-07-01	Ochota
9.	Kaplica	Lindleya 2/4	288/1	65-07-01	
10.	Kościół	Nobla 16	956	79-06-13	Praga Płd.
11.	Kościół wraz z wieżą	Ratuszowa 5	458		
12.	Kościół	Floriańska 3 / Weteranów pl.	802	65-07-01	Praga Płn.
13.	Kościół	Kawęczyńska 53	682	65-07-01	
14.	Cerkiew	Solidarności al. 52	741	65-07-01	
15.	Kaplica	Wileńska 69	203	82-12-04	
16.	Kościół św. Jana Bożego	Bonifraterska 12	23	65-07-01	Śródmieście
17.	Klasztor Paulinów	Długa 3	441	65-07-01	
18.	Kościół NMP Królowej Korony Polskiej (garnizonowy)	Długa 15	66/1	65-07-01	
19.	Kościół	Freta 8/10	149	65-07-01	
20.	Dzwonnica	Freta 8/10	149	65-07-01	
21.	Klasztor	Freta 8/10	149	65-07-01	
22.	Kościół	Grzybowski pl. 3/5	170	65-07-01	
23.	Konwikt Jezuitów	Jezuicka 1/3	174	65-07-01	
24.	Kościół Znalezienia Św. Krzyża (pomisjonarski)	Krakowskie Przedmieście 3	207	65-07-01	
25.	Kościół	Krakowskie Przedmieście 34	246	65-07-01	
26.	Klasztor	Krakowskie Przedmieście 34	246	65-07-01	
27.	Budynki gospodarcze	Krakowskie Przedmieście 34	246	65-07-01	
28.	Ogrodzenie	Krakowskie Przedmieście 34	246	65-07-01	
29.	Kościół	Krakowskie Przedmieście 52/54	248/1	65-07-01	
30.	Klasztor	Krakowskie Przedmieście 52/54	248/2	65-07-01	
31.	Brama	Krakowskie Przedmieście 52/54	248/2	65-07-01	
32.	Klasztor	Krakowskie Przedmieście 68	253/1	65-07-01	
33.	Kościół	Krakowskie Przedmieście 68	253/1	65-07-01	
34.	Dzwonnica	Krakowskie Przedmieście 68	253/1	65-07-01	
35.	Kolumna z figurą Matki Boskiej	Krakowskie Przedmieście 68	253/2	65-07-01	
36.	Kościół ewangelicki	Małachowskiego pl.1	289/2	65-07-01	
37.	Kościół	Marszałkowska 37	708	65-07-01	
38.	Kościół	Miodowa 13	300	65-07-01	
39.	Klasztor	Miodowa 13	300	65-07-01	
40.	Kościół	Miodowa 16	307	65-07-01	
41.	Klasztor	Miodowa 16	307	65-07-01	
42.	Kościół	Nowomiejska 23	348	65-07-01	cd.
43.	Kościół	Piesza 1	387	65-07-01	Śródmieście
44.	Kościół	Piwna 9/11	391	65-07-01	
45.	Klasztor	Piwna 9/11	391	65-07-01	
46.	Dzwonnica	Piwna 9/11	391	65-07-01	
47.	Kaplica prawosławna	Podwale 5A	437	65-07-01	
48.	Kościół	Przyrynek 2	449	65-07-01	
49.	Dzwonnica	Przyrynek 2	449	65-07-01	
50.	Organistówka	Przyrynek 2	449	65-07-01	
51.	Plebania	Przyrynek 2	449	65-07-01	
52.	Kościół	Rynek Nowego Miasta 2	474	65-07-01	
53.	Klasztor	Rynek Nowego Miasta 2	474	65-07-01	
54.	Kapliczka	Rynek Nowego Miasta 2	474	65-07-01	
55.	Budynki gospodarcze	Rynek Nowego Miasta 2	474	65-07-01	
56.	Ogród	Rynek Nowego Miasta 2	474	65-07-01	
57.	Kościół z kaplicą, krużgankami i ogrodz.	Senatorska 29/33	523/2	65-07-01	
58.	Klasztor	Senatorska 29/33	523/1	65-07-01	
59.	Kościół	Solec 61	539/1	65-07-01	
60.	Klasztor	Solec 61	539/2	65-07-01	
61.	Kościół ewangelicko-reformowany	Solidarności al. 74	743	65-07-01	
62.	Zbór ewangelicki	Solidarności al. 76B	285	65-07-01	
63.	Kościół	Solidarności al. 80	287	65-07-01	
64.	Kościół	Szwoleżerów 2	1000	81-06-10	
65.	Bazylika, d. Katedra wraz z wieżą	Świętojańska 8	571	65-07-01	
66.	Kościół	Świętojańska 10	572	65-07-01	
67.	Klasztor	Świętojańska 12/12A/12B	573	65-07-01	
68.	Kapelanka	Tamka 35	580	65-07-01	
69.	Kaplica	Tamka 35	580	65-07-01	
70.	Budynek gospodarczy I	Tamka 35	580	65-07-01	
71.	Budynek gospodarczy II	Tamka 35	580	65-07-01	
72.	Spichlerz	Tamka 35	580	65-07-01	
73.	Kościół	Trzech Krzyży pl.	591	65-07-01	
74.	Synagoga	Twarda 6	873	73-12-01	
75.	Kaplica	Wspólna 68	612	65-07-01	
76.	Kościół	Zakroczymska 1	614	65-07-01	
77.	Klasztor	Zakroczymska 1	614	65-07-01	
78.	Kościół	Zbawiciela pl.	708	65-07-01	
79.	Kościół	Wincentego św. 83	1423	90-05-22	Targówek
80.	Kościół	Trakt Lubelski 157	915	77-09-29	Wawer
81.	Kościół	Przyczółkowa Powsin	641	65-07-01	Wilanów
82.	Kościół	Bema 73	651	65-07-01	Wola
83.	Kościół	Chłodna 21A	54	65-07-01	
84.	Kościół	Nowolipki 18	717	65-07-01	
85.	Kościół	Wolska 76	756	65-07-01	
86.	Kościół	Żytnia 1	795/03		
87.	Kościół p.w. Miłosierdzia Bożego	Żytnia 3/9	A-370		
88.	Kościół Matki Boskiej Królowej Polski (pałacyk myśliwski przebudź. na kaplicę)	Gdańska 6A (8a)	165	65-07-01	Żoliborz

GMACHY, KAMIENICE, BUDYNKI, INNE BUDOWLE (wg dzielnic)

LP	OBIEKTY REJ.	ADRES	NR REJ	DATA WPISU	DZIELNICA
89.	Willa	Połczyńska 59	1196	82-11-04	Bemowo
90.	Budynek wraz z zielenią	Kamińskiego 4	1246	84-06-11	Białołęka
91.	Willa z ogrodem	Laurowa 27	1603	95-12-08	
92.	Dwór	Stasinek 9	887	76-01-28	
93.	Budynek Willa Nowickich	Daniłowskiego 45	998	81-03-31	Bielany
94.	Budynek	Mierosławskiego 3	1277	87-05-22	
95.	Dwór	Bernardyńska 1	883	75-04-07	Mokotów
96.	Willa "Pawiówka"	Bukowińska 24	653	65-07-01	
97.	Willa z działką i zielenią	Chocimska 18	1508	92-02-17	
98.	Państwowy Zakład Higieny z otaczającym murem i bramami	Chocimska 24	1360	88-09-06	
99.	Dom z ogrodem wraz z urządzeniem wnętrz i pamiątkami	Dąbrowskiego 51	894	76-12-29	
100.	Willa	Domaniewska 14	1222	83-03-14	
101.	Willa z działką i zielenią	Goraszewska 7	1499	91-12-27	
102.	Budynek wraz z zabudowaniami gospodarczo-warsztatowymi	Huculska 6	1332	88-07-18	
103.	Budynek	Kabaty 1	886	76-01-28	
104.	Willa z działką i ogrodem	Łowicka 39A	1506	92-02-18	
105.	Budynek	Narbutta 50	1370	89-01-05	
106.	Willa z działką i zielenią	Powsińska 104	1421	90-05-18	
107.	Budynek Wedlów wraz terenem	Puławska 28	1613	96-03-04	
108.	Zakład wychowawczy	Puławska 93/97	732	65-07-01	
109.	Pałac	Puławska 107A	455	65-07-01	
110.	Instytut Geologiczny (budynek B)	Rakowiecka 4	877	74-11-20	
111.	Instytut Geologiczny (budynek C)	Rakowiecka 4	877	74-11-20	
112.	Kamienica murowana	Sandomierska 23	46	03-03-10	
113.	"Żółta Karczma"	Wilanowska al. 204	533	71-12-09	
114.	Budynek wraz z działką	Wiśniowa 38	1309	87-09-11	
115.	Budynek	Wyścigowa al. 10/12	885	75-07-26	
116.	Kamienica Mikołaja Szelechowa	Aleje Jerozolimskie 85	1542	93-02-19	Ochota
117.	Kamienica Stanisława Rostkowskiego	Aleje Jerozolimskie 99	1430	91-10-29	
118.	Budynek	Dorotowska 7	1352	88-06-08	
119.	Liceum im Hugona Kołłątaja	Grójecka 93	1351	88-06-08	
120.	Oficyna I	Grójecka 93	1351	88-06-08	
121.	Oficyna II	Grójecka 93	1351	88-06-08	
122.	Dom administracyjno-mieszkaniowy Fabryki Wyrobów Tytoniowych Państwowego Monopolu Tytoniowego	Kaliska 1	1390	89-08-31	
123.	Willa z działką	Mianowskiego 3	1497	91-09-10	
124.	Kamienica	Niemcewicza 5A	1391	89-08-31	
125.	Willa z działką	Raszyńska 48	1549	93-05-12	
126.	Kamienica wraz z działką	Tarczyńska 8	1495	91-08-09	
127.	Admiralicja	Wawelska 7/Żwirki i Wigury 105	801	65-07-01	
128.	Budynek wraz z ogrodem	Wawelska 32	1564	94-01-17	
129.	Budynek (dom mieszkalny)	Berezyńska 10	970	79-06-13	Praga Płd.
130.	Budynek (dom mieszkalny)	Berezyńska 16	971	79-06-13	
131.	Budynek	Dąbrowiecka 18	944	79-06-13	
132.	Budynek	Dąbrowiecka 20	945	79-06-13	cd. Praga Płd.
133.	Budynek	Dąbrowiecka 22	972	79-06-13	
134.	Budynek	Dąbrowiecka 24	946	79-06-13	
135.	Budynek	Dąbrowiecka 26	947	79-06-13	
136.	Budynek	Dąbrowiecka 28	948	79-06-13	
137.	Budynek	Elsterska 1	949	79-06-13	
138.	Budynek	Elsterska 12	973	79-06-13	
139.	Budynek	Estońska 1	974	79-06-13	
140.	Budynek	Francuska 28	975	79-06-13	
141.	Dom wielorodzinny	Francuska 38	976	79-06-13	
142.	Kamienica Andrzeja Korszanowskiego	Grochowska 342	879	75-01-07	
143.	Dwór Osterloffów	Grochowska 64/66/68	167	65-07-01	
144.	Budynek	Katowicka 7	950	79-06-13	
145.	Dom Avenariusów (L. Niemojewskiego)	Katowicka 7A	951	79-06-13	
146.	Dom jednorodzinny	Katowicka 8 /8A	977	79-06-13	
147.	Budynek	Katowicka 8B	977	79-06-13	
148.	Dom trzyrodzinny Lachertów	Katowicka 9-11 (9-11-11A)	818	73-06-09	
149.	Budynek	Katowicka 10	952	79-06-13	
150.	Willa Apolinarego Przybylskiego	Katowicka 16	953	79-06-13	
151.	Budynek (Kolonia Łaskiego)	Katowicka 17	954	79-06-13	
152.	Budynek	Katowicka 19-21	982	79-06-13	
153.	Budynek (Kolonia Łaskiego)	Katowicka 23	955	79-06-13	
154.	Willa	Katowicka 26 (róg Walecznych)	1358	88-09-28	
155.	Budynek	Lubelska 16	1623	97-01-30	
156.	Budynek	Obrońców 5	957	79-06-13	
157.	Budynek	Obrońców 7	958	79-06-13	
158.	Budynek	Obrońców 9	959	79-06-13	
159.	Budynek	Obrońców 11	960	79-06-13	
160.	Budynek	Obrońców 13	978	79-06-13	
161.	Budynek	Obrońców 14	961	79-06-13	
162.	Budynek	Obrońców 15	962	79-06-13	
163.	Budynek	Obrońców 17	963	79-06-13	
164.	Budynek	Obrońców 19	964	79-06-13	
165.	Budynek	Obrońców 21	965	79-06-13	
166.	Budynek	Obrońców 23	966	79-06-13	
167.	Budynek	Obrońców 26	967	79-06-13	
168.	Budynek	Obrońców 33	968	79-06-13	
169.	Willa wraz z zielenią	Peszteńska 12	1245	84-10-15	
170.	Willa	Rzymska 13/17	804	65-07-01	
171.	Budynek z działką	Saska 101	1282	89-05-09	
172.	Budynek	Walecznych 11	979	79-06-13	
173.	Budynek	Walecznych 17	980	79-06-13	
174.	Budynek	Walecznych 19	981	79-06-13	
175.	Budynek	Walecznych 37	881	75-02-05	
176.	Budynek	Zwycięzców 7/9	969	79-06-13	
177.	Kamienica wraz z dziedzińcem	Solidarności ok. 61	1596	95-08-05	Praga Płn.
178.	Kamienica Cymermanów	Białostocka 4	1447	90-11-12	
179.	Kamienica Menachema Rotlewiego	Brzeska 18	1436	90-07-03	
180.	Składy Tow. Akc. Wróblewski – Bud. IV	Inżynierska 3	1206	82-12-02	
181.	Dom Weteranów Powstania Styczniowego 1863	Jagiellońska 17	1543	93-03-08	cd. Praga Płn.
182.	Izraelski Instytutu Wydawnicz. im.	Jagiellońska 28	24	99-11-17	

	Matiasa Bergsona, po 1945 Teatr „Baj”				
183.	Dom mieszkalny dla nauczycieli Gimnazjum Praskiego	Jagiellońska 38	1228	83-05-09	
184.	Komora wodna (później dom łaziebny Teodozji Majewskiej)	Kłopotowskiego ks. 1	547	65-07-01	
185.	Budynek Żydowska łaźnia rytualna	Kłopotowskiego ks. 31	17	99-10-05	
186.	Dwór	Radzymińska 49	457	65-07-01	
187.	Budynek	Stalowa 24 (rozebrany)	738	65-07-01	
188.	Budynek	Stalowa 57 (rozebrany)	737	65-07-01	
189.	Budynek	Środkowa 9	1317	87-12-15	
190.	Kamienica	Tarchomińska 13	1516	92-03-24	
191.	Kamienica	Targowa 22	582	65-07-01	
192.	Centralna Dyrekcja Okręgowa PKP	Targowa 74	1311	87-12-03	
193.	Kamienica z terenem dziedzińca	Targowa 84	1565	94-03-30	
194.	Kamienica	Wileńska 13	893	76-08-31	
195.	Kamienica	Wileńska 69	1203	82-12-04	
196.	Willa Granzowa	Chełmżyńska 165 Kawęczyn	1248	84-02-15	Rembertów
197.	Bank Gospodarstwa Krajowego	Aleje Jerozolimskie 7	761	65-07-01	Śródmieście
198.	Hotel Polonia	Aleje Jerozolimskie 45	762	65-07-01	
199.	Kamienica Wilhelma Rakmana	Aleje Jerozolimskie 47	763	65-07-01	
200.	Kamienica Józefa Dawidsohna i Hackela Kadyńskiego	Aleje Jerozolimskie 49	764	65-07-01	
201.	Fotoplastikon	Aleje Jerozolimskie 51	1300	87-04-30	
202.	Kamienica Piotra i Wincentego Hoserów	Aleje Jerozolimskie 51	679	65-07-01	
203.	Kamienica Izaaka Rotberga	Aleje Jerozolimskie 53	765	65-07-01	
204.	Kamienica wraz z dziedzińcem Franciszka Łapińskiego	Aleje Jerozolimskie 55	1575	94-04-20	
205.	Obserwatorium Astronomiczne z oficynami	Aleje Ujazdowskie 4	601	65-07-01	
206.	Budynek d. pawilonu Operacyjnego Oddziału Chirurg. Szpit. Ujazdowskiego	Aleje Ujazdowskie 6	19	01-09-07	
207.	Pałac Aleksandra Rembielińskiego	Aleje Ujazdowskie 6A	603	65-07-01	
208.	Pałac z oficyną Willa "Pod Karczochem", Jana Kantego Sokołowskiego	Aleje Ujazdowskie 12/14	604	65-07-01	
209.	Pałac "Willa Róż"	Aleje Ujazdowskie 15 /al. Róż 1	594	65-07-01	
210.	Pałac Mikołaja Szelechowa	Aleje Ujazdowskie 17 /al. Róż 2	595	65-07-01	
211.	Kamienica Henryka Kołobrzega-Kolberga	Aleje Ujazdowskie 19	749	65-07-01	
212.	Kamienica Władysława Ławrynowicza	Aleje Ujazdowskie 22	752	65-07-01	
213.	Kamienica „Pod Gigantami”	Aleje Ujazdowskie 24	753	65-07-01	
214.	Pałac Śleszyńskich i Józefa Foxa	Aleje Ujazdowskie 25	596	65-07-01	
215.	Willa Wilhelma Ellisa Raua	Aleje Ujazdowskie 27	597	65-07-01	
216.	Pałac Willa Antoniny z Natansonów i Stefana Dziewulskiego	Aleje Ujazdowskie 33/35	599	65-07-01	
217.	Pałac z oficynami	Aleje Ujazdowskie 39	1455	90-12-21	
218.	Kamienica Pałacyk Józefa Jurkiewicza, Ignacego Bernsteina	Aleje Ujazdowskie 41	750	65-07-01	
219.	Kamienica Józefa Monkiewicza z oficyną i działką	Aleje Ujazdowskie 45	1517	92-04-13	
220.	Kamienica Jana Kulkiewicza	Aleje Ujazdowskie 49	600	65-07-01	
221.	Gmach Destylarni Wódek Karola Schneidera	Aleje Ujazdowskie 51	751/1266	65-07-01	
222.	Willa z działką i ogrodzeniem - Marii hr. Hutten-Czapskiej	Baciarellego 4	1503	92-01-15	cd. Śródmieście
223.	Kamienica Wildera	Bagatela 10	1396	89-10-18	
224.	Kamienica wraz z gruntem	Bagatela 13	1590	95-06-05	
225.	Kamienica wraz z gruntem Jana Łaskiego	Bagatela 15	1591	95-06-05	
226.	Hotel „Saski”	Bankowy pl.	635	65-07-01	
227.	d. Bank Polski i Giełda	Bankowy pl. 1	467/1	65-07-01	
228.	Pałac d. Ministra Skarbu	Bankowy pl. 3	468	65-07-01	
229.	Pałac d. Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu	Bankowy pl. 5	469/1	65-07-01	
230.	Kamienica Heurichów	Bankowy pl. 7	469/2	65-07-01	
231.	Komora wodna d. łaźnia	Bednarska 2/4	8	65-07-01	
232.	Kamienica Tadeusza i Teodory Lipińskich	Bednarska 14	9	65-07-01	
233.	Kamienica Wincentego Bednarskiego	Bednarska 21	7	65-07-01	
234.	Kamienica wraz z dziedzińcami	Bednarska 23	1656	98-11-30	
235.	Kamienica Jana Łaszkiewicza	Bednarska 24	10	65-07-01	
236.	Kamienica Eleonory i Ludwika Walusińskich	Bednarska 25	21	99-10-20	
237.	Kamienica Symeona Jana Wernera	Bednarska 26	11	65-07-01	
238.	Kamienica, oficyna Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności	Bednarska 28/30	12	65-07-01	
239.	Szpital św.. Jana Bożego	Bonifraterska 12	23	65-07-01	
240.	Pałac Belina-Brzozowskich	Bracka 20A	652	65-07-01	
241.	Dom Handlowy Braci Jabłkowskich	Bracka 25	805	71-10-10	
242.	Kamienica	Brzozowa 5	26	65-07-01	
243.	Kamienica „Na Czempińskiem”	Brzozowa 6/8	41	65-07-01	
244.	Kamienica patrycjuszowska Burbachów	Brzozowa 7/9	27	65-07-01	
245.	Budynki z mostkiem, frag. murów opor., teren posesji z ogrodem i ogrodzeniem	Brzozowa 10/12	1587	94-12-09	
246.	Kamienica	Brzozowa 11	28	65-07-01	
247.	Kamienica	Brzozowa 13	29	65-07-01	
248.	Kamienica	Brzozowa 14	42	65-07-01	
249.	Kamienica z oficyną	Brzozowa 17/23	33	65-07-01	
250.	Kamienica	Brzozowa 20	44	65-07-01	
251.	Kamienica	Brzozowa 21	32	65-07-01	
252.	Kamienica (d. Spichlerz)	Brzozowa 22	45	65-07-01	
253.	Kamienica	Brzozowa 25	34	65-07-01	
254.	Kamienica	Brzozowa 27	35	65-07-01	
255.	Kamienica	Brzozowa 29	36	65-07-01	
256.	Kamienica	Brzozowa 31/33	37	65-07-01	
257.	Kamienica	Brzozowa 35	38	65-07-01	
258.	Kamienica	Brzozowa 37	39	65-07-01	
259.	Kamienica	Bugaj 13/13A/13B	47	65-07-01	
260.	Kamienica	Bugaj 15/17	48	65-07-01	
261.	Ministerstwo Komunikacji i Dyrekcja Kolei	Chałubińskiego 4/6	758	65-07-01	
262.	Kamienica	Chmielna 1/3/Nowy Świat 29	58	65-07-01	
263.	Kamienica Mierzwińskiego	Chmielna 13	1588	95-01-17	
264.	Kamienica Jana Wermera i Marii Lilpop	Chmielna 24	1314	87-12-30	
265.	Kamienica („Zakopiańska”) Katarzyny Buchbinder	Chmielna 30	654	65-07-01	
266.	Stowarzyszenie Techników	Czackiego 3/5	655	65-07-01	
267.	Towarzystwo Kredytowe Miejskie	Czackiego 21/25	656	65-07-01	cd. Śródmieście
268.	Dom mieszkalny kierownictwa Stacji Pomp Rzecznych Wodociągów Warsz.	Czerniakowska 124	1411	90-01-15	
269.	Dom mieszkalny pracowników Stacji Pomp Rzecznych	Czerniakowska 126A	1404	89-12-29	
270.	Budynek mieszkalny	Czerniakowska 128	1405	90-01-03	
271.	Gimnazjum	Czerniakowska 128	1405	90-01-03	
272.	Budynek wraz działką i zielenią	Czerwonego Krzyża 6	1557	93-10-14	

273.	Gmach biblioteki Załuskich (Pałac Daniłowicza, "Dom pod Królami")	Daniłowiczowska 14	62	65-07-01	
274.	Dom mieszkalny pracowników Banku Polskiego	Daniłowiczowska 18/ Bielańska 10	1187	81-08-01	
275.	Pałac Karola Jana Schlenkiera	Dąbrowskiego pl. 6	657	65-07-01	
276.	Kamieniczka	Długa 1	63/1	65-07-01	
277.	Kamienica Dulfusowska, Lelewelów	Długa 4	72	65-07-01	
278.	Kamienica Franciszka Paulina	Długa 6	73	65-07-01	
279.	Pałac Raczyńskich (rekonstrukcja) Archiwum Akt Dawnych	Długa 7	64	65-07-01	
280.	Kamienica	Długa 13/15	65	65-07-01	
281.	Kamienica Franciszka Ferdynanda Wernera	Długa 16	77	65-07-01	
282.	Kamienica Bursa pod herbami miast polskich	Długa 18/20	78	65-07-01	
283.	Budynek (d. zajazd)	Długa 23	1538	92-12-14	
284.	Komora celna	Długa 24	79	65-07-01	
285.	Kamienica ze skrzydłami	Długa 25	67/1538	65-07-01	
286.	Pałac ze skrzydłami - (d. pałac Marii Radziwiłłowej) rekonstrukcja	Długa 26	80	65-07-01	
287.	Kamienica Urbana Forestiera	Długa 27	68	65-07-01	
288.	Kamienica Antoniego Lasockiego „Na Lasockiem”	Długa 28	81	65-07-01	
289.	Hotel Polski (d. Pałac Ignacego Witosławskiego)	Długa 29	69	65-07-01	
290.	Pałac ze skrzydłami "Pod Czterema Wiatrami"	Długa 38/40	85	65-07-01	
291.	Kamienica	Długa 44	86	65-07-01	
292.	Arsenał Królewski	Długa 52	87	65-07-01	
293.	Szkoła "Pod Mądrą Sową"	Drewniana 8	1229	83-05-09	
294.	Kamienica J. Niechaya i Czesława Pukińskiego	Dynasy 8	49	03-05-19	
295.	Pałac Dziekana	Dziekania 4/6	112/2	65-07-01	
296.	Zespół gmachów biurowych Banku Polskiego	Elektoralna 2	467/2	65-07-01	
297.	Szpital św. Ducha	Elektoralna 12	118	65-07-01	
298.	Budynek wraz z ogrodem i ogrodzeniem	Filtrowa 7	22	01-12-21	
299.	Pałacyk Ministerstwa Spraw Zagranicznych (Klub Dyplomatyczny)	Foksal 6	896	77-05-17	
300.	Kamienica Towarzystwa Anonimowego Metalowców (?)	Foksal 11	1295	87-06-10	
301.	Kamienica Grzegorza Wajnszteina	Foksal 13	1296	87-06-10	
302.	Kamienica Artura Spitzbartha	Foksal 15	1297	87-06-10	
303.	Kamienica Ksawerego Branickiego po 1945 Teatr Polski (scena kameralna) 2001 Teatr Sabat	Foksal 16	897	77-05-17	
304.	Warszawskie Towarzystwo Wioślarskie	Foksal 19	660	65-07-01	
305.	Izba Przemysłowo-Handlowa	Frascati 2	8-A	01-03-23	
306.	Bank Zachodni (Bank H. Wawelberga)	Fredry 6	878	75-01-17	cd.
307.	Bank	Fredry 8	661	65-07-01	Śródmieście
308.	Kamienica Dulfusowska	Freta 1	122	65-07-01	
309.	Kamienica	Freta 2	145	65-07-01	
310.	Kamienica Ambroszkiewiczowska	Freta 3	123	65-07-01	
311.	Kamienica	Freta 4	147	65-07-01	
312.	Kamienica Jakuba Maraszewskiego „Pod Samsonem”	Freta 5	124	65-07-01	
313.	Kamienica Finkiewiczowska	Freta 6	148	65-07-01	
314.	Kamienica Jakuba Maraszewskiego	Freta 7	125	65-07-01	
315.	Kamienica Baniuszowska, Jakuba Maraszewskiego	Freta 9	126	65-07-01	
316.	Kamienica Schenka	Freta 11	127	65-07-01	
317.	Kamienica Wojciecha Wiedlądka	Freta 12	150	65-07-01	
318.	Kamienica Huttinowska, Opelewskiego	Freta 13	128	65-07-01	
319.	Kamienica	Freta 14	151	65-07-01	
320.	Kamienica Franciszka Salwatora (?)	Freta 15	129	65-07-01	
321.	Kamienica Macieja Łyszkiewicza	Freta 16	665	65-07-01	
322.	Kamienica Kalińskich	Freta 17	130	65-07-01	
323.	Kamienica Szymona Zatorskiego (?)	Freta 18	152	65-07-01	
324.	Kamienica Pikiermana (?)	Freta 19	131	65-07-01	
325.	Kamienica Dulfusowska	Freta 20	153	65-07-01	
326.	Kamienica Kawczyńskich	Freta 21	132	65-07-01	
327.	Kamienica Zakrzewskich	Freta 22	666	65-07-01	
328.	Kamienica Bołchowiczów	Freta 23	133	65-07-01	
329.	Kamienica Chroniewskiego	Freta 24	154	65-07-01	
330.	Kamienica Pawła Głosińskiego	Freta 25	134	65-07-01	
331.	Kamienica Kumelskiego	Freta 26	155	65-07-01	
332.	Kamienica	Freta 28	156	65-07-01	
333.	Kamienica Kubasiewiczów „Pod Okiem Opatrzności”	Freta 29	135	65-07-01	
334.	Kamienica	Freta 30	157	65-07-01	
335.	Kamienica Jana Alfonsa Jasińskiego	Freta 31	136	65-07-01	
336.	Kamienica Breyna (?)	Freta 32	158	65-07-01	
337.	Kamienica	Freta 33	662	65-07-01	
338.	Kamienica Weynizerowska	Freta 34	159	65-07-01	
339.	Kamienica Franciszka (?) Salwatora	Freta 35	663	65-07-01	
340.	Kamienica	Freta 36/38	160/667	65-07-01	
341.	Kamienica Adama Kopanki	Freta 37	137	65-07-01	
342.	Kamienica	Freta 39/41	138	65-07-01	
343.	Kamienica Bochińskich	Freta 40/42	161	65-07-01	
344.	Kamienica Magierowskich	Freta 43	139	65-07-01	
345.	Kamienica	Freta 44/46	668	65-07-01	
346.	Kamienica Krauzego	Freta 45	140	65-07-01	
347.	Kamienica Piazollego (?)	Freta 47	141	65-07-01	
348.	Kamienica	Freta 48	162	65-07-01	
349.	Kamienica Karaszewicza	Freta 49	142	65-07-01	
350.	Kamienica	Freta 50	163	65-07-01	
351.	Kamienica Neybauma	Freta 51	143	65-07-01	
352.	Kamienica	Freta 52	164	65-07-01	
353.	Kamienica Karaszewicza	Freta 53	144	65-07-01	
354.	Kamienica	Freta 55 / Franciszkańska 1	664	65-07-01	cd.
355.	Dom Akademiczek fundacji barona Hirscha	Górnośląska 14	819	73-06-20	Śródmieście
356.	Kamienica „Przy schodkach” Ujazdowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	Górnośląska 16	820	73-06-20	
357.	Dom Spółdz. Stowarzyszenia Mieszk. Urzędników Pocztowej Kasy Oszczędn.	Górnośląska 20	1512	92-03-09	
358.	Kamienica Leona Breslauera	Górnośląska 22	1410	90-01-15	
359.	Willa arch. Czesława Domaniewskiego	Górnośląska 33	1599	95-11-29	
360.	Kamienice Józefa Brenkina	Grzybowski pl. 10	172	65-07-01	
361.	Kamienica	Grzybowski pl. 12	671	65-07-01	
362.	Biblioteka Załuskich (dom "Pod Królami")	Hipoteczna 2	62	65-07-01	
363.	Willa Romualda Gutta z zielenią i	Hoene-Wrońskiego 5	920	77-11-25	

	ukształtowaniem terenu				
364.	Willa Karola Jankowskiego z ogrodem	Hoene-Wrońskiego 7	1528	92-09-02	
365.	Willa Józefa Seredyńskiego z ogrodem	Hoene-Wrońskiego 9	1509	92-02-17	
366.	Kamienica Chaima Brauna i Janiny Macierakowskiej	Hoża 41	760	65-07-01	
367.	Kamienica Michała Kuzniecowa	Hoża 42	677	65-07-01	
368.	Dom ZZ Pracowników Kolejowych obecnie Teatr Ateneum	Jaracza 2	817	73-05-01	
369.	Bank Tow. Spółdz. „Pod Orłami"	Jasna 1	675	65-07-01	
370.	Budynek	Jazdów 6	18	01-09-07	
371.	Kanonia Stanisława Bonieckiego	Jezuicka 2	175	65-07-01	
372.	Gimnazjum Jezuickie	Jezuicka 4	176	65-07-01	
373.	Kamienica biskupów poznańskich	Jezuicka 6	177	65-07-01	
374.	Kamienica Feliksa Szymanowskiego	Jezuicka 8	178	65-07-01	
375.	Kamienica Kustodia i Kanonie	Kanonia 6	181	65-07-01	
376.	Kamienica Kanonia	Kanonia 8	182	65-07-01	
377.	Kamienica Kanonia	Kanonia 10	183	65-07-01	
378.	Kamienica Kanonia	Kanonia 12	184	65-07-01	
379.	Kamienica Kanonia	Kanonia 14	185	65-07-01	
380.	Kamienica Kanonia	Kanonia 16	186	65-07-01	
381.	Kamienica Kanonia	Kanonia 18	187	65-07-01	
382.	Kamienica Kuria Jana Żelazowskiego	Kanonia 20	188	65-07-01	
383.	Kamienica Kanonia	Kanonia 22	189	65-07-01	
384.	Kamienica Kanonia	Kanonia 24	190	65-07-01	
385.	Kamienica	Kanonia 26	191	65-07-01	
386.	Teatr Polski	Karasia 2	680	65-07-01	
387.	Wiadukt Markiewicza z balustradą i rzeźbaml	Karowa	681	65-07-01	
388.	Polskie Towarzystwo Higieniczne	Karowa 31	917	77-11-04	
389.	Willa Czesława Wehra z działką i ogrod.	Klonowa 4	1481	91-05-18	
390.	Willa z działką i ogrodzeniem Urbanowicza i Muszyńskiego	Klonowa 6/8	1480	91-05-18	
391.	d. Koszary Sierakowskiego	Konwiktorska 3/5	194	65-07-01	
392.	Kamienica – Zakład Leczniczy dr. A. Ciąglińskiego	Kopernika 11	683	65-07-01	
393.	Kamienica Julii Halberg	Kopernika 13	683	65-07-01	
394.	Kamienica własna Władysława Marconiego	Kopernika 15	1520	92-06-02	
395.	Centralne Towarzystwo Rolnicze	Kopernika 30	685	65-07-01	
396.	Kamienica M. Wolanowa	Kopernika 4	20	99-10-20	
397.	Szpital dziecięcy	Kopernika 43	684	65-07-01	cd. Śródmieście
398.	Biblioteka publiczna fundacji Eugenii Kierbedziowej	Koszykowa 26/28	687	65-07-01	
399.	Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej (pierwot. dla gimn. rosyj.)	Koszykowa 55	766	69-03-01	
400.	Hala targowa "Koszyki"	Koszykowa 61/63	686	65-07-01	
401.	Kamienica własna arch. Mariana Kontkiewicza	Koszykowa 70	24	01-12-10	
402.	Kamienica	Kościelna 6	767	65-07-01	
403.	Kamienica	Kościelna 7/9	768	65-07-01	
404.	Kamienica	Kościelna 8/8A	198	65-07-01	
405.	Kamienica tzw. Pałac Łowczanki	Kościelna 10	199	65-07-01	
406.	Kamienica	Kościelna 11	769	65-07-01	
407.	Pałac Mokronowskich	Kościelna 12	200	65-07-01	
408.	Kamienica	Kościelna 13	770	65-07-01	
409.	Kamienica Bocheńskich (?)	Kościelna 14	201	65-07-01	
410.	Kamienica	Kościelna 15	197	65-07-01	
411.	Kamienica Rozdaycera	Kościelna 16	202	65-07-01	
412.	Kamienica Barszczewiczowska	Kozia 1	204	65-07-01	
413.	Kamienica	Koźla 2	689	65-07-01	
414.	Kamienica Jana Adolfa Jasińskiego	Koźla 4	690	65-07-01	
415.	Kamienica	Koźla 6/8	691	65-07-01	
416.	Kamienica	Koźla 10	692	65-07-01	
417.	Kamienica	Koźla 12/14	693	65-07-01	
418.	Kamienica	Koźla 16/18	694	65-07-01	
419.	Kamienica	Koźla 20/22	695	65-07-01	
420.	Kamienica	Koźla 24/26	696	65-07-01	
421.	Kamienica	Koźla 28	697	65-07-01	
422.	Kamienica Księży Misjonarzy	Krakowskie Przedmieście 1	206	65-07-01	
423.	Kamienica z oficyną	Krakowskie Przedmieście 3	208	65-07-01	
424.	Pałac Czapskich (Akademia Sztuk Pięknych)	Krakowskie Przedmieście 5	209	65-07-01	
425.	Kamienica Józefa Grodzickiego	Krakowskie Przedmieście 7	210	65-07-01	
426.	Kamienica Ignatowskiego	Krakowskie Przedmieście 8	238	65-07-01	
427.	Kamienica Szpremonta (Wojciecha Saryusz-Witkowskiego)	Krakowskie Przedmieście 10	239	65-07-01	
428.	Kamienica Czulskiego (Johanna Ekierta)	Krakowskie Przedmieście 12	240	65-07-01	
429.	Hotel Europejski	Krakowskie Przedmieście 13	211	65-07-01	
430.	Kamienica Połtarzewskiego	Krakowskie Przedmieście 14	241	65-07-01	
431.	Pałac Czartoryskich (Potockich)	Krakowskie Przedmieście 15	212	65-07-01	
432.	Kamienica hr. Stanisława Potockiego	Krakowskie Przedmieście 17	213	65-07-01	
433.	Pałac Andrzeja Stanisława Kostki Załuskiego (Poczta Saska)	Krakowskie Przedmieście 25	214	65-07-01	
434.	Kamienica	Krakowskie Przedmieście 27 /Kozia 4	215	65-07-01	
435.	Kamienica Heringowska	Krakowskie Przedmieście 31 /Kozia 6	216	65-07-01	
436.	Kamienica Greykowska (Hotel de Saxe)	Krakowskie Przedmieście 33 /Kozia 8	217	65-07-01	
437.	Kamienica Erharda Lazarusa (Cherytkowska, Piotra Hiża)	Krakowskie Przedmieście 37 /Kozia12	218	65-07-01	
438.	Kamienica Piotra Hiża	Krakowskie Przedmieście 39 /Kozia14	219	65-07-01	
439.	Kamienica Karenstorffere (Cech Krawców)	Krakowskie Przedmieście 41 /Kozia16	220	65-07-01	cd. Śródmieście
440.	Gmach Hotelu Bristol	Krakowskie Przedmieście 42 /44	698	65-07-01	
441.	Kamienica Jakuba Tugela (Cech Cyrulików)	Krakowskie Przedmieście 43 /Kozia18	221	65-07-01	
442.	Kamienica Józefa Skalskiego	Krakowskie Przedmieście 45 /Kozia20	222	65-07-01	
443.	Pałac Koniecpolskich (Namiestnikowski)	Krakowskie Przedmieście 46/48	247	65-07-01	
444.	Kamienica Garskich	Krakowskie Przedmieście 53 /Kozia28	223	65-07-01	
445.	Kamienica	Krakowskie Przedmieście 55 /Kozia 30/32	1639	97-11-15	
446.	Gmach Zajazdu Dziekanka	Krakowskie Przedmieście 56	249	65-07-01	
447.	Kamienica Rotterowska	Krakowskie Przedmieście 57 /Kozia34	224	65-07-01	
448.	Kamienica Gautierowska	Krakowskie Przedmieście 59 /Kozia36	225	65-07-01	
449.	Kamienica Krajewskiego (Walentego	Krakowskie Przedmieście 61	226	65-07-01	

	Heringa)	/Kozia38		
450.	Budynek RES SACRA MISER z oficyną	Krakowskie Przedmieście 62	250	65-07-01
451.	Kamienica Millerowska	Krakowskie Przedmieście 63 /Kozia40	227	65-07-01
452.	Resursa Obywatelska	Krakowskie Przedmieście 64	251	65-07-01
453.	Kamienica Rauzowska	Krakowskie Przedmieście 65 /Kozia42	228	65-07-01
454.	Odwach	Krakowskie Przedmieście 66	252	65-07-01
455.	Kamienica	Krakowskie Przedmieście 67 /Kozia44	229	65-07-01
456.	Kamienica Stanisława Marszałkiewicza	Krakowskie Przedmieście 69 /Kozia46	230	65-07-01
457.	Kamienica Cymbaurowska	Krakowskie Przedmieście 71 /Kozia48	231	65-07-01
458.	Kamienica tzw. Dom Reslera	Krakowskie Przedmieście 79	232	65-07-01
459.	Kamienica Macieja Kurowskiego	Krakowskie Przedmieście 81	233	65-07-01
460.	Kamienica Rosena	Krakowskie Przedmieście 83	234	65-07-01
461.	Kamienica Wilhelma Duponta	Krakowskie Przedmieście 85	235	65-07-01
462.	Kamienica Joachima Pastoriusa	Krakowskie Przedmieście 87 / Senatorska 3	236/515	65-07-01
463.	Kamienica Ignacego Nowickiego (Aleksandra Johna, Dom Literatów)	Krakowskie Przedmieście 89 / Senatorska 1	237	65-07-01
464.	Towarzystwo Kredytowe Ziemskie	Kredytowa 1	259	65-07-01
465.	Towarzystwo Zakładów Gazowych	Kredytowa 3	699	65-07-01
466.	Klub myśliwski z budynkiem w podwórzu i łącznikiem	Kredytowa 5/7	700	65-07-01
467.	Dom Funduszu Kwaterunkowego	Królewska 2	1521	92-11-09
468.	Kamienica Rogozińska	Krzywe Koło 2	265	65-07-01
469.	Kamienica	Krzywe Koło 3	701	65-07-01
470.	Kamienica	Krzywe Koło 4	266	65-07-01
471.	Kamienica Barczyków	Krzywe Koło 5	261/2	65-07-01
472.	Kamienica Bractwa Niemieckiego, Benońska	Krzywe Koło 6/6A	702	65-07-01
473.	Kamienica	Krzywe Koło 7	262	65-07-01
474.	Kamienica Jakuba Floriana Narzymskiego	Krzywe Koło 8	267	65-07-01
475.	Kamienica	Krzywe Koło 9	263	65-07-01
476.	Kamienica Karola Montelupiego	Krzywe Koło 10	268	65-07-01
477.	Kamienica Gołębiowska	Krzywe Koło 11	264	65-07-01
478.	Kamienica Posocińska	Krzywe Koło 12	269	65-07-01
479.	Kamienica Sobolewska	Krzywe Koło 14	270	65-07-01
480.	Kamienica	Krzywe Koło 16	271	65-07-01
481.	Kamienica Jana Łabaszewskiego	Krzywe Koło 18	703	65-07-01
482.	Kamienica Klickiego (?)	Krzywe Koło 22	272	65-07-01
483.	Kamienica Macieja Karwatki	Krzywe Koło 24	273	65-07-01
484.	Kamienica Rosmanów (?)	Krzywe Koło 26	274	65-07-01
485.	Kamienica	Krzywe Koło 28	275	65-07-01
486.	Kamienica	Krzywe Koło 30	276	65-07-01
487.	Dom probostwa parafii	Książęca 21	19	99-10-18
488.	Budynek	Lipowa 2	1604	95-12-12
489.	Pałac z działka i zielenią	Litewska 6	1507	92-02-17
490.	Kamienica	Lwowska 3	772	65-07-01
491.	Kamienica	Lwowska 6	773	65-07-01
492.	Kamienica	Lwowska 11	774	65-07-01
493.	Kamienica	Lwowska 13	775	65-07-01
494.	Pałac	Lwowska 13A	704	65-07-01
495.	Kamienica	Lwowska 15	776	65-07-01
496.	Kamienica	Lwowska 17	777	65-07-01
497.	Most i wiadukt Poniatowskiego	Maja 3 al.	748	65-07-01
498.	Kamienica	Małachowskiego pl. 2	706	65-07-01
499.	Zachęta	Małachowskiego pl. 3	705	65-07-01
500.	Kasa Chorych	Mariańska 1	880	75-02-05
501.	Kamienica	Mariensztat 9	291/2	65-07-01
502.	Kamienica	Mariensztat 11/11A	292	65-07-01
503.	Kamienica	Mariensztat 13	293	65-07-01
504.	Kamienica	Mariensztat 15	707	65-07-01
505.	Kamienica	Marszałkowska 72	709	65-07-01
506.	Pałac	Miodowa 5	298	65-07-01
507.	Pałac Branickich ze skrzydłami i bramą	Miodowa 6	436/1	65-07-01
508.	Pałac	Miodowa 8	303	65-07-01
509.	Pałac	Miodowa 10	304	65-07-01
510.	Kamienica	Miodowa 12	305	65-07-01
511.	Pałac	Miodowa 14	306	65-07-01
512.	Pałac ze skrzydłami i bramą	Miodowa 15	301	65-07-01
513.	Pałac ze skrzydłami, altaną i bramą	Miodowa 17	302	65-07-01
514.	Kamienica	Miodowa 18	308	65-07-01
515.	Kamienica	Miodowa 22	66/4	65-07-01
516.	Collegium Nobilium	Miodowa 24	66/3	65-07-01
517.	Budynek	Miodowa 26	66/2	65-07-01
518.	Hala targowa	Mirowski pl.	1283	86-12-30
519.	Kamienica z dziedzińcem	Mokotowska 14	1628	96-09-26
520.	Kamienica	Mokotowska 24	713	65-07-01
521.	Pałac z dziedzińcem i ogrodzeniem	Mokotowska 25	919	77-11-25
522.	Dom Kraszewskiego	Mokotowska 48	313	65-07-01
523.	Kamienica	Mokotowska 50	1460	90-03-23
524.	Kamienica z oficyną	Mokotowska 57	711	65-07-01
525.	Kamienica	Mokotowska 64	1266	85-07-18
526.	Kamienica	Mokotowska 67	712	65-07-01
527.	Kamienica	Mostowa 4	326	65-07-01
528.	Kamienica	Mostowa 6	327	65-07-01
529.	Kamienica	Mostowa 8	328	65-07-01
530.	Kamienica	Mostowa 9/9A	316	65-07-01
531.	Kamienica	Mostowa 11	319	65-07-01
532.	Budynek	Mostowa 13	320	65-07-01
533.	Kamienica	Mostowa 14	329	65-07-01
534.	Kamienica	Mostowa 15/17	321	65-07-01
535.	Kamienica	Mostowa 16	330	65-07-01
536.	Kamienica	Mostowa 18	331	65-07-01
537.	Kamienica	Mostowa 20	332	65-07-01
538.	Kamienica	Mostowa 21	322	65-07-01
539.	Kamienica	Mostowa 22	332	65-07-01
540.	Kamienica	Mostowa 23/25	323	65-07-01
541.	Kamienica	Mostowa 26	333	65-07-01
542.	Kamienica	Mostowa 27	324	65-07-01
543.	Kamienica	Mostowa 28	334	65-07-01

cd. Śródmieście

cd. Śródmieście

544.	Kamienica	Mostowa 29	325	65-07-01	
545.	Kamienica	Mostowa 30	335	65-07-01	
546.	Budynek z działką	Myśliwiecka 12	1362	88-09-06	
547.	Pałacyk	Na Skarpie al. 20/26	337	65-07-01	
548.	Loża masońska	Na Skarpie al. 27	338	65-07-01	
549.	Kamienica	Noakowskiego 10	778	65-07-01	
550.	Kamienica	Noakowskiego 12	1568	94-02-02	
551.	Kamienica wraz z działką	Nowogrodzka 10	1519	92-06-02	
552.	Kamienica	Nowogrodzka 12	714	65-07-01	
553.	Kamienica	Nowogrodzka 14	715	65-07-01	
554.	Kamienica	Nowogrodzka 18/18A	716	65-07-01	
555.	Kamienica	Nowogrodzka 25	922	78-01-05	
556.	Kamienica	Nowogrodzka 40	925	78-05-05	
557.	Kamienica	Nowogrodzka 44	923	78-01-16	
558.	Poczta Główna	Nowogrodzka 45	780	65-07-01	
559.	Kamienica	Nowogrodzka 46	924	78-01-16	
560.	Kamienica	Nowogrodzka 48	926	78-05-05	
561.	Bank Rolny	Nowogrodzka 50/52 (50/54)	779	65-07-01	
562.	Pałac	Nowolipie 2	448	65-07-01	
563.	Kamienica	Nowomiejska 3	340	65-07-01	
564.	Kamienica	Nowomiejska 4	349	65-07-01	
565.	Kamienica	Nowomiejska 5	341	65-07-01	
566.	Kamienica	Nowomiejska 6	350	65-07-01	
567.	Kamienica	Nowomiejska 7	342	65-07-01	
568.	Kamienica	Nowomiejska 8	351	65-07-01	
569.	Kamienica	Nowomiejska 9	343	65-07-01	
570.	Kamienica	Nowomiejska 10	352	65-07-01	
571.	Kamienica	Nowomiejska 11	344	65-07-01	
572.	Kamienica	Nowomiejska 13	345	65-07-01	
573.	Kamienica	Nowomiejska 15	346	65-07-01	
574.	Kamienica	Nowomiejska 17	347	65-07-01	
575.	Schronisko im. Sobańskich	Nowowiejska 10A	718	65-07-01	
576.	Kamienica	Nowy Świat 1A	354/1	65-07-01	cd.
577.	Kamienica	Nowy Świat 1B	354/2	65-07-01	Śródmieście
578.	Kamienica	Nowy Świat 7	1428	90-05-22	
579.	Pałac ze skrzydłami	Nowy Świat 18/20	363	65-07-01	
580.	Pałac	Nowy Świat 19	355	65-07-01	
581.	Kamienica	Nowy Świat 25	719	65-07-01	
582.	Kamienica	Nowy Świat 27	720	65-07-01	
583.	Kamienica	Nowy Świat 33	356	65-07-01	
584.	Kamienica	Nowy Świat 34	364	65-07-01	
585.	Pałac	Nowy Świat 35	357	65-07-01	
586.	Kamienica	Nowy Świat 37	721	65-07-01	
587.	Kamienica	Nowy Świat 39	722	65-07-01	
588.	Kamienica	Nowy Świat 40	365	65-07-01	
589.	Kamienica	Nowy Świat 41	723	65-07-01	
590.	Kamienica	Nowy Świat 42	727	65-07-01	
591.	Kamienica	Nowy Świat 43	724	65-07-01	
592.	Kamienica	Nowy Świat 44	366	65-07-01	
593.	Kamienica	Nowy Świat 46	728	65-07-01	
594.	Kamienica	Nowy Świat 48	367	65-07-01	
595.	Dom Bentkowskiego	Nowy Świat 49	358	65-07-01	
596.	Pałac	Nowy Świat 51	359	65-07-01	
597.	Pałac	Nowy Świat 53	360	65-07-01	
598.	Kamienica	Nowy Świat 55	361	65-07-01	
599.	Kamienica	Nowy Świat 57	725	65-07-01	
600.	Kamienica	Nowy Świat 59	726	65-07-01	
601.	Kamienica	Nowy Świat 62/64	368	65-07-01	
602.	Kamienica	Nowy Świat 66	369	65-07-01	
603.	Pałac	Nowy Świat 67/69	362	65-07-01	
604.	Pałac	Nowy Świat 72/74	370	65-07-01	
605.	Kamienica	Obożna 8	371/1 /1244	65-07-01	
606.	Biblioteka Krasińskich	Okólnik 9/9A	729	65-07-01	
607.	Kamienica	Ordynacka 15/Nowy Świat 58A (?)	730	65-07-01	
608.	Kamienica	Piekarska 2A	379	65-07-01	
609.	Kamienica	Piekarska 3	373	65-07-01	
610.	Kamienica	Piekarska 4	380/381/ 382	65-07-01	
611.	Kamienica	Piekarska 5	376/377	65-07-01	
612.	Kamienica	Piekarska 6	383/384	65-07-01	
613.	Kamienica	Piekarska 16	385	65-07-01	
614.	Kamienica	Piekarska 20	386	65-07-01	
615.	Szkoła	Piękna 24/26	1476	91-09-09	
616.	Willa	Piękna 44	731	65-07-01	
617.	Kamienica	Piwna 3	388/1	65-07-01	
618.	Kamienica	Piwna 4	413	65-07-01	
619.	Kamienica	Piwna 4A	414	65-07-01	
620.	Kamienica	Piwna 5	389	65-07-01	
621.	Kamienica	Piwna 6	415	65-07-01	
622.	Kamienica	Piwna 7/7A	390	65-07-01	
623.	Kamienica	Piwna 8	416	65-07-01	cd.
624.	Kamienica	Piwna 10	417	65-07-01	Śródmieście
625.	Kamienica	Piwna 12	418	65-07-01	
626.	Kamienica	Piwna 13	392/1	65-07-01	
627.	Kamienica	Piwna 13A	392/2	65-07-01	
628.	Kamienica	Piwna 14	419	65-07-01	
629.	Kamienica	Piwna 15	393	65-07-01	
630.	Kamienica	Piwna 16	420	65-07-01	
631.	Kamienica	Piwna 17	394	65-07-01	
632.	Kamienica	Piwna 18	421	65-07-01	
633.	Kamienica	Piwna 19	395	65-07-01	
634.	Kamienica	Piwna 20	422	65-07-01	
635.	Kamienica	Piwna 21	396	65-07-01	
636.	Kamienica	Piwna 22	423	65-07-01	
637.	Kamienica	Piwna 23	397	65-07-01	
638.	Kamienica	Piwna 24	424	65-07-01	
639.	Kamienica	Piwna 26	398	65-07-01	
640.	Kamienica	Piwna 26	425	65-07-01	
641.	Kamienica	Piwna 27	399	65-07-01	
642.	Kamienica	Piwna 28	426	65-07-01	

643.	Kamienica	Piwna 29	400	65-07-01	
644.	Kamienica	Piwna 31	401	65-07-01	
645.	Kamienica	Piwna 33	402	65-07-01	
646.	Kamienica	Piwna 34	427	65-07-01	
647.	Kamienica	Piwna 35	403	65-07-01	
648.	Kamienica	Piwna 36	428	65-07-01	
649.	Kamienica	Piwna 37	404	65-07-01	
650.	Kamienica	Piwna 38/38A	429	65-07-01	
651.	Kamienica	Piwna 39	405	65-07-01	
652.	Kamienica	Piwna 40	430	65-07-01	
653.	Kamienica	Piwna 41	406	65-07-01	
654.	Kamienica	Piwna 42	431	65-07-01	
655.	Kamienica	Piwna 43	407	65-07-01	
656.	Kamienica	Piwna 44	432	65-07-01	
657.	Kamienica	Piwna 45	408	65-07-01	
658.	Kamienica	Piwna 46	433	65-07-01	
659.	Kamienica	Piwna 47	409	65-07-01	
660.	Kamienica	Piwna 48	434	65-07-01	
661.	Kamienica	Piwna 49	410	65-07-01	
662.	Kamienica	Piwna 51	411	65-07-01	
663.	Kamienica	Piwna 53	412	65-07-01	
664.	Pałac wraz z działką	Plater 17	1505	92-02-18	
665.	Budynek	Podchorążych 79	1216	83-01-09	
666.	Pałac Branickich - Oficyna I	Podwale 3	436/2	65-07-01	
667.	Pałac Branickich - Oficyna II	Podwale 5	436/3	65-07-01	
668.	Oficyna I	Podwale 7	438	65-07-01	
669.	Oficyna II	Podwale 7	438	65-07-01	
670.	Kamienica	Podwale 9	439	65-07-01	
671.	Kamienica	Podwale 15	440	65-07-01	
672.	Szpital św. Ducha	Podwale 29	442	65-07-01	cd.
673.	Kamienica wraz z dziedzińcem wewn.	Polna 42	28	02-03-15	Śródmieście
674.	Kamienica wraz z dziedzińcem	Poznańska 15	1589	95-05-20	
675.	Kamienica	Poznańska 37	781	65-07-01	
676.	Kamienica	Poznańska 38	782	65-07-01	
677.	Budynek z działką	Profesorska 3	1361	88-09-06	
678.	Kamienica	Próżna 7	1291	87-03-23	
679.	Kamienica Nożyka	Próżna 9	1292	87-03-23	
680.	Kamienica	Próżna 12	1293	87-03-23	
681.	Kamienica	Próżna 14	1294	87-03-23	
682.	Kamienica	Przyrynek 1	783	65-07-01	
683.	Kamienica	Przyrynek 3/5	784	65-07-01	
684.	Kamienica	Przyrynek 7	785	65-07-01	
685.	Budynek z kaplicą	Radna 14	1422-A	90-05-18	
686.	Budynek	Rozbrat 32	1279	86-12-22	
687.	Budynek	Rozbrat 34/36	1279	86-12-22	
688.	Willa	Róż al. 3	733	65-07-01	
689.	Willa	Róż al. 12	734	65-07-01	
690.	Willa	Róż al. 16	735	65-07-01	
691.	Kamienica	Róż ok. 6	1561	93-12-31	
692.	Kamienica	Róż ok. 8	1562	93-12-31	
693.	Więzienie	Rybaki 2	460/2	65-07-01	
694.	Kamienica	Rycerska 4/6	463	65-07-01	
695.	Kamienica	Rycerska 10/12	466	65-07-01	
696.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 1	473	65-07-01	
697.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 3	788	65-07-01	
698.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 4	799	65-07-01	
699.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 5	789	65-07-01	
700.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 6/10	800	65-07-01	
701.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 7	790	65-07-01	
702.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 9	791	65-07-01	
703.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 17	792	65-07-01	
704.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 19	793	65-07-01	
705.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 21	794	65-07-01	
706.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 23	795	65-07-01	
707.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 25	796	65-07-01	
708.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 27	797	65-07-01	
709.	Kamienica	Rynek Nowego Miasta 29/31	798	65-07-01	
710.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 1	475/2	65-07-01	
711.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 3	476	65-07-01	
712.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 4/6	491	65-07-01	
713.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 5	477	65-07-01	
714.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 7	478	65-07-01	
715.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 8	492	65-07-01	
716.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 9	479	65-07-01	
717.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 10	493	65-07-01	
718.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 11	480	65-07-01	
719.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 12	494	65-07-01	
720.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 13	481	65-07-01	
721.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 14	495	65-07-01	cd.
722.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 15	482	65-07-01	Śródmieście
723.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 16	496	65-07-01	
724.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 17	483	65-07-01	
725.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 18	497	65-07-01	
726.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 19	484	65-07-01	
727.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 20	498	65-07-01	
728.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 21/21A	485	65-07-01	
729.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 22	499	65-07-01	
730.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 23	486	65-07-01	
731.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 24	500	65-07-01	
732.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 25	487	65-07-01	
733.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 26	501	65-07-01	
734.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 27	488	65-07-01	
735.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 28	502	65-07-01	
736.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 29	489	65-07-01	
737.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 30	503	65-07-01	
738.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 31	490	65-07-01	
739.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 32	504	65-07-01	
740.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 34	505	65-07-01	
741.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 36	506	65-07-01	
742.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 38	507	65-07-01	

743.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 40	508	65-07-01	
744.	Kamienica	Rynek Starego Miasta 42	509	65-07-01	
745.	Kamienica	Senatorska 5	516	65-07-01	
746.	Kamienica	Senatorska 6	1513	92-03-12	
747.	Kamienica	Senatorska 7	517	65-07-01	
748.	Kamienica	Senatorska 8	525	65-07-01	
749.	Kamienica	Senatorska 9	518	65-07-01	
750.	Kamienica	Senatorska 10	1514	92-03-12	
751.	Pałac z oficyną	Senatorska 11	519	65-07-01	
752.	Pałac Dembińskiego	Senatorska 12	1328	88-03-10	
753.	Resursa Kupiecka	Senatorska 34	530	65-07-01	
754.	Biblioteka	Senatorska 35/37	524/3	65-07-01	
755.	Oficyna	Senatorska 35/37	524/2	65-07-01	
756.	Pałac	Senatorska 35/37	524/1	65-07-01	
757.	Bank	Senatorska 42	1255	84-12-28	
758.	Teatr Wielki	Senatorska 21/25/Teatralny pl. 1	521	65-07-01	
759.	Pawilon Szpitala Czerwonego Krzyża	Smolna 6	1330	88-03-28	
760.	Kamienica	Smolna 32	1343	88-05-31	
761.	Kamienica	Smolna 34	1344	88-05-31	
762.	Kamienica	Smolna 36	1345	88-05-31	
763.	Kamienica	Smolna 38	1346	88-05-31	
764.	Kamienica	Smolna 40	1347	88-05-31	
765.	Rzeźnia miejska (2 budynki)	Solec 24	648	65-07-01	
766.	Budynek z otaczającym murem, działką i zielenią	Solec 36A	1442	90-07-23	
767.	Pałac	Solec 37	537	65-07-01	
768.	Magazyn soli	Solec 63	540	65-07-01	
769.	Oficyna	Solec 103	991	80-06-14	cd.
770.	Hipoteka	Solidarności al. 58	742	65-07-01	Śródmieście
771.	Pałac Zawiszów (Przebendowskich)	Solidarności al. 62	17	65-07-01	
772.	Biblioteka Działyńskich	Solidarności al. 74A	284	65-07-01	
773.	Biblioteka Judaistyczna	Solidarności al. 79	1223	83-03-21	
774.	Pałac	Solidarności al. 105	283	65-07-01	
775.	Kamienica	Solidarności ok. 75	583	65-07-01	
776.	Kamienica	Solidarności ok. 76A	286	65-07-01	
777.	Kamienica	Solidarności ok. 81	280/470	65-07-01	
778.	Kamienica	Solidarności ok. 105	282	65-07-01	
779.	Kamienica	Szeroki Dunaj 1	88/2	65-07-01	
780.	Kamienica	Szeroki Dunaj 3	89	65-07-01	
781.	Kamienica	Szeroki Dunaj 4	95	65-07-01	
782.	Kamienica	Szeroki Dunaj 5	90	65-07-01	
783.	Kamienica	Szeroki Dunaj 6	96	65-07-01	
784.	Kamienica	Szeroki Dunaj 7	91	65-07-01	
785.	Kamienica	Szeroki Dunaj 8	97	65-07-01	
786.	Kamienica	Szeroki Dunaj 9	92	65-07-01	
787.	Kamienica	Szeroki Dunaj 10	98	65-07-01	
788.	Kamienica	Szeroki Dunaj 11	93	65-07-01	
789.	Kamienica	Szeroki Dunaj 13	94	65-07-01	
790.	Kamienica	Szpitalna 8	739	65-07-01	
791.	Willa wraz z ogrodem	Szucha al. 6	1357	88-08-25	
792.	Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	Szucha al. 25	816	73-04-18	
793.	Kamienica	Szucha ok. 9	895	77-05-17	
794.	Kamienica	Śniadeckich 23	1394	89-09-20	
795.	Kamienica	Świętojańska 2	568	65-07-01	
796.	Kamienica	Świętojańska 3	552	65-07-01	
797.	Kamienica	Świętojańska 4	569	65-07-01	
798.	Kamienica	Świętojańska 5	553	65-07-01	
799.	Kamienica	Świętojańska 6	570	65-07-01	
800.	Kamienica	Świętojańska 7/ 9	554	65-07-01	
801.	Kamienica	Świętojańska 11	555	65-07-01	
802.	Kamienica	Świętojańska 13	556	65-07-01	
803.	Kamienica	Świętojańska 15	557	65-07-01	
804.	Kamienica	Świętojańska 17	558	65-07-01	
805.	Kamienica	Świętojańska 19	559	65-07-01	
806.	Kamienica	Świętojańska 21	560	65-07-01	
807.	Kamienica	Świętojańska 23	561	65-07-01	
808.	Kamienica	Świętojańska 25	562	65-07-01	
809.	Kamienica	Świętojańska 27	563	65-07-01	
810.	Kamienica	Świętojańska 29	564	65-07-01	
811.	Kamienica	Świętojańska 31	565	65-07-01	
812.	Kamienica	Świętojańska 33	566	65-07-01	
813.	Kamienica	Świętojańska 1/Zamkowy pl. 1/13	551/624/ 625/626/ 627	65-07-01	
814.	Bastion	Tamka 41/Okólnik 1	581	65-07-01	
815.	Pałac	Tamka 41/Okólnik 1	581	65-07-01	
816.	Bank Handlowy	Traugutta 7 (7/9)	747	65-07-01	cd.
817.	Kamienica Lucińskiego	Trzech Krzyży pl. 3	1242/ 1266	84-03-14	Śródmieście
818.	Domek Holenderski	Trzech Krzyży pl. 4/6	587/2	65-07-01	
819.	Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych	Trzech Krzyży pl. 4/6	587/1	65-07-01	
820.	Kamienica	Trzech Krzyży pl. 18	589	65-07-01	
821.	Kamienica	Warecka 11	33	00-10-06	
822.	Kamienica	Wąski Dunaj 2	105	65-07-01	
823.	Kamienica	Wąski Dunaj 5/7	100	65-07-01	
824.	Kamienica	Wąski Dunaj 8	106	65-07-01	
825.	Kamienica	Wąski Dunaj 9	102	65-07-01	
826.	Kamienica	Wąski Dunaj 10	107	65-07-01	
827.	Kamienica	Wąski Dunaj 11	103	65-07-01	
828.	Kamienica	Wąski Dunaj 13	104	65-07-01	
829.	Kamienica	Wąski Dunaj 16	109	65-07-01	
830.	Kamienica	Wąski Dunaj 18	110	65-07-01	
831.	Kamienica	Wąski Dunaj 20	111	65-07-01	
832.	Kamienica wraz z podwórzem i tylnym ogrodzeniem	Widok 10	35	02-09-02	
833.	Kamienica wraz z podwórzem	Widok 11	30	03-04-10	
834.	Budynek d. Izby Przemysł.-Handl. al. Kancelarii Prezydenta RP z terenem	Wiejska 10	9-A	01-03-23	
835.	Pawilon wjazdowy I	Wiejska 10	607	65-07-01	
836.	Pawilon wjazdowy II	Wiejska 10	607	65-07-01	
837.	Kamienica	Wierzbowa 9	754	65-07-01	
838.	Kamienica	Wierzbowa 11/Senatorska 27	522	65-07-01	
839.	Kamienica	Wilcza 29A	1392	89-08-31	

840.	Kamienica wraz z podwórzem	Wilcza 69	34	02-08-28	
841.	Kamienica	Wilcza 75	1270	87-11-27	
842.	ASP z terenem	Wybrzeże Kościuszkowskie 37	1621	96-05-30	
843.	Szkoła i sierociniec wraz z terenem	Zagórna 3	1492	91-07-29	
844.	Pałac	Zakroczymska 2	615	65-07-01	
845.	Kamienica	Zakroczymska 4	616	65-07-01	
846.	Pałac	Zamkowy pl. 2	621	65-07-01	
847.	Kamienica	Zamkowy pl. 15	628	65-07-01	
848.	Kamienica	Zamkowy pl. 17/19	629	65-07-01	
849.	Budynek	Zgoda 3	47	03-03-20	
850.	Cedergren	Zielna 37/39	757	65-07-01	
851.	Pałac	Zielna 49	632	65-07-01	
852.	Krajowa Kasa Oszczędności	Złota 1	672	65-07-01	
853.	Kamienica	Żabia 7	634	65-07-01	
854.	Hotel Saski	Żabia 9	635	65-07-01	
855.	Hala targowa	Żelaznej Bramy pl.	1284	86-12-30	
856.	Pałac	Żelaznej Bramy pl. 10	637	65-07-01	
857.	Kamienica	Żurawia 2	1298	87-04-30	
858.	Willa wraz z ogrodem	Myśliwiecka 18	3	99-03-29	
859.	Nagrobek Michała Walemberga	Malborska	2499		Targówek
860.	Willa	Siarczana 6	1236	83-12-12	
861.	Chałupa	Bekasów 61 Imielin Stary	1247	84-08-22	Ursynów
862.	Willa z zielenią	Łączyny 54 Wyczółki	1280	86-12-29	
863.	Budynek wraz z piwnicami i skrytką mieszczącą się pod piwnicami	Barbórki 16	1211	82-12-03	Wawer
864.	Willa „Sapieżanka”	Bysławska 99	25	02-02-04	
865.	Budynek	Derkaczy 79	916	77-10-14	
866.	Willa z działką	Dusznicka 64	1402	89-11-30	
867.	Budynek wraz z działką i zielenią	Junaków 24	1608	96-07-10	
868.	Willa wraz z działką	Junaków 33/35	3-A	00-10-30	
869.	Willa z działką i zielenią	Lokalna 57/59	1488	91-06-04	
870.	Budynek z zielenią	Marsa 61 Wygoda	1371	89-04-24	
871.	Dworzec kolejowy z najbliższym otocz.	Patriotów 40B	1566	94-02-01	
872.	Zajazd	Płowiecka 83	645	53-03-20	
873.	Willa z działką	Przewodowa 112	1595	95-08-05	
874.	Willa z działką i zielenią	Przewodowa 123/125	1458	90-12-21	
875.	Stacja kolejki dojazdowej Jabłonna-Wawer	Widoczna 6	1235	83-10-14	
876.	Budynek	Widoczna 79	1302	87-08-31	
877.	Willa wraz z działką	Wilgi 43	1349	88-05-16	
878.	Budynek z działką i zielenią	Zasobna 46/48	1524	92-06-26	
879.	Zajazd, 1 poł. XIX w.	Stara Miłosna	1107/224	59-11-19	Wesoła
880.	Pałac	Chróścickiego 2	710	65-07-01	Włochy
881.	Zespół budynków szkolnych	Bema 76	1301	87-08-31	Wola
882.	Budynki d. Koszar Mirowskich	Chłodna 3	309	65-07-01	
883.	Kamienica	Chłodna 27	55	65-07-01	
884.	Budynek szpitala (d. Ubezpieczalnia społeczna)	Działdowska 1/3 / Wolska 52	1425	90-05-22	
885.	Przedszkole	Kasprzaka 18/20	1437	90-07-03	
886.	**Gazownia Warszawska** – Amoniakalnia	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
887.	Gazownia – Budynek biurowy	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
888.	Gazownia – Budynek z wagą koksu	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
889.	Gazownia – Kotłownia z kominem	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
890.	Gazownia – Oczyszczalnia systemu I i II	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
891.	Gazownia – Oczyszczalnia systemu III	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
892.	Gazownia – Oczyszczalnia systemu IV	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
893.	Gazownia – Remiza straży pożarnej	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
894.	Gazownia – Tłocznia gazu (Aparatownia)	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
895.	Gazownia – Wieża ciśnień	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
896.	Gazownia – Zbiornik gazu I	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
897.	Gazownia – Zbiornik gazu II	Kasprzaka 25	884	75-05-13	
898.	Budynek mur. Część d. koszar rosyjskich	Kozielska 4	1205		
899.	Rotunda	Kozielska 4A	892	76-08-31	
900.	Budynek	Łucka 8	1534	92-10-02	
901.	Kamienica	Pańska 85	1243	84-08-15	
902.	Budynek	Płocka 9/11	1419	90-04-17	
903.	Szkoła z otoczeniem	Rogalińska 2	1424	90-05-22	
904.	Budynek	Siedmiogrodzka 5	1432	90-06-08	
905.	Pałac	Srebrna 12	736	65-07-01	
906.	Budynek	Waliców 11	1571	94-02-28	
907.	Piwnice	Waliców 11	1571	94-02-28	
908.	Pałac z oficyną i pawilonami	Wolska 27/29	755	65-07-01	
909.	Szpital	Wolska 52	1425	90-05-22	
910.	Kamienica	Złota 83	1398	89-11-13	
911.	Budynek (fragment)	Żelazna 57	1529	93-05-01	cd. Wola
912.	Pałac z oficynami	Żelazna 97	636	65-07-01	
913.	Zabudowa (strona parzysta)	Brodzińskiego	810	73-03-20	Żoliborz
914.	dom (bliźniak) z ogrodem	Brodzińskiego 2	1651	98-07-31	
915.	dom (bliźniak) z ogrodem	Brodzińskiego 4	1652	98-07-31	
916.	Budynek z działką i zielenią	Brodzińskiego 8	1477	92-01-27	
917.	dom (segment) wraz z działką	Brodzińskiego 10	1654	98-07-31	
918.	dom (segment) z ogrodem	Brodzińskiego 12	1653	98-07-31	
919.	dom (segment) wraz z działką	Brodzińskiego 16	1457	91-07-02	
920.	Budynek wraz z ogrodem	Brodzińskiego 20	1539	92-12-16	
921.	dom (segment) wraz z działką	Brodzińskiego 24	1655	98-07-31	
922.	Budynek wraz z terenem	Brodzińskiego 28	1540	92-12-30	
923.	Budynek z działką	Brodzińskiego 30	1461	90-12-28	
924.	Budynek z działką	Brodzińskiego 32	1510	92-02-23	
925.	Szkoła z otaczającym terenem i zielenią (Przedszkole Rodzin Wojskowych)	Czarnieckiego 49	1456	91-11-09	
926.	Willa wraz z działką	Czarnieckiego 53	38	00-04-17	
927.	Willa wraz z ogrodem	Dygasińskiego 3	1606	95-12-28	
928.	Willa wraz z zielenią	Dygasińskiego 1	1257	85-02-27	
929.	Budynek mieszkalny wraz z działką	Dygasińskiego 15	1647	98-02-04	
930.	Budynek mieszkalny wraz z działką	Dygasińskiego 19	1648	98-02-04	
931.	Willa wraz z działką i zielenią	Dygasińskiego 20	4	99-03-29	
932.	Budynek mieszkalny wraz z działką	Dygasińskiego 21	1646	98-01-27	
933.	Budynek wraz z działką	Dygasińskiego 22	1271	85-09-02	
934.	Budynek mieszkalny wraz z działką	Dygasińskiego 23	1649	98-02-04	
935.	Budynek mieszkalny z działką	Dziennikarska 11	1642	97-10-27	
936.	Budynek wraz z działką	Dziennikarska 12	1643	97-10-27	

937.	Szkoła wraz z terenem	Elbląska 51	1598	95-11-23	
938.	Budynek wraz z terenem	Forteczna 12	40	02-11-15	
939.	Budynek	Gomółki 4	1263	85-05-27	
940.	Budynek	Gomółki 6	1264	85-06-10	
941.	Budynek wraz z działką	Hauke-Bosaka 9	1329	88-03-22	
942.	Willa wraz z zielenią	Hauke-Bosaka 12	1197	82-10-18	
943.	Willa wraz z działką	Kaniowska 1	1308	89-09-29	
944.	Budynek	Lelewela pl. 12	1433	90-06-18	
945.	Willa	Lelewela pl. 14	1220	83-02-02	
946.	Budynek z działką	Lelewela pl. 18	1449	90-11-20	
947.	Budynek	Mickiewicza 34/36	1397	89-10-31	
948.	Willa	Niegolewskiego 8	814/1418	73-04-06	
949.	Budynek wraz z ogrodem	Niegolewskiego 10	1622	97-01-30	
950.	Willa	Niegolewskiego 21	811	73-03-20	
951.	Budynek z działką	Niegolewskiego 21 seg. 2	1372	89-03-24	
952.	Willa wraz z działką	Niegolewskiego 27	10	99-04-30	
953.	Willa z działką i ogrodzeniem	Promyka 17	1636	97-08-04	
954.	Budynek z działką	Słoneczny pl. 6	1522	92-06-05	
955.	Willa z działką	Sułkowskiego 28	1494	91-08-08	
956.	Budynek wraz z ogrodem	Sułkowskiego 32	1563	94-01-14	
957.	Willa	Śmiała 41	1290	87-03-06	
958.	Budynek	Śmiała 48	1303	87-04-15	
959.	Budynek	Śmiała 50	1304	87-02-27	cd. Żoliborz
960.	Budynek wraz z ogrodem	Śmiała 54	1553	93-07-23	
961.	Willa wraz z ogrodem	Śmiała 58	1611	96-08-23	
962.	Budynek	Śmiała 60	1305	87-04-15	
963.	Willa z ogrodem	Śmiała 63	1602	95-11-30	
964.	Budynek z działką	Śmiała 66	1518	92-07-20	
965.	Budynek z działką	Śmiała 73	1484	91-09-08	
966.	Budynek wraz z ogrodem	Tucholska 24	1630	97-06-17	
967.	Zabudowa	Wieniawskiego	809	73-03-20	
968.	Budynek z działką	Wieniawskiego 1 seg. 1	1479	91-04-15	
969.	Budynek	Wieniawskiego 2 seg. 1	1259	85-02-02	
970.	Budynek wraz z terenem	Wieniawskiego 2 seg. 2	31	00-04-28	
971.	Budynek	Wieniawskiego 3 seg. 1	1315	87-12-15	
972.	Budynek	Wieniawskiego 3 seg. 2	1316	87-12-15	
973.	Budynek	Wieniawskiego 3 seg. 3	1252	84-12-04	
974.	Budynek	Wieniawskiego 3 seg. 4	1276	86-06-18	
975.	Budynek wraz z działką	Wieniawskiego 4	1662	98-12-07	
976.	Budynek	Wieniawskiego 5 seg. 1	876	84-06-21	
977.	Budynek z działką	Wieniawskiego 5 seg. 2	1482	91-07-06	
978.	Budynek z działką	Wieniawskiego 5 seg. 3	1456	91-07-02	
979.	Budynek	Wieniawskiego 5 seg. 4	1366	88-11-24	
980.	Budynek wraz z działką	Wieniawskiego 5 seg. 5	1627	97-04-22	
981.	Budynek	Wieniawskiego 5 seg. 6	1368	88-11-24	
982.	Budynek	Wieniawskiego 5 seg. 9	1267	85-07-15	
983.	Budynek	Wieniawskiego 5 seg. 10	1369	88-11-24	
984.	Budynek z działką	Wieniawskiego 6 seg. 1	1453	91-06-28	
985.	Budynek	Wieniawskiego 6 seg. 3	1253	84-11-28	
986.	Budynek wraz z ogrodem	Wieniawskiego 6 seg. 6	1552	93-12-27	
987.	Budynek	Wieniawskiego 6 seg. 7	1258	85-02-07	
988.	Budynek z działką	Wieniawskiego 6 seg. 8	1483	91-06-21	
989.	Budynek z działką	Wieniawskiego 6 seg. 9	1548	93-04-05	
990.	Budynek z działką	Wieniawskiego 6 seg. 10	1420	90-04-12	
991.	Budynek	Wieniawskiego 7 seg. 1	1367	88-11-24	
992.	Budynek	Wieniawskiego 7 seg. 2	1256	85-01-03	
993.	Budynek z działką	Wieniawskiego 7 seg. 4	1555	93-07-19	
994.	Budynek	Wieniawskiego 7 seg. 5	1364	88-11-03	
995.	Budynek	Wieniawskiego 7 seg. 6	1365	88-09-22	
996.	Budynek	Wieniawskiego 8 seg. 1	1275	86-04-07	
997.	Budynek wraz z ogrodem	Wieniawskiego 8 seg. 3	1550	93-06-29	
998.	Budynek z działką	Wieniawskiego 8 seg. 4	1546	93-04-17	
999.	Budynek z działką i zielenią	Wieniawskiego 8 seg. 6	1567	94-01-18	
1000.	Budynek	Wojska Polskiego al. 29	1533	92-09-30	

WYKAZ NR 3 - OBSZARY O WARTOŚCIACH HISTORYCZNO-ZABYTKOWYCH REKOMENDOWANE DO OCHRONY KONSERWATORSKIEJ - wg dzielnic
(stan na listopad 2005 r.)

UKŁADY URBANISTYCZNE:
UKŁADY URBANISTYCZNE ZABUDOWY, ZESPOŁY BUDOWLANE (wg dzielnic)

LP	OBSZAR–NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	**Boernerowo** – Osiedle Łączności (fragm.)	Bemowo	lata 1932-1935	osiedle mieszkaniowe z infrastrukturą społeczną	KZ-B (fragm. KZ-C)
2.	**Boernerowo** – Osiedle Łączności (fragm.)	Bemowo	lata 1932-1935	osiedle mieszkaniowe z infrastrukturą społeczną	KZ-C
3.	**Wojskowa Akademia Techniczna**	Bemowo	od 1951	szkoła wyższa	KZ-B
4.	**Nowy Chrzanów** – kolonia	Bemowo	przed 1877	kolonia 15 osadników niemieckich	KZ-C
5.	**Miasto-ogród Jelonek**	Bemowo			KZ-C
6.	**Miasto-ogród Młociny**	Bielany	projekt z 1914 r., częściowo zrealizowany	miasto-ogród – osiedle podmiejskie z pełnym programem funkcjonalnym	KZ-B
7.	Zespół osiedli mieszkaniowych Bielany **STARE BIELANY**	Bielany	lata 1920-1925 – plan	osiedla zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej z towarzyszącym programem	KZ-B
8.	**BIELANY II – tzw. Serek** Podczaszyńskiego **-** Marymoncka-Żeromskiego	Bielany		osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	KZ-C
9.	**SGH** - Zespół Szkoły Głównej Handlowej	Mokotów	1924-1931; 1949-1951	szkoła wyższa	KZ-A
10.	**Ul. Chocimska - zespół**	Mokotów			KZ-B
11.	**Zespoły willowe Górnego Mokotowa**	Mokotów	lata 1930, po 1945	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	KZ-B
12.	**SGGW -** Zespół Szkoły Głównej Gosp. Wiejsk.	Mokotów	lata 1925; rozb.1950-1955	szkoła wyższa	KZ-B
13.	**STARY MOKOTÓW** Układ urbanistyczny	Mokotów			KZ-C
14.	**Ulica Grottgera - zespół**	Mokotów			KZ-C
15.	**Zespół Belgijska, Wygoda**	Mokotów			KZ-C
16.	**Zespoły zabudowy** pomiędzy św. A. Boboli - Niepodległości	Mokotów			KZ-C
17.	**Zespół Asfaltowa, Kielecka, Opoczyńska**	Mokotów	lata 1930-1939	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
18.	**Zespół zabudowy wokół Fortu M-Mokotów**			zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	KZ-C
19.	**Racławicka Zachodnia**	Mokotów	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
20.	**Racławicka Wschodnia**	Mokotów	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
21.	**Wierzbno I**	Mokotów	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
22.	**Wejnerta / al. Niepodległości**	Mokotów	lata 1950-1955		KZ-C
23.	**Sielce Południowe**	Mokotów			KZ-B
24.	**Osiedle Dąbrowskiego - WSM Mokotów**	Mokotów	lata 1950-1955	osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	KZ-C
25.	**Ujazdów / Czerniaków**	Mokotów / Śródmieście		koszary oraz zabudowa mieszkaniowa	KZ-C
26.	**Szpital Dzieciątka Jezus**	Ochota	1898-1901	szpital	KZ-B
27.	**Ochota – Grójecka I**	Ochota	koniec XIX w. i XX w. do 1939 i okres powojenny	zabudowa mieszkalno-usługowa	KZ-C
28.	**Ochota – Wawelska**	Ochota	20-lecie m-woj. okres powojenny	monumentalne obiekty użyteczności publicznej	KZ-C
29.	**Ochota – Grójecka II**	Ochota	okres powojenny, fragm. z lat 1930	zabudowa mieszkalno-usługowa	KZ-C
30.	**Osiedle WSM Rakowiec**	Ochota	lata 1930-1937	osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	KZ-C
31.	**Plac Starynkiewicza** (skwer A. Grotowskiego)	Ochota	XIX w.	skwer miejski	KZ-C
32.	**Szpital ginekologiczno-położniczy**	Ochota	1898-1901	szpital – instytut położniczy	KZ-C
33.	**Zespół raczewska, Piotrkowska, Dunajecka**	Ochota			KZ-C
34.	**Instytut Weterynaryjny**	Praga Pd	1899-1900, po 1930	szkoła wyższa	KZ-A
35.	**Osiedle posłów i senatorów PPS**	Praga Pd	lata 1920	osiedle domków jednorodzinnych	KZ-B
36.	**Osiedle Praga II – zespół placu Hallera**	Praga Pn.	1947-1955	zespół mieszkaniowo-usługowy	KZ-A
37.	**Osiedle Praga II – obszar południowy**	Praga Pn.	od 1955	zespół mieszkaniowo-usługowy	KZ-B
38.	**Osiedle Praga II – obszar północny**	Praga Pn.	od 1955	zespół mieszkaniowo-usługowy	KZ-B
39.	**NOWA PRAGA** (fragment **Pragi Historycznej**)	Praga Pn.	zabudowa z 4 okresów: a) koniec XIX w.- 1918; b) 1918-1945; c) 1945-1989; d) po 1989	części miasta-satelity Warszawy, zabudowa mieszkalno-usługowa i przemysłowa,	KZ-B (fragm. KZ-C)
40.	**STARA PRAGA** (fragment Pragi Historycznej) – część wschodnia	Praga Pn.	XIX-XX w.	różnorodna zabudowa miejska	KZ-B
41.	**STARA PRAGA** (fragment Pragi Historycznej) – część zachodnia	Praga Pn.	XIX-XX w.	różnorodna zabudowa miejska	KZ-B
42.	**Praga – Ratuszowa**	Praga Pn.			KZ-C
43.	**Port Praski**	Praga Pn.	lata 1920	port rzeczny	KZ-C
44.	**Szmulki** (cz. Wsch.)				KZ-C
45.	**Akademia Obrony Narodowej wraz z osiedlem oficerskim**	Rembertów	od 1888 – utworzenie poligonu i założenie osiedla,	poligon wraz z centrum wyszkolenia i dowodzenia artylerii, od 1920 zabudowa uczelni – przebudowa poligonu	KZ-B (KZ-L – ul. gen. Chruściela „Montera”)
46.	**Teren pamięci martyrologii Żydów Warszawskich**	Śródmieście	1948, 1988	tereny otwarte, zabudowane w części północnej, oraz ciąg pomników	KZ-A
47.	**Dzielnica rządowa – Belwederska / Parkowa**	Śródmieście		zespół różnorodnej zabudowy ob.: reprezentacyjnej mieszkaniowej i placówek	KZ-B
48.	**Kolonie SM „Temida”** pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości	Śródmieście	od 1924 (Ognisko), od 1931 Temida)	zabudowa mieszkaniowa	KZ-B
49.	**Zespół ulicy Nowotki** (ob. Gen. W. Andersa)	Śródmieście	lata 1947-1948 (wytyczenie ulicy); 1952-1955 (zabudowa)	zwarta zabudowa mieszkaniowa, zamieniona w latach powojennych na reprezentacyjną aleję, otoczoną monumentalną zabudową wielorodzinną	KZ-B
50.	**Kolejowy klub sportowy „Polonia” („Kolejarz”)**	Śródmieście	1930; 1954	obiekty i urządzenia sportowe	KZ-C
51.	**Osiedle Nowe Miasto**	Śródmieście	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
52.	**Powiśle Południowe**	Śródmieście		zabudowa mieszana – przemysłowa, mieszkaniowa, usługowa	KZ-C
53.	**Powiśle Północne**	Śródmieście		zabudowa mieszana – przemysłowa, mieszkaniowa, usługowa	KZ-C
54.	**Powiśle – Solec**	Śródmieście		przemieszana zabudowa przemysłowa, mieszkaniowa i usługowa	KZ-C
55.	**Ulica Próżna – zespół**	Śródmieście	2 poł. XIX w.	zespól kamienic czynszowych mieszkalno- usługowych	KZ-C
56.	**Zespół obiektów sportu, ul. Łazienkowska**	Śródmieście	od pocz. XX w.	koszary, od początku XX w. tereny sportu i rekreacji	KZ-C
57.	**Śródmieście -Zespół zabudowy śródmiejskiej**	Śródmieście/ Mokotów	od 2. poł. XVIII, liczne nawarstw.	zespół zabudowy centrum miasta	KZ-B
58.	**Muranów Południowy**	Śródmieście/	od 1947	osiedle mieszkaniowe	KZ-B

		Wola	(projekt), 1949-1955 (budowa)	wielorodzinne z infrastrukturą społeczną	
59.	**Mirów**	Śródmieście/ Wola	1935-1939 (sądy); 1948-55	zabudowa [819]mieszkaniowa wielorodzinna i usługowa	KZ-C
60.	**Osiedle Tysiąclecia**	Ursus	1950	osiedle zabudowy wielorodzinnej	KZ-B
61.	**Osiedle ZM Ursus**	Ursus	1950	osiedle domów jednorodzinnych	KZ-B
62.	**ul. Młoda - zespół**	Wawer			KZ-C
63.	**Powsin-wieś**	Wilanów	od XV w.	centrum wsi	KZ-C
64.	**Miasto-ogród – Nowe Włochy, część zachodnia**	Włochy	1928	osiedle podmiejskie – miasto-ogród	KZ-B
65.	**Miasto-ogród – Nowe Włochy, część wsch.**	Włochy	1928	osiedle podmiejskie – miasto-ogród	KZ-C
66.	**Miasto-ogród – Stare Włochy**	Włochy	1928	osiedle podmiejskie – miasto-ogród	KZ-C
67.	**Zespół Popularna, Mikołajska,**	Włochy			KZ-C
68.	**Szpital Starozakonnych na Czystem**	Wola	1894	szpital	KZ-B
69.	**Osiedle "Tanich Domów"**	Wola	lata 1950-1951	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	KZ-C
70.	**Osiedle Koło I TOR** (wraz z WSM Koło II Wschód kolonia	Wola	1937-1938; po 1945	zabudowa mieszkaniowa	KZ-C
71.	**Osiedle Wawelbergów I**	Wola	lata 1898-1900	osiedle tanich domów robotniczych z bogatym zapleczem socjalnym	KZ-C
72.	**Osiedle WSM Koło Wschód III Kolonia** (frag. niewpisany do RZ)	Wola	po 1953	zespół zabudowy mieszkaniowej	KZ-C
73.	**Koło Zachód**	Wola	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
74.	**Koło - wystawa BGK**	Wola	1935	zabudowa jednorodzinna budynki - kompleksowe rozplanowanie, podział przestrzeni na publiczną, prywatną i ogólnodostępną	KZ-C
75.	**Górczewska/Płocka**	Wola	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
76.	**Młynów**	Wola	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C
77.	**Osiedle Funduszu Kwaterunku Wojskowego**	Żoliborz	lata 1930-1936	zabudowa mieszkaniowa – osiedle Funduszu Kwaterunku Wojskowego	KZ-B
78.	**Zespół Krasińskiego/Popiełuszki**	Żoliborz	lata 1950-1955	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	KZ-C

ZESPOŁY ZABUDOWY PRZEMYSŁOWEJ I URZĄDZEŃ KOMUNALNYCH (wg dzielnic)

LP	OBSZAR–NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	**Zajezdnia tramwajowa "Kawęczyńska"**	Praga Pn.	XIX/XX w.	zajezdnia tramwajowa	KZ-B

ZAŁOŻENIA URBANISTYCZNE ULIC I DRÓG (wg dzielnic)

LP	OBSZAR–NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	Klasztor Kamedułów – **droga dojazdowa**	Bielany	1643, 1669 (?)	droga dojazdowa	KZ-L
2.	**Ulica Muzealna**	Bielany			KZ-L
3.	**Ulica Madalińskiego**	Mokotów			KZ-L
4.	**Ulica Puławska**	Mokotów		trakt lubelski (szosa kozienicka, nowoaleksandryjska (do Nowej Aleksandrii czyli Puław)), dawna droga wsi Mokotów	KZ-L
5.	**Aleja Niepodległości**	Mokotów / Śródmieście	lata 1930	zaprojektowana jako aleja łącząca ulice topolową z Włodarzewską (Mokotów)	KZ-L
6.	**Ulica Grochowska**	Praga Pd			KZ-L
7.	**Ulica Mińska**	Praga Pd			KZ-L
8.	**Ulica Targowa (Wołowa)**	Praga Pd	główna arteria Pragi od średniowiecza	główna arteria Pragi	KZ-L
9.	**Ulica 11 Listopada (Esplanadowa, Śliwicka)**	Praga Pn.	1879 (na planie Warszawy A. Grotowskiego)	granica wojskowych ograniczeń esplanady cytadeli, przekształcona w ulicę	KZ-L
10.	**Ulica Kawęczyńska**	Praga Pn.	koniec XVIII / pocz. XIX w.	historyczne drogi wewnątrz wałów i poza nimi	KZ-L
11.	**Ulica Radzymińska**	Praga Pn.	koniec XVIII / pocz. XIX w.	historyczne drogi wewnątrz wałów i poza nimi	KZ-L
12.	**Ulica Ząbkowska**	Praga Pn.	koniec XVIII / pocz. XIX w.	historyczne drogi wewnątrz wałów i poza nimi	KZ-L
13.	**Aleja dojazdowa –** ul. gen. Chruściela „Montera”	Rembertów		aleja dojazdowa do Akademii Obrony Narodowej	KZ-L
14.	**Ulica Marszałkowska**	Śródmieście	polowa XVIII w.	droga biegnąca od jurydyki Bielino w kier. Mokotowa, przekształcona w reprezentacyjna ulicę miasta	KZ-L
15.	**Aleje Jerozolimskie**				KZ-L
16.	Oś widokowa AWF	Bielany	1928	oś kompozycyjna i widokowa (w projekcie droga do toru regatowego)	KZ-L
17.	Osie Wilanowa	Wilanów	2 poł. XVII w.	reprezentacyjne (kompozycyjno-widokowe) osie zespołu rezyden.	KZ-L
18.	Oś Natolina	Wilanów	koniec XVII w. (wytyczenie osi)	założenie przestrzenne Bażantarni	KZ-L

ZESPOŁY PAŁACOWO - PARKOWE, DWORY Z PARKAMI, PARKI I OGRODY (wg dzielnic)

LP	OBSZAR–NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	**Buchnik**- założenie	Białołęka	XVIII/XIX w.	zespół dworski z parkiem i folwarkiem	KZ-A
2.	**Nowodwory – folwark**	Białołęka	początek XIX w.	założenie gospodarcze folwarku oraz dwór z małym parkiem	KZ-C
3.	**Park Młociński**	Bielany	1907- 1913	park leśny podmiejski 1907- zakup ziemi przez magistrat	KZ-B
4.	**Park Arkadia**	Mokotów	od XVIII w. / I połowa XX w.	zieleń otwarta towarzysząca założeniu rezydencjonalnemu	KZ-A
5.	**Pałacyk Henryków**	Mokotów			KZ-A
6.	**Dwór Osterloffów** i Park im. 18.09.1944r.	Praga Płd.			KZ-B
7.	**Park im. Rydza Śmigłego** – część na Podskarpiu	Śródmieście	1950-52, do 1962 (realiz.); 1975 (pomnik)	park	KZ-A
8.	**Park im. Traugutta**	Śródmieście	1925	przedpole fortów, od 1925 park	KZ-B
9.	**Księży Staw z Gucin Gajem**	Ursynów			KZ-A
10.	**Park Matki Mojej (fort Wawer)**	Wawer	koniec XIX w. / połowa XX w.	fort obronny Wawer	KZ-C
11.	**Folwark Wilanów**	Wilanów	założenie – poł. XVII w.,	folwark zabudowa – XVII-XX w.	KZ-C
12.	**Założenie pałacowo-parkowe Mostowskich** (Koelichenów) – Park Kombatantów	Włochy	po 1795	zespół rezydencjonalny	KZ-B
13.	**Park Sowińskiego**	Wola	1936	park	KZ-B
14.	**Park Powstańców**	Wola	lata 1960	park	KZ-C
15.	**Skwer im. A. Pawełka**	Wola	XX wiek	skwer miejski	KZ-C

[819] Korekta wg stanu faktycznego - wyrazy „śródmiejska mieszkaniowa” zastąpione wyrażeniem „mieszkaniowa wielorodzinna” uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.

ZESPOŁY BUDOWNICTWA OBRONNEGO - FORTY, KOSZARY (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	**Fort II A** (Babice, Radiowo, Fosa Babicka)	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-A, KZ-E
2.	**Fort P** (Parysów, Bema, Powązki)	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-A, KZ-E
3.	**Fort IV** Chrzanów	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-B, KZ-E
4.	Zespół sport. CWKS Legia – **wał przyfortowy Bema**	Bemowo	od końca XIX w.	założenie obronne	KZ-B, fragm. KZ-C
5.	Zespół sport. CWKS Legia **– wał przyfortowy Bema**	Bemowo	od końca XIX w.	założenie obronne	KZ-C, fragm. KZ-B
6.	**Fort I** Bielany	Bielany	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-C, KZ-E
7.	**Fort-Bateria X** (Augustówka, Fosa Siekierkowska)	Mokotów	koniec XIX w.	bateria	KZ-B, fragm. KZ-C, KZ-E
8.	**Fort-Bateria X**	Mokotów		bateria	KZ-C, fragm. KZ-B
9.	**Fort Mokotów z wałem międzyfortecznym**	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny i wały	KZ-C, KZ-E
10.	**Fort VII** (Zbarż)	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-A, KZ-E
11.	**Wał międzyfortowy** na wschód od fortu Cze	Mokotów	koniec XIX w.	wał obronny międzyfortowy	KZ-C
12.	**Wał międzyfortowy** pomiędzy Jez. Czerniakowskim a Baterią X	Mokotów	koniec XIX wieku	wał obronny	KZ-C, KZ-E
13.	**Fort Szcze-Szczęśliwice**	Ochota	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-B, KZ-E
14.	**Punkt oporu Rakowiec**	Ochota	koniec XIX w.	punkt oporu	KZ-C
15.	**Fort Aleksiej (fragm.) - Park im. J. Kusocińskiego**	Śródmieście	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-B
16.	**Fort XIII** (Lewicpol, Zacisze)	Targówek	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-C
17.	**Punkt oporu Zacisze**	Targówek	koniec XIX w.	punkt oporu	KZ-C
18.	**Fort V** Włochy	Włochy	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-A, KZ-E
19.	**Fort VI** (Okęcie) fragm.	Włochy	koniec XIX w.	fort obronny fragm. niewpis. do rz	KZ-B
20.	**Zespół "Kozielska"** – koszary Kozaków Dońskich	Wola	po 1830	wojenne magazyny zbożowe (pułk Kozaków Dońskich)	KZ-C
21.	**Punkt oporu Cze - Czyste**	Wola	koniec XIX w.	punkt oporu	KZ-C, KZ-E
22.	**Dzieło flankujące pośrednie,** ul. Jana Olbrachta	Wola	koniec XIX w.	dzieło flankujące pośrednie	KZ-C
23.	**Dzieło flankujące pośrednie Buraków**	Żoliborz	koniec XIX w.	dzieło flankujące pośrednie	KZ-C

CMENTARZE (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	**Cmentarz Ewangelicki**	Białołęka		cmentarz	KZ-C
2.	**Cmentarz Wawrzyszewski**	Bielany			KZ-B
3.	**Cmentarz Żołnierzy Włoskich**	Bielany			KZ-A
4.	**Cmentarz-mauzoleum Żołnierzy Radzieckich**	Mokotów	lata 1948-1950	cmentarz-mauzoleum	KZ-A
5.	**Cmentarz rzymsko-katolicki,** ul. Wałbrzyska	Mokotów		otoczenie mogił wojennych wpisanych do rejestru zabytków	KZ-E
6.	**Cmentarz choleryczny**	Praga Płn.		cmentarz choleryczny	KZ-C
7.	**Cmentarz Żydowski - Mauzoleum na Bródnie**	Targówek	1780,	cmentarz fundator Szmul Zbytkower	KZ-A
8.	**Cmentarz rzymsko-katolicki**, ul. Fosa	Ursynów		cmentarz	KZ-C
9.	**Cmentarz Żydowski** – ul. Izbicka	Wawer			KZ-B
10.	**Cmentarz ofiar wojny 1939-1945**	Wawer	założony w listopadzie 1939	cmentarz	KZ-C
11.	**Cmentarz w Powsinie**	Wilanów	lata 1960	cmentarz	KZ-C
12.	**Cmentarz Mariawicki**	Wola			KZ-C
13.	**Cmentarz Wolski**	Wola			KZ-B
14.	**Cmentarz Powstańców Warszawy**	Wola			KZ-A
15.	**Cmentarz Wojskowy**	Żoliborz			KZ-A

OTOCZENIE ZESPOŁÓW I OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH (wg dzielnic)

LP	OBSZAR – NAZWA	DZIELNICA	DATOWANIE	PIERWOTNY PROGRAM FUNKCJONALNY	KLASYFIKACJA OBSZARU - strefa ochrony konserwatorskiej
1.	Fort Chrzanów – otoczenie	Bemowo	koniec XIX w.	przedpole fortu	KZ-E
2.	Fort IIA (Babice, Radiowo, Fosa Babicka) – otoczenie	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
3.	Fort III (Blizne, Groty, Fosa Groty) – otoczenie	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
4.	Fort P (Parysów, Bema, Powązki) – otoczenie	Bemowo	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
5.	Zespół Mostowskich, Tarchomin - Nowe Świdry – otoczenie	Białołęka	kościół z pocz. XVI w.; XVIII w. - dwór drewniany i założ. parkowe;	część centrum wsi Tarchomin (Tarchominek) złożonego z zespołów sakralnego i dworskiego pocz. XIX w. – "pałac"	KZ-E
6.	Fort Bielany – otoczenie	Bielany	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
7.	Fort II (Wawrzyszew, Chomiczówka) – otoczenie	Bielany	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
8.	Klasztor Kamedułów – otoczenie	Bielany	1643, 1669 (?)	ogrody użytkowe założenia klasztornego	KZ-E
9.	Zespół pałacowo-parkowy Brühla – teren	Bielany	1753 r., przekształcenia od 1781r.	barokowe założenie ogrodowe "palazzo in fortezza" z aleją dojazdową na osi	KZ-E KZ-A KZ-L
10.	Fort Mokotów z wałem międzyfortecznym	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny i wały	KZ-E KZ-C
11.	Fort-Bateria X (Augustówka, Fosa Siekierkowska)	Mokotów		bateria	KZ-E
12.	Fort Cze-Czerniaków (Piłsudskiego) – otoczenie	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
13.	Fort Mokotów z wałem międzyfortecznym – otoczenie	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny i wały	KZ-E
14.	Fort Służewiec – otoczenie	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
15.	Fort VII (Zbarż) – otoczenie	Mokotów	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
16.	Instytut Geologiczny– otocz.	Mokotów			KZ-E
17.	Park Królikarnia – otoczenie	Mokotów	lata 1730	część parkowa zespołu rezydencjonalnego	KZ-E
18.	Wał międzyfortowy pomiędzy Jez. Czerniakowskim a Baterią X	Mokotów	koniec XIX wieku	wał obronny	KZ-E
19.	Zespół parkowo-pałacowy Szustra - otoczenie	Mokotów			KZ-E
20.	Filtry - otoczenie	Ochota		zabudowa usługowa i mieszkaniowa	KZ-E
21.	Fort Szcze-Szczęśliwice – otoczenie	Ochota	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
22.	Kościół Najświętszego Serca Maryi wraz z placem (teren)	Praga Płd.	lata 1934-1940	plac przed kościołem	KZ-E
23.	Zespół bazyliki Najśw. Serca Jezusowego	Praga Płn.	lata 1907-1914 (bazylika)	teren otwarty otaczający zespół sakralny	KZ-E
24.	Kościół M. B. Loretańskiej – otoczenie	Praga Płn.			KZ-E
25.	Nadbrzeże prawobrzeżne	Praga Płn. / Praga Płd.		nadbrzeża i urządzenia związane z użytkowaniem rzeki, przystanie, plaże, tereny wystawowe, rekreacyjne	KZ-E
26.	AON – otoczenie	Rembertów			KZ-E
27.	Fort Aleksiej – park im. J. Kusocińskiego – otoczenie	Śródmieście	koniec XIX w.	przedpole fortu, ob. park	KZ-B
28.	Nadbrzeże lewobrzeżne	Śródmieście		nadbrzeża, porty i przystanie	KZ-E
29.	Fort Aleksiej – otoczenie	Śródmieście			KZ-E
30.	Fort VIII Służew – otoczenie	Ursynów	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
31.	Zakopane	Ursynów		przedpole Fortu Służew, otoczenie kościoła św. Katarzyny	KZ-E

32.	Gucin Gaj – otoczenie			Otoczenie zespołu Księży Staw z Gucin Gajem	KZ-E
33.	Folwark Wilanów	Wilanów	założenie – poł. XVII w., zabudowa – XVII-XX w.	folwark	KZ-C
34.	Cmentarz Wilanowski (nowa część)	Wilanów	lata 1960	cmentarz	KZ-E
35.	Przedpole parku w Wilanowie	Wilanów		łąki użytkowe	KZ-E
36.	Zespół parków Wilanów-Morysin – otoczenie	Wilanów	park w Morysinie i rozszerzenie krajobrazowe Wilanowa – początek XIX w.	otoczenie parków krajobrazowych, łąki i rozlewiska użytkowane rolniczo	KZ-E
37.	Fort V Włochy – otoczenie	Włochy	koniec XIX w.	fort obronny, ob. cmentarz	KZ-E
38.	Fort VI (Okęcie) - otoczenie	Włochy	koniec XIX w.	fort obronny	KZ-E
39.	Reduta Wolska z Cmentarzem prawosławnym (otulina)	Wola	cmentarz od 1830		KZ-E
40.	Elektrownia tramwajowa – otulina	Wola	od 1905 (elektrownia)	tereny kolejowe z zabudową	KZ-E
41.	Powązki – otoczenie zespołu cmentarzy	Wola		zabudowa przemysłowa, magazynowo i usługowa	KZ-E
42.	Zespół budynków szkolnych, ul. Bema 76 – teren	Wola		budynki szkolne - wpis do rejestru zabytków	KZ-E
43.	Punkt oporu Cze-Czyste	Wola			KZ-E
44.	Dzieło flankujące pośrednie przy Olbrachta – otoczenie	Wola			KZ-E
45.	Żoliborz historyczny – proj. park na Podskarpiu	Żoliborz	1925 (?)	park zespołu osiedli	KZ-E

WYKAZ NR 4 - MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ - wg dzielnic
(stan na listopad 2005r.)

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Mehoffera Cmentarz Parafialny w Tarchominie	Kwatera wojenna – żołnierzy 5 i 6 Kompanii 2 Batalionu 1 Rejonu krypt. „Brzozów” VII Obwodu „Obroża” Okręgu Warszawskiej AK, którzy polegli w walkach Powstania Warszawskiego w Zgrupowaniu Kampinos we wrześniu 1944 roku	Mogiła zbiorowa z krzyżami – Kwatera Wojenna	Białołęka

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Powązkowska 93	Krzyż metalowy z 21 nazwiskami rozstrzelanych Polaków w czasie Powstania Warszawskiego.	Krzyż z tablicą.	Bielany
2.	Podczaszyńskiego 5	Miejsce egzekucji – 27.V.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 9 Polaków.	Tablica na ścianie budynku
3.	Gwiaździsta 71/73	W hołdzie – bojownikom żoliborskiej komórki PPR i Batalionu Czwartaków, walczącym przeciwko okupantowi hitlerowskiemu uczestnikom akcji przeprowadzonej w fabrykach „Blaszanka i „Śmigłówka”.	Obelisk wolnostojący.
4.	Gdańska 12	Miejsce egzekucji – 14.IX.1944 – 10 Polaków.	Krzyż z tablicą (przy chodniku).
5.	Aleja Zjednoczenia 34	W tym budynku w czasie Powstania Warszawskiego mieścił się Szpital Polowy Armii Krajowej nr 203 od 1.VIII.1944 do 3.X.1944.	Tablica na ścianie budynku Domu Dziecka.
6.	Pułkowa 30	Miejsce egzekucji – 22.IX.1939 Niemcy rozstrzelali 6 bezbronnych mieszkańców Żoliborza.	Tablica na ścianie budynku (bud. prywatny).
7.	Michaliny 10 Michaliny 10	Miejsce walk – 1-2.VIII.1944r. żołnierze AK Grupy „Kampinos” polegli w boju o lotnisko bielańskie z niemieckim najeźdźcą Mogiła zbiorowa upamiętniająca ofiary poległe w czasie Powstania Warszawskiego.	Głaz pamiątkowy z tablicą Symboliczna mogiła w lesie
8.	Wólczańska 64	W hołdzie – poległym w Powstaniu Warszawskim – 900 partyzantów Grupy Kampinos AK w tym 450 niosącym pomoc Starówce, którzy zginęli w atakach na Dworzec Gdański w dniach 21 i 22.VIII.1944r.	Tablica na ścianie kościoła p.w. św. Marii Magdaleny na Wawrzyszewie.	
9.	Kasprowicza 132	w osiedlu Placówka 21 IX.1939 w zażartym boju zwanym „Warszawskie Termopile” zginęło ponad 500 żołnierzy 30 Pułku Strzelców Kaniowskich i ich dowódcy mjr B.Kamieński, kpt. T.Kudowski, por. K.Lange	Pomnik metalowy	
10.	Marymoncka 34 (teren AWF) Marymoncka 34 (teren AWF)	Pomnik (popiersie) ku czci Marszałka Józefa Piłsudskiego W hołdzie – pracownikom i studentom Akademii Wychowania Fizycznego poległym w walce o wolność Ojczyzny w latach 1939-1945	Pomnik (patron uczelni AWF). tablica w hollu uczelni AWF	
11.	Plac Konfederacji 55.	W hołdzie – Żołnierzom 77 PP z Lidy i 77 PP Okręgu Nowogródzkiego AK oraz mieszkańcom Ziemi Lidzkiej poległym i pomordowanym przez okupantów w latach 1939 –1943	Głaz pamiątkowy z tablicą.	
12.	Farysa 26.	W hołdzie E. Backiemu, żołnierzowi AK, zamordowanemu przez hitlerowców 12.I.1944r.	Pamiątkowy kamień.	
13.	Sokratesa/ r. ul. Kasprowicza.	Miejsce walki – z tego miejsca nocą 3.V.1944r. Oddział AK „Rosjan” zaatakował niemieckie lotnisko wojskowe i zniszczył 5 ciężkich samolotów wroga.	Dwa duże głazy wolnostojące.	
14.	Cmentarz Wawrzyszewski ul. Wólczańska 64.	Mogiły poległych oraz ekshumowanych z innych miejsc żołnierzy z 1939 r. oraz ofiar egzekucji. Pomnik 30 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz 500 grobów żołnierzy września 1939 r.	Mogiły i pomnik	
15.	Wólczańska róg Wolumen.	Miejsce egzekucji – 3.VIII 1944r. Niemcy zamordowali 50 osób – mieszkańców Wawrzyszewa.	Krzyż metalowy z tablicą.	
16.	Zuga 12.	W hołdzie – T. Mirowskiemu „Oracz 1919-1943 harcerzowi 21 Warszawskiej Drużyny Harcerskiej odznaczonemu Krzyżem Walecznych (pochowany w kwaterze harcerskiego batalionu „Zośka”).	Tablica na ścianie budynku.	cd. Bielany
17.	Broniewskiego 44.	W hołdzie – braciom, przyjaciołom i żołnierzom września 1939 r., żołnierzom Narodowych Sił Zbrojnych, AK, Win poległym w walce z okupantami, pomordowanym w obozach niemieckich, łagrach sowieckich, więzieniach Gestapo, NKWD, UB w latach 1939-1945	Tablica na ścianie kościoła p.w. Zesłania Ducha Świętego.	
18.	Palisadowa / róg Kabaretowej.	Miejsce egzekucji – we wrześniu 1939 r. zostali rozstrzelani mieszkańcy Wólki. A. Below, J. Dąbrowski, A. Łuszczyńska, W. Michalski, W. Stępka, W. Tewichfeld	Mogiła symboliczna krzyż + tablica, projekt w trakcie realizacji;.	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Balonowa 22	W hołdzie – poległym bohaterom – powstańcom	Tablica w formie pomnika	Mokotów
2.	Bartycka – Kopiec Powstania Warszawskiego	relikt tragicznych wydarzeń okresu II Wojny Światowej i roku 1944 – roku wybuchu Powstania Warszawskiego	Kotwica – Znak Polski Walczącej	
3.	Belgijska 11	Miejsce egzekucji – 3.08.1944r. Niemcy rozstrzelali 23 Polaków	Tablica na ścianie bud.	
4.	Belwederska róg Promenady	W hołdzie – poległym bohaterom – Pomnik Reduty „Magnet”	Pomnik	
5.	Bokserska 34	W hołdzie – poległym bohaterom	Tablica wolnostojąca	
6.	Bukowińska 24 a	obelisk w formie kolumny toskańskiej zwieńczony orłem napoleońskim	Obelisk	
7.	Bukowińska 26 a	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 10 Polaków	Tablica na ścianie bud.	
8.	Chełmska 19/21	W hołdzie – poległym 300 rannym zbombardowanego szpitala w 1944 r.	Tablica wolnostojąca	
9.	Chocimska 22	W hołdzie – St. Roweckiemu „Grot”	Tablica na ścianie bud.	
10.	Chodkiewicza 6	W hołdzie – poległym w czasie akcji bojowej w walce z żandarmerią hitlerowską w 1943 r.	Tablica na ścianie bud.	

11.	Chodkiewicza 11	Miejsce egzekucji – rozstrzelanych kilkunastu Polaków - na początku sierpnia 1944 r.	Tablica w formie nagrobka	
12.	Czerniakowska 137 Gimnazjum i Liceum Sióstr Nazaretanek	W hołdzie – poległym	Tablica na ścianie bud. Szkoły	
13.	Dąbrowskiego 3	Miejsce egzekucji – 3.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 15 Polaków	Tablica na ścianie bud.	
14.	Dominikańska 2	Miejsce egzekucji – rozstrzelanych 12 Powstańców Warszawskich – w dniach 2 i 3 sierpnia 1944 r.	Tablica w formie nagrobka	
15.	Dworkowa 1a przy schodkach na ul. Zajączkowską	W hołdzie – poległym w czasie powstania od 1 sierpnia do 5 października1944 r. setkom niewinnych ofiar	Tablica wbudowana w skarpę	
16.	Dworkowa 1a	stylizowany orzeł	wolnostojący pod skarpą	
17.	Dworkowa 2	W hołdzie – pamięci żołnierzy AK powstańców Mokotowa już po kapitulacji 27 września 1944 r.	Pomnik obelisk	
18.	Dworkowa	W hołdzie – poległym dzieciom rozstrzelanym przez hitlerowców	Tablica przy ogrodzeniu domu	
19.	Goszczyńskiego róg ul. Tynieckiej	W hołdzie – poległym powstańcom, personelowi szpitala Elżbietanek i pacjentom	Głaz	
20.	Grażyny 13	Upamiętnienie faktu – w 100-tną rocznicę powstania spółdzielczości	Tablica na ścianie bud.	
21.	Grottgera 12	W hołdzie – M. Fornalskiej i P. Finderowi	Tablica na ścianie bud.	
22.	Idzikowskiego przy forcie	W hołdzie – J. Piłsudskiemu	Tablica	
23.	Idzikowskiego róg Czerniakowskiej	Miejsce egzekucji – 18.IX.1944r. Niemcy rozstrzelali rannych i chorych powstańców	Tablica wolnostojąca	cd. Mokotów
24.	Kazimierzowska 51	W hołdzie – R. Kuntzemu – prof. SGGW	Tablica na ścianie bud.	
25.	Kazimierzowska 60	W hołdzie – poległym 38 powstańcom Batalionu „Bałtyk Pułku AK „Baszta”	Tablica na ścianie bud.	
26.	Kazimierzowska 62/60 róg ul. Madalińskiego	Miejsce walk – w dniach 13 i 14.VIII.1944r. podczas obrony pozycji oddziału Pułku AK „Baszta”	Tablica wbud. w ogrodzenie	
27.	Kielecka 29a	Miejsce egzekucji – 22.08.1944r. Niemcy rozstrzelali 5 Polaków.	Tablica na ścianie bud.	
28.	Kielecka 46	W hołdzie – prof. Nauk Leśnych – J. Miklaszewskiemu	Tablica na ścianie bud.	
29.	Klarysewska 55	W hołdzie – poległym Polakom rozstrzelanym przez hitlerowców	Tablica wolnostojąca	
30.	Madalińskiego 39/43	Miejsce egzekucji – 2.08.1944r. Niemcy rozstrzelali 60 Polaków.	Tablica na ścianie bud.	
31.	Nabielaka 18	Miejsce egzekucji – rozstrzelanych 42 Polaków w latach 1942 – 1944	Tablica w formie nagrobka	
32.	al. Niepodległości 52	Punkt oporu Pułku AK „Baszta’	Tablica na ścianie bud.	
33.	al. Niepodległości 92/98	Miejsce walk – poległo w walce 42 żołnierzom Kompanii 0-2 por. „Misiewicza” – K. Grzybowskiego	Tablica na ścianie wejścia do metra	
34.	Ligocka róg ul. Krożańskiej	Znak Organizacji Małego Sabotażu „Wawer”	Tablica	
35.	al. Niepodległości 132/136	W hołdzie – poległym kilkunastu Polakom w dniu 11 sierpnia 1944 r.	Tablica na ścianie bud.	
36.	al. Niepodległości 141	W hołdzie – poległym 20 męczennikom	Tablica na ścianie bud.	
37.	al. Niepodległości 159	W hołdzie – hm. J. Bytnarowi „Rudy”	Tablica na ścianie bud.	
38.	Odyńca 55	W hołdzie – poległym wielu obrońcom okolicznych budynków w 1944 r.	Tablica na ścianie bud.	
39.	Olesińska 5	W hołdzie – poległym 70 Polakom w dniu 4 sierpnia 1944 r.	Tablica na ścianie bud.	
40.	Orężna 23	W hołdzie – poległym 83 osobom w dniu 2 sierpnia 1944 r.	Tablica w formie nagrobka	
41.	Powsińska 13	W hołdzie – II Batalionowi P.P. Obr. Warszawy i II Batalionowi Ochotniczemu sformułowanemu na apel St. Starzyńskiego	Tablica na ścianie fortu	
42.	Powsińska Park im. Cz. Szczubełka	Pamięci oficerów II RP – Mieszkańców „Grodu Czerniaków” – założycieli Szkoły Powszechnej „Zespół Nauczycielski” czynnej w latach 1933-1940	Kamień pamiątkowy	
43.	Powsińska 15/17	W hołdzie – poległym	Tablica wtopiona w głaz	
44.	Puławska 15 róg ul. Goworka	Miejsce egzekucji – 3.XII.1943r. Niemcy rozstrzelali 100 Polaków	Tablica wolnostojąca	
45.	Puławska 57	Pomnik J. Matejki	Pomnik	
46.	Puławska 59	Upamiętnienie faktu – Marsz Mokotowa	Tablica wmur. w ścianę tzw. Gołębnika	
47.	Puławska 63 róg ul. Belgijskiej	W hołdzie – pamięci powstańców I Pułku Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego	Tablica na ścianie bud.	
48.	Puławska 71	W hołdzie – poległemu żołnierzowi ps. „Zygmunt”	Tablica na ścianie bud.	
49.	Puławska 71 róg ul. Boryszewskej	W hołdzie – poległym 108 Polakom w dniu 3 sierpnia 1944 r.	Tablica na ścianie bud.	
50.	Puławska 71 W podwórzu	W hołdzie – poległym zamordowanym 128 Polakom w dniu 3 lipca 1944 r.	Tablica wolnostojąca	
51.	Puławska Park gen. Orlicz-Dreszera	W hołdzie – Powstańcom Mokotowa	Pomnik – głaz	
52.	Puławska 99 Skwer O. i A. Małkowskich	Tablica 1: W hołdzie – poległym żołnierzom Tablica 2: W hołdzie – walczącym tu żołnierzom WP Tablica 3: W hołdzie – O. i A. Małkowskim – współtwórcom harcerstwa w Polsce	Tablica wolnost. Tablica przy głazie wolno st. Tablica na głazie pamiątk.	cd. Mokotów
53.	Puławska róg ul. Broniwoja	Upamiętnienie faktu – ratowania od zagłady Żydów	Tablica na głazie pamiątk.	
54.	Puławska 103	W hołdzie – płk. dypl. R. A. Grocholskiemu	Tablica na ścianie bud.	
55.	Puławska 113a Park Królikarnia	Upamiętnienie faktu – walk powstańczych o Królikarnię i szkołę na ul. Woronicza (dziś XLO)	pomnik	
56.	Puławska 148/150	W hołdzie – poległym policjantom	Głaz pamiątk. na dziedzińcu	
57.	Puławska róg al. Wilanowskiej	W hołdzie – poległym 27 osobom ludności cywilnej w dniu 2 sierpnia 1944 r.	Tablica wolnostojąca	
58.	Rakowiecka 4a	Upamiętnienie faktu powstania Sztabu Generalnego Wojska Polskiego	Pomnik przy ogrodzeniu	
59.	Rakowiecka 15/17	Miejsce egzekucji – 3 i 4.08.1944r. Niemcy rozstrzelali 40 mieszkańców.	Tablica na ścianie bud.	
60.	Rakowiecka 24	W hołdzie – St. Starzyńskiemu – bohaterskiemu Prezydentowi Warszawy	Tablica na ścianie bud.	
61.	Rakowiecka 26	W hołdzie – poległym kilkunastu powstańcom i ich dowódcy – por. „Bochusza-Felka „ – F. Dąbrowskiego	Tablica na ścianie bud.	
62.	Rakowiecka 37	W hołdzie: Tablica 1: straconym w więzieniu w okresie PRL Tablica 2: K. Moczrskiemu Tablica 3: K. Pużakowi	Tablica na marze więzienia	
63.	Rakowiecka 57	upamiętnienie K. Krahelskiej – poetki, żołnierza i autorki pieśni ”Hej bagnet na broń”	Tablica	
64.	Rakowiecka 61	Miejsce egzekucji – rozstrzelanych 40 Polaków w pierwszych dniach sierpnia 1944 r.	Tablica w formie nagrobka	
65.	Rakowiecka 61 róg ul. Chodkiewicza	W hołdzie – rozstrzelanym i spalonym 40 Polakom w dniu 2 sierpnia 1944 r.	Tablica na ścianie bud.	
66.	Rodzynkowa na Łuku Siekierkowskim	Miejsce walk Polaków o wolność	Tablica wolnostojąca	
67.	Różana 36	W hołdzie – J. Horczakowi ps. „Wróbel”	Tablica na ścianie bud.	
68.	Sandomierska 18	W hołdzie – E. Rydzowi-Śmigłemu – współtwórcy Legionów	Tablica na ścianie bud.	
69.	Sandomierska 21	Miejsce egzekucji – 4.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 17 Polaków.	Tablica na ścianie bud.	
70.	Sandomierska 23	Miejsce egzekucji – 4.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 9 Polaków.	Tablica na ścianie bud.	

71.	Skolimowska 5	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 100 Polaków.	Tablica na ścianie bud.	
72.	Smetany	W hołdzie – rozstrzelanym dzieciom od 5 – 10 lat w sierpniu 1944 r.	Tablica na narożniku ogrodzenia posesji	
73.	Turecka przy ul. Belwederskiej	W hołdzie – gen. W. Sikorskiemu	Pomnik-popiersie	
74.	al. Wilanowska 226	W hołdzie – poległym w walce o wolność powstańcom warszawskim w dniu 2 sierpnia 1944 r.	Tablica w formie nagrobka	
75.	Woronicza 8	Upamiętnienie najcięższych walk powstańczego Mokotowa	Tablica na ścianie bud.	
76.	Wyścigowa przy ul. Puławskiej	Upamiętnienie powstańczego boju – zginęło 63 powstańców Pułku AK „Baszta”	Tablica na głazie pamiątk.	
77.	Czerniakowska 2/4 Kościół św. Antoniego	1Tablica: Pamięci Żołnierzy 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich 2Tablica:Tablica z miejscami bitew II wojny światowej 3 Tablica: Pamięci żołnierzy Sadyby i Czerniakowa z Batalionu „Chrobry I” AK poległych w latach 1939-1945 i 40 tablic z nazwiskami poległych podczas wojny oraz tablice fundatorów, księży i zasłużonych dla parafii	Tablica na murze ogrodzenia	
78.	Powsińska Cmentarz Czerniakowski	W hołdzie – poległym żołnierzom II wojny światowej	Tablice na cmentarzu	cd. Mokotów
79.	Wałbrzyska Cmentarz Służew	Pomnik z obeliskiem Mogiły: 24 kwatery Mogiły: 24 płyty	pomnik w formie nagrobka	
80.	Żwirki i Wigury 10 Cmentarz Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich	miejsce poświęcone poległym w II wojnie światowej żołnierzom radzieckim	mauzoleum	
81.	Rakowiecka 26/30 SGGW	Tablica 1: Tablica 2: Obydwie tablice dotyczą profesorów SGGW	2 tablice na ścianie bud.	
82.	Woronicza 8 X LO im. Królowej Jadwigi	poświęcona obrońcom południowej granicy Powstańczego Mokotowa – żołnierzom Pułku AK „Baszta”	Tablica na ścianie budynku	
83.	Puławska 2a Kościół Ewangelicko-Augsburski		Tablice pamiątkowe	
84.	Puławska 95 Kościół św. Michała	Tablice memorialne Pułku AK „Baszta” i Pułku AK „Granat” oraz płk. Kazimierza Sternala ps. ”Zryw” Pułku AK „Baszta łączniczki Elżbiety Sokolnickiej-Rembowskiej ps. „Ela” Pułku AK „Baszta	Tablice pamiątkowe	
85.	Konduktorska 17 SKWER GWIAZDA POLSKI	Upamiętnienie faktu skonstruowania I Polskiego Balonu Stratosferycznego „Gwiazda Polski” - Fresk „Coelvum Polonarvum”	Tablica pamiątkowa	
86.	Adama Naruszewicza	Upamiętnia osobę Adama Naruszewicza	Tablica pamiątkowa z plexi	
87.	Niepodległości róg Dąbrowskiego	upamiętnienie postaci prezydenta Stefana Starzyńskiego	tablica wolnostojąca	
88.	Powsińska 13	upamiętnienie osoby kpt. Czesława Szczubełka ps. „Jaszczur”	Tablica na murze Fortu	
89.	Powsińska 13	upamiętnienie Janusza Kusocińskiego	Tablica na głazie	
90.	Puławska róg Dąbrowskiego	upamiętnienie żołnierzy Kompanii Bałtyk 1 (B-1) Pułku AK „Baszta”	Tablica na murze budynku	
91.	Dolna przy ul Puławskiej	Syrenka – źródełko – ujęcie wody - wbudowane w skarpę ul. Dolnej		

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Barska 4 /	Miejsce egzekucji – 10.II.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 140 Polaków	Tablica na murze cmentarza kościelnego	Ochota

2.	Białobrzeska 44	W hołdzie - założycielce szkół: żeńskiej szkoły gimnazjum i liceum im. Wandy z Posseltów Szachtmajerowej, jej siostrom oraz pomordowanym w czasie okupacji hitlerowskiej pedagogom, nauczycielom i uczniom.	tablica z brązu w budynku S.P. Nr 9	
3.	Bitwy Warszawskiej 1920r. nr 11	W hołdzie - Transportowcom, obrońcom W-wy, więźniom obozów koncentracyjnych, partyzantom i poległym w latach 1939-1945	Tablica z brązu /teren MPT/	
4.	Grójecka 20b	Miejsce egzekucji – 4.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali bezbronnych mieszkańców tego domu.	tablica marmurowa	
5.	Grójecka 24	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944 r. hitlerowcy rozstrzelali 40 Polaków	tablica na postumencie	
6.	Grójecka 39	Miejsce egzekucji – w latach okupacji 1939-1944 hitlerowcy dokonali masowych egzekucji.	tablica (podwórko Domu Ak.P.W.)	
7.	Grójecka 39	Miejsce egzekucji – w czasie okupacji w latach 1939-1944 Niemcy rozstrzelali duże grupy mężczyzn Polaków	tablica (klatka schodowa Domu Ak.P.W.)	
8.	Grójecka 45 róg Wawelskiej	W hołdzie - prof. Wandzie Telakowskiej, która tym domu w latach 1945-1985 mieszkała i tworzyła - artyst. plast. współtwórczyni wzornictwa przemysłowego w Polsce.	tablica z brązu	
9.	Grójecka 47	Miejsce egzekucji – 9.XI.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 40 Polaków	tablica	cd. Ochota
10.	Grójecka 77	W tym miejscu znajdowała się ziemianka, w której rodzina Wolskich, miejscowych ogrodników, ukrywała w latach 1942-1944 ok. 40 Żydów, uciekinierów z Getta Warszawskiego, wśród nich znanego historyka dr E. Ringelbluma, badacza dziejów Żydów Polskich, W marcu 1944r. po ujawnieniu ziemianki, hitlerowcy wymordowali wszystkich ukrywających się w niej Żydów oraz ich opiekunów	tablica z brązu	
11.	Grójecka 93	Miejsce walk Polaków - W tym miejscu żołnierze WP oraz mieszkańcy Warszawy walcząc na barykadzie zatrzymali nacierające wojska hitlerowskie i w nierównym boju bohatersko bronili dostępu do Warszawy w dniach od 8.IX. do 27.IX.1939r. Na pomniku znajduje się 30 tablic upamiętniających osoby i formacje walczące w obronie Warszawy we wrześniu 1939r.	tablica pomnik Barykada Września 1939r cyfry z betonu wys.ok.6 m.	
12.	Grójecka 95 (Zieleniak)	Miejsce egzekucji – w sierpniu i wrześniu 1944r. hitlerowcy rozstrzelali kilkuset Polaków	tablica z granitu	
13.	Joteyki 13	W tym domu od roku 1949 mieszkali i tworzyli poeci: Anna Kamieńska-Śpiewakowa 1920-1986 Jan Śpiewak 1908-1967	tablica mosiężna	
14.	Kaliska 1	W tym domu mieszkał Jan Sunderland (1891-1979) artysta, fotografik, artysta plastyk, poeta, krytyk i teoretyk sztuki	tablica z granitu	
15.	Kaliska róg Joteyki Reduta Kaliska	REDUTA KALISKA W rejonie Kaliska-Barska-Joteyki walczyli z przeważającymi siłami wroga żołnierze IV Obwodu AK w dniach 1-10.VIII.1944r.	tablica mosiężna	
16.	Mianowskiego 15	Miejsce egzekucji – 11.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali wielu Polaków		
17.	Mszczonowska/ róg Włochowskiej	Miejsce walk – 6.IX.1831 w walce z przemocą moskiewską została wysadzona w powietrze - REDUTA ORDONA	Głaz narzutowy z wykutymi literami	
18.	Nowogrodzka 78	Miejsce egzekucji – 12.VIII.1944r. zginęło z rąk Niemców 67 osób	tablica	
19.	al. Niepodległości 221	W tym domu w dniu 7.VIII.1944r. hitlerowcy zamordowali ok. 50 osób, mieszkańców tego bloku. Wśród zamordowanych było wiele dzieci.	tablica	
20.	Oczki 5	1.Tablica poświęcona pracownikom Akademii Medycznej, lekarzom i studentom, którzy zostali rozstrzelani przez SS-manów w 1944r. 2. Tablica poświęcona studentom medycyny Uniwersytetu Warszawskiego poległym w walce o wolność w latach IX-1939-V-1945	2 tablice wewnątrz budynku	

21.	Raszyńska 56	Dom, w którym mieszkała Halina Nieniewska - działaczka Klubów Demokratycznych, zamordowana przez hitlerowców w 1942 r..	tablica z metalu	
22.	pl. Starynkiewicza 5	W hołdzie - Pracownikom Wodociągów i Kanalizacji m.st. Warszawy, którzy zginęli w latach okupacji.	tablica z marmuru	
23.	Spiska 14	w tym domu, 30.VI.1943 r. Komendant Główny AK „Grot" gen. dyw. Stefan Rowecki (1895-1944) został aresztowany przez gestapo, zamordowany w obozie Sachsenhausen	tablica z brązu	
24.	Szczęśliwicka 56	W latach 1881-1885 do Szkoły Technicznej Kolejowej Towarzystwa Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej poprzedniczki Tech. Kolejowego w W-wie uczęszczał A. Janowski 1866-1944 - twórca ruchu krajoznawczego założyciel Polskiego Tow. Krajoznawczego	tablica z brązu	
25.	Tarczyńska 17	Miejsce egzekucji – 3.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 17 Polaków	tablica	
26.	Wawelska 15	Miejsce egzekucji – 5 i 19.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali kilkudziesięciu Polaków	tablica	
27.	Wawelska 52/54	W hołdzie - pracownikom leśnictwa i przem. drzewnego poległym w walce z najeźdźcą hitlerowskim	tablica z brązu	cd. Ochota
28.	Wawelska 66/74	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 20 Polaków	tablica	
29.	Wawelska / róg Uniwersyteckiej Reduta Wawelska	Miejsce walk - 1-11.VIII.1944r. w tym rejonie Oddział IV Obwodu AK przy wydatnej pomocy mieszkańców bohatersko walczył z przeważającymi siłami wroga w dniach osłaniając Śródmieście Stolicy Reduta Wawelska	tablica mosiężna	
30.	Plac Zawiszy	Henryk Gradowski lat 23, Działacz KZMP i OMS „Życie" W tym miejscu zginął 15.I.1932 z rąk policji sanacyjnej.	głaz granitowy	
31.	Aleje Jerozolimskie w pobliżu Dworca Warszawa-Zachodnia	Miejsce egzekucji – 17.XI.1943 r. w odwecie za zranienie 4 żołnierzy niemieckich hitlerowcy rozstrzelali w ulicznych egzekucjach na terenie Warszawy ok.80 więźniów Pawiaka, w tym ok. 20 stracono na nasypie kolejowym w rejonie Dworca Zachodniego	Obelisk granitowy na postumencie	
32.	Bitwy Warszawskiej 1920r/ róg Bohaterów Września	Tu 15.VIII.1944r. niosąc pomoc powstańczej Warszawie zginęła śmiercią lotnika cała załoga Liberatora EW 264 ze 178 Dywizjonu Bombowego Brytyjskich Królewskich Sił Powietrznych RAF W/	Tablica z brązu z odznaką umocowana na płycie granit.	
33.	Banacha 1a	W hołdzie polskiej młodzieży lekarskiej poległej w walce o wolność Ojczyzny w latach 1939-1945	głaz z napisem z liter mosiężnych.	
34.	Barska 4	Miejsce walk – 1.VIII.1944r. III Zgrupowanie I Rejonu IV Obwodu AK zdobyło szturmem „Antonin" obsadzony przez oddział SS	tablica z brązu	
35.	Zimorowicza 4	W tym domu mieszkał i pracował do końca życia w 1978r. urodzony we Lwowie w 1895 r. JAN PARANDOWSKI pisarz, prozaik, eseista, tłumacz.	tablica z granitu	
36.	Kaliska 13	W tym domu mieszkał i tworzył w latach II wojny światowej pisarz Juliusz Kaden Bandrowski, oficer Legionów, śmiertelnie ranny podczas Powstania Warszawskiego	tablica z granitu	
37.	Filtrowa 75	W tym domu mieszkał i tworzył w latach II wojny światowej pisarz Karol Irzykowski 25.I.1873-2.XI.1944 Śmiertelnie ranny podczas Powstania Warszawskiego	tablica z granitu	
38.	Filtrowa 62	W tym domu w latach 1939- 1988 mieszkały siostry ANNA - IRENA – HALINA GOLDMANN Nauczycielki w okresie okupacji organizatorki Tajnego Gimnazjum	tablica z brązu	
39.	Wawelska 28	W tym miejscu 1.VIII.1944r. żołnierze AK Batal. Szturm. „Odwet" i I Szwadronu Strzelców Motorowych rozpoczęli walkę o niepodległą i wolną Polskę	głaz bazaltowy na postumencie betonowym	
40.	Raszyńska 52	W tym domu mieszkał w latach 1924-1944 Jan Stanisław Jankowski „SOBÓL" 1882-1953 W 1945 bezprawnie zasądzony w Moskwie na procesie przywódców Podziemnego Państwa Polskiego. Zmarł w więzieniu we Włodzimierzu.	tablica z granitu	
41.	ul. Tarczyńska 11	W tym domu w mieszkaniu nr 33, w latach 1955-58 działał Teatr na Tarczyńskiej założyli go, prowadzili i grali: M. Białoszewski, L. Stefański, B. Choiński, M. Fabicka, L. Hering, S. Prószyński, L. Murawska, H. i G. Rechowiczowie, M. Komorowska, W. Lach, S. Pacewicz	tablica z brązu	
42.	ul. Filtrowa 61	Pamięci założycieli Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej Oficerów Wojskowego Instytutu Geograficznego zamordowanych przez NKWD wiosną 1940r. w Katyniu i Charkowie -Rodziny i członkowie Spółdzielni	tablica z brązu	
43.	Pole Mokotowskie	Tu na Polu Mokotowskim w latach 1910-1939 istniało pierwsze w Warszawie lotnisko na którym w 1910 r. Powstało towarzystwo „Awiata" i odbyły się pierwsze w Polsce wzloty aeroplanów	na obelisku umieszczona tablica z brązu	
44.	Al. Jerozolimskie 97	W hołdzie oficerom, podoficerom i pracownikom Wojskowego Instytutu Geograficznego poległym i pomordowanym w latach II wojny światowej Służba Topograficzna Wojska Polskiego	tablica z marmuru	cd. Ochota
45.	ul. Kaliska 17	W tym domu mieszkał i tworzył w latach 1947-1951 Tadeusz Borowski (1922-1951) poeta i prozaik, twórca m.in. zbiorów opowiadań „Pożegnanie z Marią" i „Kamienny Świat"	tablica z granitu	
46.	ul. Niemcewicza 5 róg Asnyka 2	W tym zespole budynków 1 VIII 1944r. mieścił się sztab IV Obwodu Ochota Okręgu Warszawa AK Stąd nocą z 1 na 2 VIII 1944r. część oddziałów pod dowódz. ppłk M. Sokołowskiego Grzymały wyruszyła z Warszawy, stoczywszy 2.VIII. krwawy bój pod Pęcicami dotarła do lasów chojnowskich skąd po reorganizacji dozbrojeniu podjęła powrót do walczącej stolicy staczając 19 VIII bój pod Wilanowem, w którym poległ ppłk Grzymała		
47.	ul. Częstochowska 16/18	W tym domu mieszkał i tworzył w latach 1956-58 pisarz Marek Hłasko / 1934 - 1969 /	tablica z granitu	
48.	ul. Wawelska 60	Podczas Powstania Warszawskiego z tego budynku (ul. Wawelska 60) przekopem do kanału, 83 obrońców Reduty Wawelskiej - żołnierzy IV Obwodu AK Ochota przeszło 11.VIII.1944r. kanałami na Kolonię Staszica - do włazu przy ul. Prokuratorskiej. Było to pierwsze przejście kanałami zwartego oddziału powstańczego.		
49.	Plac Narutowicza skwer Uniwersytecką, Akademicką, Filtrową	GABRIEL NARUTOWICZ 1865 – 1922 I.PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	Pomnik	
50.	Dickensa 34	W hołdzie - płk W. Łokuciewskiemu (1917-1990) podczas II wojny światowej as polskiego lotnictwa myśliwskiego mieszkał w tym domu w latach 1958-1990	tablica z granitu	
51.	Plac Starynkiewicza 7/9	Ten dom był podczas Powstania Warszawskiego w sierpniu 1944r redutą wolnej Rzeczypospolitej. W hołdzie – Rotmistrzowi W. Pileckiemu „Witold", który dowodził tu w sierpniu 1944	Tablica z brązu	
52.	Rondo Zesłańców Syberyjskich	Pamięci Polaków zesłanych na Syberię w XIX i XX stuleciach, którym nie było dane powrócić do Ojczyzny.	Obelisk z tablicą z granit.	
53.	Plac Zawiszy 1	Tablica upamiętniająca bohatera powstania listopadowego Artura Zawiszę (1808-1833) - student Uniwersytetu Warszawskiego, Kapitan 8 pułku ułanów w powstaniu listopadowym 1830-1831..	Tablica z hart. szkła z wizerun. A. Zawiszy	
54.	Filtrowa 68	W tym domu ok. godz. 19.00, 31.VII.1944r. płk dypl. A. Chruściel „Monter" (1896-1960) d-ca Okręgu Warsz. AK podpisał w konspiracyjnej kwaterze swego sztabu rozkaz rozpoczęcia Powstania Warszawskiego	tablica z granitu	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Wał Miedzeszyński w pobliżu ul. Algierskiej	W hołdzie - poległym w obronie ojczyzny w bitwie ze Szwedami 28,29,30 Lipca 1656r.	pomnik - obelisk z żelazną tablicą i krzyżem	Praga Płd.

2.	Szeroka przy ul. Traczy	W hołdzie – bohaterom Olszynki Grochowskiej	Pomnik i mogiła powstańcza z 1831r.	cd. Praga Płd.
3.	Grochowska pomiędzy ul. Podskarbińską a ul. Siennicką	Pomnik pracy na pamiątkę budowy Szosy Brzeskiej	obelisk	
4.	ul. Kaleńska 3 Z.S.Z. Nr 30	W hołdzie – 11 Bohaterom Powstania Warszawskiego i Ofiarom obozów poległym w obronie Ojczyzny	tablica	
5.	Waszyngtona róg Grenadierów	W hołdzie – Żołnierzom 21 Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy" bohaterskim obrońcom stolicy we wrześniu 1939r. i w powstaniu 1944r.	głaz-pomnik z brązu	
6.	Waszyngtona 104	W hołdzie – Bohaterskim żołnierzom II Batalionu 22 wpp „Dzieci Warszawy", którzy w tym rejonie zwanym „Reduta Skrzyżowanie" we wrześniu 1939r. odpierali natarcie Niemców uniemożliwiając zajęcie Pragi i mostów na Wiśle	tablica	
7.	Znicza róg Łukiskiej	W hołdzie – poległym w latach 1939 - 1945 za Ojczyznę i ofiarom barbarzyństwa niemieckiego	głaz	
8.	Grochowska 274	W hołdzie – Bolesławowi Chajęckiemu (1902-1953) - Zastępca Prezydenta Warszawy i Komisarza Cywilnego na Pradze we wrześniu 1939r., Komendant Państw. Korpusu Bezpieczeństwa m.st. Warszawy w latach 1942-1944, żołnierz Powstania Warszawskiego stracony przez UB w więzieniu na Mokotowie	tablica	
9.	Grochowska 274	W hołdzie – płk. Antoniemu Żurawskiemu (1897-1988) Dowborczyk, żołnierz POW i WP w latach 1918-1939r. Komendant XXVI obwodu AK „Praga" w latach 1942-1944 dowódca Powstania Warszawskiego na terenie Pragi	tablica	
10.	Kamionkowska 51	W hołdzie – 38 pracownikom Spółki Wytwórczej Polskich Rymarzy i Siodlarzy, którzy 10.09.1946r. zginęli w czasie nalotu hitlerowskiego	tablica	
11.	Międzynarodowa 1 przy Jeziorku Kamionkowskim	W hołdzie – 74 pracownikom fabryki PZTiR – „Dzwonkowej" walczącym z okupantem i poległym w tej walce w latach 1939-1944 Upamiętnienie faktu – w latach 1920-1938 w fabryce Dzwonkowej istniały komórki KPP i PPS walczące o prawa klasy robotniczej; w okresie okupacji w fabryce działały przeciw hitlerowskiemu najeźdźcy organizacje podziemne PPR, GL, RPPS i AK	głaz z piaskowca	
12.	Skaryszewska 8	Upamiętnienie faktu – tu znajdował się hitlerowski obóz przejściowy z którego w latach 1940-1944 wywieziono kilkadziesiąt tysięcy Polaków na roboty przymusowe do obozów pracy w Niemczech"	tablica	
13.	Zbaraska 3	W hołdzie – poległym harcerzom 22 WDH na Grochowie walczącym za ojczyznę i postępowe ideały harcerskie	tablica	
14.	Park Skaryszewski półn. część parku w pobliżu Jeziorka Kamionkowskiego	Upamiętnienie faktu – w tym miejscu nocą 14.08.1944r. niosąc pomoc walczącej Warszawie zginęli śmiercią lotnika członkowie załogi samolotu – Liberatora 981 – z 178 Dywizjonu Bombowego Królestwa Lotnictwa Brytyjskiego Pierwszy pilot G.D. Macrae z Kanady Nawigator R. G. Cautts z Płd. Afryki Radiooperator J. E. Porter z Wlk. Brytanii Mechanik pokładowy R.C. Scott z Wlk. Brytanii Strzelec pokładowy R. S. Sharpe z Wlk. Brytanii Strzelec pokładowy H. V. Maclanahan z Wlk. Brytanii""	głaz-pomnik Lotników Alianckich	
15.	Park Skaryszewski płn. – wsch. część	Miejsce walk – w tym rejonie w 1-szej godzinie Powstania Warszawskiego 1944 Żołnierze AK i Zgrup. Batalionu Saperów Praskich „Chwackiego" stoczyli walkę z oddziałami niemieckimi	Głaz-pomnik Saperów Praskich „Chwackiego"	
16.	Park Skaryszewski płd. część parku	W hołdzie – sportowcom, trenerom i działaczom Akademickiego Związku Sportowego, poległym w walkach zbrojnych, ofiarom obozów i więzień – zmarłym w latach 1939 – 1945	Głaz- pomnik	
17.	Park Skaryszewski główna aleja	Pomnik wdzięczności Armii Radzieckiej - na cokole wiersz Tadeusza Kubiaka	Pomnik	
18.	J. Poniatowskiego przy moście Poniatowskiego	W hołdzie – bohaterom 10 Pułku Piechoty 4-ej Dywizji im. J. Kilińskiego poległym w walkach nad Wisłą o wyzwolenie Warszawy 16.IX.1944 – 16.I.1945 1.XI.1945	płyta w formie nagrobka	
19.	Stadion X-Lecia na prawej ścianie przy głównym wejściu	Upamiętnienie faktu – 8.09.1968r. podczas uroczystości dożynkowych R. SIWIEC prawnik z Przemyśla, Żołnierz AK oblał się benzyną i podpalił, aby zaprotestować przeciwko udziałowi Polski w interwencji zbrojnej 5 państw Układu Warszawskiego w Czechosłowacji, zmarł 12.09.1968r. oddając życie za wolność.	tablica	
20.	Stadion X-Lecia na lewej ścianie przy głównym wejściu	W hołdzie – poległym polskim Olimpijczykom, którzy zginęli w walce z hitleryzmem w latach 1939-1945 JÓZEF BARAN-BILEWSKI lekkoatleta/ KAZIMIERZ BOCHEŃSKI pływak/ANTONI CEJZIK lekkoatleta/ CZESŁAW CYRANIAK-KAJNAR bokser/ BRONISŁAW CZECH narciarz/ HENRYK DOBRZAŃSKI,HUBAL jeździec/ JÓZEF JAWORSKI lekkoatleta/ WŁADYSŁAW KARDAS strzelec/ ROMAN KANTOR szermierz/ KAZIMIERZ KARPIŃSKI pływak/ ZDZISŁAW KAWECKI jeździec/ JANUSZ KUSOCIŃSKI lekkoatleta/ EUGENIUSZ LOKAJSKI lekkoatleta/ LESZEK LUBICZ-NYCZ szermierz/ ANTONI MASZEWSKI lekkoatleta/ STANISŁAW MOTYKA narciarz/ JÓZEF NOJI lekkoatleta/ TADEUSZ SOKOŁOWSKI jeździec/ LEON SPERLING piłkarz/ TOMASZ STANKIEWICZ kolarz/ URSZULA STĘPIŃSKA gimnastyczka/ KAZIMIERZ SZOSLAND jeździec/ ILJA SZRAJBMAN pływak/ HENRYK ŚLĄZAK zapaśnik/ STANISŁAW URBAN wioślarz/ JAN WRZOSEK strzelec/ JANUSZ ZALEWSKI żeglarz/ TADEUSZ ZIÓŁKOWSKI żeglarz/ FELIKS ŻUBER lekkoatleta	tablica	cd. Praga Płd.
21.	Wał Miedzeszyński przy moście J. Poniatowskiego	Miejsce egzekucji – 23.X.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 20 Polaków (więźniów z Pawiaka)		
22.	Wybrzeże Szczecińskie przy Stadion X-Lecia (na wprost gł. wejścia)	Miejsce walk – Polaków o wolność Ojczyzny W hołdzie – Żołnierzom I Warszawskiej Brygady Kawalerii poległym w walkach z hitlerowskim najeźdźcą o wyzwolenie Warszawy wrzesień 1944 – styczeń 1945"		
23.	Grochowska 365 Kościół pw. Bożego Ciała i Matki Boskiej Zwycięskiej	W hołdzie – Jakubowi Jasińskiemu generał 1761 -1794 Tadeuszowi Korsakowi generał 1741-1794 poległym podczas rzezi Pragi wraz z żołnierzami i ludnością cywilną, którzy na tym cmentarzu spoczywają	nagrobek bohaterów Powstania Kosciuszkow-skiego	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Jagiellońska / al. Solidarności	Krzyż upamiętniający ofiary Rzezi Pragi 4 listopada 1794 r.	Krzyż	Praga Płn.
2.	Kijowska (przed Dworcem Wschodnim)	miejsce, w którym 5.IX.1939r. zginęły od bomb hitlerowskich pełniące służbę sanitariuszki – warszawskie harcerki i uczennice	Kamień upamiętniający miejsce	
3.	pl. Hallera (na tyłach przychodni)	W hołdzie – żołnierzom polskim i radzieckim zamordowanym przez hitlerowców w latach 1941-1943;	Monolit kamienny	
4.	Kępna	Miejsce egzekucji – 12.XI.1943r. hitlerowcy dokonali publicznej egzekucji 60 więźniów Pawiaka – tablica umieszczona na zachowanym fragmencie ceglanej ściany d. budynku Rzeźni Miejskiej	tablica (standardowa)	
5.	Radzymińska (d. pętla tramwajowa, przed wiaduktem)	Miejsce egzekucji – 24.XI.1943r. hitlerowcy rozstrzelali publicznie 10 więźniów Pawiaka.	Granitowy obelisk,	
6.	Most Śląsko – Dąbrowski	Miejsce, w którym 1.II.1944r. dwaj żołnierze AK z Batalionu „Parasol", uczestnicy zamachu na Kutscherę osaczeni przez hitlerowców na moście Kierbedzia skoczyli w nurt Wisły i zginęli od kul niemieckich.	Tablica na balustradzie mostu po praskiej stronie	
7.	Targowa (wiadukt kolejowy)	Miejsce walk - 13.IV.1944r. grupa bojowa ZWM im. "Czwartaków" wysadziła w tym miejscu tory linii średnicowej i stoczyła walkę z żandarmerią hitlerowską.	Tablica w ścianie wiaduktu	

8.	Radzymińska (wiadukt kolejowy)	Miejsce, w którym M4.VI.1944r. oddział AL. Im. „Czwartaków" stoczył walkę z hitlerowcami.	Tablica na murze wiaduktu	
9.	Witkiewicza	Miejsce walk i egzekucji powstańców w dniu 1.VIII.1944r.	tablica (standardowa)	
10.	Cyryla i Metodego	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali 17 osób cywilnych.	Tablica (standardowa)	
11.	Brzeska 24	Miejsce walk – 1.VIII.1944r. budynek Centrali Telefonicznej (filia PAST-y) szturmem zdobyli powstańczy żołnierze 6-XXVI Obwodu AK Praga.	Tablica na budynku Centrali Telef.	cd. Praga Płn.
12.	Białostocka 9	Miejsce walk - 6.VIII.1944r. śmierć w walce ponieśli żołnierze z 1681 plutonu 6-XXVI obwodu AK Praga z młodzieżowej grupy Orlęta.	Głaz z tablicą granitową,	
13.	Jagiellońska/ ul. Pożarowa	Miejsce rozbicia w dniu 15.VIII.1944r. bombowca Liberator 861 i śmierci 7 lotników z 31 Dywiz. Bombowego Południowoafrykańskich Sił Powietrznych, niosących pomoc Powstaniu.	Tablica	
14.	Jagiellońska 71	Teren, na którym w dniach 17-23.IX.1944r. toczył walkę o wyzwolenie Warszawy 6 Pułk Piechoty 2 Warszawskiej Dywizji Piechoty I-szej Armii WP.	Tablica	
15.	11 Listopada / ul. Bródnowska	Tablica upamiętniającą walki praskich jednostek wojskowych i żołnierzy 6-XXVI Obwodu AK Praga.	Kamień z tablicą	
16.	Skwer pomiędzy ul. Ul. Ratuszową i 11 Listopada	W hołdzie – ostatniemu komendantowi 6-XXVI Obwodu AK Praga i dowódcy Powstania Warszawskiego na Pradze płk A.W. Żurowskiemu i jego żołnierzom.	Głaz – pomnik	
17.	Targowa/al. Solidarn.	Pomnik Braterstwa Broni; ustanowiony 18.XI.1945r.	pomnik	
18.	Wybrz. Szczecińskie	Pomnik Kościuszkowców; ustanowiony 17.I.1985r.	pomnik	
19.	Sierakowskiego 1	W hołdzie – pomordowanym przez NKWD i UB w latach 1944-1956.	Tablica	
20.	Cyryla i Metodego 4	W hołdzie – żołnierzom organizacji niepodległościowych oraz więźniom politycznym lat 1944-1956 (d. Oddział miejski MBP)	tablica pamiątkowa	
21.	Namysłowska	pomnik-mauzoleum na terenie b. więzienia karno-śledczego Nr III – miejsce tortur i straceń żołnierzy polskich podziemnych organizacji niepodległościowych w latach 1944-1956.	Pomnik-mauzoleum na terenie b. więzienia	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Gawędziarzy/ r. Haubicy	W hołdzie - poległym żołnierzom AK. W domu tu istniejącym 4.III.1944 r. chroniąc tajnej radiostacji KG AK bohatersko zginęli w walce z gestapo	Pomnik	Rembertów
2.	Marsa/ r. Płatnerskiej	W hołdzie – Żołnierzom AK i więźniom obozu NKWD nr 10 w Rembertowie W miejscu tym na terenie dawnej fabryki „Pocisk" znajdowały się obozy od września 1941 do początku 1944 – hitlerowski obóz pracy jeńców sowieckich – komando stalag 333 – od lipca 1944 do września 1944 – hitlerowski obóz pracy dla więźniów polskich – od września 1944 do lipca 1945 sowiecki obóz specjalny NKWD nr 10	Pomnik	
3.	Cyrulików/ r. al. gen. A. Chruściela	Miejsce egzekucji – 16.X.1942r. zostało zastrzelonych przez Niemców 10 bojowników o niepodległość i demokrację	Pomnik	
4.	Traczy/r. Szerokiej	W hołdzie – Bohaterom Olszynki Grochowskiej poległym 25.II.1831r.	Pomnik	
5.	Komandosów / r. Jaworzniaków, Bocheńskiego -skwer	W hołdzie – Jaworzniakom, młodocianym więźniom politycznym lat 1944 – 1956	Pomnik	
6.	Cmentarz Parafialny w Rembertowie ul. Grzybowa	„Tu spoczywają prochy 12 Żołnierzy I Dywizji Wojska Polskiego im. T. Kościuszki poległych w walce o wyzwolenie Warszawy w 1944 r. w rejonie Rembertowa.	Zbiorowa mogiła żołnierzy 1 DP im T. Kościuszki	
7.	Las rembertowski – (Admiralska poligon)	Samotna mogiła szer. Zdzisława Barańskiego ps. „Jur"- żołnierza AK z drużyny „Huragan"	krzyż metalowy	
8.	Markietanki	Miejsce egzekucji – w 1943 r. hitlerowcy dokonali mordu na 200 Żydach	Pomnik	
9.	Kadrowa 5/15	W hołdzie – 10 rozstrzelanym w 1944 r. Polakom mieszkańcom Rembertowa	Tablica na frontonie LI LO	
10.	al. Komandosów 8 front bud. Domu Kultury „Rembertów"	W hołdzie - I Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki	Tablica	
11.	Powroźnicza (na przedłużeniu) w rej. Żołnierskiej (las)	W hołdzie – ofiarom egzekucji niemieckich dokonywanych w lasach Kawęczyna	Pomnik	cd. Rembertów
12.	Rondo gen. Augusta Fieldorfa „Nila"	W hołdzie – Gen. Augustowi Fieldorfowi „Nilowi"	Tablica pamiątkowa	
13.	Zesłańców Polskich /Magenta	W hołdzie – 10 mieszkańcom Rembertowa, w tym harcerzom „Zawiszaków" rozstrzelanym 26.06.1944r.	Pomnik	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Agrykola 2	Miejsce egzekucji – 29.IX.1944 hitlerowcy rozstrzelali 32 Polaków	Monolit z piaskowca	Śródmieście
2.	al. 3 Maja 2	W tym domu mieszkał w latach 1931-1940 Stanisław Dubois działacz P.P.S. rozstrzelany w Oświęcimiu 21.VIII.1942r.	Tablica z brązu	
3.	Al. Jerozolimskie (przy Muzeum WP)	Żołnierzom 3 Dywizji Piechoty im. Romualda Traugutta Armii Wojska Polskiego bohaterom walk o Wisłę i przyczółki w walczącej stolicy, którzy dotarli do tego miejsca we wrześniu 1944 r.	Monolit z granitu	
4.	Al. Jerozolimskie 11/19	Tablica 1: tu zginął 8.VIII.1944 w Powstaniu Warszawskim pchor. OW.KB.AK Batalionu „Sokół" „Antek Rozpylacz" – A. Godlewski lat 20 Tablica 2: Reduta „Kuczyńskich" Powstanie Warszawskie - w tym miejscu, w domu przy ul. Brackiej 13 znajdowała się reduta „Kuczyńskich", broniona do ostatnich dni Powstania Warszawskiego 1944 roku przez Batalion „Sokół" i kompanię szturmową PZO.	Tablica granitowa Tablica z brązu	
5.	Al. Jerozolimskie 23	Tablica 1: W tym miejscu w roku 1944 lud Warszawy i żołnierze AK bronili przez 62 dni barykady powstańczej Tablica 2: Barykadę budowali i jej bronili żołnierze A.K. baonu „Bełt" baonu „Kiliński"	2 tablice z brązu	
6.	Al. Jerozolimskie 26 (róg Nowego Światu)	W tym miejscu dnia 24.X.1942r. oddział GL obrzucił granatami hitlerowską kawiarnię Cafe-Club w odwet za 50 powieszonych członków P.P.R. Dnia 11.VII.1943 r. oddział GL dokonał zamachu na Cafe-Club w odwet za rozstrzelanie 200 więźniów politycznych z >Pawiaka<	Tablica z brązu	
7.	Al. Jerozolimskie 32 (róg Brackiej)	Miejsce egzekucji – w sierpniu 1944 r. hitlerowcy rozstrzelali 90 osób ludności cywilnej	Tablica z piaskowca	
8.	Al. Jerozolimskie 37	Miejsce egzekucji – 28.I.1944 hitlerowcy rozstrzelali 102 Polaków	Tablica z piask. na murze	
9.	Al. Jerozolimskie 50 (Dw. Śródmieście)	Miejsce walk – 24.X.1942r. i 17.I.1943r. żołnierze GL wykonali akcje odwetowe na lokal niemiecki „Mitropa"	Tablica z brązu	
10.	al. Solidarności 66	Miejsce, w którym 31.VIII.1944 r. bomba lotnicza zbiła 200 uczestników Powstania	Tablica z piaskowca	
11.	al. Solidarności 83	Miejsce egzekucji – 26.X.1943 r. hitlerowcy rozstrzelali 30 Polaków	Tablica z piask. na murze	
12.	al. Solidarności 85	Miejsce egzekucji – 11.XII.1943 r. hitlerowcy rozstrzelali 40 Polaków	Tablica z piask. na murze	
13.	Al. Ujazdowskie 1/3 (URM)	Miejsce walk – tysiące Polaków zginęło męczeńską śmiercią w okresie Powstania Warszawskiego 1.VIII - 31.VIII 1944.	Obelisk granitowy	
14.	Al. Ujazdowskie 6 A (róg Pięknej)	Upamiętnienie faktu – 15.VII.1943r. oddział GL rozbił granatami kolumnę S.A.	Tablica z brązu	
15.	Al. Ujazdowskie 21	Miejsce egzekucji – 2 II 1944 r. hitlerowcy rozstrzelali 300 Polaków	Tablica z piaskowca	
16.	Al. Ujazdowskie 23/25	W tym miejscu 1.II.1944 r. oddział specjalny KG AK „Parasol" wykonał udaną akcję na generała SS i policji Franza Kutscherę – kata Warszawy. W akcji polegli Bronisław Pietraszewicz „Lot" lat 22 – dowódca akcji, Zbigniew Gęsicki „Juno" lat 24, Marian Senger „Cichy" lat 20, Kazimierz Sott „Sokół" lat 20	Kamień z tablicą z brązu	

17.	Al. Ujazdowskie 28 (za pomnikiem Witosa)	W hołdzie – poległym 2.IX.1944r. pod gruzami Gimnazjum im. „Królowej Jadwigi" 16-tu powstańcom warszawskim wraz z d-cą żołnierzy I-Kompanii por. E. Fircho ps. „Leszek" V Zgrup. „Siekiera" Rejon II AK Obwód dowódcy Śródmieście Płd.	Tablica z brązu	
18.	Armii Ludowej (r. al. Niepodległości)	Miejsce egzekucji – 7.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 56 Polaków	Tablica z piaskowca	cd. Śródmieście
19.	Bagatela (róg Al. Ujazdowskich)	Miejsce egzekucji – 2 i 3.VIII.1944r. na terenie ogrodu hitlerowcy rozstrzelali kilkuset ludzi	Tablica z piask. (na trawniku)	
20.	Bielańska 3/5	Pamięci żołnierzy A.K. poległych 31. VIII. 1944r. w walce o wyzwolenie Starego Miasta	Tablica granitowa	
21.	Bielańska 4a	Tabliczka: Kotwica – symbol walki o niepodległą Polskę od 1942 do 1944 roku upowszechniona przez Organizację Małego Sabotażu „Wawer Tablica 1: Reduta Bank Polski - tu podczas Powstania Warszawskiego w obronie Starego Miasta walczyli i ginęli żołnierze AK Zgrup. mjr „Sosny" pododcinka „Gozdawy" 1 VIII – 2 IX 1944 Tablica 2: Tu podczas Powstania Warszawskiego w obronie Starego Miasta walczyli i ginęli żołnierze AK Zgrup. „Sosna" Batalionu „Łukasiński"	Kotwica z metalu Tabliczka z mosiądzu Tablica z mosiądzu Tablica granitowa	
22.	Boduena 4	W piwnicach tych domów w okresie Powstania Warszawskiego mieścił się wojskowy szpital polowy „Korpusu Bezpieczeństwa – KB" 15.IX.1944r. szpital ten został przez hitlerowców zbombardowany, pod gruzami zginęło 107 rannych żołnierzy KB i inni.	Tablica z brązu	
23.	Bonifraterska 12	Tablica 1: Miejsce egzekucji – tu hitlerowcy rozstrzelali chorych, lekarzy i pielęgniarki ze szpitala Bonifratrów około 300 osób Tablica 2: żołnierzom AK Batalionu „Zośka" poległym w walce 1939-1945 Tablica 3: żołnierzom AK Batalionu „Miotła" poległym w walce 1939-1945 Tablica 4: Pamięci kobiet – żołnierzy oddziału kobiecego Kedywu KG AK„Dysk" zamordowanych i zmarłych w latach okupacji oraz poległych w Powstaniu Warszawskim 1944 roku. Tablica 5: W tym rejonie walczyli i ginęli w Powstaniu Warszawskim żołnierze Batalionu „Pięść" Zgrupowania „Radosław" AK. Tablica 6: 19. IV.1943r. podczas Powstania w Getcie Warszawskim, w akcji pomocy Żydowskiej Organizacji Bojowej, polegli żołnierze oddziału saperów praskich AK E. Morawski pseud. Młódek, J. Wilk pseud. Orlik	Tablica z piaskowca Tablica granitowa 4 tablice z brązu	
24.	Bracka 5	W hołdzie – Kpr. podchor. A. Godlewskiemu, który zginął w walce 8.VIII.1944r. - Żołnierz batalionu „Sokół" zgrup. AK „Sarna	Murowany cokół Tabliczka z metalu	
25.	Bracka 18	W latach 1939-1945 oddali swe życie w walce z najeźdźcą niemieckim członkowie-pracownicy „Spólnoty" Spółdzielni Pracy z odp. udz. w Warszawie *(nazwiska)*	Tablica granitowa	
26.	Centralny Park Kultury	Miejsce egzekucji – w latach 1939-1941 hitlerowcy dokonali szeregu tajnych egzekucji na patriotach polskich	Monolit z piaskowca	
27.	Centralny Park Kultury/ Czerniakowska/ Ks. Stanka	W hołdzie – żołnierzom AK Zgrupowania „Kryska", AL rejonu Czerniaków, I-ej Armii WP poległym w Powstaniu Warszawskim na Czerniakowie oraz ludności cywilnej zamordowanej w tej dzielnicy w 1944 roku	Pomnik z piaskowca	
28.	Chmielna 32	W tym domu mieszkał i pracował w latach 1959-1974 doc. dr inż. J. Wyżykowski odkrywca wielkiej polskiej miedzi	Tablica z brązu	
29.	Czerniakowska (Centralny Park Kultury)	W tym miejscu poległ 23. IX. 1944 r. w Powstaniu Warszawskim przy przebijaniu się oddziału z Czerniakowa do Śródmieścia - por. phm. J.Gawin „Słoń" d-ca plutonu „Felek" baonu „Zośka" AK	Obelisk Tablica granitowa	
30.	Czerniakowska 141	Miejsce egzekucji – 2.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 13 osób	Tablica z piaskowca	
31.	Długa 7	Miejsce, w którym 1.IX.1944r. w szpitalu powstańczym hitlerowcy zamordowali około 430 osób	Tablica z piaskowca	
32.	Długa 13/15	Miejsce, w którym 20.VIII.1944r. zginęło 120 rannych i personel szpitala AK, zburzonego przez hitlerowskie lotnictwo pomimo specjalnego znaku Czerwonego Krzyża. W czasie Powstania Warszawskiego mieściła się tu kwatera dowództwa oraz szpital Bat. „Gozdawa"	Tablica z piaskowca	cd. Śródmieście
33.	Długa 46	Miejsce walk Polaków – 31.VIII.1944 r. hitlerowskie lotnictwo rozbiło polską redutę powstańczą	Monolit z piaskowca	
34.	Długa 52	Tabliczka: Hołd pamięci tym, którzy oddali życie w „Akcji pod Arsenałem" Tablica: W tym miejscu 26.III.1943 oddział „Szarych Szeregów" przeprowadził udaną akcję bojową uwalniając 25 więźniów przewożonych przez gestapowców z alei Szucha na Pawiak	Głaz; Tabliczka z mosiądzu Tablica z piaskowca (na ścianie Arsenału)	
35.	Dobra 96	Miejsce egzekucji – 3.VIII.1944 r. hitlerowcy rozstrzelali około 20 osób	Monolit z piaskowca	
36.	Drewniana 8 (róg Dobrej)	Miejsce egzekucji – 27.IX.1944r. w powstańczym szpitalu hitlerowcy zastrzelili 22 Polaków	Tablica z piaskowca	
37.	Dworzec Gdański	Tym, którzy po marcu 68 wyjechali z Polski z dokumentem podróży w jedną stronę >>tu więcej zostawili po sobie niż mieli<< Henryk Grynberg Fundacja Shalom marzec 98	Tablica granitowa	
38.	Dzika 17 (podwórko)	Miejsce egzekucji – 200 Polaków zamordowanych przez hitlerowców w czasie Powstania Warszawskiego	Tablica marmurowa	
39.	Elektoralna 5/7	Miejsce egzekucji – w sierpniu 1944 hitlerowcy rozstrzelali około 130 Polaków	Tablica z piaskowca	
40.	Emilii Plater 15	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944 hitlerowcy rozstrzelali 9 Polaków	Tablica z piaskowca	
41.	Freta 16	W tym domu w czasie Powstania Warszawskiego 26.VIII.1944r. polegli w walce z hitlerowskim okupantem działacze KPP i PPR członkowie warszawskiego sztabu AL. – pułk. B. Kowalski /Ryszard/ płk. S. Nowicki /Feliks/ ppłk. S. Kurland /Kobra/ mjr E. Lanota /Edward/ mjr A. Matywiecki /Nastek/	Tablica marmurowa	
42.	Górskiego 4	1.VIII - 2.X.1944 w Powstaniu Warszawskim na placówkach bojowych i barykadach Śródmieścia oraz w murach i ruinach gmachu szkoły Wojciecha Górskiego oddało życie za Polskę wielu żołnierzy 3. K 5. K Batalionu AK „Kiliński"	Tablica metalowa	
43.	Grzybowska (róg Jana Pawła II – Hotel „Mercury")	Na tym terenie w fabryce „Konrad-Jarnuszkiewicz" w latach 1942-1944, z inicjatywy ppor. AK J. Kaplera i 26 pracowników – żołnierzy AK, istniała tajna wytwórnia pistoletów maszynowych polski sten. Podczas Powstania Warszawskiego żołnierze AK Zgrup. „Chrobry II", a zwłaszcza Kompanii ppor. „Jeremiego" bohatersko bronili dostępu do Śródmieścia;	Tablica z mosiądzu	
44.	Jasna 12	Miejsce egzekucji – 18.VIII.1944r. hitlerowcy spalili 46 powstańców	Tablica z piaskowca	
45.	Jasna 22	W tym miejscu zginął w walce z hitlerowcami 2.IX.1943r. Janek Krasicki	Tablica z piaskowca	
46.	Kilińskiego 2	Miejsce egzekucji – 24.I.1944r. w egzekucji ulicznej hitlerowcy rozstrzelali 50 Polaków	Tablica z piaskowca	
47.	Kilińskiego 3	Miejsce, w którym 500 powstańców, mieszkańców Starówki - poległo 13.VIII.1944r. od eksplozji czołgu niemieckiego	Głaz Tablica z brązu	
48.	Kilińskiego (róg Podwala)	Orlęta - obrońcy Starego Miasta - żołnierze Kompanii Orląt AK Bat. Gozdawa i ich komendant S. Srzednicki / „Stach" polegli tu w sierpniu 1944 r.	Tablica granitowa	
49.	Konopnickiej 6	Upamiętnienie faktu – w Powstaniu Warszawskim Rejon – Al. Ujazdowskie, Wiejska, Frascati, Książęca, pl. Trzech Krzyży (wówczas dzielnica niemiecka) został opanowany i utrzymany przez żołnierzy AK Kompanii Bradla Ziuka i Redy Batalionu Miłosz Zgr. Sławbor	Głaz Tablica z brązu	
50.	Kozia 3/5	Miejsce egzekucji – 10.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali stu kilkunastu Polaków	Tablica z piaskowca	

51.	Krakowskie Przedmieście 16/18	W tym domu 14.V.1943r. grupa specjalna GL im. L. Waryńskiego przeprowadziła akcję bojową, w walce polegli: d-ca grupy F. Bartoszek „Jacek”, Z. Bobowski „Tadek”, B. Muszyński „Józef” „Aleks” „Janek”	Tablica z piaskowca	cd. Śródmieście
52.	Krakowskie Przedmieście 62	Miejsce egzekucji – 20.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 15 Polaków	Tablica z piaskowca	
53.	Krakowskie Przedmieście 66	Miejsce egzekucji – 10.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 10 Polaków	Tablica z piaskowca	
54.	Kredytowa 1	Miejsce walki – w sierpniu 1944r. poległo w bohaterskiej walce 15 żołnierzy Powstania Warszawskiego	Tablica z piaskowca	
55.	Królewska 14	Na tym terenie w budynku szkoły handlowej przy ul. Królewskiej 16 istniały w latach 1941-1944:podziemna wytwórnia granatów „Filipinek”, szkoła podchorążych Batalionu „Unia” – AK oraz tajne nauczanie. W sierpniu i wrześniu 1944r. budynek szkoły zasłynął jako niezdobyta powstańcza reduta.	Tablica spiżowa	
56.	Książęca 21	W hołdzie – Poległym i zmarłym żołnierzom AK Zgrup. „Leśnik”, którzy podczas Powstania Warszawskiego wraz z innymi oddziałami AK walczyli tu we wrześniu 1944 roku	Tablica marmurowa	
57.	Lennona (za Parkiem Ujazdowskim)	Upamiętnienie faktów: Tablica 1: W roku – 1784 król Stanisław August / Poniatowski ofiarował Zamek Ujazdowski Polskiej Lekarskiej Służbie Wojskowej Tablica 2: Przez 2 wieki szpital ujazdowski służył polskiemu żołnierzowi walczącemu o niepodległość ojczyzny Tablica 3: W oblężonej Warszawie 1939 szpital przyjął rannych z Armii „Poznań” „Modlin”, „Pomorze” „Prusy” „Łódź” i „Warszawa” (w liczbie ponad 5000) Tablica 4: W parku założono cmentarz nazwany „Obrońców Warszawy” przeniesiony na Powązki w 1951 Tablica 5: Jesienią 1939r polska dyrekcja szpitala wzniosła ten cmentarny pomnik – ścianę z kapliczką Tablica 6: W czasie okupacji 1939 - 1944 szpital był ważną placówką w walce o przetrwanie narodu Tablica 7: Otoczono opieką żołnierzy, inwalidów, ukrywano zbiegłych, kształcono tajnie studentów lekarzy i personel do służby w niepodległej Tablica 8: W 50 – rocznicę wybuchu II wojny światowej ufundowano płyty i odtworzono rzeźbę zdobiącą do wojny westibul zamku	Betonowy mur 8 tablic z betonu Postument Matki Boskiej	
58.	Marszałkowska 27/35	Miejsce egzekucji – 3, 4, 5.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali około 200 Polaków	Tablica z piaskowca	
59.	Marszałkowska 136	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 40 osób ludności cywilnej	Tablica z piaskowca	
60.	Miodowa (róg Senatorskiej)	Miejsce walki - Pamięci żołnierzy AK Batalionu „Gozdawa” – 32 dni walczy Reduta Gozdawy Por. A. Sieczkowski „Chrabąszcz”	Głaz	
61.	Moniuszki 10	w lokalu Adria – 22.V.1943r. w samotnej walce z gestapo, wykonując rozkaz poległ Jan Kryst ‘‘Alan’’ bohaterski żołnierz AK	Tablica z brązu	
62.	Most Poniatowskiego (Arkady)	Miejsce egzekucji – tu w okresie Powstania Warszawskiego hitlerowcy rozstrzeliwali patriotów polskich, w tym 15 żołnierzy z plutonów 1138 – 1139 komp. 3 zgrup. III „Konrad” AK	Tablica z piaskowca	
63.	Mostowa 2	W tym miejscu – 18.III.1943r. w zbrojnym starciu z hitlerowcami zginęli H. Sawicka (założycielka, 1-sza przew. ZWM) oraz dowódcy GL w Warszawie ppłk J. Strzeszewski ‘‘Wiktor’’ i T. Olszewski ‘‘Zawisza’’	Tablica z brązu	
64.	Mostowa (Stara Prochownia)	Miejsce walki – żołnierzy AK Batalionu WSOP „Dzik” Zgrup. „Róg”, którzy w sierpniu 1944r w Powstaniu Warszawskim walczyli i ginęli w obronie Starego i Nowego Miasta.	Tablica z brązu	
65.	Niecała 8	Miejsce egzekucji – 8.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 20 osób cywilnych	Tablica z piaskowca	
66.	Noakowskiego 16	W tym domu mieszkał w latach 1939-40 i tu został aresztowany J. Kusociński (olimpijczyk, członek K.S. „Warszawianka”)	Tablica z brązu	cd. Śródmieście
67.	Nowogrodzka 1/3	W dniach Powstania Warsz. w oficynie domu przy ul. Nowogrodzkiej 5 mieściło się dowództwo i kwatery Bat. Szturm. „Sokół” Zgrup. AK mjr Narcyza Łopianowskiego „Sarny” podobwodu płk Jana Szczurka-Cergowskiego „Sławbora”. W hołdzie – d-cy Bat. – mjr. W. Olszowskiemu „Sokół” z-cy d-cy Bat. – mjr E. Morozowiczowi „Janek”, komend. oddz. kobiecego – por. H. Grossównie „Bystra” oraz 100 poległym i rannym żołnierzom, sanitariuszkom i łączniczkom walczącym w rejonie ul. Brackiej, Nowogrodzkiej, Al. Jerozolimskich, Nowego Światu i pl. Trzech Krzyży	Tablica z marmuru	
68.	Nowogrodzka 15	W tym miejscu 23.X.1943r. grupa żołnierzy GL dokonała zamachu na lokal hitlerowski	Tablica z brązu	
69.	Nowogrodzka 43	Z tego domu 22 VIII 1915r. na rozkaz Józefa Piłsudskiego, pod dowództwem por. T. Żulińskiego, R. Barskiego wymaszerował na pole walk I Brygady Leg. Pol. o niepodległość Polski Batalion Warszawski Polskiej Organizacji Wojskowej	Tablica z brązu	
70.	Nowogrodzka 45	Miejsce egzekucji – 18.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 18 pracowników poczty	Tablica z piaskowca	
71.	Nowolipki 7	Upamiętnienie faktu – w sąsiedztwie tego miejsca stał dom, w którym mieściła się redakcja ‘‘Małego Przeglądu’’, założonego przez J. Korczaka	Tablica granitowa (litery z brązu)	
72.	Nowosielecka (Koszary)	Upamiętnienie: Tablica 1: poległych w II wojnie światowej 1939-1945 żołnierzy I Dywizjonu Artylerii Konnej im. gen. J. Bema i Zgrup. AK „Bem” - w miejscu natarcia w pierwszym dniu Powstania Warszawskiego 1944r. Tablica 2: Polegli we wrześniu 1939 żołnierze 1 Dywizjonu Artylerii konnej im. gen. J. Bema *(nazwiska)* Tablica 3: Polegli w latach okupacji 1939-1945 żołnierze 1 DAK im. gen. J. Bema i Zgrup. AK „Bem” *(nazwiska)* Tablica 4: Polegli w Powstaniu Warszawskim 1944 żołnierze 1 baterii Zgrup. AK „Bem” *(nazwiska)* Tablica 5: Polegli w Powstaniu Warszawskim 1944 żołnierze 2 baterii Zgrup. AK „Bem” *(nazwiska)* Tablica 6: Polegli w Powstaniu Warszawskim 1944 żołnierze 3 baterii Zgrup. AK „Bem” *(nazwiska)*	6 głazów + tablice z brązu	
73.	Nowy Świat 43	Tu mieszkał J. Iwanow-Szajnowicz (ur. 14.XII.1911 r. w Warszawie) polski bohater greckiego ruchu oporu, zamordowany przez hitlerowców 4.I.1943r. w Atenach.	Tablica z brązu	
74.	Nowy Świat 49	Miejsce egzekucji – 12.XI.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 30 Polaków	Tablica z piaskowca	
75.	Nowy Świat 63 (róg Świętokrzyskiej)	Miejsce walki – w tym miejscu 19.IV.1944r. oddział AL stoczył walkę z hitlerowską żandarmerią - zginął Jan Laskowski „Michał” d-ca ZWM dzielnicy Wola współred. pisma „Walka Młodych”	Tablica z brązu	
76.	Nowy Świat 69	W tym domu we wrześniu 1939r. mieściło się Dowództwo Obrony Warszawy	Tablica z piaskowca	
77.	Nowy Zjazd 1	Miejsce egzekucji – w sierpniu 1944r. hitlerowcy rozstrzelali 15 osób	Monolit z piaskowca	
78.	Ogród Saski	Miejsce walk i egzekucji – teren bohaterskich walk obrońców Warszawy 1939r i masowych egzekucji w latach 1939-1944	Monolit z piaskowca	
79.	Piękna 17	Miejsce walk - Polaków walczących o wolność 17.X.1943	Tablica betonowa	
80.	Piękna 19	Miejsce walk – 23.VIII.1944r. po 23 dniach ciężkich walk żołnierze AK Baonu „Ruczaj”, w tym 136 pluton pocztowy zdobyli gmach „Małej Pasty”	Tablica granitowa	
81.	Plac Defilad	Miejsce egzekucji – 2.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 40 osób	Monolit z piaskowca	

82.	Plac Grzybowski 3/5 (przed Kościołem Wszystkich Świętych)	W hołdzie – żołnierzom Polskiego Państwa Podziemnego, pracującym w konspiracyjnych zbrojowniach w latach 1939 - 1945 produkującym broń strzelecką, materiały wybuchowe, granaty, amunicję i inne środki walki dywersyjnej	Kamień z napisami z brązu Metalowy pocisk	cd. Śródmieście
83.	Plac Grzybowski 3/5 (Kościół Wszystkich Świętych)	Hołd i upamiętnienie: Tablica 1: więźniów pomordowanych, zamęczonych i spalonych w latach 1940-1945 w obozie Gross-Rosen i 108 podobozach. Tablica 2: żołnierzy IV Rejonu AK 41 Kompanii WSOP włączonej 3.VIII.1944 do Baonu „Kiliński" jako 9 Komp. podporządkowanej następnie I Baonowi Szturm. poległych w Powstaniu Warszawskim Próżna, Zielna – Pasta, Plac Grzybowski, Graniczna, Placówka „Królewska", 16 Ogród Saski oraz zmarłych po wojnie Tablica 3: ŚP *(nazwiska)* Tablica 4: żołnierzy AK Kompanii Szturm„Jeremi" ze Zgrupowań „Chrobry II" 2.VIII. – 31.VIII.1944, „Rum" 1.IX. – 5.X.1944 poległych w Powstaniu Warszawskim w rejonie: Komenda Policji, Browar Haberbuscha, Grzybowska – Żelazna, Pasta, Fabryka Januszkiewicza, Królewska oraz zmarłych po wojnie Tablica 5: żołnierzy 5 Kompanii por. J. Domańskiego „Janusza" i Plutonu Szturmowego st. sierż. „Grzesia" - Jana Kretera - ze Zgrup. AK „Chrobry II", poległych w Powstaniu Warszawskim w obronie ulic Krochmalna – Grzybowska, Ciepła – Łucka, Towarowa Tablica 6: mjr R. Trzaska-Kotowski „Okoń" (ur. 13 VIII 1901r.- poległ 29 IX 1944 w bitwie pod Jaktorowem, uczestnik wojny 1939, żołnierz ZWZ i AK oficer Powstania Tablica 7: Poległych w walce w latach 1914-1920 *(nazwiska)* Tablica 8: żołnierzy AK IV Zgrup. „Gurt" Obwodu I Warszawa Śródmieście, zamordowanych i poległych za wolność i niepodległość Polski w czasie okupacji 1939-1945 w toku walk w okresie Powstania Warszawskiego na terenie Dworca Głównego, W.I.G. Al. Jerozolimskich, ulic: Marszałkowskiej, Chmielnej oraz Śródmieścia Północ	8 tablic z marmuru na ścianie w arkadach kościoła	
84.	Plac Krasińskich (róg Długiej)	Tablica 1: Tym kanałem po bohaterskiej obronie Starego Miasta – Starówki przeszło do Śródmieścia i na Żoliborz 5300 powstańców Grupy Północ Tablica 2: Tu znajduje się główny właz do kanałów będących w czasie Powstania Warszawskiego drogami łączności, zaopatrzenia i przemarszu oddziałów na trasach: Stare Miasto – Śródmieście oraz Stare Miasto – Żoliborz. 30.VIII.1944 r. wszedł do kanałów desant powstańczy mający opanować plac Bankowy.	Tablica z brązu Tablica z pleksiglasu	
85.	Plac Małachowskiego (róg Kredytowej)	W hołdzie - żołnierzom AK Zgrupowania „Bartkiewicza" walczącym w tym rejonie w Powstaniu Warszawskim	Kamień na postumencie, tablica granit.	
86.	Plac Mirowski 1 (Hala)	Miejsce egzekucji – 7 i 8.VIII.1944r. w Halach Mirowskich hitlerowcy rozstrzelali 510 Polaków	Tablica z piaskowca	
87.	Plac Powstańców Warszawy	Miejsce walki - na tym placu 1.VIII.1944 o godz. 17 kompanie Batalionu „Kiliński" AK rozpoczęły walki Powstania Warszawskiego	Zestaw płyt granitowych	
88.	Plac Teatralny	Miejsce egzekucji – 8.VIII.1944 r. w ruinach Teatru Wielkiego hitlerowcy rozstrzelali 350 Polaków	Tablica z piaskowca	
89.	Plac Trzech Krzyży 3	Tablica: W tym rejonie walczyli i ginęli w Powstaniu Warszawskim od 3.IX. do 2.X.1944r. żołnierze Batalionu „Pięść" Zgrup. „Radosław" AK Tabliczka: Żołnierze tego batalionu po walkach na Woli Muranowie i Starym Mieście przeszli do Śródmieścia Południowego i jako pluton dyspozycyjny odcinka „Bogumił" bronili placu 3 Krzyży i Książęcej	Tablica z brązu Tabliczka z metalu	
90.	Plac Zamkowy	Miejsce egzekucji – 2.IX.1944 r. hitlerowcy rozstrzelali 50 osób	Tablica z piaskowca	cd. Śródmieście

91.	Plac Żelaznej Bramy 10	W tym miejscu 15.VII.1943r.oddział GL obrzucił granatami tramwaj z hitlerowcami zabijając i raniąc kilkunastu faszystów	Tablica z brązu	
92.	Podwale (na murze)	Miejsce walki - Bitwa o Stare Miasto - 7.VIII. - 2.IX Tu na linii barykad redutowych Podwale – Ślepa – Piwna walczyli do końca żołnierze Baonu „Gustaw" Zgr. „Róg" Blokowali trasę przelotową odparli wszystkie ataki wroga osłonili odejście wojsk kanałami do Śródmieścia	Tablica z mosiądzu	
93.	Podwale 25	Miejsce egzekucji – 2.IX.1944 r. hitlerowcy rozstrzelali 30 Polaków	Tablica z piaskowca	
94.	Poznańska 14	Tablica 1: Tu znajdował się krzyż ze spalonych belek powstańczej placówki, pod którym odprawiano od 15.VIII.1944 r. żołnierskie msze polowe Batalionu AK „Zaremba-Piorun" i IX Rejonu AK „Obroża" Krzyż został przeniesiony do kościoła św.św. Piotra i Pawła na Koszykach Tablica 2: w tym miejscu w czasie Powstania Warszawskiego odbyła się 15.VIII.1944r. Polowa Msza Święta dla Żołnierzy zgrup. VII Obwodu AK „Obroża" oraz Baonu AK „Zaremba-Piorun"	Tablica z mosiądzu Tablica granitowa Obelisk betonowy	
95.	Przechodnia 2 (róg Ptasiej)	Miejsce egzekucji – 6.VIII.1944r. hitlerowcy zamordowali ponad 100 osób	Monolit z piaskowca	
96.	Przyrynek 9 (róg Kościelnej)	Miejsce egzekucji – 29.VIII.1944r. hitlerowcy dokonali mordu na ludności cywilnej	Monolit z piaskowca	
97.	Rycerska 12	Miejsce egzekucji – 2.IX.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 70 Polaków	Tablica z piaskowca	
98.	Senatorska 6	Miejsce egzekucji – 15 II 1944 r. hitlerowcy rozstrzelali kilkudziesięciu Polaków	Tablica z piaskowca	
99.	Senatorska 14	Miejsce, w którym poległ śmiercią żołnierza 4.VIII.1944 poeta walczącej Polski Krzysztof Kamil Baczyński	Tablica z piaskowca	
100.	Senatorska 29/31	Miejsce egzekucji – 8.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 15 osób	Tablica z piaskowca	
101.	Senatorska 29/31 (Kościół św. Antoniego – prawy krużganek)	W hołdzie - żołnierzom AK IV Rejonu – Śródmieście, pomordowanym w obozach hitlerowskich, poległym w konspiracji i Powstaniu Warszawskim *(nazwy oddziałów i nazwiska)*	Płyta z marmuru	
102.	Senatorska 33	Tablica: Miejsce egzekucji – 3.VIII.1944r. - 80 osób 15.VIII.1944 r. - 70 osób	Tablica z piaskowca	
103.	Senatorska 38	Miejsce egzekucji – 7 i 14.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 30 Polaków	Tablica z piaskowca	
104.	Skwer Batalionu „Czata"	W hołdzie – żołnierzom Batalionu AK Czata 49 Zgrup. Radosław, walczącym na Woli, Stawkach, Muranowie, Starym Mieście, Śródmieściu, Czerniakowie i Mokotowie. W tych walkach poległo 207 powstańców 1 VIII 1944 - 2 X 1944	Kamień	
105.	Skwer Batalionu „Ruczaj"	W hołdzie - Poległym żołnierzom VII Zgrupowania Ruczaj AK	Kamień, Tablica z metalu 2 modrzewie	
106.	Skwer Mirosława Iringha	Tablica 1: W hołdzie Słowakom - żołnierzom 535 Plutonu AK, walczącym w Powstaniu Warszawskim na ulicach Czerniakowa od 1.VIII. - do 23.IX.1944r. pod d-twem ppor. M. Iringha „Stanko" w I Kompanii Bat.„Tur" Zgrupowania „Kryska" Tablica 2: *(ten sam tekst w języku słowackim)*	Kamień 2 tablice z marmuru	
107.	Słomińskiego (koło Dworca Gdańskiego)	Miejsce egzekucji – 20.X.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 20 Polaków	Monolit z piaskowca	
108.	Smulikowskiego (róg Tamki)	Tu w szpitalu powstańczym III Zgrupowania AK „Konrad" 6.IX.1944r. hitlerowcy zamordowali 7 ciężko rannych żołnierzy wraz z ich kapelanem oraz przy pobliskiej barykadzie około 30 mieszkańców Powiśla	Tablica z piaskowca Metalowa kotwica	
109.	Solec 41 (przy Pomniku Sapera)	Miejsce egzekucji – 18.IX.1944r. w szpitalu powstańczym hitlerowcy rozstrzelali 60 rannych Polaków	Monolit z piaskowca	
110.	Solec 57	W hołdzie - powstańcom Zgrupowań AK Kryska i Radosław, którzy wraz z żołnierzami desantu 9 pp 3 dyw. 1 Armii WP bronili przez całą dobę 23.IX.1944 ostatniej reduty Czerniakowa domu nr 1 po przeciwnej stronie ulicy wówczas Wilanowskiej.	Tablica granitowa	cd. Śródmieście

111.	Solec 63	Miejsce egzekucji – 30.IX.1943r.hitlerowcy rozstrzelali 34 więźniów Pawiaka	Tablica z piaskowca na ceglanym murze	
112.	Solec 103	Miejsce walki - w tym miejscu 6.IV.1944 r. zginęli z rąk hitlerowców członkowie załogi Wytwórni Materiałów Wybuchowych AK „Kinga”	Tablica betonowa na ceglanym murze	
113.	Stawki (róg Dzikiej)	Tędy, ulicą Stawki, Dziką i Placem Parysowskim wiódł szlak między Wolą i Starym Miastem przebity przez żołnierzy batalionów AK „Miotła” Zgrup. „Radosław” . W walkach 11 i 12.VIII. 1944r. poległo 25 żołnierzy wraz z d-cą batalionu mjr F. Mazurkiewiczem „Niebora”	Głaz Tablica granitowa	
114.	Stawki 4	Tablica 1: Miejsce walki – 1.VIII.1944r. w pierwszych godzinach Powstania Warszawskiego oddział AK Kedyw Kolegium „A” pod d-twem por. „Stasinka” S. Sosabowskiego zdobył po walce z załogą niemiecką „SS” ten budynek, uwalniając jednocześnie uwięzionych tu około 50 Żydów Tablica 2: Stawki 6-8 W tym budynku szkoły i przejściowo szpitala żydowskiego przetrzymywano Żydów przed ich wywiezieniem do Treblinki *(ten sam tekst w języku hebrajskim)*	Tablica z brązu Tablica granitowa	
115.	Szpitalna 4	W tym miejscu 4.IX.1944r. zginęło od bomby lotniczej 10 członków sztabu IV Rejonu AK oraz około 90 mieszkańców domu	Tablica z brązu	
116.	Szucha 16	W tym domu 6.V.1944r. na wprost komendy gestapo 21 żołnierzy Batalionu AK „Parasol” przeprowadziło operację bojową przeciwko mjr. SS i tajnej policji W. Stammowi. W bohaterskiej walce polegli: d-ca „Orkan” K. Kardas lat 25, „Bruno” B. Hellwig lat 24, „Lipek” S. Królikowski lat 21, „Kajtek” St. Sanitarek lat 39, „Kastor” J. Kozłowski lat 21, „Nałęcz” I. Szatkowski lat 20, „Nemo” H. Adamczyk lat 18, „Polluks” J. Sarnowski lat 19, „Sławomir” K. Urbański lat 25	Tablica granitowa	
117.	Szucha 25	Miejsce egzekucji – w podziemiach tego gmachu zamienionego w latach 1939-1944 na siedzibę gestapo hitlerowcy torturowali i zabijali patriotów polskich	Tablica z piaskowca	
118.	Świętojańska (fasada Katedry)	W hołdzie - Żołnierzom AK Zgrup. „”Róg” z Batalionów „Bończa” WSOP” Dzik” Gustaw” Wigry” 104 Kompanii ZSP – Grupy PWB/17/S, poległym na barykadach i redutach Starego i Nowego Miasta, Powiśla i Śródmieścia w Powstaniu Warszawskim	Tablica z brązu	
119.	Świętojerska 4/10	W tym miejscu 1.VIII. - 2.IX.1944r. kwaterowała 104 samodzielna kompania AK – Zgrup. „Róg” zdobywców Pałacu Rzeczypospolitej. W podziemiach mieściły się: szpital, wytwórnia granatów, redakcja pisma ‘Iskra’ i obóz jeńców. Zginęło ponad 40 żołnierzy, sanitariuszek	Tablica granitowa	
120.	Tamka 1 (oraz przy Moście Świętokrzyskim)	Tablica 1: W hołdzie - pracownikom elektrowni, poległym przy pełnieniu obowiązków w walce w obronie Warszawy we wrzeniu 1939 roku *(nazwiska)*, w Powstaniu Warszawskim *(nazwiska)* oraz 280 pracownikom elektrowni, którzy zginęli śmiercią męczeńską w obozach i egzekucjach publicznych w latach 1939-1945 Tablica 2: Miejsce walki – 1.VIII.1944 r. 107 pracowników elektrowni Warszawskiej, żołnierzy AK po wielogodzinnej walce z oddziałami niemieckimi zdobyło elektrownię i mimo przewagi wroga broniło jej do 7.IX.1944r. W walkach poległo 25 powstańców. Głaz: W hołdzie - dowódcom obrony elektrowni w Powstaniu Warszawskim Zgrupowanie A.K. „Elektrownia” kpt. S. Skibniewski „Cubryna” 15.VIII.1901 – 3.V.1958, por. T. Kahl „Kowalski” 22.V.1907 – 9.I.1982	2 tablice metalowe Głaz z tablicą granitową	cd. Śródmieście
121.	Tamka 38	Tablica: W hołdzie - Żołnierzom AK walczącym na Powiślu i Śródmieściu w sierpniu-wrześniu 1944 r. w oddziałach III Zgrupowania Konrad VIII Zgrupowania Bicz WSOP Cubryna Elektrowni Kompanii Lewar Harcerskiej Poczcie Polowej	Obelisk z granitu Tablica z granitu	
122.	Warecka 5/7	W tym domu, dniach obrony stolicy we wrześniu 1939r. mieścił się sztab Batalionów Robot. Obrony Warszawy	Tablica z piaskowca	
123.	Wąski Dunaj (na murze)	Miejsce egzekucji – 2.IX.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 30 osób	Tablica z piaskowca	
124.	Widok 5	W tym miejscu była w 1862r. główna siedziba tajnego Komitetu Centralnego Narodowego organizatora Powstania Styczniowego przeciw caratowi w 1863r. W hołdzie - bojownikom o narodowe i społeczne wyzwolenie Polski	Tablica z piaskowca	
125.	Wierzbowa 9	Miejsce egzekucji – 14.XII.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 130 Polaków	Tablica z piaskowca	
126.	Wierzbowa 11	Miejsce egzekucji – 11.XII.1943r. hitlerowcy rozstrzelali Polaków	Tablica z piaskowca	
127.	Wierzbowa 11 (podwórko)	Miejsce egzekucji – 12.XI.1942r. hitlerowcy rozstrzelali Polaków	Tablica z piaskowca	
128.	Wilanowska 1 (róg Solca)	W hołdzie Głaz 1: - Bohaterom Powstania Warszawskiego d-cy 2 Kompanii „Rudy” Batalionu AK „Zośka” hm. kpt. „Morro” – A. Romockiemu oraz wszystkim żołnierzom Brygady Dywersyjnej „Broda-53” poległym we wrześniu 1944 r. na „Czerniakowie” Głaz 2: Księdzu J. Stankowi kapelanowi AK Zgrup. „Kryska” / ps. „Rudy” / urodzony 4.XII.1916 r. w Łapszach Niżnych na Spiszu, zamordowany w tym miejscu przez hitlerowców 23.IX.1944 r. Głaz 3: Żołnierzom AK Zgrupowania „Siekiera” „Kryska” Zgrupowania „Radosław” pododdziałów 3 Dywizji im. R. Traugutta oraz ludności cywilnej poległej na Czerniakowie w Powstaniu Warszawskim 1944 roku	Głazy granitowe Betonowy postument z powstańczą kotwicą Drewniany krzyż	
129.	Wilanowska 6	Miejsce egzekucji – 2.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 14 Polaków	Tablica z piaskowca	
130.	Wilcza 41	Tu, przy ul. Wilczej 41 mieściła się podczas Powstania Warszawskiego Harcerska Poczta Polowa zorganizowana oraz obsługiwana przez harcerzy Zawiszy z Szarych Szeregów najmłodszych żołnierzy Armii Krajowej	Tablica z brązu	
131.	Zakroczymska	Miejsce walki - Tu na Zakroczymskiej 30.VIII.1944r. zginęło w obronie Starego Miasta 32 żołnierzy AK z harcerskiego Baonu ‘’Zośka’’ z Komp. ‘’Giewont’’ ‘’Maciek’’ ’’Rudy’’	Głaz	
132.	Zielna 39 (Pasta)	Tablica 1: Pasta – 20.VIII.1944r. Batalion ‘’Kiliński’’ IV Rejonu AK przy udziale innych oddziałów powstańczych po krwawych walkach zdobył ten gmach Tablica 2: Tu w czerwcu 1944r. grupa bojowa Młodzież. Batalionu AL im. ’’Czwartaków’’ stoczyła zwycięską walkę z wielokrotnie liczniejszym oddziałem Niemieckim	Tablica marmurowa Tablica z brązu	cd. Śródmieście

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Cmentarz Bródnowski	Mogiła symboliczna – 1939-1944 poległym i zmarłym żołnierzom AK 6-XXVI Obwodu Warszawa-Praga Mogiła – Marii (21lat) i Jadwigi (19 lat) Snopkówny, które zginęły jako łączniczki w 1943r. Mogiła symboliczna – ppłk Z. Rylskiego ps. „Hańcza” d-cy 43 PP w Obronie Warszawy, Komendant Obwodu AK 1942-1944, który zginął w obozie w Stutthof w 1945r. Mogiła – ks. J. Woźniaka kapelana AK na Bródnie		Targówek
2.	Rondo „Żaba” (przedłużenie ul. Odrowąża - na zboczu nasypu kolejowego)	Miejsce egzekucji – 4.V.1944r. hitlerowcy rozstrzelali w tym miejscu 17 osób cywilnych	Monolit z piaskowca	

3.	Odrowąża (przy murze cment. Żydowskiego	Miejsce egzekucji – w dniach 23 – 27.VIII.1944 hitlerowcy rozstrzelali 40 osób cywilnych	Monolit z piaskowca	
4.	Wysockiego (przy Marywilskiej)	Miejsce egzekucji – **2**.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali w tym miejscu 9 Polaków	Tablica z piaskowca na murze	
5.	Wysockiego przy Trasie Toruńskiej	Miejsce egzekucji – 16.X.1942r. hitlerowcy powiesili w tym miejscu 10 więźniów Pawiaka. Była to jedna z egzekucji „Pięćdziesięciu" dokonanych tego samego dnia w Warszawie.	Monolit z piaskowca	
6.	Wysockiego (róg Bartniczej)	Pomnik poświęcony Reducie Bródnowskiej (w hołdzie walczącym w 50 rocznicę Powstania Warszawskiego)	Dwa głazy, maszt z orłem i emblematem VI Obwodu AK	
7.	Wysockiego 8 (na terenie kościoła)	W hołdzie – pamięci Druhów Sokołów oraz tych mieszkańców Nowego Bródna i Pelcowizny, którzy oddali życie za Polskę - Pomnik „Sokoła"	Pomnik	
8.	Wysockiego (stara, w kierunku Wysockiego 44)	Upamiętnienie Bitwy Warszawskiej w 1920r. w 5-tą rocznicę „Cudu nad Wisłą"	Cokół z cegły	
9.	św. Wincentego	Miejsce walk – 1.VIII.1944r. polegli podczas Powstania Warszawskiego żołnierze AK i d-cy „Rokita' i „Kruk".	Monolit z piaskowca	
10.	Św. Wincentego 44	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali 17 Polaków	Tablica z piaskowca	
11.	Stojanowska 12/14	Miejsce egzekucji – w latach 1939-1943 hitlerowcy zamordowali ok. 30 osób.	Tablica na budynku	
12.	Ziemowita 42	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944 hitlerowcy rozstrzelali powstańców.	Płyta piaskowa na murze	
13.	Kondratowicza 20	w hołdzie **–** poległym żołnierzom od mieszkańców Targówka	Głaz z tablicą	
14.	Suwalska 11	Miejsce egzekucji – 17.XI.1943 hitlerowcy rozstrzelali w tym miejscu 43 więźniów Pawiaka	Krzyż, figura Chrystusa	
15.	Tykocińska 32/34	Upamiętnienie faktu **–** w tym domu w czasie Powstania Warszawskiego działał punkt sanitarny II Rejonu 6-XXVI Obwodu AK, prowadzonej przez dr. A. Kowalskiego PS. „Atom", sanitariuszki z Szarych Szeregów i wojskowej służby kobiet.	Tablica granitowa na ścianie budynku	
16.	Spytka z Melsztyna	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944 hitlerowcy rozstrzelali w tym miejscu 10 osób cywilnych	Płyta piaskowa na murze	
17.	Zabraniecka (vis a vis ul. Utrata)	Miejsce egzekucji – w latach 1942-1943 hitlerowcy dokonali mordu na 600 Żydach	Monolit z piaskowca	

	LOKALIZACJA	**MIEJSCE PAMIĘCI**	OBIEKT	**DZIELNICA**
1.	Bohaterów Warszawy 26 r. ul. Kościuszki	W hołdzie poległym –- uczniom tej szkoły, którzy zginęli w latach 1939-1945	Kamień-Pomnik przed budyn. Szkoły	Ursus
2.	Bohaterów Warszawy 31	W tym budynku w okresie VIII.1944 - I.1945 mieścił się Szpital Powstańczy zorganizowany i prowadzony przez Placówkę „Kordian" w Ursusie	Tablica granitowa	
3.	Cierlicka r. ul Kościuszki	W tym budynku w okresie VIII.1944 - I.1945 mieścił się Szpital Powstańczy zorganizowany i prowadzony przez Placówkę „Kordian" w Ursusie, w budynku tym zajęto pomieszczenia na szpital, po całkowitym zapełnieniu budynku przy ul. Bohaterów Warszawy.	Tablica granitowa	

4.	Cierlicka Kościół św. Józefa	Tablica 1 - ku czci Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego (1867-1935) Tablica 2 - poświęcona Polakom wywiezionym przez władzę sowiecką na Sybir, Tablica 1: W hołdzie –- kpt. M. Krawczykowi ps. "Janos", dowódcy 10 Kompani AK Zgrupowania „Kordian" w latach 1939-1945 Tablica 2: W hołdzie –- por. S. Bodychowi ps. „Rawicz", dowódcy 1 Kompanii AK Zgrupowania „Garłuch"-Madagaskar" w latach 1939-1945 Tablica 3: W hołdzie –- Por. K. Jackowskiemu ps. „Torpeda" – dowódcy Plutonu AK Zgrupowania „Radosław"-Batalionu „Miotła" w latach 1939-1945 Tablica 4: W hołdzie –- poległym Żołnierzom AK Zgrup. „Radosław" Batalionu „Miotła" w latach 1939-1945	Tablica z brązu, na ścianie Kościoła na ścianie w kruchcie kośc. 4 tablice mosiężne przy wejściu do kościoła.	
5.	Cierlicka Park Miejski	W hołdzie poległym –- mieszkańcom Ursusa i okolic, którzy zginęli w walce w latach 1939-1945 napisy: „ Obrona Warszawy-1939, Katyń-1940, Getto Warszawskie-1940-1943, Monte Casino-1944 Powstanie Warszawskie-1944, Pęcice-1944, Obozy Zagłady-1939-1945, Egzekucje Masowe-1939-1945 Pawiak-1940-1944, Góry Świętokszyskie-1940-1944"	Kamień-Głaz z wykutym orłem i tablicą z brązu z imienną listą nazwisk (180-większość to żołnierze AK)	
6.	Dyrekcyjna - Z.M. „Ursus" - przed budynkiem d. dyrekcji zakładu.	W hołdzie –- poległym w walce i pomordowanym przez Niemców pracownikom Z.M. „Ursus" w latach 1939-1945, Lista nazwisk (110 – wiele z sekcji AK z 10 Komp. "Kordian", z 1 Komp. 7 pp leg. "Garłuch" oraz Batalionu „Miotła".	3 tablice	
7.	Gen. K. Sosnkowskiego 34, Kaplica przy Kościele św. Józefa.	W hołdzie poległym –- Żołnierzom AK Batalionu „Miotła", którzy zginęli w walce z Niemcami w latach 1939-1945	Tablica mosiężna na ścianie w Kaplicy.	
8.	Gen. K. Sosnkowskiego 9 r. Komp.„Kordian" AK	W hołdzie –- Gen. Broni K. Sosnkowskiemu (1885-1969) Naczelnemu Wodzowi Polskich Sił Zbrojnych	Pomnik-Głaz z płytą granitową	
9.	Gen. K. Sosnkowskiego 10 budynek L.O. Nr 56	Upamiętnienie faktu powstanie na tajnych kompletach pierwszej Szkoły Średniej w Ursusie w październiku 1944r.	tablica przed wejściem głównym.	
10.	Kazimierza Jagiellończyka 3-Kościół św. Jana Apostoła Ewangelisty.	W hołdzie –- poległym i pomordowanym w II wojnie światowej	4 głazy wśród drzew (z mosiężn. tabl.), krzyż drewn.	
11.	Keniga 20 Szkoła Podst.Nr.11	ku czci poległych – uczniów d. Szkoły Powszechnej, którzy zginęli w latach 1939-1945"	Tablica z brązu w holu szkoły.	
12.	Walerego Sławka 9 – teren Szk. Podst. Nr 4.	W hołdzie –- Szarym Szeregom, działającym w okresie - 27.09.1939-17.01.1945 na terenie Ursusa i okolic	Pomnik (żeliw.) harcerza	
13.	Plac Czerwca 1976 roku.	Upamiętnienie wydarzeń, jakie miały miejsce tutaj w dniu 25.VI.1976r., kiedy robotnicy podnieśli protest przeciwko krzywdzie, solidaryzując się z robotnikami z Radomia i innych miast Polski.	Pomnik robotniczego protestu	

14.	Rakuszanki Cmentarz Parafii Piastów w Gołąbkach.	Symboliczna mogiła –- por. Stanisław Bodych (1901-1944) d-ca 1 Komp. 7 leg. AK „Garłuch-Madagaskar” S. „Rawicz”, rozstrzelanego przez Niemców 9.XII.1944 r. symboliczna mogiła zbiorowa –- ludności cywilnej i żołnierzy AK z Powstania Warszawskiego –- w mogiłach tych spoczywa 110 osób. Symboliczna mogiła –- Antoniny i Edwarda Malborskich, zamordowanych przez hitlerowców 12.XII.1944 r. w Ursusie za niesienie pomocy uczestnikom Powstania Warszawskiego i ukrywanie córki żołnierza Bat. „Miotła” uczestniczki walk w Powstaniu Warszawskim. Mogiła zbiorowa –- 17 Żołnierzy poległych w walce w 1939r. - Żołnierzy WP z Września 1939r., 13 żołnierzy z Krotoszyna, z 56 pp wchodzącego w skład 25 dywizji piechoty, którzy zmarli w miejscowym szpitalu w Ursusie na skutek ciężkich ran poniesionych w obronie Warszawy, oraz 4 żołnierzy WP, którzy zostali zamordowani przez Niemców na terenie Piastowa w październiku 1939 roku.	Mogiła-Pomnik Pomnik-Mogiły zbiorowe tablice z brązu. Mogiła-Pomnik Pomnik –Mogiła zbiorowa. Wzdłuż całej ściany umieszczonych jest 17 mieczy grunwaldzkich. Tablica z 17 nazwiskami	cd. Ursus
15.	Rynkowa 8 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej.	W hołdzie –- F. A. Acher (1881-1958), założyciel OSP Czechowice, S. Bodych (1901-1944) zastępca naczelnika OSP-Ursus (1933-1937), naczelnik Straży (1940-1944), oficer AK „Garłuch-Madagaskar”, zamordowany przez okupanta	Tablica mosiężna nad drzwiami garaży straży	
16.	Traktorzystów 1 przy bramie głównej Z.M. Ursus.	Upamiętnienie faktu znajdowania się na terenie Z.M. Inż.. Ursus obozu przejściowego dla ludności Warszawy wypędzonej po upadku Powstania Warszawskiego w październiku 1944r. (ok. 50 tysięcy warszawiaków).	Pomnik z tablicą	
17.	Wojciechowskiego r. ul. Orląt Lwowskich	W hołdzie –- prof. S. Wojciechowskiemu - Prezydenta II Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1922-1926.	Kamień-głaz z wykutym orłem.	
18.	Zagłoby Kościół Matki Boskiej Fatimskiej	Tablica 1: W hołdzie –- poległym Żołnierzom AK Zgrupowania „Radosław” Batalion "Miotła” w latach 1939-1945 Tablica 2: W hołdzie –- por. K. Jackowskiemu ps. „Torpeda”, dowódcy Plutonu AK Zgrupowania „Radosław” Batalion „ Miotła” w latach 1939-1945 -	2 tablice mosiężne	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Cmentarz przy ul. Anyżkowej (parafia pw. św. Katarzyny)	Upamiętnienie faktu –- w pobliżu tego miejsca złożono w marcu 1965r. szczątki ofiar kontrwywiadu wojskowego wykopane przy budowie szkoły tysiąclatki na Woronicza, a tam przywiezione z ul. Krzywickiego i potajemnie pochowane w latach 1947-1949.”	Głaz z tablicą mosiężną i pomnik na cokole	Ursynów
2.	Fosa 17 przed Kościołem św. Katarzyny	W hołdzie –- Męczennikom terroru komunistycznego w Polsce w latach 1944-1956	Głaz - pomnik z wykutym napisem	
3.	Fosa 17 Kościół św. Katarzyny		Tablice pamiątkowe	
4.	Cmentarz przy ul. Farbiarskiej róg Łagiewnickiej (parafia pw. św.św. Piotra i Pawła)	Na cmentarzu tym spoczywają prochy bohaterskich żołnierzy ruchu oporu poległych na polach Pyr i w Lasach Kabackich w walce o wolność Ojczyzny w czasie Powstania Warszawskiego oraz rozstrzelanych więźniów Pawiaka w latach 1939-1944.	Głaz – pomnik z wykutym napisem, kwatery z 72 krzyżami z piaskowca	
5.	Las Kabacki - przedłużenie ul. Tukana róg Moczydłowskiej	Miejsce egzekucji – tu w czasie okupacji hitlerowcy rozstrzelali 50 gwardzistów oraz około 100 powstańców i osób cywilnych.”	Tablica z piaskowca w formie nagrobka	
6.	Las Kabacki - w pobliżu ul. Rybałtów	Miejsce egzekucji – tu w latach 1939-1944 hitlerowcy rozstrzelali kilkuset Polaków.”	Tablica z piaskowca w formie nagrobka	
7.	Las Kabacki - aleja Załogi Samolotu „Kościuszko”	Pomnik poświęcony ofiarom katastrofy lotniczej w dniu 9 V 1987 r.	Głaz - pomnik	c.d. Ursynów

8.	Kajakowa 11 Centrum Operacji Powietrznych	Upamiętnienie faktu –- na terenie tego obiektu w latach 1934-1939 pracowali wybitni polscy matematycy-kryptolodzy: M. Rejewski, J. Różycki, H. Zygalski, którzy dokonali złamania kodu niemieckiej maszyny szyfrującej „ENIGMA”. Osiągnięcie to stało się istotnym wkładem Polski w zwycięstwo sprzymierzonych w II Wojnie Światowej.”	Tablica na murze	
9.	Puławska 266 przed głównym wejściem na teren Torów Wyścigów Konnych	Miejsce walk –- Wyścigi Konne. Koszary niemieckiego Pułku Kawalerii SS – 1.VIII.1944r., godzina „W”, miejsce pierwszego boju batalionu „Karpaty”, Pułku AK „Baszta”, w którym w walce zginęło 68 powstańców żołnierzy Kompanii K-1, K-2, K-3.	Głaz - pomnik	
10.	Puławska 266 mur Torów Wyścigów Konnych	W hołdzie –- więźniom politycznym i żołnierzom Pułku AK „Baszta” pomordowanych przez UB w latach 1945-1956.”	Tablica marmurowa na murze	
11.	Park im. Jana Pawła II przy ul. Romera	W hołdzie –- pamięci milionów polaków wywiezionych na Syberię w latach 1939-1956.”	Głaz - pomnik	
12.	Kajakowa 10 przed Gimnazjum Nr 91	W hołdzie –- patronowi szkoły – żołnierzom Kompani AK por. „Gryfa”, którzy w latach 1939 -1945 walczyli o niepodległość Polski na płd. powiatu warszawskiego	Głaz - pomnik	
13.	Małcużyńskiego 4 przed SP Nr 336	„W hołdzie Dzieciom Warszawy 1939-1945.”	Głaz - pomnik	
14.	Mandarynki 1 SP Nr 330	W hołdzie –- nauczycielom tajnego nauczania 1939-1945.”	Pomnik na cokole	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	ul.1. Praskiego Pułku 31	W hołdzie –- mieszkańcom miasta Wesoła poległym w obronie honoru wolności i ojczyzny żołnierzom, partyzantom, obrońcom Warszawy, więźniom obozów koncentracyjnych 1939-1945	Obelisk z tablicą	Wesoła
2.	Brata Alberta-przedłużenie, Las, teren MPK,	W hołdzie – Józefowi Piłsudskiemu na polach Wawra i Zielonej 30.04.1917r. Józef Piłsudski ćwiczył ochotnicze wojsko zebrane potajemnie w polskiej organizacji wojskowej	Pomnik – głaz na kamiennym postumencie	
3.	Okuniewska, przed wiaduktem kolejowym w lesie,	Miejsce egzekucji –- na tym terenie w sierpniu 1942r. hitlerowcy dokonali mordu na 300 Żydach	Pomnik betonowy	
4.	Piotra Skargi 2, cmentarz przy Kościele Opatrzności Bożej	Nagrobek Nieznanego Żołnierza 1939-1945	Grób	
5.	Brata Alberta róg Wspólnej,	Upamiętnienie faktu–- w tej miejscowości od 15.IX.1944 znajdowało się stanowisko dowodzenia Armii WP, która prowadziła działania bojowe nad środkową Wisłą wraz z Armią Radziecką przyniosła wolność Warszawie	Pomnik	
6.	Mazowiecka (przedłużenie) róg ul.1. Praskiego Pułku,	prawdopodobnie grób lejtnanta lejbgwardii – Konstantego Siergirjewicza Łukina z roku 1831	Grób	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	17 Stycznia/ ul. Żwirki i Wigury. Skwer 7pp AK “Garłuch’’	W hołdzie – powstańcom, żołnierzom 7pp AK “Garłuch’’, którzy polegli 1.VIII.1944r. w natarciu na Lotnisko Okęcie (poległo 120 żołnierzy)	Pomnik-krzyż, głaz	Włochy
2.	17 Stycznia/ al. Żwirki i Wigury Skwer Bazy Lotniczej “Łużyce”	W hołdzie – żołnierzom Bazy Lotniczej “Łużyce”, kapliczka Patronki Lotników – Matki Boskiej Loretańskiej	Pomnik-kapliczka	
3.	al. Krakowska 110/114 Instytut Lotnictwa	W hołdzie – żołnierzom i ofiarom terroru - we wrześniu 1939r. teren ten był widownią bohaterskich walk żołnierzy WP. W sierpniu 1944 r. w okresie walk o Warszawę, na terenie obecnego Instytutu Lotnictwa hitlerowcy rozstrzelali kilkudziesięciu patriotów, wśród nich żołnierzy AK oraz AL	Tablica	
4.	al. Krakowska 172	Miejsce egzekucji – 9.XII.1943r. Niemcy rozstrzelali 10 Polaków	Tablica	cd. Włochy
5.	al. Krakowska 175	Miejsce tragicznego wydarzenia, gdzie 2.VIII.1944r. zginęło 175 osób: 50 powstańców, 8 sanitariuszek z kompanii "Maria" oraz ludność cywilna	Pomnik -tablica granitowa na kapliczce	

6.	Cienista 16	Tu mieściło się więzienie NKWD - Miejsce martyrologii polskich żołnierzy i ludności cywilnej, więzionych i torturowanych w 1945r. Stąd po kilkudniowym pobycie wywożono ich do łagrów i więzień na terenie ZSRR.	Tablica	
7.	Ciszewska 7 budynek przychodni	Miejsce, gdzie w czasie Powstania Warszawskiego mieścił się szpital powstańczy	Tablica	
8.	Chrościckiego Park Kombatanta	Upamiętnienie deportacji ok. 5000 mieszkańców Włoch do Rzeszy w dnia 16.09.1944r. (zginęło ok. 2100 osób) Pomnik 2: Ku czci ofiar NKWD i UBP	Głaz pamiątkowy Pomnik	
9.	Chrościckiego 67 (w trakcie przenosin)	W tym miejscu w domu przy ul Mikowej 67 ob. Chrościckiego odbywały się kursy oficerów służby saperskiej dowództwa GL	Tablica granitowa	
10.	Chrościckiego 76 bud. straży	Upamiętnienie 24 poległych i pomordowanych w latach 1939-1945 strażaków – członków OSP	Tablica	
11.	Hynka 4 Kościół Matki Bożej Loretańskiej	W hołdzie - Tablica 1: Polskim Zesłańcom Syberyjskim, Tablica 2: Pilotom i Skoczkom Doświadczalnym Tablica 3: 1Pułkowi Lotniczemu i Zgrupowaniu Bazy Lotniczej “Łużyce”, Tablica 4: 5 Polakom zamordowanym 15.VIII.1942r. na Lotnisku Okęcie Tablica 5: Lotnikom poległym za Wolną Polskę Tablica 6: żołnierzom 7pp AK “Madagaskar-Garłuch”	6 tablic	
12.	Instalatorów 7	Miejsce egzekucji – 2.VIII.1944r. zostało rozstrzelanych przez Niemców 22 powstańców, żołnierzy 7 pp AK "Garłuch" Pomnik: Upamiętnienie tragicznych walk o zajęcie lotnika Okęcie, gdzie 1-2.VIII.1944r. zginęło 120 żołnierzy	Kamień symboliczny Pomnik - krzyż i kamień	
13.	Leonidasa Cmentarz	żołnierzy WP i AK oraz ludności cywilnej Okęcia	Pomnik	
14.	Radarowa 1 teren RKS Okęcie		Pomnik	
15.	Rybnicka 25 teren KS “Przyszłość” Włochy		Tablica	
16.	Rybnicka 27 bud. kancelarii par. Kościoła św. Teresy od Dzieciątka Jezus	Miejsce, gdzie w czasie Powstania Warszawskiego mieścił się szpital powstańczy	Tablica	
17.	Ryżowa Cmentarz Włochy	Grób wojenny: Grób 6 pchr. AK z VII Obwodu, VII Rejonu Jaworzyn Mogiła symboliczna: Grób żołnierzy 7pp AK “Garłuch” grobowiec – mauzoleum: upamiętnienie mieszkańców Włoch poległych i pomordowanych w czasie II wojny św. Grób wojenny: mogiła poległych w walce w latach 1941-1944 członków GL, na której wniesiono w hołdzie pomnik – “Mężczyzna z mieczem”	Mogiła Mogiła Obelisk Pomnik	
18.	Techników 4	Miejsce tragicznego wydarzenia, w wyniku którego zginęło w wale i zostało zamordowanych 11 oficerów i dowódca II batalionu 7 pp Garłuch.	Tablica granitowa	
19.	Tumska 40	Miejsce, gdzie w czasie Powstania Warszawskiego mieścił się szpital powstańczy	Tablica	
20.	Międzynarodowy Dworzec Lotniczy	Upamiętnieni faktu zestrzelenia z 13/14.VIII.1944r. w rejonie Lotniska Okęcie samolotu z załogą z Południowej Afryki, załoga dostała się do niemieckiej niewoli.	Pomnik lotników z RPA	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	al. Solidarności (skwer przy ul. Karolkowej)	Miejsce egzekucji – 6.VIII.1944r. Niemcy dokonali masowej egzekucji Polaków. W czasie Powstania Warszawskiego zginęło kilkuset mieszkańców okolicznych domów.	Monolit	Wola
2.	al. Solidarności 84	Miejsce egzekucji – 11.II.1944r. Niemcy powiesili na dwóch wielkich balkonach wypalonego domu, niegdyś należącego do getta, 27 Polaków.	Monolit	
3.	al. Solidarności 90	Miejsce egzekucji – miejsce masowej egzekucji 30 Polaków, prowadzonych tędy ze Starego Miasta, a bestialsko zamordowanych przez hitlerowców.	Tablica na ścianie budynku Urz. Dz. Wola	
4.	al. Solidarności 127	W tym budynku uformowało się powstańcze zgrupowanie AK "Leśnik". 7.VIII. żołnierze wyruszyli z Woli w dalszy szlak bojowy: Muranów, Stare Miasto, Śródmieście i Czerniaków.	Tablica na ścianie gmachu Sądu Najwyższego	
5.	Anielewicza 34	Upamiętnienie faktu – 5.VIII.1944r. harcerski batalion "Zośka" zdobył niemiecki obóz koncentracyjny "Gęsiówka" i uwolnił 348 Żydów - obywateli różnych krajów Europy. Wielu z nich walczyło i poległo w Powstaniu Warszawskim.		
6.	Bema 57a	Miejsce egzekucji – w tym domu, nocą 11.VIII.1944r. hitlerowcy spalili żywcem ok. 100 kalek, dzieci, starców i kobiet ciężarnych, którzy zostali siłą oderwani od rodzin z tłumu ewakuowanej ludności Warszawy.		
7.	Chłodna 33	Upamiętnienie faktu – zburzony podczas Powstania Warszawskiego, budynek Państwowego Gimnazjum Kupieckiego i Liceum Administracyjnego im. J. M. Roeslerów. Prowadził je wielki pedagog Sz. Bońkowski.	Monolit	
8.	Chłodna 35/37	Miejsce egzekucji – w budynku dawnego Gimnazjum Roeslerów, w pierwszych dniach sierpnia 1944r. hitlerowcy rozstrzelali 200 osób. W tym miejscu kilkakrotnie palili zwłoki po dokonanych egzekucjach.		
9.	Chłodna 52/54	Miejsce egzekucji – tu, w sierpniu 1944 roku hitlerowcy rozstrzelali kilkunastu Polaków.		
10.	Działdowska 8	Miejsce egzekucji – w pierwszych dniach sierpnia 1944r. ul. Działdowska była miejscem wielu egzekucji zbiorowych. Hitlerowcy spalili tu zwłoki ponad 600 Polaków.		
11.	Gibalskiego 21	W hołdzie – ofiarom hitlerowskiego terroru.	Obelisk	
12.	Grenady 11	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. zostało rozstrzelanych około 40 Polaków		
13.	Górczewska 5/7/9 (przy ul. Staszica)	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. w pobliżu domu przy ul. Staszica 15 hitlerowcy dokonali zbiorowej egzekucji, rozstrzeliwując ponad 500 ludzi. Przy domu na rogu ul. Górczewskiej 5/7/9 stracono około 100 osób, a przy ul. Górczewskiej 9 - ponad 1000 osób. Łącznie zamordowano w tym miejscu 2000 ludności.		
14.	Górczewska 14	Miejsce egzekucji – 18 i 21.XIII.1943r. (wg danych ZBOWiD-u) hitlerowcy rozstrzelali tu 43 Polaków, a 5.VIII.1944r. dokonano tu egzekucji 300 osób ludności cywilnej.		
15.	Górczewska 15	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. hitlerowcy otoczyli 3 domy przy ul. Górczewskiej (domy Wawelberga), wrzucali do środka granaty i palili ludzi żywcem. Również w tym miejscu 23.XII.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 57 Polaków, 13.I.- około 300 osób.		
16.	Górczewska 52	Miejsce egzekucji – tu od 5.VIII.1944r. Niemcy, w masowych egzekucjach ludności cywilnej, zamordowali 12 tysięcy Polaków.		
17.	Jana Pawła II	Miejsce egzekucji – tysiące kobiet, zamordowanych w latach 1939-1944 w więzieniu "Serbia", którego budynek mieścił się przy ul. Jana Pawła.	Płyta	

18.	Jaktorowska 6	W hołdzie – P. Zalewskiemu - długoletniemu pracownikowi Domu Sierot, do końca wierny sierotom żydowskim. Został rozstrzelany w sierpniu 1944 roku. Tablica 1: upamiętnia dom (obecnie Państwowy Dom Dziecka im. J. Korczaka), w którym żył i pracował wychowawca dzieci Dr Janusz Korczak. Zginął bohaterską śmiercią, zamordowany przez faszystów. Tablica 2: upamiętnia miejsce, gdzie żyła i pracowała S. Wilczyńska - najbliższa współpracownica J. Korczaka. Zginęła wraz z dziećmi w sierpniu 1942r. w Treblince.	Obelisk Pomnik J. Korczaka 2 tablice	c.d. Wola
19.	Karolkowa 32	W tym miejscu 17.IV.1944r. ZWM-owski Odział AL "Czwartaków" zaatakował wartownię hitlerowskiej fabryki, zabijając czterech faszystów, zdobywając kilka pistoletów maszynowych, jeden krótki i amunicję.		
20.	Karolkowa 32/34	W hołdzie – pracownikom niemieckiej fabryki Philipsa, poległym w walce z okupantem w latach 1939-1945.	Obelisk	
21.	Karolkowa 49	Miejsce egzekucji – 6.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali około 30 księży rzymskokatolickich. Tablica 1: wszystkim Harcerkom Hufca Wola pełniącym w okresie okupacji służbę oraz harcerkom - sanitariuszkom, które zostały zamordowane w Powstaniu Warszawskim 5.VIII. wraz z rannymi i personelem szpitala przy ul. Wolskiej 18. Tablica 2: Harcerzom "Zawiszy" Szarych Szeregów AK Hufców: "Rojów", "Giewont" i "Giermkowie Wolności", którzy w czasie okupacji i w Powstaniu Warszawskim całym życiem pełnili służbę Bogu i Polsce. Tablica 3: kpt. W. Przyborowskiemu "Kulesza"- Cyd Kompanii AK Grup. "Radosław" Batalionu "Miotła". Tablica 4: F. Mazurkiewiczowi "Niebora" – d-cy Batalionu "Miotła" AK Zgrup. "Radosław".	płyta 4 tablice	
22.	Karolkowa 53	Miejsce egzekucji – 5 i 10.VIII.1944r. Niemcy rozstrzelali tu w egzekucjach i spalili około 1400 mieszkańców Woli, w tym wiele młodzieży szkolnej. W hołdzie – Harcerkom Drużyny nr 100 im. E. Plater Harcerskiego Patrolu Sanitarnego Obwodu AK Wola, zamordowanym 5.VIII. w rejonie Szpitala Św. Łazarza.	tablica płyta	
23.	Kasprzaka 25	W hołdzie – 57 pracownikom Gazowni Miejskiej poległym w walce za wolność.	tablica	
24.	Leszno 30	Upamiętnienie wydarzeń 6.VIII.1944r. Niemcy, wraz z Ukraińcami i Kaukazami w mundurach SS, zajęli szpital Karola i Marii. Od postrzałów i od ognia zginęło ponad 200 osób w tym wiele rannych dzieci i personel medyczny szpitala.		
25.	Miedziana 8	W hołdzie – M. Bernackiemu - harcerz, żołnierz Szarych Szeregów, uczestnik słynnej akcji "Wawer". Poległ w obronie Woli i Śródmieścia 30.VIII.1944r.	Tablica na budynku Szkoły Podst. nr 26	
26.	Młynarska 2	Miejsce egzekucji – 22.X.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 10 tramwajarzy, a 5.VIII.1944r. - 1000 tramwajarzy. W okresie Powstania Warszawskiego o skrzyżowanie ulic Wolskiej i Młynarskiej toczyły się zacięte walki między powstańcami a faszystami. Tu zbudowano zaporę z kilku szeregów tramwajów.		
27.	Młynarska 54/58 Cmentarz Ewangelicko-Augsburski	Miejsce walk – 6-11.VIII.1944r. w rejonie Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego, trwały zacięte walki powstańców "Kedywu" z hitlerowcami. W boju najbardziej wyróżniły się bataliony "Zośka" i "Parasol".		
28.	Młynarska 68 / mur cm. Żydowskiego	Miejsce egzekucji – w sierpniu 1944r. rozstrzelanych mieszkańców okolicznych domów.	Tablica	
29.	Mszczonowska 3/5	Miejsce egzekucji – 16.X.1942 Niemcy dokonali pierwszej publicznej masowej egzekucji 10 patriotów, którzy wysadzili tory kolejowe koło Warszawy. W odpowiedzi na ten akt Polacy przygotowali potężną akcję odwetową: zamachy na "Cafe Club", restaurację "Mitropa" na Dworcu Głównym oraz na redakcję gadzinówki "Nowy Kurier Warszawski".	monolit	
30.	Obozowa 85/ bud. Dz. Oś. K-Wola	W hołdzie - poległym żołnierzom 2 kompanii Młodzieżowego Batalionu AL im. "Czwartaków".	Tablica	c.d. Wola
31.	Ogrodowa 10/26	Upamiętnienie faktu – miejsce, w którym w latach 1911-1942 mieszkał J. Lewartowski - organizator Ruchu Oporu w Getcie Warszawskim. Zamordowany przez Gestapo we wrześniu 1942r.	Tablica	
32.	Okopowa róg Mareckiego	Miejsce walk – w tym rejonie oddziały "Kedywu" KG AK Zgrup. "Radosław", "Broda", "Czata", "Colegium A", "Pięść", "Miotła", "Parasol", "Zośka" pod d-twem ppłk J. Mazurkiewicza ps. "Radosław" prowadziły na terenie Woli 1-11.VIII.1944r. walkę z Niemcami. Utrzymanie Woli w rękach powstańców dawało Śródmieściu osłonę od zachodu. Tu mieściło się Kierowa. Dywersji KG AK.		
33.	Okopowa 49/51 Cmentarz Żydowski	Upamiętnienie męczeństwa wolskich Żydów, żołnierzy i oficerów WP, bojowników gett, ruchu oporu oraz partyzantów, których miejsca spoczynku są nieznane. Duży, pusty plac na cmentarzu to miejsce zbiorowej, bezimiennej mogiły ponad 20 000 zwłok Żydów zmarłych w getcie na skutek epidemii, głodu, wycieńczenia, starości i hitlerowskiej kuli. Wśród mogił, znajdujących się na cmentarzu, pomnik z płaskorzeźbą - to grób dowódcy Powstania Żydowskiego Mordechaja Anielewicza. W hołdzie - żołnierzom i oficerom WP poległym w obronie Warszawy w 1939r. Jednocześnie protokół ekshumacji G.K.BZN stwierdził, że przy ul. Okopowej 59 wydobyto 192 kg prochów spalonych zwłok Żydów z Getta Warszawskiego, a przy Okopowej 57/59 rozstrzelano ponad 2 000 osób. Nieznana data egzekucji.	Monolit Symboliczna bezimienna mogiła Pomnik	
34.	ul. Okopowa 55a	W tym budynku (ob. internat Zespołu Szkół Mech. im. M. Konarskiego) w sierpniu 1944 r., po zdobyciu dwóch czołgów i uwolnieniu 360-ciu Żydów z obozu koncentracyjnego "Gęsiówka", kwaterował batalion AK "Zośka". W jego szeregach walczyło kilkunastu wychowanków tejże szkoły. Batalion walczył na Woli, Starówce i Czerniakowie.		
35.	Jana Ostroroga (przy ul. Tatarskiej)	W hołdzie: Tablica 1: W. Braulińskiemu pseud. "Borsuk" sierż. pchor. Batalionu "Zośka", zastrzelonemu podczas Powstania Warszawskiego. Tablica 2: R. H. Zalewskiemu pseud. "Wojdak" sierż. pchor. Batalionu "Zośka", który poległ w Powstaniu Warszawskim 8.VIII.1944r. Tablica 3: R. J. Załęskiemu pseud. "Włodek" plut. pchor. Batalionu "Zośka", poległego 8.VIII.1944r.	3 tablice	
36.	Płocka 1/3	Miejsce egzekucji – 17.IX.1943r. w tym miejscu nazywanym niegdyś "Sadurka" hitlerowcy rozstrzelali 20 kolejarzy.	krzyż	
37.	Płocka 23/25	Miejsce egzekucji – w sierpniu 1944r. hitlerowcy zamordowali tu około 300 Polaków. Miejsce walk - 2.VIII. przy ul. Płockiej toczyły się szczególnie zacięte walki. Powstańcy ustawili trzy barykady, które hitlerowcy podczas kontrataku kazali rozbierać ludności cywilnej. 5.VIII.1944r. Niemcy weszli do budynku przy ul. Płockiej23/25, wypędzali mieszkańców, palili ludzi żywcem wrzucając do mieszkań granaty, rabowali mienie. Wszystkich żywych rozstrzelali na podwórku.		
38.	Płocka 26/30	W hołdzie – pacjentom i personelowi medycznemu Szpitala Wolskiego rozstrzelanym 5.VIII.1944r. przez hitlerowców. W szpitalu schronienie znalazło ok. 1 000 osób. Ocaleli jedynie dwaj lekarze dr Manteuffel i dr Wesołowski, których Niemcy wzięli do swojego szpitala. W hołdzie – zamordowanym 5.VIII.1944r. przez Niemców: dyr. szpitala dr med. J. M. Piaseckiemu, prof. dr med. J. Zeyladowi i ks. kapelanowi K. Ciecierskiemu oraz pracownikom Szpitala Wolskiego poległym w czasie okupacji w latach 1939-1945.	Pomnik (obok Instytutu Gruźliczego) Tablica w Instytucie Gruźliczym	c.d. Wola

39.	Siedmiogrodzka 5	Upamiętnienie tragicznych wydarzeń z kwietnia 1943r., gdy Niemcy przystąpili do likwidacji getta. W tym samym miejscu w sierpniu 1944r. hitlerowcy rozstrzelali ponad 500 mieszkańców Woli i tramwajarzy. Ciała ofiar spalono na tyłach zajezdni tramwajowej.	Tablica na murze
40.	Sienna 55 (wejście od ul. Złotej 62)	Upamiętnienie faktu - w okresie 15.XI.1940 - 20.XI.1941r. mur ten był granicą Getta.	Tablica na frag. muru Getta
41.	Sowińskiego 28 (przy Wolskiej)	Miejsce egzekucji – 1.VIII.1944r.hitlerowcy rozstrzelali 8 Polaków. Dane historyczne podają, że podczas 63 dni Powstania Niemcy zamordowali w tym miejscu około 200 osób.	Tablica
42.	Spokojna 13	Tu - w obronie ostatniej placówki na Woli poległ, wraz z 7 żołnierzami, d-ca plutonu "Felek" Baonu AK "Zośka" por. phm. K. Okolski "Kuba".	
43.	Śliska 51	W hołdzie – ofiarnemu personelowi, który podczas Powstania Warszawskiego niósł pomoc żołnierzom i ludności cywilnej. Był to szpital polowy Zgrupowania AK "Chrobry II".	Tablica granit. przy wejściu do Szpit. Zakaźn. im. Dzieci W-wy
44.	Towarowa 4	Miejsce egzekucji – 31.XII.1943r. hitlerowcy rozstrzelali 43 Polaków.	monolit
45.	Towarowa 10	W hołdzie – poległym żołnierzom zgrup. "Chrobry II". Tu, wzdłuż murów ogrodzenia dawnego Dworca Towarowego oddziały zgrupowania AK "Chrobry II" przez 63 dni Powstania Warszawskiego toczyły bój o arterię ul. Towarowej w obronie Śródmieścia Północ.	Obelisk
46.	Towarowa (przy Łuckiej)	Miejsce egzekucji – w 1943r. Niemcy rozstrzelali około 30 zakładników.	monolit
47.	Wolska 37	Upamiętnienie tragicznych wydarzeń - podczas Powstania Warszawskiego w Szpitalu św. Stanisława (obecnie Szpital Zakaźny nr1) hitlerowcy dokonali licznych mordów. Miejsce egzekucji – 9.IX.1944r. w podwórzu Szpitala Zakaźnego (dawniej Szpital św. Stanisława) hitlerowcy zamordowali 2 nieznanych, młodocianych powstańców	Tablica granitowy głaz
48.	Wolska przy Młynarskiej	W hołdzie - poległym żołnierzom II obwodu AK oraz wymordowanej ludności. W tym rejonie, pod d-twem hr. Tarnowskiego żołnierze Zgrup. "Waligóra" toczyli walki z okupantem. Tu zbudowano barykadę.	Tablica z brązu
49.	Wolska 43	Miejsce egzekucji – 5.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali około 1000 Polaków.	Tablica na fragmencie zachowanego muru d. fabryki
50.	Wolska 68/72 (róg ul. Syreny)	Miejsce egzekucji – wg napisu: 21 i 23.XII.1943r. w masowych egzekucjach hitlerowcy rozstrzelali wielu Polaków. Jednak jak podaje Biuletyn Informacyjny AK z 30.XII.1943r. pierwsza egzekucja odbyła się 18.XII. i zabito wtedy 20 osób. Daty drugiej egzekucji nie podano. Wiadomo jednak, że w jednej z nich zginęli dwaj naukowcy: botanik Wiśniewski i geolog Goryński. Zastanawiająca jest jednak różnica w dacie, chyba że egzekucji było więcej.	Tablica
51.	Wolska 74/76 Kościół św. Wojciecha	Upamiętnienie faktu – 2.VIII.1944r. hitlerowcy urządzili w kościele św. Wojciecha obóz przejściowy dla cywilnej ludności. Do obozu w kościele spędzano coraz więcej ludzi - 9.VIII. było ich już ponad 5 tysięcy. W hołdzie - żołnierzom III obwodu AK "Waligóra" oraz mieszkańcom Woli poległym i pomordowanym przez hitlerowców w czasie okupacji i podczas Powstania Warszawskiego. Dowódcą III obwodu był major Tarnowski "Waligóra".	Tablica na zewnątrz kościoła św. Wojciecha Tablica na budynku kościoła św. Wojciecha
52.	Wolska 77/81	Miejsce egzekucji – 6 i 8.VIII.1944r. hitlerowcy rozstrzelali w zbiorowych egzekucjach około 4 tysięcy osób: powstańców, okolicznych mieszkańców i 31 księży.	
53.	Wolska 84a	Miejsce egzekucji – mord, prowadzonych z centrum miasta 50 osób. Zostały one rozstrzelane przez hitlerowców.	Wysoka płyta w podwórzu na ziemi
54.	Wolska 85	Miejsce egzekucji – mord kilkudziesięciu osób z pobliskich domów. 4.VIII.1944r. do piwnicy domu przy ul. Wolskiej 85, gdzie schronili się okoliczni mieszkańcy, hitlerowcy wrzucili bomby zapalające i ręczne granaty. Zginęło ponad 20 osób. W tym samym miejscu 3 dni później Niemcy spalili zwłoki 110 osób, w tym 30 duchownych.	Krzyż i granitowa tablica
55.	Wolska 102/104	Miejsce egzekucji – miejsce męczeńskiej śmierci 2 500 mieszkańców okolicznych domów, zamordowanych w pierwszych dniach sierpnia 1944 roku.	Monolit
56.	Wolska 122/124 (skwer przy ul. Elekcyjnej)	Miejsce egzekucji – 5 i 8.VIII.1944r., w godz. od 10:00 do 17:00, podczas Powstania Warszawskiego, hitlerowcy dokonywali masowych egzekucji warszawskich cywilów z domów przy ul: Wolskiej 112, 114, 115, 117, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 128. Egzekucje odbywały się także w podwórzu domów przy ul. Wolskiej 120 i 124. Rozstrzelali około 4 000 osób.	
57.	Wolska 130/132 Park im. Sowińskiego	Miejsce egzekucji – w tym parku w sierpniu 1944 roku żandarmeria SS wymordowała 1500 osób: 3.VIII. z domów przy ul. Wolskiej 100, 112, 121, 151 i ul. Gizów, a 5.VIII. z domów przy ul. Wolskiej 129, 132, ul. Elekcyjnej 4, 6, 8, ul. Ordona i innych nieznanych. Według świadków były to przeważnie kobiety i dzieci. W sumie hitlerowcy spalili w tym parku zwłoki ponad 6 000 mieszkańców Woli.	
58.	Wolska 138 Cmentarz Prawosławny	W hołdzie – Warszawiakom poległym podczas powstania. mogiła – miejsce pochówku zabitych i spalonych przez Niemców, w sierpniu 1944 roku, dzieci z sierocińca prawosławnego parafii św. Jana na Woli. Miejsce egzekucji – na zboczu wału, przy cerkwi miejsce mordu 60 Warszawiaków. Również w tym miejscu 5.VIII. hitlerowcy spalili 1 500 zwłok zamordowanych mieszkańców Woli.	Monolit Mogiła z 2 tablicami: w jęz. polskim i rosyjskim monolit

c.d. Wola

59.	Wolska 140a Kościół pw. św. Wawrzyńca	Miejsce egzekucji – pod tym murem na początku sierpnia 1944r. Niemcy dokonali kilku masowych egzekucji na powstańcach i ludności cywilnej. W hołdzie: – wszystkim nieznanym mieszkańcom Woli i powstańcom, poległym w walce podczas Powstania Warszawskiego w sierpniu 1944 roku – żołnierzom 40 Pułku Piechoty Dzieci Lwowskich, poległym w obronie Reduty Wolskiej w dniach 9-28.IX.1939r. – podchor. W. Kołodziejskiemu, który zginął w obronie Warszawy 19.IX.1939r. Upamiętnienie faktu obrony historycznej Reduty 56, we wrześniu 1939r. przez żołnierzy 40 Pułku Dzieci Lwowskich. Pod dowództwem porucznika Z. Pacaka, późniejszego pułkownika AK pseud. "Kuźmierski" bronili dostępu do Warszawy. W hołdzie: Tablica 1: walczącym w Powstaniu Warszawskim żołnierzom AK Oddziałów "Hala" bat. im. gen Sowińskiego. Tablica 2: wszystkim harcerzom z 9 Drużyny WDH im. gen. J. Sowińskiego, biorącym udział w walkach I i II Wojny Światowej. Tablica 3: księdzu M. Krygierowi, proboszczowi parafii św. Wawrzyńca, zamordowanemu podczas Powstania Warszawskiego. Tablica 4: gen. J. Sowińskiemu, legendarnemu obrońcy Woli, dowódcy Reduty Wolskiej. Upamiętnienie faktu - w miejscu dzisiejszego Cmentarza Prawosławnego i kościoła św. Wawrzyńca, podczas Powstania Listopadowego w 1831r. znajdowała się słynna Reduta Wolska, dowodzona przez gen. J. Sowińskiego. Mogiły - w 2 mogiłach, przykrytych płytami nagrobnymi, pochowano szczątki 40 poległych w 1831r. żołnierzy 8 Pułku Piechoty Liniowej.	tablica na murze ogrodz. kościoła 3 płyty nagrobne obok kościoła tablica na murze kościoła 3 tablice w kościele tablica na murze kościoła krzyż z postacią Chrystusa 2 mogiły	c.d. Wola
60.	Wolska róg Redutowej	W hołdzie – lotnikom samolotu Halifax MK II-JN 926 "0" 148 Dywizjonu Brytyjskich Królewskich Sił Powietrznych. W tym miejscu, nocą 15.VIII.1944r. samolot, niosąc pomoc walczącej Warszawie, został zestrzelony przez hitlerowców.	Obelisk RAF-u	
61.	Wolska 174/176	Upamiętnienie walk ludności Woli z okupantem w latach 1939-1945. Pomnik - Polegli Niepokonani	Pomnik z brązu	
62.	Wolska 174 Cmentarz Powstańców Warszawy	Na Cmentarzu Powstańców Warszawy spoczywają prochy tysięcy ofiar hitleryzmu, zamordowanych i spalonych w Warszawie 1944 roku. Pod nagrobną płytą znajdują się prochy około 15 000 ludzi przywieziono na cmentarz w 115 trumnach, przywiezione z lochów gestapo i Generalnego Inspektoratu Sił Zbrojnych w Alejach Ujazdowskich. W hołdzie – powstańcom dwie tablice pamiątkowe; na jednej -14 nazwisk powstańców, na drugiej-20 nazwisk.	nagrobna płyta 2 tablice	
63.	Wolska 180/182 Rzymsko-katolicki Cmentarz Wolski	Podczas obydwu wojen w tym miejscu trwały zacięte walki o niepodległość. W okolicach kaplicy w czasie Powstania Warszawskiego hitlerowcy dokonywali masowych mordów ludności cywilnej. W hołdzie: Tablica 1: wszystkim poległym za Ojczyznę w wojnie w latach 1914-1918. (umieszczone na cokole pomnika)a Tablica 2: ofiarom barbarzyństwa hitlerowskiego w czasie powstania w 1944r. 5.VIII. przy ul. Wolskiej 102, 104, 105, 107 rozstrzelano setki ludzi (na tablicy wymieniono liczne nazwiska). Mogiły – liczne groby z okresu II Wojny Światowej, szczególnie z okresu Powstania Warszawskiego.	Pomnik 2 tablice mogiły	c.d. Wola
64.	Wronia 45/47	Miejsce egzekucji – liczne egzekucje dokonywane w tym miejscu przez Niemców w czasie Powstania Warszawskiego.	Tablica na murze budynku	
65.	Złota 58	W hołdzie – żołnierzom IV Zgrupowania AK "Gurt". W tym rejonie poległo kilkuset powstańców, rannych leczono w murach tej szkoły.	Tablica na murze Zespołu Szkół Zawod.	
66.	Żelazna 18	W hołdzie – 600 poległym żołnierzom AK zgrupowania "Chrobry II". W dniu wybuchu powstania opanowali zachodnią część Śródmieścia Północ, zniszczyli tory kolejowe, przerywając połączenie faszystów z frontem. Przez 63 dni odpierali ataki wojsk hitlerowskich.	pomnik	
67.	Żelazna 87/89	Miejsce egzekucji – upamiętnienie ponad 350 osób, zamordowanych w masowych egzekucjach hitlerowskich we wrześniu 1944 roku.	Tablica	
68.	Żelazna 103	Miejsce egzekucji – w lochach budynku w 1943r. gestapo zamęczyło na śmierć tysiące Żydów Warszawskiego Getta. Wg Biuletynu Informacyjnego AK (nr19, z 3.V.1943r.), w budynku przy ul. Żelaznej 103 znajdował się areszt niemiecki. Tu Niemcy, w czasie likwidacji getta, przetrzymywali i tutaj rozstrzelali członków Rady Żydowskiej.	Tablica na ścianie budynku	

	LOKALIZACJA	MIEJSCE PAMIĘCI	OBIEKT	DZIELNICA
1.	Armii Krajowej / r. Gdańskiej	W hołdzie - 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK upamiętnienie żołnierzy walczących od 1943 r. na Wołyniu, Podlasiu, Lubelszczyźnie i w Powstaniu Warszawskim	POMNIK	Żoliborz
2.	Bieniewicka 2B	Miejsce egzekucji – 16.IX.1944 r. upamiętnienie 33 Polaków rozstrzelanych przez hitlerowców	tablica na ścianie budynku	
3.	Bieniewicka 2B	upamiętnienie	Fragment muru z tablicą	
4.	Cieszkowskiego 1/3	w tym domu podczas Powstania Warszawskiego mieścił się Szpital Powstańczy Nr 100/XXII Obwodu AK „Żywiciel”	tablica	
5.	Cieszkowskiego 1/3	upamiętnia żołnierza powstańca zastrzelonego w dn.4.10.44 r. (ekshumacja 7.08.81 do Kw.A-28-6-I na Cm. Komunalnym)	Symboliczna mogiła powstańcza	
6.	Czarnieckiego 17	upamiętnia rusznikarnię AK zbudowaną przez Romana Łuczaka ps. „Generał”	tablica „Generał”	
7.	Czarnieckiego 51 w Parku Żeromskiego	upamiętnia Szpital Powstańczy Nr 104 XXII Obwodu AK „ Żywiciel ” w VIII-IX 1944 r.	tablica na ścianie budynku fortecznego	
8.	Dymińska 10	upamiętnia Żołnierzy AK ze zgrupowania „Żaglowiec”, którzy stąd ruszyli do walki 1.08.44	tablica	
9.	Filarecka / r. Krasińskiego 16	upamiętnia kwaterę żoliborskiego dowództwa AK w czasie Powstania Warszawskiego w 1944 r.	tablica	
10.	Forteczna 4	upamiętnia radiostację AK „Łódź podwodna”, którą kierował (1940-1944) Stanisław Rodowicz	tablica	
11.	Gdańska 2 / r. Bieniewickiej	upamiętnia 2 żołnierzy batalionu „Żubr” - bohaterskich obrońców osiedla przy ul. Gdańskiej 2	tablica	
12.	Gdańska 6A na ścianie kościoła	upamiętnienie żołnierzy AK ze zgrupowań: „Żmija”, „Żubr”, „Żaglowiec”, „Żeglarz”	4 tablice	
13.	Hozjusza	Upamiętnienie Osadników Wojskowych Kresów Wschodnich	GŁAZ-POMNIK	cd. Żoliborz
14.	Plac Inwalidów	W hołdzie - 1 Polskiej Dywizji Pancernej (gen. S. Maczka) upamiętnia żołnierzy poległych na polach bitew Polski, Francji, Belgii, Holandii i Niemiec 1939-1945 r.	POMNIK	
15.	Kolektorska w parku Kaskada	Miejsce egzekucji – 14.IX.19 44r. 40 Polaków rozstrzelanych przez hitlerowców	tablica na Murze Pamiątkowym	
16.	Krasińskiego 18	upamiętnia Kostkę Jagiełłę działacza OM TUR, więzionego w Oświęcimiu w 1940-1944 r.	tablica	
17.	Krasińskiego 20	upamiętnia 227 Pluton Harcerski AK ze zgrupowania „Żyrafa”, który tutaj kwaterował i walczył w czasie Powstania Warszawskiego	tablica	
18.	Krasińskiego 29 / r. Popiełuszki	upamiętnia powstańców warszawskich tzw. „ Szczurów kanałowych”	tablica	

19.	Krasińskiego / r. Popiełuszki	W hołdzie - Księdzu Jerzemu Popiełuszce 1947 – 1984, który oddał życie za wiarę i niepodległość Polski	POMNIK	
20.	Krasińskiego / r. Popiełuszki	upamiętnia wspólne walki AK i AL. z najeźdźcą hitlerowskim w czasie Powstania Warszawskiego	OBELISK	
21.	Krasińskiego 31 (klasztor-kościół)	upamiętnia „Twierdzę Zmartwychwstanek" miejsce walk i szpitala powstańczego VIII-IX 44	tablica na ścianie	
22.	Lutosławskiego 9 / r. Dembińskiego	Miejsce egzekucji – od 15 do 30.IX.1944r. Niemcy rozstrzelali 100 Polaków	tablica	
23.	Mickiewicza / r. gen. Zajączka	Miejsce walk - największych walk AK o Dworzec Gdański, gdzie w dniach 20,22 VIII 1944 r. poległo ponad 500 żołnierzy oddziałów powstańczych Kampinosu i Żoliborza.	PŁYTA, GŁAZ, RZEŹBA	
24.	Morawska 4 przy Potockiej	Miejsce egzekucji – 15.IX.1944r. Niemcy rozstrzelali 50 Polaków	tablica	
25.	J.Ch Paska / r. Gdańskiej	Miejsce egzekucji – 15.IX.1944r. Niemcy rozstrzelali 100 Polaków	tablica	
26.	Park Żeromskiego przy Placu Wilsona	Upamiętnienie faktu - 15-lecie i 75-lecie Odzyskania Niepodległości Polski	2 KAMIENIE	
27.	Pogonowskiego 28	upamiętnia kwaterę żoliborskiego dowództwa AK, zgrupowanie „Żaglowiec" w 1944 r.	tablica	
28.	ks. J. Popiełuszki (skwer „Żywiciela" przy Teatrze Komedia	W hołdzie - Żołnierzom „Żywiciela" - upamiętnia żołnierzy XXII Obwodu AK, walczących w czasie Powstania Warszawskiego na Żoliborzu w zgrupowaniach: „Żaglowiec", „Żmija", „Żbik", „Żubr", „Żyrafa", „Żniwiarz"	POMNIK	
29.	Suzina / r. Próchnika	Upamiętnienie faktu - rozpoczęcie Powstania Warszawskiego. Tutaj 1.VIII.1944 r. o godz. 13.30 padły pierwsze strzały i w walce poległo 20 żołnierzy AK.	PŁYTA, tablica na budynku „kotłowni" WSM	
30.	Słowackiego 38/46	W hołdzie - Bronisławowi Pietraszewiczowi „Lot" - żołnierzowi AK, d-cy akcji, który zginął 1.II.1944r. w zamachu na Kutscherę.	tablica	
31.	Słowackiego 52/54 (Budynek SGSP)	W hołdzie - Żołnierzom AK „Żubr" walczącym w tym rejonie od VIII do 30.IX.1944r.	tablica	
32.	Śmiała 5/7	W hołdzie - Ludwikowi Berger ps. „Goliat" - żołnierzowi AK, który tutaj zginął 22.XI.1943r. w walce z okupantem	tablica	
33.	Tucholska / r. Kniaźnina. Skwer Kompanii „Żniwiarz"	upamiętnienie walk Kompanii „Żniwiarz" i uczczenia 94 jej poległych żołnierzy.	GŁAZ-POMNIK	
34.	Wojska Polskiego 40	upamiętnia rtm. Witolda Pileckiego, więźnia Auschwitz, organizatora konspiracji obozowej, który zginął 25 V 1948 r. w więzieniu na Mokotowie z rąk stalinowców	tablica	
35.	Wojska Polskiego przy pl. Grunwaldzkim	Upamiętnienie Czynu Zbrojnego Polonii Amerykańskiej Żołnierzy Błękitnej Armii Generała Józefa Hallera	POMNIK „Hallerczyków"	
36.	Wybrzeże Gdyńskie	W hołdzie - Żołnierzom II Warszawskiej Dywizji Piechoty I Armii Wojska Polskiego, którzy dokonując desantu polegli (500 osób) przy niesieniu pomocy Powstańcom Warszawskim	PŁYTA „DESANTOWA"	
37.	Wybrzeże Gdyńskie Cytadela	miejsce kaźni i walk kilku pokoleń bojowników o Niepodległość Polski Cmentarz symboliczny-140 krzyży u podnóża Cytadeli	Brama Straceń-Mauzoleum Szubienica – Pomnik	

WYKAZ NR 5 – LISTA SARP

Obiekty urbanistyki i architektury XX wieku z lat 1945 - 1989 uznane przez SARP jako dziedzictwo kultury współczesnej (stan na lipiec 2005r)

z
Obszary i obiekty zabytkowe, pozostające pod ochroną konserwatorską - wg oceny Stołecznego Konserwatora Zabytków

LP	NAZWA / DATA POWSTANIA	ADRES / AUTORZY	KZ	DZIELNICA
1.	WSM Żoliborz Kolonia IX 1936-45	Próchnika 8, Sierpecka 5 Barbara i Stanisław Brukalscy	z (w RZ)	Żoliborz
2.	WSM Żoliborz Kolonia XI, XII, XIII 1940-48	Stołeczna 14 Barbara i Stanisław Brukalscy	z (w RZ)	Żoliborz
3.	Społeczny Dom Kultury WSM 1948-54	Próchnika 8A Barbara i Stanisław Brukalscy	z (w RZ)	Żoliborz
4.	Biurowiec NIK-u 1946	Marszałkowska 82 Marek Leykam, Jerzy Hryniewiecki	z	Śródmieście
5.	Ministerstwo Komunikacji i Dyrekcji Kolei (rozbud.) 1947-51	Chałubińskiego 4/6 Bohdan Pniewski	z	Śródmieście
6.	Mokotów WSM 1947-52	Dąbrowskiego, Malczewskiego Zasław Malicki, Mikołaj Soroka, Stefan Tworkowski z zespołem	z	Mokotów
7.	NBP – rozbudowa (sala operacyjna banku) 1947-55, 1975	pl. Powstańców Warszawy 4 Bohdan Pniewski z zespołem, Jerzy Łoziński, Mirosław Duchowski (art. plastyk)	z & wsp	Śródmieście
8.	Ośrodek wioślarski YMCA 1947-1949	Wał Miedzeszyński 397 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak	z	Praga Płd.
9.	TU “Warta” w zesp. Nowy Świat Wsch. 1947-1949	Ordynacka 14/16 Bohdan Lewandowski	z	Śródmieście
10.	Trasa WZ 1947-1949	Aleja Solidarności – WZ Pracownia WZ: Józef Sigalin, Stanisław Jankowski, Zygmunt Stępiński	z	Śródmieście
11.	Mariensztat 1947-1949	Nowy Zjazd-Dobra-Bednarska, Krakowskie Przedm. Pracownia WZ, Zygmunt Stępiński (proj. gen.)	z	Śródmieście
12.	Dom Społeczny “Wawel” Szkoła Muzyczna	Bednarska 7, Bednarska 9 Józef Jerzy Łowiński	z	Śródmieście
13.	Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego w zesp. ”Wspólna” 1946-1948	pl. Trzech Krzyży 3/5 Stanisław Bieńkuński, Stanisław Rychłowski	z	Śródmieście
14.	6 bud. biurowych dla urzędów centralnych “Wspólna” 1945-1953	Nowogrodzka - pl.Trzech Krzyży - Hoża - Krucza Stanisław Bieńkuński, Stanisław Rychłowski, Stanisław Kolendo, Zbigniew Karpiński, Tadeusz Zieliński syn, Władysław Pieńkowski, Jerzy Kowarski, Mieczysław Piprek	z	Śródmieście
15.	“Nowy Świat Zachód” 1945-1952	Kubusia Puchatka-Tuwima Zygmunt Stępiński z zespołem: Grzegorz Chruścielewski, Zbigniew Kłopotowski, Stanisław Kubicki, Andrzej Milewski	z	Śródmieście
16.	“Nowy Świat Wschód” – 6 budynków i kino “Skarpa” 1949-1953-1960	Gałczyńskiego 2-8, Kopernika 5/7/9 pracownia Trasa Zamek-Belweder: Zygmunt Stępiński z zespołem: Grzegorz Chruścielewski, Zbigniew Kłopotowski, Stanisław Kubicki, Andrzej Milewski	z	Śródmieście
17.	Dom Słowa Polskiego – drukarnia	Miedziana 11 Kazimierz Marczewski, Stefan Putowski, Zygmunt Skibniewski	z	Śródmieście
18.	Dom w zesp. Nowy Świat 1947-1949	Chmielna 2 Bohdan Lachert, Julian Puterman-Sadłowski	z	Śródmieście
19.	d. siedziba KC PZPR 1947-1951	Nowy Świat 6 Wacław Kłyszewski, Jerzy Mokrzyński, Eugeniusz Wierzbicki	z	Śródmieście
20.	osiedle “Koło WSM” (ZOR) 1947-1951	Obozowa, Ożarowska, Deotymy, Czorsztyńska, Stróżeckiej Helena i Szymon Syrkusowie	z (RZ)	Wola
21.	osiedle ”Praga II” 1947-1955	pl. Gen. Hallera, Szanajcy, Inżynierska, Ratuszowa, Jagiellońska Jerzy Gieysztor, Jerzy Kumelowski	z	Praga Płn.
22.	CDT, Centralny Dom Towarowy 1948-1952	Bracka 15/19 Zbigniew Ihnatowicz, Jerzy Romański	z	Śródmieście
23.	siedziba “SFOS” w zesp. ”Nowy Świat” 1948	Nowy Świat 17 Piotr Kuźma	z	Śródmieście
24.	Muranów Południowy: 1948-1956	Trasa WZ, Nowolipie, Żelazna, Wolność-Dzielna, Zamenhoffa, Nowolipki, Nowotki (Rymarska) Bohdan Lachert (proj. gen.) z zespołem	z	Śródmieście
25.	Rynek Muranowski 1948-1956	Nowolipie	z	Śródmieście
26.	kino ”Muranów” 1948-1956	Andersa (d. Nowotki) 1 Bohdan Lachert z zespołem Pracowni Architektonicznej ZOR	z	Śródmieście
27.	Osiedle “Praga I“ (ZOR) 1948-1952	Targowa - Ratuszowa - Jagiellońska - św. Cyryla i Metodego Helena i Szymon Syrkusowie	z (RZ)	Praga Płn.
28.	szkoła podstawowa 1948-1951	Zwycięzców 7/9 Barbara i Hieronim Karpowiczowie	z (w RZ)	Praga Płd.
	Kino “Praha” 1948-1949	Jagiellońska 24/26 Jan Bogusławski, Józef Jerzy Łowiński	rozebr.	Praga Płn.
29.	GUS, Główny Urząd Statystyczny 1948-1951	Wawelska 1/3-Al Niepodległości 208 Romuald Gutt	z	Ochota
30.	Ministerstwo Skarbu 1948-1956	Świętokrzyska 12 Stanisław Bieńkuński, Stanisław Rychłowski,	z	Śródmieście
31.	Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 1949--1952	Wiejska 2/4/6 Bohdan Pniewski	z (RZ)	Śródmieście
32.	Państwowy Instytut Geologiczny (nowy) 1949-1955	Rakowiecka 4 Marek Leykam, Czesław W. Krassowski	z	Śródmieście
33.	MDM – Marszałkowska Dzielnica Mieszkaniowa 1949-1953	pl. Konstytucji Stanisław Jankowski, Jan Knothe, Józef Sigalin, Zygmunt Stępiński	z	Śródmieście
34.	MDM Latawiec 1949-1955	al. Wyzwolenia (Mokotowska-Koszykowa, al. Armii Ludowej) Eleonora Sekrecka z zespołem	z	Śródmieście
35.	MDM Marszałkowska 1949-1953	Marszałkowska - Polna - Waryńskiego Józef Sigalin Stanisław Jankowski, Jan Knothe, Zygmunt Stępiński	z	Śródmieście
36.	biurowiec ORBIS 1949-1951	Bracka 16 Józef Łowiński, Lech Tomaszewski	z	Śródmieście
37.	Dom Prasy Wojskowej 1949-1958	Grzybowska 77 Zygmunt Skibniewski	z	Wola
38.	PDT “Wola” 1949-1956	Młynarska 16 Michał Przerwa-Tetmajer	z	Wola
39.	Szkoła Państwowych Ośrodków Maszynowych i Spółdzielni Produkcyjnych (ob. SGGW) 1949-1956	Nowoursynowska 166 Stefan Tworkowski z zespołem	z	Ursynów
40.	Kino “Stolica” 1949-1950	Narbutta 50a Mieczysław Piprek	z	Mokotów
41.	Kino “Ochota” 1949-1950	Grójecka 69 Mieczysław Piprek	z	Ochota
42.	Kino “WZ” 1949-1950	Leszno 17 Mieczysław Piprek	z	Wola
43.	Kino “1 Maj” 1949-1950	Podskarbińska 4 Mieczysław Piprek	z	Praga Płd.
44.	biurowiec PKP ok. 1949	Grójecka 17 NN	z	Ochota
45.	Centrala Handlowa Materiałów Budowlanych (d. M. Handlu Wewn. i Usł.) 1949-1954	pl. Powstańców Warszawy 1 Stanisław Odyniec Dobrowolski	z	Śródmieście
46.	Ministerstwo Rolnictwa w zesp.“Krucza” 1949-1955	Wspólna 30 Jan Grabowski, Stanisław Jankowski,	z	Śródmieście
47.	Centralny Park Kultury i wypoczynku “Powiśle” 1949-1964	Topiel - Kruczkowskiego - Rozbrat Alina Scholtzówna, Longin Majdecki	z	Śródmieście
48.	Willa Sosnowskich 1949-1950	Myśliwiecka 18 Zofia Fafiusowa	z	Śródmieście
49.	CHZ Metalexport 1950-1956	Mokotowska 49 Zbigniew Karpiński, Tadeusz Zieliński syn	z	Śródmieście
50.	Centralne Biuro Studiów i Projektów Budownictwa Przemysłowego 1950-1952	Barbary 1 róg Poznańskiej Marek Leykam, Władysław Pieńkowski	z	Śródmieście
51.	CHZ “Ciech” 1950-1951 ?	Jasna 12 Leon Marek Suzin	z	Śródmieście

52.	biurowiec MON 1950	Królewska 7/9 Bohdan Pniewski	z	Śródmieście
53.	Dom ok. 1950	Genewska 11 NN	z	Praga Płd.
54.	Szkoła Główna Handlowa 1925-1951	al. Niepodległości 162 J. Koszyc-Witkiewicz	z	Mokotów
55.	Plac Henkla	Henkla-Wyspiańskiego Jacek Nowicki	z (w RZ)	Żoliborz
56.	Wojskowe Przedsiębiorstwo Budowlane 1951-1952	Al. Jerozolimskie 103 Tadeusz Iskierka	z	Śródmieście
57.	Instytut Leków i Wytwórnia Surowic 1951-1953	Chełmska 30/34 Mieczysław Łokcikowski	z	Mokotów
58.	Wyższa Szkoła Nauk Społecznych–internat 1951-1954	Belwederska 26/31 Wacław Kłyszewski, Jerzy Mokrzyński, Eugeniusz Wierzbicki	z	Śródmieście
59.	Jacht Klub Polski (LOK) 1951-1954	Wał Miedzeszyński 379 Tadeusz Gliński	z	Praga Płd.
60.	Szkoła Baletowa 1952	Moliera 2/4 Bohdan Pniewski	z	Śródmieście
61.	Biurowiec Prezydium Rządu 1952	Wspólna 62 Marek Leykam	z	Śródmieście
62.	Hala Targowa “Kopińska” 1952-1957	Kopińska 18 Zbigniew Wacławek	z	Ochota
63.	PKiN, Pałac Kultury i Nauki 1952-1955	Plac Defilad 1 W. Rudniew	z	Śródmieście
64.	Polskie Radio 1952-1957	al. Niepodległości 77/85 Bohdan Pniewski	z	Mokotów
65.	Muranów Północny 1952-1955	Andersa: Zamenhoffa, Nalewki, Stawki, Muranowska, Bonifraterska, Wałowa, Świętojerska; Stanisław Brukalski (urb.), Barbara Andrzejewska-Urbanowicz, Stanisław Szurmak	z	Śródmieście
66.	Al. Jerozolimskie (ZOR) 1953-1954	Al. Jerozolimskie 42/44 Jan Bogusławski, Bohdan Gniewiewski	z	Śródmieście
67.	Bar “Praha” 1953-1954	Al. Jerozolimskie 11/15 Jan Bogusławski, Bohdan Gniewiewski	utrata. wart.	Śródmieście
68.	Stadion X-lecia 1953-1955	al. Zieleniecka, Wybrzeże Szczecińskie Marek Leykam, Jerzy Hryniewiecki, Czesław Rajewski	z	Praga Płd.
69.	PH “Motozbyt” 1954-1956	Świętokrzyska 16 Zbigniew Karpiński	z	Śródmieście
70.	Hotel “Miejski” (d. Prudential) 1931-1950-1955	Plac Powstańców Warszawy 9 Marcin Winfeld, konstr. Stefan Bryła	z	Śródmieście
71.	“Grand Hotel” w zesp. ”Wspólna” 1954-1959	Krucza 28 Stanisław Bieńkuński	z	Śródmieście
72.	Archiwa Państwowe 1954-1956	Hankiewicza / Pawińskiego 1 Bohdan Pniewski	z	Ochota
73.	Marszałkowska (ZOR) 1954-1961	Marszałkowska 136-140 Wacław Kłyszewski, Jerzy Mokrzyński, Eugeniusz Wierzbicki	z	Śródmieście
74.	RKS ”Skra” – stadion 1954-1956	Wawelska 5 Mikołaj i Konstanty Kokozow, Jerzy Wasilewski; Stefan Hołówko, Wacław Zarębski, Bogumił Płachecki, Tadeusz Iskierka;	z	Ochota
75.	SKS Warszawianka d. Start– pawilon tenisowy 1954-1973, 1997	*Merliniego 9* Jerzy Sołtan, Zbigniew Ihnatowicz z zespołem, Adrian Górecki (KIPP)	z	Mokotów
76.	Ministerstwo Energetyki 1955-1956 ?	Mysia 2 Bohdan Pniewski	z	Śródmieście
77.	Akademia Muzyczna 1955-1966	Okólnik 8 Witold Benedek, Stanisław Niewiadomski, Władysław Strumiłło	z	Śródmieście
78.	Przystanek PKP „Powiśle” 1954-1963	al. 3 Maja Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak	z	Śródmieście
79.	Przystanek PKP „Ochota” 1954-1962	Al. Jerozolimskie 58 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak	z	Śródmieście
80.	Przystanek PKP “Stadion” 1955-1958	Sokola 2 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak	z	Praga Płn.
81.	Przystanek PKP „Śródmieście” 1955-1963	Al. Jerozolimskie 52 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak	z	Śródmieście
82.	Zajezdnia Służby Zdrowia – garaż 1956?-1958	Woronicza 19 Mariusz Dałek, Janusz Czajkowski, Wiesław Żochowski		Mokotów
83.	Dom 1956-1959	Kredytowa 8 Wacław Kłyszewski, Jerzy Mokrzyński, Eugeniusz Wierzbicki		Śródmieście
84.	Osiedle Młodych 1956-1961	Szaserów-Garwolińska Ciechanowicz, Tadeusz Kobylański		Praga Płd.
85.	osiedle “Wierzbno” 1956-1967	Wołoska - Odyńca - Niepodległości, (Modzelewskiego)-Woronicza Zofia Fafiusowa z zespołem		Mokotów
86.	Most Gdański 1957-1959	Most Gdański Roman Pawliński, Henryk Szymański (przyczółek praski), Stanisław Ratyński (most), Stefan Piwoński, Witold Witkowski (wiadukt, schody, tunel)		Śródmieście
87.	Spółdzielczy Dom Towarowy “Merkury” 1957-1964	Słowackiego 16/18 Jacek Nowicki		Żoliborz
88.	“Dom Chłopa” – hotel 1957-1961	pl. Powstańców Warszawy 2 Bohdan Pniewski, Małgorzata Handzelewicz-Wacławek		Śródmieście
89.	dom Nauczycielskiej SM – wieżowiec 1958-1961	Wiejska 9 Jerzy Kumelowski, Aleksander Markiewicz		Śródmieście
90.	”Ściana Wschodnia” Domy Towarowe Centrum 1958-1968	Marszałkowska 100/122 Zbigniew Karpiński, Jerzy Jakubowicz, Piotr Zajlich		Śródmieście
91.	Sady Żoliborskie (WSM): Sady I, Sady II 1958-1973	Broniewskiego-Braci Załuskich-Tołwińskiego-Stołeczna-Krasińskiego Halina Skibniewska: Andrzej Kiciński, Andrzej Malek, K. Woytowicz,		Żoliborz
92.	Bar ”Wenecja” 1959-1961, 2000	al. Solidarności 128 Jerzy Sołtan, Zbigniew Ihnatowicz		Wola
93.	”Supersam” 1959-1962	Puławska (Plac Puławski) 2 Ewa i Maciej Krasińscy, Jerzy Hryniewecki		Mokotów
94.	dom Nauczycielskiej SM 1960-1967	ul. Matejki 4 Romuald Gutt, Tadeusz Zieliński syn		Śródmieście
95.	Pensjonat “Zgoda” 1960-1966	Zgoda 1 Zygmunt Stępiński, Andrzej Ilecki		Śródmieście
96.	Domy (spółdzielnia?) MkiS 1960-1965	Rondo Waszyngtona Marek Leykam (wieżowiec); Marek Leykam, Tadeusz Zieliński syn	z (w RZ)	Praga Płd.
97. 98.	osiedle “Zatrasie” dom 1960-1964	Broniewskiego - Krasińskiego - Przasnyska - Elbląska Przasnyska 14 Jacek Nowicki		Żoliborz
99.	pawilon “Chemia” 1960-1961	Bracka 9 Jan Bogusławski, Bohdan Gniewiewski		Śródmieście
100.	Hala gier i pawilony, AWF 1960-1968	Marymoncka 36 Wojciech Zabłocki	z (w RZ)	Bielany
101.	osiedle “Bruna”; osiedle Bruna-Batorego“ - Batorego Zach.”	Bruna - Stefana Batorego - al. Niepodległości		Mokotów
102.	dom 1960-1961	Bruna 2 Irena i Tadeusz Brygiewiczowie		Mokotów
103.	domy zwane ”Kombajn” 1961-1966	Al. Jerozolimskie 121 Wojciech Onitzch, Marian Sulikowski		Śródmieście
104.	Hotel URM 1961-1967	Flory/Klonowa 1 Tadeusz Zieliński, Alina Scholtzówna		Śródmieście
105.	Siedziba SARP – pawilon wystawowy 1962-1968	Foksal 2 Marek Bieniewski Jerzy Józefowicz Krzysztof Moldzyński Jerzy Przeradowski i dalsi		Śródmieście
106.	Dom Plastyków ZPAP 1963-1968	Mazowiecka 11a Jerzy Kumelowski, Andrzej Zaborowski (art. plastyk)		Śródmieście
107.	Przystanek WKD “Śródmieście“ 1963	Al. Jerozolimskie Borys Zinserling, ?Wicher	z	Śródmieście
108.	PIHiM 1964-1965	Podleśna / Marymoncka 61	z	Bielany
109.	Rakowiec WSM 1964	Żwirki i Wigury-Sanocka – Pruszkowska Oskar Hansen		Ochota
110.	Teatr Żydowski 1964-1967	pl. Grzybowski 12/16 Bohdan Pniewski; Władysław Jotkiewicz		Śródmieście
111.	osiedle “Przyczółek Grochowski“ 1968-1974	Ostrobramska Zofia i Oskar Hansenowie		Praga Płd.
112.	Muzeum Plakatu 1968	Wiertnicza (Wilanów) 1 Halina Kossuth, Jacek Cydzik, konstr. Adam Pulikowski		Wilanów

113.	Dworzec Wschodni (stacja PKP)	ul. Lubelska 1 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak		Praga Płd.
114.	Węgierska Ekspozytura Handlowa 1972	Szwoleżerów 2a Jan Zdanowicz, Bronisław Eibl (wnętrza)		Śródmieście
115.	osiedle “Szwoleżerów“ 1972-1974	Szwoleżerów Halina Skibniewska, Witold E. Katner		Śródmieście
116.	kawiarnia “Rozdroże” 1973-1974	Al. Ujazdowskie 6 /Agrykola Jerzy Cander z zespołem		Śródmieście
117.	Dom Książki “Uniwersus” 1975-1981	Belwederska 20/22 Leszek Sołonowicz, Ryszard Lisiewicz, Arkadiusz Starski		Mokotów
118.	Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera (przebudowa) 1947-1949, 1966-1976	Zamoyskiego 20 Eugeniusz Tatarczyk Jerzy Gajewski		Praga Płd.
119.	Dworzec Centralny 1955-1976	Al. Jerozolimskie 54 Arseniusz Romanowicz, Piotr Szymaniak		Śródmieście
120.	kościół p.w. Miłosierdzia Bożego 1978	Żytnia 3/9, Jacek Cybis, Marek Eibel, Janusz Kudła, Andrzej Piłatowski i in.	z (RZ)	Wola
121.	kościół p.w. Św. Zygmunta (Bielany I) 1980-1981	pl. Konfederacji 55 Zbigniew Pawelski		Bielany
122.	osiedle “Mirów” 1949-60	Leszno - Orla - Zimna - Ptasia - NS Tadeusz Kossak z zespołem	z	Śródmieście
123.	osiedle “Sielce” 1953-66	Łużycka - Czerska - Chełmska - Sielecka Zofia Fafiusowa z zespołem (A i C), Jerzy Baumiller, Jan Zdanowicz (B)	z	Mokotów
124.	osiedle “Nowiniarska” 1956-63	Bonifraterska - Sapieżyńska - Zakroczymska - Koźla Swiętojerska - Nowiniarska Barbara Andrzejewska z zespołem		Śródmieście
125.	osiedle “Długa”	Długa - Miodowa - Schilera		Śródmieście
126.	osiedle “Bielańska” 1959-66	pl. Dzierżyńskiego - Długa - Schillera - Daniłowiczowska - Senatorska, Jerzy Czyż, Jan Furman, Andrzej Skopiński, Lech Robaczyński		Śródmieście
	BIELANY	Maria i Kazimierz Piechotkowie		Bielany
127.	Bielany I	Skalbmierska: Reymonta - Oczapowskiego - Kasprowicza-Przybyszewskiego;	z	Bielany
128.	Bielany I	Schroegera	z	Bielany
129.	Bielany II	Nałkowskiej: Kasprowicza - Duracza - Żeromskiego - Podczaszyńskiego;		Bielany
130.	Bielany II – Serek	Marymoncka - Duracza - Żeromskiego - Podczaszyńskiego	z	Bielany
131.	Bielany III	Magiera: Staffa (park) - Perzyńskiego - Broniewskiego-Jarzębskiego		Bielany
132.	Szkoła na Staffa (Bielany II)	Staffa 3/5 (21), Jerzy Baumiler, Jerzy Zdanowicz	z	Bielany
133.	osiedle “Serek Żoliborski”	Broniewskiego - Krasińskiego - Stołeczna Bohdan Lachert, Stanisław Piotrowski	z	Żoliborz

WYKAZ NR 6 – OBIEKTY – DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ – wg dzielnic

(stan na listopad 2005r.)

LP	OBIEKT	ADRES	DATA	DZIELNICA
1.	Kościół pw. św. Jadwigi	Modlińska 4	1960-72	Białołęka
2.	Kościół pw. św. Zygmunta (Bielany I)	pl. Konfederacji 55	1980-81	Bielany
3.	Zajezdnia Służby Zdrowia – garaż wielopoziomowy	Woronicza 19	1956-58	Mokotów
4.	Dom Książki ‘‘Uniwersus’’	Belwederska 20/22	1975-81	Mokotów
5.	„Supersam”	Puławska / pl. Puławski	1959-62	Mokotów
6.	dom	Bruna 2	1960-61	Mokotów
7.	Kościół i klasztor MB Anielskiej Franciszkanów Reformatów	Modzelewskiego 98a	1981-2000	Mokotów
8.	Kościół Św. Andrzeja Boboli (Jezuitów)	Rakowiecka 61	1970-88	Mokotów
9.	Instytut Siatkobetonu PW	Bytnara 25	1975	Mokotów
10.	Kościół Marianów	Stegny	1980	Mokotów
11.	domy zwane „Kombajn”	Al. Jerozolimskie 121	1961-66	Ochota
12.	Kościół Opatrzności Bożej	Dickensa 5	1974-81	Ochota
13.	Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera (przebudowa)	Zamoyskiego20	1947-49 1966-76	Praga Płd.
14.	Dworzec Wschodni (stacja PKP)	Lubelska 1		Praga Płd.
15.	Dom wielorodzinny	Grochowska 244	1984-88	Praga Płd.
16.	Most Gdański		1957-59	Śródmieście
17.	Dom Pomocy Społecznej im. Brata Alberta	Kawęczyńska 4a	1984-93	Praga Płn.
18.	Dom	Szeroka 50	1985-90	Rembertów
19.	Pawilon ‘‘Chemia’’	Bracka 9	1960-61	Śródmieście
20.	Hotel URM	Flory / Klonowa 1	1961-67	Śródmieście
21.	Siedziba SARP-pawilon wystawowy	Foksal 2	1962-68	Śródmieście
22.	Teatr Żydowski	pl. Grzybowski 12/16	1964-67	Śródmieście
23.	Dom	Kredytowa 8	1956-59	Śródmieście
24.	dom Nauczycielskiej SM	Wiejska 9	1958-61	Śródmieście
25.	Dom plastyków ZPAP	Mazowiecka 11a	1963-68	Śródmieście
26.	Akademia Muzyczna	Okólnik 8	1955-66	Śródmieście
27.	„Dom Chłopa’’- hotel	pl. Powstańców Warszawy	1957-61	Śródmieście
28.	NBP- rozbudowa (sala operacyjna banku)	pl. Powstańców Warszawy 4	1975	Śródmieście
29.	Węgierska Ekspozytura Handlowa	Szwoleżerów 2a	1972	Śródmieście
30.	Kawiarnia ‘‘Rozdroże’’	Al. Ujazdowskie 6	1973-1974	Śródmieście
31.	Pensjonat „Zgoda’’	Zgoda 1	1960-66	Śródmieście
32.	Dom Nauczycielskiej SM	Matejki 4	1960-67	Śródmieście
33.	Intraco 2 (Bank Handlowy S.A. i Elektrim)	Chałubińskiego	1973-78	Śródmieście
34.	Dom wielorodzinny	Kozia 9	1974-76	Śródmieście
35.	Dom, tzw. „Ochabówka”	Rajców	1966	Śródmieście
36.	Pawilon Badawczy Technologii Chemicznej PW	Koszykowa	1977-79	Śródmieście
37.	Kościół Rodziny Rodzin MB Jasnogórskiej	Łazienkowska 14	1983-90	Śródmieście
38.	Ambasada Finlandii	Chopina 4/8	1975	Śródmieście
39.	Ośrodek Obliczeniowy ZETO	al. Niepodległości 190	1975	Śródmieście
40.	Bar „Pod Zamkiem”	pl. Zamkowy 10	1963-70	Śródmieście
41.	Muzeum Plakatu	Wiertnicza	1968	Wilanów
42.	Bar „Wenecja”	al. Solidarności 128	1959-61	Wola
43.	Kościół Nawrócenia Św. Pawła	Kozielska 10	1980-81	Wola
44.	Spółdzielczy Dom Towarowy ‘‘Merkury”	Słowackiego 16/18	1957-64	Żoliborz
45.	Dom	Przasnyska 14	1960-64	Żoliborz
46.	Dom dwurodzinny	Szaniawskiego 3	1977-80	Żoliborz

Obiekty wskazane przez SKZ

Obiekty uznane przez SARP

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

WYKAZ NR 7
OCHRONA PRZYRODY – FORMY OCHRONY PRZYRODY

Rezerwaty przyrody wraz z otulinami

L.p.	Nazwa rezerwatu	Dzielnica	Podstawa prawna	Rodzaj rezerwatu	Główny cel ochrony	Rok utworzenia	Powierzchnia (ha)
1.	Las im. Jana III Sobieskiego	Wawer	Zarządz. Ministra Leśn. z dn. 16.10.1952 r. - M.P. 93/1449	leśny	Ochrona fragmentów starodrzewu dębowego, pozostałości Puszczy Mazowieckiej. Najważniejsze miejsce gniazdowania ptaków śpiewających na terenie Warszawy	1952	113,56
2.	Las Bielański	Bielany	Zarządz. Ministra Leśn. i Przem. Drzew. z dn. 23.01.1973 r. - M.P. 5/38	krajobrazowy	Ochrona fragmentu Skarpy Warszawskiej	1973	130,35
3.	Las Kabacki im. Stefana Starzyńskiego	Ursynów	Zarządz. Ministra Leśn. i Przem. Drzew. z dn. 11.08.1980 r. - M.P. 19/94	krajobrazowy	Ochrona fragmentu Skarpy Warszawskiej oraz zróżnicowanego zespołu leśnego o charakterze grądu	1980	902,68
4.	Olszynka Grochowska	Praga Południe	Zarządz. Ministra Leśn. i Przem. Drzew. z dn. 24.11.1983 r. - M.P. 39/230	krajobrazowy	Ochrona miejsca wartościowego pod względem florystycznym i historycznym	1983	56,95
5.	Jeziorko Czerniakowskie	Mokotów	Zarządz. Ministra Ochr. Środ. i Zasob. Nat. z dn. 18.02.1987 r. - M.P.7/54 zm. Roz. Nr 11 Woj. Maz. z dn. 10.03.2004 r. - Dz. Urz. Woj. Maz. 63/1601	krajobrazowy	Ochrona fragmentu starorzecza Wisły z Jez. Czerniakowskim, którego pow. wynosi 14,6ha.	1987	47,67
6.	Las Natoliński	Wilanów	Zarządz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. z dn. 9.10.1991 r. - M.P. 38/273	leśny	Ochrona fragmentu Skarpy Warszawskiej oraz zbiorowisk leśnych podskarpia	1991	105,00
7.	Morysin	Wilanów	Zarządz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. z dn. 14.06.1996 r. - M.P. 42/409	krajobrazowy	Ochrona fragmentu parku leśnego o charakterze łęgu i olsu	1996	53,46
8.	Skarpa Ursynowska	Wilanów	Zarządz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. z dn. 14.06.1996 r. - M.P. 42/411	krajobrazowy	Ochrona fragmentu Skarpy Warszawskiej	1996	22,65
9.	Kawęczyn	Rembertów	Roz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. z dn. 21.12.1998 r. – Dz.U. 161/1091	florystyczny	Ochrona stanowisk ciepłolubnych roślin naczyniowych	1998	69,54
10.	Wyspy Zawadowskie	Wilanów	Roz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. z dn. 23.12.1998 r. – Dz.U. 166/1224	faunistyczny	Ochrona ostoi lęgowych ptactwa wodno-błotnego	1998	184,72 fragment w Warszawie
11.	Ławice Kiełpińskie	Bielany	Roz. Ministra Ochr. Środ. Zasob. Nat. i Leśn. – Dz.U. 166/1224	faunistyczny	Ochrona ostoi lęgowych ptactwa wodno-błotnego	1998	88,26 fragment w Warszawie
12.	Bagno Jacka	Wesoła	Zarządz. Ministra Leśn. i Przem. Drzewnego z dn. 21.09.1981 r. - M.P. 26/231	florystyczny	Ochrona torfowisk i roślinności wodnej	1981	19,45
Powierzchnia rezerwatów							**1794,22**
Otulina rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie							**197,60**

Użytki ekologiczne wraz z otulinami

L.p.	Nazwa użytku	Dzielnica	Podstawa prawna	Główny cel ochrony	Rok utworzenia	Powierzchnia (ha)
1.	Jeziorko Imielińskie	Ursynów	Rozp. Woj. Maz. 74/8.07.2005r. - Dz. Urz. Woj. Maz. 175.	Ochrona miejsc rozrodu rzadkich gatunków ptaków	2002	3,95
	Otulina					17,66
2.	Przy Lesie Młocińskim	Bielany		Ochrona pozostałości ekosystemu łąkowo-leśnego	2002	4,82
	Otulina			Ochrona fragmentu parku leśnego o charakterze łęgu i olsu		12,23
3.	Powsinek	Wilanów		Ochrona miejsc bytowania motyla Modraszka i mrówek z rodziny Myrmika	2002	2,95
	Otulina					4,87
4.	Powsin	Wilanów		Ochrona miejsc bytowania motyla Modraszka i mrówek z rodziny Myrmika	2002	1,66
	Otulina					3,51
5 i 6.	Użytek ekol. im. Czesława Łaszka	Mokotów		Ochrona ciągu migracyjnego drobnych zwierząt łączącego park „Łazienki Królewskie” z parkiem „Królikarnia”	2002	0,41
	Użytek ekol. im. Janusza Kusocińskiego					0,59
	Otulina w/w użytków ekol.					1,569
Powierzchnia użytków ekologicznych na terenie Warszawy						**14,38**
Powierzchnia otulin użytków ekologicznych na terenie Warszawy						**39,84**

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wraz z otulinami

L.p.	Nazwa zespołu	Dzielnica	Podstawa prawna	Główny cel ochrony	Rok utworzenia	Powierzchnia (ha)
1.	Dęby Młocińskie	Bielany	Rozp. Woj. Maz. 55/01.07.2002r. - Dz. Urz. Woj. Maz. 188/17.07.2002r.	Ochrona wartości estetycznych i historycznych fragm. krajobrazu naturalnego i kulturowego	2002	9,26
2.	Olszyna	Bielany	Rozp. Woj. Warszawskiego z dn. 18.05.1994 Dz. Urz. 12/26.05.1994 poz. 125	Ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych olsu kępowego	1994	2,23
3.	Park SGGW	Mokotów	Rozp. Woj. Maz. 49/22.08.2003r. - Dz. Urz. Woj. Maz. 235/2003r	Ochrona wartości estetycznych cennych fragm. krajobrazu naturalnego i kulturowego	2003	1,65
4.	Zakole Wawerskie	Wawer	Rozp. Woj. Maz. 76/05.09.2002r. - Dz. Urz. Woj. Maz. 242/13.09.2002r.	Ochrona wartości estetycznych cennych fragm. krajobrazu naturalnego i kulturowego	2002	54,06
	Otulina Zakola Wawerskiego					35,72
Powierzchnia zespołów przyrodniczo - krajobrazowych na terenie Warszawy						**67,20**
Powierzchnia otulin zespołów przyrodniczo - krajobrazowych ogółem na terenie Warszawy						**35,72**

Pomniki przyrody

Nr ewid. m.st.	Nr rej. woj.	Pomnik przyrody/ Nazwa zwyczajowa	Adres pomnika (ulica)/ Właściciel / bliższa lokalizacja
1	1	Głaz – granit skandynawski pn. **„Głaz Muzeum Ziemi”**	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (Plac przed budynkiem Zakładu Nauk Geologicznych i Muzeum Ziemi PAN)
2	2	Skamieniały pień Araukarii, składający się z wielu scementowanych ze sobą fragmentów	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (Plac przed budynkiem Zakładu Nauk Geologicznych i Muzeum Ziemi PAN)
3	3	Głaz narzutowy – granit skandynawski pn. **„Głaz Podchorążych”**	Dzielnica Mokotów, ul. Rakowiecka 4 (przed głównym wejściem do gmachu Instytutu Geologicznego od ul. Wiśniowej)
4	5	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Praga-Południe, ul. Zakopiańska 28 (w podwórzu za domem mieszkalnym, na wprost bramy wjazdowej)
5	6	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 15b
6	7	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 21a
7	8	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 22h
8	9	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” Oddz. 22f
9	10	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* **„Mieszko i”**	Dzielnica Ursynów, ul. Nowoursynowska (obok Parku Natolińskiego)
10	12	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Bielany, ul. Marymoncka 34 (Akademia Wychowania Fizycznego)
11	13	Głaz narzutowy typu granitognejsu	Dzielnica Śródmieście, al. Na Skarpie 20/26 (przed gmachem Muzeum Ziemi)
12	14	Głaz narzutowy typu amfibolitu	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed gmachem Muzeum Ziemi)
13	15	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Dzielnica Ochota, ul. Prokuratorska 10
14	16	Sosna zwyczajna *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 13
15	17	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 15
16	18	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 11 (obok gajówki ul. Nowoursynowska 2)
17	19	7 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Romatyczna 2a
18	20	Dąb szypułkowy *(Quercus robur),* 2 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wawer, ul. Rychnowska 11(dąb i mniejsza lipa), duża lipa – ul. Rychnowska 9 A (p. Marta Liwska)
19	21	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* pn. **„Wielki Wojtek”**	Dzielnica Wawer, ul. Rychnowska 2
20	22	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* pn. **„Dwojak”**	Dzielnica Wawer, ul. Rychnowska 9
21	23	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)* jeden wycięty ok. czerwca 2004	Dzielnica Wawer, ul. Rychnowska 13
22	24	2 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)* - jedna lipa zwalona przez huragan w sierpniu 1980 roku	Dzielnica Włochy, Osiedle Włochy w Parku Zabytkowym ul. Mikowa 2
23	25	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, Osiedle Kabaty 1
24	26	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 13
25	27	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Romantyczna 1
26	28	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Romantyczna
27	29	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Romantyczna
28	30	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Bielany, Rezerwat przyrody „Las Bielański” oddz. 5d
29	31	10 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Romantyczna 1
30	32	2 jesiony wyniosłe (*Fraxinus excesior*)	Dzielnica Ochota, Park miejski pomiędzy ul. Filtrową i ul. Łęczyńską (około 50 m. od ul. Filtrowej)
31	33	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer ul. Podkowy 85
32	34	Głaz narzutowy – granitognejs z żyłami egmatytowymi posiadający liczne wygłady lodowcowe	Dzielnica Śródmieście, al. Na Skarpie 20/26 (przed gmachem Muzeum Ziemi)
33	35	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, Park „Morskie Oko” na Skarpie Wiślanej (około 30 m na wschód od Pałacu Szustra)
34	36	2 buki zwyczajne *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Wola, ul. Górczewska 124
35	37	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wola, ul. Wolska (Cmentarz Prawosławny)
36	38	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* pn. **„Lipa Sowińskiego”** zwalona przez wiatr w 1986 r. W 2004 r. nie została odnaleziona.	Dzielnica Wola, ul. Wolska (nasyp stanowiący pozostałość fortyfikacji)
37	39	1) Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)* 2) 2 jesiony wyniosłe *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera 2 (Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej)
38	40	1) Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* 2) Topola czarna *(Populus nigra)* 3) Topola osika *(Populus tremula)*	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera 2 (Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej)
39	41	2 lipy drobnolistne (Tilia cordata) (jedna z tych lip została skreślona)	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera 4 (cmentarz parafii rzymsko-katolickiej pod wezwaniem św. Jakuba)
40	42	12 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Modlińska 199
41	43	14 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, (teren ograniczony ul. Modlińską, Sąsiedzką, Żywiczną i Podróżniczą)
42	45	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Rembertów, Teren Akademii Obrony Narodowej
43	47	Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Ochota, ul. Langiewicza 22
44	48	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Bielany, (pomiędzy ul. Wolumen ul. Wólczyńska)
45	49	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Ursynów, Park zabytkowy „Wyczółki”
46	50	3 wiązy pospolite *(Ulmus campestris)*	Dzielnica Ursynów, Park zabytkowy „Wyczółki”
47	51	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* pn. **„Dąb SGGW”**	Dzielnica Mokotów, al. Niepodległości (przed SGGW)
48	52	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)* pn. **„Dęby Królewskie”**	Dzielnica Śródmieście, Park Łazienki Królewskie (w pobliżu Palmiarni, po zachodniej stronie „Chińskiej Drogi”)
49	53	Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Śródmieście, Park Łazienki Królewskie (w części Belwederskiej, w pobliżu ul. Parkowej)
50	54	4 buki pospolite *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 12 (około 160 m od gajówki w Powsinie w kierunku zachodnim)
51	55	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, ul. Maślaków (Park Kultury w Powsinie)
52	56	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Milenijna (d.Majolikowa, na zapleczu domu przy ul. Ceramicznej 1)
53	57	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Mokotów, Zachodni brzeg Jeziorka Czerniakowskiego (w rejonie ul. Jeziornej i Bernadyńskiej)
54	58	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Sobieskiego 103
55	59	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. B.Czecha (trasa na Lublin)
56	60	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Bielany, ul. Rudzka
57	61	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Gdańska 12
58	62	*1)* 2 buki zwyczajne *(Fagus silvatica)* 2) Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* *3)* Dereń właściwy *(Cornus mas)* *4)* Grab zwyczajny *(Carpinus betulus)* 5) Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)* *6)* Klon polny *(Acer campestre)* *7)* 2 wiązy szypułkowe *(Ulmus leavis)* *8)* Jałowiec wirginijski (*Juniperus virginiana)* 9) Miłorząb japoński *(Ginkgo biloba)*	Dzielnica Śródmieście, Teren Ogrodu Botanicznego przy Al. Ujazdowskich
59	63	Klon srebrzysty *(Acer)*	Dzielnica Śródmieście, (koło kawiarni „Na Rozdrożu” w odległości około 30 m od Trasy Łazienkowskiej)
60	64	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* pn. **„Lipa Króla Jana”**	Dzielnica Wilanów, Park w Wilanowie (główna aleja prowadząca do pałacu, po jej południowej stronie, w odległości około 25 m od ul. Wiertniczej)
61	65	Lipa drobnolistna (*Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, Teren cmentarza zabytkowego przy kościele w Wilanowie (w odległości około 20 m na południe od głównej bramy wejściowej)
62	66	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, (Parafia rzymsko-katolicka w Wilanowie obok zabytkowej plebani)
63	67	Olsza czarna *(Alnus glutinosa)*	Dzielnica Mokotów, ul. Bobrowiecka 9
64	68	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Rembertów, ul. Żołnierska 17
65	69	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów ul. Bruzdowa 7
66	70	1) Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* 2) Wiąz pospolity *(Ulmus campestris)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żywnego 21a
67	71	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 11 (ul. Opieńki)
68	72	1) 6 topoli białych *(Populus alba)* 2) 6 wiązów pospolitych *(Ulmus campestris)* 3) 3 lipy drobolistne *(Tilia cordata)* 4) 3 jesiony wyniosłe *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Wilanów, Rezerwat przyrody „Morysin”
69	73	1) 5 dębów szypułkowych *(Quercus robur)* 2) 4 jesiony wyniosłe (*Fraxinus excelsior)* 3) Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Ursynów, ul. Fosy 3/5
70	74	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Ursynów, ul. Fosa 17 (obok zabytkowego kościoła)
71	75	2 jesiony wyniosłe *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Ursynów, ul. Fosa 17 (obok plebani)
72	76	Grusza polna *(Pirus communis)*	Dzielnica Ursynów, ul. Wełniana 2
73	77	5 lip drobnolistnych *(Tilia cordata)*	Dzielnica Ursynów, ul. Moczydłowska róg ul. Rolnej
74	78	Grusza pospolita *(Pirus communis)* -brak w terenie	Dzielnica Ursynów, ul. Krasnowolska 4
75	79	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Żoliborz, ul. Gdańska 6
76	80	Jałowiec pospolity *(Juniperus communis)*	Dzielnica Wawer, ul. Koszęcińska 7
77	81	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Barwinkowa 18
78	82	Klon jawor *(Acer pseudoplatanus)*	Dzielnica Wawer, ul. Fromborska 29/31 (osiedle Zbójna Góra)
79	83	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Podmokła 37 (osiedle Zbójna Góra)
80	84	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Ślazowa 2 (osiedle Wiśniowa Góra)
81	85	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Ślazowa 12 (osiedle Wiśniowa Góra)
82	86	Dąb szypułkowy *(Quiercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Ślazowa 14 (osiedle Wiśniowa Góra)
83	87	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Barwinkowa 16 (osiedle Wiśniowa Góra)
84	88	Lipa drobnolistna (*Tilia cordata)*	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (obok Muzeum Ziemi)
85	89	Klon srebrzysty *(Acer saccharinum)*	Dzielnica Żoliborz, Plac Słoneczny

86	90	Bez czarny *(Sambucus nigra)* - wycięty	Dzielnica Ochota, ul. Filtrowa 71
87	91	76 lip drobnolistnych *(Tilia cordata)* - (aleja)	Dzielnica Włochy, ul. Iłżecka
88	92	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Wał Miedzeszyński 130
89	98	4 sosny pospolite *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Ursynów, Na górce Moczydłowskiej
90	99	Topola biała *(Populus alba)*	Dzielnica Włochy, ul. Techników 40
91	103	Wiąz szypułkowy *(Ulmus leavis)*	Dzielnica Mokotów, ul. Bernardyńska (pomiędzy zabytkowym dworem przy ul. Bernardyńska 1 a Jeziorkiem Czerniakowskim)
92	104	Cis pospolity *(Taxus baccata)* pn. **„Cis Starynkiewicza”**	Dzielnica Ochota, ul. Koszykowa 81 (obok wieży ciśnień na terenie Zakładu Wodociągu Centralnego)
93	105	2 kasztanowce zwyczajne *(Aesculus hippcastanum)*	Dzielnica Ochota, Filtry Warszawskie ul. Koszykowa 81
94	106	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera (obok cmentarza)
95	107	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)* pn. **„Parasol”**	Dzielnica Białołęka, ul. Klasyków 21
96	108	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Targówek, ul. Wincentego 83 (Cmentarz Bródnowski, w alei głównej przy kwaterach 69 i 39)
97	109	6 dębów szypułkowych *(Quercus robur)* pn. **„Dęby Ostrowskiego”**	Dzielnica Wawer, ul. Ogórkowa 65c
98	110	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Ogórkowa 65d
99	111	Sosna pospolita (*Pinus silvestris)* Zniesienie ochrony (skreślony 18.04.2003r.)	Dzielnica Wawer ul. Gen. Waltera 1(teren parku)
100	112	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Skowronkowa 34
101	126	3 topole czarne *(Populus nigra)*	Dzielnica Wilanów, ul. Opieńki (u podnóża skarpy przy ośrodku wypoczynkowym „Powsinek”)
102	127	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Ogórkowa 63a
103	128	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 25r (pobliżu osady gajowego)
104	129	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Senatorska 13/15 (zieleniec przed zabytkowym pałacem)
105	149	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, osiedle Lewandów
106	221	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Chlubna 2
107	222	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, ul. Chlubna 2
108	290	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Bielany, ul. A.Czechowa (zewnętrzna strona ogrodzenia kościoła)
109	291	3 olsze czarne *(Alnus glutinosa)* Zniesienie ochrony 1 (o obwodzie 300 cm) z grupy 3 drzew	Dzielnica Bielany, ul. Lektykarska (nad stawem w parku)
110	293	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, ul. Modlińska (między ul. Sąsiedzką i Podróżniczą)
111	307	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Czarnołęcka 20/26
112	308	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Czeladnicza 20
113	309	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Czeladnicza 25=p[]
114	310	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Białołęka, ul. Modlińska 159 (w odl. około 40 m od korony jezdni)
115	311	2 dęby szypułkowe (*Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Słoneczna (około 50 m na południe od stacji kolejowej Warszawa – Płudy)
116	312	Topola czarna (Populus nigra) *pn. **„Baba”***	Dzielnica Bielany, (pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a stawem Młocińskim)
117	314	2 topole białe *(Populus alba)*	Dzielnica Ursynów, ul. Puławska 266 (Państwowe Tory Wyścigów Konnych)
118	321	2 wiązy szypułkowe *(Ulmus leavis)*	Dzielnica Mokotów, ul. Koszykarska
119	323	Wiąz szypułkowy (Ulmus laevis**)**	Dzielnica Bielany, ul. Jana III (po jej północnej stronie, na lewym brzegu rzeki Rudawki)
120	324	1) Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* 2) 4 graby zwyczajne *(Carpinus betulus)*	Dzielnica Bielany, Pomiędzy ul. Jana III i Podleśnej (na lewym brzegu rzeki Rudawki)
121	330	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Wczasowa 9
122	331	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Wczasowa
123	333	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Wolęcińska (na działce graniczącej od zachodu z posesją Wolęcińska 54)
124	334	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Wolęcińska 54
125	353	Leszczyna turecka *(Corylus colurna)*	Dzielnica Śródmieście ul. Traugutta (Akademia Sztuk Pięknych)
126	383	1) 14 wiązów szypułkowych *(Ulmus leavis)* 2) Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Marymoncka 34 (teren Akademii Wychowania Fizycznego)
127	406	1) Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)* 2) Leszczyna turecka *(Corylus colurna)*	Dzielnica Mokotów, ul. Rakowiecka 26/30 (Park SGGW)
128	407	Perełkowiec japoński *(Sophora japonica)*	Dzielnica Mokotów, al. Niepodległości róg ul. Bruna
129	411	Wiąz szypułkowy *(Ulmus leavis)*	Dzielnica Włochy, ul. Obrońców Pokoju 11 (osiedle Włochy)
130	429	Topola czarna (*Populus nigra*)	Dzielnica Bielany, ul. Gwiaździsta 50A Teren ogródków działkowych – działka nr 436
131	451	Dąb węgierski *(Quercus frainetto)* pn. **„Dąb Doktora Korczaka”**	Dzielnica Wola, ul. Jaktorowska 6 (Państwowy Dom Dziecka im. Janusza Korczaka)
132	452	Klon pospolity *(Acer platanoides)*	Dzielnica Wola, ul. Nowolipki 18 (obok kościoła św. Augustyna)
133	464	Aleja 85 lip drobnolistnych *(Tilia cordata)*	Dzielnica Bemowo, ul. Mory
134	473	2 lipy drobnolistne	Dzielnica Białołęka, ul. Leśna Polanka
		(*Tilia cordata)*	(u podnóża wydmy, około 30 m od ulicy)
135	474	Brzoza brodawkowata (gruczałkowata)	Dzielnica Mokotów, ul. Lenartowicza 1
136	483	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Annopol (około 100 m na północ od Trasy Toruńskiej)
137	484	Głaz narzutowy - granit czerwony średnioziarnisty	Dzielnica Ursus, ul. Dębowa róg ul. Regulskiej
138	485	Głaz narzutowy - granitognejs szaro-różowy średnioziarnisty	Dzielnica Ursus, ul. Żwirki i Wigury obok skrzyżowania z ul. Kościuszki
139	486	Głaz narzutowy - gnejs biotytowy ciemnoszary drobnoziarnisty z żyłami kwarcu	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
140	487	Głaz narzutowy - gnejs szary z różowymi żyłami	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
141	488	Głaz narzutowy - granit szary gruboziarnisty z żyłami pegmatytu	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
142	489	Głaz narzutowy - gnejs szary z granatmi	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
143	490	Głaz narzutowy - gnejs szary drobnoziarnisty	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
144	491	Głaz narzutowy - granit rapakivi	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (przed budynkiem Muzeum Ziemi)
145	492	Głaz narzutowy – granit jasnoróżowy	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska – Park „Morskie Oko”
146	493	Głaz narzutowy – gnejs szary drobnoziarnisty z granatami	Dzielnica Mokotów, ul. Rakowiecka 4
147	495	1) Dąb szypułkowy (*Quercus robur)* 2) Wiąz szypułkowy *(Ulmus leavis)*	Dzielnica Wawer, Na terenie parku pomiędzy ul. Kościuszkowców i Karpacka
148	496	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Karpacka 41
149	509	Topola *(Populus sp.) pn.* **„Topola Cyklistów”. Skreślony** (Roz. Nr 19 Woj. Maz. z dn. 18.04.2003 r.)	Dzielnica Śródmieście, ul. Topiel róg ul. Dynasy (w odległości około 80 m na wschód od domu przy ul. Dynasy 16)
150	510	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)* **Skreślony** (Roz. Nr 18 Woj. Maz. z dn. 18.04.2003 r.)	Dzielnica Śródmieście, ul Obożna (Park Kazimierzowski)
151	511	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Czajki (naprzeciwko posesji nr 2) Przy odrodzeniu posesji przy ul. Łąkowej 2 (2004 r.)
152	512	Dąb szypułkowy *(Quercus robur).* **Skreślony** (Roz. Nr 46 Woj. Maz. z dn. 20.08.2003 r.)	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera (na cmentarzu przy alei głównej)
153	513	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Leśnej Polanki 30
154	514	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* pn. **„Michałek”**	Dzielnica Białołęka, ul. Leśnej Polanki 29
155	515	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, ul. Poetów 9
156	536	Brzoza gruczołkowata (brodwakowata)	Dzielnica Wawer, ul. Szafirowa róg ul. Tawułkowej
157	537	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)* pn. **„Płacząca Sosna”**	Dzielnica Wawer, ul. Żeglarska 5
158	538	7 dębów szypułkowych *(Quercus robur)* jeden lub dwa wycięte- nieścisłość! (2004 r.)	Dzielnica Białołęka, ul. Leśnej Polanki (na terenie szkoły)
159	539	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, ul. Leśnej Polanki (obok szkoły)
160	579	1) Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)* 2) Grab pospolity *(Carpinus betulus)* *3)* Cis pospolity *(Taxus baccata)*	Dzielnica Wola ul. Kasprzaka 25 (Zakład Remontowy Urządzeń Gazownictwa)
161	586	Głaz narzutowy – gnejs biotytowy z gniazdami czerwonego granitu	Dzielnica Mokotów, ul. Malawskiego 1
162	587	Głaz narzutowy - granit	Dzielnica Włochy, ul. 1 Sierpnia (przed hotelem „Novotel”)
163	598	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Rembertów, ul. Gawędziarzy 38
164	599	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Grzymalitów (nad stawem)
165	600	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, pl. Światowida 3 (teren przedszkola nr 81)
166	607	Głaz narzutowy – gnejs z enklawami amfibolitu i pegmatytu pn. **„Głaz Polski Walczącej”**	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska pomiędzy nr 99 i 101
167	608	Topola biała (Populus alba)	Dzielnica Śródmiescie, ul. Świętokrzyska 12 (przed budynkiem Ministerstwa Finansów)
168	609	Kasztanowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Królewska (Ogród Saski, około 60 m od ulicy)
169	610	Kasztanowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 (na zieleńcu pomiędzy Pałacem Kazimierzowskim a skarpą wiślaną)
170	611	5 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 59 (Pałac Szustra)
171	623	Obszar lasu o pow. 1,62 ha zasiedlony przez liczne kolonie mrówki rudnicy *(Formica rufa)* oraz inne rzadkie gatunki zwierząt leśnych	Dzielnica Ursynów, Rezerwat „Las Kabacki” oddz. 6a
172	635	Orzech czarny *(Juglans nigra)* pn. **„Drzewo Niemcewicza”**	Dzielnica Ursynów, ul. Nowoursynowska 166 (na terenie SGGW przy pałacu zabytkowym)
173	638	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Parkowa 23 (obok budynku Medycznego

		pn. „Topola Narutowicza”	Studium Zawodowego nr 1); teren Mazowieckiego Funduszu Połączeń Kredytowych (2004 r.)
174	671	Klon pospolity *(Acer platanoides)*	Dzielnica Włochy, ul. Ciszewska 8
175	679	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Szynowa 35
176	681	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Klasyków 62
177	682	2 dęby szypułkowe (*Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, Park Henrykowski przy ul Klasyków
178	683	1) 2 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)* 2) Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Klasyków (w pobliżu posesji nr 43)
179	684	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Szynowa (obok posesji nr 35)
180	691	3 jesiony wyniosłe *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Ursynów, ul. Nowoursynowska 166 (teren SGGW)
181	719	61 głazów narzutowych o zróżnicowanym składzie petrograficznym	Dzielnica Śródmieście, Aleje Ujazdowskie 6 (obok kawiarni „Rozdroże”)
182	730	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Ochota, ul. Ładysława 9/11
183	734	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera 2
184	735	Głaz narzutowy – granit szary z wygładami lodowcowymi	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera 2
185	751	Głaz narzutowy - granit czerwony gruboziarnisty	Dzielnica Mokotów, ul. Wróbla 25
186	752	Głaz narzutowy – granit czerwony gruboziarnisty	Dzielnica Mokotów, ul. Wróbla 25
187	753	Głaz narzutowy – granit szary średnioziarnisty	Dzielnica Mokotów, ul. Mozarta 10 (Rakowiecka 25)
188	757	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Ochota, ul. Nowogrodzka 75 (Państwowy Dom Małego Dziecka)
189	760	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Dzierżoniowska 4 (Państwowy Dom Dziecka)
190	761	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Żubrowa 7
191	762	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Żubrowa 5
192	763	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, Róg ul. Żubrowej i Samogłoski
193	829	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)* oraz pnący się po jego pniu do wys. około 10 m zakwitający bluszcz pospolity *(Hedera helix)*	Dzielnica Mokotów, pomiędzy ul. Puławską 107 a skrzyżowaniem z ul. Kotlińską
194	837	Dąb szypułkowy *(Quercus robur),* na działce są 2 pomnikowe dęby – nieścisłość! (2004r.)	Dzielnica Białołęka, ul. Łąkowa 14a;
195	838	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Milenijna (d. Majolikowa, na terenie zalesionej wydmy)
196	839	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka, ul. Parcelacyjna 2 (przy bramie)
197	849	Głaz narzutowy – granit różowy średnioziarnisty	Dzielnica Bemowo, ul. Siemiatycka 1 (obok bloku przy ul. Lazurowa 1)
198	850	Głaz narzutowy – granit szary średnioziarnisty z wygładami lodowcowymi	Dzielnica Bemowo, ul. Siemiatycka 1 (obok bloku przy ul. Lazurowa 1)
199	851	Głaz narzutowy – granit szary drobnoziarnisty z wygładami lodowcowymi	Dzielnica Bemowo, ul. Siemiatycka 1 (obok bloku przy ul. Lazurowa 1)
200	852	Głaz narzutowy – granit szary różnoziarnisty z wygładami lodowcowym	Dzielnica Bemowo, ul. Rozłogi 4
201	870	Topola *(Populus sp.)* pn. **„Topola Obrońców”**	Dzielnica Ochota, ul. Grójecka 95 (przy pomniku „Barykada Września”)
202	871	Modrzew europejski (*Larix decidua) ze* stanowiskiem podstawczaka *(Pulverbalatus liqnicola)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 20d
203	872	Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Ursynów, Rezerwat przyrody „Las Kabacki” oddz. 16a
204	873	1) Klon zwyczajny *(Acer platanoides)* 2) Korkowiec amurski *(Phellodendron amurense)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 (Uniwersytet Warszawski)
205	884	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Rakowiecka 4 (Instytut Geologiczny między blokiem A i B)
206	888	Buk zwyczajny *(Fagus silvatica)*	Dzielnica Mokotów, ul. Naruszewicza 7
207	893	Głaz narzutowy – granit różowy średnioziarnisty pn. **„Głaz Ursynowski”**	Dzielnica Ursynów, ul. Nutki 3 (50 m na wschód od budynku)
208	894	Głaz narzutowy – gnejs szary z żyłą różowego granitu	Dzielnica Ursynów, ul. Koński Jar 1 (na trawniku obok budynku)
209	895	Głaz narzutowy – gnejs szary mikowy z żyłami różowego granitu	Dzielnica Ursynów, ul. Koński Jar 8 (zieleniec 20 m na wschód)
210	898	Brzoza brodawkowata *(Betula verrucosa)* pn. **„Drzewo Heleny”**	Dzielnica Ursynów, ul. Klubowa (obok kościoła na Dąbrówce)
211	899	Głaz narzutowy typu granit różowy gruboziarnisty z żyłą pegmatytową grubości 5 cm pn. **„Głaz Jana Czarnockiego”**	Dzielnica Mokotów, ul. Rakowiecka 4 (przed budynkiem Muzeum Geologicznego od strony ul. Wiśniowej)
212	901	Głaz narzutowy – granit szary drobnokrystaliczny z żyłą granitu jasnoszarego pn. **„Głaz im. Marii Żelichowskiej”**	Dzielnica Ursynów, ul. Cybisa 2 róg ul. Romera
213	902	Głaz narzutowy – granit pegmatytowy różowy	Dzielnica Ursynów, ul. Rogozińskiego 7, 9, 12 (pomiędzy budynkami)
214	904	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Ursus, ul. Przemysłowa 9 (teren osiedla Gołąbki)
215	905	1) Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* 2) Klon zwyczajny *(Acer platanoides)* 3) Klon jawor *(Acer pseudoplatanus)*	Dzielnica Ursus, ul. Przemysłowa 7 (teren osiedla Gołąbki)
216	906	Głaz narzutowy – granit różowy gruboziarnisty (rapakivi)pn. **„Głaz Władysława Grabskiego”**	Dzielnica Ursus, ul. Przemysłowa 7 (teren osiedla Gołąbki)
217	908	Głaz narzutowy – kataklazyt pn. **„Głaz Straży Ochrony Przyrody”**	Dzielnica Ursynów, ul. Rogozińskiego 11
218	909	Głaz narzutowy – granit różowy grubokrystaliczny ze strefami mikowymi pn. **„Głaz im. Stanisława Zwierza”**	Dzielnica Ursynów, ul. Kulczyńskiego 8
219	910	Głaz narzutowy typu granit ciemnoróżowy grubokrystaliczny z dużymi kryształami ortoklazu pn. **„Głaz im. Stanisława Małkowskiego”**	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 19
220	911	Głaz narzutowy typu gnejs ciemnoszary z żyłami kwarcu	Dzielnica Mokotów, ul. J.Dembowskiego przed szkołą (LXX LO im. A. Kamińskiego)
221	912	Głaz narzutowy – gnejs szary	Dzielnica Ursynów, ul. Koncertowa 8 (obok Szkoły Podstawowej nr 303)
222	913	Głaz narzutowy – granit różowy (rapakivi)	Dzielnica Ursynów, ul. Rogozińskiego 8
223	914	Topola biała (*Populus alba*)	Dzielnica Praga-Południe, ul. Brukselska 26
224	927	Dąb szypułkowy (Quercus robur) pn. **„Karol”**	Dzielnica Żoliborz, ul. Popiełuszki 15
225	928	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Żoliborz, ul. Popiełuszki 15
226	929	Grusza pospolita *(Pyrus communis)* **Skreślony** (Roz. Nr 46 Woj. Maz. z dn. 20.08.2003 r.)	Dzielnica Żoliborz, ul. Popiełuszki 16 przed budynkiem Domu Pomocy Społecznej)
227	932	1) 5 lip drobnolistnych *(Tilia cordata)* 2) 7 grabów zwyczajnych *(Carpinus betulus)* 3) Topola czarna (Populus nigra) pn. **„Drzewa Księżnej Izabeli”**	Dzielnica Bemowo, Forty Bema – Ośrodek Sportowy Wojskowego Klubu Sportowego „Legia” (Powązki)
228	933	2 graby zwyczajne *(Carpinus betulus)* pn. **„Drzewa Księżnej Izabeli”**	Dzielnica Bemowo, Forty Bema – Ośrodek Sportowy Wojskowego Klubu Sportowego „Legia” (Powązki)
229	937	Głaz narzutowy typu gnejs z dwiema żyłami: kwarcową i łupku krystalicznego biorytowego	Dzielnica Mokotów, Park „Królikarnia”
230	941	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Śródmieście, Centralny Park Kultury im. Marsz. R. Śmigłego
231	960	Wiąz polony *(Ulmus campestris)*	Dzielnica Mokotów, ul. Belgijska 3
232	961	Grusza pospolita *(Pirus communis)* pn. **„Grusza Kalentego Ciechowskiego”**	Dzielnica Mokotów, ul. Racławicka róg ul. Bałuckiego
233	962	Głaz narzutowy – granit szary średniokrystaliczny o teksturze bezładnej	Dzielnica Mokotów, ul. Antoniewska 50
234	982	Głaz narzutowy – granit szary średniokrystaliczny	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (koło Pałacu Szustra)
235	989	Cyprysik *(Chamaecyparis)*	Dzielnica Ursynów, ul. Jagielska 47
236	990	Brzoza papierowa *(Brzoza papynifiera)*	Dzielnica Mokotów, ul. Pilicka 6
237	991	2 cisy pospolite *(Taxus baccata)*	Dzielnica Mokotów, ul. Pilicka 17
238	993	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Włochy ul. 1 Sierpnia (naprzeciwko budynku nr 40)
239	994	Głaz narzutowy – granitognejs ze strukturami typu kataklazytu o zmiennej barwie szaro-różowej	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 99/101
240	995	Głaz narzutowy – granitognejs	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 99/101
241	996	Głaz narzutowy – granitoid różowy	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 99/101
242	997	2 topole białe *(Populus alba)*	Dzielnica Włochy, ul. Chrobrego (na trawniku pomiędzy posesjami nr 29 i 31)
243	998	Platan klonolistny *(Platanus acerifolia)*	Dzielnica Włochy, ul. Łuki Wielkie (park miejski)
244	1000	Głaz narzutowy – gnejs kwarcowy jasnoszary z granatami o teksturze grubo- i średnioziarnistej bezładnej	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (pomiędzy ul. Dolną i Okolską)
245	1012	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Żoliborz, ul. Przasnyska róg ul. Duchnickiej
246	1032	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Marymoncka 34 (Akademia Wychowania Fizycznego, skarpa boiska nr 3)
247	1036	Kasztanowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Śródmieście, pl. Trzech Krzyży 4/6
248	1047	Głaz narzutowy – granitoid jasnoszary o teksturze gruboziarnistej, miejscami o strukturze różnoziarnistej, bezładnej, porofirowej z dużym wygładem lodowcowym	Dzielnica Mokotów, ul. Bełska 1/3
249	1048	Głaz narzutowy – granitoid biotytowy szary o strukturze średnioziarnistej pn. **„Głaz im. Edmunda Jankowskiego”**	Dzielnica Mokotów, ul. Bełska 1/3

250	1049	Głaz narzutowy – granitoid szaro-różowy o teksturze różnoziarnistej, porfirowej, wyjątkowo gruboziarnistej z wygładami lodowcowymi pn. **„Głaz Walczącego Mokotowa 1944”**	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (Park Dreszera)
251	1061	Głaz narzutowy – granit szaro-różowy o teksturze równoziarnistej, średnioziarnistej z pęknięciami strukturalnymi w części czołowej	Dzielnica Mokotów, Róg ul. Dolnej i Okolskiej
252	1062	Głaz narzutowy – granit typu rapakiwi o strukturze porofirowej	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (między ul. Dolną i Okolską)
253	1070	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Włochy, ul. Świerszcza 10
254	1071	Kasztanowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Włochy, ul. Potrzebna 4 (trawnik pomiędzy zabudowaniami a chodnikiem dla pieszych)
255	1072	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Włochy, ul. Obrońców Pokoju 12 (obok chodnika dla pieszych)
256	1076	1) 81 kasztanowców zwyczajnych (*Aesculus hippocastanum)*, 2) Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*, 3) Lipa szerokolistna *(Tilia platyohyllos)*, 4) Robinia akacjowa *(Robinia pseudoacacia)* - aleja	Dzielnica Włochy, ul. Rybnicka (pomiędzy ul. Lipową i Koziorożca)
257	1080	Głaz narzutowy – czarna skała metamorficzna o teksturze zbitej, bezładnej, średnioziarnistej z widocznymi wygładami lodowcowymi	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (między ul. Dolną i Okolską)
258	1081	Głaz narzutowy – granitoid koloru różowego	Dzielnica Wola, ul. Chłodna
259	1084	Bluszcz pospolity *(Hedera helix)* pnący się do wys. 10 m po pniu robinii akacjowej *(Robinia pseudoacacja)*	Dzielnica Mokotów, ul. Fałata 6
260	1085	1) Klon pospolity *(Acer platanoides)* odm. Szwedlera 2) Kasztanowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)* **Skreślony** (Roz. Nr 38 Woj. Maz. z dn. 3.07.2003 r.)	Dzielnica Śródmieście, Aleja na Skarpie 20/26 (obok budynku Muzeum Ziemii)
261	1086	3 platany klonolistne *(Platanus acerifolia)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Koszykowa 75 (Politechnika Warszawska)
262	1087	Topola biała *(Populus alba)*	Dzielnica Ochota, Park Nowickiego przy ul. Wiślickiej (obok boiska sportowego)
263	1088	2 platany klonolistne *(Platanus acerifolia)* pn. „**Benedykt” i „Romuald”** Klon zwyczajny *(Acer platanoides)* pn. **„Jan”**	Dzielnica Bielany, ul. Dewajtis 3 (pomiędzy kościołem a budynkiem Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego)
264	1089	Platan klonolistny *(Platanus acerifolia)* **Skreślony** (Roz. Nr 6 Woj. Maz. z dn. 11.02.2003 r.)	Dzielnica Żoliborz, ul. Gdańska (Park Kaskada)
265	1090	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Ursynów, ul. Krasnowolska 78
266	1091	Jałowiec wirginijski *(Juniperus virginiana)*	Dzielnica Mokotów, ul. Wróbla 3/5
267	1092	Głaz narzutowy – granitoid barwy czerwono-szarej o strukturze holokrystalicznej i teksturze zbitej, bezładnej z zaznaczonymi wygładami lodowcowymi	Dzielnica Mokotów, Róg ul. Belwederskiej i Pormenady (Park „Morskie Oko”)
268	1111	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Agrykola (Łazienki Królewskie – obok fontanny, w odległości około 12 m od głównej alei)
269	1112	1) Klon zwyczajny *(Acer platanoides)* 2) Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Śródmieście, Al. Ujazdowskie (w pobliżu bramy wjazdowej do Ogrodu Botanicznego)
270	1113	Dąb bezszypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Ksawerów 13
271	1115	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Wola, ul. Pustola pomiędzy nr 12 i 14 (skraj Parku im. gen. J.Sowińskiego)
272	1123	1) Miłorząb dwuklapowy *(Gingko biloba)* 1) Iglicznia trójklapowa *(Gleditschia triacanthos)* pn. **„Drzewa Romana Witkowskiego”**	Dzielnica Mokotów, ul. Pilicka 13
273	1125	Kasztnowiec zwyczajny *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Mokotów, Róg ul. Puławskiej i Merliniego
274	1128	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Wawer, ul. Homera 1
275	1132	Głaz narzutowy – granit różowy o teksturze różnoziarnistej porfirowej, bezładnej Głaz narzutowy – gnejs różowy	Dzielnica Targówek, ul. Głębocka róg ul. Malborska
276	1134	4 miłorzęby dwuklapowe *(Gingko biloba)*	Dzielnica Śródmieście, Ogród Saski (przy stawie w pobliżu świątyni Diany)
277	1135	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Trzykrotki 4
278	1139	Klon zwyczajny	Dzielnica Mokotów, Róg al. Niepodległości i ul. Rakowieckiej
		(Acer platanoides)	(przed SGGW)
279	1140	Jesion wyniosły – odm. zwisła *(Fraxinus excelsior – forma pendula)*	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 97
280	1141	2 platany klonolistne *(Platanus acerifolia)*	Dzielnica Żoliborz, Park osiedlowy pomiędzy ul.Sarbiewską, Harcerską i Stołeczną (Popiełuszki) (obok pomnika Powstańców Żoliborza 1944 r.)
281	1150	12 szt. głazów narzutowych – granit biały z szarymi plamami, gruboziarnisty z widocznymi wygładami lodowcowymi	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (Skwer Małkowskich)
282	1151	Głaz narzutowy – granitoid różowy o teksturze średnioziarnistej bezładnej	Dzielnica Żoliborz, Pomiędzy blokami przy ul. Jasnodworskiej 7 i Powązkowskiej 70
283	1152	Głaz narzutowy – gnejs szary o teksturze równoziarnistej, drobnoziarnistej pn. **„Głaz Powstańczej Służby Zdrowia 1944 rok”**	Dzielnica Wola, ul. Płocka róg ul. Górczewskiej (obok ogrodzenia Szpitala Wolskiego)
284	1153	Głaz narzutowy – granitognejs szaroróżowy o teksturze drobnoziarnistej z żyłami pagmatytowymi pn. **„Głaz Marszałka Józefa Piłsudskiego”**	Dzielnica Praga-Południe, ul. Mińska 25
285	1154	Głaz narzutowy – granit różowy gruboziarnisty	Dzielnica Mokotów, Róg ul. Naruszewicza i Krasickiego
286	1163	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Mokotów, Róg ul. Promenady i Belwederskiej (Park Morskie Oko)
287	1168	Robinia akacjowa *(Robinia pseudoacacia)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Krakowskie Przedmieście 5 (przy bramie do Akademii Sztuk Pięknych)
288	1171	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Mehoffera (w części północno-wschodniej cmentarza, około 20 m od ogrodzenia od strony wschodniej i 40 m od ogrodzenia od strony północnej)
289	1179	Murowane podziemia wbudowane w skarpę wiślaną, będące ostoją i miejscem zimowania nietoperzy	Dzielnica Ursynów, ul. Fosy 17
290	1198	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Śródmieście, Al. Ujazdowskie (przy ogrodzeniu Ogrodu Botanicznego)
291	1110	1). Jałowiec chiński *(Juniperus chinensis)* 2). Cis pospolity*(Taxus baccata)* 3). Modrzew polski *(Larix polonica)*	Dzielnica Śródmieście, Teren Ogrodu Botanicznego przy Al. Ujazdowskich
292	1200	Miłorząb japoński *(Ginko biloba)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Foksal (skwer pomiędzy Pałacem Zamojskich a zabudowaniami klasztornymi)
293	1201	1). 86 brzóz brodawkowatych *(Betula pendula)* - od 2003 r. 86 brzóz 2). Dąb szypułkowy*(Quercus robur)* 3). Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Mokotów, aleja jednostronna pomiędzy ul. Rostafińskiego, Chodkiewicza oraz Żwirki i Wigury
294	1202	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Sobolewskiej 9
295	1203	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Wawer, ul. Homera 3
296	1204	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wawer, ul. Odsieczy Wiednia 13
297	1205	1) 23 dęby szypułkowe *(Quercus robur)* 2) Brzoza brodwakowata *(Betula pendula)*	Dzielnica Rembertów, ul. Wieczorkiewicza Teren Akademii Obrony Narodowej
298	1240	3 jałowce wirginijskie (Juniperus virginiana)	Dzielnica Bielany, ul. Łomiańska 10
299	1241	21 kasztanowców zwyczajnych *(Aesculus hippocastanum)* - aleja	Dzielnica Wawer, wzdłuż ul. Karpackiej
300	1242	Głaz narzutowy – gnejs o bardzo niejednorodnej strukturze określanej jako migmatyt	Dzielnica Śródmieście, al. Na Skarpie 20/26 (Muzeum Ziemi PAN)
301	1244	Głaz – granit różowy o strukturze średnioziarnistej	Dzielnica Ursus, (u zbiegu ul. Reguckiej i Kompanii „Kordian”)
302	1248	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Elektoralna 12/14 (teren szkoły podstawowej specjalnej nr 213)
303	1249	Jarząb pospolity *(Sorbus aucuparia)*	Dzielnica Śródmieście, pomiędzy blokami przy ul. Solidarności 101c i 105/111b (na chodniku)
304	1250	2 leszczyny tureckie *(Corylus colurna)*	Dzielnica Żoliborz, (Park Żeromskiego)
305	1251	1) 2 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)* 2) Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Bielany, pomiędzy blokami nr 31 i 33 przy ul. Gwiaździstej (Na terenie zieleńca)
306	1252	Buk pospolity *(Fagus silvatica odm. atropurpurea)*	Dzielnica Praga Południe, ul. Gruzińska 6 (Dzienny Oddział Psychiatryczny)
307	1253	Dąb czerwony *(Quercus rubra)*	Dzielnica Praga Południe, ul. Dąbrówki 8
308	1254	7 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Rembertów, ul. Emilii Gierczak 1 (Akademia Obrony Narodowej)
309	1287	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska (odcinek pomiędzy ul. Niedźwiedzią a ul. Kmicica). działka ewidencyjna nr 432
310	1288	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Ursus, ul. Nowotyska 20
311	1199	1) Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) 2) Dąb szypułkowy (Quercus robur) 3) Grab zwyczajny (Carpinus betulus) 4) Olsza czarna (Alnus glutinosa) 5) Kasztnaowiec zwyczajny (Aesculus hippocastanum) 6) Platan klonolistny (Platanus acerifolia)	Dzielnica Śródmieście, Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego

		7) Orzech czarny (Juglans nigra) 8) Orzesznik gorzki (Corya cordiformis) 9) Modrzew polski (Larix decidua sp. polonica) 10) Cis pospolity „Divastronii” (Taxus baccata „Divastronii”) 11) Cis zwyczajny odm. piramidalna (Taxus baccata „Pyramidalis”) 12) Jałowiec chiński (Juniperus chinensis) 13) Metasekwoja chińska (Metasekwoja glyptostroboides)	
312	1289	Brzoza czarna *(Betula obscura)*	Dzielnica Wawer, przy drodze łączącej ul. Mrówcza (odcinek Kretonowa i Brzoskwiniowa) Nadleśnictwo Celestynów
313	1243	Głaz – granit różowy typu „rapakiwi” z dużymi niezwietrzałymi skaleniami	Dzielnica Ochota, ul. Tarczyńska 12 (na zapleczu hotelu Jan III Sobieski)
314	1325	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Żoliborz, ul. Śmiała 32
315	1326	Sosna pospolita *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Bemowo, Teren leśny przy ul. Grotowskiej naprzeciwko nr 13; 10 m na południowy wschód od bocznicy kolejowej)
316	1114	Zadrzewienia uliczne składające się z lip krymskich *(Tilia euchlora*), lip drobnolistnych *(Tilia cordata*), lip szerokolistnych *(Tilia platyphyllos),* lip warszawskich *(Tilia tomentosa var. varsaviensis)* w ogólnej liczbie 1052 drzew - aleja	Dzielnica Ochota, dzielnica Włochy, dzielnica Mokotów ul. Żwirki i Wigury (na odcinku pomiędzy Pomnikiem Lotnika a skrzyżowaniem ul. Żwirki i Wigury z ul. 17 Stycznia)
317	Uchw. R. Gm. Biał. Nr LIX/ 852/02	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka
318		Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Białołęka
319		Klon pospolity *(Acer platanoides)*	Dzielnica Białołęka
320		Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Białołęka, ul. Produkcyjna róg Ceramicznej
321	1357	Korkowiec amurski *(Phellodendron amurense)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (skraj sektora V)
322	1358	Tulipanowiec amerykański *(Liliodendron tulipifera)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (płn. – zach. część skraju sektora VI)
323	1359	2 sosny pospolite *(Pinus silvestris)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie–Natolin” (zach. skraj sektora VI i wsch. skraj sektora III)
324	1360	2 modrzewie europejskie *(Larix europea)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (p płn. – wsch. narożnik . sektora V)
325	1361	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (trawnik sektora XI)
326	1362	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (przy akwedukcie)
327	1363	*1.* 5 dębów szypułkowych *(Quercus robur)* *2.* 4 jesiony wyniosłe *(Fraxinus excelsior)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (na płd. od sektora XVI)
328	1364	Sosna wejmutka *(Pinus strobus)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (na płd. od sektora XVII)
329	1365	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (w sąsiedztwie pomnika „Mieszko” na terenie zalesionym)
330	1366	11 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (sektor XIV oraz na płn. – wsch. od niego)
331	1367	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (płn. narożnik sektora VI)
332	1368	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (zach. skraj sektora IX)
333	1369	21 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (sektor VII)
334	1370	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (narożnik sektora V)
335	1371	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (w połowie płn.- wsch. granicy sektora V)
336	1372	20 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (sektory V i XVII)
337	1373	7 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (skraj lasu otaczającego łąkę od strony wsch. za reaktorem)
338	1374	18 dębów szypułkowych *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, ul. Nowoursynowska 84 Fundacja „Centrum Europejskie – Natolin” (polana za reaktorem – na wsch. od budynku – na płn. skraju łąki oraz na płd. od tego skraju)
339	1375	Orzech czarny *(Juglans nigra)*	Dzielnica Śródmieście, Park Ujazdowski
340	1376	Klon pospolity odm. Schwedlera *(Acer platanoides „Schwedleri”)*	Dzielnica Śródmieście, Park Ujazdowski
341	1377	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Śródmieście, Park Ujazdowski
342	1378	Buk pospolity odm. Purpurowa *(Fagus silvatica „Atropurpurea”)*	Dzielnica Praga Południe, Park Skaryszewski
343	1379	Topola biała *(Populus alba)*	Dzielnica Śródmieście, Ogród Saski
344	1380	2 modrzewie polskie *(Larix polonica)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 48)
345	1381	Sosna Limba *(Pinus cembra)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 218)
346	1382	1) Świerk kłujący (Picea pungens) 2) Modrzew polski forma parasolowata (Larix polonica)	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 261)
347	1383	Miłorząb dwuklapowy *(Gingko biloba)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 498)
348	1384	Miłorząb dwuklapowy *(Gingko biloba)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 500)
349	1385	Azalia pontyjska *(Azalea potnica)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 265)
350	1386	Metasekwoja *(Metasequoja glyptostroboides)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 491)
351	1387	Modrzew polski *(Larix polonica)*	Dzielnica Mokotów, ul. Żwirki i Wigury 26 (Pracowniczy Ogród Działkowy „Rakowiec”-działka nr 198)
352	1388	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
353	1389	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
354	1390	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
355	1391	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
356	1392	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
357	1393	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
358	1394	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
359	1395	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
360	1396	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
361	1397	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
362	1398	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
363	1399	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
364	1400	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
365	1401	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
366	1402	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
367	1403	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
368	1404	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
369	1405	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
370	1406	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
371	1407	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów PasażerskichWarszawa Zachodnia
372	1408	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
373	1409	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
374	1410	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
375	1411	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia

376	1412	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
377	1413	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
378	1414	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
379	1415	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
380	1416	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
381	1417	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
382	1418	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
383	1419	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
384	1420	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
385	1421	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Wola, ul. Potrzebna 54 Zakład Przewozów Pasażerskich – Sekcja Przewozów Pasażerskich Warszawa Zachodnia
386	1422	Jarząb pospolity *(Sorbus aucuparia)*	Dzielnica Wola, ul. Ciołka 10A (Wojewódzki Urząd Pracy)
387	1423	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dzielnica Ochota, ul. Białobrzeska 14 (róg ul Opaczewskiej).
388	1424	Kasztanowiec biały *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Śródmieście, ul. Elektoralna 2 (podwórko wew. Głównego Urzędu Miar i Wag)
389	1425	Klon srebrzysty *(Acer saccharinum)*	Dzielnica Wola, ul. Czorsztyńska przed blokiem ul. Sitnika 3 (Spółdzielnia Mieszkaniowa „Koło”)
390	1426	6 klonów pospolitych	Dzielnica Bielany, ul. Horacego (przy zabytkowym kościele parafii św. Marii Magdaleny na Wawrzyszewie)
391	1427	2 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wawer, ul. Zagórzańska 29 D
392	1428	Klon polny *(Acer campestre)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. J. Chrościckiego
393	1429	Kasztanowiec biały *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. Cienistej róg ul. Zdobniczej
394	1430	Tulipanowiec amerykański *(Liriodendron tulipifera)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. Łuki Wielkie
395	1431	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. J. Chrościckiego
396	1432	Sosna czarna *(Pinus nigra)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. Łuki Wielkie
397	1433	Sosna czarna *(Pinus nigra)*	Dzielnica Włochy, Park Kombatantów od strony ul. Łuki Wielkie
398	1434	Topola *(Populus sp.)*	Dzielnica Włochy, ul. Tumska 29
399	1435	Grusza pospolita *(Pyrus communis)*	Dzielnica Mokotów, ul. Puławska 4/6/8 (na chodniku)
400	1323	2 metasekwoje chińskie *(Metasequioja glyptostroboides)* pn. **„Jadwiga” i „Zdzisław”**	Dzielnica Praga Południe, ul Adampolska
401	-	Aleja brzozowa – 58 szt.	Dzielnica Ursynów, przy ul. Ludwinowskiej 30
402	-	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, w Alei Słowiańskiej oraz na działce nr 13, w sąsiedztwie posesji ul Marymoncka 2 A (działka nr 12)
403	-	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Bielany, ul. Rudzka 18
404	-	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Bielany, ul. Smoleńskiego 31, teren boiska szkolnego
405	-	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, Na granicy posesji ul. Kolektorska 26/28oraz ul. Kolektorska 24 B
406	-	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Cegłowska 13 a
407	-	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bielany, ul. Nokturnu 11
408	-	Wierzba biała *(Salix alba)* (dwupienna)	Dzielnica Bielany, ul. Tołstoja 4
409	1328	3 lipy drobnolistne *(Tilia cordata)*	Dzielnica Bielany, ul. Królowej Jadwigi
410	1327	Cis pospolity *(Taxcus baccata)*	Dzielnica Bielany, ul. Królowej Jadwigi 11
411	1339	Zgrupowanie 13 głazów – KRĄG MEGALITYCZNY	Dzielnica Ochota, Pole Mokotowskie Al. Niepodległości 13
412	1324	27 bożodrzewów gruczołkowatych (Ailanthus alttissima)	Dzielnica Śródmieście, ul. Pawia
413	44	36 dębów szypułkowych *(Qyercus robur)* **3 Skreślono** (Roz. Nr 18 Woj. Maz. z dn. 18.04.2003 r.)	Dzielnica Rembertów
414	93	Jałowiec pospolity *(Juniperus communis)*	Dzielnica Wesoła, ul. Torfowa 16 (w ogrodzie oś. Stara Miłosna)
415	94	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Krzywa 4 (os. Stara Miłosna, na polu uprawnym)
416	95	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* **Skreślony** (Roz. Nr Woj. Maz. z dn. 18.04.2003 r.)	Dzielnica Wesoła, ul. Krzywa 4 (os. Stara Miłosna)
417	188	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Lipowa 8
418	189	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Świerkowa , ul. Kostki Napierskiego i ul. Parkowa (działka leśna)
419	214	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, (oś. Zielona, około 100 m na zachód od skrzyżowania ul. Alberta i ul. Polnej)
420	215	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, (oś. Zielona, przy ul. Podleśnej, na terenie niezabudowanym, na zach. od domu mieszkalnego nr 26)
421	410	Grusza polna *(Pyrus communis)*	Dzielnica Wesoła, (oś. Stara Miłosna, ul. Cieplarniana 22, obok zabudowań Tadeusza Kiełbasy)
422	498	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Mała (na działce nr 251, naprzeciw nieruchomości – ul. Mała nr 3)
423	499	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Kostki Napierskiego
424	500	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul Żółkiewskiego 2 obok zabudowań mieszkalnych
425	501	3 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul Rudkowskiego 4 obok zabudowań mieszkalnych
426	508	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, ul. Świerczewskiego 62
427	773	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, oś. Wola Grzybowska ul. Kostki Napierskiego 24, róg ul. Lipowej
428	1051	4 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, oś.Zielona róg ul. Jagiellońskiej i ul. Krótkiej
429	1053	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, oś.Zielona, ul. Krótka 3 (na zabudowanej działce)
430	1059	Dąb szypułkowy *(Quercus robur* **„Korybut”**	Dzielnica Wesoła, oś. Wola Grzybowska ul. Starzyńskiego 2
431	1099	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, os. Stara Miłosna
432	1130	2 dęby szypułkowe *(Quercus robur)*	Dzielnica Wesoła, oś.Zielona, ul. Krótka 3 (na zabudowanej działce)
433	1484	Dąb czerwony *(Quercus rubra)*	Dzielnica Wawer, dz. ew. nr 91, obręb 3-12-04, ul. Zbójnogórska 17
434	1490	Głaz narzutowy gnejs	Dzielnica Żoliborz, z. ew. nr 1, 11, 15/2, obręb 7-01-17, 7-01-18
435	1491	Głaz narzutowy perlit odm. rapakivi	Dzielnica Żoliborz, dz. ew. nr 5/1, 6 obręb 7-02-10
436	1455	Wiąz szypułkowy (Ulmus leavis)	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
437	1456	Wiąz szypułkowy (Ulmus leavis)	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
438	1457	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
439	1458	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
440	1459	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
441	1460	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
442	1461	Olsza czarna *(Alnus glutinosa)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
443	1462	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
444	1463	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
445	1464	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
446	1465	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
447	1466	Dąb czerwony *(Quercus rubra)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
448	1467	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
449	1468	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
450	1469	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
451	1470	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
452	1471	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
453	1472	Olsza czarna *(Alnus glutinosa)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
454	1473	Olsza czarna *(Alnus glutinosa)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
455	1474	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
456	1475	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
457	1476	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
458	1477	Grab pospolity *(Carpinus betulus)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227

459	1478	Wiąz szypułkowy *(Ulmus laevis)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
460	1479	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
461	1480	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
462	1481	Dąb czerwony *(Quercus rubra)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
463	1482	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
464	1483	Topola biała *(Populus alba)*	Dzielnica Wilanów, Park Wilanowski płd. Ogród Krajobrazowy angielsko - chiński dz. ew. nr 8, obręb 227
465		Ogród przydomowy – działka o powierzchni 1800m^2 z otaczającym dom ogrodem o charakterze ozdobnym skomponowanym w formie krajobrazowej. Ogród powstał w latach 1972-75. Charakteryzuje się występowaniem gatunków roślin rodzimych i obcych, ozdobnych i uprawnych.	Dzielnica Wawer, ul. Chylicka 3, po stronie północnej ulicy.
466		Wierzba krucha *(Salix fragilis)*	Dzielnica Wilanów ul. Przyczółkowa
467		Wierzba krucha *(Salix fragilis)*	Dzielnica Wilanów ul. Przyczółkowa
468	1124	Topola czarna *(Populus nigra)*	Dzielnica Wilanów, po wsch. str. ul., vis a vis nr 8 na skraju skarpy doliny rzeki Wilanówki
469	Numer rejestru w trakcie nadawania	Kasztanowiec biały *(Aesculus hippocastanum)*	Dzielnica Bemowo ul. Szeligowska, wis a wis posesji nr 11 i 13, pomiedzy rowem a chodnikiem
470		Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bemowo przy ul. Grotowskiej, wis a wis posesji nr 15 od strony lasu, teren Boernerowa
471		Dąb szypułkowy *(Quercus robur)*	Dzielnica Bemowo przy ul. Westerplatte, na wysokości posesji Grotowska nr 15, teren Boernerowa

WYKAZ NR 8
Tereny cmentarzy

Cmentarze czynne

Lp.	Dzielnica	Nazwa	Lokalizacja
1.	Białołęka	Cmentarz parafialny w Tarchominie	ul. Mehoffera
2.	Bielany	Cmentarz komunalny Północny	
3.	Bielany	Cmentarz Wawrzyszewski	ul. Wólczyńska
4.	Mokotów	Cmentarz Czerniakowski	ul. Powsińska (par. św.Bonifacego)
5.	Mokotów	Cmentarz na Służewie	ul. Wałbrzyska
6.	Rembertów	Cmentarz parafialny w Rembertowie	ul. Grzybowa
7.	Targówek	Cmentarz Bródzieński	
8.	Ursus	Cmentarz parafialny w Gołąbkach	
9.	Ursynów	Cmentarz na Służewie	ul. Renety
10.	Ursynów	Cmentarz parafialny w Pyrach	Ul. Farbiarska
11.	Ursynów	Cmentarz parafialny w Grabowie	ul. Poloneza
12.	Wola	Cmentarz Powązkowski	ul. Powązkowska
13.	Wola	Cmentarz Żydowski	ul. Okopowa
14.	Wola	Cmentarz Ewangelicko - Augsburski	ul. Młynarska
15.	Wola	Cmentarz Muzułmański Kaukaski	ul. Młynarska
16.	Wola	Cmentarz Karaimski	
17.	Wola	Cmentarz Prawosławny	
18.	Wola	Cmentarz Mariawicki	
19.	Wola	Cmentarz Wolski	
20.	Wola	Cmentarz Muzułmański Tatarski	ul. Tatarska
21.	Wola	Cmentarz Ewangelicko - Reformowany	ul. Żytnia
22.	Wawer	Cmentarz międzyparafialny w Marysinie Wawerskim	ul. Korkowa
23.	Wawer	Cmentarz parafialny w Zerzeniu	ul. Cylichowska
24.	Wawer	Cmentarz parafialny w Radości	ul. Izbicka
25.	Wawer	Cmentarz parafialny w Falenicy	ul. Ks. S. Szulczyka
26.	Wilanów	Cmentarz parafialny w Powsinie	ul. Przyczółkowa
27.	Wilanów	Cmentarz Wilanowski	ul. Wiertnicza
28.	Włochy	Cmentarz przy ul. Dojazdowej	ul. Dojazdowa
29.	Włochy	Cmentarz parafialny we Włochach	ul. Ryżowa
30.	Włochy	Cmentarz parafialny na Okęciu	ul. Robotnicza
31.	Żoliborz	Cmentarz Wojskowy	ul. Powązkowska
32.	Wesoła	Cmentarz przy ul. Drobiarskiej	ul. Drobiarska, Piłsudskiego
33.	Wesoła	Cmentarz przy ul. Hipotecznej	ul Hipoteczna
34.	Wesoła	Cmentarz przy ul. ks. Piotra Skargi	ul. ks. Piotra Skargi

Cmentarze zamknięte

Lp.	Dzielnica	Nazwa	Lokalizacja
1.	Białołęka	Cmentarz Ewangelicki	
2.	Bielany	Cmentarz Żołnierzy Włoskich	ul. Marymoncka
4.	Mokotów	Cmentarz Żołnierzy Radzieckich	
5.	Praga Płn.	Cmentarz choleryczny	rejon ul. Starzyńskiego i Odrowąża
6.	Targówek	Stary Cmentarz Żydowski	ul. Św. Wincentego
7.	Wola	Cmentarz Powstańców Warszawy	
8.	Wawer	Cmentarz i Pomnik Poległym Mieszkańcom Wawra i Anina 27.XI. 1939	
9.	Wawer	Cmentarz Ofiar Wojny 1939-45 w Wawrze	ul. Kościuszkowców
10.	Wilanów	Cmentarz z II Wojny Światowej w Powsinie	
11.	Wilanów	Cmentarz na Kępie Zawadowskiej	

WYKAZ NR 9

PODSTAWOWE ELEMENTY SIECI HYDROGRAFICZNEJ

Lp.	Nazwa własna	Nr identyfikacyjny
1.	Rudawka	1
2.	Potok Służewiecki	2
	Białołęka	
3.	Kanał Bródnowski	Bk-1
4.	Kanał Nr 10 (Rów z Lewandowa)	Bk-2
5.	Rów Tomaszewski	Bk-3
6.	Doprowadzalnik A (Kanał Bródnowski Dolny)	Bk-4
6a.	Doprowadzalnik B	Bk-4a
7.	Kanał Królewski	Bk-5
8.	Kanał Żerański	Bk-6
9.	Nowy Kanał	Bk-7
10.	Rzeka Długa (Kanał Markowski)	Bk-8
11.	Struga Jabłonna (Struga Skurcza)	Bk-9
12.	Kanał Henrykowski	Bk-10
13.	Rów Winnicki	Bk-11
14.	Rów Tarchomiński	Bk-12
15.	Kanał Samica	Bk-13
16.	Stawy na tarasie zalewowym Wisły	Bk-14
17.	Stawy Czajki i Skurczy	Bk-15
18.	Stawy na rowie Winnickim	Bk-16
19.	Stawki na rowie Tarchomińskim	Bk-17
20.	Stawki między ul. 36 Pułku Piechoty, Ćmielowską i Porazińskiej	Bk-18
21.	Wody odstojników oczyszczalni ścieków „Czajka”	Bk-19
	Bielany	
22.	Potok Bielański	Bl - 1
23.	Kanał Młociński z dopływami	Bl - 2
24.	Kanał Zaborowski	Bl - 3
25.	Stawy Młocińskie	Bl - 4
26.	Łacha Potocka	Bl - 5
27.	Staw w Parku Olszyna	Bl - 6
28.	Fosa Wawrzyszewska	Bl - 7
29.	Stawy Brustmana	Bl - 8
30.	Stawy Kellera	Bl - 9
31.	Staw Suchy	Bl-10
	Żoliborz	
32.	Staw w Parku Fosa i Stoki Cytadeli (północny)	Ż-1
33.	Starorzecze w parku Kępa Potocka	Ż-2
34.	Stawy przy ul. Włościańskiej	Ż-3
35.	Sadzawka przy ul. Żelazowskiej	Ż-4
36.	Fosa w Parku Fosa i Stoki Cytadeli (południowy)	Ż-5
37.	Stawy w Parku Kaskada	Ż-6
	Bemowo	
38.	System kanałów Parku Leśnego Bemowo	Bm-1
39.	Kanał Lipkowski	Bm-2
40.	Fosa fortu Chrzanów	Bm-3
83.	Łacha Las	Ww-8
84.	Łacha Kuligowska	Ww-9
41.	Fosa fortu Bema	Bm-4
42.	Fosa fortu Radiowo (Babicki)	Bm-5
43.	Fosa fortu Groty (Blizne)	Bm-6
44.	Staw Jeziorzec	Bm-7
45.	Zielony Staw	Bm-8
46.	Glinianki Jelonek	Bm-9
47.	Glinianki Sznajdra	Bm-10
	Wola	
48.	Stawy w Parku Moczydło	W-1
49.	Staw w Parku Szymańskiego	W-2
50.	Staw Wolski na terenie Cmentarza Wolskiego	W-3
51.	Staw na terenie ogrodów działkowych przy ul. Olbrachta	W-4
52.	Staw na terenie ogrodów działkowych przy ul. Potrzebna	W-5
	Mokotów	
53.	Kanał Główny „A” (Czerniakowski)	Mk-1
54.	Kanał Siekierkowski	Mk-2
55.	Kanał Sielecki	Mk-3
56.	Jez. Czerniakowskie	Mk-4
57.	Jez. Sieleckie	Mk-5
58.	Staw Promenada, Staw Morskie Oko	Mk-6
59.	Stawy w Parku Arkadia	Mk-7
60.	Stawy pod Królikarnią	Mk-8
61.	Fosa przy ul. Przy Bernardyńskiej Wodzie	Mk-9
62.	Stawy w Parku „Dolina Służewiecka	Mk-10
63.	Staw Służewiecki	Mk-11
64.	Fort Czerniaków	Mk-12
65.	Fosa Legionów Dąbrowskiego przy ul. Idzikowskiego	Mk-13
66.	Fosa Mokotowska w rej. ul. Olimpijskiej (2)	Mk-14
67.	Fosa Siekierkowska (d. Fort Augustówka)	Mk-15
68.	Staw Wyględowski	Mk-16
69.	Zbiornik Augustówka	Mk-17
70.	Staw pod skarpą	Mk-18
71.	Łacha Siekierkowska	Mk-19
72.	Jeziorka przy ul. Wolickiej	Mk-20
73.	Jeziorko przy ul. Antoniewskiej	Mk-21
74.	Jeziorko przy ul. Gościniec	Mk-22
75.	Jeziorko przy ul. Goczałkowickiej	Mk-23
	Wawer	
76.	Kanał Nowa Ulga	Ww-1
77.	Kanał Zerzeński z systemem rowów melioracyjnych	Ww-2
78.	Kanał Nowe Ujście	Ww-3
79.	Kanał Wawerski	Ww-4
80.	Kanał Zagoździański	Ww-5
81.	Rów Miedzeszyński	Ww-6
82.	Jez. Żabie	Ww-7
128.	Staw Czyste z systemem stawków	Uw-18
129.	Staw Nowe Ługi	Uw-19
85.	Jez. Sporne	Ww-10
86.	Łacha Zbytki	Ww-11
87.	Łacha Stara Wisła	Ww-12
88.	Staw Rajcy	Ww-13
89.	Jeziorko przy ul. Zagajnikowej	Ww-14
90.	Jez. Torfy	Ww-15
91.	Jez. Czarny Staw	Ww-16
92.	Zbiorniki na terenie ZWAR	Ww-17
93.	Zbiornik na terenie zakładów MERA przy ul. Bysławskiej	Ww-18
94.	Zbiornik przy ul. Rychnowskiej	Ww-19
95.	Staw – ul. Konopna r. ul. Czatów	Ww-20
96.	Staw na terenie szkoły przy ul. Hafciarskiej	Ww-21
97.	Staw przy ul. Skowronkowej	Ww-22
98.	Staw na terenie Ośrodka szkoleniowego przy ul. Skalnicowej	Ww-23
99.	Stawki przy ul. Ostróżki	Ww-24
100.	Staw Wenecja	Ww-25
101.	Staw przy ul. Kwitnącej Akacji	Ww-26
102.	Stawy Cygańskie	Ww-27
103.	Stawy przy ul. Kwitnącej Wiśni	Ww-28
	Wesoła	
104.	Kanał Wawerski	Ws-1
105.	Kanał podstawowy M5	Ws-2
106.	Jeziorka Bagna Jacka	Ws-3
107.	Jeziorka Bagna Macierowe	Ws-4
108.	Staw przy Trakcie Brzeskim	Ws-5
109.	Stawki wśród zabudowy Starej Miłosnej	Ws-6
110.	Stawki na terenie południowej części Parku Mazowieckiego	Ws-7
	Ursynów	
111.	Kanał Jeziorki	Uw-1
112.	Kolektor B-2	Uw-2
113.	Kolektor B-4	Uw-3
114.	Kanał Grabowski	Uw-4
115.	Kanał Imieliński	Uw-5
116.	Kanał Bokserski	Uw-6
117.	Rów dopływowy do Stawu Kądziołeczka i Stawu Zabłockiego	Uw-7
118.	System rowów Lasu Kabackiego	Uw-8
119.	Zlewnia Kanału Grabowskiego	Uw-9
120.	Zlewnia Kanału Jeziorki	Uw-10
121.	Staw Pozytywka	Uw-11
122.	Staw Wąsal	Uw-12
123.	Jezioro Zgorzała	Uw-13
124.	Staw Zabłockiego	Uw-14
125.	Jezioro Grabowskie	Uw-15
126.	Bezimienny staw w pobliżu ul. Karczunowskiej	Uw-16
127.	Staw Krzewiny	Uw-17
173.	Kanał Piaseczyński	Śr-4
174.	Staw Ujazdowski w Parku Ujazdowskim	Śr-5
175.	Staw w Parku Kazimierzowskim	Śr-6
176.	Staw przy ul. Książęcej	Śr-7
130.	Głęboki Staw	Uw-20
131.	Bezimienny staw przy ul. Jeziorki	Uw-21
132.	Staw Wingerta	Uw-22
133.	Staw Kądziołeczka i inne, mniejsze w tej samej misie jeziornej	Uw-23
134.	Staw Szyja	Uw-24
135.	Stawy bezimienne między ul. Sporną a ul. Karnawał	Uw-25
136.	Staw Krosno	Uw-26
137.	Jezioro Imielińskie	Uw-27
138.	Staw bezimienny przy ul. Hołubcowej	Uw-28
139.	Stawy Berensewicza (Stawy Łączyny)	Uw-29
140.	Księży Staw	Uw-30
141.	Stawy Glinianki Pod Lasem	Uw-31
142.	Staw Lipkowski	Uw-32
143.	Stawki między ul. Dumki a ul. Baletową	Uw-33
144.	Staw na terenie Konnych Torów Wyścigowych	Uw-34
145.	Stawy na Moczydle	Uw-35
146.	Stawki Lasu Kabackiego	Uw-36
	Wilanów	
147.	Wilanówka	WI-1
148.	Rów Natoliński wraz z systemem rowów podskarpowych	WI-2
149.	Kanał Wolicki	WI-3
150.	Kanał Powsiński	WI-4
151.	Kanał Latoszki	WI-5
152.	Kanał „W”	WI-6
153.	Rów Ursynowski	WI-7
154.	Kanał Sobieskiego	WI-8
155.	Staw Łasice	WI-9
156.	Jez. Pod Morgami	WI-10
157.	Jez. Lisowskie	WI-11
158.	Jez. Powsinkowskie	WI-12
159.	Jez. Wilanowskie	WI-13
160.	Jez. Torfowisko (Staw Powsiński) z systemem rowów	WI-14
161.	Jez. Struga	WI-15
162.	Staw Zawadowski	WI-16
163.	Jez. Sielanka	WI-17
164.	Zbiornik Augustówka – EC Siekierki	WI-18
165.	Staw bez nazwy przy ul. Wiechy i ul. Rosy	WI-19
166.	Stawki w dolinie Wilanówki	WI-20
167.	Stawki między hałdą a granicą miasta	WI-21
168.	Stawki między ul. Sytą i ul.Grabalówki	WI-22
169.	Stawek bezimienny przy ul. Syta i ul. Tuzinowa	WI-23
	Śródmieście	
170.	Staw w Ogrodzie Krasińskich	Śr-1
171.	Staw w Ogrodzie Saskim	Śr-2
172.	Staw Belwederski, Stawy Pałacowe, Staw Południowy w Parku Łazienkowskim	Śr-3
214.	Glinianka Cietrzewia	WI-8
215.	Glinianka Krańcowa	WI-9
216.	Staw Koziorożec	WI-10
217.	Glinianki Fajansowe	WI-11

177.	Osadnik wodociągowy	Śr-8
Targówek		
178.	Kanał Bródnowski	Tg-1
179.	Kanał nr 19 (Rów z Lawendowa z systemem rowów)	Tg-2
180.	Kanał nr 26 (Rów Zacisze)	Tg-3
181.	Rów Ząbkowski	Tg-4
182.	Stawy w Parku Bródnowskim	Tg-5
Praga Północ		
183.	Staw w Parku Praskim	Pn-1
184.	Stawy w Ogrodzie zoologicznym	Pn-2
185.	Baseny Portu Praskiego	Pn-3
Praga Południe		
186.	Kanał Wystawowy (Kamionkowski)	Pd-1
187.	Kanał Gocławski	Pd-2
188.	Kanał Kawęczyński + kan. Obiegowy	Pd-3
189.	Kolektor Stadionowy	Pd-4
190.	Jez. Gocławskie	Pd-5
191.	Jez. Balaton	Pd-6
192.	Jez. Kamionkowskie – Park Skaryszewski	Pd-7
193.	Stawy Kawcze, Staw na Kiosku – Park Skaryszewski	Pd-8
194.	Staw Kozia Górka	Pd-9
Rembertów		
195.	Kanał Rembertowski I	Rm-1
196.	Kanał Rembertowski II	Rm-2
197.	Kanał w ul. Strażackiej	Rm-3
198.	Kanał w ul. Płatnerskiej	Rm-4
199.	Kanał w ul. Komandosów	Rm-5
200.	Glinianki Kawęczyńskie	Rm-6
Ursus		
201.	Kanał Konotopa (Żbikówka)	Us-1
202.	Rów U	Us-2
203.	Stawek w Parku Czechowickim (przy ul. Spisaka)	Us-3
204.	Staw na terenie magazynów Oriflame (przy ul. Skoroszewskiej)	Us-4
205.	Staw w Parku Achera	Us-5
206.	Stawki na terenie IIC Poland (ul. Traktorzystów)	Us-6
Włochy		
207.	Kanał Załuski	Wł-1
208.	Rów Opaczewski	Wł-2
209.	Rów RO-8 (ul. Serwituty i ul. Municypialna)	Wł–3
210.	Stawy na Paluchu	Wł–4
211.	Staw Sadurka	Wł–5
212.	Fosa Zbarska	Wł-6
213.	Fosa Okęcie	Wł 7
218.	Staw Cegielniany (Glinianka Podwójna)	Wł-12
219.	Glinianki Załuskie	Wł-13
220.	Zbiornik wodny na terenie PZL „Okęcie”	Wł-14
221.	Zbiornik – ul. Szyszkowa - al. Krakowska	Wł-15
222.	Stawek na terenie ogrodów działkowych na Paluchu	Wł-16
223.	Staw Zbarski	Wł-17
224.	Bezimienny rów odprowadzający wody ze stawów na Paluchu	Wł-18
Ochota		
225.	Glinianki Szczęśliwickie	Oc-1
226.	Stawy w Parku im. J. Piłsudskiego	Oc-2
227.	Staw Rakowiecki w Parku „Fort Korotyńskiego”	Oc-3
228.	Fosa Szczęśliwicka	Oc-4

INWENTARYZACJA PLANISTYCZNA (stan na czerwiec 2006 r.)

WYKAZ NR 10
PLANY W TRAKCIE REALIZACJI – KONTYNUACJA PROCEDUR NA PODSTAWIE USTAWY Z 1994 R.

Lp	Gmina	Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia planu	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
	BIAŁOŁĘKA		
1.		R.G.W-Białołęka XLVII/668/98 29.05.98	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego frag. Obsz. TP-41 cz. płd.
2.		R.G.W-Białołęka XXXVI/485/00 20.12.00	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego os. Marcelin
	BIELANY		
1.		R.G.W-Bielany 259/VI/96 17.04.96 zm.562/XIV/01 12.10.01	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Marymont I cz I
	MOKOTÓW		
1.		R.G.W.Centrum 271/XXVI/95 30.11.95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osady Siekierki
2.		R.G.W.Centrum 319/XXXI/96 7.03.96	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. skrzyżowania ul. Puławskiej z ciągiem ulic Racławicka - Dolna .
3.		R.G.W.Centrum 321/XXXI/96 7.03.96	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Parku Dolinka Służewiecka
	OCHOTA		
		R.G.W.Centrum 128/XVII/95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego linii śred. PKP – Dw.Centralny – Dw. Główny
	PRAGA POŁUDNIE		
1.		R.G.W-Centrum 527/LI/97 z 3.07.97	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla Gocław Lotnisko
2.		R.G.W-Centrum 1019/LXVI/98 z 4.06.98	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Saskiej Kępy
	URSYNÓW		
1		R.G.W-Ursynów 122 z 27.06.95 zm.366 z 14.11.00	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Natolina Zachodniego
2.		R.G.W-Ursynów 251 z 9.07.96 zm.277 z 1.10.96 i 502 5.06.01	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Pyr Leśnych
3.		R.G.W-Ursynów 250 z 9.07.96 zm.276 1.10.96	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Ursynowa Zachodniego
	WAWER		
1		R.G.W-Wawer 172/XXIII//95 29.09.95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego os. Falenica Wsch.cz.I
2		R.G.W-Wawer 172/XXIII//95 29.09.95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego os. Falenica Wsch.cz.II
3		R.G.W-Wawer 341/XLIII/97 14.03.97	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru MUL-38 (os.Anin)
4		R.G.W-Wawer 392/L/97 10.10.97	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego - południowego odcinka pasa ulicy Wału Miedzeszyńskiego
5.		R.G.W-Wawer 304/XL/96 6.12.96 zm.506/XLIV/01 14.09.01	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego os. Wiśniowa Góra
	WESOŁA		
1.		R.G.M.Wesoła 64/XIII/99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Wesoła-Stara Miłosna Północ cz.I
2.		R.G.M.Wesoła 64/XIII/99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Wesoła-Stara Miłosna Północ cz.II
3.		R.G.M.Wesoła 63/XIII/99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Wesoła-Zielona, Wesoła –Grzybowa, Wesoła –Groszówka cz.I
4.		R.G.M.Wesoła 63/XIII/99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Wesoła-Zielona, Wesoła –Grzybowa, Wesoła –Groszówka cz.II
5.		R.G.M.Wesoła 63/XIII/99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Wesoła-Zielona, Wesoła –Grzybowa, Wesoła –Groszówka cz.III
	WOLA		
1.		R.G.W.Centrum 128/XVII/95 11.05.95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego linii śred. PKP – Dw. Centralny –Dw. Główny
2.		R.G.W.Centrum 160/IX/99 27.05.99	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. ul. Prostej
	ŻÓLIBORZ		
1.		RGW Centrum 294/XXVII/95 21.12.95	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Żoliborza Historycznego
2.		RGW-Centrum 2271/XXV/95 z dn. 9.11.95 oraz 1887/LXXXI/02 R.G.W-C z dn. 11.07.02 w sprawie podziału obszaru objętego planem	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. ul. Gdańskiej

WYKAZ NR 11
PLANY MIEJSCOWE SPORZĄDZANE NA PODSTAWIE UCHWAŁ RADY M.ST. WARSZAWY, PODJĘTYCH W LATACH 2003, 2004, 2005 i 2006.

Lp	Uchwała Rady m.st. Warszawy	w sprawie
1.	Nr XXIII/389/2003 z dnia 18.12.2003 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Mory”
2.	Nr XXIII/390/2003 z dnia 18.12.2003 r.	przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Nr 2 „Kordiana”
3.	Nr XXIII/391/2003 z dnia 18.12.2003 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru istniejącego gazociągu DN 500 na odcinku pomiędzy ul. Płochocińską, a projektowaną Trasą Mostu Północnego
4.	Nr XXV/465/2004 z dnia 26.02.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Przyczółkowej
5.	XXVI/496/2004 z dnia 11.03.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Trasy Mostu Północnego na odcinku od ulicy Marymonckiej do ulicy Modlińskiej
6.	Nr XXVIII/538/2004 z dnia 15.04.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Żoliborza Południowego.
7.	Nr XXVIII/539/2004 z dnia 15.04.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Twardej
8.	Nr XXIX/579/2004 z dnia 22.04.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego otoczenia PKiN
9.	Nr XXX/624/2004 z dnia 13.05.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla Zacisze – Elsnerów
10.	Nr XXX/625/2004 z dnia 13.05.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Służewca Wschodniego
11.	Nr XXX/626/2004 z dnia 13.05.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Pól Karolińskich
12.	Nr XXX/627/2004 z dnia 13.05.2004 r.	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Targówek Mieszkaniowy
13.	Nr XXXI/650/2004 z dnia 27.05.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Trasy Mostu Północnego na odcinku od węzła z Trasą N-S do ul. Marymonckiej
14.	Nr XXXI/651/2004 z dnia 27.05.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Trasy Mostu Północnego na odcinku od ulicy Modlińskiej do Trasy Olszynki Grochowskiej
15.	Nr XXXII/693/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla Tarchomin
16.	Nr XXXII/694/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla Białołęka Wieś
17.	Nr XXXII/695/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Brzezin
18.	Nr XXXII/696/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu węzła komunikacyjnego Trasy Toruńskiej i proj. Trasy Olszynki Grochowskiej
19.	Nr XXXII/697/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Czyste
20.	Nr XXXII/698/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Służewca Przemysłowego
21.	Nr XXXII/699/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Olbrachta
22.	Nr XXXII/700/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru kolonia Borków Zagóźdź
23.	Nr XXXII/701/2004 z dnia 24.06.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Czechowice
24.	Nr XXXIII/729/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Stare Włochy
25.	Nr XXXIII/730/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla Augustów.
26.	Nr XXXIII/731/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Centrum Radości.
27.	Nr XXXIII/732/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla Radość po zachodniej stronie ul. Patriotów

28.	Nr XXXIII/733/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Towarowej i Okopowej
29.	Nr XXXIII/734/2004 z dnia 8.07.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Wolskiej i Płockiej.
30.	Nr XXXVI/797/2004 z dnia 31.08.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Rakowca”
31.	Nr XXXVI/798/2004 z dnia 31.08.2004 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Ostródzkiej.
32.	Nr XXXVI/799/2004 z dnia 31.08.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „Zatrasie”
33.	Nr XXXVI/800/2004 z dnia 31.08.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „Rudawka Głogowska”
34.	Nr XLII/983/2004 z dnia 25.11.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północna i południowa strona ul. Grochowskiej na odcinku od ul. Garwolińskiej do Kanału Kawęczyńskiego
35.	Nr XLII/982/2004 z dnia 25.11.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Stare Włochy w rej. ul. Stawy
36.	Nr ZLIII/1025/2004 z dnia 2.12.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Stare Włochy w rej. ul. Mikołajskiej
37.	Nr XLIII/1026/2004 z dnia 16.12.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dz. ew. 8/1, 8/2 obręb 1-07-01 w dzielnicy Mokotów
38.	Nr XLIII/1027/2004 z dnia 16.12.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Moczydło
39.	Nr XLIV/1054/2004 z dnia 16.12.2004 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Zwoleńskiej
40.	Nr XLV/1081/2005 z dnia 20.01.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego os. Radość po wschodniej stronie ul. Patriotów
41.	Nr XLV/1082/2005 z dnia 20.01.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ursynów Południe- Kabaty
42.	Nr XLV/1083/005 z dnia 20.01.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszar Bródno
43.	Nr XLV/1084/2005 z dnia 20.01.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Augustówka
44.	Nr XLVI/1161/2005 z dnia 3.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Żoliborz Powązki
45.	Nr XLVI/1157/2005 z dnia 3.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rej. Św. Wincentego
46.	Nr XLVI/1160/2005 z dnia 3.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rej. Wysockiego-Odrowąża
47.	Nr XLVI/1158/2005 z dnia 3.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Stary Mokotów
48.	Nr XLVI/1159/2005 z dnia 3.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Stegny
49.	Nr XLVII/1189/2005 z dnia 17.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Szczęśliwic Północnych
50.	Nr XLVII/1188/2005 z dnia 17.03.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Młynów
51.	Nr XLIX/1329/2005 Z dnia 21.04.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Zamienieckiej
52.	Nr XLIX/1328/2005 Z dnia 21.04.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Kuligów
53.	Nr XLIX/1330/2005 Z dnia21.04.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Nowa Praga
54.	Nr LII/1368/2005 z dnia 19.05.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru tzw. Parku pod Skocznią
55.	Nr LII/1369/2005 z dnia 19.05.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Nowoursynowskiej
56.	Nr LII/1370/2005 Z dnia 19.05.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Pałacowej w części wschodniej
57.	Nr VI/1420/2005 Z dnia 16.06.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie osiedla Zaściankowa Wschód
58.	Nr VI/1421/2005 Z dnia 16.06.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Siedliskowej
59.	Nr.LVI/1506/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego os. Aleksandrów
60.	Nr LVI/1507/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Dworca Wschodniego
61.	Nr LVI/1508/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Portu Praskiego
62.	Nr LVI/1509/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Stadionu Dziesięciolecia
63.	Nr LVI/1510/2005 Z dnia 8.07.2005r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Pola Mokotowskiego
64.	Nr LVI/1511/2005r. Z dnia 8.07.2005r.	Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Ochota Centrum
65.	Nr LVI/1512/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Św. Katarzyny
66.	Nr LVI/1513/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Sągi
67.	Nr LVI/1515/2005r. Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Opaczewskiej
68.	Nr LVI/1516/2005 Z dnia 8.07.2005r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Służewa
69.	Nr LX/1633/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Kinetycznej
70.	Nr LX/1634/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Lasku na Kole
71.	Nr LX/1635/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Praga Centrum
72.	Nr LX/1637/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Mokry Ług
73.	Nr LX/1636/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Gocławek Północny
74.	Nr LX/1638/2005 z dnia12.09.2005 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Zygmuntówki
75.	Nr LXII/1777/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Żoliborza Dziennikarskiego
76.	Nr LXII/1778/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dworca Gdańskiego
77.	Nr LXII/1779/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Jazdowa
78.	Nr LXII/1780/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Placu Unii Lubelskiej
79.	Nr LXII/1781/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Wiejskiej
80.	Nr LXII/1782/2005 z dnia24.11..2005 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ksawerowa
81.	Nr LXIX/2059/2006 z dnia 27.02.2006r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Ulrychowa w rejonie ul. Księcia Janusza
82.	Nr LXIX/2060/2006 z dnia 27.02.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu osiedla Powsin w rejonie ul. Czekoladowej
83.	Nr LXIX/2061/2006 z dnia 27.02.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Vogla, Rosy, Prętowej i Ruczaj
84.	Nr LXX/2092/2006 z dnia 09.03.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie nieruchomości położonej przy ul. Połczyńskiej 127
85.	Nr LXXII/2218/2006 z dnia 06.04.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Szczęśliwic Południowych
86.	Nr LXXII/2219/2006 z dnia 06.04.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Starego Rembertowa
87.	Nr LXXII/2220/2006 z dnia 06.04.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru węzła Marsa - Płowiecka
88.	Nr LXXV/2271/2006 z dnia 18.05.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Kłobuckiej
89.	Nr LXXV/2272/2006 z dnia 18.05.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Ursynowa Północnego

90.	Nr LXXV/2274/2006 z dnia 18.05.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Bartyckiej
91.	Nr LXXV/2276/2006 z dnia 18 maja 2006 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Zbójna Góra w rejonie ulicy Fromborskiej
92.	Nr LXXV/2277/2006 z dnia 18 maja 2006 r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Aleksandrowa
93.	Nr LXXV/2274/2006 z dnia 18 maja 2006 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu północnej strony ul. Bartyckiej
94.	Nr LXXVII/2418/2006 z dnia 22.06.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Sztygarów
95.	Nr LXXVII/2419/2006 z dnia 22.06.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Sielc
96.	Nr LXXVII/2420/2006 z dnia 22.06.2006r	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Krasnowolskiej
97.	Nr LXXVIII/2460/2006 z dnia 6 lipca 2006 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Brzezin

WYKAZ NR 12

UCHWALONE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

BEMOWO

Lp.	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady/ Uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego województwa mazowieckiego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Powst. Śląsk.-Piastów Śląsk. - T. Pełczyńskiego (Tobruk)**	R.G.W-Bemowo VI/26/01	12.04.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 150 z dn.23.07.01r. poz.2106
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszaru Fort Bema-1 etap**	R.G.W-Bemowo XIX/127/01	06.12.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 268 z dn.11.12.01r. poz.6857
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Mory, Karolin, Glinianki Sznajdra**	R.G.W-Bemowo Nr V/29/02	14.03.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 129 z dn.18.05.02 poz.2926
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Park Górczewska**	R.G.W-Bemowo Nr XIII/78/02	20.06.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 231 z dn.30.08.02 poz.5881
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Powst. Śląskich odc. Olbrachta-Połczyńska**	R.G.W.-Bemowo Nr XVIII/142/02	05.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 265 z dn.11.10.02 poz.6827
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Chrzanów 3 Fort Chrzanów**	R.G.W-Bemowo Nr XX/162/02	20.06.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 301 z dn.21.11.02 poz.7921
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Osiedle Przyjaźń – 1**	R.G.W-Bemowo Nr XX/166/02	09.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 301 z dn.21.11.01 poz.7922
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **ob. Centrum Bolkowska**	Rada m.st. Warszawy XIII/169/03	12.06.2003 r.	Dz.U. woj. mazowieckiego Nr 193, z dn. 18.07.2003 poz.4913
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Chrzanowa cz. II**	Rada m.st. Warszawy Nr XLIV/1053/2004	16.12.2004 r.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 321 z 31.12.2004 r. poz. 10680

BIAŁOŁĘKA

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Publikacja w Dzienniku Urzędowym Nr , data publikacji, pozycja
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Kobiałka Mochtyńska**	R.G.W-Białołęka XXXVII/498/97	27.06.97	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 44 z dn. 18.09.97 poz. 152
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej. Annopol-Centrum**	R.G.W-Białołęka XLVII/672/98	29.05.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 41 z dn. 30.07.98r. poz. 135
3.	Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego **os. Skarbka z Gór cz. I**	R.G.W-Białołęka XLVIII/696/98	18.06.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 41 z dn. 30.07.98r. poz.1 36
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Berensona**	R.G.W-Białołęka XII/168/99	27.08.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 107 z dn. 3.12.99 poz.2633
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Lemiesz**	R.G.W-Białołęka XIII/184/99	24.09.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 100 z dn. 8.11.99 poz.2531
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Nowodworów Wsch. Cz. I**	R.G.W-Białołęka XVI/254/99	22.12.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 6 z dn. 18.01.00r. poz.32
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Nowodworów Wsch. Cz. II**	R.G.W-Białołęka XVI/255/99	22.12.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 6 z dn. 18.01.00r. poz.33
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej. ul. Mehoffera**	R.G.W-Białołęka XIX/282/00	03.03.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 45 z dn. 19.04.00r. poz.448
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Brzeziny cz. I**	R.G.W-Białołęka XXX/402/00	29.09.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 136 z dn.13.09.00 poz.1287
10.	Zmiana uproszczonego planu zagospodarowania przestrzennego **Henryków Wiśniewo**	R.G.W. Białołęka XXI/306/00	07.04.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 57 z dn.1.06.00 poz.588
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Osiedla Piekiełko**	R.G.W-Białołęka XXXIX/517/01	30.03.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 62 z dn.07.04.01r. poz.604
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszaru X-71 cz. I**	R.G.W-Białołęka XLII/552/01	25.05.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 161 z dn.04.08.01 poz.2371
13.	Zmiana uproszczonego planu zagospodarowania przestrzennego **os.Białołęka Dworska część zach. I Dąbrówka Grzybowska dla działki nr 30/4 z obr.4-05-03**	R.G.W-Białołęka Nr XLII/620/01 z	26.10.01.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 248 z dn.20.11.01 poz.4967
14.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **obszar O-51 i X-71 (Lewandów)**	R.G.W-Białołęka XLVII/621/01	26.10.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 248 z dn.20.11.01 poz.4968
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego o**siedla Skarbka z Gór cz. II**	R.G.W-Białołęka Nr LII/683/02 z	01.03.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 86 z dn 03.04.02 poz.1771
16.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. ul. **Krokwi**	R.G.W-Białołęka Nr LIII/691/02 z	22.03.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 110 z dn. 27.04.02 poz.2409
17.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. ul. **Fletniowej**	R.G.W-Białołęka Nr LVI/740/02 z	28.06.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 205 z dn. 03.08.02 poz.5062
18.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego o**siedla Brzeziny Ia**	R.G.W-Białołęka Nr LVII/770/02 z	04.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 252 z dn. 26.09.02 poz.6467
19.	Zm. Miejscowego planu zagosp. przestrzennego os. **Henryków Wiśniewo (rejon ulic Żywiczna, Sąsiednia)**	R.G.W-Białołęka Nr LVII/771/02 z	04.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 252 z dn 26.09.02 poz.6468
20.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Winnicy Północnej**	R.G.W-Białołęka Nr LVIII/843/02	27.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 267 z dn. 14.10.02 poz .6898
21.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Winnicy Południowej**	R.G.W-Białołęka Nr LVIII/843/02	27.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 267 z dn. 14.10.02 poz.6897
22.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **X 71 część II i O-50**	R.G.W-Białołęka Nr LVIII/841/02	27.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 267 z dn. 14.10.02 poz.6896
23.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **frag. os. Brzeziny (przy ul. Juranda ze Spychowa)**	Rada m.st. WarszawyNr XIII/170/2003	12.06.03	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 193 z dn 18.07.03 poz.4914
24.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Brzeziny cz. II**	Rada m.st. WarszawyNr XVI/229/2003	04.09.03	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 244 z dn 18.09.03 poz.6403
25.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego frag. obsz. **TP-41 cz. płn. zach.-ul. Smugowa**	Rada m.st. WarszawyNrXXIII/393/2003	18.12.03	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 8 z 14.01.04. poz.329
26.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego frag. obsz. **TP-41 cz. płn. wsch.-- ul. Bruszewska**	Rada m.st. WarszawyNrXXIII/392/2003	18.12.03	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 8 z 14.01.04 poz.328
27.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **Annopol- Centrum**	Rada m.st. WarszawyNr XXIII/395/2003	18.12.03.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 8 z 14.01.04 poz.331
28.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszar X-71 cz. III (rejon Grodzisk)**	Rada m.st. WarszawyNr XXVII/528/2004	25.03.04.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 88 z 17 .04.2004 r. poz. 2178
29.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla **Dąbrówka Szlachecka cz. pn**	Rada m.st. WarszawyNr XLIV/1052/2004	16.12.04	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 321 z 31.12.2004 r. poz. 10679
30.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla **Dąbrówka Szlachecka**	Rada m.st. Warszawy Nr XXVIII/1992/2006	09.02.06	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 55 z 21.03.2006 r. poz. 1733
31.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Białołęka Dworska cz.zach. i Dąbrówka Grzybowska**	Rada m.st. Warszawy Nr LXXVII/2423/2006	22.06.06	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr .. z r. poz. ..

BIELANY

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Młociny I**	R.G.W-Bielany 401/XVIII/00	08.12.00	Dz.U.woj.maz. Nr 54 z dn. 29.03.01r. poz. 513 i Nr 54 z dn.29.03.01r. poz.516
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Węzeł Północny cz.I**	R.G.W-Bielany 431/II/01	19.01.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 54 z dn.29.03.01r. poz.514
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Młociny II**	R.G.W-Bielany 432/II/01	19.01.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 54 z dn.29.03.01r. poz.515
4.	Miejscowy plan zagospodarowania	R.G.W-Bielany	30.08.02	Dz.U.woj.mazowieckiego

	przestrzennego **Placówka Południowa**	Nr 741/XXXII/02		Nr 270 z dn.17.10.02 poz.7001
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Marymont II – część I**	R.G.W-Bielany Nr 779/XXXVI/02	09.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 284 z dn.04.11.02 poz 7445
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Marymont II – część II**	R.G.W-Bielany Nr 780/XXXVI/02	09.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 284 z dn.04.11.02 poz 7446
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Młociny cz.II B**	R.G.W-Bielany Nr 585/XVI/01	07.12.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 122 z dn.15.05.02 poz 2763
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Marymont I cz.II**	R.G.W-Bielany Nr 749/XXXIV/02	20.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 270 z dn.17.10.02 poz 7002
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wólka Weglowa dz.nr 14**	R.G.W-Bielany Nr 784/XXXVI/02	09.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 284 z dn.04.11.02 poz 7448
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Marymont I cz. III**	Rada m.st. Warszawy- Nr XXIX/578/04	22.04.2004	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 129 z dn. 30.05.2004 r.poz. 3155
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Młociny IV**	Rada m.st. Warszawy Nr LXIII/1874/2005	08.12.2005	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 283 z dn 23.12.2005 r. poz. 10703

MOKOTÓW

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Trasy Siekierkowskiej w obsz. Łuku Siekierk.**	R.G.W-Centrum 1032/LXVII/98	18.06.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 54 z dn. 9.09.1998r. poz.212
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Sielce - Beethovena**	R.G.W-Centrum 229/XIV/99	23.09.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 97 z 29.10.1999r. poz.2489
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej.ul.Bartyckiej**	R.G.W-Centrum 496/XXXVI/00	28.08.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 134 z dn. 9.11.2000r. poz.1277
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. **TZW Dworca Południowego**	Rada m.st. Warszawy Nr LXXVII/2422/2006	22.06.2006	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr .. z dn ... poz. ..

PRAGA POŁUDNIE

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rej. **ul.Grochowskiej**	R.G.W-Centrum 143/VIII/99	29.04.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 59 z 12.07.99 poz.2082

REMBERTÓW

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Nowego Rembertowa**	R.G.W-Rembertów 393/XXXIV/98	21.04.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 51 z dn. 3.09.1998r. poz. 183
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej.ul.Chruściela (obszaru Wieczorkiewicza)**	R.G.W-Rembertów 404/XXXVI/98	10.06.98	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 91 z dn. 16.08.2000r. poz.902
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszaru Wygoda-Kawęczyn, Olszynka Groch.**	R.G W-Rembertów 457/XXXVII/98; zm. R.G. Rembertów 149/XX/2000	18.06.98 31.01.2000	Dz.Urz. Woj.mazowieckiego Nr 22 z 17 .02.2000 poz.139 i 140
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszaru Kordiana**	R.G.W-Rembertów 282/XXXVI/01	01.03.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 53 z dn.28.03.2001r. poz.501
5.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **obszaru nr 2 „Kordiana" w obrębie 3-09-20 na terenie działek o numerach ewiden.116, 115,17,117,118, 25/2**	Rada m.st. Warszawy Nr XIII/171/2003	12.06.2003	Dz.Urz. Woj.mazowieckiego Nr 244 z 18.09. 2003 poz.4915
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej.Grzybowa-Działyńczyków**	Rada m.st. Warszawy Nr XXX/603/2004	13.05.2004	Dz.Urz. Woj.mazowieckiego Nr 130 z 31 maja 2004 r. poz.3166

ŚRÓDMIEŚCIE

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Zmiana Planu Ogólnego zagospodarowania Przestrzennego Dzielnicy Śródmieście **w rejonie ul.Solec**	R.G.W-Centrum 549/LIII/97	11.09.1997	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 54 z dn. 5.11..1997 r. poz.181
2.	Zmiana Planu Ogólnego zagospodarowania Przestrzennego Dzielnicy **Śródmieście w rejonie pl.Piłsudskiego**	R.G.W-Centrum 550/LIII/97	11.09.1997	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 54 z dn. 5.11..1997 r. poz.182
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej. stacji metra Politechnika**	R.G.W-Centrum 495/XXXVI/00	28.08.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 134 z dn. 9.11.2000r. poz.1276
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Kwartał: Hoża, Mokotowska, Wilcza, Krucza**	R.G.W-Centrum 815/LXVI/01	12.07.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 164 z dn.08.08.01r. poz.2504
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Płn. Pierzei pl. Teatralnego**	R.G.W-Centrum 1715/LXXII/01 z	20.12.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 52 z dn.07.01.02r. poz.46
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego otoczenia **Pałacu Kultury i Nauki**	Rada m.st. Warszawy Nr LXX/2095/2006	09.03.06	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 72 z dn 14.04.2006 r. poz. 2386

TARGÓWEK

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady Uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Zmiana M.P.O.Z.P.W-wy – Targówek – **korekta granicy MU-15/O-52**	R.G.W-Targówek VIII/74/99	22.04.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 65 z dn. .26.07.99 poz.2164
2.	Zmiana M.P.O.Z.P.W-wy – Targówek **dopuszczenie usług w obszarze O-52**	R.G.W-Targówek VIII/73/99	22.04.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 65 z dn. .26.07.99 poz.2163
3.	Zmiana M.P.O.Z.P.W-wy – Targówek – **zmniejszenie procentu zieleni**	R.G.W-Targówek VIII/75/99	22.04.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 65 z dn. .26.07.99 poz.2165
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej.ul.Malborskiej**	R.G.W-Targówek XIV/150/99	14.10.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 104 z dn.14.10.99 poz.2572
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrz **Targówek Przemysłowy I**	R.G.W-Targówek XX/227/00	27.04.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 98 z dn.29.08.00. poz.969
6.	Zmiana planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego **rej.Wysockiego (Palestyńska, Oliwska)**	R.G.W-Targówek XXXVIII/365/01	26.04.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 168 z dn.14.08.01 poz.2626
7.	Miejscowy plan zagosp. przestrzennego **Targówek Przemysłowy cz.II**	R.G.W-Targówek Nr LIV/588/02	29.08.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 288 z dn.07.11.02 poz 7579
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Brama Białostocka**	R.G.W-Targówek Nr LV/626/02	03.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 288 z dn.07.11.02 poz 7583

URSYNÓW

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady Uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os.Wolica.**	R.G.W-Ursunów 520 / 98	12.05.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 35 z 8.07.98r. poz. 116
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wsi Kabaty**	R.G.W-Ursynów 165/99	16.11.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 115 z 29.12.99 poz.2726
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **terenu pomiędzy ul.Ghandi, Rosoła Płaskowickiej, Szolc Rogozińskiego**	R.G.W-Ursynów 525 /98	26.05.98	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 99 z 16.04.02 poz.2119
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **terenu zawartego pomiędzy ulicami Ghandi, Rosoła Płaskowickiej i Grzegorzewskiej, Szolc Rogozińskiego część B**	Rady m.st. Warszawy Nr XVI/230/2003	04.09.2003	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 244 z 18.09.03 poz.6404

WAWER

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady/ Uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **obszaru oznaczonego UM-4 oraz południową i północną stroną ul.Zwoleńskiej na odcinku od ul.Mrówczej do ul.Patriotów (tzw plan Międzylesia)**	R.G.W-Wawer 557/XLIX/01	28.12.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 27 z dn.31.01.02 poz.621
2.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego W-wy **pow. cment.-ul. Korkowa**	Rada m.st. Warszawy XXX/602/04	13.05.2004 r.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 130 z dn. 31 maja 2004 poz.3165
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **ter. przy ul.**	Rada m.st. Warszawy XXX/604/04	13.05.2004 r.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 130 z dn. 31 maja 2004 r.

	Przewodowej			poz.3167
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru **Centrum Falenicy-Zachód cz.I**	Rada m.st. Warszawy Nr LXXII/2217/06	06.04.2006r.	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr .. z dn r. poz. ..

WESOŁA

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady/ Uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Mpzp **obszarów „Wesoła –Centrum i Wesoła –Wola Grzybowska**	R.G.M.Wesoła 211/LX/98	24.04.98	Dz.U. woj. warszawskiego Nr 69 z 1998r. poz.336
2.	Mpzp **obszaru „Wesoła Szkopówka”**	R.G.M.Wesoła 211/XXVIII/00	6.10.00	Dz.U. woj. warszawskiego Nr 151 z 18.12.00poz.1432
3.	Mpzp obszaru **obejmującego teren przebiegu kolektora kanalizacji sanitarnej** (wzdłuż ul. Długiej do ul. Kilińskiego)	R.G.M.Wesoła 294/XXXVIII/01	30.08.01	Dz.U. woj. warszawskiego Nr191 z 13.09.01 poz 3227
4.	Zmiana mpzp **Miasta Wesoła w części dot. terenu pod przepompownię ścieków**	R.G.M.Wesoła 157/XXII/00	25.02.00	Dz.U. woj. warszawskiego Nr 45 z 19.04.00 poz. 446
5.	Zmiana mpzp **osiedla Stara Miłosna w części dot. terenu przeznaczonego pod kościół**	R. m.st. Warszawy XXII/394/03	18.12.03	Dz.U. woj. warszawskiego Nr 8 z 14.01.03 poz. 330

WILANÓW

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady - uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Zmiana miejscowego planu ogólnego Zawad i Kępy **Zawadowskiej – Zaściankowa Wschód**	R.G.W-Wilanów 321	24.02.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 21 z 16.04.98 poz.63
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Zawady – Zaściankowa**	R.G.W-Wilanów 320	24.02.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 22 z 17.04.98 poz. 69
3.	Zmiana miejscowego planu ogólnego Zawad i Kępy Zawadowskiej (Oczyszcz. scieków Południe)	R.G.W-Wilanów 333	08.05.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 35 z 8.07.98 poz. 115
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os.Powsinek**	R.G.W-Wilanów 92/99	25.05.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 62 z 19.07.99 poz.2107
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Arbuzowa Bis-Rzodkiewki**	R.G.W-Wilanów 91	25.05.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 98 z 3.11.99 poz.2491
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **os. Zapłocie**	R.G.W-Wilanów 93		Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 62 z 19.07.99 poz.2108
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Os. Powsin-Zamość**	R.G.W-Wilanów 268	25.05.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 92 z 17.08.00 poz.908
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Przedpole Pałacu Wilanowskiego**	R.G.W-Wilanów 404	11.01.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 47 z 21.03.01r. poz.449
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wilanów Zachodni**	R.G.W-Wilanów 405	18.01.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 52 z .27.03.01 poz.496
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Rosy-Ruczaj dz.1,2,3 obr.1-06-38 (A)**	R.G.W-Wilanów 298	09.11.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 1 z dn.08.01.01r. poz.2
11.	Miejscowy plan zagosp. przestrz. **Rosy Ruczaj dz.8/5, 8/27 w obr.1-06-71 i Nr 2 w obr.1-06-75 (B)**	R.G.W-Wilanów 498	11.12.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 276 z 9.12.01poz.7609
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej. ul. Waflowej (etap I)**	R.G.W-Wilanów 269	29.06.00	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 92 17.08.00 poz,909
13.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Zawad i Kępy Zawadowskiej**	R.G.W-Wilanów 749	27.06.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 259 z 4.10.02 poz.6635
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **rej. Potułkały**	R.G.W-Wilanów 887	26.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 289 08.11.02 poz 7604
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Rosy, Ruczaj, Wiechy**	R.G.W-Wilanów 886	26.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 289 .08.11.02 poz 7603
16.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Rosy, Ruczaj (C)**	R.G.W-Wilanów 884	26.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 289 08.11.02 poz 7602
17.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wilanowa Wsch. Niskiego**	R.G.W-Wilanów 883	12.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 289 08.11.02 poz 7601
18.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wilanów wysoki i niski zach**	R.G.W-Wilanów 901	08.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 296 z dn.16.11.02 poz 7763
19.	Zm.m.p.z.p. **Wilanowa zach. (Świątynia Opatrzności Bożej)**	R.G.W-Wilanów 900	08.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 292 z 12.11.02 poz 7681
20.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu **ul. Pałacowej, cz. zachodnia**	Rada m.st. Warszawy Nr LXVIII/1993/2006	09.02.2006	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 55 z dn 21.03.2006 r. poz. 1734
21.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Wilanowa Zachodniego cz.II**	Rada m.st. Warszawy Nr LXXVII/2421/2006	22.06.2006	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr .. z dn .. r. poz.

WŁOCHY

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady / uchwalenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **frag. obszaru UT-10 (cmentarz ul. Leonidasa)**	R.G.W-Włochy 423/XLVIII/98	16.06.98	Dz.U.woj.warszawskiego Nr 50 z dn. 2.09.1998r. poz. 174
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **fragmentu obszaru MU-29 (os. Świerszcza)**	R.G.W-Włochy 62/XI/99	9.06.99	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 97 z dn. 29.10.1999r. poz.2488
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **frag.MU-29 ul. Chróścickiego, Łuczek, Rybnicka**	R.G.W-Włochy Nr 337/XXXVI/01 z	29.11.01	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 178 z dn.07.07.02 poz.3983

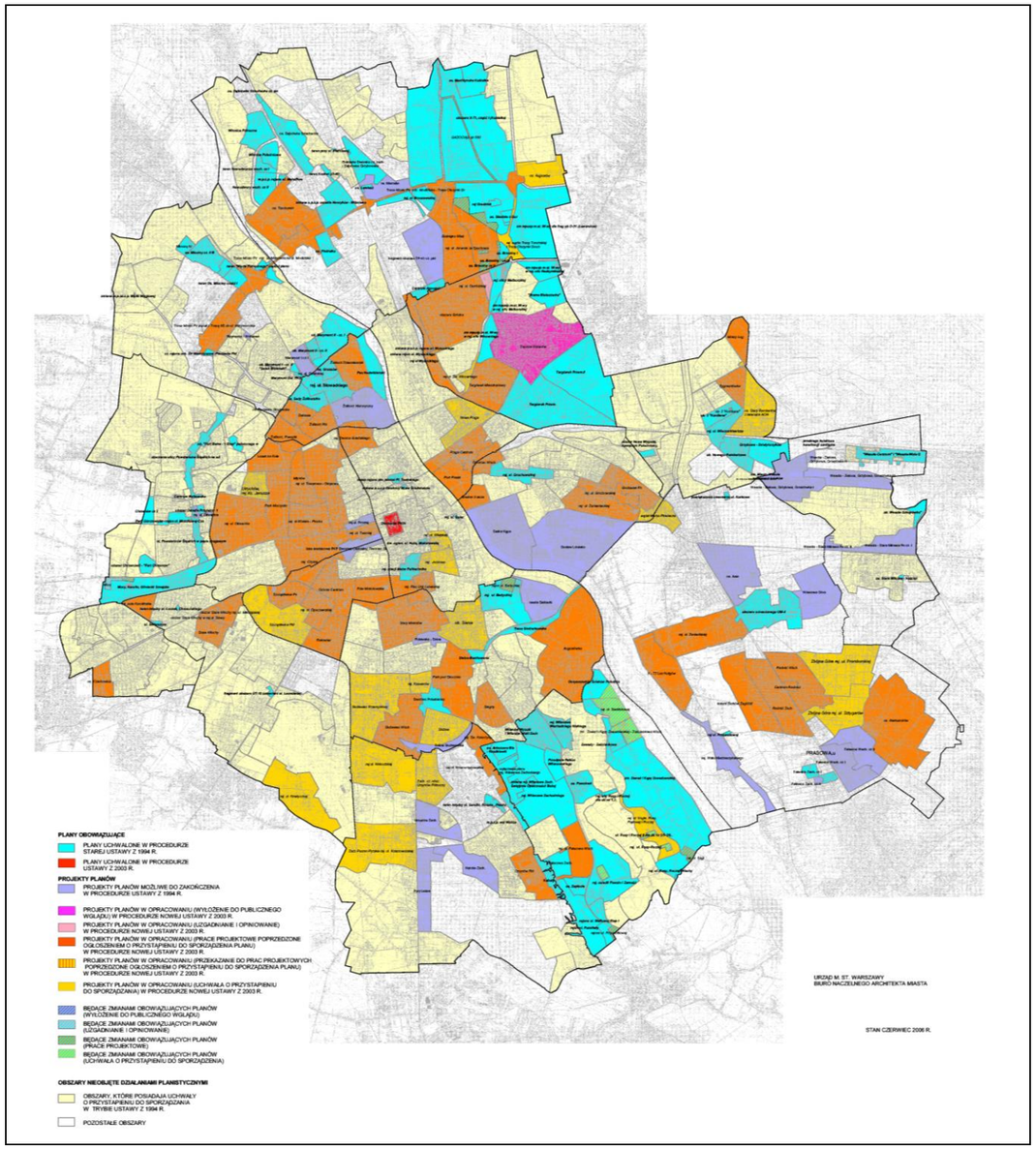
ŻOLIBORZ

Lp	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady zatwierdzenie planu	Data	Nr dziennika urzędowego
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **osiedla Grossów**	R.G.W-Centrum 834/LXVIII/01	04.10.01	Dz.U.woj.mazoieckiego Nr 237 z dn.7.11.01 poz 4386
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Sady Żoliborskie**	R.G.W-Centrum Nr 1899/LXXXII/02	19.09.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 260 z dn.15.10.02 poz 6671
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **otoczenia ul. Słowackiego**	R.G.W-Centrum 2067/LXXXIII/02	10.10.02	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 284 z dn.4.11.02 poz 7461
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **Pasa Nadwiślańskiego**	Rada m.st. Warszawy XXXII/692/2004	24.06.2004	Dz.U.woj.mazowieckiego Nr 188 z dn.29.07.2004 poz 4950

[820] W 2006r. W DZIELNICACH: PRAGA PÓŁNOC, OCHOTA, URSUS, WOLA brak było uchwalonych m.p.z.p.

[820] Datowanie dodane i zmodyfikowana fleksja w zdaniu – uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

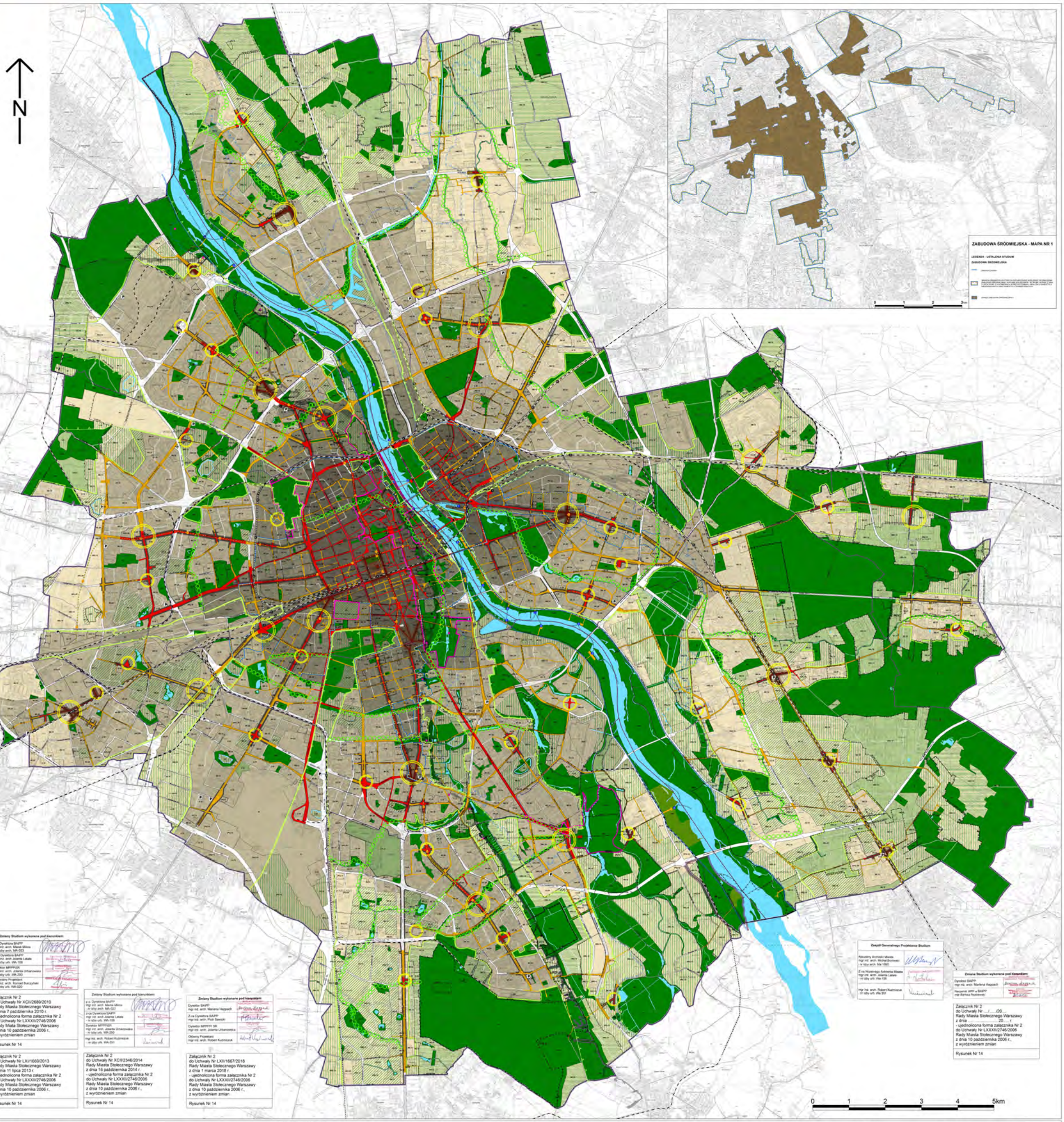
Inwentaryzacja planistyczna [821](2006r.) – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane po 1995 r.

[821] Datowanie dodane uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r. - w związku z art.9 ust. 3a i art. 10 ust.1 pkt 7 oraz ust.5-7 ustawy o pizp

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 14

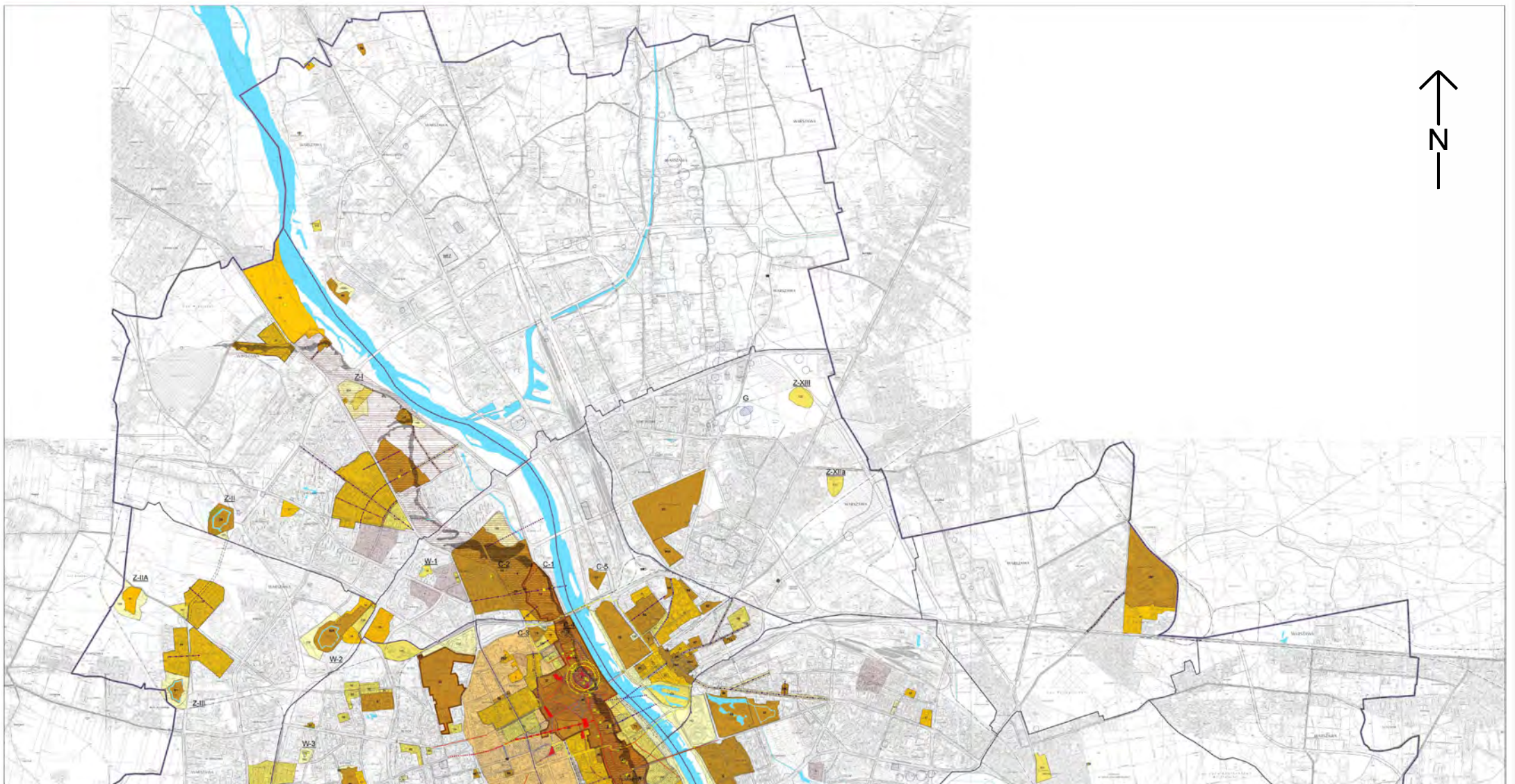

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 15

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/ 2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr I... XXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 15

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1669/ 2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 15

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznikaNr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr15

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/ 2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 15

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../.../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ... 20....r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 15

LEGENDA:

OBSZARY PRAWNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

OBSZARY OBJĘTE STREFAMI OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

OBSZARY DOBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

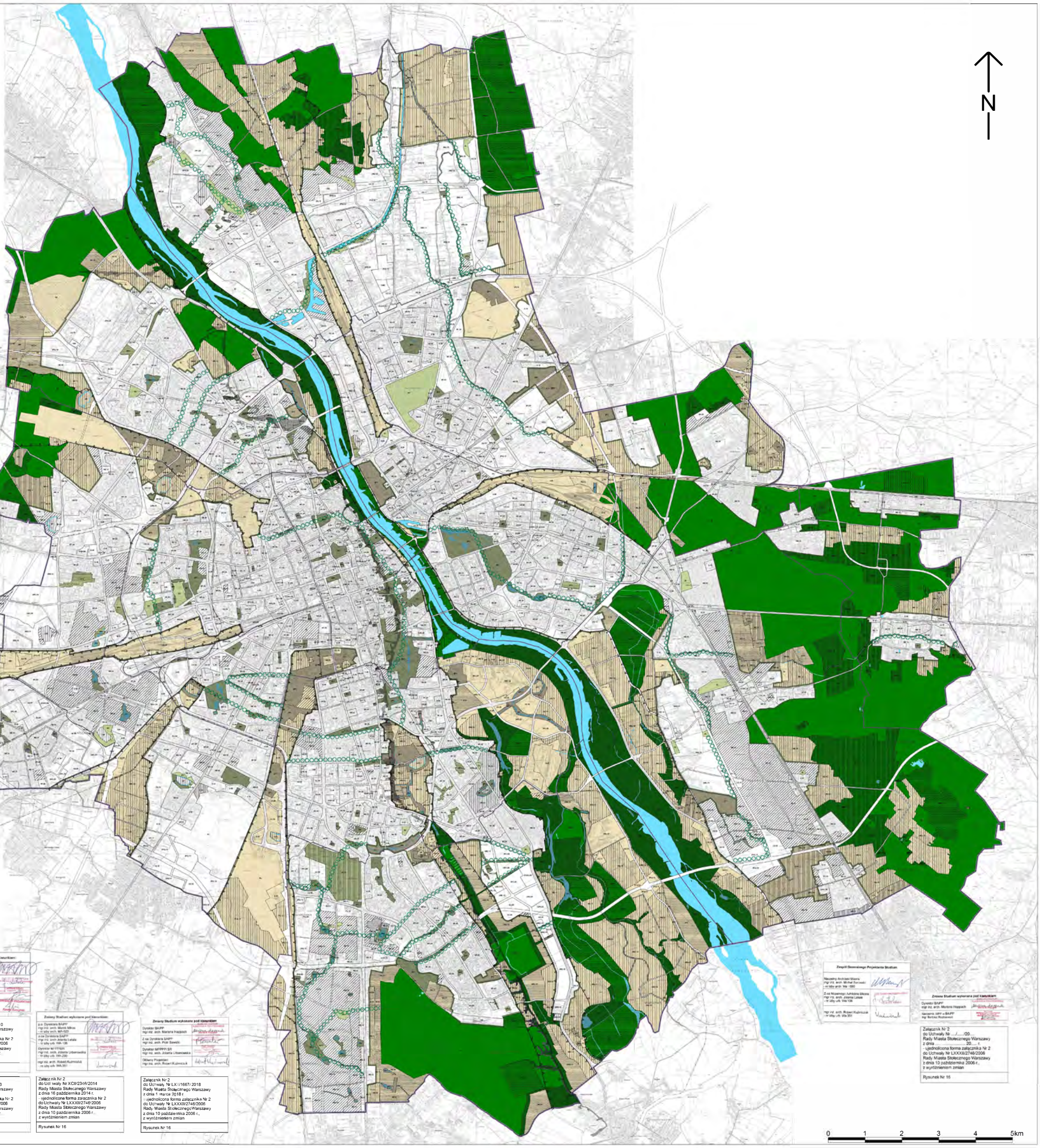
ELEMENTY INFORMACYJNE STUDIUM

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

SYSTEM PRZYRODNICZY WARSZAWY - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 16

LEGENDA

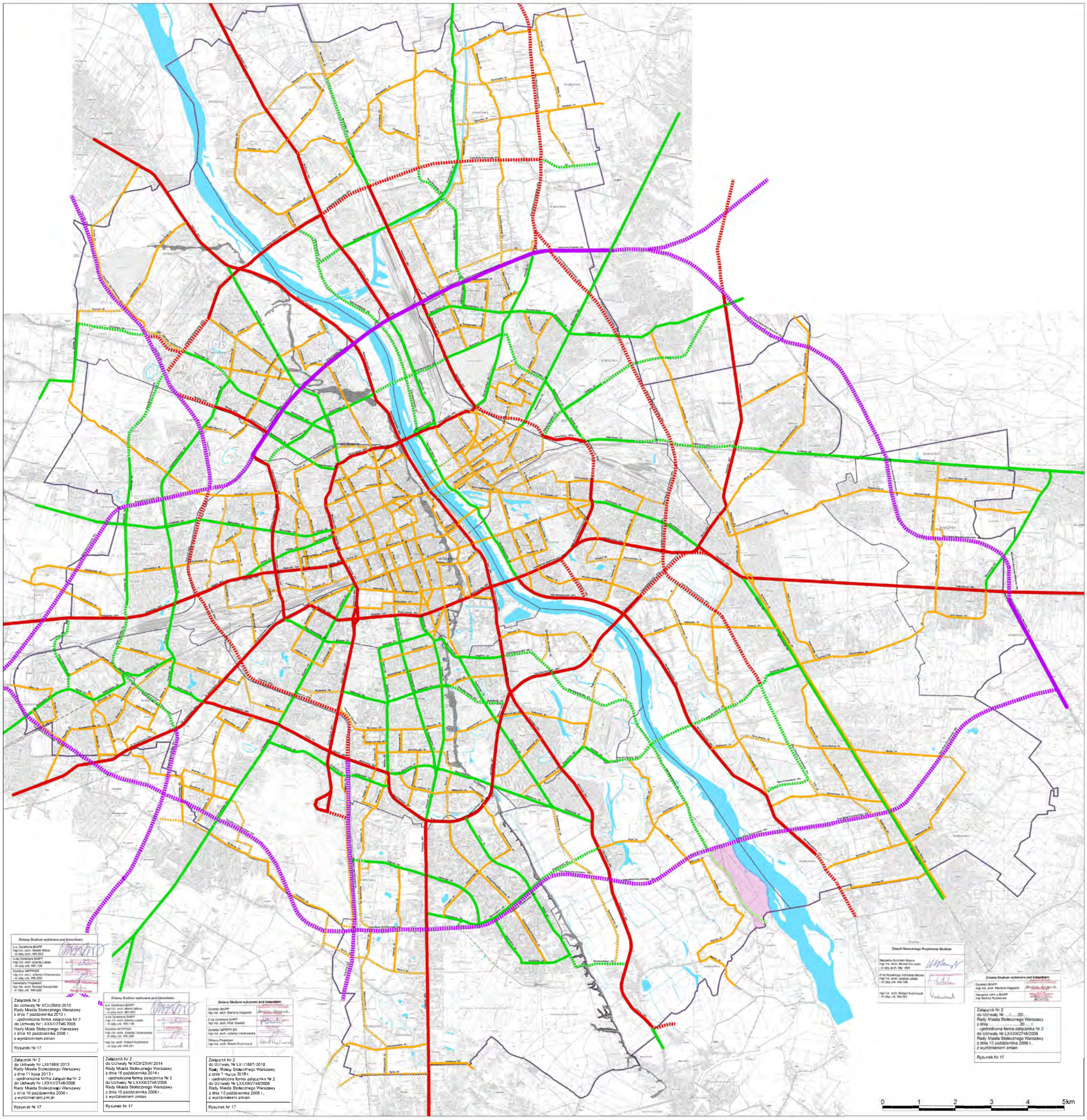

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

UKŁAD DROGOWO-ULICZNY. KLASYFIKACJA - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 17

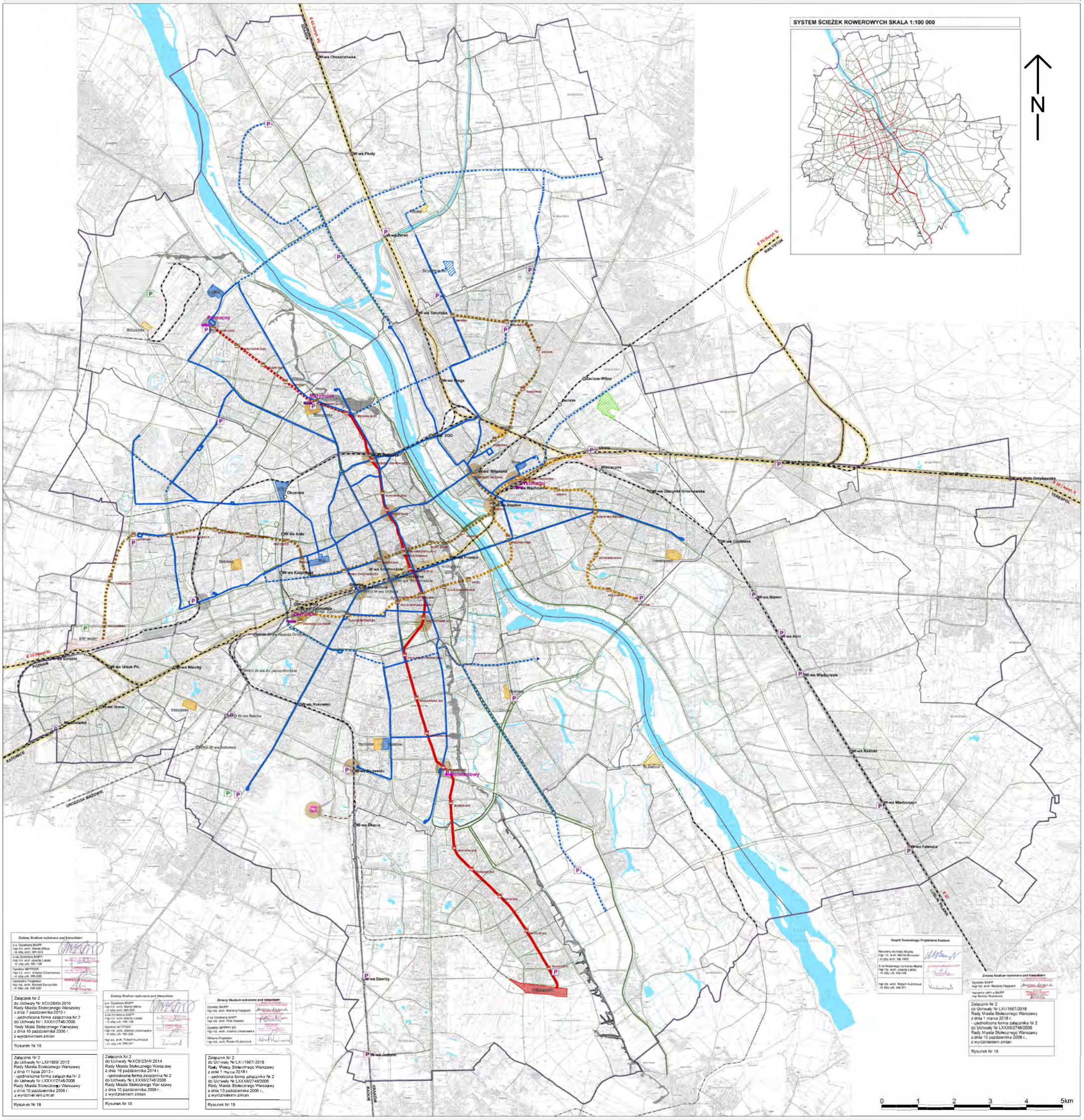
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

KOMUNIKACJA ZBIOROWA - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 18

LEGENDA

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 18

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 18

Załącznik Nr 2
do Uchwały NrXCII/2346/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma zaracznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 18

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 18

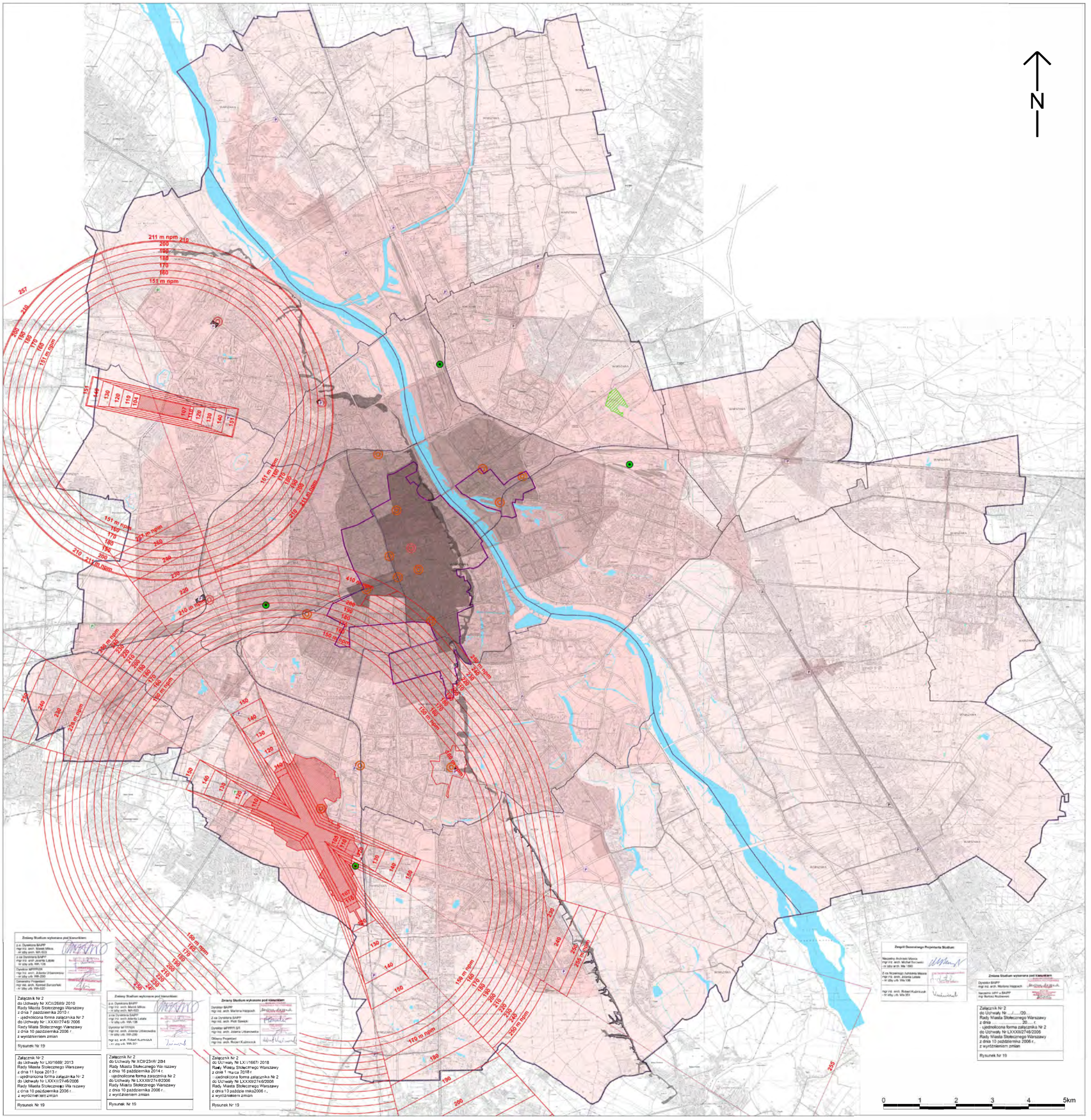
Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian
Rysunek Nr 18

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

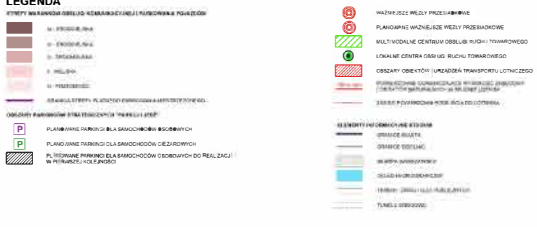
MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

STREFY ZRÓŻNICOWANYCH WARUNKÓW OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ I PARKOWANIA POJAZDÓW - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 19

LEGENDA

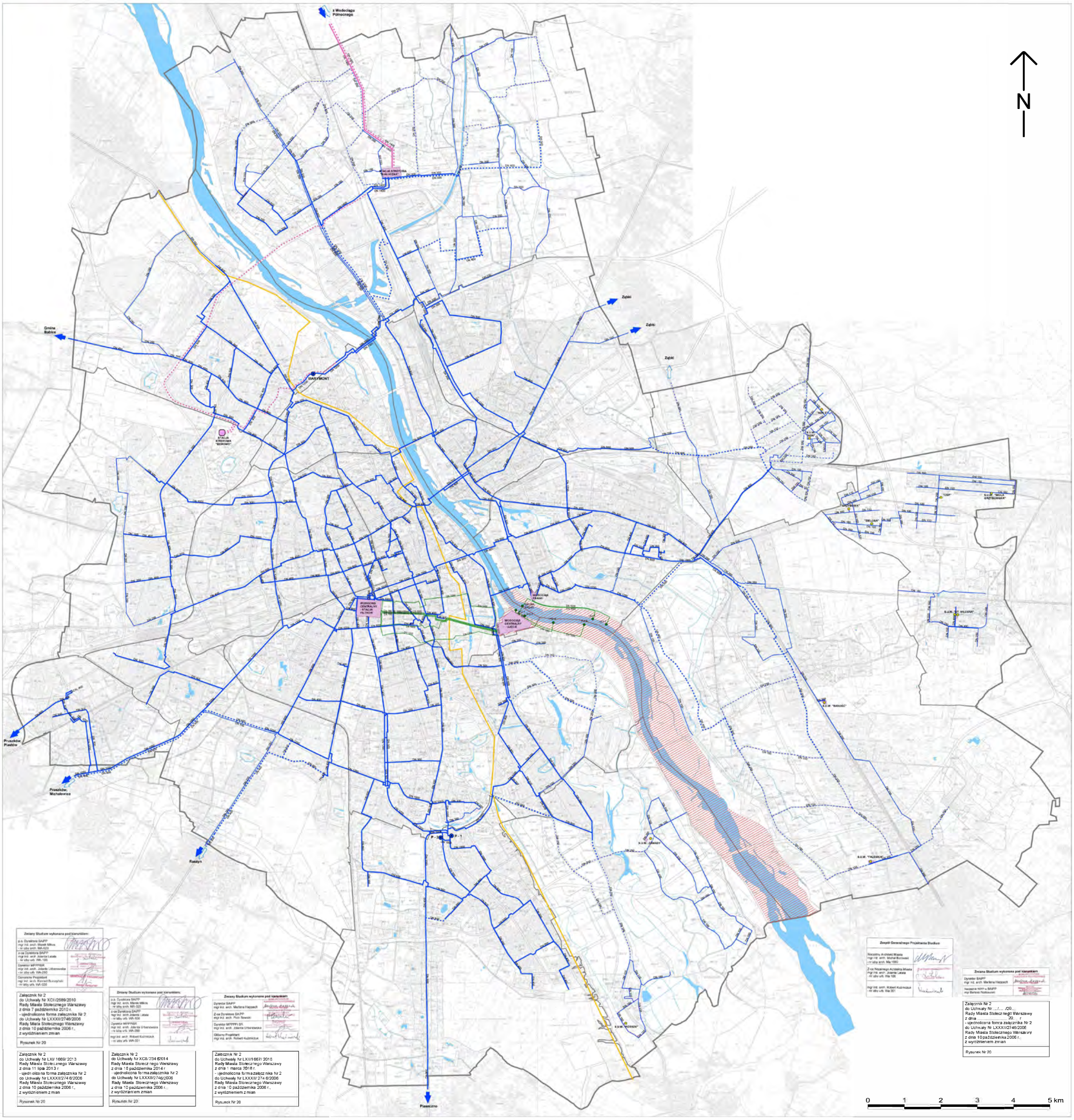

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

WODOCIĄGI - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 20

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
a.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – nr ulicy arch. MA-023
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Latała – nr ulicy urb. WA-106
Dyrektor MPPPSR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – nr ulicy urb. WA-280
Generalny Projektant mgr inż. arch. Konrad Buruchski – nr ulicy urb. MA-020

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XCII/2589/2010 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 7 października 2010 r. - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXIII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r., z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 20

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
a.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – nr ulicy arch. MA-023
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Latała – nr ulicy urb. WA-106
Dyrektor MPPPSR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – nr ulicy urb. WA-280
mgr inż. arch. Robert Kuźnicki – nr ulicy urb. WA-351

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XCII/234 6/2014 Rady Miasta Stołecz nego Warszawy z dnia 15 października 2014 r. - ujednolicona fo rma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXIII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r., z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 20

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Marlena Happach
Z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Piotr Nowicki
Dyrektor MPPPSR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska
Główny Projektant mgr inż. arch. Robert Kuźnicki

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr LXII/1667/ 2015 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 1 marca 2016 r. - ujednolicona fo rma załącz nika Nr 2 do Uchwały Nr LXXXIII/ 274 6/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r., z wyróżnieniem z mian

Rysunek Nr 20

Zespół Generalnego Projektanta Studium
Naczelny Architekt Miasta mgr inż. arch. Michał Borowski – nr uby arch. Ma 1080
Z-ca Naczelnego Architekta Miasta mgr inż. arch. Jolanta Latała – nr uby urb. Wa 106
mgr inż. arch. Robert Kuźnicka – nr uby urb. Wa 351

Zmiana Studium wykonana pod kierunkiem
Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Marlena Happach
Naczelnik WPP w BAPP mgr Barbara Rostkowski

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr .../.... /20... Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia ..... 20... r - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXIII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r., z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 20

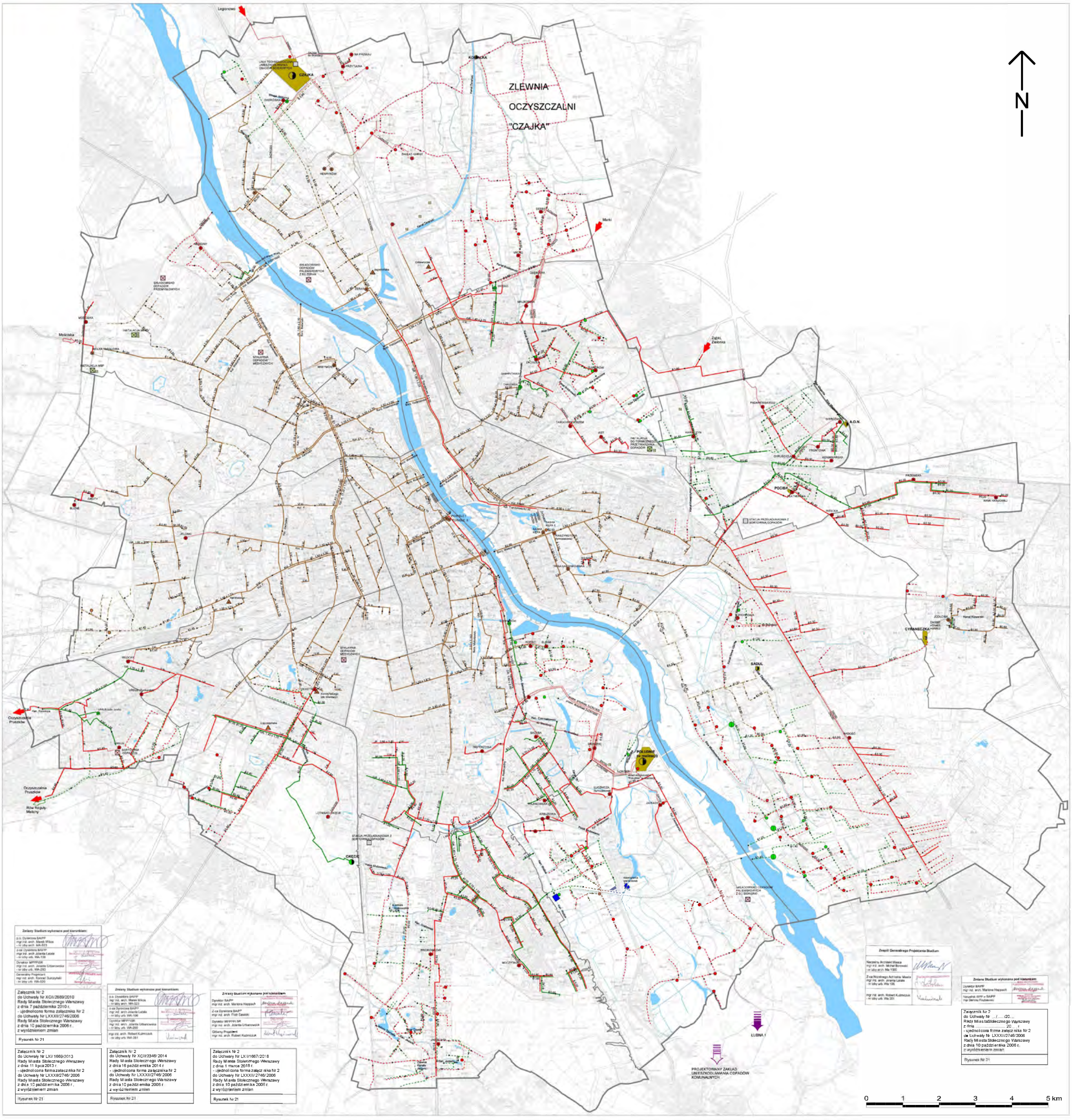
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

KANALIZACJA, GOSPODARKA ODPADAMI - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 21

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
p.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – nr izby arch. MA-023
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Lelek – nr izby urb. WA-106
Dyrektor MPPPOR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – nr izby urb. WA-290
Generalny Projektant mgr inż. arch. Konrad Durczyński – nr izby urb. WA-520

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XCII/2689/2010 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 7 października 2010 r. - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r. z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 21

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
p.o. Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Marek Mikos – nr izby arch. MA-023
z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Jolanta Lelek – nr izby urb. WA-106
Dyrektor MPPPOR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska – nr izby urb. WA-290
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk – nr izby urb. WA-381

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XCII/2346/2014 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 16 października 2014 r. - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r. z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 21

Zmiany Studium wykonane pod kierunkiem:
Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Mariana Happach
Z-ca Dyrektora BAPP mgr inż. arch. Piotr Zawicki
Dyrektor MPPPOR mgr inż. arch. Jolanta Urbanowska
Główny Projektant mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr LXVI/1667/2015 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 1 marca 2016 r. - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r. z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 21

Zespół Generalnego Projektanta Studium
Naczelny Architekt Miasta mgr inż. arch. Michał Borowski – nr izby arch. Ma 1390
Z-ca Naczelnego Architekta Miasta mgr inż. arch. Jolanta Lelek – nr izby urb. Wa 106
Narzędzia: BAPP w SAPP mgr Bernika Fiodorowski
mgr inż. arch. Robert Kuźmiczuk – nr izby urb. Wa 381

Zmiana Studium wykonana pod kierunkiem:
Dyrektor BAPP mgr inż. arch. Mariana Happach

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr .../...../20... Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia ..... 20... r. - ujednolicona forma załącznika Nr 2 do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 października 2006 r. z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 21

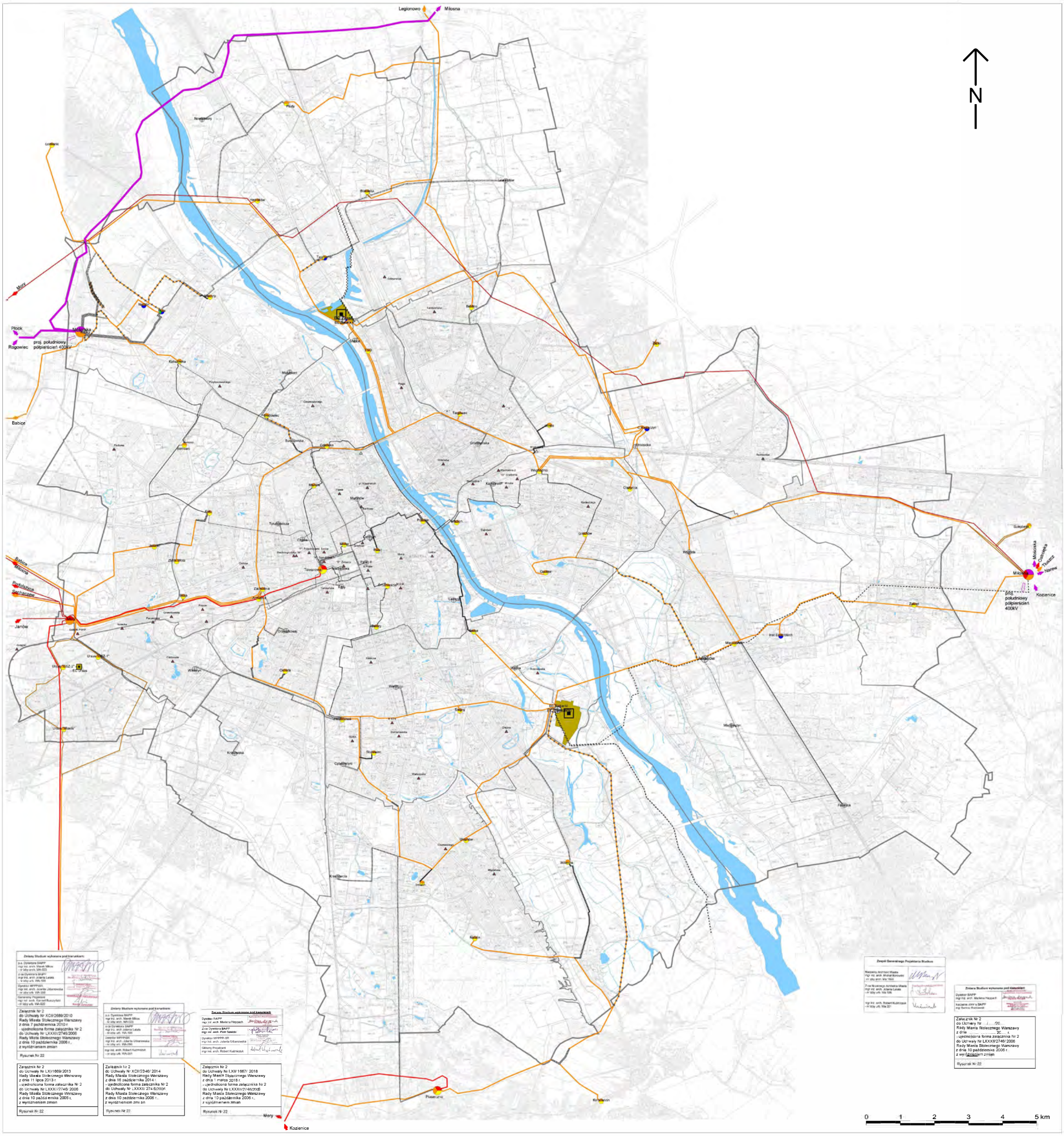
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

ELEKTROENERGETYKA - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 22

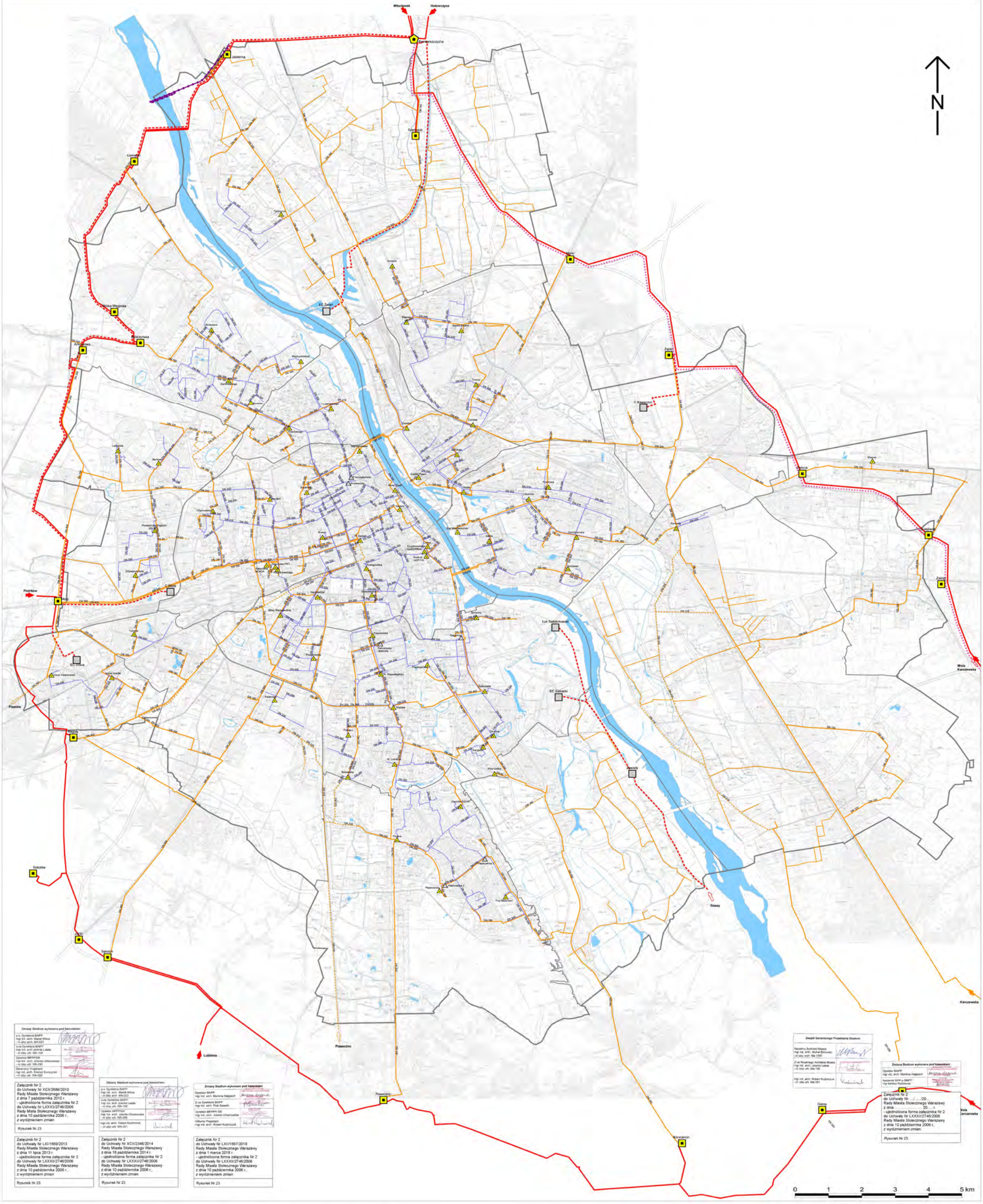
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

GAZOWNICTWO I PALIWA CIEKŁE - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 23

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 23

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1669/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 23

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2346/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 23

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 23

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr ..../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ..... 20.... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 23

LEGENDA

GAZOWNICTWO:
OBIEKTY ISTNIEJĄCE:
- TŁOCZNIE GAZU
- STACJE REDUKCYJNE 1 st.
- STACJE REDUKCYJNE 2 st.
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- GAZOCIĄGI ŚREDNIEGO CIŚNIENIA
- WYBRANE GAZOCIĄGI 82 O DN>150
- GAZOCIĄGI NISKIEGO CIŚNIENIA

OBIEKTY PROJEKTOWANE - INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM:
- STACJE REDUKCYJNE 1 st.
- STACJE REDUKCYJNE 2 st.
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- GAZOCIĄGI ŚREDNIEGO CIŚNIENIA

OBIEKTY PROJEKTOWANE - INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM:
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA

PALIWA CIEKŁE:
OBIEKTY ISTNIEJĄCE:
- RUROCIĄG PALIWOWY

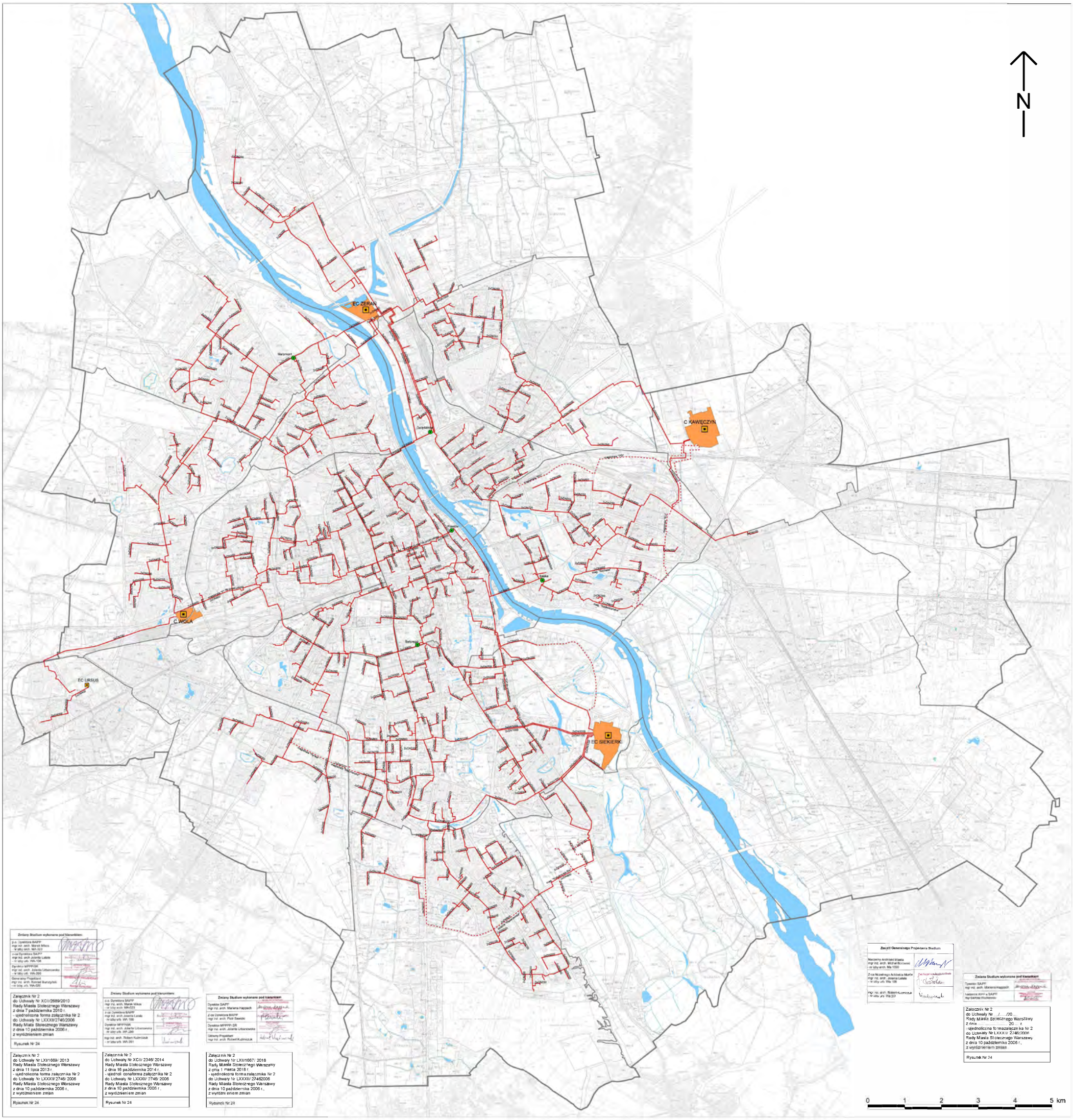
ELEMENTY INFORMACYJNE STUDIUM:
- UKŁAD HYDROGRAFICZNY
- GRANICA MIASTA
- GRANICE DZIELNIC
- POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE ISTNIEJĄCE
- POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE (PROJEKTOWANE)

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

CIEPŁOWNICTWO - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 24

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Wanszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 24

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXI/1669/ 2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 24

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/ 2346/ 2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednoli conaforma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/ 2746/ 2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 24

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/ 2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/ 27462006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 24

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr ..../ ..../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ..... 20.... r.
- ujednolicona formazałącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/ 2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 24

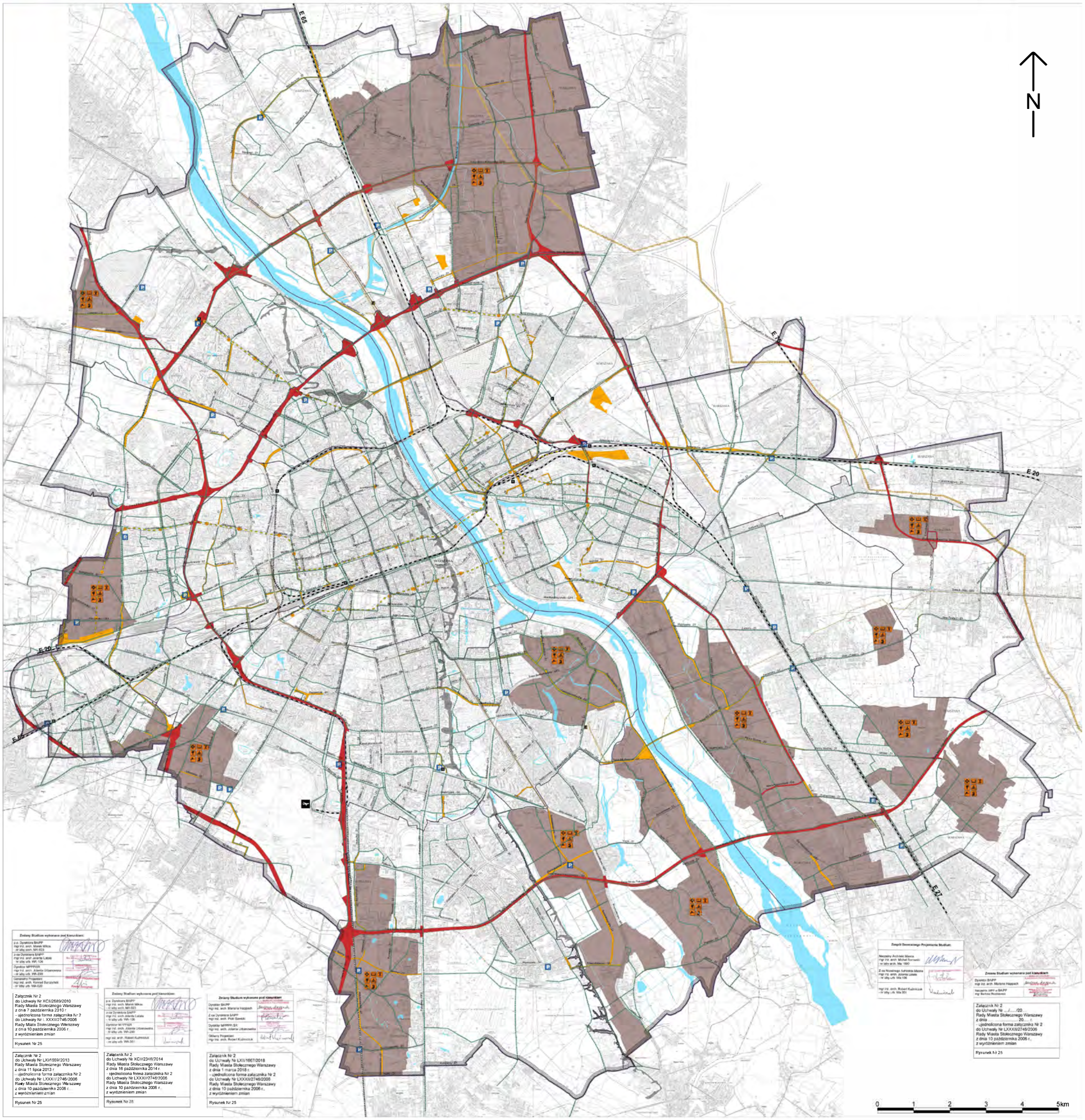
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK 25

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/2689/2010
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 7 października 2010 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr I. XXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 25

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XCII/23#6/2014
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 16 października 2014 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 25

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1667/2018
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 1 marca 2018 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 25

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr LXII/1869/2013
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 11 lipca 2013 r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 25

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr .../.../20...
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia ... 20... r.
- ujednolicona forma załącznika Nr 2
do Uchwały Nr LXXXII/2746/2006
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 10 października 2006 r.,
z wyróżnieniem zmian

Rysunek Nr 25

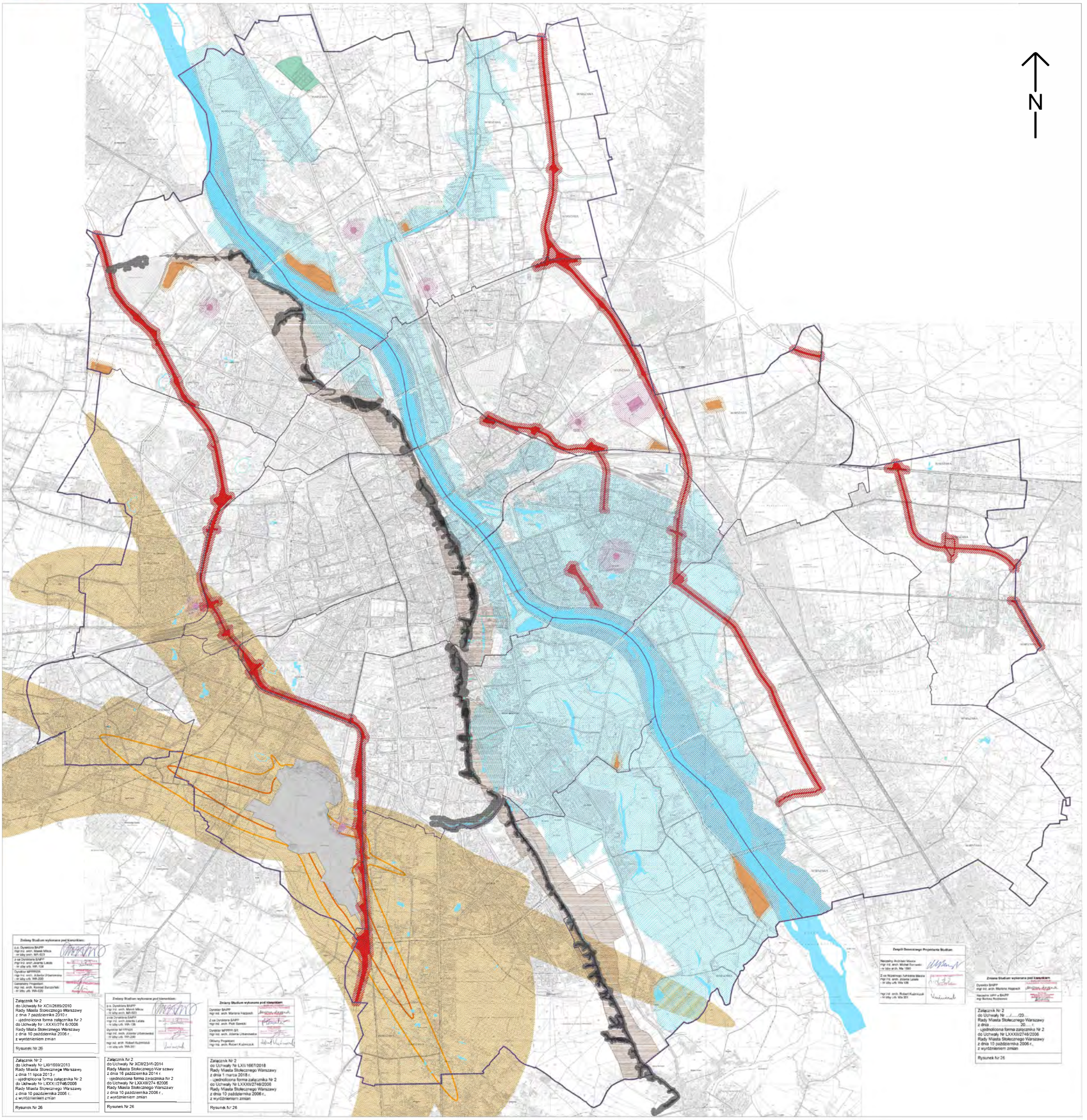
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

OBSZARY PROBLEMOWE I ZAGROŻENIA - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 26

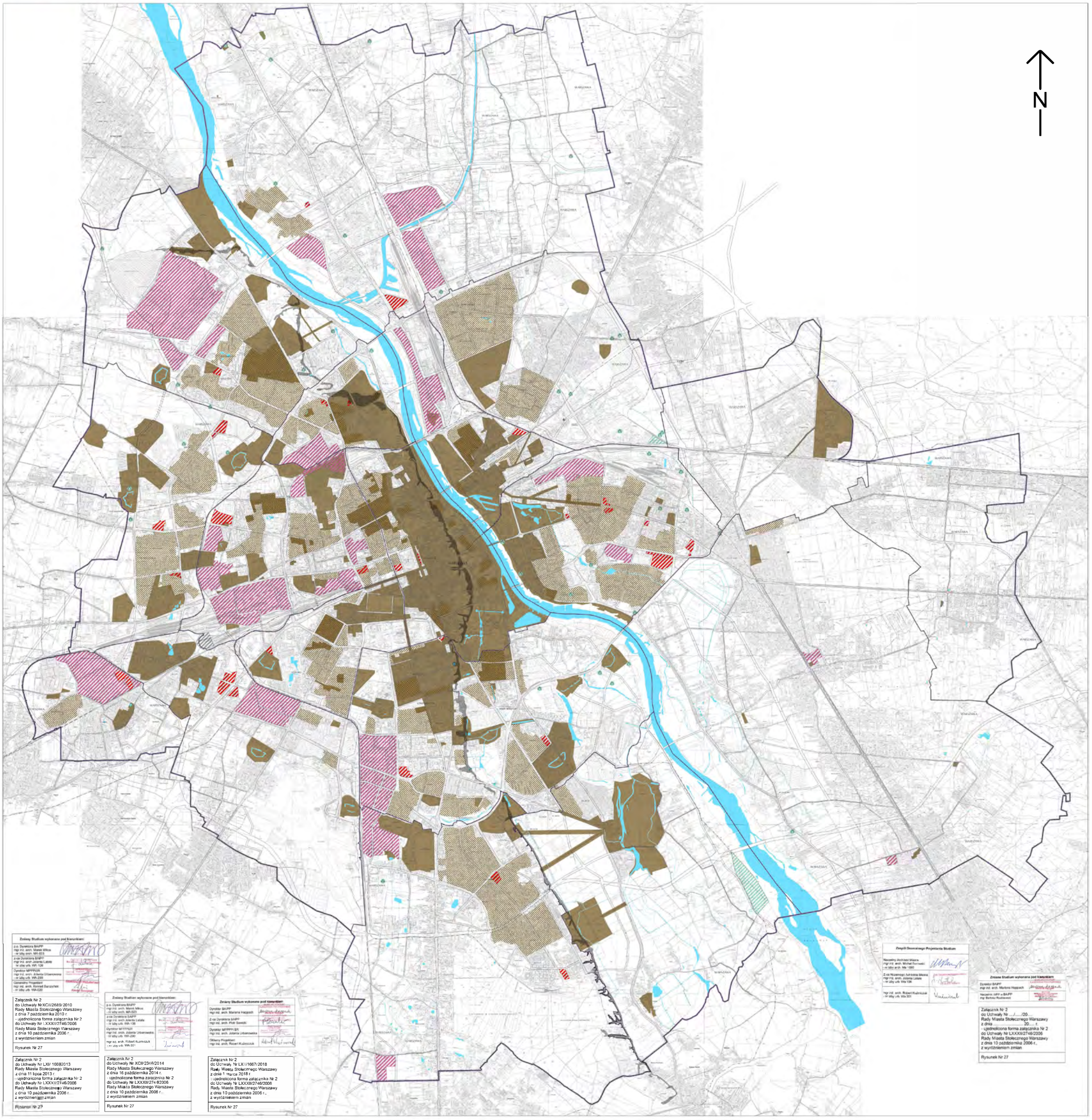
LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 27

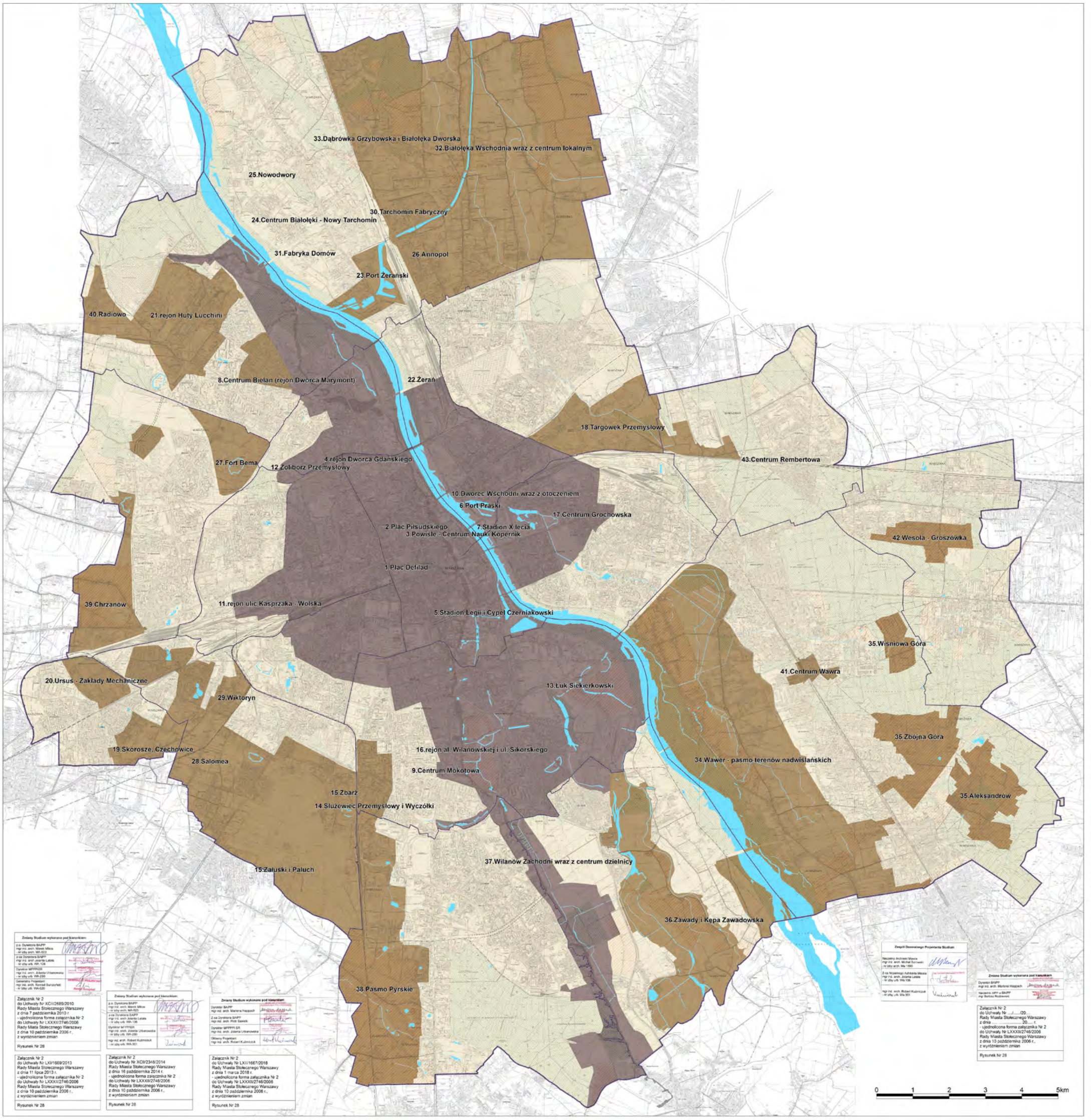

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M. ST. WARSZAWY

PLANOWANIE PRZESTRZENNE - ZAMIERZENIA ZWIĄZANE ZE SPORZĄDZANIEM PLANÓW MIEJSCOWYCH - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - RYSUNEK NR 28

LEGENDA

BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

MIEJSKA PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I STRATEGII ROZWOJU

PODSUMOWANIE: UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO m. st. WARSZAWY ze zmianami*

* Zmiany wprowadzane zgodnie z odrębnymi uchwałami Rady m.st.Warszawyy

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o ustroju m.st. Warszawy z 15 marca 2002 r. miasto stołeczne Warszawa jest gminą mającą status miasta na prawach powiatu. Podzielone jest na 18 jednostek pomocniczych, którymi są dzielnice: Bielany, Bemowo, Białołęk,. Mokotów, Ochota, Praga Płn, .Praga Płd., Rembertów, Śródmieście, Targówek, Ursynów, Ursus, Wawer, Wesoła, Wilanów, Włochy, Wola, Żoliborz.

Warszawa, jako stolica kraju i regionu, odgrywa szczególną rolę w życiu społeczno-gospodarczym państwa. Rola ta wynika z pełnionych przez miasto funkcji: symbolicznych, związanych z tożsamością historyczną narodu i państwa, reprezentacyjnych na arenie międzynarodowej, ośrodka życia politycznego i społecznego, centrum zarządzania państwem i gospodarką, wiodącego ośrodka nauki szkolnictwa wyższego a także ośrodka kultury i wyspecjalizowanej opieki zdrowotnej.

Warszawa w granicach administracyjnych. Zajmuje obszar 517 km kw. i liczy 1 milion 690 tysięcy mieszkańców. Wraz z 30 otaczającymi ją miastami tworzy prawie trzymilionową aglomerację.

Warszawa, po otwarciu się Polski w 1989 roku na gospodarkę światową, stała się jego głównym beneficjentem zarówno w wymiarze społecznym, jak i ekonomicznym; w wyniku przekształceń gospodarczych w krótkim czasie osiągnęła trzykrotnie wyższy niż średni w kraju poziom PKB na jednego mieszkańca i imponujący na tle kraju wzrost liczby pracujących, w tym 75% w sektorze usług. Globalizacja gospodarki spowodowała, że liczące prawie 2 miliony mieszkańców, miasto, stało się największym w kraju skupiskiem usług dla przedsiębiorstw, centrum pośrednictwa finansowego, bezkonkurencyjnym ośrodkiem handlu i ośrodkiem dyspozycyjnym kapitału zagranicznego.

W ciągu ostatnich piętnastu lat rozwój Warszawy nabrał cech żywiołowego procesu, w niewielkim stopniu regulowanego działaniami administracji. Przyczyną tego zjawiska były częste zmiany struktury administracyjnej miasta, wynikające ze zmian ustroju samorządowego Warszawy. Obserwowany chaos przestrzenny, rozlewanie się zabudowy, niszczenie tradycyjnego krajobrazu pod presją nowych inwestycji, konflikty wokół rozbudowy niezbędnej dla rozwoju regionalnego infrastruktury są nie tyle skutkiem popełnionych błędów, co wynikiem wystąpienia procesów, na które władze samorządowe nie mogły skutecznie oddziaływać.

Według strategii Warszawa w 2020 roku to: *„nowoczesna, dynamicznie rozwijająca się metropolia z gospodarką opartą na wiedzy, środkowoeuropejskie centrum finansowe, miasto zajmujące znaczące miejsce wśród najważniejszych stolic europejskich,(…) wspólnota otwarta i dostępna, miasto wysokiej jakości życia, ważne centrum kultury europejskiej o dobrze zorganizowanej przestrzeni publicznej – miasto z duszą”.* Aspiracje Warszawy i dążenie do osiągnięcia najwyższego poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz do zajęcia znaczącego miejsca wśród najważniejszych metropolii europejskich stawiają przed władzami i mieszkańcami miasta ambitne lecz trudne wyzwania. Realizacja tych wyzwań w ogromnym stopniu związana jest planowaniem rozwoju i zagospodarowania przestrzennego nie tylko samego miasta, ale też obszaru aglomeracji warszawskiej, gdzie wzajemne relacje miasta i terenów sąsiednich powinny tworzyć sprawnie działający organizm.

Jednym z celów strategicznych rozwoju stolicy jest kierowanie jej rozwojem w taki sposób, aby osiągnąć trwały ład przestrzenny. Realizacja tego celu wymaga od władz samorządowych prowadzenia polityki przestrzennej, zgodnej nie tylko z potrzebami, ale i z możliwościami rozwoju miasta. Prowadzona przez władze Warszawy polityka przestrzenna koncentruje się na zaspokajaniu potrzeb i podnoszeniu standardu życia w mieście. Głównym celem prowadzonych działań jest dążenie do osiągnięcia przez warszawiaków satysfakcji z dobrych warunków życia w metropolii z wszechstronnie rozbudowanymi funkcjami kulturalnymi, oświatowymi, sportowo-rekreacyjnymi, nowoczesną i wygodną infrastrukturą komunikacyjną, socjalną i usługową. Stolica ma stać się miastem przyjaznym, gwarantującym dobrobyt całej społeczności.

Podstawowym zadaniem projektowania architektury i krajobrazu miejskiego jest zdefiniowanie ulic i przestrzeni publicznych, jako obszarów wspólnego użytkowania. Każdy obszar czy rejon miasta powinien pozwolić mieszkańcom odczuć charakter i klimat miejsca, a intensywność i dobór funkcji zabudowy terenów powinny umożliwić pieszy dostęp do sąsiadujących z nimi dworców i przystanków transportu publicznego tak, aby stał się on atrakcyjną alternatywą dla samochodu. Rozwój współczesnych metropolii musi uwzględniać ruch samochodowy, z jednoczesnym poszanowaniem ruchu pieszego.

Strategia rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku, *(uchwała nr LXII/1789/2005 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 24 listopada 2005 roku):*

MISJA

Misją samorządu Warszawy, stolicy Rzeczypospolitej Polskiej, miasta o bogatych tradycjach, jest osiągnięcie jak najwyższego poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz zajęcie przez Warszawę znaczącego miejsca wśród najważniejszych metropolii europejskich.

WIZJA

Warszawę 2020 roku widzimy jako atrakcyjną, nowoczesną, dynamicznie się rozwijającą metropolię z gospodarka oparta na wiedzy, środkowoeuropejskie centrum finansowe, miasto zajmujące znaczące miejsce wśród najważniejszych stolic europejskich. Warszawa w naszej wizji to wspólnota otwarta i dostępna, miasto wysokiej jakości życia, ważne centrum kultury europejskiej o dobrze zorganizowanej przestrzeni publicznej – miasto z duszą.

CELE STRATEGICZNE

Cel.1 Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców.
Cel.2 Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej.
Cel.3 Rozwijanie funkcji metropolitalnych wzmacniających pozycję Warszawy w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.
Cel.4 Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i badaniach naukowych”.
Cel.5 Osiągnięcie w Warszawie trwałego ładu przestrzennego.

Miasto powinno skupiać szerokie spektrum funkcji publicznych i prywatnych w celu wsparcia gospodarki regionalnej i zaspokojenia potrzeb mieszkańców o różnych dochodach. Funkcje publiczne, administracyjne i komercyjne powinny być zlokalizowane w dzielnicach i strefach tak, aby wiele z czynności dnia codziennego mogło odbywać się w zasięgu ruchu pieszego. Dzielnice powinna charakteryzować zwarta, wielofunkcyjna zabudowa; należy projektować połączone siatki ulic, zachęcające do chodzenia pieszo, w celu redukcji liczby i długości podróży samochodem oraz oszczędzania energii. Różnorodne tereny zieleni, od ogródków jordanowskich i skwerów do boisk i ogrodów publicznych, powinny stanowić wyposażenie każdej z dzielnic.

2. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY ROZWIĄZAŃ.

18 grudnia 2003 roku Rada Miasta Stołecznego Warszawy podjęła decyzję o przystąpieniu do sporządzania *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy*.

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju miasta ustalonego w *Strategii rozwoju miasta*, a także przy sporządzaniu wieloletnich [1]prognoz finansowych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w mieście.

Studium składa się z trzech części, uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy, kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz części informacyjnej. W części poświęconej uwarunkowaniom znajdują się: krótka charakterystyka stanu istniejącego oraz ocena dotychczasowego zagospodarowania, w podziale na mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, jak również wnioski, które jako podsumowanie oceny stanu istniejącego odnoszą się do formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego. Część poświecona kierunkom zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia koncepcyjne oraz ustalenia wiążące, które wynikają z innych aktów prawnych lub zostały podjęte w *Studium* i wskazują obszary ochrony lub zagrożeń. Tutaj też znajdują się wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kierunków zmian lub zasad ochrony. Część informacyjna studium zawiera wykazy obszarów i obiektów objętych ochroną oraz dane na temat stanu planistycznego na obszarze m.st. Warszawy. Stanowi ona uzupełnienie dwóch poprzednich części przede wszystkim z zakresu dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska przyrodniczego oraz jego zasobów.

[1] Korekta wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

2.1. STUDIUM A POLITYKA PRZESTRZENNA KRAJU

Polityka przestrzenna kraju zgodna jest z wytycznymi Unii Europejskiej. Pozycja Warszawy i kierunki jej rozwoju określone w tej polityce sprzyjają wykorzystaniu potencjału miasta w dążeniu do osiągnięcia statusu metropolii o znaczeniu międzynarodowym.

Strategiczne cele rozwoju i zagospodarowania Polski wytyczone zostały w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju" przyjętej przez sejm RP 17 listopada 2000 roku (aktualizacja Koncepcji została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r. i nie była jeszcze, tj. na etapie sporządzania projektu studium, prezentowana Sejmowi RP, zgodnie z wymogami art. 47 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Dokument ten przyjmuje podstawowe cele i zasady kształtowania polskiej przestrzeni, kładąc główny akcent na wzmocnienie roli obszarów metropolitalnych w strukturze przestrzennej kraju. Przewodnią rolę w kształtowaniu przestrzeni odgrywać mają ośrodki rozwoju społeczno – gospodarczego o znaczeniu europejskim jako centra przedsiębiorczości i innowacji gospodarczej; Jednym z takich ośrodków jest Warszawa.

Powyższe dokumenty, oprócz tego, że precyzują, jaką rolę ma spełniać Warszawa, określają również działania, jakie należy podjąć, aby osiągnąć status metropolii europejskiej. Celami polityki przestrzennej kraju jest dążenie do osiągnięcia przez Warszawę statusu miasta o znaczeniu europejskim i wzrost jej znaczenia jako bieguna rozwoju społeczno-gospodarczego w układzie krajowym i międzynarodowym.
Osiągnięcie tych celów wymaga:

- wzmocnienia pozycji Warszawy w układzie krajowym i międzynarodowym,
- podniesienia sprawności funkcjonowania infrastruktury technicznej,
- uporządkowania struktur urbanistycznych Warszawy,
- wzmocnienia warszawskiego węzła transportowego i wyznaczenia, w oparciu o korytarze transportowe, pasm przyśpieszonego rozwoju o znaczeniu krajowym i międzynarodowym,
- kultywowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszarów Mazowsza w kontekście sieci ekologicznej NATURA 2000.

2.2. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ M.ST. WARSZAWY

Rozwój Warszawy polegać będzie na zapewnieniu warunków przestrzennych dla trwałego zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, ochronie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz osiągnięciu europejskich standardów warunków życia mieszkańców.

W studium zostały określone warunki dla osiągnięcia sprawnych powiązań transportowych, powstawania nowych, wielofunkcyjnych struktur przestrzennych, kształtowania i ochrony naturalnych wartości przyrodniczych i kulturowych, podniesienia jakości przestrzeni publicznych.

Wyznaczone w studium cele polityki przestrzennej obejmują:

CEL.1. POPRAWĘ ŁADU PRZESTRZENNEGO MIASTA.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

1) Wskazanie obszarów i określenie zasad dla tworzenia wielofunkcyjnych struktur urbanistycznych z uwzględnieniem zróżnicowania obecnego stanu zagospodarowania tych obszarów.
2) Określenie zasad porządkowania i kształtowania elementów tworzących strukturę przestrzenną miasta.
3) Wyznaczenie obszarów koncentracji usług i zwiększenie udziału centrotwórczych funkcji miejskich w szczególności w centralnych obszarach prawobrzeżnej Warszawy.
4) Określenie standardów zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta poprzez ustalenie granicznych parametrów.

CEL.2 OCHRONĘ ISTNIEJĄCYCH I TWORZENIE NOWYCH ELEMENTÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

1) Wypracowanie spójnego modelu rozwoju przestrzennego miasta umożliwiającego realizację wizji rozwoju Warszawy jako metropolii o znaczeniu międzynarodowym. Model ten zawierać będzie wskazania dotyczące obszarów przeznaczonych dla rozwoju funkcji usługowych służących współpracy gospodarczej, naukowej i kulturalnej w ramach sieci metropolii krajowych i europejskich (obszary, w jakich będą realizowane centra kongresowe, hale wystawienniczo-targowe, obiekty służące organizowaniu imprez naukowych, kulturalnych i sportowych), terenów, na których będzie realizowane budownictwo mieszkaniowe, obszarów wymagających ponownego zagospodarowania (w tym zwłaszcza terenów poprzemysłowych i miejskich nieużytków), w szczególności na cele usługowe i mieszkaniowe.
2) Rozwój nowoczesnej gospodarki o zaawansowanych technologiach (parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości).
3) Określenie zasad kształtowania i ochrony oraz rozbudowa systemu obszarów chronionych o walorach urbanistycznych, kulturowych i przyrodniczych, powiązane jednoznacznym określeniem warunków dopuszczalnego zainwestowania na tych obszarach.
4) Określenie zasad kształtowania i ochrony oraz rozbudowa systemu przyrodniczego miasta oraz ochrona jakości i zasobów środowiska.

CEL.3. OKREŚLENIE ZASAD KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY ORAZ ROZBUDOWY SYSTEMU OBSZARÓW CHRONIONYCH O WALORACH URBANISTYCZNYCH I KULTUROWYCH.

CEL.4. OKREŚLENIE ZASAD KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY ORAZ ROZBUDOWY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO MIASTA ORAZ OCHRONA JAKOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA.

CEL.5. USPRAWNIENIE I ROZWÓJ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO, ZAPEWNIAJĄCEGO WARUNKI DO SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO PRZEMIESZCZANIA OSÓB I TOWARÓW PRZY OGRANICZENIU SZKODLIWEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE I CYWILIZACYJNE.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

1) Określenie kształtu układu drogowo-ulicznego zorientowanego na sprawną obsługę powiązań zewnętrznych z układem dróg krajowych i wewnętrznych, w szczególności międzydzielnicowych.
2) Określenie sieci drogowo-rowerowych.
3) Określenie zintegrowanego systemu komunikacji szynowej (metro, tramwaj, kolej) , ze wskazaniem rejonów lokalizacji węzłów przesiadkowych i parkingów *Parkuj i jedź.*
4) Wyznaczenie stref zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkingowej.
5) Wyznaczenie lokalizacji zajezdni tramwajowych i autobusowych oraz centrów obsługi ruchu towarowego.
6) Wskazanie obiektów transportu lotniczego.

CEL.6. POPRAWĘ FUNKCJONOWANIA I ROZWÓJ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Cel ten będzie realizowany poprzez:

1) W zakresie zaopatrzenia w wodę: zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta wody na cele bytowo-socjalne o jakości akceptowanej przez odbiorców i spełniającej wymagane przepisami normy i standardy, utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach zagrożenia kryzysowego, poprawę stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobieganie stratom wody i uniknięcie wtórnego zanieczyszczenia.

2) W zakresie kanalizacji: oczyszczanie wszystkich ścieków odbieranych przez system kanalizacyjny miasta, zwiększenie zasięgu istniejącej sieci kanalizacyjnej (wyprzedzanie inwestycjami kanalizacyjnymi przedsięwzięć związanych z rozwojem miasta), stosowanie rozwiązań indywidualnych odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy, jeżeli względy ochrony środowiska oraz ekonomiczne i finansowe nie będą stanowiły przeciwwskazań, stworzenie nowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodami opadowymi.
3) W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną - poprawę bezpieczeństwa zasilania.
4) W zakresie zaopatrzenia w ciepło: dostosowanie źródeł energii do wymagań ochrony środowiska, zapewnienie poprawy niezawodności i właściwych parametrów jakościowych dostaw energii cieplnej dla obecnych i przyszłych odbiorców, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) jako czynników wspomagających podstawowe nośniki energetyczne.
5) W zakresie zaopatrzenia w gaz - zwiększenie udziału paliwa gazowego w bilansie energetycznym miasta, wykorzystanie gazu jako podstawowego źródła ciepła na terenach o niskiej intensywności zabudowy.
6) W zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów – objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów, zwiększenie recyklingu, ograniczenie transportu odpadów na dalekie odległości oraz ilości odpadów składowanych na wysypiskach.

2.3. ZAŁOŻENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ M.ST. WARSZAWY.

LUDZIE I GOSPODARKA

Miasto jest dużym rynkiem pracy, na ponad 850 tys. pracujących jedna czwarta to osoby spoza miasta. Od lat w Warszawie utrzymuje się wysoka dynamika rozwoju gospodarczego, zwłaszcza w sektorze usług. Zmniejsza się natomiast, skala działalności produkcyjnej, przyczyniając się tym samym do degradacji obszarów przemysłowych (tzw. dzielnic przemysłowych).

W związku z tym, istnieje potrzeba wzmacniania i rozwijania funkcji usługowych, zwłaszcza służących współpracy gospodarczej, naukowej i kulturalnej. Od wielu lat obserwuje się duże zainteresowanie Warszawą jako miejscem organizacji kongresów, targów i wystaw. Corocznie odbywa się tu kilkadziesiąt takich imprez. Do tego celu wykorzystywane są obiekty, których standard i powierzchnia nie odpowiadają międzynarodowym kryteriom. Warszawa nie posiada, bowiem specjalistycznych terenów i obiektów, pozwalających na organizację dużych imprez kongresowych i wystawienniczo-targowych oraz obiektów służących organizacji międzynarodowych imprez sportowych; Ma jednak duży potencjał terenów, które mogą być przeznaczone na te cele.

Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego Warszawy są dobre, pomimo ostrzegawczych prognoz demograficznych wynikających z ujemnych wskaźników przyrostu naturalnego. Obserwuje się rozwój usług o wysokim stopniu specjalizacji, wzrastającą liczbę migracji związanych z osiedlaniem się na stałe ludzi młodych, wykształconych, prawie dwukrotny wzrost liczby ludności przybywającej na pobyt czasowy; dużą liczbę osób spoza miasta pracujących w Warszawie (150-170 tys.).

Analiza założonych chłonności uwzględniająca zasady zrównoważonego rozwoju wskazuje, że na terenie Warszawy może zamieszkać do 3 mln. osób.

DOMY I ULICE

W strukturze urbanistycznej Warszawy występuje podział na obszar centralny, duże dzielnice mieszkaniowe i zdegradowane dzielnice przemysłowe, które ulegają przekształceniom w kompleksy usługowe. Brak jest równowagi w zagospodarowaniu przestrzennym pomiędzy lewobrzeżną i prawobrzeżną częścią miasta. W związku z tym znaczenie priorytetowe ma ukierunkowanie działań na uzupełnienie i modernizację zabudowy po stronie praskiej oraz stworzenie systemu sprawnych powiązań komunikacyjnych obu części miasta.

Dużą część powierzchni miasta zajmują tzw. miejskie nieużytki z zabudową o charakterze tymczasowym, zdegradowane tereny położone w obszarach przemysłowych oraz tereny kolejowe niepotrzebne kolei na cele statutowe. Ponad 10% powierzchni miasta zajmują grunty rolne, przy czym ponad połowa z nich nie jest użytkowana rolniczo.

W Warszawie występują liczne wartościowe układy urbanistyczne i krajobrazowe, identyfikujące jej tożsamość historyczną. Jednakże stan zabytków i jakość historycznych przestrzeni publicznych jest niezadowalająca. Także niska jest jakość urządzenia i zagospodarowania ulic i placów miejskich oraz tras wjazdowych do miasta.

PRZYRODA

Wisła i Skarpa Warszawska stanowią unikalne wartości krajobrazowe w przestrzeni miasta, lecz niedostateczne formy ochrony i sposób zagospodarowania przyczyniają się do ich postępującej degradacji; Niezwykłą rolę w krajobrazie miasta pełnią lasy oraz układy kanałów, rzek i jezior, a także liczne parki występujące w dzielnicach śródmiejskich.

Uciążliwości środowiska spowodowane są przede wszystkim nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniami powietrza, a także presją inwestorów na atrakcyjne dla zabudowy mieszkaniowej tereny zieleni otwartej i tereny wymagające ochrony.

Identyfikacja wartości przyrodniczych Warszawy i określenie zasad ich ochrony pozwoli na podniesienie jakości życia mieszkańców i podkreślenie walorów krajobrazowych charakteryzujących przestrzeń miasta.

KOMUNIKACJA

Sieć wewnątrzmiejskiego transportu publicznego jest dobrze rozwinięta. Równie dobrze rozwinięty jest węzeł kolejowy obsługujący aglomerację warszawską; Natomiast niski jest standard usług transportu zbiorowego. Niezadowalający jest także stan techniczny infrastruktury tramwajowej i sieci kolejowej.

Układ drogowy miasta jest czytelny - prostokątny w obszarze śródmiejskim i promienisty poza tym obszarem. Jest on jednak zorientowany głównie na obsługę dojazdów do centrum miasta, gdyż nie został wykształcony obwodowy układ drogowy. Zbyt mały – 4,2% - jest udział w sieci drogowo - ulicznej tras wysokich klas, za mała jest również liczba przepraw mostowych. Stan techniczny dróg jest zły, brak jest nowoczesnego systemu zarządzania ruchem.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Miasto posiada dobrze rozbudowany system wodociągowy, elektroenergetyczny, ciepłowniczy i gazowy. Sieć kanalizacyjna charakteryzuje się pełną dostępnością w dzielnicach centralnych. Niski jest natomiast stopień skanalizowania terenów położonych na obrzeżach miasta. Zasięg oczyszczalni „Czajka” i niedawno zrealizowanej oczyszczalni „Południe” nie obejmuje znacznych terenów zurbanizowanej części Warszawy lewobrzeżnej, skąd ścieki trafiają do Wisły bez oczyszczania.

3. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY

3.1. STRUKTURA PRZESTRZENNA

W zakresie kształtowania struktury przestrzennej i krajobrazu Warszawy, ustalono, że zmiany będą ukierunkowane na jakość urbanistyczną i ochronę środowiska kulturowo-przyrodniczego, a działania będą przede wszystkim podporządkowane takim zmianom krajobrazu miejskiego, które podkreślą i wyeksponują elementy kształtujące indywidualny wizerunek miasta i stanowiące o jakości przestrzeni miejskiej.

Główne elementy kształtujące strukturę przestrzenną i krajobraz Warszawy to:

- Skarpa Warszawska wraz z Wisłą i terenami nadwiślańskimi oraz układem hydrograficznym – stanowiące o indywidualnych cechach i wizerunku miasta położonego nad rzeką;
- Centrum miasta – integrujące prawo- i lewobrzeżną Warszawę;
- Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania wraz z ciągami wielofunkcyjnymi i trasami wjazdowymi do miasta – krystalizujący strukturę urbanistyczną centrum oraz przestrzenną strukturę miasta;
- Centra dzielnicowe, centra lokalne, wielofunkcyjne centra handlowe – miejsca identyfikacji przestrzennej;
- Tereny zieleni, w tym tereny zieleni leśnej.

Elementy te łączą i wiążą obiekty, zespoły i obszary o znaczących:

- wartościach przyrodniczych i kulturowych,
- wartościach funkcjonalnych,
- powiązaniach komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i metropolitalnym i ogólnomiejskim (punkty węzłowe).

Ze względu na występowanie podobieństwa cech zabudowy i zagospodarowania terenu, obszar Warszawy podzielono na trzy podstawowe strefy funkcjonalne:

- strefa śródmieścia funkcjonalnego (z wyodrębnionym centrum miasta);
- strefa miejska,
- strefa przedmieść,

Dla stref tych sformułowane założenia rozwoju i kierunki zmian.

Głównym celem zmian i przekształceń w zakresie elementów kształtujących strukturę przestrzenną i krajobraz miasta oraz w obrębie stref funkcjonalnych jest:

- odbudowa tożsamości Warszawy w oparciu o jej dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, z podkreśleniem szczególnych walorów ekspozycyjnych Skarpy Warszawskiej oraz Wisły wraz z terenami nadwiślańskimi,
- zintegrowanie i wyeksponowanie elementów kształtujących strukturę przestrzenną miasta, ze szczególnym uwzględnieniem harmonijnego łączenia wartości zabytkowo-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesnymi formami zagospodarowania,
- zwiększenie atrakcyjności i wielofunkcyjności centrum Stolicy dla lokowania znaczących międzynarodowych organizacji, instytucji nauki i kultury oraz ośrodków dyspozycyjnych kapitału krajowego i zagranicznego,
- stworzenie warunków dla rozbudowy instytucji naukowych i edukacyjnych oraz powstawania centrów badawczo - rozwojowych, a także małych i średnich przedsiębiorstw zaangażowanych w produkcyjną działalność gospodarczą opartą na wiedzy i innowacyjnych technologiach,
- wytworzenie obszarów koncentracji usług oraz tworzenie wielofunkcyjnych struktur przestrzennych, w tym przekształcanie i rehabilitacja zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i powojskowych przy jednoczesnej ochronie obszarów o walorach kulturowych, krajobrazowych i przyrodniczych,
- uzyskanie przestrzennej ciągłości miejskiej i przyrodniczej struktury Warszawy oraz harmonizowanie procesów urbanizacyjnych miasta, z określeniem standardów urbanistycznych, wpływających na podniesienie jakości i komfortu życia mieszkańców,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego w sposób maksymalnie wykorzystujący istniejącą i projektowaną infrastrukturę;
- poprawa funkcjonowania i rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym układu drogowo-ulicznego wraz z siecią dróg rowerowych i komunikacji publicznej oraz systemów inżynieryjnych .

Dla realizacji przyjętych w studium celów określono następujące generalne założenia i główne kierunki zmian dla h elementów struktury przestrzennej i stref funkcjonalnych**.**

SKARPA WARSZAWSKA WRAZ Z WISŁĄ I TERENAMI NADWIŚLAŃSKIMI ORAZ UKŁADEM HYDROGRAFICZNYM

- Wisła i elementy składające się na krajobraz doliny, takie jak: Skarpa Warszawska, skarpy tarasów nadzalewowych, a także układ sieci hydrograficznej Warszawy - rzeki, kanały, cieki wodne oraz jeziorka i stawy – obecne w krajobrazie miasta – są zasadniczym elementem Systemu Przyrodniczego Warszawy, tworząc podstawę do kształtowania najbardziej atrakcyjnych i wartościowych przestrzeni miasta dostępnych dla mieszkańców;
- Wisła z terenami nadwiślańskimi stanowić będzie – przykład harmonizowania walorów krajobrazu kulturowego i przyrodniczego, poprzez wzmocnienie i poszerzenie roli rzeki w strukturze przestrzennej i funkcjonalnej miasta oraz atrakcyjne zagospodarowanie przyrzeczy odpowiadające wymogom ochrony wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego;
- Skarpa Warszawska z historyczną sylwetą Warszawy stanowić będzie zasadniczy element panoramy miasta, którą tworzą historyczne obiekty i założenia rezydencjonalne, parkowe i sakralne położone na Skarpie, wśród nich w szczególności:
  - —kościoły i pałace na Trakcie Królewskim: Kościół Nawiedzenia NMP, Kościół Św. Kazimierza i Klasztor Sakramentek, Kościół Paulinów, Kościół Dominikanów, Katedra Św. Jana, Zamek Królewski z Arkadami Kubickiego, Kościół Jezuitów, Kościół Św. Anny, Kościół Św. Józefa, Pałac Namiestnikowski, Kościół i Klasztor Wizytek, Pałac Kazimierzowski, Kościół Św. Krzyża, Zamek Ostrogskich, Pałac Zamoyskich, Zamek Ujazdowski, Belweder i Łazienki, a także Kościół Ewangelicki oraz Muzeum Narodowe;
  - —na północy: pałac i park Brühla (Młociny), park Młociny, zespół klasztorny Kamedułów, a także Cytadela, zespół AWF;
  - —na południu: pałac i park Natoliński, pałac i park Rozkosz (Ursynów), Kościół Św. Katarzyny i Gucin Gaj, pałac i park Królikarnia, Park Arkadia, pałac i park Szustra, Kościół Św. Michała;
- Skarpa Warszawska i Wisła tworzyć będą spójny element struktury przestrzennej Warszawy zespolony powiązaniami skarpy z podskarpiem, powiązaniami widokowymi pomiędzy Wisłą i Skarpą, a także poprzez uczytelnienie relacji przestrzennych z historycznymi zespołami pałacowo-parkowymi i wielkoprzestrzennymi założeniami urbanistycznymi: Osią Saską, Osią Stanisławowską, Osiami Wilanowskimi.

CENTRUM MIASTA

- Centrum miasta, będzie centralnym ośrodkiem administracyjno-usługowym Warszawy, skupiającym najważniejsze obiekty służące funkcjom o charakterze miejskim, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, z zakresu zarządzania, obsługi gospodarki i obsługi ludności oraz kultury i turystyki, z wyeksponowanym reprezentacyjnym obszarem miasta.
- Główne osie rozwoju wyznacza Skarpa Warszawska oraz równoległe i prostopadłe do niej historyczne założenia urbanistyczne.
- Dla struktury urbanistycznej centrum miasta zasadnicze znaczenie mają:
  - — Zespół historyczny o szczególnych wartościach zabytkowych rozciągający się wzdłuż Skarpy Warszawskiej od Cytadeli do Belwederu – z Zespołem Staromiejskim, podskarpiem i Wisłą oraz Traktem Królewskim z historycznymi rezydencjami parkowo-ogrodowymi i zespołami sakralnymi;
  - — wieloprzestrzenne założenia urbanistyczne, prostopadłe do Skarpy: Oś i założenie Saskie, Oś i założenie Stanisławowskie, Aleje Jerozolimskie wraz z Mostem Poniatowskiego,
  - — historyczne układy urbanistyczne, zespoły zabudowy i obiekty zabytkowe, wśród nich w szczególności: zespół Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej, Sejmu, Muzeum Narodowe i in., a także XIX-wieczna zabudowa śródmiejska na historycznej siatce ulic w otoczeniu ulicy Marszałkowskiej i Alej Jerozolimskich, a po stronie praskiej - kwartały XIX-wiecznej zabudowy Starej i Nowej Pragi w otoczeniu historycznych ulic Targowej, Ząbkowskiej, 11-Listopada, Wileńskiej, Ratuszowej i Stalowej z historycznymi zespołami przemysłowymi, a także powojenna zabudowa socrealistyczna Mariensztatu, Muranowa i Mirowa, Pragi I i Pragi II, Trasa W-Z, łącząca Śródmieście i Pragę;
  - — zachowana historyczna siatka ulic i placów w granicach historycznych Wałów Lubomirskiego (obecnie ulicy Okopowej / Towarowej);
  - — historyczne parki i ogrody: Ogrody Zamkowe, Ogród Saski, Ogród Krasińskich, Łazienki Królewskie, Ogród Botaniczny, Park Sobieskiego z Kanałem Piaseczyńskim, Park Praski i ZOO, a także ogólnodostępna zieleń urządzona, skwery, zieleńce, przyuliczne aleje drzew, jak również zieleń przy fortach Traugutta i Legionów.
- Dla kształtowania struktury urbanistycznej centrum miasta istotne jest:
  - — wytworzenie reprezentacyjnego obszaru miasta w oparciu o historyczny zespół miasta (obszar Pomnika Historii) oraz kształtowanie powiązań o charakterze reprezentacyjnym z innymi obiektami i zespołami zabytkowymi oraz parkami i ogólnodostępną zielenią urządzoną, obszarami koncentrującymi główne funkcje administracyjne, usługowo-handlowe, gospodarcze, kultury i nauki,
  - —ochrona i rewaloryzacja tkanki historycznej miasta, w tym poprzez wykorzystywanie istniejących obiektów do nowych potrzeb, z uwzględnieniem ochrony wartości zabytkowych i kulturowych,

– harmonijne integrowanie nowej zabudowy, w tym w formach współczesnych, z zespołami i obiektami historycznymi;

– wprowadzanie zmian podnoszących jakość urbanistyczną przestrzeni centrum miasta, w tym kształtowanie wielofunkcyjnych struktur urbanistycznych w sposób podkreślający charakter i rangę miejsca, a także wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych.

UKŁAD PRZESTRZENI O CHARAKTERZE REPREZENTACYJNYM I ICH POWIĄZAŃ, CIĄGÓW WIELOFUNKCYJNYCH I TRAS WJAZDOWYCH DO MIASTA.

- Historyczna siatka ulic, placów i dróg wyjazdowych z miasta, stanowi najbardziej czytelną identyfikację struktury urbanistycznej Warszawy. Układ przestrzenny ulic wraz z otaczającym zagospodarowaniem i zabudową jest jednym z ważniejszych elementów struktury przestrzennej, decydującym o jakości i ładzie przestrzennym miasta – tworzącym jego wizerunek;
- Historyczna siatka ulic i placów tworzy bazę dla kreowania przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i powiązań pomiędzy nimi, wraz z drogami wjazdowymi do miasta;
- Dla odbudowy tożsamości urbanistycznej Warszawy istotne jest:
  - podkreślenie i wzmocnienie rangi układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i powiązań pomiędzy nimi oraz ciągów wielofunkcyjnych;
  - kształtowanie zagospodarowania wzdłuż ulic i placów miejskich związanych z historycznym rozwojem miasta oraz tras wjazdowych do miasta, jako atrakcyjnych przestrzeni o różnorodnych i zróżnicowanych funkcjach dostosowanych do charakteru obszaru;
- Zasadniczymi elementami układu będą: główne przestrzenie o charakterze reprezentacyjnym z ich powiązaniami oraz ciągi wielofunkcyjne, a także trasy wjazdowe do miasta;
  - główne przestrzenie o charakterze reprezentacyjnym wraz z ich powiązaniami tworzyć będą:
    - Trakt Królewski - od Placu Zamkowego poprzez Krakowskie Przedmieście, Nowy Świat i Aleje Ujazdowskie, Belwederską, Sobieskiego do Wilanowa,
    - układ ulic Staromiejskich i Rynków wraz z ulicami Podwale, Miodową, Długą i Senatorską,
    - zespół 7 placów wokół Osi Saskiej: Plac Piłsudskiego, Teatralny, Bankowy, Małachowskiego, Dąbrowskiego, Grzybowski, Za Żelazną Bramą, a także Plac Trzech Krzyży i Na Rozdrożu;
    - śródmiejska, praska i mokotowska historyczna siatka ulic i placów, tworząca na obszarze strefy śródmiejskiej, gęstą sieć kameralnych ulic miejskich, w tym ulice łączące place warszawskie: Zbawiciela, Unii Lubelskiej, Politechniki, Konstytucji, Powstańców Warszawy, Hallera
    - ulice o szczególnym znaczeniu: Towarowa/Okopowa, Żwirki i Wigury, Powązkowska, Św. Wincentego,
  - wielofunkcyjne ciągi, łączące centrum miasta z centrami dzielnic, kształtowane będą w oparciu o ulice wyznaczone historycznym rozwojem miasta, a tworzyć je będą w szczególności:
    - ciągi ulic o przebiegu północ-południe: ciąg ulic – Słowackiego, Mickiewicza, Gen. Andersa, Marszałkowska, Puławska – Ks. Jerzego Popiełuszki, Aleja Jana Pawła II, Aleje Niepodległości – Grójecka oraz place: – Inwalidów, Wilsona, Grunwaldzki;
    - ciągi ulic o przebiegu wschód-zachód: ciąg ulic – Aleje Jerozolimskie, Aleja 3 Maja (Most Poniatowskiego), Aleja Waszyngtona – Wolska, Aleja Solidarności – Kasprzaka, Prosta, Świętokrzyska oraz place: – Narutowicza, Zawiszy, Rondo Waszyngtona, Weteranów 1863r.;
  - trasy wjazdowe do miasta, to odcinki wjazdowe ulic: ul.Puławska, al.Krakowska, Al.Jerozolimskie, ul.Połczyńska, Trasa AK, Trasa N-S, ul.Modlińska, Trakt Lubelski.

Układ przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązania oraz ciągi wielofunkcyjne, zostały wskazane na rysunku studium. Oznaczenia graficzne określają ich znaczenia i pełnione funkcje w strukturze miasta, nie przesądzając jednak ich kształtu i zasięgu przestrzennego, który szczegółowo zostanie określony w planach miejscowych.

CENTRA DZIELNICOWE I LOKALNE

- W strukturze przestrzennej i krajobrazie Warszawy elementami identyfikacji przestrzennej będą centra dzielnicowe i centra lokalne;
- Bazą dla kształtowania centrów dzielnicowych i lokalnych będą, istniejące zespoły obiektów o funkcjach usługowych lub ciągi usługowe lokalizowane w parterach budynków;
- Rejonami lokalizacji centrów dzielnicowych i lokalnych, wskazanymi w oparciu o podstawowe kryteria wyboru (tj. dogodne położenie w strukturze dzielnicy lub osiedla, dobre połączenia transportowe z centrum miasta i terenami mieszkaniowymi oraz dobre powiązania piesze z najbliższymi osiedlami, istniejące już zespoły obiektów o funkcjach usługowych lub administracyjnych) będą:
  - centra dzielnicowe: centrum Bielan (rejon ul. Marymonckiej, Słowackiego i Trasy AK), centrum Żoliborza (rejon Placu Wilsona), centrum Bemowa (rejon ul. Górczewskiej i Powstańców Śląskich); centrum Mokotowa (rejon Dworca Południowego); centrum Ursynowa (rejon ul. KEN przy stacji Imielin); centrum Pragi Południe (rejon Ronda Wiatraczna); centrum Białołęki (rejon ul. Światowida i Modlińskiej); centrum Targówka (rejon ul. Św. Wincentego, Malborskiej i Głębockiej); centrum Wawra (rejon ul. Żegańskiej i Patriotów); centrum Wilanowa (rejon ul. Przyczółkowej, Wilanowskiej i Vogla); centrum Ursusa (rejon ul. Warszawskiej i Jagiełły); centrum Włoch (rejon ul. Popularnej i Al. Jerozolimskich); centrum Wesołej (rejon ul. Praskiego Pułku i Armii Krajowej); centrum Rembertowa (rejon ul. Wieczorkiewicza i Strażackiej), Centrum Ochota (rejon Dworca Zachodniego);
  - centra lokalne – rejony lokalizacji zostały wskazane symbolem graficznym na rysunku studium .
- Podkreślono rangę rejonów: centrum Mokotowa, centrum Bielan, centrum Grochowska, oraz Dworca Gdańskiego, Dworca Zachodniego poprzez nadanie im charakteru metropolitalnego;
- Dla tworzenia elementów identyfikacji przestrzennej w strukturze przestrzennej miasta – centrów dzielnicowych i lokalnych – istotne jest:
  - zaakcentowanie centrów dzielnicowych i lokalnych, jako dominant (wyróżników) urbanistycznych o wysokich walorach architektonicznych,
  - lokalizowanie na ich obszarze funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty, budownictwa mieszkaniowego;
  - kształtowanie pomiędzy centrami wielofunkcyjnych ciągów usługowo-handlowych.

WIELOFUNKCYJNE CENTRA HANDLOWE

- Tereny, na których powstały zespoły wielkopowierzchniowych sklepów i obiekty w formie supermarketów i hipermarketów lub galerii handlowych stanowić będą bazę dla kształtowania wielofunkcyjnych centrów handlowych,
- Obiekty tzw. pierwszej generacji – parterowe, charakteryzujące się niskimi walorami architektonicznymi, z dużymi powierzchniami parkingowymi usytuowanymi na powierzchni terenu, z programem ograniczającym się do funkcji handlowych, powstałe najczęściej w pobliżu osiedli mieszkaniowych na terenach wolnych od zabudowy i dostępnych komunikacyjnie – będą obszarami przekształceń strukturalnych w kierunku zintegrowania ich z tkanką miejską. Działania będą polegały m.in. na:
  - dostosowaniu formy obiektów do wymogów miejskich struktur urbanistycznych,
  - wykształceniu powiązań pomiędzy centrami wielofunkcyjnymi, a otaczającymi terenami,
  - uzupełnianiu terenów niezagospodarowanych w otoczeniu wielofunkcyjnych centrów handlowych zabudową usługową, mieszkaniową lub obiektami sportowo-rekreacyjnymi;
- Obiekty zlokalizowane na obrzeżach miasta przy trasach wylotowych – wzdłuż Alej Jerozolimskich, przy ul. Połczyńskiej, przy Trasie Armii Krajowej – będą elementami struktur ponadlokalnych, wskazanymi do pełnienia funkcji w ramach obszaru metropolitalnego.

TERENY ZIELENI, W TYM TERENY ZIELENI LEŚNEJ

- Tereny zieleni – w tym lasy - stanowią ważny komponent struktury miasta. Będą one pełnić funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) współtworząc - wraz z Wisłą i terenami zieleni nadwiślańskiej oraz układem hydrograficznym, a także terenami o innym przeznaczeniu - System Przyrodniczy Warszawy. Tereny zieleni poza funkcjami przyrodniczymi odgrywać będą ważną rolę społeczną, kulturotwórczą i estetyczną;
- Dla struktury przestrzennej miasta zasadnicze znaczenie mają kompleksy leśne w granicach miasta, z których część łączy się z większymi kompleksami leśnymi (np. Las Bemowo z Puszczą Kampinoską) lub stanowi ich fragmenty, jak np.: lasy Rembertowa, Wawra i Wesołe stanowiące część lasów Pasma Otwockiego i Celestynowskiego; lasy Choszczówki, będące częścią Lasów Legionowskich; lasy północnej Białołęki będące częścią Lasów Nieporęckich i Puszczy Słupeckiej (zajmują ponad 14% powierzchni terenu miasta),
- W strukturze terenów zieleni Warszawy wyróżniono:
  - tereny zieleni urządzonej, do których zalicza się: parki, ogrody dydaktyczne, skwery, zieleń towarzyszącą zabytkowym fortyfikacjom oraz zieleń przyuliczną, zieleń osiedlową,
  - tereny zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji położone w obszarach zurbanizowanych oraz tereny zurbanizowane o udziale powierzchni biologicznie czynnej powyżej 60%, a także tereny cmentarzy,
- Dla kształtowania struktury przestrzennej terenów zieleni istotne jest:
  - zachowanie i tworzenie ciągłości przestrzennej przyrodniczej struktury Warszawy w relacji z ponadregionalnym i regionalnym systemem powiązań przyrodniczych,
  - wyeksponowanie w strukturze miasta obszarów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych i zahamowanie degradacji terenów zieleni;
  - podporządkowanie form zagospodarowania funkcjom przyrodniczym.

STREFY FUNKCJONALNE:

STREFA ŚRÓDMIEŚCIA FUNKCJONALNEGO

- Strefa śródmieścia funkcjonalnego, obejmująca Śródmieście oraz fragmenty Woli, Pragi Północ i Południe, Mokotowa, Ochoty i Żoliborza, stanowi obszar przewidziany dla koncentracji funkcji usługowych o znaczeniu stołecznym, metropolitalnym, krajowym i międzynarodowym, w tym inwestycji celu publicznego, które w połączeniu z zabudową mieszkaniową będą ogniskowały życie społeczne metropolii warszawskiej.
- Dla struktury przestrzennej strefy zasadnicze znaczenie mają:
  - historyczne układy przestrzenne (poza śródmiejsko-praskim Centrum Warszawy i Skarpą Warszawską), w tym m.in.: Żoliborz Historyczny z Koloniami Dziennikarską, Urzędniczą, Oficerską i WSM, Kolonia Lubeckiego i Staszica wraz z Zieleńcem Wielkopolskim, Saska Kępa Stary Mokotów, jak również powojenna zabudowa okresu socrealizmu Ochoty, Mokotowa i Woli;
  - historyczne parki i ogrody: Park Skaryszewski wraz Zieleńcem przy ul. Stanisława Augusta, Park Dreszera , Park Marszałka Rydza Śmigłego, Park na Książęcem, Park Zgrupowania AK „Krystka", Park Morskie Oko, oraz ogólnodostępna zieleń urządzona, w tym Pole Mokotowskie, skwery i zieleńce,
  - zabytkowe cmentarze: zespół Cmentarzy Powązkowskich, Cmentarz Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich, zespół cmentarzy na Woli;
- Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:
  - ochrona integralności układów przestrzennych i walorów historycznej zabudowy oraz zieleni miejskiej,
  - uzupełnianie i podniesienie jakości układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym z powiązaniami;
  - wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania w przestrzeni śródmiejskiej oraz rozwijanie istotnych dla całego miasta cech zagospodarowania obszaru śródmiejskiego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów niezagospodarowanych, zdegradowanych, bądź źle wykorzystywanych;

STREFA MIEJSKA

- Obszary w strefie miejskiej **–** gdzie dominujące są tereny mieszkaniowe, a przeważająca forma zabudowy to wielorodzinne osiedla budowane w technologii prefabrykowanej, realizowane w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, a także tereny poprzemysłowe **–** będą obszarami działań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania.
- W strukturze przestrzennej strefy ważne znaczenie mają:
  - historyczne układy przestrzenne zarówno z okresu przedwojennego, jak i powojennego, którymi są w szczególności: fortyfikacje XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, cmentarze, zespoły osiedli mieszkaniowych na Starych Bielanach, miasta-ogrody: Stare i Nowe Włochy, Sadyba, Młociny, Boernerowo, a także socrealistyczne osiedla mieszkaniowe takie jak m.in.: Koło, WSM Mokotów, Wierzbno, Osiedle Młodych, jak również osiedla z późniejszych lat 60-tych np. Osiedle Sady Żoliborskie, Szwoleżerów, Przyczółek Grochowski i inne,
  - ogólnomiejska zieleń urządzona, w tym parki, skwery oraz zieleń osiedlowa,
- Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:
  - utrzymanie i rewaloryzacja historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych,
  - utrzymanie i rewaloryzacja historycznych parków i ogrodów oraz tworzenie nowych obszarów ogólnodostępnej zieleni urządzonej; parki skwery, zieleńce;
  - wprowadzanie w monofunkcyjnych wielorodzinnych osiedlach mieszkaniowych zróżnicowania funkcjonalnego;
  - wykształcenie centrów dzielnicowych i lokalnych, a także wprowadzenie zmian zmierzających do poprawy obsługi transportem publicznym;
  - wykształcenie układu przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym i ich powiązań;
  - przekształcanie zdegradowanych terenów poprzemysłowych w kierunku wytworzenia struktur zabudowy o charakterze miejskim.

STREFA PRZEDMIEŚĆ

- Strefa przedmieść, obejmująca obszary usytuowane na obrzeżach miasta, w dzielnicach: Białołęka, Rembertów, Wawer, Wesoła, Wilanów, Ursynów (Pyry), Bemowo i Bielany – to tereny wymagające podporządkowania sposobu i form zagospodarowania warunkom wynikającym z ochrony wartości przyrodniczych i środowiska. Występujące tu duże powierzchnie terenów użytkowanych rolniczo z rozproszoną zabudową mieszkaniową, zwarte kompleksy leśne z enklawami zabudowy jednorodzinnej – to w przeważającej części tereny ze wskazaniem wspomagania systemu przyrodniczego miasta.
- W strukturze przestrzennej strefy ważne znaczenie mają:
  - elementy naturalne krajobrazu: Wisła i tereny zieleni nadwiślańskiej z układem hydrograficznym wraz z krajobrazem przyrodniczym Skarpy Warszawskiej (północny i południowy odcinek), skarpy tarasów nadzalewowych i wzgórza wydmowe - stanowiące zidentyfikowany System Przyrodniczy Warszawy,
  - kompleksy leśne i tereny z nimi powiązane, wchodzące w skład Mazowieckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, a także otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego
  - obszary i tereny objęte różnymi formami ochrony przyrody w tym rezerwaty przyrody i użytki ekologiczne, oraz tereny proponowane do objęcia ochroną;
  - historyczne układy przestrzenne: elementy fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, a także zespoły pałacowo-parkowe związane z krajobrazem kulturowym Skarpy Warszawskiej (północnego i południowego odcinka),

- Dla przekształceń przestrzennych w strefie istotne jest:
  - ochrona terenów otwartych, leśnych i terenów o wartościach przyrodniczych związanych z układem hydrograficznym cieków wodnych, jezior i stawów, a także obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego;
  - powstrzymanie rozproszonych działań inwestycyjnych na terenach nie przewidzianych do zabudowy poprzez wskazanie terenów planowanej zabudowy z warunkiem zapewnienia zgodności między chłonnością i odpornością środowiska, a rodzajem i intensywnością zagospodarowania - ograniczenie intensywności i gabarytów zabudowy,
  - wykształcenie centrów dzielnicowych i lokalnych, a także wprowadzenie zmian zmierzających do poprawy obsługi transportem publicznym;

3.2. ROZMIESZCZENIE REKLAM NA OBSZARZE MIASTA

W odniesieniu do wszystkich stref funkcjonalnych przyjęto jako generalne założenie i kierunek zmian w zakresie rozmieszczania reklam na obszarze miasta - ograniczenie liczby i różnicowanie wielkości reklam w dostosowaniu do warunków lokalnych.

3.3. PRZEZNACZENIE TERENÓW

Podstawową zasadą w przeznaczaniu terenów jest równoważenie funkcji na całym obszarze miasta i tworzenie wielofunkcyjnych struktur przestrzennych. Przyjmując te założenie wydzielono w strefach funkcjonalnych niewielkie tereny o jednorodnych lub nie kolidujących ze sobą rodzajach zainwestowania.

Wyodrębniono następujące tereny:

- tereny wielofunkcyjne, koncentrujące usługi o charakterze międzynarodowym, krajowym i ogólnomiejskim, /C, (C)/[2], w tym C/UH tereny wielofunkcyjne z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m^2,
- tereny usług, /U...., (U…)/[3],
- tereny zabudowy mieszkaniowej, /M..., (M...)/, w tym tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej:
  - wielorodzinnej /M 1/
  - jednorodzinnej / M 2/
  - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na gruntach leśnych[4] /M3/,
- tereny produkcyjno-usługowe /PU, (PU)/
- tereny zieleni /Z..., (Z...)/ w tym tereny zieleni:
  - leśnej, /ZL/;
  - nadwiślańskiej, /ZW/;
  - urządzonej (parki, skwery, ogrody działkowe, dydaktyczne, jordanowskie itp.) /ZP1/;
  - urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji ruchowej /ZP2/,
  - urządzonej w ramach systemu fortecznego XIX - wiecznej Twierdzy Warszawa, /ZF/;
  - tereny parków historycznych na gruntach leśnych[5] /ZP/ZL/
  - tereny cmentarzy /ZC/;
- tereny obiektów i urządzeń infrastruktury inżynieryjnej, /I/;
- tereny obiektów i urządzeń komunikacji, /K/.

3.4. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego, realizujących cele strategiczne rozwoju miasta w zakresie budowy tożsamości Warszawy, należy ochrona historycznej tożsamości miasta w kształtowaniu urbanistycznej przyszłości Warszawy.

Celem wprowadzenia ochrony jest:
- zachowanie zidentyfikowanych wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego;
- wyeksponowanie obszarów i obiektów o istotnych wartościach zabytkowych i kulturowych, w tym historycznej sylwety miasta na Skarpie Warszawskiej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i przeciwdziałanie negatywnym zmianom funkcjonalno-przestrzennym w obszarach posiadających wartości kulturowe, w tym utrzymanie tradycyjnej wysokości historycznych części miasta.

W celu ochrony wartości zabytkowych i kulturowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określono:

- obszary i obiekty, które ze względu na posiadane wartości kulturowe objęte zostały ochroną konserwatorską lub urbanistyczną, w tym wskazano:
  - obszary prawnej ochrony konserwatorskiej z mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, którymi są : obszar uznany za pomnik historii, obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków, stanowiska i obszary archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
  - obszary objęte strefami ochrony konserwatorskiej (-)[6] oraz obszary stanowiące dobra kultury współczesnej - do ochrony prawem miejscowym,
  - [7] Wilanowski Park Kulturowy, i przewidywany do utworzenia park Park Kulturowy Zespołu Fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa
- generalne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zasady ochrony wartości zabytkowych i kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej dla obszarów i obiektów, w tym ograniczenia w zagospodarowaniu.

Generalne zasady ochrony wartości zabytkowych, którym należy podporządkować kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w obszarach dziedzictwa kulturowego to:
- zachowanie i konserwacja zabytkowej substancji;
- zachowanie zabytkowego układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej,
- rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych, zabudowy oraz zabytkowego zagospodarowania terenu, według szczegółowych wytycznych konserwatorskich, opracowanych w oparciu o wyniki prac badawczych i analiz konserwatorskich dla całych założeń przestrzennych lub obszaru,
- podporządkowanie wymogom konserwatorskim dopuszczalnych przekształceń zabytkowej zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wykluczenie lokalizowania obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe, w tym ograniczenie lokalizowania naziemnych obiektów infrastruktury technicznej,
- ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań technicznych, materiałów i kolorystyki, w tym nawierzchni, a także materiału roślinnego,
- nowe zagospodarowanie: zabudowa, nawierzchnie ulic i placów, wyposażenie urbanistyczne winno charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i użytkowymi – obowiązuje ograniczenie dowolności w stosowaniu rozwiązań technicznych, materiałów i kolorystyki, w tym nawierzchni, a także materiału roślinnego oraz ograniczenie wprowadzania reklam i informacji wizualnej,
- uwzględnianie wymogów ochrony archeologicznej,

[2] Symbole bez nawiasów określają istniejące (zachowane) funkcje terenów w obszarach zurbanizowanych z możliwością uzupełnień. Symbole podane w nawiasach określają planowane funkcje terenów w obszarach rozwojowych lub wskazanych do przekształceń.

[3] Część terenów usług ma określony profil – wskazano go na rysunku studium, dla części może on zostać uściślony w m.p.z.p.

[4] Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (zgodnie z ewidencją gruntów)

[5] Tereny posiadające obecnie zabytkowy i przyrodniczy status ochrony (wpis do Rejestru Zabytków oraz uznanie za rezerwat) tj.: park w Morysinie i Natolinie oraz dolna część parku przy pałacu Rozkosz (Ursynów)

[6] Zmiana wprowadzona uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

[7] Zmiana wprowadzona uchwała Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- wymóg poprzedzenia prac planistycznych oraz rewaloryzacyjnych obszarów szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi oraz kompleksową oceną stanu i funkcjonowania obszaru, opartą na analizach i studiach, łącznie ze studiami krajobrazowymi i panoram,
- dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach odstępstwa od zasad ochrony określonych w tekście studium, wyłącznie w wyniku przeprowadzenia prac badawczych lub szczegółowych zaleceń konserwatorskich uszczegóławiających przedmiot ochrony oraz sposób i zakres ochrony.

3.5. OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Perspektywa rozwoju Warszawy wiąże się z koniecznością harmonizowania rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego z ochroną środowiska przyrodniczego. Oznacza to zachowanie zasobów i ochronę jakości środowiska poprzez określenie zasad korzystania z przestrzeni Warszawy. Zasady te łączą interes publiczny i prywatny z funkcjami przyrodniczymi. Jest to szczególnie ważne w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Zobowiązania w sferze ochrony środowiska stanowią istotną część zapisów traktatu o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, do których odwołują się dokumenty strategiczne, plany i programy w zakresie ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego.

Program ochrony środowiska Warszawy opierającym, wyznacza cele, priorytety i zadania, których realizacji służą m.in. instrumenty prawne. Wśród nich szczególne miejsce zajmuje planowanie przestrzenne. Działania w zakresie ochrony środowiska zostały osadzone w kierunkach polityki przestrzennej Warszawy.

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego miasta w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów należy:

- ochrona walorów środowiska, przyrody i krajobrazu;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów wodnych;
- ochrona przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym;
- osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego;
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska na skutek wystąpienia awarii przemysłowych oraz awarii wynikających z transportu niebezpiecznych materiałów.

Za podstawowe kierunki ochrony środowiska i kształtowania funkcji przyrodniczych uznano:

- utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, pełniących ważne funkcje klimatyczne (wymiany i regeneracji powietrza), biologiczne (siedliskotwórcze) i hydrologiczne (zasilania i retencji wód powierzchniowych i podziemnych) jako Systemu Przyrodniczego Warszawy[8] oraz zapewnienie jego ciągłości w ramach ekologicznych powiązań ponadregionalnych i regionalnych,
- wyeksponowanie w strukturze miasta obszarów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;
- zahamowanie degradacji terenów zieleni.
- poprawę jakości środowiska,
- wzrost bezpieczeństwa ekologicznego**.**

W tym celu określono w studium:

- System Przyrodniczy Warszawy (SPW) i zasady ochrony na obszarach wchodzących w skład systemu;
- obszary i obiekty ochrony przyrody oraz zasady ich ochrony,
- zasady ochrony powierzchni ziemi, w tym terenów eksponowanych w krajobrazie miasta;
- zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości;
- zasady ochrony przed zagrożeniami związanymi z hałasem komunikacyjnym i lotniczym, zanieczyszczeniami powietrza, polami elektromagnetycznymi, i poważnymi awariami związanymi m.in. z występowaniem zakładów o dużym ryzyku, stwarzających potencjalne zagrożenia dla ludności tras dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

[8] System Przyrodniczy Warszawy (SPW) jest zidentyfikowaną i wyodrębnioną częścią miasta, pełniącą nadrzędne funkcje przyrodnicze (biologiczną, klimatyczną i hydrologiczną) oraz podporządkowane jej funkcje pozaprzyrodnicze, m.in. mieszkaniową, rekreacyjną i wypoczynkową oraz estetyczną. SPW tworzą obszary o różnym charakterze, sposobach zagospodarowania i zainwestowania, a także o różnych cechach i walorach środowiska przyrodniczego

3.6. ROZWÓJ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

Kierunki rozwoju systemów komunikacji Warszawy zostały określone na podstawie analizy uwarunkowań transportowych wynikających z diagnozy stanu istniejącego, oraz zgodnie z przyjętymi celami polityki transportowej dla Warszawy.

Polityka transportowa dla Warszawy wywodzi się ze zrozumienia konsekwencji, jakie dla przestrzeni publicznej i ruchu samochodowego mogłoby mieć nieograniczone udostępnienie samochodom obszaru miasta. W gęsto zabudowanych obszarach miasta próby nadążania z rozbudową dróg i parkingów za rosnącą motoryzacją skazane są na niepowodzenie. W rezultacie uznano, że zamiast dostosowywać przepustowość systemu do rosnących potrzeb ruchu samochodowego, należy wpłynąć na zmniejszenie zapotrzebowania na ruch. Zgodnie z tendencjami europejskimi przyjęto politykę zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako zapewnienie równowagi miedzy rozwojem gospodarczym, osiągnięciem celów społecznych i ochroną środowiska.

Szczególne znaczenie przypisuje się wzmocnieniu roli i zasięgu działania transportu publicznego, ponieważ zapewnia to:

- oszczędność środowiska w skali lokalnej i globalnej, głównie jako rezultat niższej energochłonności i emisji spalin w przeliczeniu na jednego pasażera;
- oszczędność terenów miejskich, ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na powierzchnie ulic, skrzyżowań i miejsc przechowywania pojazdów;
- oszczędność środków na inwestycje transportowe, służące zaspokojeniu potrzeb użytkowników komunikacji indywidualnej (tzn. na rozbudowę dróg i parkingów);
- poprawę bezpieczeństwa ruchu, poprzez zmniejszenie liczby ofiar i pozostałych skutków wypadków drogowych;
- lepszą ochronę wartości naturalnych i kulturowych.

Generalnym celem polityki transportowej dla Warszawy jest takie usprawnienie i rozwój systemu transportowego, aby stworzyć warunki dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko naturalne i cywilizacyjne.

Realizacja celu generalnego wymaga szeregu skoordynowanych działań o różnym charakterze: inwestycyjnych, modernizacyjnych, organizacyjnych, prawnych, fiskalnych, komunikacji społecznej, itp.

Sformułowanie kierunków rozwoju systemów komunikacji w ramach *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy* jest jednym z najważniejszych działań koordynujących rozwój transportu.

Kierunki rozwoju komunikacji przedstawiono w podziale na trzy generalne zagadnienia:

- układ drogowo-uliczny Warszawy, wraz z siecią dróg rowerowych,
- układ komunikacji zbiorowej,
- strefy zróżnicowanych warunków obsługi komunikacyjnej i parkowania pojazdów.

UKŁAD DROGOWO-ULICZNY

Rozwijanie układu drogowo-ulicznego będzie prowadzone poprzez działania zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i z wykorzystaniem środków organizacji ruchu, umożliwiających jego segregację, przy czym szczególnie ważne będzie rozdzielenie: ruchu lokalnego od ruchu tranzytowego oraz ruchu osobowego od ruchu towarowego (samochody ciężarowe i dostawcze).

Układ drogowo-uliczny zapewni sprawne powiązanie z trasami zewnętrznymi (autostradą i krajowymi drogami ekspresowymi), które będą na obszarze miasta i w jego bezpośredniej bliskości spełniać rolę systemu obwodowego w stosunku do terenów zurbanizowanych. Powstaną obwodowe połączenia międzydzielnicowe oraz trasy mostowe, omijające obszary centralne. Zostanie zapewniona sprawna obsługa terenów zainwestowanych z zachowaniem hierarchiczności systemu ulicznego oraz bezpośrednia obsługa otaczającego zagospodarowania kosztem funkcji szybkiego tranzytu w centrum miasta. Układ drogowo-

uliczny uzupełniony zostanie siecią dróg rowerowych. Obecny układ dróg rowerowych liczy ok. 200 km długości; docelowo planuje się dalsze 900 km dróg rowerowych.

Powiązania z trasami zewnętrznymi

Realizacja sieci dróg ekspresowych-krajowych, planowana przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad, umożliwi wytworzenie obwodnicy ekspresowej, za pośrednictwem której wyprowadzony będzie ruch z Warszawy na zewnątrz – w powiązaniach z trasami międzynarodowymi i krajowymi. Między innymi wzmocnione zostanie połączenie komunikacyjne z aglomeracją łódzką. Istotnie poprawione zostaną również relacje z układem dróg aglomeracyjnych.

Obwodowe połączenia międzydzielnicowe.
Realizację obwodowych połączeń międzydzielnicowych zapewni obwodnica ekspresowa oraz dwie wewnętrzne obwodnice miejskie: obwodnica śródmiejska, obwodnica miejska.

Rozwój planowanych połączeń międzydzielnicowych stworzy ułatwienia w poruszaniu się wewnątrz miasta i ograniczy uciążliwości komunikacyjne w jego części centralnej.

Połączenia mostowe

Dążenie do ograniczenia transportochłonności układu drogowego wymaga zwiększenia liczby przepraw mostowych i tras drogowych łączących układy uliczne po obu stronach Wisły.

Połączenia przez Wisłę zapewnią mosty:

- istniejące: Grota-Roweckiego, Gdański, Śląsko-Dąbrowski, Świętokrzyski, Poniatowskiego, Łazienkowski, Siekierkowski
- projektowane: most Północny, most w ciągu ulic Budowlanej – Krasińskiego, most Na Zaporze i most Południowy.

Dodatkowo przewiduje się także realizację w strefie staromiejskiej dwóch lokalnych powiązań łączących obszar Starego Miasta i Pragi.

Układ uliczny

Układ uliczny miasta ukształtowano z uwzględnieniem struktury hierarchicznej. Sieć dróg ekspresowych, dróg głównych ruchu przyspieszonego i głównych współpracować będzie z ulicami zbiorczymi i lokalnymi obsługującymi bezpośrednio tereny zurbanizowane.

W obszarze ścisłego centrum miasta przewiduje się takie ukształtowanie układu ulicznego, które preferować będzie ruch pieszy i zapewni rowerowy. Jednocześnie stworzone zostaną warunki do prowadzenia komunikacji zbiorowej oraz obsługi ruchu dojazdowego i wewnętrznego.

W obszarze śródmiejskim tworzone będą strefy ruchu uspokojonego, gdzie obowiązywał będzie zakaz ruchu indywidualnego i samochodów ciężarowych, oraz strefy ruchu pieszego i rowerowego.

Drogi rowerowe

Obecny układ dróg rowerowych liczy ok. 200 km długości. Docelowo planuje się dalsze 900 km dróg rowerowych. Umożliwi to osiągnięcie wskaźnika gęstości sieci na poziomie 0,65 km/1000 mieszkańców.

Rozwój systemu dróg dla ruchu rowerowego będzie następować poprzez:

- tworzenie dróg dla rowerów w obrębie pasa drogowego,
- przystosowywanie ulic do wspólnego ruchu pieszych, rowerzystów i pojazdów samochodowych,
- budowę samodzielnych dróg rowerowych, prowadzonych w terenie niezależnie od układu drogowego,
- tworzenie stref ruchu uspokojonego z ograniczeniem prędkości do 30 km/godz.,
- dopuszczanie ruchu rowerowego na ulicach zamkniętych dla ruchu samochodowego.

TRANSPORT ZBIOROWY

Warszawa dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią transportu szynowego. Największe potoki pasażerskie obserwowane są na kierunkach do centrum miasta, tam gdzie stworzono bogaty system połączeń tramwajowych (3 trasy na kierunku wschód-zachód i 4 trasy na kierunku północ-południe), metro i kolej.

Priorytetowym kierunkiem rozwoju systemu komunikacji publicznej jest zintegrowanie szynowych systemów transportu zbiorowego. Współpracujące systemy: kolejowy, tramwajowy, metro – zapewnią możliwość komunikacji wewnątrzmiejskiej i dojazdy ze strefy podmiejskiej.

Uzupełnieniem systemów szynowych jest sieć komunikacji autobusowej. Autobusy dowozić będą pasażerów do najbliższych multimodalnych węzłów przesiadkowych zlokalizowanych na trasach linii kolejowych, metra lub pętlach tramwajowych i dużych przystankach tramwajowych.

Rozwój systemu komunikacji publicznej powinien być zapewniony poprzez:

- podniesienie standardu systemu kolejowego związanego z obszarem miasta i aglomeracji do poziomu szybkiej kolei miejskiej (SKM)
- podniesienie standardu systemu tramwajowego poprzez uproszczenie układu linii, wprowadzenie taboru niskopodłogowego, modernizację infrastruktury torów, zasilania, przystanków i prawidłową organizację węzłów przesiadkowych, zainstalowanie systemów informacji dla pasażerów – na przystankach i wewnątrz taboru; przewiduje się także rozwój systemu na wybranych trasach
- zapewnienie priorytetu w ruchu ulicznym dla tramwajów i autobusów
- jak najszybsze doprowadzenie I linii metra do Młocin, a następnie rozbudowę systemu metra w zależności od tempa wzrostu potrzeb ruchowych i możliwości finansowych miasta.

W zakresie integracji systemów transportu przewiduje się:

- budowę systemu parkingów *Parkuj i jedź (P+R)*
- budowę, modernizację i przebudowę węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu,
- uruchamianie dynamicznych systemów informacji pasażerskiej (wizualnej i głosowej) ułatwiających dokonywanie przesiadek.

Ważnymi aspektami integracji systemów transportu jest także:

- dostosowanie węzłów przesiadkowych do potrzeb niepełnosprawnych użytkowników
- doprowadzenie do wykorzystywania jednego biletu na wszystkie środki komunikacji publicznej w aglomeracji,
- ułatwienie sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem osobistym podróżujących (monitoring, patrole).

System kolejowy

System kolejowy wymaga przede wszystkim zasadniczego podniesienia standardu obsługi pasażerskiej. Nacisk zostanie położony na działania modernizacyjne i organizacyjne podnoszące funkcjonalność i sprawność systemu, w szczególnie dla powiązań podmiejskich i wewnątrzmiejskich.

Najważniejsze działania to:

- przebudowa i modernizacja istniejących dworców kolejowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich roli jako węzłów przesiadkowych.
- uzupełnienie sieci o odcinek linii kolejowej od rejonu istniejącego przystanku osobowego Wola do przystanku końcowego zlokalizowanego w rejonie dawnego Dworca Głównego.
- adaptacja i modernizacja istniejących linii i łącznic z budową dodatkowych przystanków osobowych – między innymi należy zbadać następujące lokalizacje: Niedźwiadek, Bracka, Zacisze, Utrata, Wiatraczna, Obozowa, Radzymińska, Targówek, Św. Wincentego, Bródno.
- uzupełnienie sieci o łącznicę kolejową od linii nr 8 Warszawa - Kraków do podziemnego dworca kolejowego zlokalizowanego w rejonie terminali pasażerskich w Porcie Lotniczym im. Fryderyka Chopina.
- skrócenie czasu dotarcia do przystanków kolejowych poprzez zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym.

System metra

System metra wymaga działań inwestycyjnych. Najważniejsze z nich to:

- dokończenie I linii metra, prowadzonej wzdłuż ul. Kasprowicza do węzła „Młociny” (stacja A-23);
- uzupełnienie I linii metra o następujące stacje: plac Konstytucji (A-12), Muranów (A-16);

- budowa II i III linii metra obsługujących wielkie dzielnice i osiedla mieszkaniowe położone w lewobrzeżnej części Warszawy (m.in. Wola, Bemowo) i w części praskiej (m.in. Targówek, Bródno, Gocław) i przechodzących przez śródmieście Warszawy.

System tramwajowy

System tramwajowy wymaga przede wszystkim modernizacji tras w 4 korytarzach:

- pętla Gocławek - rondo Wiatraczna - Al. Jerozolimskie - pętla Banacha;
- rondo Starzyńskiego – Okopowa – Towarowa - pl. Zawiszy;
- pętla Piaski - pl. Grunwaldzki-al. Jana Pawła II-pętla Rakowiecka z odgałęzieniem pętla Potocka - pl. Grunwaldzki;
- pętla Cm. Wolski – Wolska – al. Solidarności - Dw. Wileński.

W związku z nowymi potrzebami wynikającymi ze zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i lokowaniem nowych miejsc zamieszkania i zatrudnienia, uzupełnienia wymaga także układ tras oraz zaplecze techniczne systemu tramwajowego.
Najważniejsze inwestycje to:

- budowa linii tramwajowej w ul. Powstańców Śląskich – od ul. Górczewskiej do ul. Radiowej;
- budowa linii tramwajowej wzdłuż projektowanej trasy Mostu Północnego, od węzła przesiadkowego „Młociny" ze stacją metra A-23, do obszaru osiedla Tarchomin i pętli w Winnicy;
- budowa przedłużenia linii tramwajowej wzdłuż ulicy Modlińskiej, od pętli na Żeraniu do skrzyżowania z ul. Światowida i połączenie z linią prowadzoną od strony trasy mostu Północnego;
- budowa linii tramwajowej Banacha – Wilanów;
- budowa linii tramwajowej Bemowo – Banacha; należy zbadać możliwość przejścia pod terenami Dworca Zachodniego, w kierunku ul. Bitwy Warszawskiej 1920r. i ul. Banacha;
- budowa linii wzdłuż ul. Gagarina, Czerniakowskiej-bis do Łuku Siekierkowskiego; budowa linii w ciągu ulic Krasińskiego-Budowlana i Św. Wincentego od Placu Wilsona do centrum handlowego w rejonie węzła Trasy AK z ul. Głębocką;
- budowa linii w ciągu Trasy Mostu Północnego od Traktu Nadwiślańskiego do wschodniej granicy miasta;
- budowa, w miarę potrzeb ruchowo-eksploatacyjnych, nowej zajezdni w rejonie Żerania Wschodniego-Annopola.

Komunikacja autobusowa

Poprawa warunków funkcjonowania miejskiej komunikacji autobusowej nastąpi poprzez wymianę taboru oraz usprawnienie węzłów przesiadkowych i zarządzania ruchem. Ponadto niezbędne jest:

- wprowadzanie, w większym niż dotychczas stopniu, wydzielonych pasów ruchu dla autobusów,
- stosowanie priorytetów dla autobusów w sygnalizacji świetlnej,
- rozszerzanie w ścisłym centrum miasta strefy ulic z ograniczeniami dla ruchu indywidualnego i dopuszczonym ruchem autobusowym.

Poprawa funkcjonowania komunikacji autobusowej międzynarodowej, dalekobieżnej i regionalnej wymaga modernizacji i budowy nowych dworców autobusowych, spełniających także rolę zintegrowanych węzłów przesiadkowych.

Modernizacji wymagają:

- Dworzec Zachodni – obsługujący ruch międzynarodowy i krajowy; dworzec ten powinien zostać zintegrowany z dworcem kolejowym i komunikacją miejską
- Dworzec Południowy przy al. Wilanowskiej – zintegrowany z węzłem przesiadkowym umożliwiającym wymianę pasażerską między stacją metra, przystankami tramwajowymi i autobusów miejskich oraz parkingiem P+R.

Nowe inwestycje są niezbędne dla:

- Dworca Północnego, obsługującego ruch podmiejski, który przejmie funkcje istniejącego Dworca Marymont; w zintegrowanym węźle przesiadkowym Młociny, obok stacji metra, pętli tramwajowej i autobusów miejskich, parkingu P+R, przewidziano lokalizację dworca autobusów podmiejskich;
- Dworca Wschodniego, obsługującego połączenia krajowe przeniesione z istniejącego dworca Stadion; konieczna jest przebudowa całego kompleksu tworzącego zintegrowany węzeł komunikacyjny jakim jest dworzec kolejowy Warszawa-Wschodnia.

System lotniczy

W dziedzinie kształtowania infrastruktury transportu lotniczego nadrzędnym celem jest zminimalizowanie uciążliwości związanych z działaniem portu lotniczego w Warszawie. Przyjęto, że:

- maksymalna docelowa wielkość lotniska jest limitowana deklarowaną przez Państwowe Przedsiębiorstwo *Porty Lotnicze* przepustowością terminali: terminal 1 – 3,5 mln pas./rok, terminal 2 – 6,5 mln pas./rok;
- obsługa komunikacyjna lotniska zapewniona będzie poprzez realizację układu dróg wyższego rzędu oraz połączenia kolejowego w formie łącznicy od linii nr 8 Warszawa - Kraków do podziemnego dworca kolejowego zlokalizowanego w rejonie terminali pasażerskich.

STREFY ZRÓŻNICOWANYCH WARUNKÓW OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ I PARKOWANIA POJAZDÓW

Planowane uprzywilejowanie komunikacji publicznej i ograniczenie dostępności obszaru centrum Warszawy dla ruchu samochodowego oznacza potrzebę zróżnicowania środków realizacji polityki transportowej w zależności od charakteru obszaru, dla którego będą zastosowane.
W związku z tym dokonano podziału miasta na trzy główne strefy różniące się:

- stopniem uprzywilejowania transportu publicznego;
- stopniem ograniczenia ruchu samochodów osobowych i ciężarowych;
- wymaganiami dotyczącymi liczby miejsc parkingowych.

Charakterystyka stref:

Strefa I – śródmiejska - obejmująca obszar ścisłego śródmieścia lewo- i prawobrzeżnego z obszarami istniejącej intensywnej zabudowy i tereny przewidziane do przekształceń i intensyfikacji istniejącej zabudowy. W strefie I przewiduje się priorytet dla komunikacji publicznej oraz wysoki standard jej dostępności (odległość dojścia pieszego do przystanków komunikacji zbiorowej nie powinna przekraczać 300 metrów), przy jednoczesnym ograniczeniu ruchu samochodowego i stosowaniu zrównoważonej polityki parkingowej (ilość miejsc parkingowych dostosowana będzie do wielkości ruchu wynikającej z przepustowości ulic);

Strefa II – miejska – obejmująca pozostałe obszary zwartej zabudowy oraz dzielnicowe centra usługowe;

Strefa III – przedmieść – obejmująca pozostałe tereny w granicach administracyjnych miasta.

W następnych strefach dopuszczona jest większa swoboda użytkowania samochodu i parkowania.

3.7. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY INŻYNIERYJNEJ

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego, obowiązujących aktów prawnych oraz ustaleń zawartych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* i *Strategii rozwoju Warszawy* sformułowano główne cele rozwoju, którymi są:

- w zakresie zaopatrzenia w wodę: zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta wody na cele bytowo – socjalne o jakości akceptowanej przez odbiorców i spełniającej wymagane przepisami normy i standardy, utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach zagrożenia kryzysowego, poprawa stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia;
- w zakresie kanalizacji: oczyszczanie wszystkich ścieków odbieranych przez system kanalizacyjny miasta, zwiększenie zasięgu istniejącej sieci kanalizacyjnej (wyprzedzanie inwestycjami kanalizacyjnymi przedsięwzięć związanych z rozwojem miasta), stosowanie rozwiązań indywidualnych odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy, jeżeli względy ochrony środowiska oraz ekonomiczne i finansowe nie będą stanowiły przeciwwskazań, stworzenie nowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodami opadowymi;
- w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną poprawa bezpieczeństwa zasilania;
- w zakresie zaopatrzenia w ciepło dostosowanie źródeł energii do wymagań ochrony środowiska, zapewnienie poprawy niezawodności i właściwych parametrów jakościowych dostaw energii cieplnej dla

obecnych i przyszłych odbiorców, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) jako czynników wspomagających podstawowe nośniki energetyczne;

- w zakresie zaopatrzenia w gaz zwiększenie udziału paliwa gazowego w bilansie energetycznym miasta, wykorzystanie gazu jako podstawowego źródła ciepła na terenach o niskiej intensywności zabudowy;
- w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów¨ objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów, zwiększenie recyklingu, ograniczenie transportu odpadów na dalekie odległości oraz ilości odpadów deponowanych na wysypiskach.

WODOCIĄGI

- Kontynuacja programu MPWiK poprawy jakości wody w poszczególnych zakładach wodociągowych:
- Budowa II nitki magistrali przesyłowej z Wodociągu Północnego do Stacji Strefowej „Białołęka” (po 2020r);
- Budowa Stacji Strefowej „Bemowo” z układem przewodów doprowadzających i wyprowadzających wodę (po 2020r.);
- Rozbudowa sieci dosyłającej wodę w kierunku miejscowości podwarszawskich.
- Budowa nowych odcinków sieci magistralnej i rozbiorczej oraz remonty, przebudowa i modernizacje sieci istniejącej przy zastosowaniu nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych.
- Zachowanie istniejącego systemu studni publicznych wykorzystujących głębokie poziomy wód podziemnych dla zaopatrzenia ludności w sytuacjach nadzwyczajnych i jego rozbudowa tylko dla takich potrzeb.
- Ograniczenie wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe.

KANALIZACJA

- Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni Czajka do wydajności nominalnej 500 tys.m^3/dn, budowa układu przerzutowego, przesyłającego ścieki z lewego brzegu Wisły na prawy, rozwiązanie problemu gospodarki osadami ściekowymi.
- Zakończenie budowy oczyszczalni ścieków Południe wraz z układem dosyłowym i zrzutowym.
- Modernizacja i rozbudowa ogólnospławnego i rozdzielczego systemu kanalizacyjnego miasta.
- Stosowanie systemów indywidualnych do odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy.
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni kanalizacji rozdzielczej
- Przebudowa i modernizacja głównych odbiorników wód opadowych z terenów kanalizacji rozdzielczej
- Odtworzenie, przebudowa, rewitalizacja naturalnych stawów, jezior, zbiorników i zagłębień terenowych dla celów retencjonowania wód deszczowych.

ELEKTROENERGETYKA

- Poprawa powiązania Warszawskiego Węzła Energetycznego (WWE) z Krajowym Systemem Energetycznym (KSE) poprzez realizację południowego półpierścienia [9] najwyższych napięć poza obszarem Warszawy
- Modernizacja stacji: GPZ *Mościska*, GPZ *Towarowa*, [10](-).
- [11] Budowa nowych stacji elektroenergetycznych 220/110 kV i linii elektroenergetycznych 220 kV.
- Budowa nowych stacji elektroenergetycznych 110/15 kV i linii elektroenergetycznych 110 kV.
- Sukcesywne kablowanie istniejącej sieci napowietrznej oraz ograniczenie budowy nowych linii nadziemnych, celem zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na mieszkańców oraz poprawy estetyki miasta i lepszego wykorzystania istniejących terenów.
- Dopuszczenie przebudowy istniejących linii elektroenergetycznych o napięciu 220kV na linie o napięciu 400 kV, względnie na linie wielotorowe, wielonapięciowe.
- Zapewnienie bezpieczeństwa zasilania oraz zminimalizowanie skutków ewentualnych awarii, powodujących przerwy w dostawie energii.

TELEKOMUNIKACJA

Należy dążyć do pokrycia całego obszaru miasta siecią telekomunikacyjną kablową i radiową, spełniającą wymogi współczesnej teletransmisji cyfrowej i warunki ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

CIEPŁOWNICTWO

W zakresie pracy źródeł ciepła:

- działania modernizacyjne i rozwojowe, mające na celu odnowienie istniejących urządzeń (często przestarzałych), takich jak: kotły parowe, kotły wodne, turbozespoły, a także budowa nowych jednostek wytwórczych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń i spełnienie norm ochrony środowiska,
- zapewnienie poprawy niezawodności i właściwych parametrów jakościowych dostaw energii cieplnej dla obecnych i przyszłych odbiorców
- dopuszczenie budowy nowych jednostek produkujących ciepło o charakterze rozproszonym - decentralizacja mocy ciepłowniczej,
- poprawa współczynnika skojarzenia w źródłach ciepła, dzięki budowie nowych jednostek kogeneracyjnych.

W zakresie zasilania elektrociepłowni:

- możliwość dywersyfikacji paliw poprzez doprowadzenie gazociągów wysokiego ciśnienia do źródeł,
- rozbudowa układu przesyłowego,
- wykorzystywanie do produkcji ciepła niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł energii.

GAZOWNICTWO

- Zwiększenie wydajności technicznej systemu gazowniczego poprzez budowę gazociągu DN 700 Rembelszczyzna – Kawęczyn i DN 700 Kawęczyn – Świerk.
- Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 mm relacji Rembelszczyzna – Huta Mory.
- Budowa stacji redukcyjno-pomiarowych: I stopnia przy Trasie Siekierkowskiej oraz na terenie Zawad w dzielnicy Wilanów, II stopnia: Olszynka Grochowska, Franciszkańska, Anielewicza, Jagiellońska, Gagarina, Płaskowickiej I, Płackowickiej II , Rakowiecka
- Budowa nowych odcinków sieci przesyłowej i stacji redukcyjnych II stopnia.

GOSPODARKA ODPADAMI

- Budowa niezbędnych obiektów do odzysku i unieszkodliwiania odpadów:
  - zakończenie rekultywacji składowiska odpadów Radiowo oraz rozbudowa kompostowni o sortownię odpadów zmieszanych, linię do demontażu odpadów wielkogabarytowych i magazyn do czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych,
  - modernizacja ZUSOK,
  - budowa dodatkowej instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów z możliwością unieszkodliwiania osadów ściekowych,
  - budowa poza granicami miasta zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
  - budowa na terenie oczyszczalni Czajka, węzła termicznego do unieszkodliwiania osadów ściekowych (dowożone tu będą również przefermentowane i wysuszone osady z oczyszczalni Południe),
  - budowa stacji przeładunkowej z sortownią przy ul. Kłobuckiej i Marsa,
- Rozbudowa sieci selektywnej zbiórki odpadów.
- Podział odpadów „u źródła” na strumienie dostosowane do systemu ich odzysku i unieszkodliwiania,
- Objęcie wszystkich mieszkańców miasta zorganizowaną zbiórką odpadów.
- Realizacja obiektów uzupełniających dla systemu wywozowego.

[9] Zmiana wprowadzona uchwał a Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[10] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.
[11] Zmiana wprowadzona uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- Zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na wysypiskach.
- Rozbudowa systemu stacji zlewnych z hermetycznym zbieraniem odpadów ciekłych, ograniczenie transportu tych odpadów oraz wprowadzenie kontroli funkcjonowania wywozu odpadów ciekłych.

3.8. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie systemu transportowego wskazane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego to:

- pierścień zewnętrzny Warszawy – stanowiący fragment krajowego układu drogowego, łączący się jednocześnie z miejskim systemem komunikacyjnym: Trasa Armii Krajowej, Trasa Mostu Północnego, Wschodnia Obwodnica Warszawy, Trasa Mostu Południowego,
- połączenia obwodowe wokół dzielnic centralnych :Trasa Armii Krajowej, Trasa NS, Trasa Siekierkowska, Trasa Olszynki Grochowskiej,
- pierścień ulic głównych wokół Śródmieścia: Towarowa, Trasa Mostu Gdańskiego, Trasa Armii Ludowej - planowany odcinek wschodni,
- nowe przeprawy przez Wisłę: Most Północny, Most Południowy.

Inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury inżynieryjnej wskazaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jest zamknięcie dwutorowego pierścienia linii 400 kV wokół Warszawy. Przebieg linii zostanie określony w oparciu o studium przebiegu w obszarze aglomeracji warszawskiej.

[12]Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym będą również linie elektroenergetyczne 220kV relacji: EC Siekierki - GPZ Piaseczno, EC Siekierki - GPZ Miłosna, EC Siekierki - GPZ Towarowa (trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych), EC Żerań - istniejąca linia 220kV relacji Mory-Miłosna oraz stacje elektroenergetyczne 220/110kV na terenie EC Żerań i EC Siekierki.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym w zakresie:

- infrastruktury społecznej – rozmieszczone zostaną w obszarach wskazanych dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej, a także na terenach określonych jako usługi. Szczegółowe ustalenie usytuowania ww. obiektów powinno nastąpić w planach miejscowych
- infrastruktury transportowej – rozmieszczone są na terenach oznaczonych na rysunku *Studium* i określonych w rozdziale XVI *Rozwój systemu transportowego tekstu studium*
- infrastruktury drogowej rozmieszczone są na terenach oznaczonych na rysunku studium dla dróg klasy Z – zbiorczych, G – głównych, GP – głównych ruchu przyśpieszonego i określonych w rozdziale XVI *Rozwój systemu transportowego tekstu studium;* szczegółowe ustalenie przebiegu dróg lokalnych powinno nastąpić w planach miejscowych
- infrastruktury inżynieryjnej rozmieszczone będą na terenach oznaczonych na rysunku studium i określonych w rozdziale XVII *Rozwój infrastruktury technicznej tekstu studium*.
- ochrony środowiska dotyczą utworzenia lub powiększenia rezerwatu przyrody na obszarach wskazanych w rozdziale XV.2. Forma ochrony przyrody dla obszarów projektowanych i proponowanych do objęcia ochroną określona zostanie na podstawie odpowiednich studiów krajobrazowo-przyrodniczych.

Programy zawierające zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

Program Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP) zgłoszony przez Ministra Obrony Narodowej, zawierający zadanie wpisane do centralnego rejestru zadań rządowych, które obejmuje na obszarze m. st. Warszaw modernizację infrastruktury dla systemu dowodzenia i kontroli w Pyrach.

3.9. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ I REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Do obszarów wymagających przekształceń po przeprowadzeniu rekultywacji zaliczone zostały:

- tereny składowania odpadów przemysłowych pochodzące z: EC Żerań Huta Lucchini oczyszczalnia Czajka;
- tereny dzikich wysypisk położone w strefie ochrony głównego zbiornika wód czwartorzędowych doliny środkowej Wisły;

[12] Tekst dodany uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

- zdegradowane tereny położone w obszarach przemysłowych, które nie pełnią swej pierwotnej funkcji, a istniejące tam obiekty budowlane uległy znacznej dekapitalizacji;
- największe powierzchnie zdegradowane znajdują się w rejonach: Żerania (Praga Północ i Białołęka), Huty Lucchini (Bielany), Zakładów Mechanicznych Ursus, Żoliborza Przemysłowego, Czystego i Odolan (Wola), Targówka Przemysłowego, Służewca Przemysłowego;
- tereny kolejowe niepotrzebne kolei na cele statutowe (zasięg terytorialny powinien zostać określony w osobnym w opracowaniu studialnym, które może być wykonane w porozumieniu z koleją).

Do terenów wymagających rehabilitacji, w tym także rewaloryzacji zabytków i dóbr kultury współczesnej, zaliczone zostały historyczne układy i zespoły przestrzenne - obszary i obiekty ochrony dziedzictwa kulturowego.

Przekształceń wymagają także:

- osiedla mieszkaniowe nie spełniające współczesnych standardów funkcjonalnych i przestrzennych oraz osiedla zdegradowane lub zagrożone degradacją z uwagi na niskie parametry użytkowe mieszkań,
- wielofunkcyjne centra handlowe, charakteryzujące się niskimi walorami architektonicznymi, parterowe z dużymi powierzchniami parkingowymi usytuowanymi na powierzchni terenu, z programem ograniczającym się do funkcji handlowych,
- obiekty handlowe, o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, położone w rejonie obszarów wskazanych do kształtowania centrów dzielnicowych i lokalnych.

Problemem wpływającym negatywnie na środowisko w mieście są dzikie wysypiska śmieci, których liczba wzrasta z roku na rok. Jest to zjawisko tym bardziej niepokojące, że wiele tych wysypisk znajduje się na terenach leśnych i łęgowych, powodując ich degradację i zanieczyszczenie. Najczęściej zanieczyszczane są: Las Młociński (150 m^2), pas nadwiślański przy Wybrzeżu Gdyńskim (500 m^2), tereny wokół jeziorka przy ul. Dudzińskiej (125.000 m^2), Rezerwat Olszynka Grochowska (600.000 m^2), tereny położone w dolinie rzeki Wilanówki i wokół Jeziorka Czerniakowskiego, tereny położone w lasach prywatnych oraz wzdłuż tras dojazdowych do miasta. Tereny te wymagają stałego nadzoru i prowadzenia działań związanych z usuwaniem zanieczyszczeń.

3.10. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

W zakresie ochrony przed powodzią wskazano obszary:

- bezpośredniego zagrożenia powodzią w granicach międzywala Wisły, dla których ustalono:
  - ograniczenie lokalizacji elementów infrastruktury technicznej z wyjątkiem obiektów związanych z przekroczeniem koryta rzeki, ujęciami wody i wylotami ścieków
  - utrzymanie naturalnych osypisk i plaż przybrzeżnych
  - utrzymanie swobodnego przepływu wód powodziowych, m.in. poprzez kształtowanie zadrzewień i zakrzewień nadwiślańskich zgodnie z wytycznymi RZGW,
- potencjalnego zagrożenia powodzią, spowodowanego zalewem wodą stuletnią lub wodą stanu alarmowego Wisły, dla których ustalono:
  - poprzedzenie prognozą skali potencjalnego zagrożenia oraz skutków finansowych wraz z propozycją rozwiązań technicznych i przestrzennych minimalizujących skutki ewentualnego zalewu bądź podtopienia dla nowych obiektów o szczególnym znaczeniu dla kultury i nauki oraz obiektów o utrudnionej ewakuacji,
  - zakaz lokalizowania nowych i rozbudowy istniejących zakładów wykorzystujących lub magazynujących substancje niebezpieczne, składowisk odpadów i cmentarzy - z wyjątkiem inwestycji miejskich infrastrukturalnych i komunikacyjnych, których konieczność realizacji wynika ze studium,
  - zakaz wprowadzania nowej i rozbudowy istniejącej zabudowy, kopania studni i innych prac mogących osłabić stabilność wałów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Na terenach występowania ruchów masowych ziemi i terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi obejmujących stok Skarpy Warszawskiej (na całej jej długości) wraz z terenami położonymi w odległości 30 m od korony i 20 m od dolnej krawędzi stoku ustalono:

- ograniczenie działalności na ww. obszarze jedynie do inwestycji celu publicznego określonych w studium
- zakaz odprowadzania na stok skarpy wód opadowych i roztopowych ujętych w system kanalizacyjny
- zakaz grodzenia
- obowiązek utrzymywania, pielęgnowania i uzupełniania roślinności na stoku skarpy, która zapewnieni stabilność stoku i ograniczy jego erozję.

Ponadto na terenach położonych w pasie o szerokości 100 m od korony skarpy i 50 m od dolnej krawędzi stoku, ustalono:

- obowiązek sporządzania ekspertyzy geotechnicznej i geologiczno-inżynierskiej, określającej m.in. warunki posadowienia, miejsca bezpiecznego usytuowania projektowanych obiektów w granicach działki, sposoby przeciwdziałania procesom osuwiskowym i zabezpieczenia przed ich uruchomieniem.

3.11. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE

Zasięg i granice terenów zamkniętych na terenie Warszawy zostały określone na podstawie danych dostarczonych przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Polskie Koleje Państwowe oraz Komendę Stołeczną Policji.

3.12. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie Warszawy obowiązuje 117 planów miejscowych, uchwalonych po 1 stycznia 1995 r. w trybie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz jeden plan miejscowy sporządzony na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Tereny z uchwalonymi planami zajmują 15% ogólnej powierzchni miasta. Na podstawie przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r. kontynuowane są procedury sporządzania kilkunastu planów miejscowych, które spełniły warunki określone w art. 85 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Równocześnie Rada m.st. Warszawy w latach 2002–2006 podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzania 97 planów miejscowych w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Zarówno rozstrzygnięcia planów obowiązujących jak też dokumentacja projektów i koncepcji planów będących w trakcie opracowania stanowiły istotne, z punktu widzenia formalnego i merytorycznego, przesłanki dla określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy.

Główne założenia polityki sporządzania planów miejscowych obejmują docelowo sporządzenie i uchwalenie planów miejscowych dla całego obszaru miasta. Polityka sporządzania planów miejscowych obejmuje:

- Kontynuowanie rozpoczętych procedur sporządzania planów miejscowych,
- Zamierzenia związane ze sporządzaniem planów miejscowych na podstawie kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze wskazaniem obszarów priorytetowych.
  Określone w studium kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów stanowiły podstawę do wyboru obszarów o kluczowym znaczeniu dla kształtowania struktury przestrzennej miasta. Podstawowymi kryteriami do wyboru tych obszarów były:
  - poprawa wizerunku i aktywizacja centrum miasta,
  - obszary o znaczeniu metropolitalnym,
  - zapewnienie ochrony wartości zabytkowych i kulturowych,
  - zapewnienie ochrony wartości środowiska przyrodniczego,
  - planowana skala i dynamika rozwoju.

Zgodnie z art. 32, ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.) założenia polityki przestrzennej będą podstawą do opracowania wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67 ustawy, oraz wniosków w sprawie sporządzania lub zmiany planu miejscowego.

4. ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalona UCHWAŁĄ NR L/1521/2009 RADY M.ST. WARSZAWY Z DNIA 26.02.2009r. z późn.zm. [13]

Zmianę wprowadzono w wykonaniu uchwały Nr XLIX/1498/2009 Rady m.st.Warszawy z dnia 5.02.2009r. – dotyczącą powtórnego, odrębnego głosowania dla 4 działek przy ul.Puławskiej.

5. ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalone UCHWAŁĄ Nr XCII/2689/2010 RADY M.ST. WARSZAWY Z DNIA 7.10.2010r. [14]

Podjęte zmiany są wynikiem prac analitycznych i projektowych prowadzonych w ramach realizacji uchwały Nr XL/1231/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 2.10.2010r. zmienionej uchwałą Nr LXXI/2231/2010 z dnia 28.01.2010r., w sprawie przystąpienia do sporządzania zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st.Warszawy w zakresie obejmującym:

- zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej tj. w przeznaczeniu terenów oraz wskaźnikach zagospodarowania – dla 30 obszarów określonych w załącznikach o numerach od 1 do 30 do uchwały,
- zmiany przebiegu Trasy N-S oraz II linii metra na odcinkach określonych w załącznikach o numerach od 31 do 33 do uchwały,
- zmianę zasad zagospodarowania i wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (PBC) terenów zieleni oraz aktualizację wykazów tych terenów.

Po zaktualizowaniu i szczegółowej analizie uwarunkowań, występujących na obszarach wskazanych do objęcia zmianami z zakresu struktury funkcjonalno-przestrzennej, dla 4 obszarów: tj. rejonu ulicy Beethovena-Sobieskiego-Witosa, pasa terenu po północnej stronie ulicy Ostrobramskiej, rejonu ulicy Księcia Ziemowita pomiędzy terenami kolejowymi oraz terenu w rejon ulicy Płaskowickiej i Pileckiego (w założeniach teren pod szpital południowy), określonych odpowiednio w załącznikach o numerach: 9, 12, 21 i 24 do ww. uchwały o przystąpieniu do zmian Studium oraz dla fragmentów terenów w 8 innych obszarach – utrzymuje się w zakresie funkcji terenów dotychczasowe ustalenia Studium. Natomiast obszar w rejonie d.Huty Lucchini (ob.ArcelorMittal), określony w załączniku o numerze 6 do ww. uchwały, objęto odrębnym sporządzeniem i uchwaleniem zmiany.

- **Wprowadzenie zmian do dokumentu Studium.**

Wprowadzenie do dokumentu Studium zmian w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej polegało na dokonaniu niewielkich zmian (korekt w skali lokalnej) na rysunkach kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także w niezbędnym zakresie na rysunkach uwarunkowań. Korekt w tym zakresie nie wymagał natomiast tekst Studium ani też zamieszczone w nim schematy i tabele, z uwagi na nikły w skali miasta zakres wprowadzanych zmian, nie rzutujący na generalne ustalenia polityki przestrzennej miasta,.

W celu wyróżnienia i identyfikacji zmian dokonanych w Studium wprowadzono oznaczenie obszarów zmian granicami i numeracją odpowiadającą numerom załączników od 1 do 33, w których obszary te zostały określone w uchwale o przystąpieniu do sporządzania zmian Studium.

Wprowadzenie zmian w zasadach zagospodarowania i wskaźnikach powierzchni biologicznie czynnej (PBC) dla terenów zieleni, a także w wykazach tych terenów, polegało na uzupełnieniu i weryfikacji tekstu Studium w części poświęconej kierunkom zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym tylko terenów zieleni ZP1 i ZW1 oraz wykazów terenów zieleni.

- **Synteza ustaleń zmian Studium oraz uzasadnienie przyjętych w zmianach rozwiązań.**

Z uwagi na jednostkowy charakter zmian wprowadzonych do Studium oraz niewielki ich zakres ilościowy i obszarowy w skali całego miasta, zmiany te nie mają wpływu na cele i założenia polityki przestrzennej m.st.Warszawy.

[13] Uchwała uzupełniona uchwałą Nr LIV/1631/2009 Rady m.st. Warszawy z dnia 28.04.2009r.

[14] I etap realizacji uchwały Nr XL/1231/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 2.10.2008r. z późn. zm. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmian Studium

Nie kolidują z żadnym z wyznaczonych w Studium celów polityki przestrzennej miasta, a w przypadku celów takich jak: poprawa ładu przestrzennego miasta, określenie zasad kształtowania i ochrony systemu przyrodniczego, czy też usprawnienie i rozwój systemu transportowego, stanowią ich realizację w skali lokalnej tj. skali obszarów objętych zmianami.

Zmiany w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej dotyczą kierunku przeznaczenia terenów oraz kategorii wysokości zabudowy. W obu przypadkach przeważają zmiany zwiększające obszary zabudowy i jej kategorię wysokości.
Na tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej, wielorodzinnej jak i jednorodzinnej, przeznaczono nowe tereny, o różnej wielkości, w 7 obszarach o numerach: 3, 7, 8, 11, 16, 25 i 26 – są to m.in. tereny w rejonie Kanału Żerańskiego, na Gocławiu w rejonie ul.Fieldorfa, tereny nieznacznej wielkości w rejonie ul.Conrada, w rejonie Ostrobramskiej przy ul.Nowaka-Jeziorańskiego. Na tereny o przewadze usług przeznaczono nowe tereny na kolejnych obszarach o numerach: 2, 10, 15, 19, 20, 23 i 27 – w tym są m.in. tereny w rejonie ul.Bartyckiej, ul.Zawodzie, ul.Odrowąża, na Powiślu przy Wybrzeżu Kościuszkowskim, tereny o nieznacznej wielkości przy ul.Grochowskiej, przy ul.Łączyny w rejonie ul.Kłobuckiej. W przypadku 11 obszarów, o numerach: 7, 8, 10, 11, 15, 19, 22, 23, 25, 26 i 27, zmiany te wiążą się z wprowadzeniem zabudowy na tereny, na których według dotychczasowych ustaleń Studium zabudowę dopuszczano w ograniczonym zakresie lub zakazywano.
Na 10 obszarach o numerach: 2, 3, 5, 13, 14, 17, 18, 20, 28, 30, zmiany ustaleń Studium polegają na przeznaczeniu terenów pod bardziej intensywne formy zabudowy. We wszystkich przypadkach dotyczą one zwiększenia kategorii wysokości zabudowy, a w przypadku 3 obszarów, o numerach: 2, 3 i 5 tj. odpowiednio w rejonie Trasy Toruńskiej przy ul.Głębockiej, w rejonie Kanału Żerańskiego i w rejonie ul.Modlińskiej przy ul.Winorośli, zmiany dotyczą dodatkowo zmiany funkcji na funkcję o wyższej intensywności tzn. z terenów o przewadze zabudowy jednorodzinnej lub terenów produkcyjno-usługowych na tereny o przewadze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Na 4 obszarach, o numerach 13, 17, 18 i 28 – którymi są odpowiednio: rejon ul.Ostrobramskiej, rejon otoczenia PKiN, ul.Grzybowskiej oraz rejon al.Solidarności przy ul.Okopowej – zmieniono kategorię wysokości zabudowy, którą ustalono na poziomie powyżej 30 m n.p.t.

Wprowadzenie do Studium nowych rozwiązań w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej zapewnia zgodność z faktycznym stanem zagospodarowania. W odniesieniu do części obszarów podstawę zmian stanowiły analizy projektowanych rozwiązań i koncepcji przestrzennych opracowanych w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w kilku przypadkach konieczność jednostkowych zmian wynikła z zaistniałych uwarunkowań prawnych, zwłaszcza w odniesieniu do terenów, gdzie na zaawansowanym etapie toczą się postępowania administracyjne w sprawie pozwoleń na budowę lub warunków zabudowy.

Zmiana przebiegu odcinka Trasy N-S w rejonie ulicy Potrzebnej, na odcinku od ulicy Połczyńskiej do Alej Jerozolimskich (dzielnice Wola i Ochota), eliminuje kolizję z zespołem budynków kolejowych stacji postojowej Szczęśliwice, wpisanym do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (wpis dokonany po uchwaleniu Studium). Jednocześnie wprowadzono w tym rejonie dodatkowy węzeł z ul. Potrzebną, co jest korzystne dla obsługi komunikacyjnej terenów przyległych.

Zmiana przebiegu II linii metra na odcinku od stacji „Rondo Daszyńskiego" do stacji „Moczydło" umożliwia ominięcie tunelem metra obiektów głęboko fundamentowanych, znajdujących się w rejonie skrzyżowania ulic Kasprzaka i Młynarskiej. Rozwiązanie skutkuje redukcją ilości stacji metra – z dwóch „Wolska" i „Płocka" na jedną przy ulicy Płockiej w rejonie ul.Wolskiej, co obniża koszty realizacyjne metra, oraz przesunięciem stacji „Moczydło" w rejon ul. Górczewskiej / przystank PKP Warszawa Koło, co funkcjonalnie jest zasadne.

Przedłużenie II linii metra w kierunku ul. Połczyńskiej w rejonie Chrzanowa (dzielnica Bemowo) oraz wskazanie lokalizacji dodatkowej stacji „Połczyńska" oraz stacji techniczno-postojowej „Mory" umożliwia, w szerszym zakresie niż dotychczasowych rozwiązaniach, obsługę transportem publicznym istniejącego i planowanego zagospodarowania przylegających terenów.

Zmiany w zasadach zagospodarowania i wskaźnikach powierzchni biologicznie czynnej (PBC) dla terenów zieleni - ZP1 i ZW1 - pozwalają na doprowadzenie do zgodności ustaleń Studium ze stanem faktycznym, zarówno w zakresie poziomu PBC i zagospodarowania terenów zieleni jak również w zakresie aktualizacji ich wykazów.

Zmianę zapisów dla terenów ZP1 przyjęto w oparciu o zasadę kształtowania powierzchni biologicznie czynnej (PBC) w dwóch grupach terenów zieleni. Pierwszą grupę stanowią tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody i ich otuliny, na których utrzymuje się dotychczasowy wskaźnik minimalnego udziału PBC na poziomie 90%, z uwagi na konieczność zapewnienia ochrony cennych wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Drugą grupę stanowią pozostałe tereny ZP1, na których wskaźnik minimalnego udziału PBC ustala się na poziomie 70%, stanowiącym odzwierciedlenie faktycznych poziomów PBC występujących na większości istniejących urządzonych terenów parkowych, przy czym w przypadku istniejących parków o wskaźniku PBC niższym niż 70% dopuszcza się utrzymanie wskaźnika wg stanu istniejącego bez możliwości jego pomniejszania. Spośród tej grupy wyłącza się tereny Pola Mokotowskiego oraz Parku Skaryszewskiego, dla których wskaźnik minimalnego udziału PBC ustala się na poziomie 80% – z uwagi na wyższy niż 70% poziom udziału PBC w stanie istniejącym.

W odniesieniu do terenów ZW1 wprowadzono zmianę udziału % PBC wyłącznie na odcinku od Mostu Poniatowskiego do ul. Boleść, stanowiącym tereny tzw. Bulwarów nadwiślańskich, dla których według stanu istniejącego wskaźnik ten jest niższy. Dla pozostałych terenów ZW1 utrzymuje się obowiązek zachowania wskaźnika minimalnego udziału PBC na dotychczasowym poziomie 70%.

Doprowadzenie do zgodności ustaleń Studium ze stanem faktycznym ma istotne znaczenie dla aktualnie opracowywanych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gdyż przyjęte w projektach rozwiązania przestrzenne muszą uwzględniać istniejące uwarunkowania.

6. ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalone UCHWAŁĄ Nr LXI/1669/2013 RADY M.ST. WARSZAWY Z DNIA 11 lipca 2013 r. [15]

Podjęte zmiany są wynikiem prac analitycznych i projektowych prowadzonych w ramach realizacji uchwały Nr XL/1231/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 2.10.2010r. zmienionej uchwałą Nr LXXI/2231/2010 z dnia 28.01.2010r., w sprawie przystąpienia do sporządzania zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy w zakresie obejmującym obszar zmiany wskazany w załączniku nr 6 do uchwały Nr XL/1231/2008 (rejon huty).

Po zaktualizowaniu i szczegółowej analizie uwarunkowań w tym również wykonaniu problemowego opracowania ekofizjograficznego stwierdzono, że na terenie huty niespełnione są standardy, jakości gleb i ziemi wymagane na podstawie art.101 pkt.1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. z póź. zm.) oraz par. 2, pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. Nr 165, poz. 1356). Również w zakresie ochrony akustycznej obszar ten w większości nie spełnia poziomów hałasu dopuszczalnych dla zabudowy mieszkaniowej. Utrzymanie istniejących funkcji mieszkaniowych wymaga działań ochronnych na etapie mpzp.

W świetle powyższego zmiany Studium dotyczą przede wszystkim wprowadzenia w południowo wschodniej części obszaru usług handlu wielko-powierzchniowego (tj. o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m2) oraz zwiększenia kategorii wysokości zabudowy dla terenów usług położonych wzdłuż istniejącej i projektowanej Trasy Mostu Północnego z 12 m na 30m i > 30 m oraz dla terenów produkcyjno-usługowych (PU) z 12 m na 20 m. Ponadto włączono - do obszaru (U.)>30 obszar dotychczas oznaczony jako (KS) – wydzielone obszary dla parkingów w ramach systemu „Parkuj i jedź", pozostawiając na rysunku Studium symbol parkingu dla samochodów osobowych w ramach systemu „P&R". Szczegółowe analizy na etapie sporządzania mpzp określą lokalizację parkingu w rejonie. Na odcinku od TMP do Trasy NS poszerzono korytarz ul. Wólczyńskiej pozostawiając bez zmian jej klasyfikację funkcjonalną.

Uznano również że cały obszar wymaga przebudowy i przekształceń, w celu podniesienia standardu przestrzeni, a tym samym lokowanych na tym obszarze obiektów. Z tego powodu wskazano na rysunku studium (rys.14 struktura funkcjonalno-przestrzenna) rejon lokalizacji centrum lokalnego, przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym.

Na pozostałych terenach w granicach obszaru wyznaczonego do zmiany studium, zachowuje się dotychczasowe funkcje, uznając je za właściwe, odpowiadające planowanemu kierunkowi przekształceń całego obszaru.

Z punktu widzenia przestrzennego planowane rozwiązania pozwalają na kontynuację obecnej działalności huty. Natomiast, zmiany Studium wzdłuż Trasy Mostu Północnego pozwolą na efektywniejsze wykorzystanie przestrzeni. Tereny te wraz z innymi terenami, położonymi na północny zachód od huty i przeznaczanymi w studium pod funkcje usługowe (U), stanowić mogą obszar znaczącego rozwoju funkcji

[15] II etap realizacji uchwały Nr XL/1231/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 2.10.2008r. z późn. zm. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmian Studium

związanych z wystawiennictwem, handlem, działalnością administracyjno-biurową, działalnością naukowo-badawczą, czy też związaną z wdrażaniem nowoczesnych technologii. Sprzyjać to powinno aktywizacji całego obszaru i stymulować powstawanie nowych miejsc pracy.

7. ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalone UCHWAŁĄ Nr XCII/ 2346/2014 RADY M.ST. WARSZAWY Z DNIA 16 PAŹDZIERNIKA 2014 r. [16]

Rada m.st. Warszawy, uchwałą nr XCIV/2809/2010 z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stwierdziła aktualność Studium w odniesieniu do jego generalnych założeń i ustaleń, wskazując jednocześnie potrzebę aktualizacji tego dokumentu w zakresie:

- terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- infrastruktury technicznej;
- systemu transportowego;
- wykazów obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską z zakresu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- innym, wynikającym z wniosków o zmianę Studium, a nie naruszającym generalnych założeń i ustaleń Studium.

Uznano - w wyniku przeprowadzonych analiz wniosków o zmianę Studium - że zachodzą uzasadnione przesłanki do wprowadzenia w Studium ograniczonych, jednostkowych zmian obszarowych w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z niezbędnymi wskaźnikami zagospodarowania oraz liniowych w zakresie układu drogowo-ulicznego, transportu publicznego i infrastruktury inżynieryjnej, a także przesłanki do wprowadzenia ograniczonych modyfikacji tekstu Studium, polegających na jego uzupełnieniu, skorygowaniu bądź zweryfikowaniu ustaleń Studium.

Podjęte zmiany są wynikiem prac analitycznych i projektowych prowadzonych w ramach realizacji uchwały Nr L/1424/2013 Rady m.st. Warszawy z dnia 21 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st.Warszawy.

- **Synteza ustaleń zmian Studium oraz uzasadnienie przyjętych w zmianach rozwiązań.**

Wprowadzone zmiany nie mają wpływu na cele i założenia polityki przestrzennej m.st. Warszawy i nie kolidują z żadnym z wyznaczonych w Studium celów polityki przestrzennej miasta.

Obejmują one :

- zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej 79 obszarów w tym 7 obszarów liniowych związanych ze zmianą przebiegu lub klasy drogi;
- zmiany w zakresie infrastruktury technicznej;
- dostosowanie zapisów Studium do przepisów prawa, które weszły w życie po uchwaleniu Studium oraz innych aktów nadrzędnych i wiążących w stosunku do Studium, do których należą decyzje właściwych organów i inne (np. wpis do rejestru zabytków, gminna ewidencja zabytków, uznanie za formę ochrony przyrody, teren zamknięty, obszar ograniczonego użytkowania, prawomocne wyroki sądu administracyjnego dotyczące Studium m.st. Warszawy);
- modyfikacje i uzupełnienia zapisów wyłącznie w części tekstowej Studium oraz odpowiadających im elementów legendy na rysunku Studium, dotyczących niżej wymienionych terenów:
  - terenów usług administracji [UA], terenów usług sportu [US], terenów zieleni urządzonej z udziałem terenów sportu i rekreacji [ZP2] oraz cmentarzy [ZC],
  - intensywności zabudowy dla terenów o wysokości zabudowy powyżej 30m ustalonych w Studium (wprowadzenie wskaźnika),
  - stosowania zasad rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym z zakresu infrastruktury społecznej na wszystkich terenach z funkcją mieszkaniową i odzwierciedlenia ich na rys. nr 25 Studium oraz reklam na terenie miasta,
  - ustaleń dla obszarów narażonych na osuwanie się mas ziemnych, wskazanych na rys. nr 26 Studium,
  - korekty w wykazach terenów zieleni: tabela nr 22 - parki i tabela nr 23 – skwery
  - korekty w wykazie terenów, na których dopuszcza się funkcję handlową o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000m^2, nie wskazanych na rysunku Studium o powierzchni działki poniżej 0,5 ha – tabela nr 18,
  - korekty redakcyjne tekstu, polegające na uczytelnieniu lub wyjaśnieniu ustaleń Studium.

Konsekwencją wprowadzonych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest równoczesne dokonanie aktualizacji jej elementów na innych rysunkach Studium – kierunki, na których występują elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej i układu drogowo-ulicznego. Aktualizacja ta nie stanowi zmiany ustaleń kierunkowych w danej problematyce - stanowi korektę techniczną, zatem nie wyróżnia się jej w ujednoliconych rysunkach Studium.

W wyniku wprowadzanych zmian obszarowych, zmian infrastruktury technicznej, zmian tekstu oraz zmian związanych z dostosowaniem Studium do aktów nadrzędnych i wiążących zmianie ulegają rysunki Studium Nr 1, 2,3, 9, 10,11,12,13 - dotyczące uwarunkowań oraz rysunki nr 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 i 28 - dotyczące kierunków.

W celu wyróżnienia i identyfikacji zmian dokonanych w Studium wprowadzono oznaczenie obszarów zmian granicami i numeracją. Obszary objęte zmianami otrzymały numerację od numeru 34 do 129 stanowiącą kontynuację numeracji przyjętej w uchwałach Nr XCII/2689/2010 i Nr LXI/1669 /2013 Rady Miasta Stołecznego Warszawy.

Zapisy zmiany tekstu Studium zostały wyróżnione przypisem dolnym w tekście Studium, oraz odpowiadających im rysunkom Studium

- **Informacje dodatkowe**

W związku z tym, że 16 obszarów z pośród objętych przystąpieniem do sporządzenia zmiany wymagało dalszych prac, procedura planistyczna dla tych obszarów będzie kontynuowana odrębnie, na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy Nr XC/2310/2014 z dnia 11 września 2014 r. z późn. zm.
Są to • obszar 35) – teren w rejonie Fortu Bema i ul. Waldorffa pomiędzy Trasa AK, strzelnicą sportową, zespołem pomników przyrody, do hurtowni farmaceutycznej i okolic hotelu „Legia”; • obszar 49) – teren po północnej stronie ul. Bartyckiej w rejonie ul. Pod Kopcem, do okolic ulic: Dyżewskiego, Żenczykowskiego i Ponikowskiego; • obszar 66) – teren w rejonie Wenedów i Zakroczymskiej • obszar 74) – teren w rejonie Armii Ludowej obszar na północ od Pałacu Ujazdowskiego; • obszar 89) – teren przy skrzyżowaniu al. Wilanowskiej i ul. Dolina Służewiecka, po południowo-wschodniej stronie skrzyżowania, o zasięgu ok.100m; • obszar nr 90) - teren w rejonie ulic: Ciszewskiego i Kiedacza, w sąsiedztwie SGGW-WIP i Skarpy Ursynowskiej • obszar 93) – tern w rejonie ul. Żegańskiej między ulicami Szpotańskiego i Pożaryskiego; • obszar 96) - teren w rejonie ul. Bysławskiej pomiędzy ulicami Popradzką i Poezji; • obszar 104) – teren w rejonie ulic: Instalatorów, Równoległej, Bakalarskiej i Fajansowej; • obszar 105) – teren w rejonie ul. Łopuszańskiej, pomiędzy ulicami: Bakalarską i Rezerwową, do okolic ul. Narożnej; • obszar 110) teren przy ul. Sowińskiego pomiędzy ulicami: Wolską i Jana Kazimierza, pas o szerokości ok. 90m po zachodniej stronie ulicy; • obszar 113) – teren w rejonie ul. Gniewkowskiej, na wschód od Trasy N-S, po północnej stronie układu torowego linii kolejowej relacji Warszawa – Poznań/Katowice (tereny kolejowe); • obszar 114) - teren w rejonie ul. Potrzebnej, po północnej stronie układu torowego linii kolejowej relacji Warszawa – Poznań/Katowice (tereny kolejowe) • obszar 119) - obniżenie klasy drogi głównej G/l - Trasa Mostu Północnego w rejonie ul. Chudoby - na odcinku od planowanego węzła Trasy Mostu Północnego z Trasą Olszynki Grochowskiej do granic miasta • obszar 122) - obniżenie klasy drogi głównej G/l – Trakt Nadwiślański - na odcinku od ul. Wybrzeże Helskie do Trasy Mostu Północnego wraz z obniżeniem klasy drogi głównej G/p – Płochocińska, w ciągu ulicy Familijnej; • obszar 127) - ustalenie docelowego przebiegu i klasy ul. Czerniakowskiej-Bis na odcinku od Trasy Mostu Południowego do granic miasta;

Ponadto kontynuowana odrębnie będzie weryfikacja wskaźników parkingowych zawartych w tabeli nr 24 Studium, odnoszących się do stref parkowania pojazdów na terenie miasta, określonych na rys. nr 19 Studium.

[16] Treść dodana uchwałą Nr XCII/2346/2014 Rady m.st. Warszawy z 16.10.2014 r.

8. ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalone UCHWAŁĄ NR LXII/1667/2018 RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY Z Dnia 1 MARCA 2018 r.[17]

- Przedmiotowe zmiany Studium stanowią realizację procedury planistycznej, kontynuowanej jako etap - II, rozpoczętej uchwałą Nr L/1424/2013 Rady m.st. Warszawy z dnia 21.02.2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

  Zmiany do ww. uchwały zostały wprowadzone uchwałami Rady m.st. Warszawy Nr LIV/1535/2013 z dnia 18.04.2013r., Nr XC/2310/2014 z dnia 11.09.2014r., Nr XCII/2345/2014 z dnia 16.10.2014r., Nr XVII/363/2015 z dnia 17.09.2015r., Nr LIV/1313/2017 z dnia 31.08.2017r. i Nr LXI/1630/2018 z dnia 8.02.2018r.
  Ww. uchwałą Nr XVII/363/2015 z dnia 17.09.2015r. Rada m.st. Warszawy odstąpiła od sporządzania zmiany Studium dla obszarów określonych jako nr: ■ 35 - teren w rejonie Fortu Bema i ul. Waldorffa pomiędzy Trasa AK, strzelnicą sportową, zespołem pomników przyrody, do hurtowni farmaceutycznej i okolic hotelu „Legia", ■ 74 - teren w rejonie Armii Ludowej obszar na północ od Pałacu Ujazdowskiego, ■ 114 - teren w rejonie ulic: Gniewkowskiej i Mszczonowskiej, na wschód od Trasy N-S, po północnej stronie układu torowego linii kolejowej relacji Warszawa – Poznań/Katowice (tereny kolejowe), ■ 119 - obniżenie klasy drogi głównej G/l - Trasa Mostu Północnego w rejonie ul. Chudoby - na odcinku od planowanego węzła Trasy Mostu Północnego z Trasą Olszynki Grochowskiej do granic miasta, ■ 122 - obniżenie klasy drogi głównej G/l – Trakt Nadwiślański - na odcinku od ul. Wybrzeże Helskie do Trasy Mostu Północnego wraz z obniżeniem klasy drogi głównej G/p – Płochocińska, w ciągu ulicy Familijnej;

  Natomiast w dniu 31.08.2017r. ww. uchwałą Nr LIV/1313/2017 Rada m.st.Warszawy zrezygnowała ze sporządzania zmiany dla fragmentu drogi określonej jako nr ■ 127 tj. z ustalenia docelowego przebiegu i klasy ul. Czerniakowskiej-Bis na odcinku od Trasy Mostu Południowego do granic miasta oraz z ■ weryfikacji wskaźników parkingowych zawartych w tabeli nr 24 Studium, odnoszących się do stref parkowania pojazdów na terenie miasta, określonych na rys. nr 19 Studium.
  Następnie w dniu 8.02.2018r. uchwałą nr LXI/1630/2018 Rada m.st. Warszawy odstąpiła od sporządzania zmiany Studium dla obszaru określonego jako ■ nr 66 – teren w rejonie ulic: Wenedów i Zakroczymskiej, po południowej stronie skrzyżowania, do Fortu Legionów i Skarpy Warszawskiej;

- **Etap II** obejmuje w związku z powyższym obszary określone w uchwale Nr L/1424/2013 jako nr: 49, 89, 90, 93, 96, 104, 105, 110 i 113.
  Ponadto obejmuje dostosowanie treści uwarunkowań zawartych w części tekstowej Studium do przepisów znowelizowanej w 2015r. (ustawą z 9.10.2015r. *o rewitalizacji*) ustawy z 27.03.2003r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1073) – art. 9 ust.3a oraz art.10 ust.1 pkt 7 i ust. 5-7 tej ustawy.

- Zgodnie z art. 10 ust 5-7 dokonano bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.
  W skali miasta zdelimitowano obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, zwane dalej obszarami zwartymi oraz oszacowano chłonność tych obszarów, rozumianą jako możliwość lokalizowania nowej zabudowy, a także chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych (mpzp), położonych poza obszarami zwartymi.
  Z bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę wynika, że maksymalne zapotrzebowanie na poszczególne funkcje zabudowy przekracza chłonność obszarów zwartych i obszarów w mpzp, położonych poza obszarami zwartymi – daje to możliwość przewidywania nowej zabudowy poza obszarami zwartymi i poza obszarami w mpzp lub zmiany funkcji zabudowy w tych obszarach – wyniki bilansu zamieszczono w rozdziale XI Studium.

- Wprowadzenie do Studium przedmiotowych zmian w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej polega na dokonaniu dla 9 niewielkich obszarów w skali całej Warszawy, korekt przeznaczenia wraz ze wskaźnikami zagospodarowania – na rysunkach kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także w niezbędnym zakresie na rysunkach uwarunkowań.

  W wyniku wprowadzanych ww. zmian ulegają modyfikacji rysunki Studium nr 1 i 3 - dotyczące uwarunkowań oraz rysunki nr 14, 16, 17, 26 i 27 - dotyczące kierunków.

[17] Treść dodana uchwałą Nr LXII/1667/2018 Rady m.st. Warszawy z 01.03.2018 r.

- W celu wyróżnienia i identyfikacji zmian dokonanych w Studium wprowadzono oznaczenie zmian na rysunkach Studium - granicami i numeracją, a zmiany tekstu Studium zostały wyróżnione przypisem dolnym w tekście Studium. Zmiany oznaczono kolorem niebieskim.

Synteza ustaleń zmiany Studium (kierunki) oraz uzasadnienie przyjętych w zmianach rozwiązań.

W zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej zmiany obejmują:

- zmiana przeznaczenia terenu na tereny wielofunkcyjne z dopuszczeniem funkcji handlowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000m^2 C/UH dla południowej części terenu położonego w rejonie ul. Żegańskiej, a pozostałej części (północnej) na funkcję U i C (granice wg zmiany nr 93)

- zmiana przeznaczenia poniższych terenów na usługi handlu wielkopowierzchniowego UH* ze wskazaniem ich jako obszar problemowy o szczególnych uwarunkowaniach:
  - teren położony przy ul. Bartyckiej w rejonie ul. Pod Kopcem – wraz ze zmianą wschodniej części obszaru na M1.12 (granice wg zmiany nr 49),
  - teren położony w rejonie ul. Bysławskiej (granice wg zmiany nr 96),
  - teren położony w rejonie ul. Łopuszańskiej (granice wg zmiany nr 105);

- zmiana przeznaczenia fragmentów terenów ZP1 na inne funkcje – ze względu na nowy stan faktyczny i formalno-prawny tj.:
  - teren w rejonie ul. Sowińskiego i Wolskiej – na M1.30 (granice wg zmiany nr 110);
  - teren w rejonie ul. Ciszewskiego i Kiedacza, w sąsiedztwie Skarpy Ursynowskiej – na M2.12 z 60%PBC ze wskazaniem przedłużenia ciągu powiązań przyrodniczych oraz ciągu powiązań pomiędzy głównymi przestrzeniami o charakterze reprezentacyjnym (granice wg zmiany nr 90),

- zmiana przeznaczenia terenu położonego w rejonie ul. Instalatorów – na M1.20 z wydzieleniem w części południowo-zachodniej terenu ZP1 (granice wg zmiany nr 104);

- zmiana przeznaczenia terenu położonego przy skrzyżowaniu al. Wilanowskiej i ul. Dolina Służewiecka – na ZP1 (granice wg zmiany nr 89) – w związku z rezygnacją z utrzymywania rezerwy terenu pod korytarz drogi;

- zmiana przeznaczenia fragmentu terenu KK (tereny kolejowe), położonego w rejonie ul. Potrzebnej – na U.12 (granice wg zmiany nr 113) – w związku z planowaną budową muzeum kolejnictwa.

Zmiany w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej (oprócz zmiany nr 89 i częściowo nr 90), dokonywane są na terenach położonych w obszarach zwartych o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wymagającej przekształceń lub uzupełnień. Nie lokalizuje się nowej zabudowy poza obszarami zwartymi.
Zmiany nr 89 i 90 nie dotyczą wprowadzenia terenów nowej zabudowy. Zmiana nr 89 polega na zawężeniu terenu drogi i przyłączeniu tej części rezerwy komunikacyjnej do terenu zieleni urządzonej (ZP1), a zmiana nr 90 - na uwzględnieniu istniejącej zabudowy w obszarze zwartym i wprowadzeniu powiązania głównych przestrzeni o charakterze reprezentacyjnym (zmiana ta wiąże się z realizacją wyroku sądu).

Cztery zmiany dotyczą przekształcenia zdegradowanych terenów poprzemysłowych (zmiana nr 93, 96, częściowo 104) i kolejowych (zmiana nr 113) lub przekształceń i uzupełnień istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej (zmiana nr 49) – w 2 przypadkach zmiany dotyczą terenów, które w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) przeznaczone są do przekształceń istniejącej zabudowy i zagospodarowania (zmiana nr 49 i 93).
Trzy kolejne zmiany (zmiana nr 110, nr 105 i częściowo nr 104) wynikają z konieczności uwzględnienia stanu istniejącego tj. nowej zabudowy zrealizowanej w oparciu o prawomocne decyzje.
W większości zmian utrzymano dotychczasową wysokość zabudowy, natomiast dla zmian, gdzie dotychczas nie występował parametr wysokości (tereny KK i ZP1) przyjęto wysokość zabudowy jak na terenach sąsiednich (zmiana nr 90, 110, 113).

Zmiany w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej w niewielkim stopniu dotyczą funkcji mieszkaniowej, w związku z czym nie wywołują zwiększenia potrzeb inwestycyjnych m.st. Warszawy wynikających z realizacji zadań własnych w zakresie dostępu do infrastruktury społecznej, a także w zakresie dostępu do transportu zbiorowego. Jednocześnie tereny zmian są położone w zasięgu istniejących dróg oraz infrastruktury technicznej i nie wymagają zabezpieczenia specjalnych środków

budżetowych na finansowanie wykonania nowych sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, w związku z lokalizowaniem nowej zabudowy.

Z uwagi na jednostkowy charakter wprowadzonych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta – niewielki ich zakres ilościowy i obszarowy w skali całego miasta (0,16% pow. miasta) – zmiany te nie mają wpływu na założenia i cele polityki przestrzennej m.st. Warszawy. Stanowią one w skali lokalnej realizację takich założeń i celów polityki przestrzennej, jak przekształcanie terenów zdegradowanych i uzupełnianie istniejącej struktury.

Podstawę dla wprowadzenia zmian nr 49, 93, 96, 104, 105 dają, oprócz bilansu terenów przewidzianych pod zabudowę, opracowania wykonane w 2013r. „Analiza możliwości budowy na terenie Warszawy nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego wraz z prognozą skutków ich budowy w odniesieniu do 26 nowych lokalizacji" oraz opracowanie „Potencjał rozwojowy terenów przemysłowych (poprodukcyjnych) oraz magazynowo – składowych w aspekcie polityki przestrzennej miasta określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy". Wg tych opracowań w Warszawie istnieje możliwość realizacji dodatkowej powierzchni sprzedaży w obiektach handlu wielkopowierzchniowego, a przedmiotowe tereny poprzemysłowe ulegają postępującej degradacji.

Możliwość przekształcenia części terenów kolejowych na potrzeby muzeum kolejnictwa zadeklarowało PKP SA. (zmiana nr 113).

Pozostałe zmiany z zakresu struktury funkcjonalno-przestrzennej oparto o przeprowadzone analizy zobowiązań formalno-prawnych i analizy urbanistyczne istniejącego stanu zagospodarowania:
- zmiany nr 110, 90, częściowo 104 są korektą przeznaczenia zgodnie z nowym, istniejącym już stanem zagospodarowania, realizowanym w oparciu o prawomocne decyzje o pozwoleniu na budowę,
- zmiana nr 89 – zachowuje zieleń.

W związku z wykonanymi ww. opracowaniami oraz przeprowadzonymi analizami dotyczącymi stanu zagospodarowania przestrzennego i stanu środowiska, w tym również w zakresie wyposażenia w infrastrukturę inżynieryjną i społeczną, a także z analizą prognoz gospodarczych i demograficznych dla Warszawy oraz analizą możliwości finansowania przez miasto wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych uznano, że zachodzą uzasadnione przesłanki do wprowadzenia w Studium ww. zmian obszarowych w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z niezbędnymi wskaźnikami zagospodarowania.

9. ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO M.ST.WARSZAWY uchwalone UCHWAŁĄ NR LIII/1611/2021 RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY z 26 SIERPNIA 2021 r.[18]

Podjęte zmiany są wynikiem prac analitycznych i projektowych prowadzonych w ramach realizacji uchwały Rady m.st. Warszawy z dnia 23 kwietnia 2020 r. Nr XXXIX/846/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium, w zakresie obejmującym uzupełnienie tego dokumentu o ustalenia dotyczące zabudowy śródmiejskiej, stosownie do znowelizowanych przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2019 r. poz.1065.

W roku 2006, w którym uchwalono Studium dla Warszawy, Rada m.st. Warszawy nie posiadała kompetencji do ustalenia zabudowy śródmiejskiej w tym dokumencie, dlatego też, wskazano w nim jedynie strefę śródmieścia funkcjonalnego oraz centra dzielnicowe i lokalne, w obrębie których można było wyznaczyć w planie miejscowym dopuszczalny zasięg terenów zabudowy śródmiejskiej.
Obecnie według znowelizowanej definicji zabudowę śródmiejską określa się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W celu wyznaczenia zasięgu zabudowy śródmiejskiej przeprowadzono szczegółowe analizy na podstawie jednolitych dla całego miasta kryteriów fizjonomicznych, funkcjonalnych i historyczno-geograficznych. Analizowano zarówno elementy ilościowe (wskaźniki, koncentracje) jak i jakościowe. Dodatkowo przebadano także zasięg zabudowy śródmiejskiej określony w aktualnie obowiązujących planach miejscowych.

W efekcie, wyznaczono zasięg, który obejmuje zwarte zespoły zabudowy wyróżniające się w skali Warszawy charakterem i intensywnością zabudowy oraz różnorodnością funkcji. Tworzą ją przede wszystkim układy kwartałowej zabudowy ukształtowane na historycznej siatce ulic i placów na obszarze dzielnicy Śródmieście i fragmentach dzielnic: Mokotów, Ochota, Wola, Praga Północ i Praga Południe.

W zasięgu tym można realizować inwestycje bezpośrednio na warunkach dopuszczonych dla zabudowy śródmiejskiej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Poza zasięgiem, o którym mowa wyżej, Studium wyznacza również na Rysunku 14 obszar, w którym dopuszcza się możliwość wyznaczenia/lokalizowania zabudowy śródmiejskiej w ramach odrębnych procedur tj.:
- -w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- -w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących.

Możliwość wyznaczania/lokalizowania zabudowy śródmiejskiej w granicach ww. obszaru zastąpiła wcześniejszą możliwość jej wyznaczania w granicach strefy śródmieścia funkcjonalnego. Jednocześnie, zachowano możliwość wyznaczenia zabudowy śródmiejskiej w planie miejscowym w rejonach oznaczonych jako centra dzielnicowe i lokalne, wskazując dodatkowo możliwość (dopuszczalność) lokalizacji zabudowy śródmiejskiej w rejonach ww. centrów w trybie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących.

Wprowadzenie do Studium obszaru zabudowy śródmiejskiej nie wiąże się ze zmianą wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów. W efekcie nie zwiększa się chłonność zabudowy i nie zmienia się bilans zapotrzebowania na nową zabudowę, ani nie są generowane potrzeby inwestycyjne wynikające z realizacji zadań własnych gminy.

Wprowadzenie zasięgu zabudowy śródmiejskiej daje natomiast możliwość stosowania parametrów śródmiejskich, co ma znaczenie dla procesu projektowania budynków, umożliwiając zmniejszenie odległości między nimi i w efekcie pozwalając na bardziej efektywny sposób wykorzystania terenu.

[18] Treść dodana uchwałą nr LIII/1611/2021 Rady m.st. Warszawy z 26.08.2021 r.